Rafael Pisot • Loreta Mahalu • Constantin Teodorovici

DICȚIONAR

SPANIOL-ROMÂN

DE EXPRESII ŞI LOCUŢIUNI

SP
RO

POLIROM

Rafael Pisot, Loreta Mahalu,
Constantin Teodorovici

Dicționar spaniol-român de expresii și locuțiuni

Rafael Pisot – licenţiat în filologie hispanică, Universitatea din Salamanca (1996); diplomă în filologie italiană şi engleză; master „Spaniola ca limbă străină" la aceeaşi universitate; lector de spaniolă la Universitatea „Al.I. Cuza" din Iaşi. În prezent, este profesor titular la Institutul „Cervantes" din Bucureşti.

Loreta Mahalu – profesor de limba română şi de limba spaniolă; coordonator (profesor mentor) al practicii pedagogice pentru studenţi.

Constantin Teodorovici – cercetător la Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide" al Academiei Române, filiala Iaşi.

Lector: Gustavo-Adolfo Loria-Rivel

© 2002 by Editura POLIROM, pentru prezenta ediţie

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Copou nr. 4, P.O. BOX 266, 6600
Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, P.O. BOX 1-728, 70700

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale:

PISOT, RAFAEL

Dicţionar spaniol-român de expresii şi locuţiuni / Rafael Pisot, Loreta Mahalu, Constantin Teodorovici – Iaşi; Polirom, 2002
480 p.; 19 cm

ISBN: 973-683-965-6

I. Mahalu, Loreta
II. Teodorovici, Constantin

81'374.8=134.2=135.1

Printed in ROMANIA

Rafael Pisot Loreta Mahalu
Constantin Teodorovici

DICŢIONAR SPANIOL-ROMÂN

de expresii şi locuţiuni

POLIROM
2002

I. Prezentare

Lucrarea pe care o prezentăm în continuare se vrea a fi, în primul rând, o modestă contribuţie la panorama studiilor comparative ale limbilor spaniolă şi română, inserându-se într-o linie de investigaţii care în ultimii ani par să fi căpătat o deosebită amploare în România. Spre deosebire, totuşi, de ceea ce se întâmplă cu limbi precum franceza ori germana – cu tradiţie mai bine statornicită datorită factorilor istorici şi socioculturali –, repertoriul de lucrări destinate în mod special celor ce se află în faza de învăţare a limbii spaniole este încă în formare. Impulsionaţi de dorinţa de a remedia, atât cât ne stă în putinţă, această carenţă, am hotărât să configurăm un corpus care să poată apropia universul frazeologic al celor două limbi.

S-a procedat, firesc, la realizarea unei selecţii de unităţi frazeologice, plecând de la diferite dicţionare spaniole de specialitate (Anaya 1988; Candón M., Bonnet E. 1993; Varela F., Kubath H. 1994; Buitrago 1995; Pérez-Rioja 1997; Larousse 1998), la stabilirea unor definiţii pentru fiecare sintagmă-titlu, la găsirea unor exemple ilustrative pentru sensurile şi funcţiile acesteia. Apoi s-a trecut la „adulmecarea" unor posibile echivalente în lexicoane româneşti de acelaşi gen (Berg 1969; Comşulea E., Teius S., Şerban V. 1998) sau generale, dar care adună un volum consistent de formaţii idiomatice (Calciu A., Duhăneanu C., Munteanu D. 1979; Calciu A., Samharadze Z. 1992; Ghiţescu M. 1994), echivalente care să corespundă definiţiilor şi să se poată încadra, cu (aproximativ) acelaşi efect semantic şi stilistic, în varianta românească a exemplului. Ca bază de referinţă generală, au fost consultate DRAE şi DEX (ultimul, în lipsa unei ediţii complete şi compacte a dicţionarului Academiei), precum şi un număr mare de studii teoretice (Bosque 1980; García-Page 1996; 1998; Corpas 1997; Ruiz Gurillo 1997; Penadés Martínez 2000, pentru partea spaniolă, Dimitrescu 1957; Copceag 1989; Dumistrăcel 1997, pentru partea română), care dovedesc numărul mare de frazeologisme şi garantează existenţa unui material foarte bine sistematizat, care poate sta la temelia elaborării unui corpus bilingv. Trebuie precizat că sintagmele reunite în această lucrare provin din spaniola din Spania, chiar dacă se bucură de o largă folosire în spaniola din America Latină.

Am început prin a încerca doar stabilirea unor echivalenţe semantice şi funcţionale între unităţile celor două limbi, căutând expresiile de cea mai mare circulaţie, lovindu-ne aici de inexistenţa, în ambele culturi, a unor studii privitoare la frecvenţa folosirii lor. Considerăm,

în orice caz, că cele peste 3.000 de articole adunate în prezentul dicţionar constituie o mostră fidelă şi reprezentativă a frazeologismelor din ambele limbi.

Adâncind şi extinzând compararea celor două repertorii, am constatat, totuşi, inoperativitatea simplei alăturări directe a unităţilor frazeologice similare româneşti de cele spaniole, convingându-ne de necesitatea definirii sintagmelor-titlu, ca punte indispensabilă în procesul de echivalare, cu scopul creşterii gradului de precizie şi claritate. Mai mult, faptul că expresii aparent asemănătoare ca formă din cele două limbi se puteau insera în acelaşi context, părând să probeze echivalenţa lor nu numai semantică ci şi funcţională, s-a lovit de obstacolul „falşilor prieteni" frazeologici, sintagme identice formal, dar cu semnificaţi diferiţi în fiecare limbă, care obligau la definirea separată, în spaniolă şi română, a unităţilor respective. E cazul să semnalăm însă analogiile formale şi semantice ale unor unităţi precum *abogado del diablo, vacas gordas/flacas* ori *echar un pulso*, care au permis definiţii unice, comune celor două limbi (*cf.* 3.4.3.).

Includerea definiţiilor a contribuit şi la posibilitatea de a grupa unităţi (cvasi)sinonime, separate grafic prin punct şi virgulă, constituind astfel titluri multiple şi evitând repetarea unor explicaţii şi exemple (cvasi)identice: *poner* alguien *(los) pies en polvorosa*; *tomar/coger* alguien *las de Villadiego*; *salir* alguien *por pies/piernas*; *poner* alguien *tierra de por medio*: a fugi pentru a se pune la adăpost într-o situaţie adversă. Atunci când între două sau mai multe expresii nu există decât o similitudine semantică – iar o definiţie comună nu ar fi valabilă –, s-a propus o trimitere (☞); aici, definiţiile deveneau din nou indispensabile, în măsura în care serveau drept criteriu de organizare semantică a întregului corpus.

Este inevitabilă, aici, o scurtă precizare a caracterului explicaţiilor noastre, elaborate independent de dicţionarele frazeologice anterior citate şi cu dorinţa (să sperăm că îndeplinită) de a nu fi cedat tentaţiei de a ne inspira mai mult decât era necesar din dicţionarele academice. Faţă de imposibilitatea de a defini în mod original secvenţe precum *estirar* alguien *la pata* (a muri) ori *estar* algo *al caer/al llegar* (a fi pe punctul de a se întâmpla), credem că există aporturi originale în acele expresii care se bucură de o mai mare plasticitate (v. *abogado del diablo, echar* alguien *un pulso* ori *vivir* alguien *de las rentas*) şi ale căror trăsături definitorii oferă o mai mare libertate când e vorba să fie abordate. Numeroasele discrepanţe ivite atunci când respectivele definiţii trebuiau traduse în română au permis o reflecţie detaliată asupra nenumăratelor funcţiuni pragmatice ale acestora, atât în fixarea celor mai pertinente trăsături semantice, cât şi în maxima adecvare a exemplelor ilustrative.

Un alt aspect important a fost oportunitatea sau nu a traducerii cuvintelor-cheie, chiar dacă în cele din urmă am optat pentru inserarea traducerii/echivalării nucleului fiecărei expresii, atât din cauza unor cuvinte ca „bartola", „repanocha" sau „tutia" – mai greu de

înţeles fără o explicaţie prealabilă –, cât şi a existenţei unor lexeme polisemantice din a căror diversitate de semnificaţii trebuia selectată cea mai aptă să pună în evidenţă punctul de plecare, modul de constituire şi înţelesul actual al expresiilor respective. Cunoaşterea cât mai precisă a nucleului semantic originar nu numai că ajută la mărirea transparenţei semantice, dar poate sugera şi contextul general şi registrul în care folosirea ei este cea (mai) adecvată.

Pentru a încheia, ne însuşim cuvintele pe care Sanmartín (1998: XIII) le include în prologul său la *Diccionario de argot*, unde se consideră că orice inventariere a unui corpus (frazeologic, adăugăm noi) „se dovedeşte a fi o utopie, dat fiind faptul că este practic imposibil să se realizeze anchete în diverse locuri ale geografiei noastre şi să se verifice valabilitatea tuturor termenilor". Cu aceeaşi precauţie se pronunţă Ruiz Fernández (2001) în introducerea sa la *Diccionario ejemplificado de argot*:

> Stabilirea corpusului dicţionarului a presupus deci o căutare foarte selectivă a referinţelor scrise (...). Totuşi, cu această culegere, sperăm să reflectăm cât mai fidel cu putinţă, chiar ţinând seama de limitele inerente ale codului scris, argoul spaniol din ultimul sfert de veac (Ruiz Fernández 2001: 11).

Cele mai calde mulţumiri tuturor celor ce s-au implicat în munca noastră, în mod special profesorilor de la Universitatea din Salamanca, Dr. Elena Bajo, Dr. Viorica Pâtea, Dr. Ciriaco Ruiz, Dr. Adolf Piquer şi în mod cu totul special Dr. Fernando Sánchez Miret, care au examinat cu grijă materialul şi ne-au aruncat un colac de salvare, atunci când începeam să ne scufundăm în Marea Neagră. Dedicăm această lucrare tuturor acelora care consideră, împreună cu Whorf, că limbajul este cel mai bun spectacol din lume.

Autorii

I. Presentación

El trabajo que presentamos a continuación quiere ser, en primer lugar, una modesta aportación al panorama de los estudios comparativos entre el español y el rumano, insertándose en una línea de investigación que en los últimos años parece haber cobrado especial auge en Rumanía. A diferencia, sin embargo, de lo que ocurre con lenguas como el francés o el alemán – de mayor arraigo debido a factores históricos y socioculturales – el repertorio de materiales destinado fundamentalmente a quienes se hallan en fase de aprendizaje del español está todavía en ciernes. Impulsados por el deseo de subsanar, en la medida de lo posible, esta carencia, hemos decidido configurar un corpus que pueda acercar el universo fraseológico de ambas lenguas.

El procedimiento ha partido de una selección de unidades fraseológicas a partir de distintos diccionarios españoles especializados (Anaya 1988; Candón M., Bonnet E. 1993; Varela F., Kubath H. 1994; Buitrago 1995; Pérez-Rioja 1997; Larousse 1998), estableciendo definiciones para cada una de las palabras-clave y proponiendo ejemplos ilustrativos de sus sentidos y funciones. Posteriormente, se han rastreado posibles expresiones equivalentes en diccionarios rumanos, tanto en aquellos de perfil fraseológico (Berg 1969; Comşulea E., Teius S., Şerban V. 1998) como en los diccionarios generales que, sin embargo, recogen un nutrido volumen de expresiones idiomáticas (Calciu A., Duhăneanu C., Munteanu D. 1979; Calciu A., Samharadze Z. 1992; Ghiţescu M. 1994); expresiones que correspondieran a las definiciones y que pudieran emplearse con (aproximadamente) el mismo efecto semántico y estilístico en la variante rumana. Como punto de referencia han figurado el DRAE (1992^{21}) en el caso del español y el DEX (1998^{2}) en el del rumano, este último, ante la falta de una edición completa del diccionario de la Academia, junto a un buen número de estudios teóricos (Bosque 1980; García-Page 1996; 1998; Corpas 1997; Ruiz Gurillo 1997; Penadés Martínez 2000, para el español y Dimitrescu 1957, Copceag 1989 o Dumistracel 1997 para el rumano) que atestiguan el gran número de fraseologismos y garantizan la existencia de un material muy bien sistematizado a partir del cual elaborar un corpus bilingüe. Cabe señalar que las unidades aqui recogidas proceden del español de España, aunque cuenten con gran vitalidad en el español de América.

La primera fase del trabajo consistió en establecer equivalencias semánticas y funcionales entre aquellas unidades que se juzgaban de

mayor vitalidad en ambas lenguas, con el pesar, sin embargo, de no haber podido llevar a cabo una selección de las mismas en función de estudios de frecuencia, dada la inexistencia en ambas lenguas de trabajos de esta naturaleza. Entendemos, en cualquier caso, que los más de 3.000 artículos reunidos en el presente diccionario constituyen una muestra fiel y representativa de los fraseologismos de ambas lenguas.

Al analizar y ampliar la comparación de ambos repertorios, se constató, sin embargo, la inoperancia de un planteamiento que simplemente se limitaba a igualar unidades fraseológicas similares, circunstancia que puso de manifiesto la necesidad de definir cada uno de los lemas en aras de una mayor precisión y claridad. Asimismo, el hecho de que dos expresiones, similares formalmente en ambas lenguas, pudieran aparecer en el mismo contexto (sugiriendo, por tanto, una equivalencia no sólo semántica, sino también funcional) chocaba frontalmente con el escollo de los „falsos amigos" fraseológicos, sintagmas que, parapetados tras una identidad formal, cuentan con significados distintos en cada una de las lenguas, motivo que obligaba a incorporar definiciones separadas, en español y rumano, de cada una de las expresiones. Conviene señalar, en cualquier caso, las similitudes formales y semánticas de unidades como *abogado del diablo*, *vacas gordas/flacas* o *echar un pulso*, que permitían proponer una definición común a ambas lenguas (cfr. 3.4.3).

La inclusión de las definiciones ofrecía, por otra parte, la posibilidad de agrupar unidades casi sinónimas – separadas gráficamente por punto y coma – y de evitar la inclusión de definiciones y ejemplos (casi) idénticos (*poner* alguien *[los] pies en polvorosa*; *coger/tomar* alguien *las de Villadiego*; *salir* alguien *por pies/piernas*; *poner* alguien *tierra de por medio*: huir para ponerse a salvo de una situación adversa). Cuando entre dos o más expresiones no existe más que una similitud semántica y por lo tanto una definición común resultaría inviable, se ha propuesto un envío (☞); en este punto, las definiciones resultaban de nuevo imprescindibles, en la medida en que serían tomadas como criterio de organización semántica de todo el corpus.

No podemos evitar, con todo, abrir una pequeña reflexión respecto a la naturaleza de nuestras definiciones, que han sido elaboradas con independencia de cualquiera de los diccionarios fraseológicos antes citados y con el deseo (esperemos que cumplido) de no haber caído en la tentación de inspirarse más de lo necesario en el diccionario de la Academia. Frente a la imposibilidad de definir de modo original secuencias como *estirar (alguien) la pata* (morir) o *estar (algo) al caer/al llegar* (estar a punto de suceder), creemos que hay aportaciones originales en aquellas expresiones que cuentan con mayor plasticidad (v. *abogado del diablo*, *echar [alguien] un pulso* o *vivir [alguien] de las rentas*) y cuyos rasgos definitorios brindan más libertad a la hora de ser atrapados. Las numerosas discrepancias surgidas a la hora de traducir tales definiciones al rumano han permitido una reflexión

detallada sobre sus amplísimas funciones pragmáticas, de cara a fijar tanto los rasgos semánticos más pertinentes como la idoneidad de los ejemplos explicativos.

Otro aspecto de interés ha sido la pertinencia de una traducción de las palabras-clave, si bien existen situaciones que nos han animado a optar por incluir una traducción o equivalencia del núcleo de cada expresión, no sólo porque pudiera tratarse de términos difíciles de entender sin explicación previa („bartola", „repanocha", „tutía") sino por la existencia de lexemas polisémicos, de cuya diversidad de significados convenía elegir el más apto para poner en evidencia el punto de partida, modo de constitución y sentido actual de la expresión. Un conocimiento preciso del núcleo semántico original no sólo contribuye a aumentar la transparencia semántica, sino que igualmente puede sugerir el contexto general y el registro en el que su uso resulta (más) adecuado.

Para concluir, hacemos nuestras las palabras que Sanmartín (1998 : XIII) incluye en el prólogo a su *Diccionario de argot*, donde considera que cualquier inventario de un corpus (fraseológico, añadimos nosotros) „resulta una utopía, puesto que es prácticamente imposible realizar calas en diversos lugares de nuestra geografía y comprobar la vigencia de todos los términos". Con idéntica cautela se pronuncia Ruiz Fernández (2001) en la introducción a su *Diccionario ejemplificado de argot* :

> El establecimiento, por tanto, del corpus del diccionario ha exigido una búsqueda muy selectiva de referencias escritas (...). Sin embargo, con esta recopilación se pretende reflejar lo más fielmente posible, aun con las limitaciones inherentes al código escrito, el argot español del último cuarto de siglo español (Ruiz Fernández 2001 : 11).

Queremos expresar nuestro más cálido agradecimiento a todos aquellos que se implicaron en nuestra tarea, en concreto a los profesores de la Universidad de Salamanca, Dra. Elena Bajo, Dra. Viorica Pâtea, Dr. Ciriaco Ruiz, Dr. Adolf Piquer y muy especialmente al Dr. Fernándo Sánchez Miret, que escrutaron con mimo el material y nos tiraron un flotador cuando empezábamos a hundirnos en el Mar Negro. Dedicamos este trabajo a todos los que consideran, con Whorf, que el lenguaje es el mejor espectáculo del mundo.

Los autores

II. Studiu introductiv

1. Încercare de definire a conceptului de „unitate frazeologică" (UF)

Exhaustiv abordat de Ruiz Gurillo (1997 ; 1998), care a urmat calea deja deschisă în frazeologia spaniolă de Casares (1950), Zuluaga (1980), Carneado y Tristá (1983), G. Wotjak (1983 ; 1998), García-Page (1989 ; 1990 ; 1991 ; 1996 ; 1998), Corpas (1996 ; 1998) ori Penadés Martínez (2000), conceptul globalizator de „unitate frazeologică" (UF) pare inevitabil atunci când ne apropiem de complexul domeniu constituit din locuţiuni, idiotisme, construcţii gata făcute, expresii fixe, întorsături de frază şi enunţuri frazeologice, combinaţii subsumabile noţiunii de „discurs repetat" a lui Coşeriu (1964). Astfel, faţă de „tehnica discursului" (care presupune folosirea liberă, conform unor reguli stabilite pentru modificare şi combinare în cadrul frazei, a unor unităţi lexicale şi gramaticale), „discursul repetat" se referă la utilizarea unor *fragmente deja constituite*, care pot fi inserate în noi contexte şi care, în această calitate, au o productivitate scăzută sau chiar nulă[1].

În legătură cu aceste două modalităţi, Sinclair (2000, *apud* Salvador 2001 : 25) consideră că autonomia cuvintelor se loveşte de **principiul de idiomaticitate** (*idiom principle*), care tinde să facă din UF un fel de macrocuvinte.

---

1. Despre importanţa frazeologiei în discursul narativ, v. Piquer (1995), unde autorul semnalează „două aspecte în încorporarea frazeologiei în naraţiune: unul care îi este propriu şi care poate fi considerat caracteristic discursului narativ, iar celălalt referitor la folosirea frazeologiei cu punct de plecare în alte tipuri de limbaj, cum ar fi cel oral sau cel ziaristic". În timp ce în prima se înscrie o amplă tipologie de strategii discursive (*pasados los años, dicho esto, en definitiva* etc.), cea de-a doua cuprinde „limbajul specific ştirilor, cum ar fi *haver-hi bona entrada* [*haber una buena entrada*], *jugar a una sola carta, llimar arestes* [*limar asperezas*] (...), limbajul administrativ, cel juridic etc. cu expresii formale de genul *tenir efecte* [*surtir efecto*], *tenir per bé* [*tener a bien*]", care ne permit să deosebim un anumit tip de discurs ca fiind jurnalistic, colocvial şi de argou, administrativ, epistolar etc. Reluând una din concluziile autorului, „pare dificil ca un autor să poată evita total folosirea frazeologiei în momentul dezvoltării strategiei sale discursive".

Se poate afirma că toate aceste unităţi au în comun un anume grad de FIXARE şi, **uneori**, de IDIOMATIZARE, trăsături ce configurează o serie de combinaţii foarte diferite, care include proverbul (*a caballo regalado...*), zicătoarea (*contigo, pan y cebolla*) ori formula pragmatică (*buenos días*), fără a fi omise anumite formaţii verbale fixe (*tomar nota, darse una ducha*) care aparţin acestei categorii în virtutea fixării, dar care, în lipsa **idiomatizării**, ar trebui situate în zona periferică a frazeologiei, dacă ar fi să judecăm după conceptele de **centru** şi **periferie** ale Şcolii de la Praga. Din această perspectivă, s-ar stabili o serie de UF centrale, caracterizate prin conformitatea lor cu paradigmele teoretice, deosebite de cele periferice, (mai) îndepărtate de modelele generale ale sistemului, dar între care are loc o tranziţie, ceea ce face ca totul să constituie un **continuum**. Aşadar, între aceste două categorii (de centru şi de periferie) există opoziţii graduale, care permit o interrelaţie între diferitele grupe ce alcătuiesc aşa-zisul continuum.

În încercarea de a stabili un prototip al unităţilor frazeologice, Ruiz Gurillo consideră **fixarea** şi **idiomatizarea** ca fiind atribute fundamentale:

> Fixarea este proprietatea necesară pentru a putea vorbi de o unitate frazeologică (UF). Poate fi înţeleasă ca o complexitate sau stabilitate de formă şi, adiţional, ca defectivitate combinatorie şi sintactică. Pe de altă parte, idiomatizarea constituie trăsătura neobligatorie a unităţilor frazeologice, conform căreia semnificatul structurii respective nu poate fi dedus din semnificatul părţilor sale, luate separat sau împreună (Ruiz Gurillo 1998 : 12).

Tristá (1988 : 13, *apud* Piquer 1995 : 121) semnalează că „cele mai importante trei trăsături pentru ca o combinaţie de cuvinte să îndeplinească condiţia de frazeologism sunt plurilexicalitatea, sensul figurat şi stabilitatea". Sancho, la rândul lui, reia conceptele de discurs repetat, fixare şi idiomatizare atunci când defineşte conceptul de **frazeologie**, incluzându-le totuşi într-o serie mai amplă de trăsături specifice acesteia:

a) Este vorba de segmente repetate, care nu sunt rezultatul unui act creator al limbajului.
b) Au trecut printr-un proces de gramaticalizare, care poate fi mai mult sau mai puţin avansat în fiecare unitate frazeologică (*ni hablar*; *nici vorbă*).
c) Ca urmare a procesului de gramaticalizare, prezintă o fixare sintactică sau morfologică (*por amor al arte*; *de dragul / amorul artei*).
d) Ca urmare a procesului de gramaticalizare, pot prezenta alterări ale corpului fonic (*arrajatabla*; *vasăzică* < *vrea să zică*).
e) Idiomatizare: semnificatul global al unităţii frazeologice nu se deduce plecând de la semnificatul componentelor sale (*irse* alguien *por los cerros de Úbeda*; *a bate* cineva *câmpii*).

f) Au o folosire pragmatică, foarte legată de context (*¡ Se acabó el carbón !*; *gata cu pomana !*).
g) Prezintă anomalii structurale (*cf. a pies juntillas*) ori cuvinte „diacritice" care nu există în afara unităţii frazeologice respective (*cf. a la virulé*) (Sancho 1995 : 1476).

Astfel, o sintagmă poate fi considerată unitate frazeologică atunci când prezintă un oarecare grad de fixare, circumstanţă care face să primeze **aspectul sintactic asupra celui semantic**, dată fiind existenţa unor unităţi precum *en breve* ori *en concreto*, care sunt frazeologice, dar fără să fie idiomatice. Nivelurile de fixare şi idiomatizare vor trebui să fie suficient de variabile şi de eterogene pentru a putea recurge la configuraţia unui **continuum** în care să inserăm o unitate frazeologică: cu cât va poseda mai multe proprietăţi frazeologice, cu atât se va afla mai aproape de prototip şi, invers, dacă prezintă puţine, va fi mai îndepărtată (Dane 1966).

Folosirea conceptului de fixare drept criteriu al definirii UF este relativ recentă, el înlocuindu-l pe cel de motivaţie (propus de Vinogradov, 1942, şi care a stat la baza majorităţii studiilor sovietice de frazeologie), după aplicarea modelului de centru şi periferie al Şcolii de la Praga. După Fleischer (1982), sintagmele fixe şi idiomatizate se situează în centru, iar cele care prezintă doar fixare aparţin periferiei fenomenelor frazeologice[2].

Cel mai stabil criteriu al clasificării expresiilor a continuat să fie opacitatea semantică sau **idiomatizarea**, independent de funcţia sintactică a unităţii în chestiune, până ce, prin anii '80, aporturile lingvisticii aplicate, lucrările asupra inteligenţei artificiale, didactica lexicului pentru limbi străine sau proiectarea de dicţionare pedagogice au determinat o schimbare de orientare către aspectul mai stabil al limbilor. Se ocolesc, prin urmare, particularităţile semantice ale sintagmelor supuse studiului, adoptând drept criterii de includere stabilitatea şi restricţia combinatorie, în afara idiomatizării (potenţiale) a acestor construcţii.

Modul de categorisire a acestor unităţi nesegmentabile este, aşadar, efectul unei abordări cognitive radical diferite faţă de aceea postulată de o concepţie tradiţională după care toţi membrii unei categorii împărtăşesc acelaşi statut, putând fi definiţi în funcţie de condiţiile comune tuturor[3]. În comparaţie cu caracterul monolitic al formulării

2. Corpas (1998b: 162-164) realizează, urmându-l pe Thun (1978), o scurtă incursiune în istoria frazeologiei.
3. Deşi frazeologia se structurează astăzi ca o ramură interdisciplinară cu proprietăţi şi trăsături intrinsece (evitând astfel o viziune a ei ca un ansamblu de anomalii şi neregularităţi, în comparaţie cu sintaxa sau semantica), lingviştii din fosta Uniune Sovietică, în frunte cu Vinogradov (1947), au considerat frazeologia o disciplină autonomă faţă de celelalte ramuri ale lingvisticii, cum ar fi lexicologia ori morfologia.

tradiționale, actualmente categoriile sunt văzute ca entități difuze, susceptibile să fluctueze de la condiția de **prototip** la cea de formație mai mult sau mai puțin **periferică**, ținând cont, totuși, de imprecizia propriilor frontiere ori categorii. Așa cum observă Salvador:

> Termenul „frazeologie" – pe care l-am adoptat aici ca etichetă globală pentru desemnarea unui domeniu noțional destul de eterogen – este vag și polisemic. *Et pour cause!* Statutul frazeologiei, în sensul dat de noi, privește atât lexicul (...) cât și sintaxa (structuri sintactice neregulate, construcții gramaticale), dar și semantica și pragmatica discursului (metaforizare, conectori, marcatori, evidențiatori, formule uzuale). Putem considera ca fiind unități frazeologice de la o interjecție sau o locuțiune, până la o construcție gata făcută, proverb, o formulă de salut sau un aforism autonom (Salvador 1995: 12).

Poate că aportul cel mai notabil al lingvisticii cognitive este lărgirea conceptului de idiomatizare și considerarea metaforei, metonimiei și cunoașterii enciclopedice drept competențe cognitive ce contribuie la clarificarea unor expresii precum *estar de brazos cruzados / a sta cu brațele încrucișate / a sta cu mâinile în sân* ori *tener las manos atadas / a avea mâinile legate* (demonstrând că acestea sunt mult mai compoziționale decât ar putea să pară la prima vedere); clarificările sale, jalonate de o fermitate nu lipsită de prudență, continuă să deschidă noi linii de investigație în domeniul idiomaticității (*cf.* 2.2.2).

1.1. Câteva precizări terminologice

Înainte de a ne opri asupra trăsăturilor graduale ale unităților frazeologice, ni se pare potrivit să facem câteva precizări în legătură cu terminologia și conceptele sub care sunt grupate combinațiile numite cu termenul general **unitate frazeologică**. Pentru aceasta, vom prezenta principalele contribuții ale celor trei autori (Casares 1950, Zuluaga 1980; 1990 și Corpas 1996) care, până în acest moment, au întreprins o clasificare formală a acestor unități.

În sistematizarea sa, Casares (1950) împarte universul frazeologic în două mari grupuri: primul este format din **locuțiuni**, iar cel de-al doilea din **expresii și proverbe**, deși pe acestea din urmă le exclude dintre disciplinele lingvistice, considerând că aparțin domeniului de studiu al paremiologiei[4]. În timp ce **locuțiunea** este definită ca o

4. **Proverbul** (*de tal palo, tal astilla / așchia nu sare departe de trunchi*; *perro ladrador, poco mordedor / câinele care latră nu mușcă*) se diferențiază de **zicătoare** ori de **zicere** (*díme con quién andas y te diré quién eres / spune-mi cu cine te însoțești, ca să-ți spun cine ești*) prin faptul că doar cel dintâi aspiră să fie un adevăr de viață general valabil,

„combinație stabilă de doi sau mai mulți termeni, care funcționează ca element propozițional și al cărei sens unitar dinainte cunoscut nu se justifică doar ca o sumă a semnificatului normal al componentelor", expresiile apar ca un bloc ce cuprinde **proverbe, zicători ori ziceri, enunțuri frazeologice, întorsături de frază și idiotisme**, bloc ale cărui limite nu pot fi stabilite foarte ușor:

> Între domeniul locuțiunilor (...) și terenul specific proverbelor, rămâne o zonă amplă, cu granițe vagi, populată de acele formule plurilexicale pe care dicționarele, urmând un criteriu nedefinit, le numesc fără deosebire „expresii", „întorsături de frază", „construcții gata făcute", „zicători" ori, și mai simplu, „construcții" (Casares 1950: 185).

Privind cu atenție definiția conceptului de **locuțiune**, iese în evidență faptul că criteriul sintactic („combinație stabilă de doi sau mai mulți termeni, ce funcționează ca element propozițional") este la fel de relevant ca și criteriul semantic („al cărui sens unitar nu se justifică doar ca sumă a semnificatului normal al componentelor"), circumstanță care, teoretic, intră în conflict cu acele construcții cu semnificat compozițional, lipsite de cea mai mică urmă de idiomatizare, cum ar fi „después de/după ce" ori „en breve/în curând" care, așa cum vom vedea în continuare, pot fi considerate locuțiuni. Prezența componentei semantice ne-ar putea totuși face să gândim că trăsături precum idiomatizarea ori motivația (*cf.* 2.2) sunt centrale în conceptul de locuțiune.

O a doua contribuție îi aparține lui Zuluaga (1990:129) și, după spusele autorului însuși, „întrebuințează, simplifică și corectează elementele prezentate de Casares", presupunând o revizuire a propriilor formulări propuse în 1980. Sunt diferențiate trei mari blocuri:

a) **Enunțuri frazeologice**, care sunt prin ele însele enunțuri complete sau, altfel spus, nu necesită un context verbal imediat pentru a constitui o expresie cu sens complet și care includ, prin valoarea lor textuală, atât **formule pragmatice** (*hasta luego, felices Pascuas*), cât și **paremii**, adică proverbe (*de tal palo, tal astilla*), citate celebre (*vine, vi y vencí*) ori dialogisme (*¿Quién es tu amigo? – Tu pariente en el mal*).
b) **Locuțiuni**, care cer un context verbal imediat, combinându-se cu alte elemente în interiorul frazei.
c) **Sintagme-clișeu** (precum *¡ay sí!* ori *qué sé yo*), care prezintă autonomie semantico-sintactică proprie frazei, dar care

în comparație cu caracterul de citat pe care îl are de obicei zicerea, formulată aproape întotdeauna în legătură cu o situație asemănătoare cu cea care a dat naștere zicerii respective (uneori fiind vorba de o anecdotă reală ori imaginară, alteori de o întâmplare ori de un personaj).

în funcţionalitatea lor reală nu ajung să constituie enunţuri cu valoare de text.

Alături de acurateţea taxonomiei, trebuie să evidenţiem faptul că punctul ei de plecare este funcţionarea acestor unităţi ca texte, propoziţii gramaticale, sintagme, unităţi lexicale ori unităţi gramaticale, adică tocmai în **funcţiile** pe care aceste unităţi le pot exprima când sunt folosite în discurs. În acelaşi timp, autorul consacră fixarea ca fiind trăsătura fundamentală a unităţilor frazeologice, în defavoarea componentei semantice ca proprietate centrală:

> Repetiţia, fără să altereze forma expresiei, conduce la fixare, iar aceasta constituie trăsătura definitorie a unităţilor frazeologice. (...) Fixarea frazeologică este pentru vorbitorul nativ particularitatea pe care o au anumite expresii (unităţile frazeologice) de a fi reproduse în discurs în calitate de construcţii gata făcute (Zuluaga 1990: 125).

Criterii similare par să ghideze clasificarea propusă mai târziu de către Corpas, care insistă asupra unor aspecte legate de repetiţia discursivă:

> Înţelegem prin *unitate frazeologică* (UF) o combinaţie stabilă de unităţi lexicale formată cel puţin din două cuvinte grafice, a cărei limită superioară se situează la nivelul frazei compuse. Prezintă următoarele trăsături distinctive: polilexicalitate, frecvenţă mare de apariţie şi de coapariţie, instituţionalizare, stabilitate (fixare şi specializare semantică), idiomatizare şi variaţie potenţiale (Corpas 1996: 50).

În continuare, autoarea conturează trei sfere frazeologice:

a) **Locuţiuni**, echivalente ale conceptului prezentat de Zuluaga (1990: 129).
b) **Enunţuri frazeologice**, grup care nu numai că admite **paremiile** şi **unităţile bimembre** (*por la boca muere el pez, si te he visto no me acuerdo*, care pot include acele ziceri, proverbe, adagii ori sentinţe cu o structură similară), dar mai înglobează şi ceea ce autoarea numeşte **formule de rutină**, adică unităţi cu semnificat social, expresiv ori discursiv, determinate de situaţii şi circumstanţe concrete (*¡buenos días!, ¡qué morro!, por todo lo alto* etc.), care trimit la **formulele pragmatice** ale lui Zuluaga[5].

5. Autoarea împarte formulele rutiniere în **discursive** (care, la rândul lor, pot fi de introducere sau de încheiere – *buenos días, ¿cómo te va?* – ori de tranziţie, în formule de tipul *y ya está, y punto, y tal*) şi **psiho-sociale**, care se pot clasifica în expresive: *¡vaya chasco!, ¡ya te vale!*; comisive: *te estás pasando, Marlon Brando*; directive: *al grano* şi asertive: *¡qué morro!, ¡madre mía!* etc. Din punct de vedere pragmatic, formulele rutiniere pot avea trei funcţii: funcţie **conectoare** (*en consecuencia, por último*), funcţie **intensificatoare** ori **elativă** (*de película, a tope*) şi **atenuantă** (ca *meterle el rollo a alguien*, care, după autoare, are şi o valoare eufemistică).

c) **Colocaţii [asocieri permanente]**, ca un al treilea bloc, şi cel mai nou, de altfel, denumirea fiind traducerea în spaniolă a termenului englezesc *collocation*, pus în circulaţie de Firth (1957) şi care trimite la conceptul de **solidaritate lexicală** propus de Coşeriu (1986: 148) şi nuanţat mai apoi atât de Gutiérrez Ordónez (1992: 114-116), cât şi de autoarea însăşi (1996: 25).

Astfel, aşa cum se întâmplă cu restul unităţilor frazeologice, colocaţiile se caracterizează prin marea frecvenţă de coapariţie a elementelor integrante. În anii '60, J.M. Sinclair a propus studierea coapariţiei liniare a cuvintelor, adică modelele de asocieri permanente ale limbii engleze, prin intermediul inventarierii statistice de corpusuri extinse. În lucrarea sa din 1974, în colaborare cu S. Jones, redefineşte noţiunea de colocaţie în următorii termeni:

> Collocation is the co-occurrence of two items in a text within a specified environment. Significant collocation is regular collocation between items, such as that they co-occur more often than their respective frequencies and the length of text in which they appear would predict (*apud* Corpas 1998b: 168).

Dacă relaţia dintre două unităţi lexicale presupune implicare semantică (*alazán* implică *caballo* aşa cum *a cal y canto* implică *cerrar*), avem solidarităţi lexicale, în vreme ce numim colocaţii nişte secvenţe de tipul *entablar una amistad/una conversación, fruncir el ceño* ori *gravemente enfermo*, în care această implicare nu există. Dacă se observă bine, amploarea conceptuală a termenului *colocaţie* permite să includem aici toate solidarităţile lexicale, care constituie deci o categorie subordonată celei dintâi. Este surprinzător, dar colocaţiile, deşi situate la periferia continuum-ului, sunt totuşi cele mai obişnuite în ce priveşte frecvenţa:

> Collocations constitute the absolute majority of phrasemes [unidades fraseológicas] and represent the main challenge for any theory of phraseology (Melčuk 1998: 31, *apud* Salvador 2001:25).

Comparând cele trei sisteme analizate, putem trage următoarele concluzii:

a) Atât Zuluaga, cât şi Corpas reiau conceptul de **locuţiune** al lui Casares, deşi cadrul teoretic al celor dintâi se bazează pe noţiunea de FIXARE, şi nu pe criteriul semantic, ca trăsătură capitală atunci când e vorba să definească o unitate frazeologică.

b) Acest proiect sintactic permite, pe de altă parte, includerea **colocațiilor** (introduse de Corpas în cadrul studiilor filologice hispanice) ca parte integrantă a frazeologiei, în ciuda opoziției lui Zuluaga, pentru care colocațiile și solidaritățile lexicale „rămân în afara domeniului frazeologiei, căci este vorba doar de simple solidarități lexicale ce aparțin mai degrabă gramaticii limbilor" (Corpas 1998b : 165).

c) Corpas operează o simplificare a ceea ce Zuluaga numește **sintagme-clișeu**, care rămân înglobate în conceptul de **enunț frazeologic**. Ca urmare, acest ultim concept, ce apare la ambii autori, este mai cuprinzător la Corpas decât la Zuluaga.

Se mai poate conchide că termenul de **unitate frazeologică** include combinații foarte diverse, între care mai des întâlnite sunt, alături de cele deja amintite, construcțiile numite **idiotisme**, **construcții gata făcute**, **expresii fixe** ori **întorsături de frază**. Adoptarea sa este justificată și de „menționarea explicită a apartenenței la domeniul frazeologiei, de marea frecvență a apariției sale în anumite studii lingvistice ori de mai buna sa adecvare la specificul combinațiilor enumerate mai sus" (Ruiz Gurillo 1997 : 14). Același lucru se petrece cu termenii **întorsătură de frază** – o structură specială a combinării cuvintelor, înțeleasă mai degrabă ca o chestiune de stil – și **idiotism** – nume pentru „combinațiile ce conțin anomalii lexicale, gramaticale etc." sau pentru cele „cuprinse în denumirea de locuțiune" (Ruiz Gurillo : 1997 : 15).

Vom opta pentru cea de-a doua accepție a termenului **idiotism**, considerându-l, împreună cu Bosque (1982), echivalent cu cel de **locuțiune**, cu care va alterna de-a lungul prezentei introduceri.

1.2. Tipologia locuțiunilor

Chiar dacă cea mai mare parte a locuțiunilor este formată din vocabule obișnuite, multe încorporează ceea ce Zuluaga (1980 : 102-103) numește **cuvinte diacritice**, adică termeni posibili în sistemul lexical actual, dar care sunt considerați unici din punctul de vedere al realizărilor normale ; asemenea cuvinte pot fi atribuite unei surse adesea cunoscute, iar aceasta poate fi un limbaj specific (astfel, *a tono* provine din domeniul muzicii, iar *a boleo* din limbajul jocului), o altă limbă (*a la virulé* pare să-și aibă originea în expresia franceză *bas roulé*), o realizare specială a sistemului însuși, cum este cazul lui *en volandas* (cu apariția unui presupus sufix *-ndas*) ori o onomatopee (astfel, *al tuntún* pare să reproducă sunetul unei tobe). Asemenea particularități sunt considerate indici de idiomatizare și fixare.

Din punct de vedere formal, locuțiunile pot fi **adverbiale** (*en breve*), **nominale** (*empanada mental*), **adjectivale** (*de perlas*), **prepoziționale** (*con vistas a*), **conjunctivale** (*al fin y al cabo*) și **verbale**[6] (*colgar los hábitos*), în multe cazuri detectându-se modificări, precum cea de la paremie (*a enemigo que huye, puente de plata*) la locuțiunea nominală (*puente de plata*) sau verbală (*ponerle* a alguien *puente de plata*), configurând un teren extraordinar de deschis și maleabil. Ne vom opri asupra acestora din urmă datorită mai marii lor complexități, dar nu înainte de a semnala faptul că locuțiunile **adverbiale** obișnuiesc să includă verbe de stare cum ar fi *estar*, *dejar* ori *quedarse* (*de piedra, a cuadros* etc.), verbe de limbă precum *saber ori conocer (en teoría, de memoria)* și verbe de percepție ca *ver* (*de cerca, de lejos* etc.), circumstanță care explică faptul că multe unități frazeologice pot fi înmagazinate în lexiconul mental nu ca adverbiale, ci ca verbale (*quedarse de piedra*), deși corespondența existentă între locuțiune și verb este rezultatul unei tendințe obișnuite și nu valoarea unei asocieri unice.

În această privință, s-ar putea vorbi de solidarități lexicale în măsura în care *a tocateja*, *en mano* ori *al contado* cer prezența lui *pagar* (García-Page 1998 : 92-93), cu toate că, după părerea noastră, se pot combina și cu alte verbe precum *abonar*, *remunerar*, *retribuir*, *gratificar* ori *recompensar*, dând loc unor formații mai puțin frecvente, dar nu neviabile din acest motiv. Același lucru se întâmplă cu sintagma *de memoria*, susceptibilă de a stabili relații de solidaritate cu verbe ca *aprender*, *conocer*, *decir*, *hablar*, *recordar*, *repetir* ori *saber*, în comparație cu gradul înalt de fixare a unor locuțiuni precum *pelar la pava* ori *subirse por las paredes*, ale căror componente lexicale nu sunt comutabile (*cf.* 2.1.7).

Locuțiunile **nominale**, la rândul lor, urmează un proces general de formare, în care fuzionează substantivele cu adjectivele (*tela marinera, empanada mental*) ori substantivele cu sintagme prepoziționale (*merienda de negros*), motivând, de asemenea, structuri anormale (*la de Dios*) ori construcții care, ca de pildă *todo quisqui*, demonstrează că de multe ori creația metaforică se află la baza unora dintre ele.

Pentru a evidenția o trăsătură proprie locuțiunilor **adjectivale** putem aminti, urmându-l pe Briz (1998), acele unități cu funcție de superlativ absolut sau intensificatoare, care în mod obișnuit sunt rezultatul unei duble structuri cu nucleu precedat de prepozițiile DE (*de bandera, de miedo, de fábula*) ori A (*a chorros, a raudales, a mares*), conformând sintagme prepoziționale frazeologice. Locuțiunile **prepoziționale** (*gracias a, delante de, en pos de*) constituie nucleul unei sintagme prepoziționale, iar cele **conjuncționale**, care nu formează sintagma prin ele însele (Corpas 1998b : 131), relaționează paragrafe, fraze ori părți din fraze (*ya... ya, con tal de, con todo*).

6. Pentru o mai amănunțită diferențiere formală și funcțională a locuțiunilor verbale formate din două verbe (*echar a perder, dar a conocer, dar a entender*) comparativ cu perifrazele verbale de tipul *echarse a llorar* ori *dejar de hacer*, v. Gómez Torrego (1988 : 23-28).

1.2.1. *Locuţiuni verbale frazeologice*

Dacă prin frazeologizare înţelegem procesul de constituire a unei unităţi frazeologice în virtutea unui anumit grad de fixare şi, uneori, de idiomatizare (totală ori parţială), vom considera că o construcţie verbală se *frazeologizează* atunci când îşi pierde caracterul de sintagmă cu elemente libere, pentru a se transforma într-o combinaţie fixă. Aşa cum semnalează Zuluaga (1980 : 26), asocierile menţionate, repetate mereu de-a lungul anilor în aceeaşi ordine, cu aceleaşi procedee gramaticale, cu aceleaşi componente lexicale, ajung să se *cristalizeze* ca expresii fixe în sistemul lingvistic (*cf.* 2).

În cazul frazeologizării construcţiilor verbale, se stabileşte o selecţie între verb şi complement, cum ar fi *meter* (*la*) *cuchara* ori *sacar partido*, construcţii unde verbul apare urmat de o **sintagmă nominală**, spre deosebire de cel de-al doilea mare grup de locuţiuni verbale, în care participă o **sintagmă prepoziţională** (*ver* algo o a alguien *con buenos ojos*, *dejar* algo o a alguien *de lado* etc.). Dacă se observă bine, diferenţa constă în faptul că doar cele dintâi obligă la **restructurarea valenţelor verbului**, spre deosebire de ultimele, în care verbul îşi păstrează determinanţii obişnuiţi.

Restructurările pot prezenta diferite variaţii. Astfel, o locuţiune precum *echar(le)* a alguien *un capote*, are un complement direct care nu este altceva decât un formant al unităţii frazeologice (*un capote*), astfel încât poate fi considerat o locuţiune intranzitivă ce păstrează doar un complement indirect (a alguien), care, deşi este **impus** numai de verb, afectează întreaga unitate frazeologică (*echar un capote*).

Nu acelaşi lucru se întâmplă însă cu expresia *sorber(le)* a alguien *el seso*, deoarece complementul indirect al acesteia din urmă nu este impus de către verbul *sorber* (care cere doar un complement direct, adică, *sorber* algo), ci a fost selecţionat de toată unitatea frazeologică.

Locuţiunile cu verb plus prepoziţie oferă o tipologie mai simplă. În nici un caz nu se restructurează valenţa verbală, chiar dacă unele verbe îşi pot înlocui complementul direct cu un complement cu prepoziţie, ca în :

a) agarrar algo
b) agarrarse a algo (= *agarrarse a un clavo ardiendo*).
c) dejar algo
d) dejar de hacer algo (= *dejar de lado*).

Sigur este faptul că, în ciuda acestor mici modificări, verbele care intră în formaţiuni prepoziţionale nu-şi văd alterate valenţele, aşa cum se întâmplă în *sacar* a alguien *de quicio* ori în *mandar* a alguien *con la música a otra parte*, unde *sacar* şi *mandar* îşi păstrează determinanţii. În orice caz, ar fi potrivit să cercetăm pertinenţa unui mod de abordare bazat pe valenţele gramaticale ale verbelor în chestiune, dat fiind că, în cazuri precum *meter* alguien *cizaña* ori *echar* alguien *un capote*, e posibil ca elementele componente să fi ajuns la o asemenea

fuziune, încât să devină nepotrivit de a mai vorbi de un verb (*meter*) care îşi pierde complementul direct şi să se prefere a le considera drept structuri sintagmatice în curs de lexicalizare.

1.2.2. *Unităţi sintagmatice verbale*

Nu putem încheia paragraful dedicat terminologiei fără să menţionăm combinaţiile pe care Martín Mingorance (1983) le defineşte ca „unităţi sintagmatice verbale" (*tomar nota*, *darse una ducha*, *hacer uso*) şi care, datorită lipsei lor de idiomatizare, se situează într-o zonă periferică a frazeologiei ; stabilitatea lor ne permite să le considerăm ca fiind frazeologice şi, în comparaţie cu lexemele lor simple, prezintă diferenţe consistente[7]. Unităţile sintagmatice verbale sunt formate dintr-un verb urmat de o sintagmă prepoziţională (*tener en cuenta*) ori de o sintagmă nominală însoţită sau nu de determinant (*tomar conciencia*, *tomar un baño*) şi prezintă anumite caracteristici (Ruiz Gurillo 1998 : 41-42) :

1. Verbul s-a desemantizat şi păstrează doar valori morfologice, astfel încât cel care suportă conţinutul lexical al unităţii este formantul nominal.
2. Chiar dacă sunt comutabile cu un lexem simplu, se observă totuşi diferenţe în ce priveşte valorile aspectuale pe care le aduce formantul verbal. Astfel, distincţia între *estar en tratamiento* şi *ponerse en tratamiento* este aspectuală : în timp ce prima locuţiune este durativă, cea de-a doua este incoativă, aşa cum se întâmplă cu un număr important de unităţi sintagmatice care exprimă un aspect incoativ (*ponerse en marcha*, *entrar en juego*), în comparaţie cu unele construcţii ce indică un aspect durativ (*estar en observación*, *estar en tratamiento*). Alte unităţi pot exprima, de asemenea, rezultatul unei acţiuni (*tomar conciencia* ori *tomar decisiones* în comparaţie cu *concienciarse* şi *decidir*) ori cauza ei, aşa cum găsim în *poner en escena* în comparaţie cu *escenificar* ori în *poner una demanda* în comparaţie cu *demandar*.
3. În ciuda faptului că unităţile sintagmatice verbale prezintă aceleaşi argumente ca şi echivalentele lor simple (*poner a prueba/probar* ; *tomar parte/participar*), unele dintre aceste argumente oferă totuşi schimbări de valenţă, ca în *hacer uso* (de algo) în comparaţie cu *usar* (algo), ori în *hacer una foto* (unde „una foto" se încorporează în verb, iar acesta pierde valenţa de complement direct) faţă de *fotografiar*.

7. Autorul adoptă o sintagmă pusă în circulaţie de Guilbert (1975) pentru franceză, limbă în cadrul căreia s-a consacrat de asemenea sintagma **verb support**, tradusă în spaniolă prin **verbo soporte**. Aceste combinaţii au fost numite, din optica generativistă, construcţii cu **dummy verbs** (*take a walk*, *have a look* etc.). Alţi autori le numesc **scheme**, **stereotipuri** ori **clişee frazeologice**.

2. Trăsături sintactice şi lexico-semantice ale unităţilor frazeologice

Plecând de la caracterul gradual al trăsăturilor prezente în unităţile frazeologice (existenţa unui număr mai mare sau mai mic de proprietăţi sintactice şi semantice va motiva caracterul mai mult sau mai puţin frazeologic al unora în comparaţie cu celelalte), vom urma îndeaproape minuţioasa analiză realizată de Ruiz Gurillo (1997) când va trebui să stabilim nucleul şi periferia acestui continuum.

Astfel, un **frazeolexem** sau **unitate frazeologică prototipică** va fi acea construcţie care prezintă un mare grad de fixare şi idiomatizare, combinând deci aspecte sintactice şi semantice. Dacă, în plus, există şi elemente fonetice speciale precum rima (*a troche y moche, el oro y el moro*; *a umbla ca vodă prin lobodă, [a făgădui] marea cu sarea*), termeni diacritici (*cf.* 1.2), ca de pildă *quid* şi *polvorosa*, în *dar en el quid* şi *poner (los) pies en polvorosa*, ori *ananghie* şi *catrafuse*, în *(a fi) la ananghie* şi *a-şi lua catrafusele* ori anomalii structurale (cum ar fi lipsa de concordanţă a formanţilor ce compun *a ojos vistas* şi *a pies juntillas* ori pluralele, azi ieşite din uz, din *a băga* pe cineva *în boale* şi *a merge ca pe roate*), unitatea se va situa în nucleul continuum-ului.

Pe măsură ce aceste trăsături se împuţinează, unităţile se situează, gradual, între centru şi margine: astfel, în *dar en el clavo* şi în *salir por piernas*, cuvintele *clavo* şi *pierna* fac parte din sistemul lexical actual (în comparaţie cu echivalentele semantice *dar en el quid* ori *tomar las de Villadiego*), exact cum se întâmplă cu termenii *vale* şi *mâţă* în *a-şi lua valea* şi *a trage mâţa de coadă*, comparativ cu vitalitatea redusă a cuvântului *putină* ori *sfară*, practic desemantizate în *a spăla putina* şi *a da sfară-n ţară*.

În timp ce unităţile sintagmatice verbale menţionate anterior (*hacer uso / a face uz*, *tomar una ducha / a face un duş*), combinaţii lipsite de idiomatizare şi cu o relativă fixare a componentelor lor, ar deţine o poziţie mai îndepărtată de nucleu, colocaţiile precum *guiñar un ojo* ori *zarpar un barco* (*cf.* 1.1) s-ar situa la periferia extremă a continuum-ului, fiind doar asocieri permanente care nu prezintă nici idiomatizare, nici neregularităţi lexicale ori gramaticale. Putem întâlni colocaţii şi în domeniul **sintagmelor prepoziţionale** (cum ar fi *codo a codo / cot la cot*, diferite net de expresiile fixe şi opace precum *a la virulé* ori *cu chiu cu vai*, aparţinând centrului) sau **nominale** (ca de pildă *agua de colonia* ori *fată mare*, colocaţii foarte îndepărtate de formaţiile prototip precum *agua de borrajas* ori *poamă bună*[8]).

8. Ruiz Gurillo (1997: 115-122) prezintă o triplă clasificare a sintagmelor nominale, verbale şi prepoziţionale, pentru care trasează, de asemenea, un triplu continuum. Cele trei serii au în alcătuirea lor sintagme de centru (*tomar las de Villadiego / a o lua la sănătoasa*) şi colocaţii

În fenomenul fixării frazeologice operează două mecanisme strâns relaţionate – **repetiţia** (care, atunci când este de durată şi în aceeaşi ordine, duce la cristalizarea de expresii fixe în sistemul lingvistic) şi **colocaţia**, asociere permanentă nici liberă/spontană, dar nici fixă/opacă, cu o semnificaţie ce rezultă din cea a componentelor (*pequeña pantalla / mic ecran*; *realidad objetiva / realitate obiectivă*; *diametralmente opuesto / diametral opus*), care de obicei nu prezintă neregularităţi lexicale ori gramaticale.

Dacă abordăm problema din unghiul fixării, ne dăm seama că aceasta nu este întotdeauna un indiciu de idiomaticitate (*por desgracia / din nefericire*; *buen provecho / poftă mare*), astfel încât aceasta din urmă ar fi o trăsătură secundară care uneori o însoţeşte pe prima, adevărata proprietate esenţială a conceptului de unitate frazeologică. Prezentăm în continuare o serie de trăsături sintactice şi semantice susceptibile să funcţioneze ca proprietăţi obişnuite ale unităţilor frazeologice, proprietăţi de al căror număr depind gradul de frazeologizare şi locul unei UF în continuum-ul lingvistic.

2.1. Trăsături sintactice[9]

2.1.1. *Invariabilitatea de număr*: *volver a las andadas — *volver a la andada*; *de mil amores — *de mil amor*; *(no) caérsele (a alguien) los anillos — *(no) caérsele (a alguien) el anillo* (fixarea pluralului în cele trei expresii). În echivalentele semantice româneşti se observă un comportament identic: *a cădea din nou în greşeală — *a cădea din nou în greşeli*; *cu dragă inimă — *cu dragi inimi*; *a (nu) cădea cuiva galoanele / mâinile — *a (nu) cădea cuiva galonul / mâna* (cu fixarea singularului, respectiv a pluralului).

2.1.2. *Invariabilitatea de gen*: *parecerse en el blanco de las uñas — *parecerse en la blanca de las uñas* (fixarea masculinului); *acostarse con las gallinas — *acostarse con los gallos* şi *habló la vaca y dijo mu — *habló el toro y dijo mu* (fixarea femininului). Ceva similar se întâmplă cu echivalentele româneşti: *a nu semăna nici cât negru sub unghie — *a nu semăna nici cât neagră sub unghie*; *a se culca o dată cu găinile — *a se culca o dată cu cocoşii*; *dacă tăcea, filozof rămânea — *dacă tăcea, filozoafă rămânea* (fixarea femininului, respectiv a masculinului).

2.1.3. *Invariabilitatea determinantului*: *ahogarse en un vaso de agua — *ahogarse en el vaso de agua* (fixarea determinantului nehotărât); *dar el golpe — *dar un golpe*; *apartar el grano de la paja —*

(*agua de colonia / apă de colonie*, *guiñar un ojo / a face cu ochiul*), precum şi scheme frazeologice în cazul sintagmelor prepoziţionale (*cara a cara / faţă în faţă*) ca elemente extreme ale periferiei.

9. Urmăm îndeaproape schema analitică a lui Ruiz Gurillo (1997: 75-80).

***apartar un grano de la paja** (fixarea, în ambele cazuri, a articolului **hotărât**). Aceleaşi caracteristici le găsim în echivalentele româneşti: *a se îneca într-un pahar cu apă — *a se îneca în paharul cu apă*; *a da lovitura — *a da o lovitură*; *a separa boabele de pleavă — *a separa nişte boabe de pleavă*.

2.1.4. *Invariabilitatea de persoană*: *estar a la que salta — *estar a la que saltas*; *tira y afloja — *tiras y aflojas*, trăsătură pe care o regăsim şi în câteva expresii româneşti, precum *până aici a fost — *până aici ai fost* ori *cum scrie la carte — *cum scrii la carte*.

2.1.5. *Invariabilitatea de timp verbal*: *todos los caminos llevan a Roma — *todos los caminos han llevado a Roma* (fixarea prezentului); *¡se acabó el carbón! — *se ha acabado el carbón*; *donde Cristo perdió el mechero — *donde Cristo ha perdido el mechero* (fixarea perfectului simplu în acestea din urmă); în echivalentele româneşti regăsim aceeaşi fixare: *toate drumurile duc la Roma — *toate drumurile au dus la Roma*; *a-nţărcat bălaia — *înţarcă bălaia*; *unde şi-a înţărcat dracul copiii — *unde îşi înţarcă dracul copiii*.

2.1.6. *Invariabilitatea topicii sau topică imposibilă*: *lucir el palmito — *el palmito que luzcas*; *dicho y hecho — *hecho y dicho*; acelaşi lucru se întâmplă şi cu echivalentele româneşti: *a-şi undui corpul — *corpul să ţi-l unduieşti*; *zis şi făcut — *făcut şi zis*.

2.1.7. *Invariabilitatea componentelor lexicale, care poate fi probată prin imposibilitatea de:*

a) **înlocuire cu alte cuvinte apropiate ca sens**: *dejarse de gaitas — *dejarse de guitarras*; *ser (o no) de la misma cuerda — *ser (o no) de la misma soga*; *salir / saltar* alguien *a la palestra — *salir / saltar* alguien *al gimnasio*, exact cum se întâmplă şi cu unele expresii româneşti: *a fi cu ochi şi cu sprâncene — *a fi cu ochi şi cu gene*; *a (nu) fi aceeaşi căciulă — *a (nu) fi acelaşi fes*; *a ieşi / a intra în arenă — *a ieşi / a intra în şcoala de gimnastică*;

b) **înlocuire a unor substantive prin pronumele respective**: *estirar la pata — *estirarla*; *enseñarle* a alguien *los colmillos — *enseñárselos* a alguien, restricţie similară cu cea a echivalentelor româneşti: *a pune mâinile pe piept — *a le pune pe piept*; *a-şi arăta colţii — *a şi-i arăta*;

c) **inserare/adăugare a unui element străin**: *no haber roto nunca un plato — *no haber roto nunca un plato* ***hondo***; *leer entre líneas — *leer entre líneas* ***torcidas***, exact cum se întâmplă cu echivalentele româneşti: *nici usturoi n-a mâncat, nici gura nu-i miroase — *nici usturoi* ***verde*** *n-a mâncat, nici gura nu-i miroase*; *a citi printre rânduri — *a citi printre rânduri* ***strâmbe***;

d) **suprimare/eludare a unuia dintre componente**: *estar / sentirse como pez en el agua — *estar / sentirse como pez*; *poner la primera piedra — *poner la piedra*; acelaşi lucru se întâmplă şi cu echivalentele semantice româneşti: *a fi / a se simţi ca peştele în apă — *a fi / a se simţi ca peştele*; *a pune cea dintâi piatră — *a pune piatra*;

e) **modificare a relaţiei dintre componente**: *perder el compás — *el compás que has perdido te amargará la carrera*; *importar(le)* algo/alguien *un higo* a alguien — **el higo que te importa te aleja de su corazón*, exact ca şi în cazul echivalentelor semantice din română: *a-şi ieşi din mână — *mâna din care ţi-ai ieşit o să-ţi îngreuneze cariera*; *a durea* pe cineva *în cot — *cotul în care te doare te îndepărtează de inima sa*;

f) **disociere a componentelor în cazul formei interogative**: *no decir esta boca es mía — *¿Qué no dijo? Esta boca es mía*; *hacer un poder — *¿Qué hace? Un poder*; vedem că echivalentele româneşti prezintă aceleaşi caracteristici: *a nu spune nici pâs — *Ce n-a spus? Nici pâs*; *a-şi da silinţa — *Ce îşi dă? Silinţa*.

2.1.8. *Imposibilitatea altor transformări, cum ar fi:*

a) **trecerea la diateza pasivă**: *tirar piedras contra su propio tejado — *ser tiradas piedras contra su propio tejado*. Expresiile româneşti echivalente prezintă restricţii identice: *a-şi tăia craca de sub picioare — *a-i fi tăiată craca de sub picioare*; *a spăla putina — *a fi spălată putina*.

b) **substantivizarea**: *crecer* algo *como champiñones — *el crecimiento de los champiñones*; *ponerse el mundo por montera — *la puesta del mundo por montera*. Acelaşi lucru poate fi observat şi la corespondenţii din română: *a creşte* ceva *ca ciupercile — *creşterea* a ceva *ca ciupercile*; *a-şi lua lumea în cap — *luarea lumii în cap*.

c) **transformarea unei construcţii negative în construcţie afirmativă sau invers**, în cazul acelor expresii cu polaritate negativă (*cf.* 3.4.3) care nu acceptă decât o construcţie negativă: *no valer un pimiento — a nu face (nici) două parale* ori *no saber de la misa la media — a nu şti o boabă*, dar şi unităţi existente numai în forma afirmativă: *faltar un pelo para — a fi cât pe ce să* sau *ser* algo *el acabóse — a fi prea de tot*.

2.2. Trăsături lexico-semantice

2.2.1. *Definirea unităţilor frazeologice ca unităţi lexicale cu sens unitar:*

Borrar del mapa: aniquilar, devastar un territorio/una localidad – *a şterge / rade de pe hartă*: a devasta un teritoriu/o localitate.

Ser algo *de cajón (de madera de pino)*: resultar obvio – *a fi de la sine înţeles*: a rezulta în mod evident.

2.2.2. *Idiomaticitatea sau ne-compoziţionalitatea semantică*

Deşi, după cum au demonstrat Lakoff şi Johnson (1980) realizând o analiză cognitivă a metaforei, idiomaticitatea nu este indispensabiă în frazeologie (dat fiind că în cazul unor unităţi se poate vorbi de motivaţie sau de resurse tropologice), idiomaticitatea frazeologică este specifică acestui domeniu (Ruiz Gurillo 1998 : 104), datorită faptului că UF manifestă un caracter sintagmatic complex. Opacitatea unei expresii elimină automat compoziţionalitatea, deoarece înţelesul global al unităţii respective nu poate fi dedus din suma semnificaţilor componentelor sale :

Ser algo *el parto de los montes – s-a scremut muntele şi a ieşit un şoricel*
Darselas a alguien *con queso – a duce* pe cineva *cu zăhărelul/preşul*

În cazul unei mai mari transparenţe a contribuţiei componentelor la semnificatul global, posibilităţile de combinare ale cuvântului-cheie sunt mai largi, dar (aproape) lipsesc în cazul expresiilor opace, care se comportă ca nişte „piese lexicale", deci mai fixe şi imuabile. A se compara, de exemplu, flexibilitatea sintactică diferită a următoarelor articole, extrase din corpusul nostru :

RISA (râs)

Descoyuntarse/despatarrarse/desternillarse/mondarse/morirse/partirse/revolcarse/tirarse/troncharse alguien **de risa** ; **reírse** alguien **a carcajada limpia/a mandíbula batiente** (todas INF.) ; VULG. : **mearse/descojonarse** alguien **de risa** : reírse mucho/intensamente. *Es un cómico estupendo : cada vez que sale en la tele todo el mundo se parte de risa* ❐ a râde mult/tare ; **a se strica/a se prăpădi/a muri de râs** ; **a-l durea fălcile/burta de râs** ; **a cădea pe spate de râs** ; **a se ţine cu mâinile de burtă de râs** ; **a nu se mai putea opri din râs** ; **a-i veni rău de râs**. *Este un comic extraordinar ; de câte ori apare la TV, toată lumea se prăpădeşte de râs.*

CARRO (car)

Tirar alguien **del carro** (INF.) ; **llevar** alguien **la voz cantante** : capitanear una iniciativa. *Consulta cualquier duda con el secretario : él es quien, en realidad, tira del carro en la empresa* ❐ a avea iniţiativa ; **a fi numărul unu** ; **a fi vioara întâi** ; **a deţine rolul principal**. *Pentru orice îndoială, consultă secretarul, în realitate el este numărul unu la firmă* (☞ BACALAO : **Cortar/partir** alguien **el bacalao** [INF.] ; PANTALÓN : **Llevar** alguien **los pantalones** [INF.]).

Un caz particular îl constituie acele expresii care au un **omofon literal**, adică o sintagmă identică formal şi care oferă un semnificat nefigurat (*levar anclas – a ridica ancora ; levantar el vuelo – a-şi lua zborul* ; *cf.* 3.4.3), semnificat ce poate părea forţat în unele cazuri (*echar el anzuelo – a arunca momeala ; comer en un mismo plato – a mânca din acelaşi blid ; tener la sartén por el mango – a avea/ţine pâinea şi cuţitul [în mână]*) sau chiar imposibil (*faltar un pelo [para algo] – a lipsi un fir de păr să ; pensar con los pies – a gândi cu picioarele*). Cu toate că frecvenţa de folosire a acestor omofoane literale este mai restrânsă (de obicei se limitează la crearea de jocuri de cuvinte şi de expresii cu dublu sens), nu este mai puţin adevărat că ele contribuie la mai buna motivaţie a omofoanelor idiomatice, prezentând un indice mai mic de idiomaticitate şi unul mai mare de motivaţie (*cf.* 2.2.3).

În legătură cu fenomenul de compoziţionalitate, se poate afirma că nivelul de transparenţă al unei expresii va depinde în mod direct de cunoaşterea pe care vorbitorul o are asupra unui anume domeniu (cât de opacă apare expresia *tirar la toalla* pentru cineva care nu are cunoştinţe de box sau care este incapabil să realizeze o asociaţie cu alte contexte în care a mai fost folosită această expresie), circumstanţă care permite să explicăm faptul că :

> ... anumite expresii, care în momentul creării lor erau transparente, s-au convertit în opace o dată cu trecerea timpului, când vorbitorii au pierdut cunoaşterea enciclopedică ce permitea interpretarea acestora într-un mod nearbitrar (Cuenca, Hilferty 1999 : 119).

În acest sens, compoziţionalitatea motivată existentă în multe cazuri (*cortar[le]* a alguien *las alas ; rompérse[le]* a alguien *el corazón* etc.) nu numai că ajută la clarificarea semnificatului, ci şi împiedică transformarea lor în expresii opace care pot părea arbitrare. Urmându-i din nou pe Cuenca şi Hilferty (1999 : 119), posibilitatea de a trage foloase din **faţetele asociative** ale cunoaşterii noastre despre lume permite proiectarea situaţiei pe care acestea o reprezintă asupra altora similare. Este momentul să citãm precizările făcute de Mendívil Giró :

> În timp ce compoziţionalitatea este ceva ce se poate măsura din punct de vedere gramatical, afinitatea de sens nu este, căci în ea sunt implicate alte tipuri de strategii, nu strict gramaticale. Dacă o expresie nu este compoziţională, atunci comportamentul ei gramatical va fi special, deosebit de cazul în care aceasta este transparentă, independent de gradul de motivaţie. În acest sens ar trebui să fie înţeleasă diferenţa dintre endocentric şi exocentric din punct de vedere semantic. O expresie semantic exocentrică va trebui să fie necompoziţională (deşi analizabilă şi motivată) şi invers, vom numi semantic endocentrică acea expresie al cărei semnificat poate fi prezis plecând de la informaţia structurii semantice a unităţilor lexicale (Mendívil Giró 1998 : 47).

În investigaţiile lor asupra semnificatului necompoziţional, Baranov şi Dobrovolski (1996, *apud* Cuenca 2001: 40-41) propun un model de analiză ce încearcă să explice cum se produce trecerea de la semnificatul literal (compoziţional) la semnificatul frazeologic (ne-compoziţional), plecând de la ideea că există **corespondenţe nearbitrare** între semnificatul frazeologic al unei forme şi structura internă a acesteia:

> ... in spite of obvious spontaneity and unpredictability, idiom formation is not completely arbitrary: it is governed, on the one hand, by certain laws of logic association, and, on the other hand, by linguistic laws which control the formation of new linguistic signs on the basis of incomplete data (Baranov, Dobrovolski 1996: 412).

Aşa cum interpretează Cuenca (2001: 40), autorii pleacă de la următoarele idei:

1. Semnificatul literal al unităţii frazeologice determină **parţial** semnificatul construcţiei sau, altfel spus, semnificatul global este sugerat de semnificaţii componentelor, fie în mod direct, fie prin asocieri contextuale.

2. Trecerea de la semnificatul compoziţional la cel frazeologic se produce prin intermediul unui mecanism de **transfer** de componente sau de situaţie, bazat pe **metafore** şi **metonimii** conceptuale:

> Meaning derivation has a vector not from direct to transferred meaning, but from framelike cognitive structure to the contextual (or lexical, as a result of abstraction) meaning of the word (Baranov, Dobrovolski 1996: 414).

Pentru a evidenţia acest transfer, autorii propun conceptele de **cadru** (*frame*) şi **scenariu** (*scenery*), înţelegându-se prin cadru o structură conceptuală compusă din diferite elemente sau **poziţii** (*slot*) relaţionate între ele, ce reprezintă o situaţie stereotipă (acţiune, întâmplare etc). Acestui concept i se adaugă acela de **scenariu**, înţeles ca o variantă a **cadrului**, având particularitatea de a se orienta către o sferă de acţiune cum ar fi, de pildă, a conversa, a asculta muzică, a citi o carte etc. Plecând de la aceste concepte cognitive, ei explică trecerea de la semnificatul literal la acela frazeologic, prin intermediul unor transformări atât în **cadru**:

A fi cineva *o mierlă albă* („a fi o persoană ieşită din comun")

(semnificatul frazeologic derivă, după aceşti autori, din substituirea conţinutului **poziţiei** „culoare" – alb în loc de negru – şi din transpunerea **cadrului** specific păsării la cadrul uman),

cât şi în **scenariu**:

A schimba placa („a schimba tema")
scenariul 1: în cursul unei audiţii muzicale
scenariul 2: în cursul unei conversaţii

A avea/a deţine bagheta („a conduce/a dirija")
scenariul 1: un concert
scenariul 2: o activitate cotidiană

După cum s-a arătat, un mare număr de concepte cognitive pot fi esenţiale pentru studiul frazeologiei, evidenţiind faptul că trăsăturile caracteristice ale elementelor idiomatice nu sunt asistematice şi nici anormale, ci corespund, într-un mod diferit, unor principii precum implicarea metaforică ori conceptul de cadru, prezente şi în alte fenomene lingvistice.

2.2.3. *Motivaţia*

Aşa cum semnalează Ruiz Gurillo,

> Motivaţia pare să depindă de înţelegerea imaginii care emană din semnificatul direct al omofonului său literal. De aceea, combinaţiile fără omofon literal nu sunt de obicei motivate sau, mai bine spus, s-a pierdut posibilitatea de a recupera imaginea care le-a dat naştere. Cu cât idiomaticitatea va fi mai mare, cu atât mai mică va fi motivaţia (Ruiz Gurillo 1997: 79).

În legătură cu aceste consideraţii, se observă diferenţe de motivaţie între expresiile cu omofon literal (*perder el [último] tren – a scăpa/pierde [ultimul] tren*; *poner el dedo en la llaga – a pune degetul pe rană*) şi acelea care sunt lipsite de un asemenea omofon literal (*irse por los cerros de Úbeda, meterse en camisa de once varas*, în cazul limbii spaniole, sau *a avea sfinţi la Ierusalim, a fi tare de înger*, în cazul limbii române)[10].

Idiomaticitatea, în orice caz, pare să fie o trăsătură susceptibilă să fie supusă gradaţiei, aşa cum demonstrează diferitele niveluri de transparenţă existente între unităţile extrem de opace (*pegar la hebra*) şi acelea absolut transparente (*cumplir/tener x abriles/primaveras*),

10. Literal, „tener santos en Jerusalén" (care ar putea fi tradus prin *tener las espaldas [bien] cubiertas*) şi „ser duro de ángel" (al cărui posibil echivalent semantic ar fi *tener estómago*). A se observa că echivalentele semantice ale expresiilor *irse por los cerros de Úbeda* (*a bate câmpii*; lit. „salir campo a través") şi *meterse en camisa de once varas* (*a se întinde mai mult decât îi este/ îl ţine plapuma*; lit. „tumbarse más de lo que aguanta la manta") prezintă în românește o anume transparenţă şi un indice mai înalt de motivaţie.

extreme între care vor figura expresii precum *coger el toro por los cuernos* ori *llevarse las manos a la cabeza* (ce nu permit o derivare cuvânt cu cuvânt, în schimb prezintă o transparență globală) sau, într-un grad mai mare de opacitate vecină aproape cu lipsa de motivație, locuțiuni de tipul *ponerle el cascabel al gato* sau *mear fuera del tiesto*. Astfel, anumite expresii evocă în mod clar semnificatul literal (*colgar los hábitos*), altele îl insinuează (*ser* algo *de mírame y no me toques*), în timp ce unele păstrează doar o legătură minimă cu sensul originar (*poner* a alguien *en la picota*). Din punct de vedere cronologic, motivația este întotdeauna rezultatul unei reflexii *a posteriori* care, inevitabil, ne trimite la elemente atât culturale (fie acestea materiale sau imateriale), cât și individuale, așa cum susține Geeraerts:

> Motivația unei expresii este supusă unei considerabile variabilități individuale, care depinde, între altele, de diferențele individuale în ceea ce privește gradul de familiaritate și contextul istoric în care expresia se naște (Geeraerts 1995: 52).

2.2.4. *Tropologia sau apariția figurilor retorice* ca trăsătură înrudită cu idiomaticitatea, vizibilă în câteva din următoarele figuri:

a) **Metafora**: *cambiarle el agua al canario – a se duce să voteze*; *ser* alguien *un Judas – a fi un Iuda / o iudă*.
b) **Metonimia**: *pedir la mano (de una mujer) – a cere mâna (unei femei)*; *estar* alguien *con un pie en la tumba – a fi cu un picior în groapă*.
c) **Hiperbola**: *estar* alguien *que se sube por las paredes – a se face foc și pară*; *poner* a alguien *como a un cristo – a chinui pe cineva ca pe Hristos*.

2.3. Concluzii

Subordonate trăsăturii de fixare, expresiile idiomatice pot prezenta diferite grade de idiomaticitate, circumstanță care a dus la încetățenirea termenului de **semiidiomatic** (Zuluaga 1980). Așa cum semnalează Varela și Kubath (1994):

> În unele cazuri se poate vorbi de unități parțial idiomatice, dat fiind faptul că unul dintre elementele acestora își păstrează semnificația primitivă; în expresia *fumarse las clases*, este evident că cuvântul *clases* nu-și alterează deloc semnificația, în timp ce cuvântul *fumarse* se transformă de fapt în *no acudir a*. În alte cazuri se poate vorbi de unități indirect idiomatice, și acest lucru se întâmplă atunci când sensul derivă dintr-o comparație sau imagine ce pot fi înțelese de la sine, cum este cazul expresiei *caer como una bomba* sau *ponerse de mil colores* (Varela și Kubath 1994: X).

Astfel, urmându-l pe Geeraerts, lectura figurată a expresiilor complet motivate se poate realiza pe două căi interpretative:

- ori semnificatul literal **global** se derivă mai întâi și se transferă apoi pe terenul figurativ;
- ori, dimpotrivă, se efectuează mai întâi transferul semnificatului literal al **cuvintelor individuale** la semnificatul figurat și apoi se produce imediat combinația compozițională ce dă naștere semnificatului idiomatic al expresiei ca un tot.

Deși ambele variante sunt posibile, autorul se întreabă care dintre cele două căi interpretative este „psihologic reală (sau măcar preponderentă)" (Geeraerts 1995: 54). S-ar putea chiar întâmpla ca interpretările să varieze în funcție de compozitionalitatea frazeologismului, dat fiind faptul că poate nu interpretăm la fel idiotisme precum *cortar(le)* a alguien *las alas* (în care verbul *cortar* poate fi proiectat asupra sensului său figurat *privar*, tot astfel cum substantivul *alas* o poate face asupra termenului *libertad*), în comparație cu interpretarea pe care o dăm, de exemplu, expresiei *cortar el bacalao*, având sensul de *mandar* sau *dirigir*: proiectăm *cortar* în „mandar" și *bacalao* în „situación, asunto" etc...? Este *cortar el bacalao* o acțiune care se asociază de obicei unei situații de putere? Se întâmplă oare același lucru cu posibilele lui sinonime *llevar los pantalones* și *llevar la batuta*? La baza răspunsului se găsește poate compozitionalitatea locuțiunilor, responsabilă de declanșarea proceselor interpretative în sistemul nostru conceptual.

Din acest punct de vedere, este relevantă observația pe care o face Salvador, în sensul că:

> Există expresii idiomatice (...) care pot să nu prezinte dificultăți interpretative, dar care cer din partea vorbitorului capacitatea de a le recunoaște drept „mod convențional" de a exprima anumiți semnificați. Astfel, de exemplu, un vorbitor nenativ poate interpreta cu ușurință sensul expresiei *a tort i a dret* ori *sens dubte* ori *a tot estirar*, ușor de interpretat printr-un calc semantic compozițional mai mult sau mai puțin metaforic, dar același vorbitor poate ignora condițiile convenționale ale uzului lor idiomatic în producerea discursului (Salvador 1995: 17).

Asupra posibilității de a înțelege semnificatul ultim al unui idiotism primează capacitatea pragmatică de a ști să-l folosim, indispensabilă, cum semnalează Salvador, chiar și în acele cazuri de frazeologisme având semnificat transparent. Nu de puține ori, coincidențele formale între sisteme frazeologice din diferite limbi (Corpas 1998b: 186) ascund, totuși, diferențe pragmatice și discursive (*cf.* 3.4.4) care, fără să afecteze semnificatul unităților, motivează divergențele în ce privește sensul și dificultățile traducerii.

3. Prezentarea corpusului spaniol-român

3.1. Criterii de selecţie

Cu prezentul corpus ne-am străduit să facem cunoscut un ansamblu de unităţi frazeologice aparţinând spaniolei actuale din Spania, făcând abstracţie de terminologia tehnică, de limbajul profesional, precum şi de varietăţile dialectale ori sociolectale şi excluzând, în general, acele unităţi ce constituie un text independent (ziceri, proverbe, maxime, ba chiar şi sloganuri publicitare), fiind de părere că ele aparţin domeniului paremiologiei. Acestea fiind excluse, prevalează locuţiunile verbale (*hincar el diente, remontar el vuelo*) asupra locuţiunilor adverbiale (*a remolque, a secas*), locuţiunilor adjectivale (*como Dios manda, de cine*, atunci când acestea nu îndeplinesc o funcţie adverbială), locuţiunilor nominale (*talón de Aquiles, empanada mental*) şi altor unităţi catalogabile ca expresii ori formule (*Dios proveerá, mejorando lo presente, el mismo que viste y calza*). Locuţiunile conjunctivale (*a saber, a renglón seguido*), undeva la mijloc între simple conjuncţii şi elemente de legătură propoziţionale, îşi au, de asemenea, locul lor în corpus.

Nu considerăm ca fiind expresii (chiar dacă ele figurează ca atare în unele dicţionare frazeologice) unităţi precum *ser un hacha, sér un ciclon* sau *ser un lince*, unde verbul *ser*, care formează o sintagmă atributivă, nu păstrează o **fixare** mai mare cu sintagma nominală decât aceea pe care o putem întâlni în *ser un torero* sau în *ser un pillo*. Pare mai degrabă a fi vorba de un caz foarte frecvent de apariţie a verbului *ser* în compania unor elemente care, referindu-se de obicei la persoane şi lucruri, capătă o valoare predicativă clară, ceea ce nu înseamnă însă că respectivul verb face parte din nucleul frazeologic al unităţii.

Acelaşi lucru se întâmplă cu verbul *estar*, care, deşi intră în alcătuirea unor idiotisme precum *estar curado de espanto, estar algo escrito* sau *estar como un flan*, apare de obicei şi cu secvenţe precum *pobre diablo, don nadie* sau *cero a la izquierda*, fără ca din acest motiv să prezinte vreo fixare cu respectivele idiotisme, aşa cum demonstrează combinaţii precum *a la cita **vino** un pobre diablo* ori ***se portó** como un cero a la izquierda*.

În acest sens, pare să existe o frecvenţă similară de apariţie a verbului *tener* şi a substantivului *labia*, fapt care ne împiedică totuşi să vorbim de o locuţiune (a se observa enunţul *por su labia lo conoceras*) comparativ cu ce se întâmplă cu idiotisme precum *tener madera* sau *tener en mente*, în care verbul *tener* este parte integrantă a locuţiunii. Tendinţa de a considera această serie de construcţii drept locuţiuni în toată regula este determinată, poate, de incorecta asociere între frazeologie şi expresivitate; ca atare, e bine să evităm această tentaţie, ca să nu sfârşim prin a considera drept locuţiuni unele expresii precum *estar cabreado* (< cabrearse), *estar puesto* (< ponerse), *estar colocado* (< colocarse) ori *estar cortado* (< cortarse), al căror grad mare de expresivitate şi idiomatizare nu este suficient pentru a le conferi caracterul de locuţiune.

Inexistenţa unor studii privitoare la frecvenţa unităţilor frazeologice ne-a obligat să recurgem la o selecţie subiectivă a întregului material, folosind şase dicţionare (*cf. Prezentare*), alegând acele 3.000 de unităţi care, după părerea noastră, sunt considerate mai reprezentative, plecând de la un criteriu intuitiv de frecvenţă. Nu au fost incluse, din cauza vitalităţii lor reduse, expresii precum *estar/vivir como un gerifalte, ver tierras, a tolondrones* ori *ser tieso de cogote*. La alegerea materialului au contribuit, fără îndoială, şi aşteptările publicului-ţintă, alcătuit, ipotetic vorbind, din acei utilizatori ai dicţionarului care, dinspre spaniolă ori dinspre română, sunt interesaţi să stabilească echivalenţe semantice şi funcţionale între sistemele frazeologice ale celor două limbi[11].

E de prisos să mai spunem că dorinţa noastră ar fi fost să analizăm un corpus supus unui studiu de frecvenţă, circumstanţă care ar fi conferit acestei lucrări un caracter în adevăr empiric şi care ar fi permis, de asemenea, să verificăm dacă noţiunea de **forţă lexicală**, propusă de Bybee (1988) pentru studiul morfologiei, poate să explice relaţia dintre frecvenţa de uz a anumitor frazeologisme şi caracteristicile lor formale. Aşa cum semnalează autoarea,

> I propose a more dynamic representation in which not all forms have the same status, but rather in which forms are affected by use or disuse. Frequently used forms gain in lexical strength and the forms that are not used lose lexical strength. Lexical strength, then, is an index of word frecuency, and the main reason for proposing the introduction of this notion into a model of the lexicon is to account for the psycholinguistic, historical, and crosslinguistic effect of frecuency on morphology (Bybee 1988 : 131).

Numai un studiu de acest gen ar permite să clarificăm dacă idiotismele care au o frecvenţă de uz mai mare (şi, în consecinţă, o forţă

11. Până acum, doar Ruiz Gurillo (1998) a realizat o analiză a frazeologiei colocviale, plecând de la corpusul de spaniolă vorbită a Grupului Val.Es.Co (Briz [coord.] 1995), constituit în principal din texte colocviale şi din înregistrări de radio şi televiziune. Autoarea extrage din corpus un total de 968 de unităţi frazeologice – fără ca respectivele unităţi să fi fost supuse unei analize de frecvenţă –, între care figurează idiotisme precum *tomar a chacota, ir de palo, irse de bureo* ori *a paridas*.
Nici bazele de date lexicale CORDE şi CREA, proiecte încă nedefinitivate, nu au obiectivul de a se constitui într-un studiu de frecvenţă, cu toate că ambele sunt de mare ajutor atunci când e vorba să verificăm vitalitatea unui anumit idiotism.

lexicală mai importantă) sunt supuse unei mai mari posibilităţi de variaţie formală ori dacă, dimpotrivă, idiotismele cu mai mică forţă lexicală sunt cele susceptibile de a suferi schimbări, în primul rând formale şi, eventual, semantice. Această ipoteză ar putea fi dezvoltată atât într-un plan diacronic (observând evoluţia unui anumit idiotism de la forma lui originară – *tomar* alguien *las calças de Villadiego* – până la cea actuală, *tomar* alguien *las de Villadiego*), cât şi într-un plan sincronic, cunoscut fiind faptul că modificările – adesea ludice, ca de pildă **ser* alguien *un cerdo a la izquierda* ori **confundir* alguien *churras con meninas* – sunt supuse în multe cazuri dezautomatizării (intenţionate ori nu) anumitor unităţi pe care, datorită frecvenţei lor ridicate de uz, interlocutorul le poate identifica şi decodifica aşa cum se cuvine.

În al doilea rând, s-ar putea observa dacă frazeologismele care prezintă particularităţi fonetice ori morfosintactice (*cf.* 2) se bucură de o frecvenţă de uz mai ridicată decât acelea formate din elemente fonetice, lexicale şi morfosintactice obişnuite în sistem, circumstanţă care nu numai că ar face lumină în privinţa înmagazinării respectivelor unităţi în lexiconul mental, ci ar oferi şi piste în perspectiva predării lor graduale vorbitorilor ne-nativi: nu este chiar deplasat să ne gândim că unităţi precum *a salto de mata* sau *a regañadientes* ar avea o reprezentare mentală mai clară decât *(gente) de a pie* ori *de pies a cabeza*, acestea fiind locuţiuni al căror nucleu frazeologic (*pie*) intră într-un mare număr de frazeologisme (*al pie de la letra*; *atar* a alguien *de pies y manos*; *buscar[le]* alguien *tres pies al gato* etc.) ce pot îngreuna fixarea unei anumite unităţi care, din punct de vedere formal, evocă altele.

Dată fiind imposibilitatea de a ne baza pe studii de frecvenţă în cele două limbi, am adoptat o procedură care, în ciuda arbitrarietăţii, a condus la conturarea, pentru prima dată, a unui corpus frazeologic bilingv spaniol-român. Regretul nostru îşi găseşte poate o consolare în aceste cuvinte ale Barbarei Wotjak:

> Modul de abordare a problemei încorporării ori ne-încorporării anumitor unităţi frazeologice în dicţionar are încă un caracter provizoriu. Teoria frazeologiei trebuie să elaboreze, prin urmare, metode pe baza cărora să se poată stabili un corpus intersubiectiv acceptabil, format din unităţile frazeologice comune pe care vorbitorii unei limbi date le au înmagazinate în mintea lor (1998: 354-356).

3.2. Criterii de ordonare

În cadrul acestui dicţionar, unităţile frazeologice au fost ordonate în funcţie de cuvintele-cheie/titlu (înregistrate alfabetic), iar în interiorul grupajului de articole cu acelaşi cuvânt-titlu, ordinea a fost stabilită după primul cuvânt (inerent) al sintagmei tratate:

FLOR (floare)

a. (Sentir/tener) algo a **flor de piel**: ☞ PIEL.
b. (Ir) alguien **de flor en flor**: (ir) de un sitio a otro, dando muestras de inestabilidad. *Fue de flor en flor, probándolo todo, hasta encontrar lo que más deseaba* ❐ (a merge) dintr-un loc în altul, dând dovadă de instabilitate; **a zbura/a alerga din floare în floare**. *A zburat din floare în floare, încercând de toate, până a găsit ceea ce îşi dorea mai mult.*
c. Echarle a alguien **flores** (INF.): ☞ AGUA: **Bailarle a alguien el agua** (INF.).
d. Nacer/haber nacido alguien **con una flor en el culo** (INF.): ☞ ESTRELLA: **Nacer/haber nacido** alguien **con estrella**.
e. La flor de la canela: ☞ **La flor y nata**.
f. La flor y nata/la flor de la canela: lo más selecto. *Organiza fiestas elitistas, invitando siempre a los que considera la flor y nata de la sociedad* ❐ cel mai select (dintr-un grup social); **crema/spuma (societăţii)**. *Organizează petreceri elitiste, invitând mereu ceea ce consideră a fi crema societăţii* (☞ COPETE: **De alto copete**).

Pentru a uşura găsirea unei UF, precizăm că stabilirea cuvântului-cheie s-a făcut în concordanţă cu următoarea ierarhie:

1. Substantive (comune şi proprii): ESPINA (*Sacarse* alguien *la espina*); RODRÍGUEZ (*Estar/quedarse [un hombre] de Rodríguez*).
2. Adjective: DURO (*[Ser] duro de pelar*; *estar* alguien *a las duras y a las maduras*); GORDO (*Caer[le]* alguien *gordo* a alguien; *hacer* alguien *la vista gorda*).
3. Adverbe: ABAJO (*Venirse* algo/alguien *abajo*); ATRÁS (*Echarse/volverse* alguien *atrás*).
4. Numerale: DOS (*Cada dos por tres*; *como dos y dos son cuatro*), CIEN (*Poner* a alguien *a cien*).
5. Pronume: TODO (*De todas todas*), NADA (*Nada menos que* algo/alguien).
6. Verbe: DAR (*Dale que te pego*; *dar[le]* a alguien *por algo*; *dar[se]* algo *de sí*; *no dar* alguien *[ni] una* etc.); ECHAR (*Echar[se]* algo/alguien *a perder*; *echarse* algo *encima*); includem la acest nivel participiile acordate: APAÑARSE (*Estar/ir* alguien *apaña[d]o*); FREÍR (*Quedarse* alguien *frito*; *tener/traer* a alguien *frito*).

Am optat pentru clasificarea câtorva expresii – ce ar putea să apară în alte intrări lexicale ale unor elemente care din punct de vedere ierarhic ocupă un loc anterior – luând verbul drept cuvânt-cheie în virtutea ponderii lui semantice mai mari, aşa cum este cazul lui MORIR: *Ni se muere padre ni cenamos* (în comparaţie cu o posibilă clasificare la PADRE), QUITAR: *Quitarse* algo/a alguien *de encima* (în loc să-l includem la ENCIMA) sau RECOGER: *Recoger la casa*

(renunțând să-l catalogăm la CASA) sau substantivul care apare pe locul secund în *Ser* alguien *de abrigo* (clasificat la ABRIGO), *(No) ahogarse en un vaso de agua* (la AGUA) ori *Pasar* alguien *la noche en blanco* (la BLANCO), ba chiar și adjectivul (astfel, *Perderse* alguien *en discusiones bizantinas* apare la BIZANTINO și nu la DISCUSIÓN). În orice caz, am introdus trimiterile corespunzătoare (☞) în fiecare dintre intrările care nu conțin articol.

Astfel, o UF este explicată la cuvântul-titlu corespunzător primului substantiv care figurează în compunerea ei (pentru *Dios mediante*, ☞ DIOS), sau, în lipsa substantivului, la locul primului adjectiv (*[Estar] sano y salvo*, ☞ SANO), sau adverb (*Sacar* [algo] *adelante*, ☞ ADELANTE), numeral (*Ni a la de tres*, ☞ TRES) ori pronume (*De nada*, ☞ NADA) care intră în componența sa. În ce privește locuțiunile verbale, acestea se clasifică ținând cont de primul dintre verbele lor (*dar a entender [algo]*, ☞ DAR), exceptând situația când se estimează că ponderea semantică mai mare a verbului secund (*Sacar* algo *a relucir*, ☞ RELUCIR) impune nerespectarea criteriului formal de clasificare.

3.3. Structura articolelor

Fiecare unitate frazeologică (cu litere aldine) se localizează după cuvântul-cheie (urmat, între paranteze, de traducerea în română)[12] și devine capul unui articol ce dispune invariabil de o serie de elemente fixe, cum ar fi definiția unității și, cu litere cursive, exemplul ilustrativ. Despărțită prin semnul ❐, urmează partea în limba română, care cuprinde:

1. traducerea definiției unității respective, care încearcă să respecte la maximum forma celei spaniole, în căutarea unei cât mai bune simetrii între original și traducere[13];
2. idiotismul sau idiotismele românești **cu funcții** echivalente, toate imprimate cu litere aldine și despărțite prin punct și virgulă[14];
3. **traducerea** în română a exemplului ilustrativ, cu scopul de a respecta astfel contextul în care apare locuțiunea spaniolă.

Pronumele nehotărâte „algo/ceva" și „alguien/cineva" apar alături de expresii cu scopul de a preciza atât subiectul unității, cât și diferitele

12. Vom dezvolta acest aspect în paragraful dedicat traducerii cuvântului-cheie.
13. În paragraful 3.4.4, dedicat calcurilor semantice sau „falșilor prieteni" frazeologici, se va insista asupra necesității de a face traducerea definiției spaniole pentru fiecare cuvânt-cheie în parte.
14. Așa cum se va vedea, intenția noastră nu a fost să demonstrăm bogăția frazeologică a limbii române (circumstanță care ar depăși scopurile corpusului), ci aceea de a stabili echivalențele menționate anterior.

complemente care pot însoți predicatul. Să observăm, în următorul articol, toate părțile descrise:

Atar alguien **cabos**: relacionar elementos diferentes con el fin de reconstruir un suceso o dar con la explicación de un hecho. *Empecé a atar cabos cuando la vi merodeando por aquí: estaba claro que nos espiaba* ❐ a pune în legătură elemente diferite pentru a reconstitui o întâmplare, pentru a găsi explicația unui fapt; **a lega firele**; **a pune (lucrurile) cap la cap**. *Am început să pun lucrurile cap la cap, când am văzut-o furișându-se pe aici: era clar că ne spiona.*

În cazurile în care nu a fost posibil să găsim unitățile frazeologice echivalente cu cele din spaniolă, articolul românesc se limitează la definiție și exemplu, cum ar fi:

Estar alguien **de cuerpo presente**: (aplicado al cuerpo sin vida de una persona) estar expuesto en un lugar público para ser velado. *Le dimos nuestro último adiós en la iglesia, cuando estaba de cuerpo presente* ❐ (despre corpul neînsuflețit al unei persoane) a fi expus descoperit într-un loc public, a fi depus. *I-am spus ultimul adio în biserică, unde era depus.*

Funcțiile parantezelor

Un element special al intrării este paranteza, care:

a) marchează elementele neobligatorii sau optative:
(Venir) algo **como agua de mayo/como anillo al dedo/como un guante/en buena hora**; INF.: **(venir)** algo **de perilla(s)/que ni pintado/al pelo**: (acontecer) en un momento muy oportuno. *Que mañana sea fiesta me viene como agua de mayo: no tengo ningunas ganas de trabajar* ❐ (a veni) într-un moment foarte potrivit; **a veni/pica** ceva **la țanc/fix**. *Faptul că mâine e sărbătoare vine la țanc: n-am nici un chef să muncesc*[15];
b) indică domeniul de referință al definiției: (referitor la un comportament sau la o acțiune), (referitor la un cont bancar) etc.;
c) introduce mărci stilistice (PEY.) și de registru: (FORM.), (INF.), (VULG.).

O relevanță cu totul specială o are folosirea parantezelor în acele expresii ce pot apărea și la forma negativă[16] (*[No] llegar la sangre al río, [no] dar el brazo a torcer*), dat fiind faptul că se stabilește o diferență radicală față de acele expresii care oferă doar o construcție negativă (*No tener ni un pelo de tonto, no mover un dedo* etc.). În aceste

15. A se observa că, în prezentul articol, paranteza indică faptul că verbul *venir* este opțional în spaniolă, însă obligatoriu în română (expresiile ipotetice precum **la țanc* ori **la fix* sunt deci incomplete).
16. Găsim un studiu detaliat al idiotismelor cu polaritate negativă la Bosque (1980: 121-132).

cazuri, paranteza evită posibilele cazuri de dezacorduri gramaticale (**ser* algo *moco de pavo*; **dar[le]* a alguien *vela en este entierro*). A se compara articolele ce urmează:

a. (No) bajarse alguien **del burro/asno** (INF.): ☞ BRAZO: **(No) dar** alguien **el brazo a torcer.**
b. No ver alguien **tres en un burro/asno**; **no ver** alguien **ni torta** (todas INF.): ser muy miope. *Si me quito las gafas, te juro que no veo tres en un burro* ❒ a fi foarte miop; **a nu vedea nici la un pas**; **a vedea ca prin sită/ceață**. *Dacă îmi scot ochelarii, îți jur că nu văd nici la un pas.*

3.4. Tipologia articolelor

3.4.1. *După cuvântul-titlu*

Pe lângă articolele cu o UF-titlu unică, există unele cu titlu multiplu, alcătuit dintr-o înșiruire de construcții echivalente (**variante sinonimice**)[17] cărora le corespunde o definiție identică, despărțite prin punct și virgulă, așa cum este cazul următor:

Por a o por be; por ce o por be; por fas o por nefas; por hache o por be; INF.: **por pitos o por flautas.**

Intrărilor simple (formate dintr-o singură UF) și multiple (constituite din variante sinonimice) li se adaugă acele articole ce prezintă o serie de expresii susceptibile să se construiască cu același verb, și în acest caz s-a optat pentru separarea lor printr-o bară oblică (/) ca să se evite astfel repetarea infinitivului. A se observa că, în aceste cazuri, ne aflăm în fața unor unități care în mod obișnuit au fost considerate **variante** ale aceluiași frazeologism, când în realitate ne aflăm, după cum observă Penadés Martínez (2000), în fața unor hiponime ce sunt, în același timp, sinonime. Ca fundal, subzistă ipoteza că, așa cum verbul *ir* este un hiperonim al unor verbe precum *andar*, *marchar* ori *pasear*, unitățile care urmează sunt hiperonime ale verbului *dormir*, inclus în propria lor definiție și care le reduce, prin urmare, indicele de idiomatizare:

Dormir alguien **como un ceporro/como un cesto/como un leño/como un lirón/como una marmota/como una piedra/como un tronco/a pierna suelta**; **estar** alguien **hecho un tronco** (todas INF.).

17. García-Page (1998: 81) preferă să vorbească de sinonimie **extrafrazeologică** în cazul acestor expresii cu structură formală diferită și semnificat identic ori asemănător, comparativ cu sinonimia pe care el o numește **intrafrazeologică** și care este determinată de relația semantică ce se stabilește între unitățile care formează expresii precum *de rompe y rasga* ori *sin orden ni concierto*.

Bara se va folosi, de asemenea, pentru a semnala posibilitatea ca o expresie să se construiască de obicei cu mai multe verbe:

Descoyuntarse/ despatarrarse/ desternillarse... alguien **de risa.**

3.4.2. *După definiție*

În funcție de caracteristicile fiecărei unități frazeologice, definițiile motivează patru tipuri de articole. Alături de definiția obișnuită a ceea ce am putea numi articol-tip, mai figurează următoarele trei:

a) articole în care, pe lângă semnificatul strict frazeologic, se include o definiție a sensului direct, configurând cazuri când este posibil să vorbim de **omofoni literali** (*cf.* 2.2.2). A se observa accepțiunile 1 și 2 ale articolelor următoare:

Levar anclas: **1.** (aplicado a una embarcación) zarpar (**hacerse a la mar**). *Es hora de levar anclas, dijo el comandante del barco y dio orden de salir*; **2.** (aplicado a personas) ☞ ALA: **Ahuecar** alguien **el ala** (INF.) ❒ **1.** (despre ambarcațiuni) a ridica ancora. *E timpul să ridicăm ancora, a spus comandantul vasului și a dat semnalul de plecare*; **2.** (despre persoane) ☞ ALA: **Ahuecar** alguien **el ala** (INF.).

b) articole ce au mai multe accepțiuni:

A la buena de Dios (INF.): **1. dejar** alguien algo **a la buena de Dios** (INF.): no preocuparse por algo. *Dejaron la educación del niño a la buena de Dios y ahora ya no se entienden con él*; **2. hacer** alguien algo **a la buena de Dios** (INF.): hacer algo de modo improvisado y con escasa dedicación (**hacer** alguien algo **a patadas/en cuatro patadas**; **hacer** alguien algo **a lo que salga** [todas INF.]). *Hicieron el trabajo a la buena de Dios, así que recibieron una nota muy baja*; **3. salir** algo **a la buena de Dios** (INF.): resultar algo falto de rigor y/o de calidad. *No le dedicaron mucho tiempo al recital, así que les salió a la buena de Dios* ❒ **1.** a nu se mai ocupa de ceva, a nu mai avea grijă de ceva, a se dezinteresa de ceva; **a lăsa** ceva **la/în voia întâmplării/în voia/plata Domnului.** *Au lăsat educația copilului la voia întâmplării și acum nu se mai pot înțelege cu el*; **2.** a face ceva în mod improvizat, fără să se implice prea mult; **a face** ceva **la întâmplare/ca să fie făcut/la voia întâmplării/cum dă Dumnezeu/de mântuială.** *Au făcut lucrarea cum a dat Dumnezeu, așa că au primit o notă foarte mică*; **3.** a ieși ceva lipsit de rigoare, de o calitate îndoielnică; **a ieși** ceva **de mântuială.** *Nu au acordat prea mult timp pregătirii recitalului, așa că le-a ieșit ceva de mântuială*[18].

18. Când a fost abordat acest articol, s-a luat în considerare faptul că, menținând definiții similare cu cele propuse de DRAE (1992) pentru

c) şi, în sfârşit, articole însoţite de semnul ☞, care trimite la locul unde acestea sunt definite şi exemplificate:

Ser alguien **un burro** (INF.; PEY.): ☞ BLANCO: **No distinguir** alguien **lo blanco de lo negro** (1) (INF.).
No tener algo/alguien **precio**: ☞ PERÚ: **Valer** algo/alguien **un Perú**.

Semnul ☞ mai poate indica:

a) O trimitere, la sfârşitul unui articol, la intrări cu conţinut similar dar care, pentru că nu au contexte de apariţie identice, nu pot fi considerate sinonime:

Meterse alguien **en la boca del lobo** (INF.); **meterse** alguien **en terreno minado/en un campo de minas**: exponerse a una situación arriesgada o peligrosa. *Acepté el desafío, sin saber que me metía en la boca del lobo* ❒ a se expune unei situaţii riscante sau periculoase; **a se băga în gura lupului**; **a se băga în bătaia puştii**; **a intra pe teren minat**; **a-şi pune pielea la saramură**. *Am acceptat provocarea fără să ştiu că mă bagam în gura lupului* (☞ CARNE: **Ser** alguien **carne de cañón**).

După părerea noastră, cele trei locuţiuni care formează titlul multiplu al articolului se potrivesc cu definiţia propusă, din acest motiv ar putea să apară **fără deosebire** în exemplul ilustrativ:
– *Acepté el desafío, sin saber que me metía* ***en la boca del lobo***;
– *Acepté el desafío, sin saber que me metía* ***en terreno minado***;
– *Acepté el desafío, sin saber que me metía* ***en un campo de minas***.

Dacă am include ca echivalent semantic expresia *Ser* alguien *carne de cañón*, nuanţa pe care acesta din urmă o încorporează ar dispărea în întregime, dat fiind că, după părerea noastră şi aşa cum o arată propria sa definiţie, este vorba de semnificaţii distincte:

Ser alguien **carne de cañón**: ser sacrificado, ser expuesto a un peligro seguro. *No te metas en este negocio: serás carne de cañón en la lucha contra sus adversarios* ❒ a fi sacrificat, a fi expus unui pericol sigur; **a fi (folosit drept) carne de tun**. *Nu intra în afacerea asta, vei fi folosit drept carne de tun în lupta lor cu adversarii* (☞ BOCA: **Meterse** alguien **en la boca del lobo** [INF.]).

b) O trimitere la doar *una* dintre semnificaţiile diferite ale anumitor expresii:

Llevarse a alguien **de calle** (INF.): **1.** persuadir y/o abrumar con argumentos. *Con una ponencia como ésta te los vas a llevar a todos de calle* (☞ BOLSILLO: **Meterse** a alguien **en el bolsillo** [INF.]; BOTE: **Tener** a alguien **en el bote** [INF.]; GRACIA: **Caerle** a alguien **en gracia** [INF.]); **2.** conquistar, seducir. *Es un chico tan tierno que se lleva a todas las chicas de calle* (☞ HUERTO: **Llevarse** a alguien **al huerto** [2] [INF.]) ❒ **1.** a convinge şi/sau a copleşi cu argumente. *Expunerea sa atât de documentată ne-a convins de justeţea teoriei enunţate*; **2.** a cuceri/a seduce; **a scoate din minţi** pe cineva. *Este un băiat aşa de tandru, încât scoate din minţi toate fetele* (☞ HUERTO: **Llevarse** a alguien **al huerto** [2] [INF.]).

3.4.3. *Calcuri semantice sau „falşi prieteni" frazeologici*

Înainte de a încheia acest parcurs descriptiv, am dori să justificăm apariţia unui grup destul de numeros de articole care se termină cu o specificaţie introdusă prin sintagma „a se compara cu":

Ser algo **el pan nuestro de cada día**: (aplicado habitualmente a un hecho negativo) suceder con excesiva frecuencia. *No nos sorprende que también hoy se autoinvite a comer: es el pan nuestro de cada día* ❒ (referitor de obicei la un fapt negativ) a se întâmpla cu o mare frecvenţă, a fi ceva de fiecare zi, a fi ceva foarte obişnuit. *Nu ne surprinde că şi azi se autoinvită la masă, e ceva foarte obişnuit* (a se compara cu **a fi pâinea [noastră] cea de fiecare zi/de toate zilele**: a fi hrana cea mai obişnuită/frecventă; a fi sursa de venituri cea mai sigură).

Este vorba, într-adevăr, de expresii care, în ciuda identităţii ori asemănării lor formale, au semnificaţi foarte diferiţi, putând fi vorba aici de „falşi prieteni" frazeologici. Cazurile observate, şi asupra cărora ne vom opri succint în continuare, justifică necesitatea de a oferi definiţiile **în ambele limbi**, dat fiind că o asemenea apropiere formală poate cu uşurinţă să inducă în eroare:

Ser/sonar algo **(a) música celestial**: ser/sonar algo a palabras elegantes pero vacías. *Todas tus promesas, que lo sepas, me suenan a música celestial* ❒ **a fi vorbe goale**. *Să ştii că toate promisiunile tale sunt vorbe goale* (a se compara cu **a fi/a suna ca o muzică cerească**: a fi ceva foarte armonios, plăcut sau binefăcător).

---

sintagma **a la buena de Dios** („expr. fam. Fără înşelăciune şi fără răutate // 2. Fără pregătire, la întâmplare"), cel de-al treilea exemplu ilustrativ ar prezenta probleme de adecvare până şi la cea de-a doua definiţie, cea mai probabilă, adică la „fără pregătire, la întâmplare": *Nu au acordat prea mult timp pregătirii recitalului, aşa că le-a ieşit ceva de mântuială*. Din acest motiv, s-a optat pentru introducerea expresiei alături de verbele *a lăsa*, *a face* şi *a ieşi*, care, în virtutea combinaţiei lor sintagmatice, conferă idiotismului semnificaţi diferiţi. Dacă se observă bine, echivalentele funcţionale româneşti nu sunt aceleaşi în fiecare caz; aplicând acest criteriu, s-a permis intrarea unui cât mai mare număr posibil de echivalente, organizate în funcţie de trei definiţii distincte.

Dar alguien en el suelo con algo: caérsele algo a alguien. *Dio en el suelo con toda la colección de porcelana china* ❐ a-i cădea cuiva ceva, a scăpa pe jos. *A scăpat pe jos toată colecţia de porţelanuri chinezeşti* (a se compara cu **a da cu** ceva/cineva **de pământ**: a arunca la pământ ceva sau pe cineva).
Tener alguien **la cabeza llena de pájaros/pájaros en la cabeza** (ambas INF.): ser un iluso soñador. *No firmes ningún proyecto con él: tiene la cabeza llena de pájaros* ❐ a fi un visător naiv; **a fi cu capul în nori**; **a crede că tot ce zboară se mănâncă**; **a avea păsărele/sticleţi**. *Nu semna nici un contract cu el, e un tip cu capul în nori* (☞ IDEA: **Tener** alguien **ideas de bombero** [INF.]; a se compara cu **a avea o păsărică în cap**: ☞ CABRA: **[Estar]** alguien **como una cabra** [INF.]).

Fără să insistăm asupra fiecărei expresii în parte, dorim totuşi să le semnalăm în schimb pe acelea care, alături de cele deja citate, prezintă acest tip de particularitate:

- *Mirar* a alguien *con el rabillo del ojo — a zări cu coada ochiului*, dat fiind că expresia românească trimite la ideea de „a privi cu insuficientă atenţie".
- *Apartar* alguien *el grano de la paja*, care trimite imediat la *a alege grâul de neghină* (literal, „escoger el trigo de la cizaña") al cărei sens ar fi „a separa ceea ce este bun de ceea ce este rău", care se depărtează de definiţia propusă pentru expresia spaniolă „a se centra pe ceea ce este esenţial, lăsând la o parte ceea ce este superfluu".
- *Sacar(le)* a alguien *las castañas del fuego,* care ar fi similar cu *a scoate castanele (din foc) cu mâna altuia* (literal, „sacar las castañas del fuego *con la mano de otro*") dacă acest ultim complement, de care este lipsită expresia spaniolă, n-ar arăta intenţia mărturisită de a profita de cineva pentru a soluţiona o problemă.
- *Echar(le)* alguien *el ojo* a algo, care este identică, din punct de vedere formal, cu *a-şi arunca ochiul/ochii* pe/la ceva, astfel că expresia românească ar echivala cu cea spaniolă *echar(le)* alguien *un ojo* a algo, motiv pentru care figurează o trimitere la această expresie la sfârşitul articolului:
  Echarle alguien **el ojo a** algo: fijarse en algo con el deseo de obtenerlo. *Le ha echado el ojo justamente a la blusa más cara* ❐ a privi insistent un lucru cu dorinţa de a-l obţine; **a pune ochii** pe ceva/pe cineva; **a rămâne cu ochii la** ceva/cineva. *A pus ochii tocmai pe bluza cea mai scumpă* (a se compara cu **a-şi arunca ochiul/ochii pe/la** ceva: a privi/examina în fugă/superficial; ☞ **Echar**le alguien **un ojo a** algo).

Un caz particular întâlnim în *(hallarse/meterse) (en) un callejón sin salida*, ale cărui echivalente trimit, la rândul lor, la expresia *a nu avea pe unde să scoată cămaşa* (literal „no tener por dónde sacarse la

camisa") construcţie care evocă locuţiunea spaniolă *meterse en camisa de once varas*, cu care pare să aibă în comun doar câteva trăsături. Aşa cum comentam anterior (*cf.* 2.3), valoarea pragmatico-discursivă a acestor construcţii este cea care, dincolo de coincidenţele formale, vine să demonstreze adevărata echivalenţă funcţională a unităţilor frazeologice în limbi diferite.

3.5. Despre traducerea cuvântului-titlu

S-a recurs la traducerea în română a cuvintelor-cheie în intenţia de a face totul mai transparent, date fiind numeroasele cazuri de polisemie pe care le prezintă o bună parte dintre nucleele lexicale. Considerăm că traducerea a fost, de obicei, un aspect oarecum neglijat în majoritatea dicţionarelor bilingve de expresii, cunoscute fiind posibilităţile reduse de succes când e vorba să captăm semnificatul unor termeni a căror traducere este deosebit de problematică. În cazurile extreme, nu am ezitat să recurgem atât la indicaţii **morfologice**:

QUEMARROPA (compus din *quemar*, „a arde" + *ropa*, „haină"; folosit doar în următoarea expresie);
REPANOCHA (compus din *re* + *panocha* „ştiulete"; intraductibil),

cât şi la informaţie **etimologică**;

BRUCES (din bască: *buru-z*: „cap");
POTOSÍ (mină de argint din timpul cuceririi Americii, situată în muntele cu acelaşi nume, în prezent aparţinând Boliviei),

ba chiar şi la **definiţia** însăşi a termenului, când acesta nu există în română, cu scopul de a clarifica într-o oarecare măsură semnificatul cuvântului-titlu:

ZAGA (partea din spate/de dinapoi);
ZANCADA (pas mare).

În orice caz, chiar neţinând cont de succesul sau eşecul încercării, ni se pare necesar să evităm tendinţa de a trata expresii precum *no darle* a alguien *vela en este entierro* ori *que cada palo aguante su vela* în cadrul aceluiaşi cuvânt-cheie care, din cauza anumitor dificultăţi, nu apărea niciodată explicat sau tradus. Acelaşi lucru se întâmplă cu termeni precum SABER (care ajung să cuprindă expresii de origine foarte diferită, cum ar fi *Saber* algo *a rayos* şi *No saber* alguien *de la misa la media*), COLA (*No pegar* algo/alguien *ni con cola* şi *traer* algo *cola*) ori TIEMPO (*Hacer un tiempo de perros* şi *Hacer* alguien *tiempo*)[19].

19. Astfel procedează unele dicţionare frazeologice precum Anaya (1988), Pérez-Rioja (1997) ori Larousse (1998).

Uneori, lipsa de corespondenţă explică faptul că în română există termeni diferiţi pentru ceea ce în spaniolă ar părea cazuri de **omonimie**, aşa cum se întâmplă cu *bote*:

a) *A bote pronto* (< botar), pe care îl traducem prin „ricoşeu".
b) *Tener* a alguien *en el bote* (cu sensul de „pote", „recipiente"), în română „borcan".
c) *De bote en bote*, expresie preluată direct din francezul *de bout en bout* („de la un capăt la altul"), aşa cum apare de altfel în cuvântul-titlu.

Acelaşi lucru se întâmplă în cazul termenilor cu multiple accepţii, cum ar fi *vuelta*, care în DRAE (1992) are o singură intrare lexicală formată din 29 de accepţii. Astfel, în următoarele două expresii am recurs la doi semnificanţi diferiţi în română:

a) *No haber/tener* algo *(más) vuelta de hoja* (< volver), aici tradus prin „întoarcere", „învârtire".
b) *Dar(se)* alguien *una vuelta*, cu sensul de „pasear un rato", pe care îl traducem în română prin „raită, tur".

O traducere mai mult sau mai puţin fericită nu numai că şterge orice posibilitate de confuzie, ci poate fi uneori decisivă când e vorba să sesizăm mai bine sensul ascuns de opacitate a unor expresii. În afară de cazurile deja citate, termenii spanioli care s-au bifurcat în doi semnificaţi diferiţi sunt următorii[20]:

CANTO: ca „extremidad, lado" (margine) şi ca „piedra" (piatră), esenţial pentru a diferenţia *por el canto de un duro* de *darse* alguien *con un canto en los dientes*.

CARRERA: ca „acción de correr" (cursă) în *en una carrera*, în comparaţie cu sensul de „impulso" (avânt), pe care îl găsim în *tomar* alguien *carrera*.

CARTA: ca „papel escrito" (scrisoare) în *dar/tener* alguien *carta blanca*, în comparaţie cu „naipe de la baraja" (carte de joc) în *echar* alguien *las cartas*, *jugar* alguien *con (las) cartas marcadas* etc.

COLA: ca „rabo" (coadă) în *traer* algo *cola*, în comparaţie cu „pasta fuerte (...) que sirve para pegar" (lipici) în *no pegar* algo/alguien *ni con cola*.

DURO: ca substantiv „moneda de cinco pesetas" în *por el canto de un duro*, în comparaţie cu multiplele accepţii ale adjectivului („dur") în *(ser)* alguien/algo *duro de pelar*.

PERRA: ca „moneda de cobre o aluminio que valía diez céntimos de peseta" (monedă) în *(estar/quedarse)* alguien *sin una perra (gorda)/*

20. Pentru următoarea relaţie urmăm îndeaproape definiţiile pe care le dă DRAE (1992).

sin una (perra) gorda, în comparaţie cu „căţea", sens pe care îl întâlnim în *coger(se)/agarrar(se)* alguien *una perra* con algo.

PICO: ca „parte saliente de la cabeza de las aves (...) que les sirve para tomar el alimento" (cioc) în *cerrar* alguien *el pico* ori în *darse* dos personas *el pico*, printr-un recurs metaforic, în comparaţie cu „parte puntiaguda que sobresale en la superficie o en el borde o límite de alguna cosa" (gurgui, ţâţă), sens pe care îl găsim în *irse* alguien *de picos pardos* şi care foarte probabil se află la baza creaţiei de argou *pico*, „doză de drog" în *meterse* alguien *un pico*.

PODER: ca verb (a putea) în *a más no poder*, în comparaţie cu infinitivul substantivat (cu trăsături specifice numelui), care trece printr-un proces identic în română (putere) şi intră în construcţii precum *por poderes* sau *de poder a poder*.

SABER: ca „conocer" (a şti) în *no saber* alguien *dónde meterse* şi ca „tener sabor una cosa" (a avea gust) în *saber* algo *a poco*.

SUEÑO: ca „gana de dormir" (somn) în *coger* alguien *el sueño* sau în *(no) perder* alguien *el sueño* por algo/alguien, în comparaţie cu „acto de representarse en la fantasía de uno, mientras duerme, sucesos o imágenes" (vis) în *ni en sueños, ni soñar*.

TABLA: ca „pieza de madera plana" (scândură) în *tener* alguien *tablas*, în comparaţie cu sensul de „empatar" (a face egal) în *quedar* una partida *en tablas*.

VELA: ca „cilindro o prisma de cera" (lumânare) în *no dar(le)* a alguien *vela en este/ese entierro*, în comparaţie cu sensul de „conjunto o unión de panos o piezas de lona o lienzo fuerte" (pânză) pe care îl găsim în *a toda vela*.

A se observa că traducerea cuvântului-cheie elimină alte posibile asociaţii cu omonime care nu intră în unităţile frazeologice selectate: *bote* ca „barcă, luntre", *canto* cu sensul de „cântec" ori *pico* cu sensul de „târnăcop".

În acelaşi mod, am optat pentru a lămuri (prin intermediul unei scurte explicaţii) accepţia unei serii de termeni polisemantici ce constituie nucleul frazeologic al anumitor idiotisme; astfel, decodificarea pe care o realizăm acum plecând de la accepţia pe care o înţelegem ca fiind cea mai obişnuită ne duce la (re)interpretări ce nu au nimic de-a face cu sensul de origine (Iribarren 1994):

AGALLA (gogoaşă de ristic, a cărei formă aminteşte de testicule), care nu are nimic de-a face cu branhiile peştilor în locuţiunea *Tener* alguien *agallas*.

BARTOLA (ARHAISM INF. burtă), care nu este un hipocoristic de la Bartolomeu în *Echarse/tenderse/tumbarse* alguien *a la bartola* (INF.).

CACHA (□ plăsea [de cuţit]), care nu are nimic de-a face cu „coapsă" în *Meterse* alguien en algo *hasta las cachas* (INF.).

CULO[2] (□ fund) în *Ser* alguien *un culo de mal asiento* (INF.), prin aluzie la un obiect care nu stă pe o suprafață, atunci când extremitatea lui inferioară nu este plană.

GANSO[1] (□ în trecut, preceptor), care permite să nu relaționăm *Hablar* alguien *por boca de ganso* cu animalul, spre deosebire de ceea ce se întâmplă cu *Hacer* alguien *el ganso*.

GATO[2] (în trecut, capcană pentru șoareci), semnificație care se află la baza locuțiunii *Llevarse* alguien *el gato al agua*.

GLORIA[1] (nume dat în trecut unei încăperi aflate la subsolul casei, în care se făcea focul pentru încălzirea întregii locuințe; echivalentul centralei termice actuale), semnificație prezentă în *(Estar/sentirse)* alguien *en la gloria*. Conceptul creștin este prezent, în schimb, în locuțiunea *Saber* algo *a gloria*.

PERILLA (□ oblânc) care, în *(Ir/venir)* algo *de perillas* (INF.), pare să facă aluzie la diminutivul lui „pară", cu care nu păstrează nici o relație semantică, ci una paronimică.

PESTE (< *pésetes* □ regret, părere de rău) în *Decir/echar* alguien *pestes* de algo/alguien (INF.), care s-ar putea reinterpreta atât cu sensul de „boală", cât și cu acela de „miros urât".

PORTANTE (□ buiestru) în *Coger* alguien *el portante* (INF.), care nu are nimic de-a face cu ipoteticul augmentativ de la „ușă", în ciuda uimitoarei apropieri de *Coger* alguien *la puerta* (INF.).

RIZO (□ buclă) care în *Rizar* alguien *el rizo* nu trimite la forma părului, ci la traducerea literală a expresiei englezești *to loop the loop*: a face lupinguri (aviație).

TEJA (□ denumire a unei monede de argint din secolul al XVII-lea), ce clarifică semnificatul expresiei *(Pagar/cobrar)* alguien *a tocateja* (INF.), eliminându-se orice asociere cu țigla, principalul sens al cuvântului.

TIRO[2] (□ grup de animale care trag o trăsură) în *De tiros largos*, prin aluzie la trăsurile ce păreau mai elegante, pe vremuri.

TRAPILLO (□ nume dat unui pelerinaj la Madrid, care a avut loc până în secolul al XVII-lea), nucleul lui *Ir* alguien *de trapillo* (INF.), care nu are deci nimic de-a face cu diminutivul de la „cârpă, zdreanță".

3.6. Mărci

Având în vedere obiectivul nostru de a crea un corpus ușor de consultat și bazându-ne pe faptul că toate unitățile frazeologice din spaniolă își găsesc în română o expresie funcțional echivalentă sau, în lipsa acesteia, o definiție, am renunțat la marea majoritate a mărcilor pragmatice dat fiind că, în virtutea acestei echivalențe, lectorul român va deduce posibilitățile sale de folosire ca amenințare, insultă, surpriză etc. ori

ca intensificare, atenuare etc. Am introdus doar marca de *peiorativ* (PEY.), considerând că, în acest caz concret, echivalențele nu erau întotdeauna totale[21]:

Ser dos o más personas **de la misma calaña/camada**; **ser** dos o más personas (**lobos**) **de la/una misma camada** (ambas PEY.; INF.): ser de idéntica o similar naturaleza. *Dejó a su novio punk porque se enamoró de otro de la misma calaña* □ a fi de natură identică sau similară; **a fi** două sau mai multe persoane **din același aluat/de aceeași teapă/(făcuți) după același calapod** (a se compara cu **cum e sacul așa-i și petecul**; **a tunat și i-a adunat**; **s-a găsit Păcală cu Tândală**). *Și-a părăsit prietenul punk pentru că s-a îndrăgostit de altul de aceeași teapă* (☞ CUERDA: [**No**] **ser** dos o más personas/cosas **de la misma cuerda**; TAL: [**Ser**] dos personas **tal para cual** [INF.]).

Hacer alguien **lo que le da la (real) gana**; **hacer** alguien **de las suyas** (ambas INF.): hacer lo que le apetece. *De nada sirve aconsejarle porque, al final, siempre hace lo que le da la gana* □ a face ceea ce îi place; **a face cum i se năzare/cum îl taie capul/cum îi trăsnește**. *Nu are nici un rost să-l sfătuim, pentru că până la urmă el face tot cum îl taie capul.*

În ce privește mărcile de uzanță, am aplicat, în parte, procedeul pe care M. Seco și colaboratorii săi l-au urmat în aplicarea mărcilor în *Diccionario del español actual*:

> Pentru a marca uzul accepțiunilor fiecărui cuvânt, plecăm de la **normal sau neutru**, care nu este semnalat. Este considerat neutru un amplu uz social, ce cuprinde numeroase registre. Normal este ceea ce se poate spune în public ori ceea ce se poate scrie în mass media publice, ceea ce nu se remarcă nici ca fiind din cale-afară de elevat, nici ca fiind vulgar, nici nu demonstrează o familiaritate specială cu interlocutorul. (...) Ceea ce nu este marcat este considerat normal și se poate folosi, prin urmare, în fața persoanelor necunoscute fără riscul de a le ofensa ori de a cădea în ridicol (Seco, Andrés, Ramos G. 1999: IX).

Dată fiind natura corpusului, am renunțat totuși la mărcile de tip **restrâns, literar, elevat, administrativ** sau **afectat**, cu un randament neînsemnat sau chiar nul în unitățile lexicale complexe asupra cărora ne-am oprit, simplificând mărcile în **formale** (FORM.), **informale** (INF.) și **vulgare** (VULG.), evitând astfel atât de răspânditul „colocvial", greșit folosit atunci când nu se referă la o activitate discursivă

21. Folosim *peiorativ* cu sensul dat de DRAE (1992) la cea dintâi accepție: „Se spune despre acele cuvinte sau moduri de expresie care indică o nuanță *defavorabilă*" (s.n.).

conversaţională, aşa cum apare în DRAE (1992): „ceea ce aparţine sau ceea ce se referă la colocviu", unde colocviul este definit ca fiind o „conversaţie între două sau mai multe persoane". Mai precis, Llorente Arcocha notează:

> Se pare, aşadar, că în repetate rânduri s-a încercat să se desemneze prin expresia „spaniolă colocvială" mai degrabă spaniola neformală sau chiar parţial antinormativă, decât limba conversaţiei ori vreuna din modalităţile acestei limbi a conversaţiei; acest lucru s-a întâmplat presupunând că antinormativul este specific doar conversaţiei sau că, în general, conversaţia este antinormativă. (...) Poate că ar fi mai potrivit să rezervăm termenul „colocvial" pentru activităţi proprii colocviului (conversaţiei, adică) şi să căutăm un altul pentru a ne referi la ceea ce este „informal", „popular", „intim" sau „vulgar" (ar putea fi chiar aceşti termeni, de exemplu) (Llorente Arcocha 1996: 82).

Am marcat ca fiind formale acele unităţi frazeologice susceptibile de a fi folosite în situaţii în care trebuie să se vorbească sau se poate vorbi în mod oficial, în timp ce mediul de aplicaţie al informalului se limitează, de exemplu, la familie sau la o relaţie de prietenie fără o prea mare confidenţialitate sau intimitate. În ce priveşte marcarea vulgarului, am recurs din nou la consideraţiile lui M. Seco, care cataloghează drept vulgară

> ... orice accepţie care nu trebuie să se folosească nici în public şi nici între cunoscuţi mai puţin apropiaţi. Este probabil ca între prieteni oarecum apropiaţi să se utilizeze destul de frecvent aceşti termeni; totuşi, se cuvine să nu uităm că, în principiu, e mai bine să ştim în ce cadru, în public sau între prieteni mai puţin apropiaţi, respectivii termeni pot fi percepuţi ca dezagreabili (Seco M., Andrés O., Ramos G. 1999: IX).

Nu ascundem dificultăţile pe care le-am întâlnit când am introdus marca de „informal", ţinând seama de numeroasele expresii vecine cu vulgarul, precum şi de posibilităţile de a întâlni o atitudine de antipatie, respingere sau dispreţ din partea interlocutorului faţă de realitatea desemnată, circumstanţă care de obicei se reflectă în anumite aspecte pragmatice, cum ar fi intonaţia sau intenţionalitatea:

> **Irse/mandar** algo/(a) alguien **al cuerno/a freír espárragos/a freír monas/a hacer gárgaras/al demonio/a la porra/a paseo/con la música a otra parte/con viento fresco** (todas INF.); VULG.: **irse/mandar** (a) alguien **a hacer puñetas/a la mierda/a tomar por culo/a tomar por saco**:

Aşa cum semnalează Bajo Pérez:

> Trebuie să ţinem cont că aceste subregistre sau *substituri* lexicale [vulgar, colocvial, familiar, îngrijit, poetic] sunt extrem de puţin studiate, şi nu numai pentru că nu li s-au stabilit limitele (suprapunerea lor parţială este continuă, iar diferenţele dintre ele se bazează rareori pe variaţii lexicale), ci şi pentru că încă suntem departe de a şti exact ce temei avem când dorim să includem ori să excludem un cuvânt sau o accepţie din aşa-numitul *registru general standard* (Bajo Pérez 2000: 30).

La stricta dificultate lingvistică s-a adăugat şi o problemă grafică: cum să introducem mărcile acolo unde este nevoie, atunci când multe din respectivele expresii se găseau inserate într-un amplu titlu multiplu. În cele din urmă, am optat pentru inserarea unor termeni precum „todas" – „toate" sau „ambas" – „ambele":

> **A toda leche**; **echando leches** (ambas VULG.);
> **En aras de**; **en pro de** (ambas FORM.);
> **El año de la polca/de la pera/de catapún**; **(tiempos) de Maricastaña** (todas INF.),

chiar şi atunci când după expresiile marcate urmau una sau mai multe cu altă marcă sau nemarcate, aparţinând deci registrului neutru:

> **Ir** alguien **de cabeza/de cráneo** (ambas INF.); VULG.: **ir** alguien **de culo**: hallarse en una espiral de estrés y agitación. *Voy de cráneo con tanto volumen de trabajo en la empresa* ❐ a se afla într-un vârtej de agitaţie şi stres; **a fi prins ca într-un vârtej**; **a nu-şi mai vedea capul de treburi**; **fi luat de ape**; **a fi în mijlocul valurilor**. *Cu un volum aşa de mare de treburi la firmă, sunt prins ca într-un vârtej.*

4. Concluzie

Aşa cum semnalează G. Wotjak (1998: 10), studiul frazeologiei spaniole „este încă lipsit de investigaţii detaliate", lucru valabil şi pentru domeniul românesc, unde repertoriile de unităţi frazeologice sunt încă puţine la număr.

Pentru a justifica această realitate, e potrivit să repetăm că frazeologia, datorită eterogenităţii sale, este o disciplină cu multe ramificaţii, deschisă unui şir nesfârşit de modalităţi de abordare; deşi unele aspecte precum *fixarea* şi *idiomatizarea* au fost, aşa cum am observat, dintre cele mai studiate, terenul frazeologiei contrastive rămâne totuşi cel care ne poate oferi, datorită varietăţii de parametri semantici, morfosintactici sau pragmatici ce intră în joc, una din direcţiile de cercetare cele mai rodnice. În acest sens şi urmându-l pe Copceag (1989: 80), ar fi recomandabilă o încercare de cercetare a echivalenţelor semantice între sistemul frazeologic românesc şi cel al altor limbi romanice şi

slave, pentru a clarifica punctul de plecare al multor idiotisme şi a putea sistematiza, comparativ, funcţia expresivă a acestora[22].

Studiile de acest tip ar trebui să abordeze totodată probleme ca acelea suscitate de aşa-numitele **calcuri internaţionale**, termen pus în circulaţie de Hristea (1975) pentru a desemna sintagmele formal identice în diferite limbi (sp. *guerra fría*; rom. *război rece*; fr. *guerre froide*; it. *guerra fredda*; engl. *cold war*; germ. *kalter Krieg*; rus. *holodnaja vojna*), dar diferite de ceea ce acelaşi autor numeşte **împrumuturi frazeologice** şi care se păstrează mereu intacte în acele limbi în care se încorporează (lat. *tabula rasa*; it. *dolce far niente*; fr. *comme ci comme ça*).

Alături de investigaţiile de natură etimologică, ar fi de dorit să se facă o analiză a aspectelor cognitive (referitoare la cunoaşterea socio-culturală ori la încărcătura ideologică a anumitor unităţi în cadrul unei comunităţi), precum şi a chestiunilor referitoare la frecvenţa de folosire, cu scopul de a delimita un corpus central de bază care, prin intermediul anchetelor, al observaţiilor participative şi al analizelor de texte, să ne permită să depăşim faza unei simple escale intersubiective.

În cadrul didacticii predării limbilor străine, s-ar putea pune în practică propuneri metodologice îndreptate către predarea graduală a unor asemenea unităţi elevilor străini. Nu ar trebui uitate, în acest sens, unele modificări ludice, dat fiind că o violare, intenţionată sau nu, a formei pe care în mod convenţional o înţelegem drept canonică (*ni tonto ni perezoso, empezar la casa por la ventana, aportar un granito de mostaza, poner[le]* a alguien *las orejas carmesíes*) provoacă interlocutorului un efect metalingvistic de dezautomatizare; în ciuda faptului că, atunci când se doreşte să se facă sistematizarea dificultăţilor, acestea se multiplică, modificările formale (rezultatul obişnuit al creativităţii) constituie, alături de frecvenţa folosirii lor, un semn evident de vitalitate[23].

Poate că ar fi cazul să fim de acord, urmând exemplul lui Gréciano (1989 : 423, *apud* Mendívil Giró 1998 : 41), cu existenţa unei **competenţe idiomatice** „care nu este definită", dat fiind faptul că aceste uzuri ludice „nu se bazează pe o abilitate specială a vorbitorului, ci pe interacţiunea dintre competenţa gramaticală şi cea comunicativă, dintre inteligenţa şi percepţia lui asupra realităţii".

Rafael Pisot

22. „Ein systematischer Vergleich der alten rumänischen und slawischen semantischen Äquivalenten könnten von großen Nutzen für die Erklärung ihres (eventuellen lateinischen oder slawischen) Ursprungs sein" (Copceag 1989 : 80).
23. Propunem variaţii ale frazeologismelor : *ni corto ni perezoso; aportar* alguien *un / su granito de arena* y *poner(le)* a alguien *las orejas coloradas*, semnalând de asemenea o încrucişare între expresiile *empezar la casa por el tejado* şi *tirar la casa por la ventana*.

II. Estudio introductorio

1. Aproximación al concepto de „unidad fraseológica" (UF)

Exhaustivamente abordado por Ruiz Gurillo (1997 ; 1998), siguiendo el camino ya trazado en el ámbito de la fraseología española por Casares (1950), Zuluaga (1980), Carneado y Tristá (1983), G. Wotjak (1983 ; 1998), García-Page (1989 ; 1990 ; 1991 ; 1996 ; 1998), Corpas (1996 ; 1998) o Penadés Martínez (2000), hoy parece inevitable partir del concepto globalizador de „unidad fraseológica" (UF) a la hora de acercarse al complejo mundo formado por locuciones, modismos, frases hechas, expresiones fijas, giros y enunciados fraseológicos, combinaciones todas ellas circunscritas al concepto de „discurso repetido" de Coseriu (1964). Así, frente a la „técnica del discurso" (que supone la combinación libre de unidades léxicas y gramaticales, gracias a unas determinadas reglas destinadas a su modificación y combinación en el marco de la oración), el „discurso repetido" engloba aquellos *fragmentos de discurso* insertados en nuevos discursos que, como tales, cuentan con una escasa o nula productividad[1].

Al hilo de estas dos modalidades, Sinclair (2000, *apud* Salvador 2001 : 25) considera que la independencia de las palabras (sometidas, en el campo de la sintaxis a reglas sintagmáticas de concordancia)

1. Sobre la importancia de la fraseología en el discurso narrativo, vid. Piquer (1995) donde el autor señala „una doble vessant en la incorporació de la fraseologia a la narració : aquella que li és pròpia i es pot considerar peculiar del discurs narratiu i la fraseologia emprada a partir d'altres tipus de llenguatge como ara l'oral o el periodístic". Mientras a la primera se circunscribe una amplia tipología de estrategias discursivas (*pasados los años, dicho esto, en definitiva*, etc.), la segunda da entrada a „frases encunyades en el llenguatge propi de les notícies como ara *haver-hi bona entrada, jugar a una sola carta, llimar arestes* (...), en el llenguatge administratiu, el jurídic, etc. amb expressions formals de l'estil de *tenir efecte, tenir per bé*" que permiten diferenciar un determinado tipo de discurso como periodístico, coloquial y de argot, administrativo, epistolar etc. Retomando una de las conclusiones del autor, „sembra difícil que qualsevol autor puga escapar totalment de la utilització de la fraseologia en el moment de desenvolupar la seua estratègia discursiva".

choca con el **principio de idiomaticidad** (*idiom principle*), que tiende a hacer de las UF una especie de macropalabras.

Si en algo coinciden todas estas unidades es en que presentan algún grado de FIJACIÓN y **ocasionalmente** de IDIOMATICIDAD, configurando una serie de combinaciones muy diversas que acogen igualmente al refrán (*a caballo regalado...*), la frase proverbial (*contigo, pan y cebolla*) o la fórmula pragmática (*buenos días*), sin dejar a un lado algunas combinaciones fijas verbales (*tomar nota, darse una ducha*) que sí tienen cabida en virtud de la fijación pero que, por su **nulo carácter idiomático**, se situarían, partiendo de los conceptos de **centro** y **periferia** de la Escuela de Praga, en una zona periférica de la fraseología. Desde este enfoque, se establecen una serie de elementos centrales caracterizados por su adaptación a los paradigmas teóricos, frente a otros elementos periféricos (más) alejados de las pautas generales del sistema, entre los que se establece una transición que permite hablar de un **contínuum**. Así pues, entre estas dos categorías (centro y periferia) se dan oposiciones graduales que permiten una interrelación entre los diferentes grupos que conforman el así llamado contínuum.

En su intento de establecer el prototipo de las unidades fraseológicas, Ruiz Gurillo considera la fijación y la idiomaticidad como las dos propiedades fraseológicas fundamentales:

> La fijación es la propiedad necesaria para hablar de unidad fraseológica (UF). Puede comprenderse como complejidad o estabilidad de forma y, adicionalmente, como defectividad combinatoria y sintáctica. Por otro lado, la idiomaticidad constituye la propiedad no necesaria de las UFS [unidades fraseológicas], según la cual el significado de la estructura no puede deducirse del significado de sus partes, tomadas por separado o en conjunto (Ruiz Gurillo 1998: 12).

Tristá (1988: 13, *apud* Piquer 1995: 121) señala que „los tres rasgos más importantes para que una combinación de palabras defina su condición de fraseologismo son la pluriverbalidad, el sentido figurado y la estabilidad" y Sancho, por su parte, retoma los conceptos de discurso repetido, fijación e idiomaticidad a la hora de definir el concepto de **fraseología**, incluyéndolos sin embargo en una serie más amplia de rasgos definidores de la misma:

a) Se trata de segmentos repetidos, que no obedecen a un acto creativo del lenguaje.
b) Han experimentado un proceso de gramaticalización, que puede ser más o menos avanzado en cada unidad fraseológica (*ni hablar*; *nici vorbă*).
c) Como consecuencia del proceso de gramaticalización presentan una fijación sintáctica o morfológica (*por amor al arte*; *de dragul/amorul artei*).

d) Como consecuencia del proceso de gramaticalización, pueden presentar alteración del cuerpo fónico (*arrajatabla*; *vasăzică* < *vrea să zică*, es decir)
e) Idiomaticidad: el significado global de la unidad fraseológica no se deduce a partir del significado de sus componentes (*irse* alguien *por los cerros de Úbeda*; *a bate* cineva *câmpii*).
f) Tienen un uso pragmático, muy ligado al contexto (*¡Se acabó el carbón!*; *gata cu pomana!*).
g) Presentan anomalías estructurales (*cf. a pies juntillas*) o palabras diacríticas, que no existen fuera de la unidad fraseológica en cuestión (*cf. a la virulé*) (Sancho 1995: 1476).

De este modo, un sintagma puede ser considerado unidad fraseológica cuando presenta algún grado de fijación, circunstancia que hace primar **lo sintáctico sobre lo semántico**, dada la existencia de unidades como *en breve* o *en concreto*, que son fraseológicas sin ser idiomáticas. Los niveles de fijación e idiomaticidad serán lo suficientemente variables y heterogéneos como para recurrir a la configuración de un **contínuum** en el que insertar una unidad fraseológica: cuantas más propiedades fraseológicas posea, más cerca estará del prototipo y, al revés, si presenta pocas, más lejos se encontrará del mismo (Dane 1966).

La inclusión de la fijación como criterio definitorio de una UF responde, sin embargo, a un enfoque relativamente reciente, que ha venido a sustituir al de motivación (propuesto por Vinogradov en 1942 y base de la mayoría de los estudios soviéticos de fraseología), tras la aplicación del modelo de centro y periferia de la Escuela de Praga. Desde Fleischer (1982) los sintagmas fijos e idiomáticos ocupan el centro frente a aquellos que sólo presentan fijación y se instalan, así, en la periferia[2].

El criterio de inclusión siguió siendo por excelencia el de opacidad semántica o **idiomaticidad**, independientemente de la función sintáctica de la unidad en cuestión, hasta que en la década de los ochenta, las aportaciones de la lingüística aplicada, los trabajos sobre inteligencia artificial, la didáctica del léxico en segundas lenguas o el diseño de diccionarios pedagógicos imprimieron un cambio de orientación hacia el aspecto más estable de las lenguas. Se soslayan, por tanto, las particularidades semánticas de las unidades sometidas a estudio, adoptando como criterios de inclusión la estabilidad y la restricción combinatoria, además de la idiomaticidad (potencial) de estas unidades.

El modo de categorizar estas unidades no discretas es, por tanto, el resultado de un enfoque cognitivo radicalmente distinto a lo postulado por una concepción tradicional según la cual todos los miembros de una categoría comparten un mismo estatus, pudiendo ser definidos

2. Corpas (1998b: 162-164) realiza, siguiendo a Thun (1978), un breve recorrido por la historia de la fraseología.

en función de condiciones comunes a todos ellos[3]. Frente al carácter monolítico del planteamiento tradicional, hoy en día las categorías son vistas como entidades difusas susceptibles de fluctuar desde un **prototipo** hasta un grado mayor o menor de **periferia**, teniendo en cuenta, sin embargo, la imprecisión de las propias fronteras o categorías. Como apunta Salvador:

> El terme „fraseologia" – que hem adoptat ací com a etiqueta de conjunt per designar un camp nocional força heterogeni – no deixa de ser vague i plurívoc. *Et pour cause! L'status* de la fraseologia, en el sentit que li donem, té a veure amb el lèxic (...) però també amb la sintaxi (estructures sintàctiques irregulars, construccions gramaticals) i amb la semàntica i la pragmàtica del discurs (metaforització, connectors, marcadors, evidenciadors, formulismes d'us). Podem tractar com a unitats fraseològiques des d'una interjecció o una locució fins a la frase feta, el proverbi, una fórmula de salutació o un aforisme autònom (Salvador 1995: 12).

Tal vez la aportación más notable de la lingüística cognitiva sea la ampliación del concepto de idiomaticidad y la concepción de la metáfora, la metonimia y el conocimiento enciclopédico como destrezas cognitivas que contribuyen a esclarecer expresiones como *estar de brazos cruzados / a sta cu brațele încrușisate / a sta cu mâinile în sân* o *tener las manos atadas / a avea mâinile legate* (demostrando que son mucho más composicionales de lo que, a primera vista, pueden parecer); sus planteamientos, jalonados por una firmeza no exenta de cautela, siguen abriendo nuevas líneas de investigación en el campo de la idiomaticidad (*cf.* 2.2.2).

1.1. Algunas precisiones terminológicas

Antes de detenernos en los rasgos graduales de las unidades fraseológicas, conviene llevar a cabo algunas precisiones terminológicas y conceptuales de las combinaciones que se incluyen en el término **unidad fraseológica**. Para ello, desgranaremos las principales aportaciones de los tres autores (Casares 1950, Zuluaga 1980 y 1990, y Corpas 1996) que, hasta la fecha, han emprendido una clasificación formal de estas unidades.

3. Aunque la fraseología se estructure hoy como una rama interdisciplinar con propiedades y rasgos intrínsecos (evitando así una visión de la misma como un conjunto de anomalías e irregularidades frente a la sintaxis o la semántica), los lingüistas de la antigua Unión Soviética, con Vinogradov (1947) al frente, consideraron la fraseología como una disciplina autónoma de otras ramas de la lingüística como la lexicología o la morfología.

En su sistematización, Casares (1950) divide el universo fraseológico en dos grandes grupos: por una parte, el que forman las **locuciones** y, por otra, el conformado por **expresiones** y **refranes**, si bien excluye estos últimos de las disciplinas lingüísticas, al considerarlos campo de estudio de la paremiología[4]. Mientras la **locución** se define como una „combinación estable de dos o más términos que funciona como elemento oracional y cuyo sentido unitario consabido no se justifica, sin más, como una suma del significado normal de los componentes", las expresiones aparecen como un bloque que alberga **refranes, frases proverbiales o dichos, enunciados fraseológicos, giros** y **modismos**, en el que no resulta fácil establecer límites:

> Entre el campo de las locuciones (...) y el terreno propio de los refranes, queda una zona amplia, de límites borrosos, poblada de esas fórmulas pluriverbales que los diccionarios, con criterio indeciso, llaman indistintamente „expresiones", „giros", „frases hechas", „frases proverbiales" o simplemente „frases" (Casares 1950: 185).

Atendiendo a la definición del concepto de **locución**, salta a la vista que el criterio sintáctico („combinación estable de dos o más términos que funciona como elemento oracional") resulta tan relevante como el semántico („cuyo sentido unitario no se justifica, sin más, como una suma del significado normal de los componentes"), circunstancia que, teóricamente, entra en conflicto con aquellas construcciones de significado composicional, carentes de toda idiomaticidad, como „después de" o „en seguida" que, como veremos seguidamente, pueden considerarse locuciones. La presencia del componente semántico induce a pensar, por tanto, que rasgos como la idiomaticidad o la motivación (*cf.* 2.2) son centrales en el concepto de locución.

Una segunda aportación que, en palabras del propio autor, „aprovecha, simplifica y corrige las presentadas por Casares" es la llevada a cabo por Zuluaga (1990: 129), que supone una revisión del planteamiento propuesto por el mismo autor en 1980. El autor opta por diferenciar tres grandes bloques:

a) **Enunciados fraseológicos**, que constituyen por sí mismos enunciados completos, es decir, que no necesitan un contexto

4. El **refrán** (*de tal palo, tal astilla / aşchia nu sare departe de trunchi; perro ladrador, poco mordedor / câinele care latră nu muşcă*) se diferencia de la **frase proverbial** o **dicho** (*díme con quién andas y te diré quién eres / spune-mi cu cine te însoțești, ca să spun cine ești*) en que sólo el primero aspira a ser una verdad valedera para toda la vida, frente al carácter de cita con el que suele contar el segundo, formulado casi siempre a propósito de una situación semejante a la que dio origen al dicho (a menudo una anécdota real o imaginaria, cuando no un acontecimiento o un personaje).

verbal inmediato para constituir una expresión de sentido completo y que incluyen, por su valor textual, tanto **fórmulas pragmáticas** (*hasta luego, felices Pascuas*) como **paremias**, esto es, refranes (*de tal palo, tal astilla*), citas célebres (*vine, vi y vencí*) o dialogismos (*¿Quién es tu amigo? – Tu pariente en el mal*).

b) **Locuciones**, que requieren contexto verbal inmediato, combinándose con otros elementos en el interior de la frase.

c) **Frases-cliché** (como *¡ay sí!* o *qué sé yo*), que presentan la autonomía semántico-sintáctica propia de la frase, pero que en su funcionalidad real no llegan a constituir enunciados con valor de texto.

Junto a la nitidez de la taxonomía, cabe destacar que su punto de partida es el funcionamiento de estas unidades como textos, oraciones gramaticales, sintagmas, unidades léxicas o unidades gramaticales, esto es, de acuerdo a las **funciones** que estas unidades puedan expresar al ser empleadas en el discurso. Al mismo tiempo, el autor consagra la **fijación** como el rasgo fundamental de las unidades fraseológicas, descartando el componente semántico como propiedad central:

> La repetición sin alterar la forma de la expresión conduce a la fijación y ésta constituye el rasgo definitorio de las unidades fraseológicas. (...) La fijación fraseológica es para el hablante nativo la peculiaridad que tienen ciertas expresiones (las unidades fraseológicas) de ser reproducidas en el discurso como construcciones ya hechas (Zuluaga 1990: 125).

Criterios similares parecen guiar la clasificación trazada posteriormente por Corpas, que insiste en aspectos relacionados con la repetición discursiva:

> Entendemos por *unidad fraseológica* (UF) una combinación estable de unidades léxicas formada al menos por dos palabras gráficas, cuyo límite superior se sitúa en el nivel de la oración compuesta. Presenta los siguientes rasgos distintivos: polilexicalidad, alta frecuencia de aparición y de coaparición, institucionalización, estabilidad (fijación y especialización semántica), idiomaticidad y variación potenciales (Corpas 1996: 50).

Al hilo de la misma, la autora traza tres esferas fraseológicas:

a) **Locuciones**, equivalentes al concepto presentado por Zuluaga (1990: 129).

b) **Enunciados fraseológicos**, grupo que no sólo da entrada a **paremias** y **unidades bimembres** (*por la boca muere el pez, si te he visto no me acuerdo*, que pueden incluir aquellos refranes, proverbios, adagios o sentencias que cuenten con una estructura similar), sino que igualmente engloba lo que la autora denomina **fórmulas rutinarias**, esto es, unidades de significado social, expresivo o discursivo, determinadas por situaciones y circunstancias concretas (*¡buenos días!, ¡qué morro!, por todo lo alto*, etc.), que remiten a las **fórmulas pragmáticas** de Zuluaga[5].

c) **Colocaciones**, como tercer y más novedoso bloque, traducción al castellano del término inglés *collocation*, acuñado por Firth (1957) y que remite al de **solidaridad léxica** propuesto por Coseriu (1986: 148) y posteriormente matizado tanto por Gutiérrez Ordóñez (1992: 114-116) como por la propia Corpas (1996: 25).

Así, al igual que el resto de unidades fraseológicas, las colocaciones se caracterizan por la alta frecuencia de coaparición de sus elementos integrantes. En la década de los sesenta J.M. Sinclair propuso estudiar la coaparición lineal de palabras, es decir, los patrones colocacionales de la lengua inglesa mediante recuentos estadísticos de córpora extensos. En su trabajo de 1974 en colaboración con S. Jones, redefine la noción de colocación en los siguientes términos:

> Collocation is the co-occurrence of two items in a text within a specified environment. Significant collocation is regular collocation between items, such as that they co-occur more often than their respective frequencies and the length of text in which they appear would predict (*apud* Corpas 1998b: 168).

Si la relación entre dos unidades léxicas supone implicación semántica (*alazán* implica *caballo* como *a cal y canto* implica *cerrar*) contamos con solidaridades léxicas, mientras que denominamos colocaciones a secuencias del tipo *entablar una amistad/una conversación*, *fruncir el ceño* o *gravemente enfermo*, en las que esa implicación no existe. Si se observa bien, la amplitud conceptual del término *colocación* permite incluir en él a todas las solidaridades léxicas, constituyéndose así una relación de inclusión del segundo con respecto del primero. No deja de sorprender que las colocaciones, situadas en la periferia del contínuum, sean, sin embargo, las más habituales en términos de frecuencia:

5. La autora divide las fórmulas rutinarias en **discursivas** (que, a su vez, pueden ser de apertura y cierre – *buenos días, ¿cómo te va?* – o de transición, en fórmulas del tipo *y ya está, y punto, y tal*) y **psico-sociales**, pudiendo clasificarse éstas últimas en expresivas: *¡vaya chasco!, ¡ya te vale!*; comisivas: *te estás pasando, Marlon Brando*; directivas: *al grano* y asertivas: *¡qué morro!, ¡madre mía!*, etc. Desde un punto de vista pragmático, las fórmulas rutinarias pueden contar con una triple función: **conectora** (*en consecuencia, por último*), **intensificadora** o **elativa** (*de película, a tope*) y **atenuante** (como *meterle el rollo a alguien*, que según la autora, también cuenta con un valor eufemístico).

> Collocations constitute the absolute majority of phrasemes [unidades fraseológicas] and represent the main challenge for any theory of phraseology (Melčuk 1998 : 31, *apud* Salvador 2001 : 25).

Comparando los tres sistemas analizados, podemos extraer las siguientes conclusiones:

a) Tanto Zuluaga como Corpas retoman el concepto de **locución** de Casares, si bien el marco teórico de los primeros descansa en la noción de FIJACIÓN, y no en un criterio semántico como rasgo capital a la hora de definir una unidad fraseológica.
b) Este planteamiento sintáctico permite, por otra parte, incluir las **colocaciones** (introducidas por Corpas en el ámbito de los estudios filólogicos hispánicos) como parte integrante de la fraseología, pese a la oposición de Zuluaga, para el que las colocaciones y las solidaridades léxicas „quedan fuera del ámbito de la fraseología, ya que se trata de meras solidaridades léxicas que pertenecen más bien a la gramática de las lenguas" (Corpas 1998b : 165).
c) Corpas lleva a cabo una simplificación de lo que Zuluaga denomina **frases-cliché**, que quedan englobadas en el concepto de **enunciado fraseológico**. Como consecuencia, este último concepto, compartido por ambos, resulta más abarcador en Corpas que en Zuluaga.

Al hilo de lo dicho, se observa cómo el término **unidad fraseológica** incluye combinaciones muy diversas que frecuentemente incluyen, junto a las ya comentadas, términos como **modismo**, **frase hecha**, **expresión fija** o **giro**. Su adopción se justifica por „su afinidad con la denominación de fraseología, su alta frecuencia de aparición en ciertos estudios lingüísticos o su mayor adecuación a la idiosincrasia de dichas combinaciones" (Ruiz Gurillo 1997 : 14).

Lo mismo ocurre con los términos **giro** – estructura especial de la frase, entendida más bien como una cuestión de estilo – y **modismo** – con el que se designan tanto „aquellas combinaciones que muestran anomalías léxicas, gramaticales, etc." como „las combinaciones que también se acotan con la denominación de locución" (Ruiz Gurillo : 1997 : 15).

En el presente trabajo, optamos por la segunda acepción del término **modismo**, considerándolo, con Bosque (1982), un término equivalente al de **locución**.

1.2. Tipología de las locuciones

Aunque la mayor parte de las locuciones están formadas por términos habituales, muchas incorporan lo que Zuluaga (1980 : 102-103) denomina **palabras diacríticas**, esto es, términos posibles en el sistema

léxico actual pero que se consideran únicos desde el punto de vista de las realizaciones normales: tales palabras pueden atribuirse a una fuente a menudo conocida, sea ésta un lenguaje específico (así, *a tono* procede del ámbito de la música, o *a boleo* del lenguaje del juego), otra lengua (*a la virulé* parece tener su origen en la expresión francesa „bas roulé"), una realización peculiar del propio sistema, como es el caso de *en volandas* (con la aparición de un supuesto sufijo *-ndas*) o un juego fónico (así, *al tuntún* parece reproducir el sonido de un tambor). Tales particularidades se consideran índice de idiomaticidad y fijación.

Desde un punto de vista formal, las locuciones pueden ser **adverbiales** (*en breve*), **nominales** (*empanada mental*), **adjetivas** (*de perlas*), **prepositivas** (*con vistas a*), **conjuntivas** (*al fin y al cabo*) y **verbales**[6] (*colgar los hábitos*), detectándose en muchos casos modificaciones que, a partir de una paremia (*a enemigo que huye, puente de plata*) pueden derivar tanto en una locución nominal (*puente de plata*) como en una verbal (*ponerle [a alguien] puente de plata*), configurando un terreno extraordinariamente abierto y maleable. Nos detendremos en estas últimas debido a la mayor complejidad de las mismas, no sin antes señalar que las **adverbiales** acostumbran a seleccionar verbos de estado como *estar*, *dejar* o *quedarse* (*de piedra, a cuadros*, etc.), verbos de lengua como *saber o conocer (en teoría, de memoria)* y verbos de percepción como *ver* (*de cerca, de lejos*, etc.), circunstancia que motiva que muchas unidades fraseológicas puedan almacenarse en el lexicón mental no como adverbiales sino como verbales (*quedarse de piedra*) pese a que la correspondencia existente entre la locución y el verbo no obedezca más que a una tendencia habitual y no a una asociación única.

A este respecto, tal vez pueda hablarse de solidaridades léxicas en la medida en que *a tocateja*, *en mano* o *al contado*, requieren la presencia de *pagar* (García-Page 1998 : 92-93) si bien, en nuestra opinión, pueden combinarse con otros verbos como *abonar*, *remunerar*, *retribuir*, *gratificar* o *recompensar*, dando lugar a combinaciones menos frecuentes pero no por ello inviables. Lo mismo ocurre con el sintagma *de memoria*, susceptible de establecer relaciones de solidaridad con verbos como *aprender*, *conocer*, *decir*, *hablar*, *recordar*, *repetir* o *saber*, frente a la enorme fijación de locuciones como *pelar la pava* o *subirse por las paredes*, cuyos componentes léxicos no son conmutables (*cf.* 2.1.7).

Las locuciones **nominales**, por su parte, siguen un proceso general de formación que fusiona sustantivos con adjetivos (*tela marinera, empanada mental*) o sustantivos con sintagmas preposicionales (*merienda*

6. Para una detallada diferenciación formal y funcional de las locuciones verbales formadas por dos verbos (*echar a perder*, *dar a conocer*, *dar a entender*) frente a perífrasis verbales del tipo *echarse a llorar* o *dejar de hacer*, vid. Gómez Torrego (1988 : 23-28).

de negros), motivando, igualmente, estructuras anómalas (*la de Dios*) o construcciones que, como *todo quisqui*, demuestran que, en muchas ocasiones, la creación metafórica está en la base de tales sintagmas.

Como rasgo particular de las locuciones **adjetivas** podemos abordar, siguiendo a Briz (1998), aquellas unidades elativas o intensificadoras, que habitualmente obedecen a una doble estructura de núcleo precedido de las preposiciones DE (*de bandera, de miedo, de fábula*) o A (*a chorros, a raudales, a mares*) conformando sintagmas prepositivos fraseológicos. Las locuciones **prepositivas** (*gracias a, delante de, en pos de*) constituyen el núcleo de un sintagma prepositivo y las **conjuntivas**, que no forman sintagmas por sí mismas (Corpas 1998b: 131) relacionan párrafos, oraciones o partes de ellas (*ya... ya, con tal de, con todo*).

1.2.1. *Locuciones verbales fraseológicas*

Si entendemos por fraseologización el proceso mediante el cual se constituye una unidad fraseológica en virtud de algún grado de fijación y, en ocasiones, de idiomaticidad (sea ésta total o parcial), consideraremos que una locución verbal se *fraseologiza* cuando pierde su carácter de sintagma libre para transformarse en una combinación fija. Como señala Zuluaga (1980: 26), dichas combinaciones, a fuerza de ser repetidas a lo largo de los años con el mismo orden, con idénticos procedimientos gramaticales, con iguales componentes léxicos, llegan a *cristalizar* como expresiones fijas en el sistema lingüístico (cf. 2).

En el caso de la fraseologización de las locuciones verbales, se establece una selección entre el verbo y el complemento, como en *meter cuchara* o *sacar partido*, construcciones en las que el verbo aparece seguido de un **sintagma nominal**, a diferencia del segundo gran grupo de locuciones verbales, en las que participa un **sintagma preposicional** (*ver* algo o a alguien *con buenos ojos*, *dejar* algo o a alguien *de lado*, etc.). Si se observa bien, la diferencia estriba en que sólo las primeras obligan a **reestructurar las valencias del verbo** frente a las segundas, en las que el verbo conserva sus argumentos habituales.

Las reestructuraciones pueden presentar distintas variaciones. Así, una locución como *echar(le)* a alguien *un capote*, cuenta con un OD que no es más que un formante de la unidad fraseológica (*un capote*), de modo que se puede considerar una locución intransitiva que conserva un único actante, esto es, su OI. Pese a venir **impuesto** únicamente por el verbo, este OI (*a alguien*) afecta a toda la unidad fraseológica (*echar un capote*).

No ocurre lo mismo con la locución *sorber(le)* a alguien *el seso*, dado que el OI de esta última no viene impuesto por el verbo *sorber* (que sólo exige un OD, esto es, *sorber* algo) sino que ha sido seleccionado por toda la unidad fraseológica.

Las locuciones de verbo más preposición ofrecen una tipología más simple. En ningún caso se reestructura la valencia verbal, si bien algunos verbos pueden reemplazar su CD por un suplemento como en:

a) agarrar (algo)
b) agarrarse a algo (= *agarrarse a un clavo ardiendo*).
c) dejar (algo)
d) dejar de hacer algo (= *dejar de lado*).

Lo cierto es que, a pesar de estas pequeñas modificaciones, los verbos que entran en formaciones prepositivas no ven alteradas sus valencias como ocurre en *sacar* a alguien *de quicio* o en *mandar* a alguien *con la música a otra parte*, donde *sacar* y *mandar* conservan sus argumentos. En cualquier caso, cabría indagar la pertinencia de un enfoque basado en las valencias gramaticales de los verbos en cuestión, dado que, en casos como *meter* alguien *cizaña* o *echar* alguien *un capote*, quizá sus componentes hayan alcanzado una fusión tal, que resulte inadecuado seguir hablando de un verbo (*meter*) que pierde el complemento directo y se prefiera considerarlas como estructuras sintagmáticas en proceso de lexicalización.

1.2.3. *Unidades sintagmáticas verbales*

No podemos concluir el apartado terminológico sin dar cuenta de las combinaciones que Martín Mingorance (1983) define como „unidades sintagmáticas verbales" (*tomar nota, darse una ducha, hacer uso*) y que por su nula idiomaticidad se sitúan en una zona periférica de la fraseología; su estabilidad permite considerarlas fraseológicas y, frente a sus lexemas simples, presentan sustanciosas diferencias[7]. Las unidades sintagmáticas verbales están formadas por un verbo seguido de un sintagma preposicional (*tener en cuenta*) o por un sintagma nominal acompañado o no de determinante (*tomar conciencia, tomar un baño*) y presentan determinadas características (Ruiz Gurillo 1998: 41-42):

1. El verbo se ha desemantizado y sólo conserva valores morfológicos, de modo que es el formante nominal el que soporta el contenido léxico de la unidad.
2. Aunque son conmutables por un lexema simple, se observan, sin embargo, diferencias en cuanto a los valores aspectuales que aporta el formante verbal. Así, la distinción entre *estar en tratamiento* y *ponerse en tratamiento*, es aspectual: mientras la primera locución es durativa, la segunda es incoativa, al igual que ocurre con un buen número de unidades sintagmáticas que expresan aspecto incoativo (*ponerse en marcha, entrar en juego*), frente a construcciones que indican aspecto durativo

7. El autor adopta un sintagma acuñado por Guilbert (1975) para el francés, lengua en la que también se ha consagrado el sintagma **verb support**, traducido al español como **verbo soporte**. Estas mismas combinaciones han sido denominadas, desde una óptica generativista, construcciones con **dummy verbs** (*take a walk*, *have a look*, etc.). Otros autores las denominan **esquemas**, **estereotipos** o **clichés fraseológicos**.

(*estar en observación, estar en tratamiento*). Otras unidades pueden expresar, igualmente, aspecto resultativo (*tomar conciencia* o *tomar decisiones* frente a *concienciarse* y *decidir*) o causativo, como hallamos en *poner en escena* frente a *escenificar* o en *poner una demanda* frente a *demandar*.

3. Pese a que las unidades sintagmáticas verbales presentan los mismos argumentos que sus equivalentes simples (*poner a prueba/probar*; *tomar parte/participar*), algunos sí ofrecen cambios de valencia como en *hacer uso* (de algo) frente a *usar* (algo), o en *hacer una foto* (donde „una foto" se incorpora al verbo y éste pierde la valencia de OD) frente a *fotografiar*.

2. Rasgos sintácticos y léxico-semánticos de las unidades fraseológicas

Partiendo de la gradualidad de los rasgos presentes en las unidades fraseológicas (la existencia de un número mayor o menor de propiedades sintácticas y semánticas motivarán el carácter más o menos fraseológico de unas frente a otras), vamos a seguir de cerca el pormenorizado análisis realizado por Ruiz Gurillo (1997) a la hora de establecer el núcleo y la periferia de este contínuum.

Así, una **fraseolexía** o **unidad fraseológica prototípica** será aquella que presente un alto grado de fijación e idiomaticidad, combinando, pues, aspectos sintácticos y semánticos. Si además, se dan cita en ella elementos fonéticos peculiares como la rima (*a tîroche y moche, el oro y el moro; [a făgădui] marea cu sarea, a umbla ca vodă prin lobodă*), términos diacríticos (*cf.* 1.2) como *quid* y *polvorosa* en *dar en el quid* y *poner (los) pies en polvorosa*, o *ananghie* y *catrafuse* en *(a fi) la ananghie* y *a-şi lua catrafusele*, o bien anomalías estructurales (como la falta de concordancia de los formantes que componen *a ojos vistas* y *a pies juntillas*, o los plurales, hoy en desuso, de *a băga [pe cineva] în boale* y *a merge ca pe roate*) la unidad se situará en el núcleo del contínuum.

A medida que estos rasgos vayan decreciendo, las unidades se irán situando gradualmente entre el centro y el margen: así, en *dar en el clavo* y en *salir por piernas*, las palabras *clavo* y *pierna* forman parte del sistema léxico actual (frente a sus equivalentes semánticos *dar en el quid* o *tomar las de Villadiego*), tal y como ocurre con los términos *vale* (valle) y *mâţă* (gata) en *a-şi lua valea* y *a trage mâţa de coadă*, frente a la escasa vitalidad de *putină* (tina) o *sfară* (humo), prácticamente lexicalizadas en *a spăla putina* y *a da sfară-n ţară*.

Mientras las unidades sintagmáticas verbales anteriormente mencionadas (*hacer uso/a face uz, tomar una ducha/a face un duş*) combinaciones exentas de idiomaticidad y con una relativa fijación de sus componentes, adoptarían una posición más alejada del núcleo,

colocaciones como *guiñar un ojo* o *zarpar un barco* (*cf.* 1.1) constituirían el extremo del contínuum, al ser combinaciones estables que no presentan ni idiomaticidad ni irregularidades léxicas o gramaticales. Las colocaciones se localizan también en la esfera de **sintagmas prepositivos** (*codo a codo* o *cot la cot*, definidos como colocaciones, contrastarían con sintagmas fijos y opacos como *a la virulé* o *cu chiu cu vai*, que se situarían en el núcleo del contínuum) y de **sintagmas nominales** como *agua de colonia* o *fată mare*, colocaciones muy alejadas de prototipos como *agua de borrajas* o *poamă bună*[8].

En el fenómeno de la fijación fraseológica operan dos mecanismos estrechamente relacionados, como son la **repetición** (que, a base de mantener el mismo orden a lo largo de los años, motiva la cristalización de las expresiones fijas en el sistema lingüístico) y la **colocación**, en el caso de aquellas agrupaciones que no son ni fijas ni libres (*pequeña pantalla/mic ecran*; *realidad objetiva/realitate obiectivă*; *diametralmente opuesto/diametral opus*) y cuyo significado es deducible del significado de sus componentes, que no suelen presentar irregularidades léxicas o gramaticales.

Si enfocamos el problema desde la fijación, nos percatamos de que ésta no es siempre indicio de idiomaticidad (*por desgracia/din nefericire*; *buen provecho/poftă mare*), de modo que ésta última sería un rasgo secundario que, en ocasiones, acompaña a la primera, verdadera propiedad vertebradora del concepto de unidad fraseológica. Presentamos a continuación una serie de rasgos sintácticos y semánticos susceptibles de funcionar como propiedades habituales de las unidades fraseológicas. La situación de una unidad fraseológica determinada dentro del continnum dependerá, según lo dicho, del número de rasgos presentes en la misma.

2.1. Rasgos sintácticos[9]

2.1.1. *Invariabilidad de número*: *volver a las andadas* — **volver a la andada*; *de mil amores* — **de mil amor*; *(no) caérsele* a alguien *los anillos* — **(no) caérsele* a alguien *el anillo* (fijación de plural en las tres expresiones). En sus equivalentes semánticos rumanos se observa un idéntico comportamiento: *a cădea din nou în greşeală* — **a cădea*

8. Ruiz Gurillo (1997: 115-122) presenta una triple clasificación de sintagmas nominales, verbales y preposicionales para los que traza, igualmente, un triple contínuum. Las tres series contarían con sintagmas nucleares (*tomar las de Villadiego/a o lua la sănătoasa*) y con colocaciones (*agua de colonia/apă de colonie, guiñar un ojo/a face cu ochiul*) y esquemas fraseológicos en el caso de los sintagmas prepositivos (*cara a cara/faţă în faţă*) como elementos extremos de la periferia.
9. Seguimos muy de cerca el esquema de análisis de Ruiz Gurillo (1997: 75-80).

din nou în greşeli; *cu dragă inimă* — **cu dragi inimi*; *a (nu) cădea cuiva galoanele/mâinile* — **a (nu) cădea cuiva galonul/mâna* (las dos primeras con fijación de singular y la tercera, de plural).

2.1.2. *Invariabilidad de género*: *parecerse en el blanco de las uñas* — **parecerse en la blanca de las uñas* (fijación de masculino); *acostarse con las gallinas* — *acostarse con los gallos; *habló la vaca y dijo mu* — **habló el toro y dijo mu* (fijación de femenino). Algo similar ocurre con sus equivalentes rumanos: *a nu semăna* cu cineva *nici cât negru sub unghie* — **a nu semăna* cu cineva *nici cât neagră sub unghie*; *a se culca o dată cu găinile* — **a se culca o dată cu cocoşii*; *dacă tăcea, filozof rămânea* — **dacă tăcea, filozoafă rămânea* (fijación de femenino, y masculino respectivamente en todas ellas).

2.1.3. *Invariabilidad de determinante*: *ahogarse en un vaso de agua* — **ahogarse en dos vasos de agua* (fijación de determinante indefinido); *dar el golpe* — **dar un golpe*; *apartar el grano de la paja* — **apartar un grano de la paja* (fijación, en ambas, de determinante definido). Las mismas características hallamos en sus equivalentes rumanos: *a se îneca într-un pahar de apă* — **a se îneca în două pahare de apă*; *a da lovitura* — **a da o lovitură*; *a separa boabele de pleavă* — **a separa o boabă de pleavă*.

2.1.4. Invariabilidad de persona: *estar a la que salta* — **estar a la que saltas*; *tira y afloja* — **tiras y aflojas*, rasgo que igualmente encontramos en algunas expresiones rumanas como: *până aici a fost* (*[y] asunto concluido*) — **până aici ai fost* o *cum scrie la carte* (*por sus cabales*) — **cum scrii la carte*.

2.1.5. *Invariabilidad de tiempo verbal*: *todos los caminos llevan a Roma* — **todos los caminos han llevado a Roma* (fijación de presente); *¡se acabó el carbón!* — **se ha acabado el carbón*; *donde Cristo perdió el mechero* — **donde Cristo ha perdido el mechero* (fijación del indefinido en estas últimas); en sus equivalentes rumanos hallamos idéntica fijación: *toate drumurile duc la Roma* — **toate drumurile au dus la Roma*; *a-nţărcat bălaia* — **înţarcă bălaia*; *unde şi-a înţărcat dracul copiii* — **unde îşi înţarcă dracul copiii*.

2.1.6. *Invariabilidad de orden o topicalización imposible*: *lucir el palmito* — **el palmito que luzcas*; *dicho y hecho* — **hecho y dicho*, al igual que sucede con sus equivalentes rumanos: *a-şi undui corpul* — **corpul să ţi-l unduieşti*; *zis şi făcut* — **făcut şi zis*.

2.1.7. *Invariabilidad de los componentes léxicos, como demuestra la imposibilidad de*:

a) **sustitución por un término semánticamente afín**: *dejarse de gaitas* — **dejarse de guitarras*; *ser (o no) de la misma cuerda* — **ser (o no) de la misma soga*; *salir/saltar* alguien *a la palestra* — **salir/saltar* alguien *al gimnasio*, tal y como ocurre con algunas

expresiones rumanas: *a fi cu ochi şi cu sprâncene* — **a fi cu ochi şi cu gene*; *a (nu) fi aceeaşi căciulă* — **a (nu) fi acelaşi fes*; *a ieşi/a intra în arenă* — **a ieşi/a intra în şcoala de gimnastică*.

b) **pronominalización de los sustantivos**: *estirar la pata* — **estirarla*; *enseñarle* a alguien *los colmillos* — **enseñárselos* a alguien, restricción idéntica a la de sus equivalentes rumanos: *a pune mâinile pe piept* — **a le pune pe piept*; *a-şi arăta colţii* — **a şi-i arăta*.

c) **insertar o añadir un elemento extraño**: *no haber roto nunca un plato* — **no haber roto nunca un plato **hondo***; *leer entre líneas* — **leer entre líneas **torcidas***, al igual que sucede en sus equivalentes rumanos: *nici usturoi n-a mâncat, nici gura nu-i miroase* — **nici usturoi **verde** n-a mâncat, nici gura nu-i miroase*; *a citi printre rânduri* — **a citi printre rânduri **strâmbe***.

d) **suprimir o elidir uno de sus componentes**: *estar/sentirse como pez en el agua* — **estar/sentirse como pez*; *poner la primera piedra* — **poner la piedra*, tal y como ocurre con sus equivalentes semánticos rumanos: *a fi/se simţi ca peştele în apă* — **a fi/se simţi ca peştele*; *a pune prima piatră* — **a pune piatra*.

e) **modificación de la relación sintáctica de sus componentes**: *perder el compás* — **el compás que has perdido te amargará la carrera*; *importar(le)* algo/alguien *un higo* a alguien — **el higo que te importa te aleja de su corazón*, al igual que sus equivalentes semánticos en rumano: *a-şi ieşi din mână* — **mâna din care ţi-a ieşit o să-ţi îngreuneze cariera*; *a durea* pe cineva *în cot* — **cotul în care te doare te îndepărtează de inima sa*.

f) **disociación de sus componentes en caso de estructura interrogativa**: *no decir esta boca es mía* — **¿Qué no dijo? Esta boca es mía*; *hacer un poder* — **¿Qué hace? Un poder*; vemos que sus equivalentes rumanos presentan idénticas características: *a nu spune nici pâs* — **Ce n-a spus? Nici pâs*; *a-şi da silinţa* — **Ce îşi dă? Silinţa*.

2.1.8. *Imposibilidad de otras transformaciones como*:

a) **paso a voz pasiva**: *tirar piedras contra su propio tejado* — **ser tiradas piedras contra su propio tejado*; *salir por pies* — **ser salido por pies*. Las expresiones rumanas equivalentes presentan idénticas restricciones: *a-şi tăia craca de sub picioare* — **a-i fi tăiată craca de sub picioare*; *a spăla putina* — **a fi spălată putina*.

b) **nominalización**: *crecer* algo *como champiñones* — **el crecimiento de los champiñones*; *ponerse el mundo por montera* — **la puesta del mundo por montera*. Lo mismo ocurre con sus equivalentes rumanos: *a creşte* ceva *ca ciupercile* — **creşterea* a ceva *ca ciupercile*; *a-şi lua lumea în cap* — **luarea lumii în cap*.

c) **transformación de una construcción negativa en afirmativa, y viceversa** en el caso de aquellos modismos de

polaridad negativa (*cf.* 3.4.3) que sólo aceptan una construcción negativa: *no valer un pimiento — a nu face (nici) două parale* o *no saber de la misa la media — a nu şti o boabă*, al igual que ocurre con aquellos modismos que sólo aceptan una forma afirmativa: *faltar un pelo para — a fi cât pe ce să* o *ser* algo *el acabóse — a fi prea de tot.*

2.2. Rasgos léxico-semánticos

2.2.1. *Definición de las unidades fraseológicas como unidades léxicas de sentido unitario*:

Borrar del mapa: aniquilar, hacer desaparecer – *a şterge/rade de pe hartă/de pe pământ/de pe faţa pământului*: a devasta, a face să dispară.

Ser algo de cajón (de madera de pino): resultar obvio – *a fi de la sine înţeles*: a rezulta în mod evident.

2.2.2. *Idiomaticidad o no composicionalidad semántica*

Si bien, como demostraron Lakoff y Johnson (1980) al realizar un análisis cognitivo de la metáfora, la idiomaticidad no es privativa de la fraseología (dado que en otras unidades se puede hablar de motivación o de recursos tropológicos) la idiomaticidad fraseológica debe considerarse única de la fraseología (Ruiz Gurillo 1998: 104) puesto que sus unidades manifiestan un carácter sintagmático complejo. Cuando la interpretación de una unidad es opaca, no hay composicionalidad, dado que el sentido total es inaprehensible de la suma de los significados de sus componentes:

Ser algo *el parto de los montes* – *s-a scremut muntele şi a ieşit un şoricel*
Darselas a alguien *con queso* – *a duce* pe cineva *cu zăhărelul/preşul*

Cuanto más transparente sea la contribución de los componentes, mayores serán las posibilidades de combinación de la palabra clave, posibilidades que (casi) desaparecen en el caso de las expresiones opacas, que se comportan como piezas léxicas y, como tales, están más fijadas y restringidas sintácticamente. Compárese, por ejemplo, la diferente flexibilidad sintáctica de los siguientes artículos, extraídos de nuestro corpus:

RISA (râs)

Descoyuntarse/despatarrarse/desternillarse/mondarse/morirse/partirse/revolcarse/tirarse/troncharse alguien **de risa**; **reírse** alguien **a carcajada limpia/a mandíbula batiente** (todas INF.); VULG.: **mearse/descojonarse** alguien **de risa**: reírse mucho/intensamente. *Es un cómico estupendo: cada vez que sale en la tele todo el mundo se parte de risa* ❐ **a râde mult/tare**; **a se strica/a se prăpădi/a muri de râs**; **a-l durea fălcile/burta de râs**; **a cădea pe spate de râs**; **a se ţine cu mâinile de burtă de râs**; **a nu se mai putea opri din râs**; **a-i veni rău de râs**. *Este un comic extraordinar; de câte ori apare la TV, toată lumea se prăpădeşte de râs.*

CARRO (car)

Tirar alguien **del carro** (INF.); **llevar** alguien **la voz cantante**: capitanear una iniciativa. *Consulta cualquier duda con el secretario: él es quien, en realidad, tira del carro en la empresa* ❐ a avea iniţiativa; **a fi numărul unu**; **a fi vioara întâi**; **a deţine rolul principal**. *Pentru orice îndoială, consultă secretarul, în realitate el este numărul unu la firmă* (☞ BACALAO: **Cortar/partir** alguien **el bacalao** [INF.]; PANTALÓN: **Llevar** alguien **los pantalones** [INF.]).

Un caso particular lo constituyen aquellas expresiones que cuentan con un **homófono literal**, esto es, con una sintagma formalmente idéntico que ofrece un significado no figurado (*levar anclas – a ridica ancora*; *levantar el vuelo – a-şi lua zborul*; *cf.* 3.4.3), significado que en algunos casos puede resultar forzado (*echar el anzuelo – a arunca momeala*; *comer en un mismo plato – a mânca din acelaşi blid*; *tener la sartén por el mango – a avea/ţine pâinea şi cuţitul [în mână]*) o imposible (*faltar un pelo [para algo] – a lipsi un fir de păr să*; *pensar con los pies – a gândi cu picioarele*). Aunque la frecuencia de uso de estos homófonos literales es menor (su uso suele limitarse a la creación de juegos de palabras y de dobles sentidos), no es menos cierto que contribuyen a la mayor motivación de sus homófonos idiomáticos, que suelen presentar un índice menor de idiomaticidad y mayor de motivación (*cf.* 2.2.3).

Al hilo de la composicionalidad se puede afirmar que el nivel de transparencia de una expresión va a depender directamente del conocimiento que el hablante posea de un determinado dominio (piénsese en la opacidad de *tirar la toalla* para quien no tenga conocimientos de boxeo o no esté en condiciones de realizar ninguna asociación con otros contextos en los que esa expresión haya sido empleada), circunstancia que permite explicar que:

> ... ciertas expresiones que en el momento de su creación eran transparentes, se hayan convertido en opacas con el paso del tiempo, al perder los hablantes el conocimiento enciclopédico que permitía interpretarlos de manera no arbitraria (Cuenca, Hilferty 1999: 119).

En este sentido, la composicionalidad motivada existente en muchos casos (*cortar[le]* a alguien *las alas*; *rompérse[le]* a alguien *el corazón* etc.) no sólo arroja luz sobre su significado sino que impide su

transformación en expresiones opacas que pueden parecer arbitrarias para los hablantes. Siguiendo nuevamente a Cuenca y Hilferty (1999 : 119), la posibilidad de sacar partido de **facetas asociativas** de nuestro conocimiento del mundo, permite proyectar la situación que éstas representan sobre otras similares. En esta línea podemos insertar la reflexión que realiza Mendívil Giró :

> Mientras la composicionalidad es algo medible gramaticalmente, la afinidad de sentido no lo es, porque en ella están involucradas otro tipo de estrategias no estrictamente gramaticales. Si una expresión no es composicional, el modo de dar cuenta de ella en la gramática ha de ser especial, distinto a si lo es, independientemente del grado de motivación. En este sentido debería entenderse la diferencia entre semánticamente endocéntrico y exocéntrico. Una expresión semánticamente exocéntrica ha de ser no composicional (aunque sea analizable y motivada) y, al revés, llamaremos semánticamente endocéntrica a la expresión cuyo significado sea predecible a partir de la información de la estructura semántica de las unidades léxicas (Mendívil Giró 1998 : 47).

En sus investigaciones sobre el significado no composicional, Baranov y Dobrovolski (1996, *apud* Cuenca 2001 : 40-41), lanzan un modelo de análisis que trata de explicar cómo se produce el cambio desde el significado literal (composicional) al significado fraseológico (no composicional), partiendo de la idea de que existen **correspondencias no arbitrarias** entre el significado fraseológico de una forma y su estructura interna :

> ... in spite of obvious spontaneity and unpredictability, idiom formation is not completely arbitrary : it is governed, on the one hand, by certain laws of logic association, and, on the other hand, by linguistic laws which control the formation of new linguistic signs on the basis of incomplete data (Baranov, Dobrovolski 1996 : 412).

Como interpreta Cuenca (2001 : 40), los autores parten de las siguientes ideas :

1. El significado literal de la unidad fraseológica determina **parcialmente** el significado de la construcción o, dicho de otro modo, el significado global viene sugerido por los significados de los componentes bien sea de un modo directo, bien por asociaciones contextuales.

2. El paso del significado composicional al fraseológico se produce a través de un mecanismo de **transferencia** de componentes o de situación, basado en **metáforas** y **metonimias** conceptuales :

> Meaning derivation has a vector not from direct to transferred meaning, but from framelike cognitive structure to the contextual

> (or lexical, as a result of abstraction) meaning of the word (Baranov, Dobrovolski 1996 : 414).

Para dar cuenta de esta transferencia proponen los conceptos de **marco** (*frame*) y **escenario** (*scenery*), entendiendo el primero como una estructura conceptual compuesta de diferentes elementos o **posiciones** (*slot*) interrelacionados, que representa una situación estereotipada (acción, acontecimiento, etc.). A este concepto añaden el de **escenario**, entendido como una variante del **marco** caracterizada por orientarse hacia una esfera de acción como puede ser, por ejemplo, conversar, escuchar música, leer un libro, etc. A partir de estos conceptos cognitivos explican el paso del significado literal al fraseológico a través de transformaciones tanto en el **marco** :

Ser alguien *un mirlo blanco* („ser una persona extraordinaria")
(el significado fraseológico deriva, según los autores, de la sustitución del contenido de la **posición** „color" – blanco en lugar de negro – y de la transposición del **marco** de esta ave al marco del ser humano).

como en el **escenario** :

Cambiar el disco („cambiar de tema")
escenario 1 : una audición musical — escenario 2 : una conversación

Llevar la batuta („mandar")
escenario 1 : un concierto — escenario 2 : una actividad cotidiana

Como se pone de manifiesto, un buen número de conceptos cognitivos pueden resultar esenciales para el estudio de la fraseología, evidenciando que las características de los elementos idiomáticos no son asistemáticas y anómalas sino que responden, de un modo diferente, a principios como la implicación metafórica o el concepto de marco, presentes igualmente en otros fenómenos lingüísticos.

2.2.3. *Motivación*

Como señala Ruiz Gurillo :

> La motivación parece depender de la comprensión de la imagen que emana del significado recto de su homófono literal. Por ello, las combinaciones sin homófono literal no suelen ser motivadas, o mejor dicho, se ha perdido la posibilidad de recuperar la imagen que la originó. De ello se deduce que cuanto mayor sea su idiomaticidad, menor resultará su motivación (Ruiz Gurillo 1997 : 79).

Al hilo de esta reflexión se observan diferencias en la motivación entre expresiones con homófono literal (*perder el [último] tren – a scăpa /*

pierde ultimul tren; *poner el dedo en la llaga – a pune degetul pe rană*) frente a aquellas que carecen del mismo (*irse por los cerros de Úbeda*, *meterse en camisa de once varas*, en el caso del español, o *a avea sfinţi la Ierusalim*, *a fi tare de înger*, en el caso del rumano)[10].

La idiomaticidad, en cualquier caso, parece ser un rasgo susceptible de someterse a gradación, como lo demuestra el diferente nivel de transparencia existente entre unidades extremadamente opacas (*pegar la hebra*) y aquellas absolutamente transparentes (*cumplir/tener x abriles/primaveras*) extremos entre los que figurarían expresiones como *coger el toro por los cuernos* o *llevarse las manos a la cabeza* (que no permiten una derivación palabra por palabra pero que sí presentan una transparencia global) o, en un grado mayor de opacidad lindante ya con la falta de motivación, locuciones del tipo *poner(le) el cascabel al gato* o *mear fuera del tiesto*. Así, ciertos modismos evocan claramente su significado literal (*colgar los hábitos*), otros lo insinúan (*ser* algo *de mírame y no me toques*) y algunos sólo guardan una mínima relación con el sentido originario (*poner* a alguien *en la picota*). Desde un punto de vista sincrónico, la motivación es siempre el resultado de una reflexión a posteriori que, inevitablemente, nos remite a elementos tanto culturales (sean éstos materiales o inmateriales) como individuales, como manifiesta Geeraerts:

> La naturalesa motivada d'una expressió es troba subjecta a una variabilitat individual considerable, que depèn, entre altres coses, de les diferències individuals quant al grau de familiaritat amb el context històric motivador (Geeraerts 1995: 52).

2.2.4. ***Tropología o aparición de figuras retóricas*** como rasgo emparentado con la idiomaticidad, visible en alguno de estos recursos:

a) **Metáfora**: *cambiar(le) el agua al canario – a se duce să voteze*; *ser* alguien *un Judas – a fi un Iuda/o iudă*.
b) **Metonimia**: *pedir la mano (de una mujer) – a cere mâna (unei femei)*; *estar* alguien *con un pie en la tumba – a fi cu un picior în groapă*.
c) **Hipérbole**: *estar* alguien *que se sube por las paredes – a se face foc şi pară*; *poner* a alguien *como a un cristo – a chinui* pe cineva *ca pe Hristos*.

10. Literalmente, „tener santos en Jerusalén" (traducible tal vez como *tener las espaldas [bien] cubiertas*) y „ser duro de ángel" (cuyo posible equivalente semántico sería *tener estómago*). Nótese cómo los equivalentes semánticos de *irse por los cerros de Úbeda* (*a bate câmpii*; lit. „salir campo a través") y *meterse en camisa de once varas* (*a se întinde mai mult decât îi este/ îl ţine plapuma*; lit. „tumbarse más de lo que aguanta la manta") presentan en rumano cierta transparencia y un índice más elevado de motivación.

2.3. Conclusiones

Supeditadas al rasgo de fijación, las expresiones idiomáticas pueden presentar diferentes grados de idiomaticidad, circunstancia que ha llevado a acuñar el término **semiidiomático** (Zuluaga 1980). Como señalan Varela y Kubath (1994):

> En algunos casos puede hablarse de unidades parcialmente idiomáticas, pues uno de sus elementos conserva su significación primitiva; en la frase *fumarse las clases*, resulta evidente que la palabra *clases* no altera para nada su significación, mientras que la palabra *fumarse* se convierte en *no acudir a*. En otros casos puede hablarse de unidades indirectamente idiomáticas, y ello ocurre cuando la significación puede derivarse de una comparación o imagen de sí mismas comprensibles, como es el caso de *caer como una bomba* o *ponerse de mil colores* (Varela y Kubath 1994: X).

Así, siguiendo a Geeraerts, la lectura figurada de las expresiones completamente motivadas se puede alcanzar mediante dos caminos interpretativos:

- o bien el significado literal **global** se deriva primero y se transfiere después al terreno figurativo;
- o, por el contrario, se efectúa en primer lugar el cambio del significado literal de las **palabras individuales** al significado figurado, y acto seguido se produce la combinación compositiva que da lugar al significado idiomático de la expresión como un todo.

Aunque ambos son posibles, el autor se pregunta cuál de los dos caminos interpretativos es „psicológicamente real (o simplemente preponderante)" (Geeraerts 1995: 54). Podría suceder, incluso, que las interpretaciones variaran en función de la composicionalidad del fraseologismo, dado que tal vez no interpretamos igual modismos como *cortar(le)* a alguien *las alas* (en el que el verbo *cortar* puede proyectarse sobre su sentido figurado *privar*, así como el sustantivo *alas* puede hacerlo sobre el término *libertad*), frente a la interpretación que aplicamos, por ejemplo, a *cortar el bacalao*, en el sentido de *mandar* o *dirigir*: ¿proyectamos *cortar* en „mandar" y *bacalao* en „situación", „asunto", etc.? ¿es *cortar el bacalao* una acción que se asocie típicamente con una situación de poder? ¿Sucede lo mismo con sus posibles sinónimos *llevar los pantalones* y *llevar la batuta*? En la base de la respuesta tal vez se halle la composicionalidad de las locuciones, responsable de desencadenar uno u otro proceso interpretativo en nuestro sistema conceptual.

Resulta relevante, en este punto, la consideración que sobre este aspecto realiza Salvador en el sentido de que:

> Hi ha expressions idiomàtiques (...) que poden no presentar dificultats interpretatives, però que exigeixen del parlant una

capacitat de reconèixer-les com la „manera convencional" d'expresar determinats significats. Així, per exemple, un parlant no nadiu pot interpretar amb facilitat el sentit de l'expressió *a tort i a dret*, o bé *sens dubte* o *a tot estirar*, fàcilment interpretables per un càlcul semàntic composicional més o menys metafòric, però pot ignorar les condicions convencionals del seu ús idiomàtic en la producció del discurs (Salvador 1995: 17).

Sobre la posibilidad de entender el significado último de un modismo, prima la capacidad pragmática de saberlo usar, indispensable, como señala Salvador, incluso en aquellos casos de fraseologismos de significado transparente. En no pocas ocasiones, las coincidencias formales entre sistemas fraseológicos de distintas lenguas (Corpas 1998b: 186) suelen esconder, sin embargo, diferencias pragmáticas y discursivas (*cf.* 3.4.4) que, sin afectar al significado de las unidades, sí motivan divergencias en el sentido y dificultades en la traducción.

3. Presentación del corpus español-rumano

3.1. Criterios de selección

Con el presente corpus hemos pretendido dar cuenta de un conjunto de unidades fraseológicas pertenecientes al español actual de España, prescindiendo de la terminología técnica, del lenguaje profesional y de las variedades dialectales o sociolectales y excluyendo, por considerarlas campo de la paremiología, aquellas unidades que constituyen un texto independiente (refranes, proverbios, máximas o incluso eslóganes publicitarios). Excluidas éstas, prevalecen las locuciones verbales (*hincar el diente, remontar el vuelo*) sobre las locuciones adverbiales (*a remolque, a secas*), las adjetivas (*como Dios manda, de cine*, cuando éstas no desarrollan una función adverbial), las nominales (*talón de Aquiles, empanada mental*) y otras unidades catalogables como expresiones o fórmulas (*Dios proveerá, mejorando lo presente, el mismo que viste y calza*). Las locuciones conjuntivas (*a saber, a renglón seguido*), a caballo entre meras conjunciones y enlaces oracionales, hallan también su espacio en el corpus.

No consideramos locuciones (a pesar de que figuren como tales en algunos diccionarios fraseológicos) unidades como *ser un hacha, ser un ciclón* o *ser un lince*, en las que el verbo *ser*, que conforma un sintagma atributivo, no guarda una **fijación** mayor con el sintagma nominal que la que podemos encontrar en *ser un torero* o en *ser un pillo*. Más bien parece tratarse de un caso de alta frecuencia de aparición del verbo *ser* en compañía de elementos que, referidos habitualmente a personas y cosas, adquieren un claro valor predicativo, hecho que no significa que tal verbo forme parte del núcleo fraseológico de la unidad.

Lo mismo ocurre con el verbo *estar* que, aunque forma parte de modismos como *estar curado de espanto, estar algo escrito* o *estar como un flan*, suele aparecer igualmente con secuencias como *pobre diablo, don nadie* o *cero a la izquierda* sin que por ello presente fijación alguna con tales modismos como demuestran combinaciones como *a la cita vino un pobre diablo* o ***se portó como un cero a la izquierda***.

En este sentido, parece darse una similar frecuencia de aparición entre el verbo *tener* y el sustantivo *labia*, hecho que, sin embargo, impide hablar de una locución (obsérvese la oración *por su labia lo conocerás*) frente a lo que ocurre con modismos como *tener madera* o *tener en mente*, en los que el verbo *tener* es parte integrante de la locución. La tendencia a considerar esta serie de construcciones como locuciones en toda regla tal vez se deba a la injusta asociación entre fraseología y expresividad, tentación que conviene evitar para no acabar juzgando como locuciones algunas expresiones como *estar cabreado* (< cabrearse), *estar puesto* (< ponerse), *estar colocado* (< colocarse) o *estar cortado* (< cortarse) cuya alta expresividad e idiomaticidad no son suficientes para otorgarles el carácter de locución.

La inexistencia de estudios de frecuencia en el ámbito de las unidades fraseológicas, nos ha obligado a llevar a cabo una selección subjetiva de todo el material a partir de seis diccionarios (*cf. Presentación*), eligiendo aquellas 3.000 unidades que, a nuestro juicio, se consideran más representativas de acuerdo a un criterio intuitivo de frecuencia. En la selección se descartaron, por su escasa vitalidad, locuciones como *estar/vivir como un gerifalte, ver tierras, a tolondrones* o *ser tieso de cogote*. A la elección del material han contribuido sin duda las expectativas del público-meta, conformado hipotéticamente por aquellos usuarios que, desde el español o desde el rumano, sientan interés por establecer equivalencias semánticas y funcionales entre las fraseologías de ambas lenguas, independientemente de su condición de estudiosos de una de las dos lenguas[11].

Huelga decir que nuestro deseo hubiera sido el de analizar un corpus sometido a un estudio de frecuencia, circunstancia que hubiera

11. Hasta la fecha tan sólo Ruiz Gurillo (1998) ha llevado a cabo un análisis de la fraseología coloquial a partir del corpus de español oral del Grupo Val.Es.Co (Briz [coord.] 1995), constituido fundamentalmente por conversaciones coloquiales y por grabaciones de radio y televisión. La autora extrae del corpus un total de 968 unidades fraseológicas – sin que tales unidades hayan sido sometidas a un análisis de frecuencia – entre las que figuran modismos como *tomar a chacota, ir de palo, irse de bureo* o *a paridas*.
Tampoco las bases de datos léxicos CORDE y CREA, proyectos aún inconclusos, surgen con el objetivo de constituirse en un estudio de frecuencias, a pesar de que supongan una valiosa ayuda a la hora de comprobar la vitalidad de un determinado modismo.

dotado a este trabajo de un carácter verdaderamente empírico y que permitiría comprobar, igualmente, si la noción de **fuerza léxica**, propuesta por Bybee (1988) para el estudio de la morfología, puede explicar la relación entre la frecuencia de uso de determinados fraseologismos y sus características formales. Como señala la autora:

> I propose a more dynamic representation in which not all forms have the same status, but rather in which forms are affected by use or disuse. Frequently used forms gain in lexical strenght and the forms that are not used lose lexical strenght. Lexical strenght, then, is an index of word frecuency, and the main reason for proposing the introduction of this notion into a model of the lexicon is to account for the psycholinguistic, historical, and crosslinguistic effect of frecuency on morphology (Bybee 1988: 131).

Sólo un estudio de esta naturaleza permitiría esclarecer si los modismos que cuentan con una frecuencia de uso más alta (y, consiguientemente, con mayor fuerza léxica) están sometidos a una mayor posibilidad de variación formal o si, por el contrario, son aquellos de menor fuerza léxica los más susceptibles de experimentar cambios, en primer lugar, formales y, eventualmente, semánticos. Esta hipótesis podría desarrollarse tanto en un plano diacrónico (observando la evolución de un determinado modismo desde su forma original – *tomar las calças de Villadiego* – hasta la actual, *tomar las de Villadiego*), como en un plano sincrónico, habida cuenta que las modificaciones – a menudo lúdicas como **ser* alguien *un cerdo a la izquierda* o **confundir* alguien *churras con meninas* – obedecen en muchos casos a la desautomatización (intencionada o no) de unidades que, por su alta frecuencia de uso, el interlocutor puede identificar y descodificar convenientemente.

En segundo lugar, se podría observar si los fraseologismos que presentan peculiaridades fonéticas o morfosintácticas (cf. 2) cuentan con una frecuencia de uso más alta que aquellos formados por elementos fonéticos, léxicos y morfosintácticos habituales en el sistema, circunstancia que no sólo arrojaría luz sobre el almacenamiento de tales unidades en el lexicón mental, sino que proporcionaría pistas de cara a una enseñanza graduada de los mismos a hablantes no nativos: no es descabellado pensar que unidades como *a salto de mata* o *a regañadientes* contarían con una representación mental más nítida que *(gente) de a pie* o de *pies a cabeza*, locuciones éstas cuyo núcleo fraseológico (pie) entra en un buen número de fraseologismos (*al pie de la letra*; *atar* a alguien *de pies y manos*; *buscar[le]* alguien *tres pies al gato*, etc.) que pueden dificultar la fijación de una determinada unidad que, formalmente, evoca otras.

Entendida la inviabilidad de contar con estudios de frecuencia en ninguna de las dos lenguas, se ha adoptado un procedimiento que, pese a su arbitrariedad metodológica, ha permitido configurar, por primera vez, un corpus bilingüe español-rumano. Nuestro pesar tal vez encuentre consuelo en estas palabras de Barbara Wotjak:

> Los planteamientos sobre la incorporación o no incorporación de determinadas unidades fraseológicas en el diccionario aún tienen un carácter provisional. La teoría de la fraseología, sin embargo, tiene que elaborar, por consiguiente, métodos a partir de los cuales se pueda establecer un corpus intersubjetivo aceptable, formado por las unidades fraseológicas compartidas que los hablantes de una lengua dada tienen almacenadas en su mente (1998: 354-356).

3.2. Criterios de ordenación

El registro de unidades fraseológicas se ha catalogado en función de la palabras clave de cada expresión (ordenadas alfabéticamente) procediendo a la ordenación interior de cada artículo mediante letras y en función del primer término (inherente) de cada sintagma:

FLOR (floare)

a. **(Sentir/tener)** algo **a flor de piel**: ☞ PIEL.
b. **(Ir)** alguien **de flor en flor**: (ir) de un sitio a otro, dando muestras de inestabilidad. *Fue de flor en flor, probándolo todo, hasta encontrar lo que más deseaba* ❐ (a merge) dintr-un loc în altul, dând dovadă de instabilitate; **a zbura/a alerga din floare în floare**. *A zburat din floare în floare, încercând de toate, până a găsit ceea ce îşi dorea mai mult.*
c. **Echarle** a alguien **flores** (INF.): ☞ AGUA: **Bailarle** a alguien **el agua** (INF.).
d. **Nacer/haber nacido** alguien **con una flor en el culo** (INF.): ☞ ESTRELLA: **Nacer/haber nacido** alguien **con estrella**.
e. **La flor de la canela**: ☞ **La flor y nata**.
f. **La flor y nata/la flor de la canela**: lo más selecto. *Organiza fiestas elitistas, invitando siempre a los que considera la flor y nata de la sociedad* ❐ cel mai select (dintr-un grup social); **crema/spuma (societăţii)**. *Organizează petreceri elitiste, invitând mereu ceea ce consideră a fi crema societăţii* (☞ COPETE: **De alto copete**).

Con objeto de facilitar la búsqueda de cada UF, la determinación de la palabra clave se ha realizado de acuerdo a la jerarquía que presentamos a continuación:

1. Sustantivos (comunes y propios): ESPINA (*Sacarse* alguien *la espina*); RODRÍGUEZ (*Estar/quedarse [un hombre] de Rodríguez*).
2. Adjetivos: DURO (*[Ser] duro de pelar*; *estar* alguien *a las duras y a las maduras*); GORDO (*Caer[le]* alguien *gordo* a alguien; *hacer* alguien *la vista gorda*).
3. Adverbios: ABAJO (*Venirse* algo/alguien *abajo*); ATRÁS (*Echarse/volverse* alguien *atrás*).

4. Numerales: DOS (*Cada dos por tres*; *como dos y dos son cuatro*), CIEN (*Poner* a alguien *a cien*).
5. Pronombres: TODO (*De todas todas*), NADA (*Nada menos que* algo/alguien).
6. Verbos: DAR (*Dale que te pego*; *dar[le]* a alguien *por algo*; *dar[se]* algo *de sí*; *no dar* alguien *[ni] una*, etc.); ECHAR (*Echar[se]* algo/alguien *a perder*; *echarse* algo *encima*); incluimos en este nivel participios concertados: APAÑARSE (*Estar/ir* alguien *apaña[d]o*); FREÍR (*Quedarse* alguien *frito*; *tener/traer* a alguien *frito*).

Hemos optado por clasificar algunas expresiones – que podrían aparecer en otras entradas léxicas de elementos que jerárquicamente ocupan un lugar anterior – tomando el verbo como palabra clave en virtud de su mayor carga semántica, como es el caso de MORIR: *Ni se muere padre ni cenamos* (frente a una posible clasificación en PADRE), QUITAR: *Quitarse* algo/a alguien *de encima* (en lugar de incluirlo en ENCIMA) o RECOGER: *Recoger la casa* (prescindiendo de catalogarlo en CASA) o el sustantivo que aparece en segundo lugar en *Ser* alguien *de abrigo* (clasificado en ABRIGO), *(No) ahogarse* alguien *en un vaso de agua* (en AGUA) o *Pasar* alguien *la noche en blanco* (en BLANCO) cuando no el propio adjetivo (así, *Perderse* alguien *en discusiones bizantinas* aparece en BIZANTINO y no en DISCUSIÓN). En todo caso, hemos introducido las remisiones correspondientes (☞) en cada una de las entradas que no incluyen el artículo.

Así, una UF se explica en la entrada correspondiente al primer sustantivo que figura en ella (para *Dios mediante* ☞ DIOS), o, en su defecto, al primer adjetivo (*[Estar] sano y salvo* ☞ SANO), o adverbio (*Sacar* algo *adelante* ☞ ADELANTE), siendo catalogada igualmente en función del numeral (*Ni a la de tres* ☞ TRES) o del pronombre (*De nada* ☞ NADA) que interviene en su composición. En cuanto a las locuciones verbales, éstas se clasifican de acuerdo al primero de sus verbos (*Dar a entender* algo ☞ DAR), excepto cuando se estima que la mayor carga semántica del segundo (*Sacar/salir* algo *a relucir* ☞ RELUCIR) hace preferible alterar levemente el criterio formal de clasificación.

3.3. Estructura de los artículos

Cada unidad fraseológica (en negrita) se localiza según la palabra clave (que incluye, entre paréntesis, la traducción de la misma al rumano)[12], encabezando así un artículo que cuenta invariablemente

12. Desarrollaremos este aspecto en el epígrafe dedicado a la traducción del lema.

con una serie de elementos fijos como son su definición y, en cursiva, su ejemplo explicativo. Separada por el signo ❐ sigue la parte en rumano, que comprende:

1. la traducción de la definición del modismo, que trata de respetar al máximo la forma de la unidad española, en busca de la mayor simetría posible entre original y traducción[13];
2. el modismo o los modismos rumano(s) **funcionalmente** equivalentes, todos ellos en negrita y separados por punto y coma[14];
3. la **traducción** al rumano del ejemplo explicativo, con el fin de respetar así el contexto en el que la locución española aparece.

Los pronombres indefinidos „algo/ceva" y „alguien/cineva" se insertan junto a las expresiones con el fin de precisar tanto el sujeto de la UF como los diferentes complementos que pueden acompañar al predicado. Observamos, en el siguiente artículo, todas las partes descritas:

Atar alguien **cabos**: relacionar elementos diferentes con el fin de reconstruir un suceso o dar con la explicación de un hecho. *Empecé a atar cabos cuando la vi merodeando por aquí: estaba claro que nos espiaba* ❐ a pune în legătură elemente diferite pentru a reconstitui o întâmplare, pentru a găsi explicația unui fapt; **a lega firele**; **a pune (lucrurile) cap la cap**. *Am început să pun lucrurile cap la cap, când am văzut-o furișându-se pe aici: era clar că ne spiona.*

En los casos en los que no ha sido posible dar con unidades fraseológicas equivalentes a las españolas, el artículo rumano consta únicamente de definición y ejemplo, como en:

Estar alguien **de cuerpo presente**: (aplicado al cuerpo sin vida de una persona) estar expuesto en un lugar público para ser velado. *Le dimos nuestro último adiós en la iglesia, cuando estaba de cuerpo presente* ❐ (despre corpul neînsufleţit al unei persoane) a fi expus descoperit într-un loc public, a fi depus. *I-am spus ultimul adio în biserică, unde era depus.*

Funciones del paréntesis

Un elemento particular del lema es el paréntesis, que:

a) marca los elementos no obligatorios u optativos:
(Venir) algo **como agua de mayo/como anillo al dedo/como un guante/en buena hora**; INF.: **(venir)** algo **de perilla(s)/**

13. En el apartado 3.4.4, dedicado a los calcos semánticos o „falsos amigos" fraseológicos, se insistirá en la necesidad de llevar a cabo la traducción de la definición española en cada una de las entradas.
14. Como se verá, la intención del corpus no ha sido la de dar cuenta de la riqueza fraseológica del rumano (circunstancia que superaría los fines del mismo) sino la de establecer las equivalencias antes reseñadas.

que ni pintado/al pelo: (acontecer) en un momento muy oportuno. *Que mañana sea fiesta me viene como agua de mayo: no tengo ningunas ganas de trabajar* ❑ (a veni) într-un moment foarte potrivit; **a veni/pica ceva la ţanc/fix**. *Faptul că mâine e sărbătoare vine la ţanc: n-am nici un chef să muncesc*[15];

b) indica el ámbito de referencia de la definición: (aplicado a un comportamiento o a una acción), (aplicado a una cuenta bancaria), etc.;

c) introduce marcas de estilo (PEY.) y de registro: (FORM.), (INF.), (VULG.).

De especial relevancia es el empleo del paréntesis en aquellas expresiones que pueden emplearse de modo negativo (*[No] llegar la sangre al río, [no] dar el brazo a torcer*), dado que se establece una diferencia radical frente a aquellas que únicamente ofrecen una construcción negativa (*No tener ni un pelo de tonto, no mover un dedo*, etc.)[16]. En estos casos, el paréntesis evita posibles casos de agramaticalidad (**ser* algo *moco de pavo*; **dar[le]* a alguien *vela en este entierro*). Compárense los artículos que siguen:

a. (No) bajarse alguien **del burro/asno** (INF.): ☞ BRAZO: **(No) dar** alguien **el brazo a torcer.**

b. No ver alguien **tres en un burro/asno**; **no ver** alguien **ni torta** (todas INF.): ser muy miope. *Si me quito las gafas, te juro que no veo tres en un burro* ❑ a fi foarte miop; **a nu vedea nici la un pas**; **a vedea ca prin sită/ceaţă**. *Dacă îmi scot ochelarii, ţi jur că nu văd nici la un pas.*

3.4. Tipología de los artículos

3.4.1. *De acuerdo al lema*

Junto a los artículos encabezados por un único modismo, podemos hallar igualmente artículos formados por construcciones equivalentes (**variantes sinonímicas**)[17] separadas por punto y coma, a las que les corresponde idéntica definición, como es el caso de:

15. Obsérvese que, en el presente artículo, el paréntesis indica que el verbo *venir* es optativo en español pero obligatorio en rumano (hipotéticas expresiones como **la ţanc* o **la fix* son, por tanto, agramaticales).
16. Encontramos un estudio pormenorizado de los modismos de polaridad negativa en Bosque (1980: 121-132).
17. García-Page (1998: 81) prefiere hablar de sinonimia **extrafraseológica** en el caso de estas expresiones de estructura formal diferente y significado idéntico o semejante, frente a la sinonimia que él denomina **intrafraseológica**, y que viene determinada por la relación semántica que se establece entre las unidades que conforman expresiones como *de rompe y rasga* o *sin orden ni concierto*.

Por a o por be; por ce o por be; por fas o por nefas; por hache o por be; INF.: **por pitos o por flautas.**

A los lemas simples (formados por una única UF) y múltiples (constituidos por variantes sinonímicas), se unen aquellos artículos que presentan una serie de expresiones susceptibles de construirse con idéntico verbo, en cuyo caso se ha optado por separarlas mediante barra oblicua (/) para evitar, así, la repetición del infinitivo. Obsérvese que, en estos casos, estamos ante unidades que habitualmente se han considerado **variantes** de un mismo fraseologismo, cuando en realidad estamos, en la línea de lo apuntado por Penadés Martínez (2000), ante hipónimos que son, a la vez, sinónimos. Como telón de fondo, subyace la hipótesis de que, al igual que el verbo *ir* es un hiperónimo de verbos como *andar*, *marchar* o *pasear*, las unidades que siguen lo son del verbo *dormir*, al que incluyen en su propia definición, reduciendo, por tanto, su índice de idiomaticidad:

Dormir alguien **como un ceporro/como un cesto/como un leño/como un lirón/como una marmota/como una piedra/como un tronco/a pierna suelta**; **estar** alguien **hecho un tronco** (todas INF.).

La barra se emplea igualmente para señalar la posibilidad de que una expresión suela construirse con más de un verbo:

Descoyuntarse/ despatarrarse/ desternillarse... alguien **de risa.**

Aconsejarse alguien **con la almohada**; **consultar** alguien algo **con la almohada** (ambas INF.).

3.4.2. *De acuerdo a la definición*

En función de las características de cada unidad fraseológica, las definiciones motivan cuatro tipos de artículos. Junto a la definición habitual del que podríamos denominar artículo tipo, figuran estos tres:

a) artículos en los que, junto al significado estrictamente fraseológico, se incluye una definición de su uso recto, configurando casos en los que es posible hablar de **homófonos literales** (*cf.* 2.2.2). Obsérvense, respectivamente, las acepciones 1 y 2 del artículo que sigue:

Levar anclas: **1.** (aplicado a una embarcación) zarpar (**hacerse a la mar**). *Es hora de levar anclas, dijo el comandante del barco y dio orden de salir*; **2.** (aplicado a personas) ☞ ALA: **Ahuecar** alguien **el ala** (INF.) ❑ **1.** (despre ambarcaţiuni) a ridica ancora. *E timpul să ridicăm ancora, a spus comandantul vasului şi a dat semnalul de plecare*; **2.** (despre persoane) ☞ ALA: **Ahuecar** alguien **el ala** (INF.).

b) artículos que cuentan con varias acepciones:

A la buena de Dios (INF.): **1. dejar** alguien algo **a la buena de Dios** (INF.): no preocuparse por algo. *Dejaron la educación del niño*

a la buena de Dios y ahora ya no se entienden con él; **2. hacer** alguien algo **a la buena de Dios** (INF.): hacer algo de modo improvisado y con escasa dedicación (**hacer** alguien algo **a patadas/en cuatro patadas**; **hacer** alguien algo **a lo que salga** [todas INF.]). *Hicieron el trabajo a la buena de Dios, así que recibieron una nota muy baja*; **3. salir** algo **a la buena de Dios** (INF.): resultar algo falto de rigor y/o de calidad. *No le dedicaron mucho tiempo al recital, así que les salió a la buena de Dios* ❐ **1.** a nu se mai ocupa de ceva, a nu mai avea grijă de ceva, a se dezinteresa de ceva; **a lăsa** ceva **la/în voia întâmplării/în voia/plata Domnului.** *A lăsat educaţia copilului la voia întâmplării şi acum nu se mai pot înţelege cu el*; **2.** a face ceva în mod improvizat, fără să se implice prea mult; **a face** ceva **la întâmplare/ca să fie făcut/la voia întâmplării/cum dă Dumnezeu/de mântuială.** *Au făcut lucrarea cum a dat Dumnezeu, aşa că au primit o notă foarte mică*; **3.** a ieşi ceva lipsit de rigoare, de o calitate îndoielnică; **a ieşi** ceva **de mântuială.** *Nu au acordat prea mult timp pregătirii recitalului, aşa că le-a ieşit ceva de mântuială*[18].

c) y, finalmente, artículos que cuentan con el signo ☞, que remite al lugar en el que estos se definen y ejemplifican:

Ser alguien **un burro** (INF.; PEY.): ☞ BLANCO: **No distinguir** alguien **lo blanco de lo negro (1)** (INF.).
No tener algo/alguien **precio**: ☞ PERÚ: **Valer** algo/alguien **un Perú.**

El signo ☞ también puede indicar:

a) Una remisión, al final de algunos artículos, a entradas de contenido similar pero que, al no compartir idénticos contextos de aparición, no pueden ser consideradas sinónimas:

Meterse alguien **en la boca del lobo** (INF.); **meterse** alguien **en terreno minado/en un campo de minas**: exponerse a una situación

18. En el tratamiento de este artículo se ha considerado que, de mantener definiciones similares a las que propone el DRAE (1992) para el sintagma **a la buena de Dios**: „expr. fam. Sin artificio ni malicia // 2. Sin preparación, al azar" el tercer ejemplo explicativo presentaría problemas de adecuación con respecto incluso a la segunda y más probable definición „sin preparación, al azar": *No le dedicaron mucho tiempo al recital, así que les salió sin preparación/al azar*. Por esta razón, se optó por introducir la expresión junto a los verbos *dejar*, *hacer* y *salir* que, en virtud de su combinación sintagmática, confieren significados diversos al modismo.
Si se observa bien, los equivalentes funcionales rumanos no son los mismos en cada caso; al aplicar este criterio se dio entrada al mayor número posible de equivalentes, organizados en función de tres definiciones distintas.

arriesgada o peligrosa. *Acepté el desafío, sin saber que me metía en la boca del lobo* ❐ a se expune unei situaţii riscante sau periculoase; **a se băga în gura lupului**; **a se băga în bătaia puştii**; **a intra pe teren minat**; **a-şi pune pielea la saramură.** *Am acceptat provocarea fără să ştiu că mă bagam în gura lupului* (☞ CARNE: **Ser** alguien **carne de cañón**).

A nuestro juicio, las tres locuciones que aparecen en la entrada múltiple se corresponden con la definición propuesta, en vista de lo cual podrían aparecer **indistintamente** en el ejemplo explicativo:
– *Acepté el desafío, sin saber que me metía* ***en la boca del lobo.***
– *Acepté el desafío, sin saber que me metía* ***en terreno minado.***
– *Acepté el desafío, sin saber que me metía* ***en un campo de minas.***

Si incluyéramos como equivalente semántico la expresión *ser* alguien *carne de cañon*, el matiz que esta última incorpora desaparecería completamente, dado que, a nuestro parecer y como recoge su propia definición, cuenta con significados distintos:

Ser alguien **carne de cañón**: ser sacrificado, ser expuesto a un peligro seguro. *No te metas en este negocio: serás carne de cañón en la lucha contra sus adversarios* ❐ a fi sacrificat, a fi expus unui pericol sigur; **a fi (folosit drept) carne de tun.** *Nu intra în afacerea asta, vei fi folosit drept carne de tun în lupta lor cu adversarii* (☞ BOCA: **Meterse** alguien **en la boca del lobo** [INF.]).

b) un envío que sólo afecta a *una* de las acepciones de determinadas expresiones:

Llevarse a alguien **de calle** (INF.): **1.** persuadir y/o abrumar con argumentos. *Con una ponencia como ésta te los vas a llevar a todos de calle* (☞ BOLSILLO: **Meterse** a alguien **en el bolsillo** [INF.]; BOTE: **Tener** a alguien **en el bote** [INF.]; GRACIA: **Caerle** a alguien **en gracia** [INF.]); **2.** conquistar, seducir. *Es un chico tan tierno que se lleva a todas las chicas de calle* (☞ HUERTO: **Llevarse** a alguien **al huerto** [2] [INF.]) ❐ **1.** a convinge şi/sau a copleşi cu argumente. *Expunerea sa atât de documentată ne-a convins de justeţea teoriei enunţate*; **2.** a cuceri/seduce; **a scoate din minţi** pe cineva. *Este un băiat aşa de tandru, încât scoate din minţi toate fetele* (☞ HUERTO: **Llevarse** a alguien **al huerto** [2] [INF.]).

3.4.3. *Calcos semánticos o „falsos amigos" fraseológicos*

Antes de concluir este recorrido descriptivo, desearíamos justificar la aparición de un buen número de artículos que se cierran con una especie de coda presentada por el sintagma „a se compara cu" (compárese con):

Ser algo **el pan nuestro de cada día**: (aplicado habitualmente a un hecho negativo) suceder con excesiva frecuencia. *No nos sorprende que también hoy se autoinvite a comer: es el pan nuestro de*

cada día ❐ (referitor de obicei la un fapt negativ) **a se întâmpla cu o mare frecvenţă, a fi ceva de fiecare zi, a fi ceva foarte obişnuit.** *Nu ne surprinde că şi azi se autoinvită la masă, e ceva foarte obişnuit* (a se compara cu **a fi pâinea [noastră] cea de fiecare zi/de toate zilele**: a fi hrana cea mai obişnuită/frecventă; a fi sursa de venituri cea mai sigură).

Se trata, en efecto, de expresiones que, pese a su identidad o semejanza formal, cuentan con significados muy distintos, pudiéndose hablar de falsos amigos fraseológicos. Los casos observados, en los que a continuación nos detendremos de modo sucinto, justifican la necesidad de definir la entrada española **en ambas lenguas**, dado que tal proximidad formal puede inducir fácilmente a error:

Ser/sonar algo **(a) música celestial**: ser/sonar algo a palabras elegantes pero vacías. *Todas tus promesas, que lo sepas, me suenan a música celestial* ❐ **a fi vorbe goale.** *Să ştii că toate promisiunile tale sunt vorbe goale* (a se compara cu **a fi/a suna ca o muzică cerească**: a fi ceva foarte armonios, plăcut sau binefăcător).
Dar alguien **en el suelo con** algo: caérsele algo a alguien. *Dio en el suelo con toda la colección de porcelana china* ❐ a-i cădea cuiva ceva, a scăpa pe jos. *A scăpat pe jos toată colecţia de porţelanuri chinezeşti* (a se compara cu **a da cu** ceva/cineva **de pământ**: a arunca la pământ ceva sau pe cineva).
Tener alguien **la cabeza llena de pájaros/pájaros en la cabeza** (ambas INF.): ser un iluso soñador. *No firmes ningún proyecto con él: tiene la cabeza llena de pájaros* ❐ a fi un visător naiv; **a fi cu capul în nori**; **a crede că tot ce zboară se mănâncă**; **a avea păsărele/sticleţi.** *Nu semna nici un contract cu el, e un tip cu capul în nori* (☞ IDEA: **Tener** alguien **ideas de bombero** [INF.]; a se compara cu **a avea o păsărică în cap**: ☞ CABRA: **[Estar]** alguien **como una cabra** [INF.]).

Sin ánimo de detenernos en cada una de ellas, sí queremos señalar, en cambio, aquéllas que, junto a las ya citadas, presentan este tipo de particularidad:

- *Mirar* a alguien *con el rabillo del ojo — a zări cu coada ochiului*, dado que la expresión rumana remite a la idea de „mirar con insuficiente atención".
- *Apartar* alguien *el grano de la paja* que remite inmediatamente a *a alege grâul de neghină* (literalmente, „escoger el trigo de la cizaña") cuyo sentido sería „separar lo bueno de lo malo", que se aleja de la definición propuesta para la expresión española „centrarse en lo esencial, prescindiendo de lo superfluo".
- *Sacar(le)* a alguien *las castañas del fuego* que sería similar a *a scoate castanele (din foc) cu mâna altuia* (literalmente, „sacar las castañas del fuego *con la mano de otro*") si no fuera porque este último complemento, del que carece la expresión española, muestra la intención confesa de aprovecharse de alguien para solucionar el problema.
- *Echar(le)* alguien *el ojo a algo* que es formalmente idéntica a *a-şi arunca ochiul/ochii* pe/la ceva, si bien la expresión rumana equivaldría a la española *echar(le)* alguien *un ojo* a algo, motivo por el cual figura una remisión a la misma al final del artículo:
  Echarle alguien **el ojo a** algo: fijarse en algo con el deseo de obtenerlo. *Le ha echado el ojo justamente a la blusa más cara* ❐ a privi insistent un lucru cu dorinţa de a-l obţine; **a pune ochii** pe ceva/pe cineva; **a rămâne cu ochii la** ceva/cineva. *A pus ochii tocmai pe bluza cea mai scumpă* (a se compara cu **a-şi arunca ochiul/ochii pe/la** ceva: a privi/examina în fugă/superficial; ☞ **Echar**le alguien **un ojo a** algo).

Un caso particular encontramos en *(hallarse/meterse) (en) un callejón sin salida*, cuyos equivalentes remiten, a su vez, a la expresión *a nu avea pe unde să scoată cămaşa* (literalmente „no tener por dónde sacarse la camisa") construcción que evoca la locución española *meterse en camisa de once varas*, con la que parece sólo coincidir en algún rasgo. Como comentábamos anteriormente (*cf.* 2.3), es el valor pragmático-discursivo de estas construcciones el que, por encima de las coincidencias formales, viene a demostrar la verdadera equivalencia funcional de las unidades fraseológicas en lenguas distintas.

3.5. Sobre la traducción del lema

La traducción al rumano de los lemas se ha llevado a cabo en aras de la mayor transparencia, dados los abundantes casos de polisemia que presenta un buen número de entradas léxicas. Consideramos que la traducción ha sido habitualmente una faceta desatendida en la mayoría de los diccionarios bilingües de expresiones debido a las escasas posibilidades de éxito a la hora de captar el significado de términos de traducción especialmente problemática. En los casos más extremos, no hemos dudado en recurrir tanto a indicaciones **morfológicas**:

QUEMARROPA (compuesto de *quemar* + *ropa* ❐ compus din *quemar* (a arde) + *ropa* (haină); folosit doar în următoarea expresie);
REPANOCHA (INF.; compuesto de *re* + *panocha* ❐ compus din *re* + *panocha* „ştiulete"; intraductibil),

como a información **etimológica**:

BRUCES (del vasco *buru-z*: „cabeza" ❐ din bască *buru-z*: „cap");
POTOSÍ (mina de plata de la época de la conquista de América, situada en el monte del mismo nombre de la actual Bolivia ❐ mină

de argint din timpul cuceririi Americii, situată în muntele cu același nume, în prezent aparținând Boliviei),

cuando no a la propia **definición** del término, inexistente en rumano, con el fin de iluminar de alguna manera el significado del lema:

ZAGA (partea din spate/de dinapoi);
ZANCADA (pas mare).

En cualquier caso, y con independencia del éxito o fracaso de la empresa, nos parece imprescindible romper la tendencia a englobar expresiones como *„no dar(le)* a alguien *vela en este/ese entierro"* o *„que cada palo aguante su vela"* bajo un único lema que, para evitar dificultades en las correspondencias, nunca aparecía traducido. Lo mismo ocurre con términos como SABER (que llegan a abrazar expresiones de origen tan dispar como *„saber* algo *a rayos"* y *„no saber* alguien *de la misa la media"*), COLA (*„no pegar* algo/alguien *ni con cola"* y *„traer* algo *cola"*) o TIEMPO (*„hacer un tiempo de perros"* y *„hacer* alguien *tiempo"*)[19].

En alguna ocasión, la falta de correspondencia motiva que en rumano existan términos distintos para lo que en español son casos de **homonimia**, como sucede con *bote*:

a) *A bote pronto* (< botar), que traducimos como „ricoşeu".
b) *Tener* a alguien *en el bote* (con el significado de „pote", „recipiente"), en rumano „borcan".
c) *De bote en bote*, expresión tomada directamente del francés *de bout en bout* („de extremo a extremo"), como se hace constar en la entrada.

Lo mismo ocurre en el caso de términos con múltiples acepciones, como *vuelta*, cuya entrada en el DRAE (1992) está integrada por 29 acepciones. Así, en las dos expresiones que siguen hemos recurrido a dos significantes distintos en rumano:

a) *No haber/tener* algo *(más) vuelta de hoja* (< volver), que traducimos como „întoarcere, învârtire".
b) *Dar* alguien *una vuelta*, con el sentido de „pasear un rato", que traducimos en rumano como „raită, tur".

Una traducción más o menos afortunada no sólo borra cualquier posibilidad de confusión sino que, en ocasiones, resulta decisiva a la hora de aprehender con mayor éxito el idiomatismo de la expresión. Junto a los casos ya citados, los términos españoles que se han bifurcado en dos significantes distintos son los siguientes[20]:

19. Así proceden algunos diccionarios fraseológicos como Anaya (1988), Pérez-Rioja (1997) o Larousse (1998).
20. Para la siguiente relación seguimos fielmente las definiciones que nos proporciona el DRAE (199221).

CANTO: como „extremidad o lado" (margine) y como piedra (piatră), esencial para diferenciar *por el canto de un duro* de *darse* alguien *con un canto en los dientes*.

CARRERA: como „acción de correr" (cursă) en *en una carrera*, frente al sentido de „impulso" (avânt), que hallamos en *tomar* alguien *carrera*.

CARTA: como „papel escrito" (scrisoare) en *dar/tener alguien carta blanca*, frente al „naipe de la baraja" (carte de joc) en *echar* alguien *las cartas*, *jugar* alguien *con (las) cartas marcadas*, etc.

COLA: como „rabo" (coadă) en *traer* algo *cola*, frente a la „pasta fuerte (...) que sirve para pegar" en *no pegar* algo/alguien *ni con cola*.

DURO: como sustantivo „moneda de cinco pesetas" en *por el canto de un duro*, frente a las múltiples acepciones del adjetivo („dur") en *(ser)* algo/alguien *duro de pelar*.

PERRA: como „moneda de cobre o aluminio que valía diez céntimos de peseta" (monedă) en *(estar/quedarse)* alguien *sin una perra (gorda)/sin una (perra) gorda*, frente a la hembra del perro que encontramos en *coger(se)/agarrar(se)* alguien *una perra* con algo.

PICO: como „parte saliente de la cabeza de las aves (...) que les sirve para tomar el alimento" (cioc) en *cerrar* alguien *el pico* o en *darse* dos personas *el/un pico*, por un recurso metafórico, frente a la „parte puntiaguda que sobresale en la superficie o en el borde o límite de alguna cosa", que hallamos en *irse* alguien *de picos pardos* y que muy problamente está en la base de la creación jergal *pico* como „inyección de droga" en *meterse* alguien *un pico*.

PODER: como verbo (a putea) en *a más no poder*, frente al infinitivo sustantivado que experimenta idéntico proceso en rumano (putere) y que participa en construcciones como *por poderes* o *de poder a poder*.

SABER: como „conocer" (a şti) en *no saber* alguien *dónde meterse* y como „tener sabor una cosa" (a avea gust) en *saber* algo *a poco*.

SUEÑO: como „gana de dormir" (somn) en *coger* alguien *el sueño* o en *(no) perder* alguien *el sueño (por algo/alguien)*, frente al „acto de representarse en la fantasía de uno, mientras duerme, sucesos o imágenes" (vis) en *ni en sueños, ni soñar*.

TABLA: como „pieza de madera plana" (scândură) en *tener* alguien *tablas*, frente al sentido lúdico de „empatar" (a face egal) en *quedar* una partida *en tablas*.

VELA: como „cilindro o prisma de cera" (lumânare) en *no dar(le)* a alguien *vela en este/ese entierro*, frente al sentido de „conjunto o unión de paños o piezas de lona o lienzo fuerte" (pânză) que hallamos en *a toda vela*.

Obsérvese cómo la traducción del lema elimina otras posibles asociaciones con homónimos que no participan en las unidades

fraseológicas que recogemos: *bote* como „embarcación", *canto* como „canción" o *pico* como „herramienta".

Del mismo modo, hemos optado por aclarar (a través de una breve explicación) la acepción de una serie de términos polisémicos que constituyen el núcleo fraseológico de determinados modismos; así, la descodificación que hoy en día realizamos a partir de la acepción que entendemos como más habitual, nos lleva a (re)interpretaciones que nada tienen que ver con su sentido originario (Iribarren 1994):

AGALLA (excrecencia que se forma en la corteza de algunos árboles y que recuerda a los testículos ❐ gogoaşă de ristic, a cărei formă aminteşte de testicule), que nada tiene que ver con las branquias de los peces en la locución *Tener* alguien *agallas*.

BARTOLA (ARCAÍSMO INF.: „barriga"; ARHAISM INF. „burtă"), que no es un hipocorístico de Bartolomé en *Echarse/tenderse/tumbarse* alguien *a la bartola* (INF.).

CACHA (cada una de las dos piezas que forman el mango de una navaja ❐ plăsea [de cuţit]) que nada tiene que ver con „muslo" en *Meterse* alguien *(en algo) hasta las cachas* (INF.).

CULO[2] (extremidad inferior de un objeto ❐ fund) en *Ser* alguien *un culo de mal asiento* (INF.), por alusión a un objeto que no asienta en una superficie cuando su extremidad inferior no es plana.

GANSO[1] (nombre que, antiguamente, recibía el ayo de los niños ❐ în trecut, preceptor), que permite no relacionar *Hablar* alguien *por boca de ganso* con el animal, al contrario de lo que ocurre con *Hacer* alguien *el ganso*.

GATO[2] (nombre que antiguamente recibían las trampas para cazar ratones ❐ în trecut, capcană pentru şoareci), significado que se encuentra en la base de la locución *Llevarse* alguien *el gato al agua*.

GLORIA[1] (nombre que antiguamente recibía la habitación de la casa bajo la cual se hallaba el fogón que calentaba la vivienda ❐ nume dat în trecut unei încăperi aflate la subsolul casei, în care se făcea focul pentru încălzirea întregii locuinţe; echivalentul centralei termice actuale), significado presente en *(Estar/sentirse)* alguien *en la gloria*. El concepto cristiano está presente, en cambio, en la locución *Saber* algo *a gloria*.

PERILLA (parte accesoria de una silla de montar que facilita la posición del jinete ❐ oblânc) que, en *(Ir/venir)* algo *de perilla(s)* (INF.), parece aludir al diminutivo de „pera", con el que no guarda ninguna relación semántica, aunque sí paronímica.

PESTE (< *pésetes*: reniegos, pesares ❐ regret, părere de rău) en *Decir/echar* alguien *pestes (de algo/alguien)* (INF.), que podría reinterpretarse tanto en su significado de „enfermedad" como en el de „mal olor".

PORTANTE (paso ligero de una caballería ❐ buiestru) en *Coger* alguien *el portante* (INF.), que nada tiene que ver con un hipotético aumentativo de „puerta", a pesar de su asombrosa cercanía a *Coger* alguien *la puerta* (INF.).

RIZO, que en *Rizar* alguien *el rizo* no remite a la forma del pelo sino a la traducción literal del inglés *to loop the loop*, expresión mediante la que se designa el giro completo que un avión ejecuta en el aire.

TEJA (denominación de una moneda de plata del siglo XVII ❐ denumire a unei monede de argint din secolul al XVII-lea) que esclarece el significado de *(Pagar/cobrar)* alguien *a tocateja* (INF.), al eliminar una asociación con las piezas que cubren los tejados.

TIRO[2] (conjunto de caballerías que tiran de un carruaje ❐ grup de animale care trag o trăsură) en *De tiros largos*, por alusión a los carruajes tenidos, antiguamente, por más elegantes.

TRAPILLO (nombre de una romería madrileña que se celebró hasta el siglo XVII ❐ nume dat unui pelerinaj la Madrid, care a avut loc până în secolul al XVII-lea) núcleo de *Ir* alguien *de trapillo* (INF.), que nada tiene que ver, por tanto, con el diminutivo de „trapo".

3.6. Marcas

Atendiendo al objetivo de crear un corpus de fácil consulta y basándonos en el hecho de que todas las unidades fraseológicas del español encuentran una locución funcionalmente equivalente o, en su defecto, una definición en rumano, hemos prescindido de la inmensa mayoría de marcas pragmáticas dado que, en virtud de esta equivalencia, el lector rumano inferirá sus posibilidades de uso como amenaza, insulto, sorpresa, etc. o intensificación, atenuación, etc. Tan sólo hemos introducido la marca de *peyorativo* (PEY.) considerando que, en este caso concreto, las equivalencias no siempre eran totales[21]:

Ser dos o más personas **de la misma calaña/camada**; **ser** dos o más personas **(lobos) de la/una misma camada** (ambas PEY.; INF.): ser de idéntica o similar naturaleza. *Dejó a su novio punk porque se enamoró de otro de la misma calaña* ❐ a fi de natură identică sau similară; **a fi** două sau mai multe persoane **din acelaşi aluat/de aceeaşi teapă/(făcuţi) după acelaşi calapod** (a se compara cu **cum e sacul aşa-i şi petecul**; **a tunat şi i-a adunat**; **s-a găsit Păcală cu Tândală**). *Şi-a părăsit prietenul punk pentru că s-a îndrăgostit de altul de aceeaşi teapă* (☞ CUERDA:

21. Entendemos *peyorativo* tal y como lo define el DRAE (1992) en su primera acepción: „Dícese de aquellas palabras o modos de expresión que indican una *idea desfavorable*". El subrayado es nuestro.

[No] ser dos o más personas/cosas **de la misma cuerda**; TAL: **[Ser]** dos personas **tal para cual** [INF.]).

Hacer alguien **lo que le da la (real) gana**; **hacer** alguien **de las suyas** (ambas INF.): hacer lo que le apetece. *De nada sirve aconsejarle porque, al final, siempre hace lo que le da la gana* ❑ a face ceea ce îi place; **a face cum i se năzare/cum îl taie capul/cum îi trăsnește**. *Nu are nici un rost să-l sfătuim, pentru că până la urmă el face tot cum îl taie capul.*

Con respecto a las marcas de uso, hemos aplicado, en parte, el procedimiento que M. Seco y sus colaboradores han seguido a la hora de realizar las marcas del *Diccionario del español actual*:

> Para marcar el uso de las acepciones de cada palabra partimos de lo **normal o neutro**, que no se señala. Se considera neutro un amplio uso social, que abarca muchos registros. Lo normal es lo que se puede decir en público o lo que se puede escribir en medios públicos, que no destaca ni como especialmente elevado ni como vulgar, ni muestra especial confianza con el interlocutor. (...) Lo que no está marcado se considera normal y se puede usar, por consiguiente, ante personas desconocidas sin peligro de ofenderlas o de hacer el ridículo (Seco, Andrés, Ramos 1999: IX).

Por la naturaleza del corpus, hemos prescindido de marcas del tipo **restringido**, **literario**, **elevado**, **administrativo** o **afectado** que hallaban escaso o nulo rendimiento en las unidades léxicas complejas que hemos manejado, simplificando las marcas en **formal** (FORM.), **informal** (INF.) y **vulgar** (VULG.) con el fin de evitar el tan erróneamente extendido „coloquial" cuando este no se refiere a una actividad discursiva conversacional, tal y como lo define el DRAE (1992): „lo perteneciente o relativo al coloquio", definiendo coloquio como „conversación entre dos o más personas". Como señala Llorente Arcocha:

> Parece, por tanto, que en muchas ocasiones se ha intentado abarcar con la expresión „español coloquial" más el español no formal o incluso parcialmente antinormativo que a la lengua de la conversación o alguna de las modalidades de esa lengua de la conversación; todo ello bajo el supuesto de que lo antinormativo es sólo propio de la conversación o quizá que la conversación es generalmente antinormativa. (...) Quizá convenga reservar el término „coloquial" para actividades propias del coloquio (esto es, de la conversación) y buscar algún otro para referirse a lo „informal", lo „popular", lo „íntimo" o lo „vulgar" (estos mismos, por ejemplo) (Llorente Arcocha 1996: 82).

Hemos marcado como formales aquellas unidades fraseológicas susceptibles de usarse en situaciones donde se debe o se puede hablar

oficialmente, mientras que el ámbito de aplicación de lo informal se limita, por ejemplo, a la familia o a una relación amistosa sin excesiva confianza o intimidad. En cuanto a la marcación de lo vulgar hemos recurrido nuevamente a las consideraciones de M. Seco que cataloga como vulgar

> ... cualquier acepción que no deba usarse en público, ni entre conocidos de escasa confianza. Es probable que entre amigos de cierta confianza se utilicen con frecuencia estos términos; sin embargo, conviene tener presente que es mejor, en principio saber bien en qué ambiente, en público o entre amigos de poca confianza, puede resultar poco agradable (Seco M., Andrés O., Ramos G. 1999: IX).

No ocultamos las dificultades que hemos encontrado a la hora de introducir la marca de „informal", en vista de las numerosas expresiones fronterizas con lo vulgar y ante las posibilidades de antipatía, rechazo o desprecio por parte del interlocutor ante la realidad designada, circunstancia que habitualmente se refleja en aspectos pragmáticos como la entonación o la intencionalidad:

Irse/mandar algo/(a) alguien **al cuerno/a freír espárragos/a freír monas/a hacer gárgaras/al demonio/a la porra/a paseo/con la música a otra parte/con viento fresco** (todas INF.); VULG.: **irse/mandar** (a) alguien **a hacer puñetas/a la mierda/a tomar por culo/a tomar por saco**:

Como señala Bajo Pérez:

> Hay que tener en cuenta que estos subregistros o *subestilos* léxicos [vulgar, coloquial, familiar, esmerado, poético...] se encuentran pésimamente estudiados, y no sólo porque no se hayan precisado sus límites (el solapamiento entre ellos es continuo y sus diferencias sólo en ocasiones se apoyan en variaciones léxicas), sino porque todavía nos hallamos lejos de saber en qué nos amparamos exactamente para incluir o excluir un vocablo o una acepción del llamado *registro general estándar* (Bajo Pérez 2000: 30).

A la pura dificultad lingüística se añadió el problema gráfico de cómo introducir los marcadores en aquellas expresiones que los precisaran, cuando muchas de ellas se hallaban insertadas en un amplio lema múltiple. Finalmente hemos optado por recurrir a términos como „todas" – „toate" o „ambas" – „ambele":

A toda leche; **echando leches** (ambas VULG.);
En aras de; **en pro de** (ambas FORM.);
El año de la polca/de la pera/de catapún; **(tiempos) de Maricastaña** (todas INF.),

incluso cuando a las expresiones marcadas, siguiera(n) otra(s) con otro tipo de marca o sin ella:

> **Ir** alguien **de cabeza/de cráneo** (ambas INF.); VULG.: **ir** alguien **de culo**: hallarse en una espiral de estrés y agitación. *Voy de cráneo con tanto volumen de trabajo en la empresa* ❐ a se afla într-un vârtej de agitaţie şi stres; **a fi prins ca într-un vârtej**; **a nu-şi mai vedea capul de treburi**; **fi luat de ape**; **a fi în mijlocul valurilor**. *Cu un volum aşa de mare de treburi la firmă, sunt prins ca într-un vârtej.*

4. Conclusión

Si, como señala G. Wotjak (1998: 10) el estudio de la fraseológica del español „carece todavía de investigaciones detalladas", otro tanto podríamos afirmar del panorama que, a este respecto, nos brinda el rumano, lengua en la que los propios repertorios de unidades fraseológicas son todavía escasos.

En descargo de esta realidad, conviene reiterar el hecho de que la fraseología, por su propia heterogeneidad, es una disciplina repleta de ramificaciones y abierta a un sinfín de enfoques. Aunque aspectos como la *fijación* y la *idiomaticidad* han sido, como hemos observado, los más estudiados, es el terreno de la fraseología contrastiva el que está en condiciones de ofrecer, por la variedad de parámetros semánticos, morfosintácticos o pragmáticos que entran en juego, una de las líneas de investigación más fructíferas. En este sentido y siguiendo a Copceag (1989: 80), sería aconsejable un intento de indagar las equivalencias semánticas entre el sistema fraseológico rumano y el de otras lenguas románicas y eslavas, para esclarecer el origen último de muchos modismos y poder sistematizar, comparativamente, la función expresiva de las mismas[22].

Estudios de este tipo abordarían, de paso, problemas como los suscitados por los **calcos internacionales**, término acuñado por Hristea (1975) para dar cuenta de sintagmas formalmente idénticos en diferentes lenguas (esp. *guerra fría*; rum. *război rece*; fr. *guerre froide*; it. *guerra fredda*; ingl. *cold war*; al. *kalter Krieg*; ruso *holodnaja vojna*) pero diferentes de los que el mismo autor denomina **préstamos fraselógicos**, que se mantienen intactos en las lenguas a las que se incorporan (lat. *tabula rasa*; it. *dolce far niente*; fr. *comme si comme ça*).

22. „Ein systematischer Vergleich der alten rumänischen und slawischen semantischen Äquivalenten könnten von großen Nutzen für die Erklärung ihres (eventuellen lateinischen oder slawischen) Ursprungs sein" (Copceag 1989: 80).

Junto a investigaciones etimológicas, sería deseable acometer un análisis de aspectos cognitivos (relativos al conocimiento sociocultural o a la carga ideológica de determinadas unidades dentro de una comunidad), así como de cuestiones relativas a la frecuencia de uso, con el fin de delimitar un corpus básico central que, a través de encuestas, observaciones participativas y análisis de textos permita ir más allá de una escala intersubjetiva.

En el ámbito de la didáctica de segundas lenguas, se podrían llevar a cabo propuestas metodológicas encaminadas a la enseñanza gradual de tales unidades a alumnos extranjeros. No debería descartarse, en este sentido, el uso lúdico de algunas de sus modificaciones, dado que una violación, intencionada o no, de la forma que convencionalmente entendemos por canónica (*ni tonto ni perezoso, empezar la casa por la ventana, aportar un granito de mostaza, poner[le]* a alguien *las orejas carmesíes*) provoca, en el interlocutor, un efecto metalingüístico de desautomatización; pese a que las dificultades a la hora de proceder a su sistematización se multiplican, las modificaciones formales (resultado habitual de la creatividad) son, junto a su frecuencia de uso, un signo evidente de vitalidad[23].

Quizá convenga asumir, siguiendo a Gréciano (1989: 423, *apud* Mendívil Giró 1998: 41), la existencia de una **competencia idiomática** „que no es definida" dado que estos usos lúdicos „no se basan en una competencia especial del hablante, sino en la interacción de su competencia gramatical, de su competencia comunicativa, de su inteligencia y de su percepción de la realidad".

Rafael Pisot

23. Proponemos variaciones de los fraseologismos: *ni corto ni perezoso*; *aportar* alguien *un/su granito de arena* y *poner(le)* a alguien *las orejas coloradas*, señalando igualmente un cruce entre las expresiones *empezar la casa por el tejado* y *tirar la casa por la ventana*.

Referinţe bibliografice/ Referencias bibliográficas

ACADEMIA ESPAÑOLA (1933): *Diccionario histórico de la lengua española* (a-cevilla) (1933-1936), Madrid, Hernando.

ACADEMIA ROMÂNĂ (1998²): *Dicţionarul explicativ al limbii române*, Bucureşti, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan", Univers Enciclopedic.

ALVAR M., CORPAS G. (coords.) (1998): *Diccionarios, frases, palabras*, Málaga, Universidad.

ANAYA M. (1988): *1000 modismos y origen de muchos de ellos*, Salamanca, Mariano Sánchez Anaya.

BAJO PÉREZ E. (2000): *Los diccionarios (Introducción a la lexicografía del español)*, Gijón, Ediciones Trea.

BARANOV A., DOBROVOLSKI D. (1996): „Cognitive modeling of actual meaning in the field of phraseology", *Journal of Pragmatics* 25, 409-429.

BEINHAUER W. (1963): *El español coloquial*, Madrid, Gredos.

BERG I. (1969): *Dicţionar de cuvinte, expresii, citate celebre*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică.

BOSQUE I. (1980): *Sobre la negación*, Madrid, Cátedra.

BRIZ A. (coord.) (Grupo Val.Es.Co.) (1995): *La conversación coloquial. Materiales para su estudio.* Valencia, Universitat de València. Anejo XVI de *Cuadernos de Filología*.

BRIZ A. (1998): *El español coloquial en la conversación. Esbozo de pragmagramática*, Barcelona, Ariel.

BUITRAGO A. (1995): *Diccionario de dichos y frases hechas*, Madrid, Espasa Calpe.

BYBEE J. (1988): „Morphology as Lexical Organization", in Hammond M., Noonan M. (eds.): *Theoretical Morphology: Approaches in Modern Linguistics*, London, Academic Press, Inc., pp. 119-141.

CALCIU A., DUHĂNEANU C., MUNTEANU D. (1979): *Dicţionar român-spaniol*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică.

CALCIU A., SAMHARADZE Z. (1992): *Dicţionar spaniol-român*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică.

CANDÓN M., BONNET E. (1993): *A buen entendedor... (Diccionario de frases hechas de la lengua castellana)*, Madrid, Anaya-Mario Muchnik.

CARNEADO Z., TRISTÁ A. MŞ. (1983): *Estudios de fraseología*, La Habana, Academia de Ciencias de Cuba, Instituto de Literatura y Lingüística.

CASARES J. (1950): *Introducción a la lexicografía moderna*, Madrid, Revista de Filología Española, anejo LII.

COMŞULEA E., TEIUS S., ŞERBAN V. (1998): *Dicţionar de expresii şi locuţiuni*, Bucureşti, Ştiinţă.

COPCEAG D. (1989): „Rumänisch: Phraseologie", in Holtus G., Metzelin M, Schmitt Ch. (eds.): *Lexikon der Romanistischen Linguistik, III*, Tübingen, Max Niemeyer Verlag, pp. 63-81.

CORPAS G. (1996) *Manual de fraseología española*, Madrid, Gredos.

CORPAS G. (1998a): „El uso de paremias", in WOTJAK G. (ed.) (1998), pp. 365-390.

CORPAS G. (1998b): „Criterios generales de clasificación del universo fraseológico de las lenguas, con ejemplos en español y en inglés", in ALVAR M., CORPAS G. (coords.) (1998), pp. 157-187.

COŞERIU E. (1964): „Introducción al estudio estructural del léxico", *Principios de semántica estructural*, Madrid, Gredos.

COŞERIU E. (1986): „Las solidaridades léxicas", *Principios de semántica estructural*, Madrid, Gredos.

CUENCA M.J. (2001): „L'estudi de les construccions idiomàtiques des de la lingüística cognitiva i l'anàlisi contrastiva", in SALVADOR V., PIQUER A. (eds.) (2001), pp. 33-49.

CUENCA M.J., HILFERTY J. (1999): *Introducción a la lingüística cognitiva*, Barcelona, Ariel.

CHIRIAC M. (1998): *Probleme de vocabular prin explicaţii şi texte*, Bucureşti, Recif.

DANE F. (1966): „The Relation of Centre and Periphery as a Language Universal". *Travaux Linguistiques de Prague, 2: Le problème du centre et de la péripherie du système de la langue*, pp. 9-21.

DENEB L. (1997): *Diccionario de equívocos*, Madrid, Biblioteca Nueva.

DIMITRESCU F. (1958): *Locuţiuni verbale în limba română*, Bucureşti, Editura Academiei.

DOMÍNGUEZ GONZÁLEZ P., MORERA PÉREZ M., ORTEGA OJEDA G. (1988): *El español idiomático. Frases y modismos del español*, Barcelona, Ariel.

DOVAL G. (1995): *Del hecho al dicho*, Madrid, Ediciones del Prado.

DUMISTRĂCEL S. (1997): *Dicţionar de expresii româneşti*, Iaşi, Institutul European.

FILIPOVICI N., SERRANO R. (1964): *Dicţionar spaniol-român*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică.

FIRTH J.R. (1957=1969): *Papers in linguistics 1934-1957*, New York, Oxford University Press.

FLEISCHER W. (1982): *Phraseologie der Deutschen Gegenwartssprache*, Tübingen, Max Niemeyer Verlag.

GARCÍA-PAGE M. (1989): „Sobre los procesos de deslexicalización en las expresiones fijas", *Español Actual*, 52, pp. 59-79.

GARCÍA-PAGE M. (1990a): „Sobre implicaciones lingüísticas, solidaridad léxica y expresión fija", *Estudios humanísticos. Filología*, 12, pp. 215-227.

GARCÍA-PAGE M. (1990b): „Léxico y sintaxis locucionales: algunas consideraciones sobre las palabras idiomáticas", *Estudios humanísticos. Filología*, 12, pp. 279-290.

GARCÍA-PAGE M. (1991a): „Locuciones adverbiales con palabras idiomáticas", *Revista Española de Lingüística*, 21/2, pp. 231-264.

GARCÍA-PAGE M. (1996): „Sobre las variantes fraseológicas en español", *Revista Canadiense de Estudios Hispánicos*, XX/3, pp. 477-490.

GARCÍA-PAGE M. (1998): „Expresión fija y sinonimia", in WOTJAK G. (ed.) (1998), pp. 83-97.

GEERAERTS D. (1995): „Especialització i reinterpretació en les expressions idiomàtiques", *Caplletra* nr. 8, pp. 45-62.

GHIŢESCU M. (1994): *Dicţionar român-spaniol*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică.

GÓMEZ TORREGO L.(1988): *Perífrasis verbales*, Madrid, Arco/Libros.

GRÉCIANO G. (1989): „Le signe idiomatique et la production textuelle", in Eschbach A. (ed.): *Foundations of Semiotics*, Amsterdam, pp. 415-434.

GUILBERT L. (1975): *La créativité lexicale*, Paris, Larousse.

GUTIÉRREZ CUADRADO J., PASCUAL RODRÍGUEZ J.A. (ed.) (1996): *Diccionario SALAMANCA de la lengua española*, Salamanca, Universidad de Salamanca/Santillana.

GUTIÉRREZ ORDÓÑEZ, S. (1992): *Introducción a la semántica funcional*, Madrid, Síntesis.

HRISTEA T. (1975): *Calcul internaţional, Studii şi Cercetări Lingvistice*, 36 : 5, pp. 499-504.

IRIBARREN J.M. (1994): *El porqué de los dichos*, Pamplona, Gobierno de Navarra, Departamento de Educación y Cultura.

JONES S., SINCLAIR J.M. (1974): „English Lexical Collocations. A Study in Computational Linguistics", *Cahiers de Lexicologie*, 24.

LAKOFF R., JOHNSON M. (1991): *Metáforas de la vida cotidiana*, Madrid, Cátedra.

LAROUSSE (1998): *Diccionario de frases hechas de la lengua española*, Madrid, Larousse.

LÁZARO CARRETER F. (1980): *Estudios de lingüística*, Barcelona.

LLORENTE ARCOCHA MŞ T. (1996): *Organizadores de la conversación. Operadores discursivos en español*, Salamanca, Publicaciones Universidad Pontificia de Salamanca.

MARTÍN MINGORANCE L. (1983): „Las unidades sintagmáticas verbales en inglés y en español. Metodología de análisis". *Actas del I Congreso Nacional de Lingüística Aplicada. Tendencias actuales en las aplicaciones de la lingüística*, Madrid, SGEL, pp. 211-220.

MELĆUK I. (1998): „Collocations and lexical functions", in COWIE A.P. (ed.) (1998): *Phraseology. Theory, analysis, and applications*, Oxford, Clarendon Press.

MENDÍVIL GIRÓ J.L. (1998): „Aspectos teóricos del estudio de las unidades fraseológicas: gramática, pragmática y fraseología", in WOTJAK G. (ed.) (1998), pp. 39-57.

PENADÉS MARTÍNEZ I. (2000): *La hiponimia en las unidades fraseológicas*, Cádiz, Servicio de publicaciones de la Universidad de Cádiz.

PÉREZ-RIOJA J.A. (1997): *Modismos del español*, Salamanca, Librería Cervantes.

PIQUER A. (1995): „Fraseologia i discurs narratiu: anàlisi d'alguns casos en la novelística contemporània", *Caplletra* nr. 18, pp. 121-132.

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA (1992[21]): *Diccionario de la lengua española*, Madrid, Espasa Calpe.

RUIZ FERNÁNDEZ C. (2001): *Diccionario ejemplificado de argot*, Salamanca, Ediciones Península-CILUS.

RUIZ GURILLO L.(1997): *Aspectos de fraseología teórica española*, Valencia, Universitat de València, Facultat de Filologia.

RUIZ GURILLO L. (1998): *La fraseología del español coloquial*, Barcelona, Ariel.

SALVADOR V. (1995): „De la fraseologia a la lingüística aplicada", *Caplletra* nr. 8, pp. 11-30.

SALVADOR V. (2001): „Idiomaticitat i discurs prefabricat", in SALVADOR V., PIQUER A. (eds.) (2001), pp. 19-33.

SALVADOR V., PIQUER A. (eds.) (2001): *El discurs prefabricat. Fraseologia, traducció...*, Castelló, Edicions de la Universitat Jaume I.

SANCHO P. (1999): „Análisis contrastivo de la fraseología: la expresión del rechazo del discurso previo en catalán y español", in Emilio Prieto *et al.* (eds.) (1999): *Lingüística para el siglo XXI*, Salamanca, Universidad de Salamanca, vol. II, pp. 1475-1482.

SANMARTÍN J. (1998): *Diccionario de argot*, Madrid, Espasa Calpe.

SANTOS DOMÍNGUEZ L.A., ESPINOSA ELORZA R.MŞ (1996): *Manual de Semántica Histórica*, Madrid, Síntesis.

SECO M., ANDRÉS O., RAMOS G. (1999): *Diccionario del español actual*, Madrid, Santillana.

SINCLAIR J. (2000): „The search for units of meaning", in CORPAS (ed.) (2000): *Las lenguas de Europa: estudios de fraseología, fraseografía y traducción*, Granada, Comares.

THUN H. (1978): *Probleme der Phraseologie. Untersuchungen zur wiederholten Rede mit Beispielen aus den Französischen, Italienischen, Spanischen und Romänischen*, Tübingen, Max Niemeyer.

TRISTÁ M.A. (1988): *Fraseología y contexto*, La Habana, Ciencias Sociales.

VARELA F., KUBATH H. (1994): *Diccionario fraseológico del español moderno*, Madrid, Gredos, p. X.

VINOGRADOV V. V.(1947): *Ob osnovnij tipaj fraseologicheskij iedinitis v ruskom yazike*, Moskvá, Nauka.

VV.AA. (1999): *Dicţionar Enciclopedic Ilustrat*, Chişinău, Cartier.

WOTJAK G. (1983): „En torno a la traducción de unidades fraseológicas (con ejemplos tomados del español y del alemán)", *Linguistische Arbeitsberichte*, 40, pp. 56-80.

WOTJAK G. (ed.) (1998): *Estudios de fraseología y fraseografía del español actual*, Madrid, Iberoamericana.

ZULUAGA A. (1980): *Introducción al estudio de las expresiones fijas*, Tübingen, Max Hueber Verlag.

ZULUAGA A. (1990): „Spanisch: Phraseologie/Fraseología", in Holtus G., Metzelin M., Schmitt Ch. (eds.): *Lexikon der Romanistischen Linguistik, VI/I*, Tübingen, Max Niemeyer Verlag, pp. 125-131.

A

A (a)

Por a o por be; **por ce o por be**; **por fas o por nefas**; **por hache o por be**; INF.: **por pitos o por flautas**: por una razón o por otra. *Por a o por be siempre llega a casa de madrugada* ❐ dintr-un motiv sau altul. *Dintr-un motiv sau altul, întotdeauna se întoarce acasă în zori.*

ABAJO (jos)

Venirse algo/alguien **abajo**: **1.** ☞ CUERNO: **Irse/mandar** algo/(a) alguien **al cuerno** (INF.); **2.** deprimirse. *Cuando le comunicaron el regreso de Rita, se vino abajo* ❐ **1.** ☞ CUERNO: **Irse/mandar** algo/(a) alguien **al cuerno** (INF.); **2.** a fi deprimat; **a fi la pământ**. *Când i-au comunicat întoarcerea Ritei, a fost la pământ.*

ABOGADO (avocat)

Abogado del diablo: **1.** persona que asume la tarea de argumentar contra algo o alguien, suscitando controversia en relación con las personas o cosas objeto de discusión para examinarlas y conocerlas desde todos los puntos de vista. *Hice de abogado del diablo cuando lo propusieron como director, formulándole las preguntas más incómodas sobre sus errores del pasado y sus proyectos de futuro*; **2.** persona que manifiesta una actitud crítica y de negación hasta el absurdo ante algo o alguien, incluso cuando todo el mundo defiende lo contrario; persona que adopta siempre una posición crítica y de rechazo ante todo. *Por muchas cualidades que reúnan los trabajos que se presentan a concurso, él siempre hace de abogado del diablo y los rechaza* ❐ **1.** persoană care îşi asumă sarcina de a aduce argumente în defavoarea cuiva sau a ceva, de a suscita controverse în legătură cu oamenii sau lucrurile în discuţie pentru a determina examinarea şi cunoaşterea lor din toate punctele de vedere posibile; **avocatul diavolului**. *Când a fost propus pentru funcţia de director, eu am făcut-o pe avocatul diavolului şi i-am pus cele mai incomode întrebări despre greşelile din trecut*

şi despre planurile de viitor; **2.** persoană care are o atitudine critică şi de negare până la absurd faţă de cineva sau ceva, chiar atunci când toată lumea susţine contrariul; persoană care totdeauna se situează pe o poziţie critică, de respingere faţă de orice; **avocatul diavolului**; INF.: **Gică-contra**. *Oricâte calităţi ar avea o lucrare propusă pentru premiere, el se face avocatul diavolului ca să o respingă* (☞ CAÑA: **Dar/meter** alguien **caña** [INF.]; CONTRACORRIENTE: **Ir/nadar/navegar** algo/alguien **a contracorriente**).

ABRIGO[1] (aici: teribil, îngrozitor)

De abrigo: terrible. *Como no te protejas del frío, acabarás cogiendo una pulmonía de abrigo* ❐ teribil; **de groază**. *Dacă nu te fereşti de frig, o să capeţi o pneumonie de groază.*

ABRIGO[2] (aici: încredere)

Ser alguien **de abrigo**: ser de confianza. *Pese a su dudosa reputación, para mí sigue siendo una persona de abrigo* ❐ a fi de încredere; **a fi de bază**. *Chiar dacă are o reputaţie dubioasă, pentru mine este în continuare un om de bază.*

ABRIL (aprilie)

(Cumplir/tener) alguien **x abriles/primaveras**: (aplicado a una persona joven) **(cumplir/tener) x años**. *También yo sueño con una princesa de veinte abriles* ❐ (despre o persoană tânără) (a împlini/a avea) x ani; **(a împlini/a avea) x primăveri**. *Cât de mult am visat la o prinţesă care să aibă douăzeci de primăveri.*

ABRIR (a deschide)

En un abrir y cerrar de ojos (INF.): ☞ AMÉN: **En un decir amén** (INF.).

ABSTRACCIÓN (abstracţie)

Hacer alguien **abstracción de** algo/alguien: no tomar en consideración. *Sólo si haces abstracción de sus devaneos con Devorah podrás apreciarlo como se merece* ❐ a nu ţine seamă de ceva, a nu lua în seamă pe cineva; **a nu lua în considerare** ceva/pe cineva; **a face abstracţie** de ceva/cineva. *Doar dacă faci abstracţie de aventurile sale cu Devorah vei putea să-l apreciezi cum trebuie* (☞ BORRÓN: **Hacer** alguien **borrón y cuenta nueva**; PÁGINA: **Pasar** alguien **página**).

ABUELA (bunică)

a. Cuéntaselo a tu abuela (INF.): expresión mediante la que se manifiesta incredulidad. *Y dices que saldremos de la crisis? Anda y cuéntaselo a tu abuela* ❐ expresie prin care se manifestă neîncrederea; **spune-i-o bunicii/lui mutu/lui cuţu**. *Şi zici că vom ieşi din criză? Du-te şi spune-i-o lui mutu!*

b. No tener/no necesitar alguien **abuela**; **colgarse/ponerse** alguien **medallas**; **darse** alguien **bombo** (todas INF.): alabarse exageradamente. – *No te imaginas cuánto he trabajado para poder hablar once idiomas – Cuánta modestia la tuya; se ve que no tienes abuela* ❐ a se lăuda exagerat; **a nu avea cine să-l laude**; **a-i muri lăudătorii**. – *Nu-ţi imaginezi cât am muncit ca să pot vorbi unsprezece limbi – Câtă modestie la tine; se vede că nu are cine să te laude* (☞ AIRE: **Darse** alguien **aires de** algo [INF.]; DAR: **Dárselas** alguien **de** algo [INF.].

ABURRIR (a plictisi)

a. Aburrirse alguien **como una ostra** (INF.): ☞ OSTRA.
b. Aburrir algo/alguien **a las moscas** (INF.): ☞ MOSCA.

ACABAR (a termina)

a. ¡Se acabó el carbón/lo que se daba/la fiesta! (INF.): ☞ CARBÓN.

b. (Ser) algo/alguien **el acabóse/el colmo/la leche/la (re)pera/la repanocha**; **tener algo bemoles**; **tener** algo/alguien **narices**; **pasar** algo **de rosca/de castaño oscuro/de la raya** (todas INF.); **clamar** algo **al cielo**; **no tener** algo **nombre**; **no estar** algo **(escrito) en los libros**; VULG.: **salir(se)** algo/alguien **de madre**: resultar de todo punto inaceptable. *¡Que lleves tres años sin pasar por casa y que ahora te presentes con tres hijos! ¡Esto es el acabóse!* ❐ a fi absolut inacceptabil; **a fi culmea culmilor**; **a fi (prea) din calea-afară**; **a fi de neconceput**; **a fi prea de tot**; **a pune capac/vârf la toate**; **a întrece orice închipuire/măsură/limită**. *Ai lipsit trei ani fără să treci pe acasă şi acum te prezinţi cu trei copii! Asta-i culmea culmilor!* (☞ GRITO: **Poner** alguien **el grito en el cielo**; VESTIDURA: **Rasgarse** alguien **las vestiduras**; PALABRA: **[Ser]** algo **palabras mayores**; RECIBO: **No ser** algo **de recibo**; PELO: **Tirarse** alguien **de los pelos** [INF.]).

ACEITUNA (măslină)

Cambiarle alguien **el agua a las aceitunas/al canario** (ambas INF.): orinar. *Pídeme, por favor, una cerveza, mientras le cambio el agua a las aceitunas* ❐ a urina; **a se duce/a merge să voteze**; **a se duce să dea un telefon** (INF.) *Comandă-mi, te rog, o bere, cât mă duc eu să dau un telefon.*

ACERA (trotuar)

(Ser) alguien **de la otra acera/de la acera de enfrente** (INF.): (ser) homosexual. *No llegó a casarse con él porque era de la acera de enfrente* ❐ (a fi) homosexual. *N-a ajuns să se căsătorească cu el pentru că era homosexual.*

ACORDARSE (a-şi aminti)

Si te he visto, no me acuerdo; **hacerse** alguien **el sueco**; **hacerse** alguien **el longuis** (todas INF.): fingir despiste o desentendimiento de algo o de alguien. *Me lo encontré en la fiesta, pero se hizo el sueco* ❐ a se preface că nu ştie ceva sau că nu cunoaşte pe cineva; **a se face că plouă**; **a face pe niznaiul**. *L-am întâlnit la petrecere, dar s-a făcut că plouă* (☞ LLOVER: **Como quien oye llover**; TORERO: **Saltarse** alguien algo **a la torera**).

ACTO (act)

Hacer alguien **acto de presencia** en un lugar; INF.: **hacer** alguien **bulto**; **calentar** alguien **el asiento**: asistir de un modo meramente formal. *Si sólo venís por hacer acto de presencia, es mejor que os quedéis en casa* ❐ a fi într-un loc doar de formă; **a face act de prezenţă** într-un loc. *Dacă veniţi doar pentru a face act de prezenţă, e mai bine să rămâneţi acasă.*

ADELANTE (în faţă)

Llevar/sacar algo/a alguien **adelante**;: **1.** ☞ PUERTO: **Llevar/llegar** algo **a buen puerto**; **2.** hacer progresar algo/a alguien. *No nos vendría nada mal una pequeña subvención para sacar el proyecto adelante* ❐ **1.** ☞ PUERTO: **Llevar/llegar** algo **a buen puerto**; **2.** a (se) realiza, a progresa. *N-ar pica deloc rău o mică subvenţie ca proiectul nostru să progreseze* (☞ CABO: **Llevar** alguien algo **a cabo**).

AGALLA (excrecencia que se forma en la corteza de algunos árboles y que recuerda a los testículos ❐ gogoaşă de ristic, a cărei formă aminteşte de testicule)

(Tener) alguien **agallas**: comportarse con valentía, ser valiente. *Lo siento, yo no tengo agallas para darle una noticia como ésta* ❐ **a se purta cu curaj**; **a avea curajul**. *Regret, nu am curajul să-i transmit o asemenea veste.*

AGOSTO (august)

Hacer alguien **su/el agosto**: ganar mucho dinero beneficiándose de una ocasión propicia. *Aprovechando la subida general de los*

alquileres, mi casero está haciendo su agosto conmigo ❐ a câştiga mulţi bani profitând de o ocazie favorabilă; **a se îmbogăţi peste noapte**. *Profitând de mărirea generală a chiriilor, proprietarul meu s-a îmbogăţit peste noapte.*

AGUA (apă)

a. Bailarle a alguien **el agua**; **tirarle** a alguien **de la levita**; INF.: **darle** a alguien **coba/cuerda/bombo/jabón**; **echarle** a alguien **flores**; **hacerle** a alguien **la pelota/la rosca**: adular. *Es demasiado banal bailarle el agua al profesor, así que prefiero sobornarlo* ❐ a linguşi/adula; **a peria**. *E prea banal să-l perii pe profesor, aşa că prefer să-l mituiesc* (☞ GRACIA: **Reírle** a alguien **las gracias**; JUEGO: **Hacerle** a alguien **el juego**).

b. (Estar) alguien **con el agua/con la soga al cuello**; **pasar** alguien **las de Caín/las mil y una**; **pasarlas** alguien **moradas/canutas** (todas INF.); **(estar)** alguien **al borde del precipicio**; **andar/estar/moverse** alguien **en la cuerda floja**; VULG.: **pasarlas** alguien **putas**: (hallarse) en una situación límite. *Desde que no le renovaron el contrato, toda la familia está con el agua al cuello* ❐ (a se afla) într-o situaţie-limită, a fi într-o situaţie disperată; **(a fi) cu funia la gât**; **(a fi) cu spatele la zid**; **(a fi) la (mare) ananghie/strâmtoare**; **a-i ajunge** cuiva **cuţitul la os**. *De când nu i s-a înnoit contractul de muncă, toată familia este la mare ananghie.*

c. Estar/ser algo **más claro que el agua**; **ser** algo **de cajón (de madera de pino)/de sentido común**; **caer** algo **por su propio peso**; INF.: **como dos y dos son cuatro**; **como tres y dos son cinco**: (ser) evidente. *Está más claro que el agua que sin arroz no podemos hacer una paella* ❐ (a fi) evident; **a fi ceva clar/limpede ca ziua/ca lumina zilei/cu ochi şi cu sprâncene**; **a fi** ceva **de la sine înţeles/la mintea cocoşului**. *E la mintea cocoşului că fără orez nu putem face pilaf* (☞ BULTO: **Ser** algo **de bulto** [INF.]).

d. (No) ahogarse alguien **en un vaso de agua**: (no) afligirse/desmoralizarse/fracasar ante pequeñas dificultades. *¿No quieres ir a la reunión por culpa del vestido? La verdad es que te ahogas en un vaso de agua...* ❐ a (nu) se întrista/demoraliza sau a (nu) eşua din cauza unor dificultăţi mărunte; **a (nu) se îneca într-un pahar cu apă**. *Vrei să ratezi întâlnirea din cauza hainelor? Pur şi simplu te îneci într-un pahar cu apă.*

e. No decir alguien **(nunca) „de esta agua no beberé"**: no criticar/rechazar actitudes o situaciones a las que cualquiera podría llegar o en las que cualquiera podría encontrarse. *Nunca digas „de esta agua no beberé": quién sabe cuántas de estas cosas te*

tocará hacer también a ti ❐ a nu critica/respinge situaţii sau atitudini în care oricine ar putea ajunge sau pe care oricine le-ar putea avea; **a nu scuipa în fântână**. *Niciodată să nu scuipi în fântână: cine ştie câte din aceste lucruri va trebui să le faci şi tu.*

f. Hacer algo **aguas**: hundirse, arruinarse. *La falta de ayuda estatal motivó que nuestra empresa hiciera aguas* ❐ a se scufunda, a se ruina, a da faliment; **a se duce de râpă**. *Lipsa de ajutor din partea statului a făcut ca firma noastră să se ducă de râpă.*

g. Nadar alguien **entre dos aguas**: 1. mostrarse indeciso y vacilante (**No saber** alguien **a qué carta quedarse**). *Tengo dos ofertas tentadoras y ahora nado entre dos aguas*; 2. tratar de contentar a unos y a otros (**ponerle** alguien **una vela a Dios/a San Miguel y otra al diablo**). *Se maneja con éxito en la escena política gracias a su don para nadar entre dos aguas* ❐ **1.** a se arăta indecis şi ezitant, a şovăi; **a sta în cumpănă**; **a sta la îndoială**. *Am două oferte tentante şi acum stau în cumpănă*; **2.** a încerca/a intenţiona să-i mulţumeşti şi pe unii, şi pe alţii; **a împăca şi capra, şi varza**. *Se descurcă cu succes pe scena politică datorită darului său de a împăca şi capra, şi varza.*

h. Quedarse algo **en agua de borrajas**; INF.: **quedarse** algo **en la luna de Valencia**: no cumplirse/materializarse. *Todos nuestros sueños se quedaron en agua de borrajas por falta de dinero* ❐ a nu se îndeplini/materializa/concretiza; **a rămâne** ceva **în aer**. *Toate planurile noastre au rămas în aer din cauza lipsei banilor.*

i. Sacar alguien **agua de las piedras**: obtener provecho de cualquier cosa. *Es extraordinariamente hábil: cuando se trata de dinero es capaz de sacar agua de las piedras* ❐ a obţine beneficii din orice; **a scoate apă din piatră seacă**. *Este foarte abil; când e vorba de bani e în stare să scoată apă din piatră seacă* (☞ PARTIDO: **Sacar** alguien **partido de** algo).

j. (Venir) algo **como agua de mayo/como anillo al dedo/como un guante/en buena hora**; INF.: **(ir/venir)** algo **de perilla(s)/que ni pintado/al pelo**: (acontecer) en un momento muy oportuno. *Que mañana sea fiesta me viene como agua de mayo: no tengo ningunas ganas de trabajar* ❐ (a veni) într-un moment foarte potrivit; **a veni/a pica** ceva **la ţanc/la fix**. *Faptul că mâine e sărbătoare vine la ţanc: n-am nici un chef să muncesc.*

k. Volver las aguas a su cauce: (aplicado a una situación) recuperar su estado normal. *Tras dilapidar la herencia del abuelo, las aguas han vuelto a su cauce y seguimos siendo tan pobres como antes* ❐ (referitor la o situaţie) a reveni la normal; **a reveni la matcă**; **a reveni la vechiul făgaş**. *După risipirea averii de la bunicul, lucrurile au revenit la vechiul făgaş şi suntem la fel de săraci ca înainte.*

AGUJA (ac)

Buscar alguien **una aguja en un pajar**: buscar algo muy difícil o imposible de encontrar. *Capturar ahora al ladrón es más difícil que buscar una aguja en un pajar* ❐ a căuta ceva foarte dificil sau chiar imposibil de găsit; **a căuta acul în carul cu fân**. *Să prindem acum hoţul e ca şi cum am căuta acul în carul cu fân.*

AIRE (aer)

a. Darse alguien **aires de** algo; **darse** alguien **importancia/tono**; **tener** alguien **(muchas) ínfulas/muchos humos**; **subirse** alguien **de tono**; **creerse** alguien **el ombligo del mundo**; **subírsele** algo a alguien **a la cabeza**; **darse** alguien **bombo/pisto/pote** (todas INF.): mostrar una actitud engreída. *Nadie valora su poesía, pero él sigue dándose aires de autor consagrado* ❐ **a-şi da aere/ifose**; **a fi înfumurat/plin de sine**; **a-şi da importanţă**; **a se da mare**; **a se umfla în pene**; **a se crede buricul pământului**; **a fi/a umbla cu nasul pe sus**. *Nimeni nu-i apreciază poezia, dar el continuă să-şi dea aere de autor consacrat* (☞ ABUELA: **No tener/no necesitar** alguien **abuela** [INF.]; CRESTA: **Levantar** alguien **la cresta** [INF.]; DAR: **Dárselas** alguien **de** algo [INF.]).

b. Darse alguien **un aire** a alguien (INF.): parecerse físicamente a alguien. *Con ese pelo blanco y alborotado te das un aire a Einstein, ¿nunca te lo han dicho?* ❐ a se asemăna fizic cu cineva; **a avea aerul** cuiva; **a aduce** cu cineva. *Cu părul ăsta alb şi răvăşit, ai aerul lui Einstein, ştiai?*

c. Dejar/estar algo **en el aire**: dejar/estar irresuelto un asunto. *Ante la falta masiva de alumnos, dejamos en el aire la fecha del examen* ❐ a fi/a lăsa ceva nerezolvat; **a fi/a rămâne** ceva **în aer**. *Din cauza absenţei masive a studenţilor, a rămas în aer data examenului.*

d. Cambiar alguien **de aires**: cambiar de lugar. *Nos vamos a vivir a la montaña, sólo para cambiar de aires* ❐ a schimba locul, a se muta sau a călători; **a schimba aerul**. *Mergem să trăim la munte, doar ca să schimbăm aerul.*

e. Estar algo **en el aire**: ☞ **Dejar** algo **en el aire**.

f. Estar algo/alguien **en el aire**: estar emitiéndose un programa de radio o de televisión (**estar** algo/alguien **en antena**). *¡Silencio! Estamos en el aire* ❐ a emite un program de radio sau de televiziune; **a fi în emisie**. *Linişte, suntem în emisie!*

g. Saltar algo **por los aires**: resultar destruido por una explosión. *Activé la bomba y todo saltó por los aires* ❐ a fi distrus în urma unei explozii; **a sări** ceva **în aer**. *Am activat bomba şi totul a sărit în aer.*

AJO (usturoi)

a. Ajo y agua; **ajo, agua y resina** (ambas VULG. < *a jo*derse, a *agua*ntarse y *resigna*ción): expresiones mediante las que se solicita paciencia y aceptación de una situación adversa. *¿Que tu mujer se ha ido? Pues ya sabes: ajo y agua* ❐ expresii prin care se solicită răbdare și acceptarea unei situații adverse; **răbdare și tutun**; **ține-te/să te ții pânză (să nu te rupi)**. *Ți-a plecat soția? Asta-i situația! Răbdare și tutun!* (☞ RATO: **Tener** alguien **para rato**).
b. Meterse alguien **en el ajo/en un berenjenal** (ambas INF.): estar implicado en una cuestión desagradable. *Corre el rumor de que tú también estás metido en el ajo* ❐ a fi implicat într-o situație neplăcută; **a fi băgat până la urechi/în gât** în ceva; **a fi băgat în bucluc**; **a da de belea**. *Circulă zvonul că și tu ești băgat în bucluc* (☞ CACHA: **Meterse** alguien **en** algo **hasta las cachas**).
c. Quien se pica, ajos come (INF.): expresión mediante la que se significa que aquél que reacciona negativamente ante una determinada afirmación da muestras de sentirse aludido. *No te he acusado de ladrón, sólo he dicho que alguien me ha cogido dinero del monedero pero, en fin, quien se pica, ajos come...* ❐ expresie prin care se semnifică faptul că cel care reacționează negativ la o anumită afirmație sau aluzie se simte vizat; **a se simți cu musca pe căciulă**. *Eu nu te-am acuzat de hoție, am spus doar că cineva mi-a luat banii din portmoneu, dar dacă te simți cu musca pe căciulă...*

ALA (aripă)

a. Ahuecar alguien **el ala**; **levar** alguien **anclas** (ambas INF.): abandonar un lugar. *Son ya las once, ¿ahuecamos el ala o nos quedamos a dormir aquí?* ❐ a părăsi un loc; **a ridica ancora**; **a o șterge**. *E deja ora unsprezece, o ștergem sau rămânem să dormim aici?*
b. Cortarle a alguien **las alas**; INF.: **cortar**le a alguien **el rollo**: frenar/obstaculizar una iniciativa. *Con tu falta de tacto cada vez que lo regañas, no haces más que cortarle las alas* ❐ a frâna cuiva o inițiativă, a-i pune un obstacol; **a tăia aripile** cuiva; **a tăia elanul** cuiva; **a lua/a tăia** cuiva **apa de la moară**. *Cu lipsa ta de tact, când îi faci observație, nu faci decât să-i tai aripile* (☞ PIE: **Atar** a alguien **de pies y manos**; PUERTA: **Poner puertas al campo**).
c. Darle algo/alguien **alas** a alguien: alentar, motivar, animar. *El premio le dio alas para seguir escribiendo* ❐ a da suflu cuiva, a motiva/a anima; **a da aripi** cuiva. *Premiul i-a dat aripi să scrie în continuare.*

ALBIS (< albus, cuvânt latin: alb)

Estar/quedarse alguien **en albis/en blanco**: sufrir un lapsus. *Es mejor que el examen no sea oral porque tengo miedo de quedarme en blanco* ❐ a avea un lapsus (como juego de palabras/ca joc de cuvinte: **a avea un lipsus** < lipsă, „carencia", „falta"). *Este mai bine ca examenul să nu fie oral pentru că mi-e teamă să nu am un lapsus.*

ALFILER (ac de siguranță)

No caber un alfiler en un lugar; INF.: **estar** un lugar **hasta los topes/de bote en bote**: estar completamente abarrotado de gente. *En la rueda de prensa no cabía un alfiler* ❐ (despre un spațiu) a fi arhiplin, a fi foarte aglomerat cu oameni, a fi înțesat; **a nu avea unde să arunci un ac**; **a nu mai încăpea un ac**; **a fi plin ochi**. *În sala unde se ținea conferința de presă nu aveai unde să arunci un ac* (☞ PIOJO: **Estar** una o más personas **como piojo[s] en costura** [INF.]).

ALFORJA (desagă)

Sacar alguien **los pies de las alforjas** (INF.): ☞ PIE: **Sacar** alguien **los pies del plato** (INF.).

ALGODÓN (bumbac; vată)

Llevar/tener... a alguien **entre algodones/en palmitas**: tratar con sumo mimo y delicadeza. *Desde que se torció el tobillo, su familia lo tiene entre algodones* ❐ a trata pe cineva cu maxim răsfăț și delicatețe; **a crește/a ține** pe cineva **în puf**; **a ține** pe cineva **pe palme**; **a hrăni/a crește** pe cineva **cu miez de nucă**. *De când și-a luxat glezna, familia îl ține în puf.*

ALMA (suflet)

a. (Andar/ir) alguien **como alma en pena**: dar una imagen de soledad, abatimiento o abandono. *Vagaba por el parque como alma en pena* ❐ (a arăta/a părea) însingurat, descurajat sau abandonat; **(a arăta) de parcă i s-au înecat corăbiile**. *Se plimba prin parc de parcă i s-ar fi înecat corăbiile.*
b. Caérsele a alguien **el alma a los pies**: desalentarse, perder el ánimo. *En cuanto se enteró del precio de los pisos, se le cayó el alma a los pies* ❐ a se dezumfla; **a-și pierde suflul**; **a-și pierde elanul**; **a-și pierde inima**; **a-i cădea inima în călcâi**. *Imediat ce a aflat prețul apartamentelor, i-a căzut inima în călcâi.*
c. En el alma: intensa y profundamente. *¡Qué sorpresa! Me alegro en el alma de que lo hayas conseguido* ❐ intens și profund; **din inimă/din suflet**. *Ce surpriză! Mă bucur din suflet că ai reușit!*

d. Entregar alguien **el alma a Dios**; **cerrar** alguien **los ojos**; **irse** alguien **de este mundo**; **pasar** alguien **a mejor vida**; INF.: **irse** alguien **al otro barrio**; **quedarse** alguien **frito**; VULG.: **estirar** alguien **la pata**: morir. *Y en un atardecer de otoño, rodeado de sus seres queridos, entregó su alma a Dios* ❐ a muri; **a-şi da sufletul**; **a înceta din viaţă**; **a închide ochii**; **a pune mâinile pe piept**; **a-şi încredinţa sufletul lui Dumnezeu**; **a se petrece de pe lumea asta**; **a se duce pe drumul fără întoarcere**; **a trece în nefiinţă/într-o lume/viaţă mai bună**; **a-şi da duhul**; **a-şi da obştescul sfârşit**; **a-şi isprăvi/termina zilele**. *Şi într-o seară de toamnă, înconjurat de cei dragi, şi-a încredinţat sufletul lui Dumnezeu* (☞ DÍA: **Tener** alguien **los días contados**).

e. (Entregarse) a algo/**a** alguien **en cuerpo y alma**: ☞ **Írsele** a alguien **el alma en** algo.

f. (Ir/salir) alguien de un lugar **como alma que lleva el diablo/como una bala/como una flecha/hecho un tiro** (todas INF.): (ir/salir) rápida y precipitadamente. *Viendo que el perro se acercaba, el gatito salió como alma que lleva el diablo* ❐ (a merge/a ieşi) rapid şi precipitat; **(a pleca/a ieşi) ca o furtună/ca vântul**; **(a pleca/a ţâşni) ca o săgeată/ca din puşcă**; **(a ieşi) glonţ**. *Văzând că se apropie câinele, pisicuţa a ţâşnit ca o săgeată.*

g. Írsele a alguien **el alma en** algo; **(entregarse) a** algo/**a** alguien **en cuerpo y alma**; **dejarse** alguien **la piel en** algo: dedicarse intensamente. *Se le va el alma en criar a su hija* ❐ a se dedica intens; **a se dedica trup şi suflet**; **a pune (mult) suflet**. *Pune mult suflet în îngrijirea fiicei sale* (☞ ALMA: **Poner** alguien **el alma en** algo; CACHA: **Meterse** alguien **en** algo **hasta las cachas**).

h. Llegarle algo a alguien **al alma**: sentirse especialmente conmovido por algo. *Tu discurso, tan lleno de lirismo, me ha llegado al alma* ❐ a se simţi în mod deosebit mişcat de ceva, a fi profund afectat; **a i se înmuia/topi inima**; **a-l unge la inimă/suflet**; **a unge la inimă/suflet**. *Discursul tău, atât de plin de lirism, mi-a mers la inimă.*

i. No poder alguien **(ni) con el alma**; **no tenerse** alguien **en pie**; INF.: **tener** alguien **los huesos molidos**; **(estar)** alguien **hecho añicos/cisco/fosfatina/migas/papilla/polvo/ puré/trizas/unos zorros/con la lengua fuera**; TAUROM.; INF.: **(estar)** alguien **para el arrastre**: estar exhausto. *Después de un día como éste, no puedo ni con el alma* ❐ a fi epuizat/extenuat; **a fi frânt/mort de oboseală**; **a fi terminat**; **a cădea de pe/din picioare (de oboseală)**; **a fi sleit de putere**; **a fi praf/terci**; **a-i trece ciolan/os prin ciolan/os**. *După o zi ca asta sunt frânt de oboseală.*

j. No tener alguien **alma/entrañas**: mostrarse severo e insensible. *Si te someten a una prueba como ésta, es que no tienen alma* ❐ a se arăta sever şi insensibil; **a avea inimă haină/de piatră/de gheaţă**; **a nu avea (pic de) inimă/suflet**. *Dacă te supun unei astfel de probe, înseamnă că n-au pic de suflet.*

k. Partír(se)le/**rompér**(se)le a alguien **el alma/el corazón**: sufrir profundamente. *Sabíamos que se le partiría el alma al evocar aquellos momentos tan tristes* ❐ a suferi profund; **a i se rupe/ sfâşia inima/sufletul**; **a-l durea inima/sufletul**; **a-i sângera inima**. *Ştiam că i se rupe inima când evoca acele momente atât de triste.*

l. Poner alguien **el alma/los cinco sentidos en** algo: dedicar el máximo empeño y atención. *Pon los cinco sentidos en esta prueba, porque de su resultado va a depender tu futuro* ❐ a face ceva cu tot elanul şi cu maximă atenţie; **a se concentra/a se mobiliza la maxim**. *Concentrează-te la maxim în proba aceasta, pentru că de rezultatul ei depinde viitorul tău* (☞ VIDA: **Dejarse** alguien **la vida en** algo).

m. Ser alguien **un alma de cántaro** (INF.): dar sobradas muestras de insensibilidad o de nula inteligencia. *Vergüenza me daría a mí no conmoverme con estos sonetos: eres un alma de cántaro* ❐ a da numeroase dovezi de insensibilitate sau de lipsă de inteligenţă; **a fi lemn**; **a avea inimă de piatră**; **a fi de gheaţă**; **a fi cap sec**. *Mie mi-ar fi ruşine să nu fiu mişcat de aceste sonete: ai o inimă de piatră şi un cap de lemn.*

n. (Ser) alguien **un alma de Dios**; INF.: **(ser)** alguien **más bueno que el pan/un trozo de pan/una pera/una perita en dulce**: brillar por una bondad e ingenuidad extremas. *Todos tratan de aprovecharse de tu sobrino, que es un alma de Dios* ❐ a străluci prin bunătate şi ingenuitate extreme; **a fi pâinea/urechea lui Dumnezeu**; **a avea inima de aur**; **a fi (ca) un înger**. *Toată lumea încearcă să profite de nepotul tău, care este pâinea lui Dumnezeu* (☞ DEDO: **[No] chuparse** alguien **el dedo** [INF.]; RUEDA: **[No] comulgar** alguien **con ruedas de molino**).

o. Tener alguien **el alma/el corazón en un puño**: 1. ☞ ASCUA: **(Estar)** alguien **en ascuas**; 2. tener miedo **(no llegarle** a alguien **la camisa al cuerpo**; **abrírsele/temblarle** a alguien **las carnes**; **ponér**[se]le a alguien **la carne de gallina/los pelos de punta**; **hacér**[se]le/**ponér**[se]le a alguien **un nudo en la garganta**; **helár**[se]le a alguien **el corazón/la sangre [en las venas])**; INF.: **arrugár**(se)le/**encogér**(se)le a alguien **el ombligo**; **no saber** alguien **dónde meterse**; VULG.: **ponérsele** a alguien **de corbata**. *Con el alma en un puño supo que había llegado el momento del castigo* ❐ 1. ☞ ASCUA: **(Estar)** alguien **en ascuas**;

2. a-i fi frică; **a sta/a fi cu frica în oase/sân**; **a sta cu frica în spate**; **a i se răci inima**; **a tremura ca varga**. *Stătea cu frica în oase, pentru că știa că a sosit momentul pedepsei.*

ALMOHADA (pernă)

a. Aconsejarse alguien **con la almohada**; **consultar** alguien algo **con la almohada** (ambas INF.): reflexionar pausada y serenamente. *No puedo aceptar una propuesta tan arriesgada sin consultar antes con la almohada* ❐ a medita/a reflecta în liniște și cu seninătate, a lăsa să treacă o noapte pentru a-și limpezi gândurile; **noaptea e un sfetnic bun**. *Nu pot să accept o propunere atât de riscantă; poate mâine – noaptea e un sfetnic bun.*
b. Consultar alguien algo **con la almohada** (INF.): ☞ **Aconsejarse** alguien **con la almohada** (INF.).

ALTA[1] (externare din spital)

Darle el alta a alguien: permitir la salida del hospital de quien ha estado enfermo (o de baja), tras constatar que su estado ya no precisa hospitalización. *Aunque el accidente no ha sido grave, los médicos sólo le darán el alta tras haberlo sometido a un buen número de pruebas* ❐ a face externarea/ieșirea din spital în urma constatării că starea pacientului nu mai necesită spitalizare. *Deși accidentul n-a fost grav, medicii îl vor externa doar după ce-l vor supune la numeroase investigații.*

ALTA[2] (act de înscriere)

Dar de alta a alguien: inscribir en una institución. *Este mes hemos dado de alta a cien nuevos socios* ❐ a se înscrie undeva. *Luna aceasta s-au înscris o sută de noi membri.*

ALTAR (altar)

a. Llevar a una mujer/a un hombre **al altar/a la vicaría**: casarse. *Tras un larguísimo noviazgo, la llevó finalmente al altar* ❐ a se căsători cu cineva; **a conduce la altar** o femeie/un bărbat; **a-și pune cununiile/pirostriile pe cap**. *După o logodnă îndelungată, a condus-o, în fine, la altar.*
b. Poner/tener a alguien **en un altar/en los altares/en un pedestal**: apreciar en extremo, ensalzar. *A mi profesor de japonés lo tengo en los altares* ❐ a aprecia extrem de mult, a admira; **a ține la mare cinste** pe cineva; **a ridica** pe cineva **în slăvi**. *Pe profesorul de japoneză eu îl țin la mare cinste* (☞ ELOGIO: **Deshacerse** alguien **en elogios** con alguien).
c. Quedarse una mujer **para adornar altares**: ☞ SANTO: **Quedarse** una mujer **para vestir santos**.

ALTO (înalt)

a. Pasar alguien algo **por alto**: omitir o silenciar un asunto. *Como últimamente has sacado buenas notas, pasaremos por alto tus errores anteriores* ❐ a omite sau a păstra tăcere despre un subiect; **a trece sub tăcere** ceva; **a trece cu vederea** ceva; **a trece peste** ceva. *Pentru că în ultimul timp ai obținut note mari, vom trece cu vederea greșelile tale anterioare* (☞ VISTA: **Hacer** alguien **la vista gorda**; TINTERO: **Dejar**[se] alguien algo **en el tintero**).
b. Por todo lo alto; **a lo grande**: sin limitaciones. *Celebraremos tu cumpleaños por todo lo alto* ❐ **în stil mare**; **pe picior mare**. *Vom sărbători ziua ta de naștere în stil mare.*

ALTURA (înălțime)

a. A estas alturas: en el momento presente. *Tolerarte a estas alturas tantos desaciertos me parece inadmisible* ❐ în momentul prezent/de față, actualmente; **în ziua de azi**; **la ora actuală**. *Să-ți tolerez atâtea greșeli ar fi inadmisibil în momentul de față.*
b. (Comportarse/estar...) algo/alguien **a la altura (de las circunstancias)**; INF.: **dar** alguien **la talla/el do de pecho**: (comportarse/estar) de acuerdo a lo esperado. *Nos asustaba su inexperiencia, pero al final estuvo a la altura de las circunstancias* ❐ (a fi/a se comporta) conform așteptărilor/cerințelor; **a fi la înălțimea așteptărilor/cerințelor**. *Ne speria lipsa lui de experiență, dar până la urmă a fost la înălțimea așteptărilor* (☞ TONO: **A tono**; FRENTE: **Hacer** alguien **frente a** algo/alguien; TIPO: **Mantener** alguien **el tipo** [INF.]).
c. Quedar alguien **a la altura del betún** (INF.): dar una impresión lamentable. *Con un gesto tan impulsivo has quedado a la altura del betún* ❐ a da/a lăsa o impresie lamentabilă; **a se face de râs/rușine**; INF.: **a se face de baftă/băcănie**. *Cu un gest atât de impulsiv, te-ai făcut de băcănie.*
d. Rayar alguien **a gran/mucha altura**: actuar de modo sobresaliente. *En sus conferencias sobre Unamuno, siempre raya a gran altura* ❐ a acționa într-un mod remarcabil, a face ceva foarte bine; **a fi la înălțime**. *În conferințele lui despre Unamuno, este întotdeauna la înălțime.*

AMÉN (amin)

a. Amén de (FORM.): además de. *Vinieron también mis primos, amén de mis abuelos, tíos y sobrinos* ❐ pe lângă, în afară de. *Au venit și verișorii mei, pe lângă bunici, unchi și nepoți.*
b. Decir alguien **(a todo) amén**: dar siempre un sí por respuesta. *Tiene tanto miedo de ofenderme que a todo me dice amén* ❐ a spune

totdeauna da; **a spune da la toate**. *Îi este aşa de frică să nu mă jignească, încât îmi spune da la toate.*
c. En un decir amén; en un santiamén; en un abrir y cerrar de ojos; en menos que canta un gallo (todas INF.): en un instante. *Si quieres, te preparo una salsita para la pasta en un decir amén* ❐ într-o clipă; **cât ai clipi/zice peşte**. *Dacă vrei pot să pregătesc un sos pentru paste cât ai zice peşte* (☞ CARRERA: **En una carrera** [INF.]; GAS: **A todo gas** [INF.]; NOCHE: **De la noche a la mañana**).

AMOR (dragoste)

a. De mil amores: con mucho gusto. *Te acompaño de mil amores al parque* ❐ cu mare plăcere; **cu dragă inimă**. *Te conduc cu dragă inimă până în parc.*
b. Hacer alguien **el amor**: **1.** realizar el acto sexual (VULG.: **Echar** alguien **un polvo**). *¡Vamos a hacer el amor, mi amor, como en las películas!*; **2.** (EN DESUSO) cortejar (**hacerle** a alguien **la corte**). *Es una dama inteligente y hermosa; gustosamente le haría el amor mandándole cartas y regalos* ❐ **1.** a face dragoste. *Hai să facem dragoste, iubitule, ca în filme*; **2.** a curta (**a face curte** cuiva). *Este o doamnă inteligentă şi frumoasă, i-ar face curte cu mare plăcere, trimiţându-i scrisori şi cadouri.*
c. Por amor al arte: de modo desinteresado. *Colaboro en esta revista por amor al arte* ❐ în mod dezinteresat; **de dragul/amorul artei**. *Colaborez la această revistă de dragul artei.*
d. Por el amor de Dios: por favor, por caridad. *No le cuentes más historias de miedo al niño, por el amor de Dios* ❐ te rog foarte mult; **pentru numele lui Dumnezeu**. *Nu-i mai spune copilului poveşti de groază, pentru numele lui Dumnezeu.*

AMPOLLA (băşică)

Levantar algo **ampollas/ronchas**: provocar polémica. *Sus ruedas de prensa siempre levantan ampollas entre los políticos más conservadores* ❐ a provoca polemică, a inflama; **a pune pe jar**. *Conferinţele sale de presă îi pun întotdeauna pe jar pe cei mai conservatori dintre politicieni.*

ANCHO (larg)

a. (Estar/sentirse...) alguien **a sus anchas** (INF.): (estar/sentirse...) cómodo, a gusto. *Siempre se sintió a sus anchas en mi casa* ❐ (a fi/se simţi) comod, a-i fi pe plac; **(a fi/a se simţi) în voia sa/în largul său**. *Întotdeauna s-a simţit în largul său la mine acasă* (☞ PEZ: **[Estar/sentirse...]** alguien **como pez en el agua**;

ÁNGEL: **[Estar/sentirse...]** alguien **como los [propios/mismos] ángeles**).
b. Quedarse alguien **tan ancho/tan fresco**; **quedarse** alguien **más fresco que una lechuga** (todas INF.): permanecer impasible tras haber dicho o hecho algo improcedente. *Dijo que Picasso era un cineasta tailandés, y se quedó tan ancho* ❐ a rămâne impasibil/netulburat după ce a spus sau făcut ceva foarte deplasat; **a rămâne cât se poate de senin**. *A spus că Picasso era un cineast tailandez şi a rămas cât se poate de senin.*

ANCLA (ancoră)

Levar anclas: **1.** (aplicado a una embarcación) zarpar (**hacerse a la mar**). *Es hora de levar anclas, dijo el comandante del barco y dio orden de salir*; **2.** (aplicado a personas) ☞ ALA: **Ahuecar** alguien **el ala** (INF.) ❐ **1.** (despre ambarcaţiuni) a ridica ancora. *E timpul să ridicăm ancora, a spus comandantul vasului şi a dat semnalul de plecare*; **2.** (despre persoane) ☞ ALA: **Ahuecar** alguien **el ala** (INF.).

ANDAR (a umbla)

Volver alguien **a las andadas**: reiterar un error o un comportamiento desacertado. *La cura de desintoxicación resultó inútil y el paciente no tardó en volver a las andadas* ❐ a repeta o greşeală sau un comportament nepotrivit, a recidiva; **a cădea din nou în greşeală**; **a călca din nou strâmb**. *Tratamentul de dezintoxicare a eşuat şi pacientul n-a întârziat să cadă din nou în greşeală.*

ANGEL (înger)

a. (Estar/sentirse...) alguien **como los (propios/mismos) ángeles/en el séptimo cielo/en la gloria/en el paraíso**; INF.: **(estar/sentirse...)** alguien **como Dios**: (estar/sentirse...) de maravilla. *Leyendo poemas de Alberti me encuentro como los ángeles* ❐ (a fi/a se simţi) minunat/de minune; **(a fi/a se simţi) în al nouălea cer/ca în rai/ca în paradis**. *Citind poeme de Alberti, mă simt ca în paradis* (☞ PEZ: **[Estar/sentirse...]** alguien **como pez en el agua**; ANCHA: **[Estar/sentirse...]** alguien **a sus anchas** [INF.]).
b. Discutir dos o más personas **sobre el sexo de los ángeles**; **perderse** dos o más personas **en discusiones bizantinas**; INF.: **discutir** dos o más personas **si son churras o merinas**: discutir de modo estéril o superficial. *Intentar descubrir los motivos últimos de su comportamiento es como discutir sobre el sexo de los ángeles* ❐ a discuta într-un mod steril sau superficial, a vorbi mult, dar neconcludent; **a bate apa-n piuă**; **a vorbi discuţii**

(INF.). *A încerca să descoperim motivele ultime ale comportamentului său înseamnă să batem apa-n piuă.*
c. Dormir alguien **como un angelito/como un santo**: dormir serena y plácidamente. *El colchón era de agua y aún recuerdo que dormí como un angelito* ❐ a dormi cu seninătate şi foarte liniştit; **a dormi ca un îngeraş/prunc, a dormi fără vise.** *Era o saltea cu apă şi încă îmi amintesc că am dormit ca un prunc* (☞ CEPORRO: **Dormir** alguien **como un ceporro** [INF.]; MORFEO: **Caer** alguien **en los brazos de Morfeo**).
d. (Hacer) alguien algo **como los (propios/mismos) ángeles**; INF.: **(hacer)** alguien algo **como Dios**: (hacer) algo extraordinariamente bien. *Es un artista aficionado, pero pinta como los ángeles* ❐ (a face) ceva minunat, dumnezeieşte. *Este un artist amator, dar pictează dumnezeieşte.*
e. Tener alguien **(mucho) ángel/duende**; INF.: **tener** alguien **(mucho) gancho**: poseer un encanto especial. *Sin ser una belleza, tiene muchísimo ángel* ❐ a avea un farmec deosebit, a avea mult farmec; **a avea farmecul/şarmul său**; **a avea pe vino-ncoace.** *Chiar dacă nu este o frumuseţe, are farmecul său* (☞ GARRA: **Tener** alguien **[mucha] garra** [INF.]).

ANILLO (inel)

a. Caérsele a alguien **los anillos**: (habitual como reproche) sentirse vulnerado o humillado en la propia autoestima o en la imagen pública. *Piénsatelo mejor: no se te caen los anillos por trabajar una temporada en esto* ❐ (de obicei ca reproş) a se simţi atins sau umilit, în ochii proprii sau ai altora; **a-i cădea galoanele/mâinile.** *Gândeşte-te mai bine: n-o să-ţi cadă galoanele dacă munceşti o vreme în acest domeniu.*
b. (Venir) algo **como anillo al dedo**: ☞ AGUA: **(Venir)** algo **como agua de mayo.**

ANTENA (antenă)

a. Poner alguien **las antenas en** algo; **asomar/meter** alguien **las narices en** algo (todas INF.): fisgonear en un asunto ajeno. *Conoce la vida privada de todos; siempre está con las antenas puestas* ❐ a iscodi într-un domeniu străin; **a-şi băga nasul unde nu-i fierbe oala/în toate/peste tot; a se băga ca musca-n lapte.** *Cunoaşte viaţa privată a tuturor, întotdeauna şi-a băgat nasul peste tot* (☞ OREJA: **Aguzar** alguien **la oreja**).
b. Estar algo/alguien **en antena**: ☞ AIRE: **Estar** algo/alguien **en el aire.**

ANZUELO (undiţă)

a. Echar alguien **el anzuelo** (INF.): tender una trampa, persuadir con engaños. *Nos echaron el anzuelo con tantas y tantas ventajas, que nos lo creímos todo como tontos* ❐ a întinde o cursă/capcană, a convinge prin înşelăciune; **a arunca momeala.** *Ne-a aruncat momeala vorbindu-ne atât de mult despre avantaje, încât noi l-am crezut ca proştii.*
b. Morder/picar/tragarse alguien **el anzuelo; tragarse** alguien **la bola** (todas INF.): ser víctima de una broma, trampa o engaño. *Les dijimos que éramos hermanos y mordieron el anzuelo* ❐ a fi victima unei glume, capcane sau înşelăciuni; **a muşca/a înghiţi momeala; a înghiţi pilula/hapul/găluşca; a cădea în cursă/în laţ, a o lua de bună.** *Le-am spus că suntem fraţi şi ei au luat-o de bună* (☞ PÍLDORA: **Tragarse** alguien **la píldora** [INF.]).

AÑICO (ciob)

a. (Estar) alguien **hecho añicos** (INF.): ☞ ALMA: **No poder** alguien **(ni) con el alma.**
b. Hacer(se) algo **añicos/ceniza(s)/cisco/trizas**; INF.: **hacer**(se) algo **harina/miga/ papilla/polvo/tortilla**: romper(se) en pequeños trozos. *El jarrón de cristal se nos cayó y se hizo añicos* ❐ a (se) rupe/sparge în bucăţi mici, a (se) sfărâma; **a** (se) **face bucăţi-bucăţele/praf/pulbere/zob/ţăndări.** *Vaza de cristal a căzut şi s-a făcut ţăndări.*

AÑO (an)

a. El año de la polca/de la pera/de catapún; (tiempos) de Maricastaña (todas INF.): tiempo muy remoto. *Tus métodos didácticos, si existen, son del año de la polca* ❐ timpuri foarte îndepărtate/vechi; **de pe vremea bunicii/de pe vremea lui Pazvante Chioru/de când lumea.** *Metodele tale didactice, dacă există, sunt de pe vremea bunicii.*
b. (Estar) algo/alguien **a años luz/a (cien/mil) leguas de** algo/alguien: estar extremadamente alejado. *Nuestra tecnología está a años luz de la vuestra* ❐ a fi extrem de departe; **a fi peste mări şi ţări; a se afla la ani lumină.** *Tehnologia noastră se află la ani lumină de a voastră.*
c. Estar algo/alguien **de buen año** (INF.): tener un aspecto saludable. *El cerdo se está poniendo de buen año; se nota que lo cuidan con mimo* ❐ a avea un aspect sănătos. *Porcul are un aspect din ce în ce mai sănătos, se cunoaşte că îl cresc cu grijă.*
d. (Estar) alguien **entrado/metido en años**: (estar) en edad madura. *Es un especialista, ya metido en años, y con una excelente*

trayectoria profesional ❐ (a fi) de vârstă matură, matur; **(a fi) în puterea/floarea vârstei**. *Este un expert, ajuns în puterea vârstei şi cu un parcurs profesional excelent* (☞ CANA: **Peinar** alguien **canas**).
e. Quitarse alguien **años**: declarar menos edad de la que en realidad se tiene. *A cada uno le dice que tiene una edad distinta, tan acostumbrado como está a quitarse años* ❐ a declara o vârstă mai mică decât în realitate; **a-şi ascunde vârsta**. *Fiind obişnuit să-şi ascundă vârsta, fiecăruia îi spune că are un alt număr de ani.*

APAGAR (a stinge)

Apaga y vámonos; **(y) aquí paz y después gloria** (ambas INF.): expresiones mediante las que se pone súbitamente fin a una situación que se vuelve inaceptable para una de las partes. *Si sólo me necesitas para cocinar y planchar, entonces apaga y vámonos* ❐ expresii prin care se pune brusc capăt unei situaţii care a devenit inacceptabilă pentru una din părţi; **până aici a fost!**; **atât şi la revedere**. *Dacă ai nevoie de mine doar pentru gătit şi călcat, atunci atât şi la revedere* (☞ ASUNTO: **[Y] asunto concluido** [INF.]).

APAÑARSE (a se descurca)

a. Apañárselas/arreglárselas/componérselas/ingeniárselas alguien (todas INF.): manejarse, sin la ayuda de nadie, en una determinada situación. *No te preocupes por mí: sabes que me las apaño perfectamente* ❐ a se descurca într-o anumită situaţie fără ajutorul nimănui; **a se descurca de unul singur**; **a o scoate singur la capăt**; **a o duce singur la bun sfârşit**. *Nu te preocupa de mine, ştii că mă descurc perfect de unul singur.*
b. Estar/ir alguien **apañado/arreglado/aviado** (todas INF.): sentirse expuesto a una situación negativa que motiva un sentimiento de indefensión. *Vamos apañados si los sueldos siguen sin subir* ❐ a se simţi expus unei situaţii nefavorabile care provoacă un sentiment de neajutorare; **a fi vai şi amar** de cineva/**de pielea** cuiva; **a fi ca vai de lume/de** cineva. *Va fi vai şi amar de noi, dacă salariile nu vor creşte ca şi până acum.*

APARIENCIA (aparenţă)

Guardar/salvar alguien **las apariencias**; **guardar** alguien **las formas**: fingir una buena imagen pública ante una situación incómoda. *Aunque su matrimonio no atraviesa un buen momento, intentan salvar las apariencias* ❐ a arăta o imagine bună într-o situaţie incomodă; **a păstra/a salva aparenţele**. *Chiar dacă mariajul lor nu traversează un moment bun, încearcă să salveze aparenţele* (☞ EXPEDIENTE: **Cubrir** alguien **el expediente**).

APRIETO (încurcătură)

Poner a alguien **en un aprieto/en un brete**: poner en una situación embarazosa. *Con preguntas tan indiscretas, siempre me pones en un aprieto* ❐ **a pune** pe cineva **în încurcătură**. *Cu întrebări aşa indiscrete, totdeauna mă pui în încurcătură.*

AQUILES (Ahile)

Talón de Aquiles: ☞ PUNTO: **Punto flaco**.

ARA (en latín: „altar" ❐ cuvânt latin: *altar*; folosit doar în expresia următoare)

En aras de; **en pro de** (ambas FORM.): en favor de. *Buscaremos siempre un entendimiento en aras de mantener la armonía familiar* ❐ **în favoarea** a ceva sau a cuiva; **în interesul** a ceva sau a cuiva. *Vom căuta totdeauna o înţelegere, în favoarea menţinerii armoniei familiale.*

ÁRBOL (copac)

Hacer alguien **leña del árbol caído**: ☞ LEÑA.

ARCO (arc)

Pasarse alguien algo **por el arco de triunfo** (VULG.): ☞ BLEDO: **Importarle** algo a alguien **un bledo** (INF.).

ARDER (a arde)

Arder alguien **en deseos de** algo: ☞ DESEO.

ARENA (nisip)

a. Bajar alguien **a la arena**; INF.: **coger** alguien **el toro por los cuernos** (ambas TAUROM.): aceptar un riesgo o un desafío. *Basta ya de tanto especular: es hora de bajar a la arena y hacer frente al conflicto* ❐ a accepta un risc sau o provocare; **a ieşi în arenă**; **a lua taurul de coarne**; **a-şi lua inima în dinţi**. *Gata cu atâtea speculaţii; e timpul să ne luăm inima în dinţi şi să facem faţă conflictului* (☞ CASCABEL: **Ponerle** alguien **el cascabel al gato** [INF.]).
b. Hacer/construir alguien **castillos de arena/en el aire**: idear proyectos o ilusiones carentes de cualquier base real. *Deja ya de fantasear con ese viaje: no haces más que construir castillos de*

arena ❐ a concepe proiecte sau a-şi face iluzii lipsite de orice bază reală, a întreprinde o acţiune nerealistă, sortită eşecului; **a construi castele pe nisip/castele în Spania**. *Nu mai fantaza în legătură cu călătoria asta; nu faci decât să construieşti castele pe nisip* (☞ CUENTO: **[Ser] algo el cuento de la lechera** [INF.]).

ARMA (armă)

a. Ser algo **un arma de doble filo**: revestir el peligro de provocar igualmente un efecto contrario al que se persigue. *Que cambien al director puede ser un arma de doble filo: por una parte podría venir alguien con nuevas ideas pero, por otra, perderíamos a un hombre experimentado* ❐ a presupune pericolul de a provoca un efect contrar celui urmărit; **a fi (o armă) cu două tăişuri**. *Schimbarea directorului poate fi o armă cu două tăişuri: pe de o parte, ar putea să vină cineva cu idei noi, dar, pe de alta, am pierde un om experimentat.*
b. Pasar a alguien **por las armas**: matar; castigar de modo ejemplar. *Si te vuelvo a ver con otra, te paso por las armas* ❐ a omorî; a pedepsi în mod exemplar; **a trece** pe cineva **prin sabie**; **a pune** cuiva **capul sub sabie**; **a-şi lua plata**. *Dacă te mai văd cu alta, îţi vei lua plata.*
c. (Ser) alguien **de armas tomar/de rompe y rasga/de (mucho) cuidado** (todas INF.): tener un carácter impulsivo y temible. *A Javier es mejor no provocarlo: es un niño de armas tomar* ❐ a avea un caracter impulsiv şi de temut, a fi irascibil şi violent; **a fi pus pe harţă/pe scandal**; **a fi (mereu) cu capsa pusă**; **a-şi ieşi repede din fire**; **a-l frige pielea**. *E mai bine să nu-l provoci pe Javier, e un copil mereu pus pe harţă.*

ARMAR (a înarma)

Armarla/montarla alguien **(parda)**; **armar/formar/montar** alguien **un belén/un cirio/un escándalo/la gorda/la marimorena/la de Dios es Cristo/la de San Quintín** (todas INF.): provocar/suscitar(se) una situación tensa. *Con ese carácter tan visceral siempre acaba armando la gorda* ❐ a provoca/face scandal; **a face să se aprindă spiritele**; **a isca o ceartă/un scandal**. *Cu un caracter atât de visceral, totdeauna sfârşeşte prin a isca un scandal* (☞ CIELO: **Venirse el cielo abajo**; ROSARIO: **Acabar** algo **como el rosario de la aurora** [INF.]).

ARO (cerc)

Pasar/entrar alguien **por el aro**; **comer y callar** (todas INF.): someterse a lo que otro propone o impone. *Sólo con amenazas conseguiremos que pase por el aro y que acepte nuestras condiciones*

❐ a se supune la ceea ce propune sau impune altcineva; **a juca după cum i se cântă**; **a fi la remorca** cuiva; **a fi păpuşa** cuiva. *Doar cu ameninţări vom reuşi să-l facem să joace după cum i se cântă şi să accepte condiţiile noastre* (☞ FUERZA: **A la fuerza**).

ARRASTRE (târâre)

(Estar) alguien **para el arrastre** (TAUROM.; INF.): ☞ ALMA: **No poder** alguien **(ni) con el alma**.

ARREGLAR (a repara)

a. Arreglárselas alguien (INF.): ☞ APAÑARSE: **Apañárselas** alguien (INF.).
b. Estar/ir alguien **arreglado** (INF.): ☞ APAÑARSE: **Estar/ir** alguien **apañado** (INF.).

ARRIBA (sus)

Mirar a alguien **de arriba abajo/por encima del hombro** (ambas INF.): mostrar superioridad y arrogancia. *Nos mira siempre de arriba abajo, como queriendo demostrar qué lejos ha llegado* ❐ a manifesta superioritate şi aroganţă, a fi încrezut/înfumurat/îngâmfat; **a fi plin de sine**; **a fi/a sta/a umbla cu nasul pe sus**; **a nu-i ajunge** cuiva **cu prăjina la nas**; **a se crede buricul pământului**; **a privi/a se uita de sus**; **a se da mare (şi tare)**; **a se ţine mare**; **a se umfla în pene**; **a-şi burzului creasta**; **a-şi da aere/ifose**. *Ne priveşte întotdeauna de sus, ca şi cum ar dori să demonstreze ce departe a ajuns* (☞ AIRE: **Darse** alguien **aires de** algo [INF.]; CRESTA: **Levantar** alguien **la cresta** [INF.]).

ARRIMO (sprijin)

a. Al arrimo de (FORM.): con la ayuda o apoyo de alguien. *Obtuvo la beca al arrimo de su viejo profesor* ❐ cu ajutorul sau sprijinul cuiva; **pe barba** cuiva. *A obţinut bursa pe barba vechiului său profesor.*
b. Tener alguien **arrimos/bula/padrinos/vara alta**; INF.: **tener** alguien **enchufe**: contar con favores o privilegios inaccesibles para otros. *Tiene arrimos y progresará rápidamente en la empresa* ❐ a conta pe favoruri sau privilegii inaccesibile altora; **a avea pile/proptele/un sfânt/rude la Ierusalim/spate puternic**. *Are proptele şi va progresa rapid la firmă* (☞ ESPALDA: **Tener** alguien **las espaldas [bien] cubiertas**).

ARTE (artă)

No tener alguien **(ni) arte ni parte en** algo: estar al margen, no tener ningún interés/intervención. *Mi opinión podría serviros*

porque, en esta discusión, no tengo arte ni parte ❐ a fi în afară de ceva, a nu fi interesat/amestecat în ceva, a nu avea nici un interes; **a nu avea nici în clin nici în mânecă** cu ceva. *Opinia mea ar putea fi utilă pentru că nu am nici în clin nici în mânecă cu această problemă* (☞ VELA: **No darle a alguien vela en este/ese entierro**).

AS (as)

Guardar alguien **un as en la manga**: ocultar algo esperando la ocasión propicia para aprovecharlo. *Arriesga tanto porque guarda un as en la manga* ❐ a ascunde un lucru aşteptând ocazia potrivită pentru a-l folosi; **a avea/a păstra un as/o carte în mânecă**. *Riscă atât de mult pentru că are un as în mânecă.*

ASCO (greaţă/scârbă)

a. Darle algo/alguien **asco** a alguien; **revolverle** algo/alguien **el estómago/las tripas** a alguien (todas INF.): provocar/sentir repugnancia o repulsión. *No te imaginas el asco que me da toda esta basura* ❐ a provoca/a simţi silă sau repulsie; **a (i) (se) face greaţă/scârbă; a (i) (se) întoarce maţele/rânza/stomacul pe dos; a i se apleca**. *Nu-ţi imaginezi ce scârbă îmi face tot acest gunoi.*
b. Estar algo/alguien **hecho un asco** (INF.): estar muy sucio o desaseado. *No te vendría nada mal un baño de espuma: estás hecho un asco, cariño* ❐ a fi foarte murdar sau neîngrijit; **a arăta/a fi murdar ca un porc**. *Nu ţi-ar strica de loc o baie de spumă, arăţi ca un porc, drăguţule.*
c. Hacerle ascos a algo/alguien: rechazar con afectación. *¡Qué hijo tan extraño tenemos, siempre le hace ascos al caviar!* ❐ a refuza cu afectare; **a face mofturi/nazuri; a strâmba din nas**. *Ce copil ciudat avem: mereu face mofturi la caviar!*

ASCUA (jar)

a. Arrimar alguien **el ascua a su sardina**: obrar en interés propio. *No te engañes: en este negocio cada cual arrima el ascua a su sardina* ❐ a acţiona în interes propriu; **a trage cenuşa/spuza pe turta sa; a trage jarul la oala sa**. *Nu te amăgi, în această afacere fiecare trage cenuşa pe turta sa.*
b. (Estar) alguien **en ascuas/en vilo; tener** alguien **el corazón/el alma en un puño**: hallarse en una situación tensa o angustiada. *Estuvieron en ascuas hasta que lograron hablar con su hijo* ❐ a se afla într-o stare tensionată sau neliniştită; **a sta ca pe jar/ghimpi/ace; a sta cu inima/sufletul la gură**. *Au stat ca pe jar până au reuşit să vorbească cu copilul lor.*

ASIENTO (loc)

a. Calentar alguien **el asiento** (INF.): **1.** ☞ ACTO: **Hacer** alguien **acto de presencia** en un lugar; **2.** ocupar inmerecidamente un cargo o una función. *No tuvo tiempo de calentar el asiento porque lo despidieron a la semana* ❐ **1.** ☞ ACTO: **Hacer** alguien **acto de presencia** en un lugar; **2.** a ocupa nemeritat un post sau o funcţie; **a ocupa un scaun**. *N-a ocupat scaunul prea mult timp, pentru că după o săptămână l-au concediat.*
b. Pegársele a alguien **el asiento**: quedarse inmóvil en un lugar. *¿Por qué no os levantáis? ¿Se os ha pegado el asiento o es que queréis que repita la lección?* ❐ a rămâne nemişcat într-un loc; **a fi/a rămâne lipit de scaun; a rămâne ţintuit locului/pe loc/în loc; a rămâne/a sta încremenit sau înţepenit**. *De ce nu vă ridicaţi? Sunteţi lipiţi de scaune sau vreţi să vă repet lecţia?*

ASNO (măgar)

a. (No) bajarse alguien **del asno** (INF.): ☞ BRAZO: **(No) dar** alguien **el brazo a torcer.**
b. No ver alguien **tres en un asno** (INF.): ☞ BURRO: **No ver** alguien **tres en un burro** (INF.).

ASPEREZA (asprime)

Limar alguien **asperezas**; INF.: **templar** alguien **gaitas**: atemperar discrepancias. *Los participantes tenían criterios muy distintos y tuve que estar toda la reunión templando gaitas* ❐ a tempera/a atenua discrepanţe, a concilia puncte de vedere diferite. *Participanţii aveau criterii foarte diferite şi a trebuit să stau toată şedinţa atenuând discrepanţele.*

ASUNTO (treabă)

...(y) asunto concluido; y santas pascuas; (y) punto (redondo); (y) aquí paz y después gloria; (y) en paz (todas INF.): expresiones mediante las que se pone fin, de modo tajante, a una determinada situación. *A partir de ahora tomaré yo mis propias decisiones, y asunto concluido* ❐ expresii prin care se pune capăt în mod tranşant unei anumite situaţii; **până aici a fost!; şi cu asta, basta; atât şi la revedere; pa şi pusi!; ce mai atâta vorbă!** *De acum înainte eu o să iau propriile mele hotărâri şi cu asta basta* (☞ APAGAR: **Apaga y vámonos** [INF.]).

ATRÁS (înapoi)

a. Echarse/volverse alguien **atrás**: renunciar al cumplimiento de un acuerdo o de un trato. *El acuerdo llevaba un mes firmado,*

pero la empresa se echó atrás en último momento ❐ a renunța la respectarea unei înțelegeri sau a unui tratat; **a da înapoi, a-și lua vorba înapoi, a bate în retragere.** *Înțelegerea fusese încheiată cu o lună în urmă, dar firma a dat înapoi în ultimul moment.*
b. Tirar algo **pa(ra) atrás** (INF.): ☞ ESPALDA: **Tirar** algo **de espaldas** (INF.).

AUSENCIA (absență)

Brillar algo/alguien **por su ausencia**: destacar por no participar en un acto. *El señor ministro, tan desinteresado como siempre, brilló por su ausencia en la reunión* ❐ a se face remarcat prin absența de la o manifestare sau ocazie; **a străluci prin absență; a nu onora cu prezența.** *Cu același dezinteres dintotdeauna, și la această ședință domnul ministru a strălucit prin absență.*

AVARICIA (zgârcenie)

Con avaricia: (aplicado a una característica negativa) extremadamente. *Será muy rico, pero el pobre es feo con avaricia* ❐ (folosit pe lângă o caracteristică negativă) extrem, groaznic, teribil; **din cale-afară; peste măsură.** *O fi foarte bogat, dar bietul de el este din cale-afară de urât.*

AVEMARÍA (nume al unei rugăciuni catolice)

Como el avemaría/como el padrenuestro/de carrerilla/de corrido/al dedillo/de pe a pa (todas INF.); **de memoria; con los ojos cerrados/a ojos cerrados**: fijându-lo în memoria. *En el examen, ¿podemos usar el mapa o tenemos que aprendernos todas las ciudades de memoria?* ❐ **pe de rost/pe dinafară; (a ști)** ceva **ca pe apă/ca pe „Tatăl nostru".** *La examen, vom putea folosi harta sau trebuie să învățăm toate orașele pe de rost?*

AVIAR (a repara)

Estar/ir alguien **aviado** (INF.): ☞ APAÑARSE: **Estar/ir** alguien **apañado** (INF.).

AVIS (cuvânt latin: pasăre)

Ser algo/alguien **rara avis**: ser peculiar o excepcional. *Nadie entiende la vida como la rara avis de Manolito* ❐ a fi special sau excepțional; **a fi o pasăre rară/rara avis.** *Manolito e o pasăre rară, nimeni nu înțelege viața ca el.*

AVISO (aviz/anunț)

Estar alguien **sobre aviso/al tanto/al corriente/de vuelta (de algo)**: estar informado o prevenido. *Sí, ya estaba sobre aviso de la reunión; de todos modos, gracias por recordármelo* ❐ a fi informat sau prevenit în legătură cu ceva; **a fi avizat; a fi (pus) în temă/la curent.** *Da, eram deja la curent cu întâlnirea, oricum îți mulțumesc că mi-ai amintit* (☞ CABO: **[Estar]** alguien **al cabo de la calle**).

AZÚCAR (zahăr)

Con azúcar está peor (INF.): (habitual como reproche) expresión mediante la que se constata el empeoramiento de una situación que trataba, sin embargo, de ser mejorada. *No te esfuerces por justificar su comportamiento en la fiesta: con azúcar está peor* ❐ (de obicei ca reproș) expresie prin care se constată înrăutățirea unei situații în urma încercării cuiva de a o ameliora; **a da/a ajunge/a sări din lac în puț; a o da din rău în mai rău; a o strica mai rău încercând/vrând s-o dreagă.** *Nu te strădui să justifici comportamentul său la petrecere, că vrând s-o dregi, o strici mai rău* (☞ PAÑO: **Poner** alguien **paños calientes**; REMEDIO: **Ser peor el remedio que la enfermedad**).

B

BABA (bale)

Caérsele a alguien **la baba** (INF.): **1.** mostrarse muy orgulloso de algo o de alguien. *Mira cómo se le cae la baba cada vez que nos habla de su hijo.* **2.** gustarle algo mucho y desearlo con avidez (INF.: **hacérsele** a alguien **la boca agua**; **comerse** algo/a alguien **con los ojos/la vista**; **ponér**[se]le a alguien **los dientes muy largos**). *Se me cae la baba cada vez que lo veo con un coche nuevo* ❐ **1.** a se arăta foarte mândru de ceva sau de cineva; **a se grozăvi** cu ceva/cu cineva. *Uite cum se grozăvește cu fiul lui când vine vorba de copii*; **2.** a-i plăcea foarte tare și a dori cu ardoare ceva; **a i se scurge ochii după** ceva/cineva; **a se da în vânt după** ceva/cineva; **a-i lăsa gura apă**; **a-i curge balele după** ceva/cineva. *Mi se scurg ochii de câte ori îl văd cu o mașină nouă* (☞ DEDO: **Dar** alguien **un dedo [de la mano] por** algo; DESEO: **Arder** alguien **en deseos de** algo).

BABIA (región montañosa, muy aislada, de la provincia de León ❐ regiune muntoasă, foarte izolată, din provincia León)

(Estar/vivir) alguien **en Babia/en las Batuecas/en la higuera/en el limbo/en la luna (de Valencia)/en las nubes**; **mirar** alguien **las musarañas/telarañas**; **no saber** alguien **por dónde** (se) **anda** (todas INF.): estar distraído. *Le repetí dos veces la pregunta, pero estaba en Babia* ❐ a fi distrat; **a fi absent**; **a fi cu capul în nori**; **a fi pe altă lume**; **a-i fi/a-i umbla gândurile aiurea**. *I-am repetat de două ori întrebarea, dar îi cam umblau gândurile aiurea* (☞ PÁJARO: **Tener** alguien **pájaros en la cabeza** [INF.]).

BACALAO (batog)

Cortar/partir alguien **el bacalao**; **tener** alguien **la sartén por el mango** (ambas INF.); **llevar** alguien **la batuta/la voz cantante**: mandar o dirigir. *Es mejor que obedezcas a David, que es el que parte el bacalao* ❐ a comanda sau a dirija; **a avea/a ține pâinea și cuțitul**; **a avea/a deține bagheta**; **a fi (cel) mai mare (și mai tare)**; **a da tonul**. *Este mai bine să-l asculți pe David, căci el ține pâinea și cuțitul* (☞ CARRO: **Tirar** alguien **del carro** [INF.]; PANTALÓN: **Llevar** alguien **los pantalones** [INF.]).

BAILAR (a dansa)

a. Bailar alguien **con la más fea**; **tocarle** a alguien **la china**; **cargar** alguien **con el mochuelo/con el muerto** (todas INF.): salir claramente perjudicado en un reparto. *Siempre me toca a mí bailar con la más fea y hacerme cargo de las clases de física cuántica* ❐ a ieși evident prejudiciat într-o repartizare pe activități; **a se alege cu ce e mai rău**; **a cădea beleaua/ghinionul/măgăreața/năpasta pe capul** cuiva. *Totdeauna mă aleg cu ce e mai rău și sunt din nou silit să mă ocup de lecțiile de fizică cuantică* (☞ PAPELETA: **[Ser]** algo **una [buena] papeleta**).
b. Bailar alguien **al son que tocan** (INF.): ☞ SON.
c. Bailarle a alguien **el agua** (INF.): ☞ AGUA.
d. ¡Otro que tal baila! (INF.): expresión mediante la que se reprocha la adopción de una actitud idéntica o similar a la de la mayoría. *Mi sobrino es otro que tal baila: siempre hace lo que hacen sus compañeros* ❐ expresie prin care se reproșează cuiva adoptarea unei atitudini identice sau asemănătoare cu cea a majorității; **a fi învățat să meargă cu turma/în turmă**; **a merge la grămadă/cu grămada**; **a nu gândi cu capul său**; **a se lua după alții**. *Nepotul meu face numai ce fac colegii lui: s-a învățat să meargă cu turma* (☞ CORRIENTE: **Dejarse** alguien **llevar por la corriente**; SON: **Bailar** alguien **al son que tocan** [INF.]).

BAJO (sub)

Decir algo **bajo cuerda**: ☞ CUERDA.

BALA (glonț)

a. (Ir/salir) alguien de un lugar **como una bala** (INF.): ☞ ALMA: **(Ir/salir)** alguien de un lugar **como alma que lleva el diablo** (INF.).
b. Ser alguien **un bala** (INF.): ser pícaro, sagaz, travieso. *Al principio engaña por su aspecto, pero es un auténtico bala* ❐ **a fi un picaro/a fi o pușlama/un ștrengar/un șmecher**; **a fi un pui/fecior de lele**; **a fi dracul gol**. *La început înșală prin aspectul fizic, dar este un șmecher pur și simplu.*
c. (Ser) alguien **un bala perdida/un viva la virgen/ligero de cascos** (todas INF.): obrar sin juicio ni responsabilidad. *Deja ya de ser un bala perdida y aprende de una vez a ser responsable* ❐ a

acţiona fără judecată, a fi iresponsabil/inconştient. *Nu mai fi atât de inconştient, învaţă odată să fii responsabil.*
d. Tirar alguien **con bala/a matar** (ambas INF.): hablar u obrar intencionadamente contra alguien. *Trató de desprestigiarlo aludiendo a su vida privada; está muy claro que tira a matar* ❐ a vorbi, a acţiona cu intenţii răuvoitoare în defavoarea cuiva; **a săpa groapa** cuiva; **a purta** cuiva **sâmbetele**; **a i-o coace** cuiva; **a pune gând rău** cuiva. *A încercat să-l discrediteze făcând aluzie la viaţa sa privată, este evident că-i sapă groapa.*

BALANZA (balanţă)

Inclinar(se) **la balanza**: (aplicado a un asunto) decantar(se) a favor de una de las partes. *La lucha fue muy equilibrada pero, al final, la balanza se inclinó a favor del equipo japonés* ❐ (despre o situaţie) a (se) rezolva în favoarea cuiva; **a** (se) **înclina balanţa în favoarea** cuiva; **a avea câştig de cauză**. *Lupta a fost foarte echilibrată, dar în cele din urmă balanţa s-a înclinat în favoarea echipei japoneze.*

BALDE (prisos)

a. De balde; **por la cara/por su cara bonita/por (todo) el morro**; **de gorra** (todas INF.): gratis. *Nadie sabe cómo consigue de balde tantas entradas para los toros* ❐ gratis; **pe daiboj**; **pe degeaba**; **pe nimic**; **de pomană**; **pe de-a moaca**. *Nimeni nu ştie cum face rost pe nimic de atâtea bilete pentru coride.*
b. En balde (INF.): en vano. *Te esperé en balde, pensando que saldrías a la hora de siempre* ❐ degeaba; **în van, în zadar**. *Te-am aşteptat în zadar, crezând că vei ieşi la ora obişnuită.*

BALSA (baltă)

Ser algo **una balsa de aceite**: disfrutar de una absoluta tranquilidad. *Después de tantos enfrentamientos, el panorama político ya no es ninguna balsa de aceite* ❐ a se bucura de o linişte absolută. *După atâtea confruntări, atmosfera politică nu se mai poate bucura de prea multă linişte.*

BANDA (bandă)

Cerrarse alguien **en banda**; **seguir** alguien **en sus trece** (ambas INF.): mostrarse inflexible en una actitud o en una convicción. *Hemos tratado mil veces de negociar, pero se han cerrado en banda y no hay nada que hacer* ❐ a se arăta inflexibil într-o atitudine sau convingere; **a o ţine una şi bună/morţiş**; **a rămâne pe poziţie**; **a-i intra** cuiva ceva **în cap**; **a avea o idee fixă**; INF.: **a i se pune**

pata. *Am încercat de mii de ori să negociem, dar ei au rămas pe poziţie şi nu avem ce să facem* (☞ CABEZA: **Metérsele** algo a alguien **en la cabeza** [INF.]).

BANDEJA (tavă)

a. Pasar alguien **la bandeja/la cuenta** (ambas INF.): pretender la devolución de un favor anteriormente prestado. *Esta semana te deja el coche, sí, pero la que viene te pasará la bandeja.* ❐ a pretinde ceva în schimb pentru o favoare făcută anterior; **a cere** ceva **în schimb**; **a cere un contraserviciu**. *Săptămâna asta îţi împrumută maşina, dar săptămâna viitoare o să-ţi ceară ceva în schimb.*
b. Poner/servir algo **en bandeja**: facilitar enormemente la obtención de algo. *Con su negativa a participar en el concurso, te ha puesto la beca en bandeja* ❐ a facilita foarte mult obţinerea unui lucru; **a aduce** ceva cuiva **pe tavă**; **a-i netezi calea**; **a-i da mură-n gură**. *Prin neparticiparea sa la concurs, ţi-a adus bursa pe tavă* (☞ HUEVO: **A huevo** [VULG.]; CIELO: **Llover/caer** algo **del cielo**).

BANDERA (steag)

a. De bandera; **de fábula**; **de perlas**; **de oro (molido)**; **de órdago**; **sin igual**; **sin par**; INF.: **de campeonato**; **de película**; **de cine**; VULG.: **de puta madre**: espléndido. *¡Enhorabuena! Has tenido una intervención de bandera* ❐ splendid; **fără egal/fără pereche**; **o nebunie**; **beton**; **trăsnet**; **de vis**; **ca-n filme**; **de milioane**; INF.: **marfă**. *Felicitări! Ai avut o intervenţie de milioane.*
b. Jurar alguien **bandera**: prestar juramento, civil o militar, de fidelidad a la patria. *Tras un corto periodo de instrucción iniciaron los ensayos para jurar bandera* ❐ a presta jurământ, civil sau militar, de credinţă faţă de patrie; **a jura pe steag/drapel**; **a depune jurământul**. *După o scurtă perioadă de instrucţie, am început repetiţiile pentru depunerea jurământului.*

BANQUILLO (bancă)

a. Chupar alguien **banquillo** (INF.): (aplicado a un deportista) estar más tiempo en el banquillo que en el terreno de juego. *Harto de chupar banquillo, decidió cambiar de equipo* ❐ (referitor la un sportiv) a sta mai mult pe bancă decât în teren; **a lustrui banca (de rezerve)**. *Sătul să lustruiască banca de rezerve, fotbalistul s-a hotărât să-şi schimbe echipa.*
b. Estar/sentarse alguien **en el banquillo (de los acusados)**: ser inculpado de algo. *Me temo que, si está en el banquillo de los acusados, es por más de una razón* ❐ a fi acuzat de ceva; **a fi**

(adus/trimis) pe banca acuzaţilor. *Mă tem că sunt mai multe motive pentru care a fost adus pe banca acuzaţilor.*

BAÑO (baie)

Darle un baño a alguien (INF.): obtener sobre alguien una derrota moral mediante una exhibición de virtuosismo o de conocimientos. *Con esa intervención tan acertada le has dado un baño al profesor* ❐ a obţine o victorie morală asupra cuiva printr-o demonstraţie de virtuozitate sau cunoştinţe; **a lăsa fără cuvinte/glas** pe cineva; **a închide gura** cuiva; **a da peste nas** cuiva; **a lăsa fără replică**. *Cu această intervenţie atât de potrivită, l-ai lăsat fără glas pe profesor.*

BARAJA (pachet de cărţi de joc)

Jugar alguien **con dos barajas/con (las) cartas marcadas**: actuar incorrectamente, beneficiándose de una ventaja o de un engaño. *Nadie confía ya en ti: juegas siempre con dos barajas* ❐ a acţiona incorect, beneficiind de un avantaj sau de o înşelăciune; **a juca cu cărţi măsluite**; **a trage sfori ascunse**; **a acţiona pe sub mână**; **a juca necinstit**. *Nimeni nu mai are încredere în tine, întotdeauna joci cu cărţi măsluite.*

BARBA (barbă)

a. En sus (propias) barbas/narices; en/delante de sus narices (todas INF.): en su presencia. *Esta vez fue demasiado lejos y le insultó en las propias barbas* ❐ în prezenţa sa, în faţă. *De data asta a ajuns prea departe şi l-a înjurat în faţă.*
b. Mentir alguien **con toda la barba**; **mentir** alguien **como un bellaco** (ambas INF.): mentir clara y descaradamente. *¿Recuerdas cuando te dije que te quería? Pues bien, te mentí con toda la barba* ❐ a minţi clar şi cu neruşinare, a minţi fără jenă; **a minţi de îngheaţă apele**; **a turna gogoşi**. *Mai ţii minte când ţi-am spus că te iubesc? Ei bine, ţi-am turnat gogoşi.*
c. Por barba (INF.): por persona. *La cena fue maravillosa y además nos regalaron un abanico por barba* ❐ de persoană; **de cap**; **de căciulă**. *Cina a fost minunată şi în plus ne-au dăruit câte un evantai de căciulă.*
d. Subirse alguien **a las barbas de** alguien (INF.): ☞ **Subírsele** a alguien **a las barbas** (INF.).
e. Subírsele a alguien **a las barbas**; **subirse** alguien **a las barbas de** alguien (ambas INF.): mostrar una excesiva familiaridad o una falta total de respeto en una relación. *Controla un poco tus emociones: en cuanto te ven entusiasmado, se te suben a las barbas* ❐ a manifesta o excesivă familiaritate sau o lipsă totală de respect într-o relaţie, a deveni excesiv de familiar; **a se urca în cap**. *Controlează-ţi un pic emoţiile; din momentul în care te văd entuziasmat, ţi se urcă în cap* (☞ PITO: **Tomar** a alguien **por el pito del sereno** [INF.]; PARRA: **Subirse** alguien **a la parra** [INF.]).
f. Tener alguien **pocas barbas**; **estar** alguien **(muy) verde**; **haber salido/estar** alguien **recién salido del cascarón** (todas INF.): ser inexperto. *Su voz apenas cuenta en la empresa porque aún tiene pocas barbas* ❐ a fi ageamiu, a nu avea experienţă; **a avea caş la gură**; **a fi abia ieşit din găoace**; **a fi încă verde/necopt**. *Vocea lui nu prea contează la firmă, deoarece încă mai are caş la gură.*

BARBARIDAD (aici: nebunie)

Una barbaridad (INF.): muchísimo. *Su ultima película nos gustó una barbaridad* ❐ foarte mult; **la nebunie**. *Ultimul lui film ne-a plăcut la nebunie.*

BARRABÁS (Baraba, personaj din Noul Testament)

Ser alguien **de la piel de Barrabás** (PEY.): ☞ DEMONIO: **Ser** alguien **el mismísimo/el propio demonio** (PEY.).

BARRIGA (burtă)

Rascarse alguien la **barriga**; **echarse/tenderse/tumbarse** alguien **a la bartola**; **no dar** alguien **puntada/(ni) golpe/(ni) un palo al agua**; **no pegar** alguien **sello**; **cazar** alguien **moscas**; **tocarse** alguien **las narices** (todas INF.): holgazanear, no hacer (absolutamente) nada. *Ojalá lleguen pronto las vacaciones: pienso rascarme todo el día la barriga* ❐ a lenevi, a nu face (absolut) nimic; **a arde gazul (de pomană)**; **a sta cu burta la soare/cu braţele încrucişate/cu mâinile în sân**; **a tăia frunze la câini**; **a paşte muştele**; **a nu ridica un pai de jos**; INF.: **a freca menta**. *Ce bine ar fi dacă ar sosi mai curând vacanţa, să pot sta toată ziua cu burta la soare* (☞ BRAZO: **Estar/quedarse** alguien **de brazos cruzados**; CUENTO: **Vivir** alguien **del cuento** [INF.]; SOPA: **Vivir** alguien **de la sopa boba** [INF.]).

BARRIO (cartier)

Irse alguien **al otro barrio** (INF.): ☞ ALMA: **Entregar** alguien **el alma a Dios**.

BARTOLA (ARCAÍSMO INF.: „barriga" ❐ ARHAISM INF. „burtă")

Echarse/tenderse/tumbarse alguien **a la bartola** (INF.): ☞ BARRIGA: **Rascarse** alguien **la barriga** (INF.).

BASTA (ajunge)

Basta y sobra: expresión mediante la que se indica que aquello que se ofrece resulta más que suficiente. *Deja ya de regalarme libros: con estos que tengo, basta y sobra* ❐ expresie prin care se arată că ceea ce ni s-a oferit este mai mult decât suficient; **e prea de ajuns**; **cu vârf și îndesat**. *Nu-mi mai dărui cărți, sunt prea de ajuns cele pe care mi le-ai adus.*

BÁRTULOS (por alusión a Bartolo, jurista italiano del siglo XIV y autor de voluminosos textos conocidos popularmente como „bartolos" ❐ prin aluzie la Bartolo, jurist italian din secolul al XIV-lea și autor de cărți voluminoase, numite popular „bartolos"; catrafuse)

Liar/recoger alguien **los bártulos** (INF.): prepararse para un viaje o para un cambio de residencia. *Si se vuelve a enfadar es capaz de liar los bártulos y marcharse* ❐ a începe preparativele pentru o călătorie sau pentru mutarea în altă locuință; **a-și strânge/a-și lua catrafusele/calabalâcul**. *Dacă se mai supără o dată, își ia catrafusele și pleacă.*

BASTIDORES (culise)

Entre bastidores: en privado. *Del escándalo sólo trascendieron detalles insignificantes, ¡quién sabe lo que se habrá cocido entre bastidores!* ❐ în particular, în culise. *Despre scandal au transpirat doar detalii nesemnificative, cine știe ce s-o fi petrecut în culise.*

BATUECAS (región, antiguamente aislada, situada entre las provincias de Salamanca y Cáceres ❐ regiune, izolată în vechime, aflată între provinciile Salamanca și Cáceres)

(Estar/vivir) alguien **en las Batuecas** (INF.): ☞ BABIA: **(Estar/vivir)** alguien **en Babia** (INF.).

BATUTA (baghetă)

Llevar alguien **la batuta**: ☞ BACALAO: **Cortar** alguien **el bacalao** (INF.).

BAZA (levată)

Meter alguien **baza/(la) cuchara/las narices/el hocico en** algo; **meterse** alguien **donde no lo llaman** (todas INF.): intervenir improcedentemente en un asunto. *Debería comportarse con mucha más discreción: siempre intenta meter baza en nuestras cosas* ❐ a

interveni inoportun într-o situație; **a-și băga nasul unde nu-i fierbe oala**; **a se băga ca musca-n lapte**; **a se amesteca în ciorba/borșul altuia**. *Ar trebui să se comporte cu mai multă discreție; întotdeauna încearcă să-și bage nasul unde nu-i fierbe oala* (☞ CUARTO: **Echar** alguien **su cuarto a espadas**).

BELÉN (Betleem)

Armar alguien **un belén** (INF.): ☞ ARMAR: **Armarla** alguien (INF.).

BELLACO (golan)

Mentir alguien **como un bellaco** (INF.): ☞ BARBA: **Mentir** alguien **con toda la barba** (INF.).

BEMOL (bemol)

Tener algo **bemoles** (INF.): ☞ ACABAR: **Ser** algo/alguien **el acabóse** (INF.).

BENDICIÓN (binecuvântare)

Ser alguien **una bendición (de Dios, del Señor)**: ser extraordinario, admirable, divino. *Que, en esta situación, nos haya tocado la lotería, es una bendición* ❐ a fi extraordinar, admirabil, divin; **a fi o binecuvântare (dumnezeiască)**; **a fi o minune (cerească, dumnezeiască)**. *Este o minune cerească faptul că am câștigat la loterie.*

BERENJENAL (teren cultivat cu pătlăgele vinete)

Meterse alguien **en un berenjenal** (INF.): ☞ AJO: **Meterse** alguien **en el ajo** (INF.).

BIEN (bine)

a. Estar alguien **a bien** con alguien: estar en buenas relaciones. *Tuvieron algunos roces al principio, pero ahora están a bien y nunca discuten* ❐ a fi în bune relații cu cineva; **a se avea/a se înțelege bine** cu cineva. *Au avut câteva fricțiuni la început, dar acum se înțeleg bine și nu se ceartă deloc.*

b. Tener alguien algo **a bien** (FORM.): aceptar, mostrarse alguien dispuesto a realizar algo. *Sólo si el rector tiene a bien establecer algún convenio con otras universidades, conseguiremos un intercambio real de estudiantes* ❐ a accepta, a binevoi; a se arăta dispus să facă ceva. *Doar dacă rectorul se va arăta dispus să stabilească vreo convenție cu alte universități, vom reuși un schimb real de studenți.*

BIZANTINO (bizantin)

Perderse dos o más personas **en discusiones bizantinas**: ☞ ÁNGEL: **Discutir** dos o más personas **sobre el sexo de los ángeles.**

BLANCA (denominación popular de una antigua moneda española ❒ denumire populară a unei vechi monede spaniole)

a. (Estar/quedarse...) alguien **sin blanca/sin una (perra) gorda/a la cuarta pregunta/a dos velas/más pelado que el trasero de un mono; no tener** alguien **(ni) un céntimo/un chavo/ni cinco/ni blanca/ni una (perra) gorda** (todas INF.): no tener nada de dinero. *No me pidas dinero para tabaco porque estoy sin blanca* ❒ a nu avea nici un ban; **a fi/a rămâne pe drojdie/lefter; a-i fluiera vântul prin buzunare; a nu avea (nici) o lescaie/para chioară.** *Să nu-mi ceri bani de ţigări, că sunt lefter.*
b. No tener alguien **ni blanca** (INF.): ☞ **(Estar/quedarse...)** alguien **sin blanca** (INF.).

BLANCO (alb)

a. Dar algo/alguien **en el blanco/en el quid/en la clave/en la diana**; INF.: **dar** algo/alguien **en el clavo**: acertar de lleno. *Sí, soy sagitario: has dado en el blanco* ❒ a nimeri în plin; **a nimeri la fix/ţintă; a da de rost.** *Da, sunt săgetător, ai nimerit la fix.*
b. Estar/quedarse alguien **en blanco**: ☞ ALBIS: **Estar/quedarse** alguien **en albis.**
c. No distinguir alguien **lo blanco de lo negro** (INF.): 1. tener una capacidad mental reducida (**ser** alguien **un burro** [INF., PEY.]; **no saber** alguien **hacer la o con un canuto** [INF.]; **no saber** alguien **dónde tiene la mano derecha** [INF.]. *Por más que estudie, estudia en balde: no distingue lo blanco de lo negro*; 2. ☞ IDEA: **No tener** alguien **ni (la más ligera/mínima/remota/ni la menor) idea** ❒ 1. a avea o capacitate mintală redusă (**a nu avea minte; a avea o minte de găină; a avea minte puţină; a nu-l ajuta mintea**). *Oricât s-ar strădui să înveţe, e zadarnic, are o minte de găină*; 2. ☞ IDEA: **No tener** alguien **ni (la más ligera/mínima/remota/ni la menor) idea.**
d. Parecerse dos o más personas **en el blanco de las uñas/como un huevo a una castaña** (ambas INF.): no parecerse físicamente en nada. *Te pareces a Marlon Brando en el blanco de las uñas* ❒ a nu se asemăna fizic prin nimic; **a nu semăna nici cât negru sub unghie; a fi o deosebire ca de la cer la pământ.** *Nu semeni cu Marlon Brando nici cât negru sub unghie.*

e. Pasar alguien **la noche en blanco/en claro**; INF.: **no pegar** alguien **ojo**: no (poder) conciliar el sueño. *Pensando en nuestro beso de ayer, mi amor, he pasado toda la noche en blanco* ❒ a nu (putea) dormi; **a avea/a face noapte albă; a nu închide un ochi; a nu pune geană pe geană.** *Gândindu-mă la sărutul nostru de ieri, am avut o noapte albă.*

BLEDO (ştir)

a. Importarle algo a alguien **un bledo/un comino/un higo/un pepino/un pimiento/un pito/un rábano** (todas INF.); **tenerle** algo a alguien **sin cuidado**; VULG.: **pasarse** alguien algo **por el arco de triunfo/por la entrepierna/por donde yo me sé/por el culo/por el forro de los cojones; sudársela** algo a alguien; **traérsela** algo a alguien **floja/al fresco**: no preocuparle lo más mínimo. *Me tiene sin cuidado que te cases o no; haz con tu vida lo que quieras* ❒ a nu fi preocupat câtuşi de puţin; **a nu-i păsa**; INF.: **a-l durea în cot/fund**; **a i se rupe în paişpe** de cineva/ceva. *Mă doare în cot dacă te căsătoreşti sau nu, fă ce vrei cu viaţa ta* (☞ MISA: **Como si dicen misa** [INF.]).
b. No valer algo/alguien **un bledo/un comino/un higo/un pepino/un pimiento/un pito/un rábano** (todas INF.): no valer nada. *Su intención es buena, pero el libro no vale un comino* ❒ a nu valora nimic; **a nu face (nici) două parale; a fi apă de ploaie.** *Intenţia sa e bună, dar cartea nu face două parale.*

BOCA (gură)

a. A bocajarro: 1. a una cortísima distancia (**a quemarropa**). *Murió de un disparo a bocajarro*; 2. brusca e inesperadamente (**a bote pronto; de buenas a primeras**; INF.: **de golpe y porrazo; sin comerlo ni beberlo**). *Me pilló a bocajarro y me lo contó todo en cuanto entré* ❒ 1. (de) la foarte mică distanţă, de (foarte) aproape. *A murit în urma unei împuşcături de foarte aproape*; 2. în mod brusc şi neaşteptat (**din senin; a lua ca din oală/ca prin farmec/fără veste/pe negândite/pe nepusă masă/prin surprindere**; inf: **nitam-nisam, hodoronc-tronc**). *M-a luat pe nepusă masă şi mi-a povestit totul imediat ce am intrat.*
b. Andar/ir algo **de boca en boca**: ser de dominio público. *Supe de tu debilidad por el ron porque el rumor andaba de boca en boca* ❒ a fi de domeniul public, a fi de notorietate; **a se răspândi din om în om/din gură în gură; a merge/a se duce vestea.** *Am aflat de slăbiciunea ta pentru rom deoarece zvonul s-a răspândit din om în om.*
c. (Decir) algo **a boca llena/en la cara/a las claras; no tener** alguien **pelos en la lengua** (todas INF.): (decir) algo abiertamente

y sin rodeos. *Nos dijo a boca llena que se casaba con Luisito, nuestro panadero de toda la vida* ❐ (a spune) ceva deschis și fără ocolișuri; **a spune pe/în față**; **a spune verde în față**; **a spune de la obraz**; **a spune/vorbi fără menajamente/fără ocolișuri/fără înconjur**; **a vorbi pe șleau**. *Ne-a spus-o verde în față că se mărită cu Luisito, brutarul nostru de o viață* (☞ VERDAD: [**Decirle/contarle/soltarle**] a alguien **las cuatro verdades** [INF.]).

d. Dejar a alguien/**quedarse** alguien **con la boca abierta/a cuadros/de piedra/de una pieza**; **quitarle** algo a alguien **el hipo**; **hacerse** alguien **de cruces**; **llevarse** alguien **las manos a la cabeza** (todas INF.): provocar/experimentar sorpresa, asombro o estupefacción. *Me quedé con la boca abierta cuando leí su currículum* ❐ a provoca cuiva surpriză, uimire și stupefacție/a fi foarte surprins, uimit sau stupefiat; **a lăsa/a rămâne fără grai/glas**; INF.: **a lăsa/a rămâne cu gura căscată/tablou/paf/afiș/bujbe/mască**; **a lua maul/piuitul** cuiva. *Am rămas paf când i-am citit curriculum vitae.*

e. Dejar algo **mal sabor de boca**: ☞ SABOR.

f. Hablar alguien **por boca de otro**; INF.: **hablar** alguien **por boca de ganso**: reproducir, citar o parafrasear las palabras de otra persona. *Esta teoría no me pertenece: hablo por boca de un viejo profesor* ❐ a reproduce cuvintele altcuiva, a cita, a parafraza; **a vorbi cu cuvintele** altcuiva. *Această teorie nu-mi aparține; sunt cuvintele unui bătrân profesor.*

g. Hablar alguien **por boca de ganso** (INF.): ☞ **Hablar** alguien **por boca de otro**.

h. (Para) hacer boca: (para) abrir el apetito (antes de una comida). *Y para que vayáis abriendo boca, os invito a probar estas aceitunas negras* ❐ (pentru) a-și deschide apetitul (înaintea unei mese principale); **a lua un aperitiv**. *Pentru a vă deschide apetitul, vă invit să gustați aceste măsline.*

i. Hacérsele a alguien **la boca agua** (INF.): ☞ BABA: **Caérsele** a alguien **la baba (2)**.

j. Irse alguien **de la boca**; **irse** alguien **de/soltarse** alguien **la lengua** (todas INF.): decir algo que no debía decirse. *Se divulgó la noticia porque, sin duda, alguien se fue de la boca* ❐ a spune ceva care nu trebuia spus; **a nu-și ține gura/limba în frâu**; **a-și da drumul la gură**; **a avea gura spartă**; **a-și lăsa gura slobodă**; **a-l lua gura pe dinainte**. *S-a răspândit vestea, pentru că fără îndoială cineva nu și-a ținut gura* (☞ LIEBRE: **Levantar** alguien **la liebre** [INF.]; LUZ: **Salir** algo **a la luz**; RELUCIR: **Sacar/salir** algo **a relucir**).

k. Meterse alguien **en la boca del lobo** (INF.); **meterse** alguien **en terreno minado/en un campo de minas**: exponerse a una situación arriesgada o peligrosa. *Acepté el desafío, sin saber que me metía en la boca del lobo* ❐ a se expune unei situații riscante sau periculoase; **a se băga în gura lupului**; **a se băga în bătaia puștii**; **a intra pe teren minat**; **a-și pune pielea la saramură**. *Am acceptat provocarea fără să știu că mă băgam în gura lupului* (☞ CARNE: **Ser** alguien **carne de cañón**).

l. No abrir alguien **la boca**; **no decir** alguien **„esta boca es mía"/ni „mu"/ni „pío"**; **cerrar** alguien **el pico** (todas INF.); **no despegar** alguien **los labios**: no hablar. *Dice que se sintió muy bien en la fiesta, pero lo cierto es que no abrió la boca en toda la noche* ❐ a nu vorbi; **a păstra tăcerea**; **a nu deschide gura/pliscul**; **a nu spune nici pâs**; **a tăcea chitic/mâlc**; **a tăcea ca peștele**; **a-și pune frâu limbii**. *Zice că s-a simțit foarte bine la petrecere, dar adevărul e că a tăcut mâlc toată noaptea* (☞ CONVIDADO: [**Estar**] alguien [**de**] **convidado de piedra**; PUNTO: **Punto en boca**).

m. No decir alguien **„esta boca es mía"** (INF.): ☞ **No abrir** alguien **la boca** (INF.).

n. Por la boca muere el pez: ☞ PEZ.

o. Quedarse alguien **con la boca abierta** (INF.): ☞ **Dejar** a alguien/**quedarse** alguien **con la boca abierta** (INF.).

p. (Salir/quedar...) algo **a pedir de boca/redondo**: (salir/quedar) según lo deseado. *El congreso, tan complejo en su organización, nos salió a pedir de boca* ❐ după dorință; **după pofta/voia inimii/sufletului**. *Congresul, atât de complex în organizarea lui, ne-a ieșit după voia inimii.*

q. Taparle a alguien **la boca** (INF.): comprar su silencio. *No te preocupes: con un puñado de dólares le tapamos la boca y desaparece de aquí* ❐ a cumpăra tăcerea cuiva; **a astupa/a închide gura** cuiva. *Nu te îngrijora, cu un pumn de dolari îi închidem gura și dispare de aici.*

BOCADO (îmbucătură; bucată)

No tener alguien **(ni) para un bocado**; INF.: **no tener** alguien **dónde caerse muerto**; **(estar)** alguien **con una mano delante y otra detrás**; INF.; PEY.: **(ser)** alguien **un muerto de hambre**: sufrir una pobreza absoluta. *Si no fuera por las limosnas, se moriría de hambre; no tiene ni para un bocado* ❐ a suferi de o sărăcie extremă; **a ajunge la sapă de lemn**; **a fi sărac lipit pământului**; **a fi de o sărăcie lucie**; **a-i sufla vântul în traistă**; **a nu avea ce băga în gură**; **a nu avea după ce bea apă**; **a nu avea tăciune în vatră**; **a nu avea unde să pună capul**. *Dacă n-ar primi pomană, ar muri de foame, e sărac lipit pământului.*

BOGA (del francés *vogue*: „moda" ❐ din francezul *vogue*: „modă")

(Estar) algo/alguien **en boga**: ☞ MODA: **(Estar)** algo/alguien **de moda**.

BOLA (bilă)

a. Dejar alguien **que ruede la bola** (INF.): aceptar el curso natural de las cosas sin ánimo de intervenir en ellas. *No te obesiones por el futuro: deja que ruede la bola y aprende a improvisar en cada momento* ❐ a accepta cursul natural al lucrurilor, fără a interveni; **a lăsa lucrurile să-şi urmeze cursul**. *Nu fi obsedat de viitor; lasă lucrurile să-şi urmeze cursul şi învaţă să improvizezi în fiecare moment.*
b. En bolas/en cueros/en pelota(s) picada/porretas (todas INF.); **como Dios le trajo al mundo**: completamente desnudo. *Apareció en cueros y... nos encantó verlo así* ❐ complet gol; **gol-goluţ**; **gol puşcă**; **în pielea goală**; **în costumul Evei/lui Adam**; **cum l-a născut mama**. *A apărut în costumul lui Adam şi... ne-a plăcut să-l vedem aşa.*
c. No dar alguien **pie con bola**; **no dar** alguien **(ni) una** (ambas INF.): ☞ PIE.
d. Tragarse alguien **la bola** (INF.): ☞ ANZUELO: **Morder/picar/tragarse** alguien **el anzuelo** (INF.).

BOLSILLO (buzunar)

a. Llenarse alguien **los bolsillos** (INF.): ☞ ORO: **Hacerse** alguien **de oro**.
b. Meterse a alguien **en el bolsillo** (INF.): ganar su respeto, admiración o confianza. *Con sus dotes de seductor se metió rápidamente al público en el bolsillo* ❐ a câştiga respectul, admiraţia sau încrederea cuiva; **a intra în graţiile** cuiva; **a intra sub pielea** cuiva. *Cu darurile sale de seducător, a intrat în graţiile publicului* (☞ BOTE: **Tener** a alguien **en el bote** [INF.]; GRACIA: **Caerle** a alguien **en gracia** [INF.]; CALLE: **Llevarse** a alguien **de calle** [1] [INF.]).
c. Rascarse alguien **el bolsillo** (INF.): gastar sin gusto o a la fuerza. *Creo que no me regalará el coche que me prometió, porque difícilmente se rasca el bolsillo* ❐ a cheltui fără plăcere sau forţat; **a scoate (cu) greu banii din buzunar**; **a-i veni greu să scoată banii**. *Mă îndoiesc că îmi va dărui maşina promisă; ştiu că e un om care scoate greu banii din buzunar.*

BOMBA (bombă)

Pasár(se)lo alguien **bomba/como un enano/de muerte** (todas INF.): divertirse extraordinariamente. *Cantando en el karaoke siempre nos lo pasamos bomba* ❐ a se distra extraordinar; **a se distra de minune/grozav/pe cinste/la nebunie**; **a o face latră**. *Întotdeauna ne distrăm grozav cântând karaoke.*

BOMBARDEO (bombardament)

Apuntarse alguien **(hasta) a un bombardeo** (INF.): mostrarse dispuesto a aceptar cualquier tipo de invitación. *Seguro que Armando no falta a nuestra fiesta; ése se apunta a un bombardeo* ❐ a se arăta dispus să accepte orice fel de invitaţie; **a nu scăpa nici o ocazie**; **a nu lipsi ca martie din post**. *E sigur că Armando nu va lipsi de la petrecerea noastră, el nu scapă nici o ocazie.*

BOMBERO (pompier)

Tener alguien **ideas de bombero** (INF.): ☞ IDEA.

BOMBO (tobă mare)

a. (Anunciar) alguien algo **a bombo y platillo**; **(decir/gritar/lanzar/proclamar)** alguien algo **a los cuatro vientos** (ambas INF.): (difundir) con gran énfasis e insistencia. *Hicieron público el nombramiento del nuevo director a bombo y platillo* ❐ (a anunţa) cu mare zgomot, cu mare emfază şi insistenţă; **cu mare fast/pompă/tam-tam**; **cu surle şi trâmbiţe**; **(a face cunoscut) în cele patru vânturi**. *Numirea noului profesor a fost anunţată cu surle şi trâmbiţe* (☞ CUARTO: **Darle** alguien **un cuarto al pregonero** [INF.]; VOX: **Ser** algo **vox populi**).
b. Darse alguien **bombo** (INF.): ☞ ABUELA: **No tener/no necesitar** alguien **abuela** (INF.).
c. Darle a alguien **bombo** (INF.): ☞ AGUA: **Bailarle** a alguien **el agua** (INF.).
d. Tener/poner a alguien **la cabeza hecha un bombo** (INF.): aturdir o marear. *Me relató con tantos detalles su última peripecia que me puso la cabeza hecha un bombo* ❐ a ameţi/a năuci, a zăpăci cu vorba; **a face** cuiva **capul calendar**; **a toca la cap** pe cineva. *Mi-a povestit cu atâtea amănunte ultima lui peripeţie, încât mi-a făcut capul calendar.*

BOQUILLA (guriţă)

Decir algo **de boquilla** (INF.); **decir por decir**; **hablar por hablar**: hablar gratuitamente y sin fundamento. *Afirmó que se tiraría en paracaídas, pero seguro que lo dijo de boquilla* ❐ a vorbi gratuit, fără temei; **a da din gură**; **a vorbi de florile mărului/ca să nu tacă**; **a-şi răci gura degeaba/de pomană**. *A afirmat că ar sări cu paraşuta, dar sunt sigur că a vorbit de florile mărului.*

BORBOLLÓN (clocot)

a. (Hablar) alguien **a borbollones/borbotones**: (hablar) atropelladamente. *Apenas le entendí porque estaba tan nervioso que me lo contó todo a borbotones* ❐ (a vorbi) repede şi haotic, a bolborosi, **a-i turui gura**; **a se bate turcii la gura** cuiva. *Aproape nu l-am înţeles, pentru că era atât de emoţionat, încât povestea de parcă se băteau turcii la gura lui.*

b. (Hervir) algo **a borbollones/borbotones**: (hervir) con gran intensidad. *La sopa ha empezado a hervir a borbollones, ¿la ponemos a fuego lento?* ❐ (a fierbe) cu mare intensitate, a clocoti; **a da în clocot**. *Supa a început să dea în clocot, dăm focul mai încet?*

c. (Salir/brotar) a borbollones/borbotones: (salir/brotar) abundantemente. *El toro lo embistió por el muslo y la sangre brotó a borbollones* ❐ (a ţâşni) cu putere. *Taurul l-a împuns în coapsă şi sângele a ţâşnit cu putere.*

BORBOTÓN (clocot): ☞ BORBOLLÓN.

BORDA (bord)

Tirar/echar algo **por la borda** (INF.): prescindir de algo o de alguien. *Fue tirando por la borda las ideas superfluas hasta simplificar al máximo su teoría* ❐ a înlătura ceva sau pe cineva, a se debarasa/descotorosi de ceva sau de cineva; **a arunca** ceva **peste bord**; **a face vânt**. *A aruncat peste bord toate ideile superflue, până când a simplificat la extrem teoria.*

BORDE (margine)

(Estar) alguien **al borde del precipicio**: ☞ AGUA: **(Estar)** alguien **con el agua al cuello** (INF.).

BORRÓN (mâzgălitură)

Hacer alguien **borrón y cuenta nueva/cruz y raya/tabla rasa/tabula rasa**; INF.: **echar** alguien **pelillos a la mar**: olvidar deliberadamente un asunto desgradable con el fin de establecer un nuevo punto de partida. *Sólo eliminaremos el rencor si hacemos borrón y cuenta nueva* ❐ a uita în mod voit un lucru pentru a stabili un nou punct de pornire; **a şterge** ceva **cu buretele şi a o lua de la capăt/zero**. *Vom elimina ranchiuna doar dacă ştergem totul cu buretele şi o luăm de la capăt* (☞ ABSTRACCIÓN: **Hacer** alguien **abstracción de** algo/alguien; PÁGINA: **Pasar** alguien **página**).

BOTA (gheată)

a. Colgar alguien **las botas** (FÚTBOL); BOXEO: **colgar** alguien **los guantes**; TAUROM.: **cortarse** alguien **la coleta** (todas INF.):

abandonar el ejercicio de una actividad o de una profesión. *Ha sido un futbolista de renombre, pero el mes pasado decidió colgar las botas* ❐ a abandona exercitarea unei activităţi sau profesii; **a părăsi scena, a o lăsa baltă, a pune punct (final)**. *A fost un fotbalist renumit, dar luna trecută s-a hotărât să părăsească scena* (☞ HÁBITO: **Colgar** alguien **los hábitos**; LIBRO: **Colgar** alguien **los libros** [INF.]).

b. Morir alguien **con las botas puestas** (INF.): luchar hasta el último momento. *Aunque perdieron con los favoritos, murieron con las botas puestas* ❐ a lupta până în ultimul moment; **a se bate până la ultima suflare**; **a nu depune armele**; **a muri cu arma în mână**; **a-şi vinde scump pielea**. *Deşi au fost învinşi de favoriţi, s-au bătut până la ultima suflare* (☞ CARO: **Vender** algo **caro**).

c. Ponerse alguien **las botas/morado**; **meterse** alguien algo **entre pecho y espada**; **ponerse** alguien **ciego** (todas INF.): beneficiarse al máximo de algo, especialmente de una comida. *Con tan suculentos manjares nos vamos a poner las botas* ❐ a beneficia la maximum de ceva, în special de o masă; **a se înfrupta din belşug**; **a-şi face plinul**; **a înfuleca pe rupte**. *Cu mâncăruri atât de apetisante, vom înfuleca pe rupte* (☞ LIMA: **Comer/tragar...** alguien **como una lima** [INF.]).

BOTE[1] (salto de una pelota ❐ săritură de minge)

A bote pronto: ☞ BOCA: **A bocajarro (2)**.

BOTE[2] (recipiente ❐ borcan)

a. Chupar alguien **del bote** (INF.): extraer beneficio propio de un cargo o función. *No le pidas que se esfuerce demasiado: lleva años chupando del bote y no sabe qué es trabajar* ❐ a obţine beneficii personale dintr-un post public, a profita de un post. *Nu-i cere să facă vreun efort, de mulţi ani profită de postul său şi nu ştie ce e munca...* (☞ MANO: **Meter** alguien **la mano en** algo [INF.]; TAJADA: **Sacar** alguien **tajada de** algo [INF.]).

b. Tener a alguien **en el bote** (INF.): ganarse la confianza de alguien, convencer o persuadir a alguien. *Con el aumento de sueldo no hay problema, cariño: tengo al jefe en el bote* ❐ a câştiga încrederea cuiva, a convinge pe cineva să fie de partea ta; **a avea** pe cineva **în buzunar**. *În legătură cu mărirea salariului, nu sunt probleme, drăguţule, pe şef îl am în buzunar* (☞ BOLSILLO: **Meterse** a alguien **en el bolsillo** [INF.]; GRACIA: **Caerle** a alguien **en gracia** [INF.]).

BOTE[3] (del francés *de bout à bout*: „de extremo a extremo, en su totalidad" ❐ din francezul *de bout à bout*: „de la un cap la altul, în întregime")

(Estar) un lugar **de bote en bote** (INF.): ☞ ALFILER: **No caber un alfiler** en un lugar.

BRAZO (braţ)

a. Caer alguien **en los brazos de Morfeo**: ☞ MORFEO.
b. Estar/quedarse alguien **de brazos cruzados/mano sobre mano**; **no mover** alguien **(ni) un dedo**; INF.: **estar/quedarse** alguien **como un pasmarote**: (aplicado a una situación que precisa acción) permanecer impasible. *Me puse a coser y fregar mientras ella se quedaba de brazos cruzados* ❐ (referitor la o situaţie care presupune acţiune) a sta impasibil; **a sta cu braţele încrucişate**; **a sta cu mâinile în sân/în buzunar**; **a arde gazul de pomană**; **a nu mişca un deget**; **a nu pune (deloc) mâna**; INF.: **a freca menta**. *M-am apucat să cos, apoi să spăl vasele, în timp ce ea stătea cu mâinile în sân* (☞ BARRIGA: **Rascarse** alguien **la barriga** [INF.]).
c. (Luchar/defender) alguien algo **a brazo partido**: (luchar, defender) algo con ímpetu y vehemencia. *No haréis que cambie de opinión: pienso defender esta idea a brazo partido* ❐ (a lupta/a apăra) ceva cu impetuozitate şi energie, cu ardoare; **(a se bate/a lupta) ca un leu**. *Nu mă veţi face să-mi schimb părerea, am de gând să mă bat ca un leu pentru această idee* (☞ **No dar** alguien **el brazo a torcer**).
d. (No) dar alguien **el brazo a torcer**; INF.: **(no) bajarse** alguien **del burro/asno**; **no casarse** alguien **con nadie**: (no) ceder, persistir obstinadamente en una idea o en una actitud. *La negociación resultó infructuosa porque los sindicatos no dieron su brazo a torcer* ❐ a persista cu obstinaţie într-o idee sau atitudine, a nu ceda; **a (nu) da un pas înapoi**; **a o ţine morţiş/pe a lui**; **a o ţine una şi bună**; **a nu-l scoate din ale sale**; **a (nu) se lăsa convins**; **a (nu) se da bătut**. *Negocierea a fost infructuoasă, pentru că sindicatele n-au dat un pas înapoi* (☞ **[Luchar/defender]** alguien algo **a brazo partido**; CAPA: **[Defender]** algo/a alguien **a capa y espada**; ERRE: **Erre que erre** [INF.]).
e. (Recibir/esperar) a alguien **con los brazos abiertos**: (recibir/esperar) gustosa y hospitalariamente. *Ven cuando quieras: siempre te esperaremos con los brazos abiertos* ❐ (a primi/a aştepta) cu plăcere şi ospitalitate; **cu braţele deschise**; **cu toată inima**. *Vino oricând vrei, te vom aştepta întotdeauna cu braţele deschise.*
f. Ser alguien **el brazo derecho de** alguien: ser de total confianza. *Empezó como simple ayudante y míralo ahora: es el brazo derecho del presidente* ❐ a fi de totală încredere; **a fi mâna dreaptă** a cuiva. *A început ca simplu subaltern şi uite-l acum: e mâna dreaptă a preşedintelui.*

BRECHA (breşă)

(Estar/seguir...) alguien **en la brecha**: (estar/seguir...) dispuesto a defender una idea o actitud determinadas. *No puedes acusarme de renunciar a esta utopía: yo siempre he estado en la brecha* ❐ (a fi...) dispus să apere o anumită idee sau atitudine; **(a fi) mereu pe poziţie/gata de luptă**. *Nu mă poţi acuza că am renunţat la această utopie, am fost mereu pe poziţie* (☞ PIE: **[Estar/seguir...]** alguien **al pie del cañón**).

BRETE (încurcătură)

Poner a alguien **en un brete**: ☞ APRIETO: **Poner** a alguien **en un aprieto**.

BROMA (glumă)

a. De/en broma: sin seriedad alguna. *No le hagas caso: siempre habla en broma* ❐ fără nici o seriozitate; **în glumă**. *Nu-l lua în seamă, totdeauna vorbeşte în glumă.*
b. No estar alguien **para bromas** (INF.): ☞ CATÓLICO: **No estar** alguien **muy católico** (INF.).
c. No ser algo **cosa de broma** (INF.): ☞ COSA.
d. Tomarse algo **a broma**: no considerar algo serio. *Todos le avisaron de que era un examen difícil, pero desde el principio se lo tomó a broma* ❐ a nu lua ceva în serios; **a lua** ceva **în glumă**; **a trata** ceva **cu neseriozitate/cu uşurinţă**. *Toţi l-au avertizat că era un examen dificil, dar el l-a tratat cu uşurinţă.*

BRUCES (del vasco *buru-z*: „cabeza" ❐ din bască *buru-z*: „cap")

(Caerse/darse) alguien **de bruces**; INF.: **(caerse/darse)** alguien **de morros**; **besar** alguien **el suelo/la tierra**: caer(se) hacia adelante, golpeándose la cara con el suelo. *Resbaló en el hielo y se dio de bruces* ❐ a cădea înainte, lovindu-se cu faţa de sol; **a cădea în nas**; **a da/a veni cu nasul/burta de pământ**. *A alunecat pe gheaţă şi a căzut în nas.*

BUENO (bun)

a. A la buena de Dios (INF.): **1. dejar** alguien algo **a la buena de Dios/de la mano de Dios** (ambas INF.): no preocuparse por algo. *Dejaron la educación del niño a la buena de Dios y ahora ya no se entienden con él*; **2. hacer** alguien algo **a la buena de Dios/como Dios le dio a entender** (ambas INF.): hacer algo de modo improvisado y con escasa dedicación **(hacer** alguien algo **a patadas/en cuatro patadas**; **hacer** alguien algo **a lo que salga** [todas INF.]). *Hicieron el trabajo a la buena de Dios, así que recibieron una*

nota muy baja ; **3. salir** algo **a la buena de Dios** (INF.) : resultar algo falto de rigor y/o de calidad. *No le dedicaron mucho tiempo al recital, así que les salió a la buena de Dios* ❐ **1.** a nu se mai ocupa de ceva, a nu mai avea grijă de ceva, a se dezinteresa de ceva ; **a lăsa** ceva **la/în voia întâmplării/în voia/plata Domnului**. *A lăsat educația copilului la voia întâmplării și acum nu se mai pot înțelege cu el* ; **2.** a face ceva în mod improvizat, fără să se implice prea mult ; **a face** ceva **la întâmplare/ca să fie făcut/la voia întâmplării/cum dă Dumnezeu/de mântuială**. *Au făcut lucrarea cum a dat Dumnezeu, așa că au primit o notă foarte mică* ; **3.** a ieși ceva lipsit de rigoare, de o calitate îndoielnică ; **a ieși** ceva **de mântuială**. *Nu au acordat prea mult timp recitalului, așa că le-a ieșit ceva de mântuială.*

b. Darle a alguien **una buena** (INF.) : propinar una severa paliza. *Mi abuela Susana me amenazó con darme una buena si volvía a romper el cristal* ❐ a da o bătaie serioasă ; **a trage o bătaie soră cu moartea** ; **a trage o chelfăneală pe cinste** ; **a muia oasele** cuiva ; **a rupe/snopi/stinge/zvânta/cocoșa în bătaie**. *Bunica Susana m-a amenințat că-mi trage o chelfăneală pe cinste dacă mai sparg un geam.*

c. Darse alguien **una buena (paliza)** (INF.) : ☞ DESTAJO : **Trabajar** alguien **a destajo**.

d. De buenas a primeras : ☞ BOCA : **A bocajarro (2)**.

e. (Estar) alguien **de buenas** (INF.) : (estar) de buen humor. *Hoy estoy de buenas, así que podéis decir lo que queráis de mí* ❐ (a fi) bine dispus ; (a fi) **în toane bune** ; **a se simți bine**. *Azi sunt în toane bune, așa că puteți spune ce vreți despre mine.*

f. Hacerla alguien **buena** (INF.) : cometer un error grave. *¡La han hecho buena deteniendo a quien no debían!* ❐ a comite o eroare gravă ; **a o face de oaie** ; **a face o boacănă**. *Au făcut-o de oaie arestând pe cine nu trebuia* (☞ PATA : **Meter** alguien **la pata** [INF.] ; PASO : **Dar** alguien **un paso en falso** ; BOLA : **No dar** alguien **pie con bola** [INF.]).

g. Por las buenas/por las malas : con agrado/a la fuerza. *Es mejor que hagas los deberes por las buenas... ¿o quieres hacerlos por las malas ?* ❐ de plăcere (sau cu forța) ; **de bunăvoie (sau de nevoie)**. *Este mai bine să-ți faci temele de bunăvoie... sau vrei să le faci de nevoie ?* (☞ RASTRAS : **A rastras**).

h. Saber alguien **lo que es bueno** (INF.) : **1.** ☞ MERECER : **Llevarse** alguien **su merecido** ; **2.** sufrir en la propia piel la gravedad de un problema. *Cuando tengas un novio que no te deje ni respirar, vas a saber lo que es bueno* ❐ **1.** ☞ MERECER : **Llevarse** alguien **su merecido** ; **2. a suferi/simți pe propria piele** ceva. *Când vei avea un prieten care să nu te lase nici să respiri, vei simți pe propria piele ce înseamnă asta* (☞ PEINE : **Enterarse** alguien **de lo que vale un peine** [INF.] ; PELO : **Caérsele** a alguien **el pelo** [INF.]).

BUEY (bou)

a. Comer/tragar... alguien **como un buey** (INF.) : ☞ LIMA : **Comer/tragar...** alguien **como una lima** (INF.).

b. Habló el buey y dijo „mu" (INF.) : expresión aplicada a quien ha intervenido en una conversación para decir algo estúpido o banal. *– Tenemos dos opciones : seguir igual o cambiar de actitud. – Vaya, habló el buey y dijo „mu"* ❐ expresie folosită la adresa cuiva care a intervenit într-o discuție pentru a spune ceva banal sau stupid ; **a vorbit și nea Ion, că și el e om** ; **a vorbit ca să nu tacă** ; **a deschis gura și i-a ieșit porumbelul** ; **dacă tăcea, filozof rămânea**. *Avem două opțiuni : să continuăm tot așa sau să ne schimbăm atitudinea. – Iaca, a vorbit și el ca să nu tacă.*

c. Trabajar alguien **como un buey** (INF.) : ☞ DESTAJO : **Trabajar** alguien **a destajo**.

BULA (bulă [papală])

Tener alguien **bula** : ☞ ARRIMO : **Tener** alguien **arrimos**.

BULTO (volum ; formă nedeslușită ; balot)

a. A bulto ; **a ojo (de buen cubero)** (ambas INF.) ; **poco más o menos** : aproximadamente, sin precisar. *Calculo que, así a bulto, habría unas cien personas en la sala* ❐ aproximativ, fără precizie ; **în bloc** ; **la grămadă** ; **din/după ochi** ; **după aprecierea** cuiva ; **mai mult sau mai puțin**. *Socotesc că, în bloc, ar fi cam o sută de persoane în sală.*

b. Escurrir alguien **el bulto** (INF.) : eludir una responsabilidad. *Cruzó la frontera con un alijo enorme de heroína, pero sus contactos le ayudaron a escurrir el bulto* ❐ a ocoli o situație compromițătoare ; **a ocoli o primejdie**. *A trecut granița cu o cantitate enormă de heroină, dar contactele sale l-au ajutat să ocolească primejdia.*

c. Hacer alguien **bulto** (INF.) : ☞ ACTO : **Hacer** alguien **acto de presencia** en un lugar.

d. Ir alguien **al bulto** (TAUROM. ; INF.) : abordar sin precisión alguna un asunto. *Fue al bulto en sus acusaciones y muchos nos sentimos implicados sin tener ninguna culpa* ❐ a aborda un subiect fără precizie, a fi confuz. *A fost confuz în acuzațiile sale și mulți dintre noi ne-am simțit implicați fără să avem nici o vină.*

e. Ser algo **de bulto** (INF.) ; **saltar** algo **a la vista** ; **(verse)** algo **a la legua** ; **entrarle** algo a alguien **por el ojo/por los ojos** :

resultar evidente y manifiesto. *Incurrió en un error de bulto, así que no aprobó el examen* ❑ a fi evident sau manifest; **a fi clar/limpede ca (bună) ziua/ca lumina zilei**; **a fi cu ochi și cu sprâncene**; **a sări în ochi**; **a se vedea de la o poștă**. *A făcut o greșeală clară ca lumina zilei, așa că nu a promovat examenul* (☞ AGUA: **Estar/ser** algo **más claro que el agua**).

BURLA (glumă)

Entre burlas y veras; INF.: **como quien no quiere la cosa**; **a lo tonto**: sin apenas proponérselo. *Entre burlas y veras se ha hecho con un nombre en el campo de las finanzas* ❑ fără a-și propune, neintenționat; fără a-și pune în gând. *S-a făcut cunoscut în domeniul finanțelor fără să-și propună acest lucru* (☞ CHITA: **A la chita callando** [INF.]).

BURRO (măgar)

a. (No) bajarse alguien **del burro/asno** (INF.): ☞ BRAZO: **(No) dar** alguien **el brazo a torcer.**
b. No ver alguien **tres en un burro/asno**; **no ver** alguien **ni torta** (todas INF.): ser muy miope. *Si me quito las gafas, te juro que no veo tres en un burro* ❑ a fi foarte miop; **a nu vedea nici la un pas**; **a vedea ca prin sită/ceață**. *Dacă îmi scot ochelarii, îți jur că nu văd nici la un pas.*
c. Poner a alguien **a caer de un burro/a caer de un guindo/a caldo/como un guiñapo/como un pingo/como un trapo/como una mona/como chupa de dómine/de vuelta y media/tibio/verde/por los suelos**; **arrancarle/sacarle** a alguien **la piel a tiras**; **decir/echar pestes de** algo/alguien (todas INF.); VULG.: **poner** a alguien **a parir**: 1. criticar severamente. *Me puso a caer de un burro, allí mismo, en presencia de todos*; 2. exponer al ridículo o a la vergüenza pública. *Finalmente, se difundieron las grabaciones secretas en las que lo ponían a caer de un guindo* ❑ 1. a critica sever; **a trage o săpuneală** cuiva; **a freca** cuiva **ridichea**; **a face** pe cineva **cu ou și cu oțet**; **a rade** pe cineva **fără săpun**; **a împroșca** pe cineva **cu noroi**. *M-a făcut cu ou și cu oțet chiar acolo, în prezența tuturor*; 2. a expune ridicolului sau rușinii publice; **a face de râs/rușine** pe cineva; **a face de râsul lumii** pe cineva. *În sfârșit s-au difuzat înregistrările secrete în care era făcut de râsul lumii* (☞ PESTE: **Decir/echar** alguien **pestes de** algo/alguien [INF.]; SOLFA: **Poner** algo/a alguien **en solfa** [INF.]).
d. Ser alguien **un burro** (INF.; PEY.): ☞ BLANCO: **No distinguir** alguien **lo blanco de lo negro (1)** (INF.).
e. Ser alguien **un burro de carga** (INF.): trabajar con aguante y con espíritu de sacrificio. *Nos echará una mano su novio, que es un burro de carga* ❑ a munci cu răbdare și cu spirit de sacrificiu; **a fi un animal de povară**; **a fi învățat să tragă la jug**; **a fi un cal de bătaie**. *Ne va da o mână de ajutor prietenul ei, care e învățat să tragă la jug* (☞ DESTAJO: **Trabajar** alguien **a destajo**).
f. Trabajar alguien **como un burro** (INF.): ☞ DESTAJO: **Trabajar** alguien **a destajo.**
g. Venderle a alguien **la burra** (INF.): ☞ **Darle** a alguien **el camelo** (INF.).

C

CABAL (exact; întreg)

a. (No) (estar) alguien **en sus cabales**; INF.: **faltarle** a alguien **un tornillo**: (no) (estar) en su sano juicio. *Ese comportamiento tan excéntricos nos hizo pensar que no estaba en sus cabales* ❐ (a) (nu) (avea) o judecată sănătoasă; **(a) (nu) (fi) întreg/sănătos la minte/la cap/ în toate mințile**; **a-și ieși din minți**; **a fi într-o ureche**; **a-i lipsi o doagă** cuiva. *Acel comportament atât de excentric ne-a făcut să ne gândim că nu era în toate mințile* (☞ CABRA: **[Estar]** alguien **como una cabra** [INF.]).

b. Por sus cabales: correctamente. *Al principio nos pareció un proyecto complicado, pero lo pusieron en práctica por sus cabales* ❐ corect; **ca la carte**; **cum scrie la carte**. *Ni se părea un proiect complicat, dar l-au pus în practică așa cum scrie la carte.*

CABALLO (cal)

A mata caballo (INF.); **a salto de mata**; **deprisa y corriendo**; **a trompicones**: precipitada y atropelladamente. *La empresa lo manda a donde hace falta y él no hace más que visitar países a mata caballo* ❐ în mod precipitat și agitat; **în grabă/în goană**; **de-a valma**. *Firma îl trimite unde e nevoie și el nu face decât să viziteze în goană țară după țară.*

CABER (a încăpea)

No caber alguien **en sí (de contento)**; INF.: **no caber** alguien **en el propio pellejo (de contento)**; **(estar)** alguien **como unas castañuelas/como unas pascuas/como (un) niño con zapatos nuevos**: estar radiante de felicidad. *Después de recibir el premio no cabía en sí de alegría* ❐ a radia; **a nu mai putea de bucurie**; **a nu-și (mai) încăpea în piele (de bucurie/de fericire)**; **a nu-l mai încăpea cămașa**; **a i se umfla inima în piept**; **a-i râde inima (de bucurie)**; **a fi în al nouălea cer**. *După ce-a primit premiul, nu-și mai încăpea în piele de bucurie.*

CABEZA (cap)

a. Agachar/bajar alguien **la cabeza**: mostrar obediencia. *Al principio se rebeló, pero no tardó en agachar la cabeza* ❐ a manifesta supunere, a fi obedient; **a-și pleca capul**; **a fi cu capul plecat**. *La început se răzvrătea, dar n-a întârziat prea mult să-și plece capul* (☞ CERVIZ: **Bajar** alguien **la cerviz**; RODILLA: **Doblar** alguien **la rodilla**; TOALLA: **Tirar** alguien **la toalla** [BOXEO; INF.]).

b. Calentarse/romperse alguien **la cabeza/los cascos**; **comerse** alguien **el coco/el tarro**; **devanarse** alguien **los sesos** (todas INF.); **darle** alguien **(muchas) vueltas a** algo: meditar en exceso un problema. *Aprende a improvisar y deja ya de calentarte la cabeza* ❐ a medita exagerat la ceva; **a-și sparge capul cu** ceva; **a-și frământa/stoarce mintea/creierii**. *Obișnuiește-te odată să improvizezi și nu-ți mai sparge capul cu toate.*

c. De la cabeza a los pies/de (los) pies a (la) cabeza; **por los cuatro costados**: en su totalidad. *Me ha cogido la lluvia sin paraguas y estoy empapado de pies a cabeza* ❐ în întregime, total; **pe de-a întregul**; **din cap până-n picioare**. *M-a prins ploaia fără umbrelă și sunt ud din cap până-n picioare.*

d. Ir alguien **de cabeza/de cráneo** (ambas INF.); VULG.: **ir** alguien **de culo**: hallarse en una espiral de estrés y agitación. *Voy de cráneo con tanto volumen de trabajo en la empresa* ❐ a se afla într-un vârtej de agitație și stres; **a fi prins ca într-un vârtej**; **a nu-și mai vedea capul de treburi**; **fi luat de ape**; **a fi în mijlocul valurilor**. *Cu un volum așa de mare de treburi la firmă, sunt prins ca într-un vârtej.*

e. Metérsele algo a alguien **en la cabeza**; **tener** algo/a alguien **entre ceja y ceja**; **ponérsele** algo a alguien **en el moño**; **coger**(se)/**agarrar**(se) alguien **una perra con** algo (todas INF.): obstinarse en algo. *Se le ha metido en la cabeza que no viene, y no viene* ❐ a se încăpățâna să (nu) facă ceva; **a-și băga/a-și pune** ceva **în cap**. *Și-a băgat în cap să nu vină și nu vine* (☞ BANDA: **Cerrarse** alguien **en banda** [INF.]).

f. No caberle/entrarle algo a alguien **en la cabeza**: no poder entender o concebir algo. *No me cabe en la cabeza que hayas podido abandonarla tan de repente* ❐ a nu putea înțelege sau concepe ceva; **a nu-i intra în cap**. *Nu-mi intră în cap că ai putut s-o părăsești așa brusc.*

g. No entrarle algo a alguien **en la cabeza** (INF.): ☞ **No caberle** algo a alguien **en la cabeza** (INF.).

h. No levantar alguien **cabeza**: permanecer anclado en una situación negativa. *Tras perder el trabajo, no ha vuelto a levantar*

cabeza ❐ a rămâne blocat într-o stare negativă; **a nu-şi (putea) reveni**; **a nu-şi (putea) veni în fire**; **a nu se (putea) dezmetici**. *După ce şi-a pierdut slujba, nu şi-a mai venit în fire.*

i. No tener algo **ni pies ni cabeza**: ☞ PIE.

j. Perder alguien **la cabeza/el seso** (INF.): perder el entendimiento. *Voy a perder la cabeza por tu amor* ❐ **a-şi pierde judecata/minţile**; **a-şi pierde capul**; **a-şi ieşi/sări din minţi/din fire**. *Îmi voi pierde minţile din dragoste pentru tine.*

k. Quitarse algo **de la cabeza**: tratar de olvidar una idea obsesiva. *No es el hombre de tu vida, así que quítatelo ya de la cabeza* ❐ a încerca să uiţi o idee obsedantă; **a-şi scoate** ceva **din cap**. *Nu este bărbatul vieţii tale, aşa că scoate-ţi-l din cap.*

l. Sentar alguien **(la) cabeza**: optar, finalmente, por una vida convencional y responsable. *Después de tantas vacilaciones, ha sentado por fin la cabeza* ❐ a opta, în cele din urmă, pentru o viaţă obişnuită şi responsabilă; **a-i veni mintea la cap**; **a se da cu lumea**; **a intra în rândul lumii**; **a se da pe brazdă**. *După atâtea extravaganţe, în sfârşit i-a venit mintea la cap* (☞ REDIL: **Volver** alguien **al redil**).

m. (Ser) alguien **(la) cabeza de turco/el chivo expiatorio**; **pagar justos por pecadores**; INF.: **pagar** alguien **el pato/los platos rotos**; **cargar** alguien **con el mochuelo**; **cargar/echarle** a alguien **el muerto**: soportar injustamente el castigo derivado de un error ajeno. *El jefe me tiene manía y siempre acabo siendo yo la cabeza de turco* ❐ a suporta în mod nedrept o pedeapsă în urma unei greşeli a altcuiva; **a fi ţapul ispăşitor**; **a plăti borcanele/oalele sparte**; **a se sparge în capul** cuiva. *Şeful are ceva cu mine şi până la urmă eu plătesc oalele sparte.*

n. Subírsele algo a alguien **a la cabeza** (INF.): ☞ AIRE: **Darse** alguien **aires de** algo (INF.).

o. Tener alguien **la cabeza llena de pájaros/pájaros en la cabeza** (ambas INF.): ser un iluso soñador. *No firmes ningún proyecto con él: tiene la cabeza llena de pájaros* ❐ a fi un visător naiv; **a fi cu capul în nori**; **a crede că tot ce zboară se mănâncă**; **a avea păsărele/sticleţi**. *Nu semna nici un contract cu el, e un tip cu capul în nori* (☞ IDEA: **Tener** alguien **ideas de bombero** [INF.]; a se compara cu **a avea o păsărică în cap**: ☞ CABRA: **[Estar]** alguien **como una cabra** [INF.]).

CABEZADA (moţăială)

Echar alguien **una cabezada/cabezadita**: quedarse dormido brevemente. *¿Nos echamos una cabezadita después de la telenovela?* ❐ a adormi puţin, a aţipi; **a lăsa puţin capul**; **a trage un pui de somn**. *Lăsăm puţin capul după telenovelă?*

CABLE (cablu)

Echarle un cable/un capote a alguien; **arrimar** alguien **el hombro** (todas INF.); **echarle una mano** a alguien: prestar ayuda. *Si me echas un cable con esto, acabamos antes* ❐ a ajuta; **a da/a întinde o mână de ajutor**; **a veni în sprijinul** cuiva; **a pune umărul**. *Dacă îmi dai o mână de ajutor aici, terminăm mai repede.*

CABO (capăt)

a. Al fin y al cabo: ☞ CUENTA: **A fin de cuentas**.

b. Atar alguien **cabos**: relacionar elementos diferentes con el fin de reconstruir un suceso o de dar con la explicación de un hecho. *Empecé a atar cabos cuando la vi merodeando por aquí: estaba claro que nos espiaba* ❐ a pune în legătură elemente diferite pentru a reconstitui o întâmplare, pentru a găsi explicaţia unui fapt; **a lega firele**; **a pune (lucrurile) cap la cap**. *Am început să pun lucrurile cap la cap, când am văzut-o furişându-se pe aici: era clar că ne spiona.*

c. De cabo a rabo (INF.): de principio a fin. *Hay que volver a revisar la traducción de cabo a rabo* ❐ de la început până la sfârşit; **de la a la z**; **de la cap la coadă**; **de la un capăt la altul**. *Trebuie să revizuim din nou traducerea de la cap la coadă.*

d. (Estar) alguien **al cabo de la calle/al corriente/al día/al tanto**; INF.: **(estar)** alguien **al loro/en la onda**: (estar) informado de las últimas novedades. *Lee diariamente la prensa, así que asumo que estará al cabo de la calle* ❐ (a fi) informat despre ultimele noutăţi; **(a fi) la curent**; **(a fi) la zi**. *Citeşte ziarele zilnic, aşa că presupun că este la curent cu ce se petrece* (☞ AVISO: **[Estar]** alguien **sobre aviso [de** algo]).

e. Llevar alguien algo **a cabo**: terminar o materializar algo. *Son ideas hermosas, pero resulta inviable llevarlas a cabo* ❐ a termina ceva, a concretiza; **a duce la capăt/la bun sfârşit**. *Sunt idei frumoase, dar este imposibil să le duci la bun sfârşit* (☞ ADELANTE: **Llevar/sacar** algo/a alguien **adelante**; PUERTO: **Llevar/llegar** algo **a buen puerto**).

CABRA (capră)

(Estar) alguien **como una cabra/como un cencerro/como una chiva/como una chota/como una regadera**; **faltarle** a alguien **un tornillo**; **estar para que lo encierren** (todas INF.): (estar) loco o trastornado. *Su comportamiento lo demuestra: está como una cabra* ❐ (a fi) nebun sau tulburat mintal; **a-i lipsi o doagă**; **(a nu fi) întreg la minte/la cap**; **(a fi) căzut în cap**; **(a fi) sărit de pe fix**; **(a fi) într-o dungă/ureche**; **(a fi) deranjat la**

mansardă (toate INF.). *Comportamentul său ciudat demonstrează că îi lipseşte o doagă* (☞ CABAL: **[No] [estar]** alguien **en sus cabales**).

CABREO (INF.; supărare)

Cogerse alguien **un cabreo**; **echar** alguien **chispas** (ambas INF.): enfadarse enormemente. *No lo molestes durante la siesta, si no quieres que se cabree* ❐ a se supăra/înfuria foarte tare; **a se face foc şi pară**; **a se supăra foc**; **a arunca/scoate flăcări/scântei**; **a i se urca sângele la cap**; **a fi cu o falcă în cer şi cu una-n pământ**; **a se face negru/vânăt (de supărare)**. *Nu-l deranja în timpul siestei, dacă nu vrei să se facă foc şi pară.*

CACHA (cada una de las dos piezas que forman el mango de una navaja ❐ plăsea [de cuţit])

Meterse alguien **en** algo **hasta las cachas/hasta las cejas/hasta las pestañas/hasta los codos**; **meterse** alguien **en harina** (todas INF.): implicarse en extremo. *Sé delicado con tus críticas porque está metido hasta las cachas en este proyecto* ❐ a se implica la extrem; **a fi băgat până la urechi/în gât** în ceva. *Fii delicat cu criticile tale pentru că este băgat până la urechi în proiectul acesta* (☞ AJO: **Meterse** alguien **en el ajo**; ALMA: **Ír**[se]**le** a alguien **el alma en** algo).

CAER (a cădea)

a. Andar/estar algo/alguien **de capa caída** (INF.): ☞ CAPA.
b. Caer alguien **muy bajo**: degradarse. *Has caído muy bajo si de verdad has aceptado, sumisamente, todas sus imposiciones* ❐ a se înjosi, a se degrada; **a cădea foarte jos**; **a se face de râsul lumii**. *Ai căzut foarte jos dacă într-adevăr ai acceptat cu supunere toate lucrurile impuse de el.*
c. Caer algo **por su propio peso**: ☞ AGUA: **Estar/ser** algo **más claro que el agua**.
d. Caérsele a alguien **la baba**: ☞ BABA.
e. Caiga quien caiga (INF.); **a todo precio/a toda costa**: superando cualquier impedimento. *Me casaré con Ramón, caiga quien caiga* ❐ trecând peste orice obstacol; **cu orice chip/preţ**; **prin orice mijloace**; **fie ce-o fi**; **orice ar fi**. *Mă voi mărita cu Ramón cu orice preţ* (☞ VIENTO: **Contra viento y marea**).
f. Dejar caer algo; **dar a entender** algo: sugerir, aludir. *Dejó caer que puede que venga por aquí mañana, aprovechando que es su día libre* ❐ **a face aluzie la**; **a bate un apropo**; **a arunca o pastilă**. *A făcut aluzie la faptul că ar putea trece mâine pe aici, profitând că e ziua sa liberă.*

g. Estar algo **al caer** (INF.); **estar** algo **al llegar**: estar a punto de suceder. *Si no ha llegado todavía no importa, tiene que estar al caer* ❐ **a fi pe punctul de a se întâmpla**. *Dacă încă nu a ajuns, nu e nimic, e pe punctul de a sosi.*
h. No tener alguien **dónde caerse muerto** (INF.): ☞ BOCADO: **No tener** alguien **(ni) para un bocado** (INF.).

CAÍN (Cain)

a. Pasar alguien **las de Caín/las mil y una**; **pasarlas** alguien **moradas/negras/canutas** (todas INF.); VULG.: **pasarlas** alguien **putas**: 1. sufrir innumerables tribulaciones. *Del safari prefiero no contarte nada: te digo, sin más, que pasamos las de Caín*; 2. ☞ AGUA: **(Estar)** alguien **con el agua al cuello** (INF.) ❐ 1. a suferi numeroase chinuri; **a trece prin chinurile iadului**; **a fi chinuit ca Hristos**. *Despre safari prefer să nu-ţi povestesc nimic; îţi spun doar că am trecut prin chinurile iadului*; 2. ☞ AGUA: **(Estar)** alguien **con el agua al cuello** (INF.).
b. Venir alguien **con las de Caín** (INF.): tener malas intenciones. *Vino con las de Caín, pero lo frenamos inmediatamente* ❐ a avea intenţii rele. *Era clar că avea intenţii rele, aşa că l-am oprit imediat.*

CAJÓN (sertar)

a. Cajón de sastre: conjunto de elementos variados; concepto versátil y adaptable. *El término „cultura" es un cajón de sastre, abierto a un sinfín de matices* ❐ ansamblu de elemente variate; **multe şi mărunte/şi de toate**; concept nedefinit exact şi foarte cuprinzător. *Termenul „cultură" este nedefinit şi foarte cuprinzător, deschis la nenumărate interpretări.*
b. Ser algo **de cajón (de madera de pino)**: ☞ AGUA: **Estar/ser** algo **más claro que el agua**.

CAL (var)

a. (Cerrar) algo **a cal y canto** (INF.); **(cerrar)** algo **a piedra y lodo**: cerrar completamente. *Cada vez que abandona la ciudad cierra la casa a cal y canto por miedo a que le roben* ❐ a închide complet, a încuia foarte bine, a fereca; **a încuia cu şapte lacăte**. *De frica hoţilor, când pleacă din oraş, îşi încuie casa cu şapte lacăte.*
b. (Dar) alguien **una de cal y otra de arena** (INF.): (alternar) algo beneficioso con algo estéril. *Nuestro equipo da una de cal y otra de arena, unas veces ganando y otras perdiendo* ❐ (a alterna) lucruri pozitive cu altele negative; **una caldă, una rece**. *Echipa noastră când învinge, când pierde, mereu una caldă, una rece.*

CALABAZA (dovleac)

Darle a alguien **calabazas** (INF.): 1. suspender a alguien en un examen. *El profesor ha vuelto a darme calabazas en historia.* 2. rechazar a alguien. *Me prometió el oro y el moro, pero no era mi tipo y le di calabazas* ❐ 1. a nu promova/trece pe cineva la un examen; **a pica** pe cineva **la un examen**. *Profesorul m-a picat din nou la istorie*; 2. a respinge pe cineva; **a da papucii** cuiva; **a face vânt** cuiva; **a întoarce spatele** cuiva. *Mi-a promis marea cu sarea, dar eu i-am dat papucii.*

CALAÑA (teapă)

Ser dos o más personas **de la misma calaña/camada**; **ser** dos o más personas **(lobos) de la/una misma camada** (ambas PEY.; INF.): ser de idéntica o similar naturaleza. *Dejó a su novio punk porque se enamoró de otro de la misma calaña* ❐ a fi de natură identică sau similară; **a fi** două sau mai multe persoane **din același aluat/de aceeași teapă/(făcuți) după același calapod** (a se compara cu **cum e sacul așa-i și petecul**; **a tunat și i-a adunat**; **s-a găsit Păcală cu Tândală**). *Și-a părăsit prietenul punk pentru că s-a îndrăgostit de altul de aceeași teapă* (☞ CUERDA: **[No] ser** dos o más personas/cosas **de la misma cuerda**; TAL: **[Ser]** dos personas **tal para cual** [INF.]).

CALDO (supă; sos)

Poner a alguien **a caldo** (INF.): ☞ BURRO: **Poner** a alguien **a caer de un burro** (INF.).

CALENDAS (calende)

En las calendas griegas: ☞ DÍA: **El día del juicio final.**

CALLE (stradă)

a. Coger alguien **la calle** (INF.): irse repentinamente de un lugar. *Apuró la copa, se puso el abrigo y cogió la calle* ❐ a pleca brusc dintr-un loc, a pleca în grabă/în graba mare; **a se face nevăzut.** *Și-a golit cupa, și-a pus paltonul și s-a făcut nevăzut.*
b. Dejar a alguien **en la calle**; INF.: **poner** a alguien **(de patas/patitas) en la calle**; **dar** a alguien **la patada**: echar a alguien de su trabajo o de su casa. *No tuvieron escrúpulos en dejar en la calle a cientos de trabajadores* ❐ a da afară din serviciu sau din casă; **a lăsa pe drumuri**; **a arunca în stradă**; **a da pe ușă afară**; **a lăsa fără adăpost**; **a pune pe liber**; **a pune/a scoate pe tușă**; **a scoate din casă/din pâine**; **a da papucii** cuiva. *Fără nici un fel de scrupule, au lăsat pe drumuri sute de muncitori.*

c. (Estar) alguien **al cabo de la calle**: ☞ CABO.
d. Hacer alguien **la calle** (INF.): prostituirse. *Puedes verla todos los días: hace la calle justo en esta zona* ❐ a se prostitua; **a face trotuarul.** *Poți s-o vezi în fiecare zi, face trotuarul chiar în zona asta.*
e. Llevarse a alguien **de calle** (INF.): 1. persuadir y/o abrumar con argumentos. *Con una ponencia como ésta te los vas a llevar a todos de calle* (☞ BOLSILLO: **Meterse** a alguien **en el bolsillo** [INF.]; BOTE: **Tener** a alguien **en el bote** [INF.]; GRACIA: **Caerle** a alguien **en gracia** [INF.]); 2. conquistar, seducir. *Es un chico tan tierno que se lleva a todas las chicas de calle* (☞ HUERTO: **Llevarse** a alguien **al huerto [2]** [INF.]) ❐ 1. a convinge și/sau a copleși cu argumente. *Expunerea sa atât de documentată ne-a convins de justețea teoriei enunțate*; 2. a cuceri/a seduce; **a scoate din minți** pe cineva. *Este un băiat așa de tandru, încât scoate din minți toate fetele* (☞ HUERTO: **Llevarse** a alguien **al huerto [2]** [INF.]).
f. Poner a alguien **(de patas/patitas) en la calle** (INF.): ☞ **Dejar** a alguien **en la calle.**
g. Tirar alguien **por la calle del medio** (INF.): ☞ MANTA: **Liarse** alguien **la manta a la cabeza** (INF.).
h. Traer/llevar a alguien **por la calle de la amargura**; INF.: **tener** a alguien **a mal traer**: causarle disgustos constantemente. *¡Con tantos caprichos, este hijo mío me trae por la calle de la amargura!* ❐ a provoca cuiva neplăceri în mod constant; **a face zile amare/fripte/negre** cuiva; **a amărî** cuiva **viața**; **a scoate** cuiva **peri albi/fire albe**; **a mânca** cuiva **viața/zilele.** *Acest fiu al meu îmi scoate peri albi cu atâtea capricii.*

CALLEJÓN (stradelă)

(Hallarse/meterse) alguien **(en) un callejón sin salida**: (hallarse/meterse) (en) una situación (casi) irresoluble. *Procura no recurrir al chantaje: corres el riesgo de meterte en un callejón sin salida* ❐ (a fi/a se pune) (într-o) situație (aproape) de nerezolvat; **(a fi/a se băga) într-o (mare) încurcătură/într-o (mare) belea** (a se compara cu **a nu avea pe unde să scoată cămașa**). *Încearcă să renunți la șantaj, riști să te bagi într-o mare încurcătură* (☞ CAMISA: **Meterse** alguien **en camisa de once varas** [INF.]).

CALLO (bătătură)

Dar alguien **el callo** (INF.): ☞ DESTAJO: **Trabajar** alguien **a destajo.**

CAMA (pat)

Hacerle a alguien **la cama** (INF.): tratar de perjudicar a alguien a sus espaldas. *Este asunto no me huele bien: sospecho que alguien*

me está haciendo la cama ❐ a încerca să prejudiciezi pe cineva pe ascuns; **a i-o coace** cuiva; **a lucra/a săpa** pe cineva **pe la spate**; **a lucra în foi de viță** pe cineva. *Afacerea asta nu-mi miroase a bine, am bănuiala că cineva mă sapă pe la spate.*

CAMADA (toți puii [unui animal]; ceată)

Ser dos o más personas **(lobos) de una/la misma camada** (PEY.; INF.): ☞ CALAÑA: **Ser** dos o más personas **de la misma calaña** (PEY.; INF.).

CÁMARA (cameră)

Chupar alguien **cámara** (INF.): monopolizar la atención en un acontecimiento. *Le encanta chupar cámara, así que ni sueñes con salir también tú en el programa* ❐ a monopoliza atenția la un eveniment public; **a-i plăcea să se afișeze/să se bage în față**. *Îi place să se afișeze, așa că nici să nu visezi să apari și tu în emisiune.*

CAMBIAR (a schimba)

Cambiar alguien **de tercio** (TAUROM.): ☞ TERCIO.

CAMBIO (schimb)

A las primeras de cambio: con inesperada premura, a la primera ocasión. *Me conoció una mañana y a las primeras de cambio me invitó a cenar en su casa* ❐ cu o grabă neașteptată, la prima ocazie; **pe nepusă masă**; **după primele vorbe/cuvinte schimbate**; INF.: **din prima**. *M-a cunoscut într-o dimineață și, din prima, m-a invitat la el să cinez.*

CAMELO (păcăleală)

Darle a alguien **el camelo/el pego**; **dárselas** a alguien **(con queso)**; **engañar** a alguien **como a un chino**; **pegársela/jugársela** a alguien; **llevar**(se) a alguien **al huerto**; **venderle** a alguien **la burra** (todas INF.): engañar. *Me aseguraron que el coche era nuevo, pero me dieron bien el camelo* ❐ a păcăli/a înșela; **a trage** pe cineva **pe sfoară**; **a trage clapa/țeapa** cuiva; **a juca** cuiva **festa/un renghi**. *M-au asigurat că mașina era nouă, dar mi-au tras clapa* (☞ GATO: **Darle** a alguien **gato por liebre** [INF.]; PEGA: **De pega** [INF.]).

CAMELLO (cămilă)

Beber alguien **como un camello** (INF.): ☞ CUBA: **Beber** alguien **como una cuba** (INF.).

CAMINO (drum)

a. Abrirse alguien **camino**: labrarse un porvenir. *Ponte a estudiar de una vez: sólo así te abrirás camino en la vida* ❐ **a-și croi/clădi un viitor**; **a-și croi un drum în viață**; **a-și face un rost în viață**. *Apucă-te odată de învățat, numai așa îți vei croi un drum în viață.*

b. Andar/ir alguien **por el buen camino**: ☞ DERECHO: **Andar** alguien **a derechas**.

c. Llevar algo/alguien **camino de**: haber tomado una dirección o trayectoria de final previsible. *En vista de sus últimas acciones, lleva camino de convertirse en todo un delincuente profesional* ❐ a o lua într-o direcție sau pe un drum cu final previzibil; **a o apuca/lua pe calea/drumul...** *După ultimele sale acțiuni, e clar că a luat calea delincvenței profesioniste.*

d. Ponerse alguien **en camino**: emprender un viaje. *Termino enseguida, a ver si dentro de una hora nos ponemos en camino* ❐ a întreprinde o călătorie; **a o porni la drum**; **a se așterne la drum**. *Termin imediat și sper ca într-o oră să pornim la drum.*

e. Todos los caminos llevan a Roma: expresión mediante la que se significa que son múltiples las vías para llegar a un sitio importante. *No importaba por dónde paseáramos: como todos los caminos llevan a Roma, acabábamos siempre en el mismo parque* ❐ expresie prin care se semnifică faptul că sunt numeroase căile pe care poți ajunge într-un loc important; **toate drumurile duc la Roma**. *Indiferent pe unde umblam, cum toate drumurile duc la Roma, ajungeam în același parc.*

CAMISA (cămașă)

a. Cambiar alguien **de camisa/chaqueta** (INF.): cambiar de ideología o de orientación política. *Ya nadie lo toma en serio: ha cambiado demasiadas veces de camisa* ❐ a-și schimba ideologia sau orientarea politică; **a îmbrăca altă cămașă**; **a se da după cum bate vântul**; **a-și întoarce mantaua după vânt**. *Nimeni nu te mai ia în serios, prea te dai după cum bate vântul.*

b. (Decir) alguien algo **para el cuello su camisa/para su capote/sayo** (todas INF.): (decir) algo para sus adentros. *Se fue enfadado, diciendo para el cuello de su camisa que no volvería nunca más por allí* ❐ (a spune) ceva pentru sine; **a-(și) spune/vorbi în barbă**. *A plecat nemulțumit, spunându-și în barbă că nu va mai veni niciodată acolo.*

c. Meterse alguien **en camisa de once varas** (INF.): implicarse en una situación que, a todas luces, nos supera. *Con una investigación en un campo tan árido, te has metido en camisa de once*

varas ❐ a se implica într-o situaţie care îl depăşeşte ; **a se întinde mai mult decât îi este/îl ţine plapuma**. *Cu o cercetare într-un domeniu atât de arid, te-ai întins mai mult decât te ţine plapuma* (a se compara cu **a nu avea pe unde să scoată cămaşa** : ☞ CALLEJÓN : **[Hallarse/meterse]** alguien **en un callejón sin salida**).
d. No llegarle a alguien **la camisa al cuerpo** : ☞ ALMA : **Tener** alguien **el alma en un puño (2)**.

CAMPANA (clopot)

a. Doblar las campanas por alguien : tocar las campanas a muerto. *Llegó en el momento en que empezaban a doblar las campanas, hecho que interpretó como un mal designio* ❐ a bate clopotele în caz de deces (sau de alarmă) ; **a bate/trage clopotul într-o dungă**. *A ajuns în momentul în care începuse să bată clopotul într-o dungă, fapt pe care l-a interpretat ca pe un semn rău.*
b. Echar alguien **las campanas al vuelo** ; **vender** alguien **la piel del oso (antes de cazarlo)** : celebrar/alegrarse prematuramente de un eventual éxito. *No echemos las campanas al vuelo hasta que no tengamos el asunto completamente cerrado* ❐ a se bucura prematur de un eventual succes ; **a se bucura înainte de vreme**. *Să nu ne bucurăm înainte de vreme, până când afacerea nu va fi definitiv încheiată.*
c. Oír alguien **campanas y no saber dónde** (INF.) : (habitual como reproche) conocer vagamente una información. *Cuando se lo pregunté, pronunció algo entre dientes : había oído campanas pero no sabía dónde* ❐ a bănui ceva, a şti vag ceva, a nu şti sigur ceva ; **a-i trece pe la ureche** ceva. *Când l-am întrebat, a murmurat ceva printre dinţi, îi trecuse lui ceva pe la ureche* (☞ TIRO : **Saber** alguien **por dónde van los tiros** [INF.] ; RASGO : **A grandes rasgos**).

CAMPEONATO (campionat)

De campeonato (INF.) : ☞ BANDERA : **De bandera**.

CAMPO (câmp)

a. A campo traviesa/travieso : cruzando el campo. *Para llegar antes, tendríamos que dejar el sendero y seguir campo traviesa* ❐ traversând câmpul ; **(a o lua) peste câmp**. *Ca să ajungem mai repede, ar trebui să părăsim poteca şi s-o luăm peste câmp.*
b. A campo travieso : ☞ **A campo traviesa**.
c. Meterse alguien **en un campo de minas** : ☞ BOCA : **Meterse** alguien **en la boca del lobo** (INF.).

CANA (păr alb)

a. Echar alguien **una cana al aire** ; **soltarse** alguien **el pelo** (ambas INF.) : permitirse excepcionalmente un exceso. *Vivíamos en una monotonía absoluta, aunque de vez en cuando echáramos una cana al aire* ❐ a-şi permite în mod excepţional un exces ; **a face o escapadă**. *Duceam o viaţă foarte monotonă, chiar dacă din când în când făceam câte o escapadă* (☞ GUSTAZO : **Darse** alguien **el gustazo** [INF.]).
b. Peinar alguien **canas** : tener una edad avanzada. *Aunque peine canas, sigue trabajando sin pausa* ❐ a avea o vârstă înaintată ; **a avea părul alb-colilie**. *Chiar dacă are părul alb, continuă să muncească fără întrerupere* (☞ AÑO : **[Estar]** alguien **entrado en años**).

CANARIO (canar)

Cambiarle alguien **el agua al canario** (INF.) : ☞ ACEITUNA : **Cambiarle** alguien **el agua a las aceitunas** (INF.).

CANCIÓN (cântec)

a. Ser algo **otra canción/otro cantar** (ambas INF.) ; **ser** algo **harina de otro costal** : tratarse de algo completamente distinto. *No mezcles las cosas : que su vida privada te espante no significa que sea un mal ministro. Eso es otra canción* ❐ a fi vorba de cu totul altceva ; **a fi altă mâncare de peşte/altă poveste/gâscă/căciulă**. *Nu amesteca lucrurile ; că viaţa sa privată te sperie nu înseamnă că este un ministru prost. Asta e altă gâscă.*
b. Ser/venirle a alguien **con la misma canción** (INF.) : repetir lo mismo. *No me vengas con la misma canción, que me tienes aburrido* ❐ a repeta acelaşi lucru ; **a veni cu aceeaşi placă**. *Nu mai veni la mine cu aceeaşi placă, m-ai plictisit destul* (☞ DISCO : **Disco rayado** [INF.]).

CANDADO (lacăt)

Guardar algo **bajo/con siete candados** : ☞ LLAVE : **Guardar** algo **bajo/con siete llaves**.

CANDELERO (sfeşnic)

(Estar) algo/alguien **en el candelero** : ☞ MODA : **(Estar)** algo/alguien **de moda**.

CANTAR (a cânta)

a. Ser algo **otro cantar** (INF.) : ☞ CANCIÓN : **Ser** algo **otra canción** (INF.).
b. Cantarle a alguien **las cuarenta** (INF.) : ☞ CUARENTA.

CÁNTARO (urcior)

Llover a cántaros; **caer chuzos de punta**: llover con intensidad. *No te olvides el paraguas: llueve a cántaros* ❐ a ploua cu intensitate; **a ploua cu găleata**. *Nu uita umbrela, plouă cu găleata.*

CANTO[1] (piatră)

Darse alguien **con un canto en los dientes** (INF.): contentarse con algo que podría ser mucho peor. *Me daría con un canto en los dientes si sacara un seis en estadística* ❐ a se mulțumi cu ceva care putea fi mai rău; **a nu fi de lepădat**. *N-ar fi de lepădat dacă mi-ar da un 6 la statistică.*

CANTO[2] (margine)

Por el canto de un duro; **por los pelos** (ambas INF.): al límite. *Llegó tarde a la estación y cogió el tren por los pelos* ❐ **la limită**; **in extremis**; **ca prin urechile acului**. *A ajuns târziu la gară și a prins trenul in extremis* (☞ PENA: **A duras penas**).

CANUTA (intraductibil; folosit doar în expresia următoare)

Pasarlas alguien **canutas** (INF.): ☞ CAÍN: **Pasar** alguien **las de Caín** (INF.).

CAÑA (trestie)

Dar/meter a alguien **caña** (INF.): actuar de modo muy crítico y/o provocador. *No tenías que haberle metido tanta caña al conferenciante: lo has descalificado como hombre de ciencia* ❐ a acționa în mod foarte critic și/sau provocator; **a fi foarte dur**; **a tăia în carne vie**; **a rade** pe cineva (INF.). *N-ar fi trebuit să fii atât de dur cu conferențiarul, l-ai discreditat ca om de știință* (☞ ABOGADO: **Abogado del diablo**; CONTRACORRIENTE: **[Ir/nadar/navegar]** algo/alguien **a contracorriente**).

CAÑÓN (tun)

a. (Estar) alguien **al pie del cañón**: ☞ PIE.
b. Ser alguien **carne de cañón**: ☞ CARNE.

CAPA (pelerină)

a. Andar/estar algo/alguien **de capa caída** (INF.): **1.** (aplicado a personas) estar/sentirse materialmente y/ o moralmente debilitado. *Andaba de capa caída por culpa de su exclusión del equipo*; **2.** (aplicado a cosas) depreciarse. *Al principio tuvo éxito, pero ahora sus negocios están de capa caída* ❐ **1.** (referitor la oameni) a-fi/a se simți ruinat/descurajat; **a fi la pământ**; **a fi dărâmat**. *Era la pământ din cauza excluderii sale din echipă*; **2.** (referitor la lucruri) a se deprecia; **a fi la pământ**. *La început a avut succes, dar acum afacerile lui sunt la pământ.*
b. (Defender) algo/a alguien **a capa y espada**: (defender/apoyar) con absoluta firmeza. *Tenemos que defender este proyecto a capa y espada, ya que puede reportarnos ingentes beneficios* ❐ (a apăra/susține) cu fermitate absolută; **a apăra** ceva/pe cineva **cu dinții și cu ghearele/cu orice preț**. *Trebuie să apărăm acest proiect cu dinții și cu ghearele, pentru că poate aduce beneficii enorme* (☞ BRAZO: **[No] dar** alguien **el brazo a torcer**; **[luchar/defender]** algo/a alguien **a brazo partido**; ERRE: **Erre que erre** [INF.]).
c. Hacer alguien **de su capa un sayo**; **darle** a alguien **el pie y tomarse** (éste) **la mano** (ambas INF.): abusar de la amabilidad de alguien. *Ha hecho de su capa un sayo: en vez de un par de meses se ha quedado tres años en mi piso* ❐ a abuza de bunăvoința cuiva; **a da un deget** cuiva **și a i se lua toată mâna**. *I-am dat un deget și el mi-a luat toată mâna; în loc de două luni a stat trei ani în apartamentul meu.*

CAPILLA (capelă)

Estar alguien **en capilla**: aguardar la llegada inminente de un acontecimiento relevante. *Todo el equipo estaba en capilla, concentrado en el partido del día siguiente* ❐ a aștepta sosirea iminentă a unui eveniment relevant; **a aștepta cu înfrigurare**; **a sta ca pe jar**. *Toată echipa aștepta cu înfrigurare, cu gândul la meciul de a doua zi.*

CAPÍTULO (capitol)

Ser algo/alguien **un capítulo aparte**: ser especial. *Su periodo de profesor en el extranjero es un capítulo aparte en su vida* ❐ a fi ceva deosebit/special; **a fi un capitol aparte**. *Perioada în care a fost profesor în străinătate este un capitol aparte în viața lui.*

CAPOTE (TAUROM.: pelerină de toreador)

a. Echarle a alguien **un capote** (INF.): ☞ CABLE: **Echarle** a alguien **un cable** (INF.).
b. (Decir) alguien algo **para su capote** (INF.): ☞ CAMISA: **(Decir)** alguien algo **para el cuello su camisa** (INF.).

CARA (față)

a. Cruzarle a alguien **la cara** (INF.): abofetear. *Si vuelves a repetir eso, te cruzo la cara* ❐ a pălmui; **a lua la palme**. *Dacă mai repeți asta, te iau la palme.*

b. Dar alguien **la cara**: afrontar una situación comprometida. *Nos equivocamos, es cierto, pero vamos a dar la cara hasta el final* ❒ a înfrunta o situaţie dificilă; **a face faţă**; **a ţine piept**. *Am greşit, e clar, dar vom face faţă până la urmă.*
c. Dar/sacar alguien **la cara por** alguien (INF.): defender. *Haga lo que haga, su padre siempre da la cara por él* ❒ **a lua apărarea** cuiva; **a-şi pune obrazul** pentru cineva. *Indiferent ce ar face, întotdeauna tatăl lui îşi pune obrazul pentru el.*
d. (Decir) alguien algo **en la cara** (INF.): ☞ BOCA: **(Decir)** alguien algo **a boca llena** (INF.).
e. (Echar) algo **a cara y cruz**: (echar) algo a suertes. *¿Echamos a cara y cruz quién baja a comprar el pan?* ❒ **a trage la sorţi**; **a da cu banul**. *Să dăm cu banul cine coboară după pâine?*
f. Echarle algo a alguien **en cara** (INF.): reprender. *Yo no he tenido nada que ver con esto, así que no deberías echarme en cara lo que ha pasado* ❒ a reproşa; **a da/a arunca vina**; **a scoate** cuiva **ochii**. *N-am avut nici un amestec în asta, aşa că n-ar trebui să-mi scoţi ochii pentru ce s-a întâmplat.*
g. Echarle alguien **cara/jeta/morro a** algo (todas INF.): obrar con descaro. *Si le echas un poco de cara, te puedes colar sin pagar* ❒ a acţiona fără jenă; **a fi gros de obraz**; **a avea obraz gros**; **a nu avea obraz**; **a avea tupeu**. *Dacă ai tupeu, poţi să te strecori fără să plăteşti* (☞ **Tener** alguien **más cara que espalda** [INF.]).
h. Por la cara/por su cara bonita (INF.): ☞ BALDE: **De balde** (INF.).
i. Plantar alguien **cara a** algo/alguien (INF.); **hacer** alguien **frente a** algo/alguien: oponerse firmemente. *El muchacho se apresuraba por casarse, pero sus padres le plantaron cara a su decisión* ❒ a se opune ferm/categoric la ceva sau cuiva; **a sta/a se pune/propti în faţa/calea** cuiva sau a ceva; **a se pune/a sta de-a curmezişul**. *Băiatul se grăbea să se căsătorească, dar părinţii s-au pus în calea acestei hotărâri.*
j. Tener alguien **más cara que espalda** (INF.): obrar con absoluto descaro. *Se quedó gratis en mi casa y no pagó nunca ni una sola factura de la luz: díme tú si no tiene más cara que espalda* ❒ a acţiona cu totală neruşinare/neobrăzare, a fi total neruşinat/neobrăzat, a nu avea (deloc) obraz; **a fi fără obraz**. *A locuit gratuit la mine şi n-a plătit nici măcar o factură de curent, spune şi tu dacă nu e un om fără obraz* (☞ **Echarle** alguien **cara a** algo [INF.]; PUNTO: **Tener** alguien **un punto filipino** [PEY.]).
k. Verse las caras (INF.): (empleado como amenaza) enfrentarse. *Esto no va a quedar así, Harry: muy pronto, nos veremos las caras* ❒ (folosită ca ameninţare) a se răfui; **a se mai întâlni**; **a mai da ochii** cu cineva; **a nu scăpa de** cineva. *Asta nu va rămâne aşa, Harry, ne mai întâlnim noi şi încă repede.*

CARAMELO (bomboană)

A punto de caramelo; **en su punto**: en su momento/estado idóneo. *La comida que he preparado está en su punto, así que, venga, sentaos a la mesa* ❒ în stadiul final, în starea cea mai potrivită, numai/tocmai bun. *Mâncarea pe care am preparat-o este numai bună, aşa că aşezaţi-vă repede la masă.*

CARBÓN (cărbune)

¡Se acabó el carbón/lo que se daba/la fiesta! (todas INF.): expresión mediante la que se pone punto final a una situación positiva. *¡Se acabó el carbón, ya no os doy mas caramelos, así que cada uno a su casa!* ❒ expresie prin care se anunţă sfârşitul unui beneficiu; **a-nţărcat bălaia**; **gata cu pomana**; **a se şterge/linge pe bot**. *A-nţărcat bălaia, nu vă mai dau bomboane, aşa că fiecare la el acasă!*

CARCAJADA (hohot [de râs])

Reírse alguien **a carcajada limpia** (INF.): ☞ RISA: **Descoyuntarse** alguien **de risa** (INF.).

CARGA (încărcătură)

Volver alguien **a la carga**: insistir en un tema. *Tras un instante de pausa, los alumnos volvieron a la carga con un sinfín de preguntas* ❒ a insista pe o temă; **a o lua de la capăt**. *După un moment de pauză, elevii au luat-o de la capăt cu numeroase întrebări.*

CARGAR (a încărca)

Cargársela(s) alguien (INF.): ☞ MERECER: **Llevarse** alguien **su merecido**.

CARNE (carne)

a. Abrír(se)le/**temblarle** a alguien **las carnes**: ☞ ALMA: **Tener** alguien **el alma en un puño** (2).
b. Estar alguien **en carne viva** (INF.): estar muy sensible, irascible. *No le recuerdes el tema: aún está en carne viva y podrías provocarlo fácilmente* ❒ a fi foarte sensibil, irascibil; **a fi ca o rană vie**; **a fi cu capsa pusă**; **a fi pus pe harţă**. *Nu-i aminti subiectul, încă mai e cu capsa pusă şi ai putea să-l stârneşti foarte uşor.*
c. Estar alguien **metido en carnes**: estar gordo. *Desde que no trabaja no hace más que comer, así que ahora está muy metido en*

carnes ❐ a fi gras/plin; **a fi înecat în grăsime**; **a-i atârna şuncile**. *De când nu mai lucrează nu face decât să mănânce, iar acum atârnă şuncile pe el.*

d. (No) (ser) algo **ni carne ni pesca(d)o/ni chicha ni limoná/ni limonada** (ambas INF.): ser indefinido y sin sentido. *No puedo aprobarte el examen: la primera pregunta está bien pero el resto no es ni carne ni pescado* ❐ a fi ceva nedefinit şi fără sens; **a nu fi nici cal, nici măgar**; **a nu fi nici câine, nici ogar**; **a nu fi nici în car, nici în căruţă**; **a nu fi nici laie, nici bălaie**; **a fi fără cap şi fără coadă**. *Nu pot să-ţi dau examenul; prima parte e bine, dar restul n-are nici cap nici coadă* (☞ CHISTE: **No tener** algo **[ningún] chiste** [INF.]).

e. Poner alguien **toda la carne en el asador** (INF.); **jugar**(se) alguien **la última carta/el todo por el todo**; **jugár**(se)lo alguien **todo a una (sola) carta**; **quemar** alguien **(todas) las naves/el último/los últimos cartuchos**: arriesgar el máximo de una sola vez. *Hemos puesto toda la carne en el asador vendiendo el piso para poder emigrar* ❐ a risca maximum într-o singură încercare; **a juca totul pe o carte**; **a juca ultima carte**; **a da toate pe una**. *Am jucat totul pe o carte, vânzând apartamentul pentru a putea emigra* (☞ TUMBA: **[Lanzarse/competir/ir/luchar...]** alguien **a tumba abierta**).

f. Ponér(se)le a alguien **la carne de gallina**: ☞ ALMA: **Tener** alguien **el alma en un puño (2)**.

g. Ser alguien **carne de cañón**: ser sacrificado, ser expuesto a un peligro seguro. *No te metas en este negocio: serás carne de cañón en la lucha contra sus adversarios* ❐ a fi sacrificat, a fi expus unui pericol sigur; **a fi (folosit drept) carne de tun**. *Nu intra în afacerea asta, vei fi folosit drept carne de tun în lupta lor cu adversarii* (☞ BOCA: **Meterse** alguien **en la boca del lobo** [INF.]).

h. Ser alguien **de carne y hueso**; **no ser** alguien **de piedra** (ambas INF.): expresiones mediante las que se recuerdan las debilidades de la naturaleza humana. *Es tan guapo que... en fin, uno también es de carne y hueso...* ❐ expresii prin care se amintesc slăbiciunile firii umane; **a fi de carne şi oase**; **a fi supus slăbiciunilor/patimilor**. *Este aşa de frumos, încât îţi vine... în sfârşit, toţi suntem din carne şi oase.*

i. Temblarle a alguien **las carnes**: ☞ ALMA: **Tener** alguien **el alma en un puño (2)**.

CARO (scump)

a. Vender algo **caro**: obligar a alguien a hacer un gran esfuerzo para conseguir algo. *Se dirigían cabizbajos hacia el vestuario, con la única satisfacción de haber vendido cara su derrota* ❐ a obliga

pe cineva să facă un mare efort pentru a obţine ceva, a-l face pe adversar să plătească scump victoria; **a-şi vinde scump pielea**. *Echipa învinsă se îndrepta posomorâtă spre vestiar, cu singura satisfacţie că şi-a vândut scump pielea* (☞ BOTA: **Morir** alguien **con las botas puestas** [INF.]).

b. Venderse alguien **caro** (INF.): dejarse ver rara vez. *¡Cuánto tiempo sin verte por aquí!, ¡qué caro te vendes!* ❐ a se lăsa văzut foarte rar; **a fi scump la vedere**. *De când nu te-am mai văzut pe aici! Eşti scump la vedere* (☞ PELO: **No verle** a alguien **el pelo** [INF.]; TIERRA: **Tragárselo** a alguien **la tierra** [INF.]) (a se compara cu **a se vinde scump**: a-şi oferi serviciile sau informaţiile [secrete] deţinute contra unor sume sau beneficii mari).

CARPETAZO (compus din *carpeta* „mapă” + sufixul augmentativ *-azo*; folosit doar în expresia următoare)

Dar alguien **carpetazo a** algo (INF.): poner punto final. *Con este encuentro esperamos dar carpetazo a las discusiones provocadas en la dirección de la empresa* ❐ a pune punct final; **a pune capăt**. *Cu această întâlnire sperăm să punem capăt discuţiilor apărute în conducerea firmei.*

CARRERA[1] (cursă)

a. En una carrera; **en dos zancadas** (ambas INF.): rápidamente. *Si quieres, bajo en una carrera y compro unos pasteles para desayunar* ❐ foarte rapid; **cât ai clipi**; **în doi timpi şi trei mişcări**; **cât ai zice peşte**. *Dacă vrei, cobor cât ai clipi şi cumpăr câteva prăjituri pentru micul dejun* (☞ AMÉN: **En un decir amén** [INF.]; GAS: **A todo gas** [INF.]; NOCHE: **De la noche a la mañana**).

b. Hacer alguien **carrera**: destacar profesionalmente, llegar lejos. *Es una filóloga excepcional y seguro que hará carrera en la universidad* ❐ a se remarca profesional; **a ajunge departe**; **a face carieră**; **a ajunge cineva** în domeniul său. *Este o filologă excepţională şi sigur va face carieră la universitate.*

CARRERA[2] (avânt)

Tomar alguien **carrera**: ☞ CARRERILLA: **Tomár** alguien **carrerilla**.

CARRERILLA (avânt)

a. De carrerilla (INF.): ☞ AVEMARÍA: **Como el avemaría** (INF.).

b. Tomar alguien **carrerilla/carrera**: tomar impulso. *El atleta tomó carrera antes de realizar el salto decisivo* ❐ **a-şi lua elan/avânt**. *Atleta îşi luă elan înainte de a face săritura decisivă.*

CARRETERO (căruţaş)

a. Fumar alguien **más que/como un carretero** (INF.): fumar excesivamente. *Siempre lo verás con un pitillo encendido: fuma más que un carretero* ❐ a fuma excesiv; **a fuma ca un turc.** *Îl vei vedea mereu cu o ţigară aprinsă, fumează ca un turc.*
b. Hablar/jurar alguien **como un carretero** (INF.): blasfemar o maldecir continuamente. *Es mejor que no venga a la reunión: ya sabes que no puede evitar ponerse a jurar como un carretero* ❐ a profera mereu blesteme sau înjurături; **a înjura ca un birjar/ surugiu**; **(a vorbi) ca la uşa cortului.** *E mai bine să nu vină la şedinţă, ştii că nu se poate abţine să nu înjure ca un birjar.*

CARRO (car)

a. Aguantar alguien **carros y carretas**; **tragar** alguien **quina** (ambas INF.): soportar paciente y resignadamente todo tipo de adversidades. *Lleva toda la vida aguantando carros y carretas, así que comprendo que al final haya explotado* ❐ a suporta cu răbdare şi resemnare diferite lucruri potrivnice, a îndura/înghiţi multe; **a răbda ca boul în jug.** *E un om care a îndurat multe, aşa că îl înţeleg că acum a izbucnit* (☞ SAPO: **Tragar sapos y culebras** [INF.]).
b. Parar alguien **el carro** (INF.): controlarse, contener una serie de exigencias o peticiones exageradas. *Para ya el carro con tanto pedir: no te puedo prestar más dinero* ❐ a-şi înfrâna exaltarea, exigenţele, cererile, a se controla; **a-şi pune frâu**; **a-şi ţine firea, a o lăsa mai domol/mai moale.** *Las-o mai domol cu cererile, nu-ţi mai pot împrumuta bani.*
c. Tirar alguien **del carro** (INF.); **llevar** alguien **la voz cantante**: capitanear una iniciativa. *Consulta cualquier duda con el secretario: él es quien, en realidad, tira del carro en la empresa* ❐ a avea iniţiativa; **a fi numărul unu**; **a fi vioara întâi**; **a deţine rolul principal.** *Pentru orice îndoială, consultă secretarul, în realitate el este numărul unu la firmă* (☞ BACALAO: **Cortar** alguien **el bacalao** [INF.]; PANTALÓN: **Llevar** alguien **los pantalones** [INF.]).

CARTA[1] (scrisoare)

a. Dar/tener alguien **carta blanca**: dar/tener libertad a la hora de actuar. *Como jefe, tendrás carta blanca para tomar cualquier decisión* ❐ a avea/a da libertatea de a acţiona; **a avea/a da** cuiva **mână liberă**; **a avea/a primi/a da** cuiva **undă verde.** *Ca şef, vei avea mână liberă să iei orice hotărâre.*
b. Tener alguien **carta blanca**: ☞ **Dar** alguien **carta blanca.**

CARTA[2] (carte de joc)

a. Echar alguien **las cartas**: predecir el porvenir. *Cuando me echó las cartas habló de un futuro feliz* ❐ a prezice viitorul; **a da/ a ghici în cărţi.** *Când mi-a dat în cărţi, vorbea de un viitor strălucit.*
b. Enseñar/mostrar alguien **sus cartas**; **jugar** alguien **con las cartas boca arriba**: manifestar abiertamente las intenciones. *Prefer mostrar mis cartas desde el principio para evitar cualquier malentendido* ❐ a-şi arăta deschis intenţiile; **a-şi da cărţile pe faţă**; **a juca cu cărţile pe faţă.** *Am preferat să dau cărţile pe faţă de la început ca să evit orice neînţelegere.*
c. Jugar alguien **con las cartas boca arriba**: ☞ **Enseñar/ mostrar** alguien **sus cartas.**
d. Jugar alguien **con (las) cartas marcadas**: ☞ BARAJA: **Jugar** alguien **con dos barajas.**
e. Jugar(se) alguien **la última carta**: ☞ CARNE: **Poner** alguien **toda la carne en el asador** (INF.).
f. Jugár(se)lo alguien **todo a una (sola) carta**: ☞ CARNE: **Poner** alguien **toda la carne en el asador** (INF.).
g. No saber alguien **a qué carta quedarse**: ☞ AGUA: **Nadar** alguien **entre dos aguas** (1).
h. Tomar/adquirir algo **carta de naturaleza**: alcanzar un carácter de normalidad. *Al principio parecían manifestaciones extrañas y minoritarias, pero con el tiempo tomaron carta de naturaleza y fueron aceptadas por la comunidad* ❐ a căpăta un caracter obişnuit; **a fi/a intra în firea lucrurilor**; **a intra în normal.** *La început manifestaţiile păreau ceva ieşit din comun, dar cu timpul au intrat în firea lucrurilor şi au fost acceptate de comunitate.*
i. Tomar alguien **cartas (en el asunto)**: intervenir en algo. *Vamos a arreglarlo entre nosotros porque, si el director toma cartas en el asunto, estamos perdidos* ❐ a interveni; **a intra în acţiune, a trece la fapte.** *S-o rezolvăm între noi, pentru că dacă intră directorul în acţiune, suntem pierduţi.*

CARTEL (afiş)

a. En cartel: en exhibición. *Si la película sigue en cartel, hoy mismo vamos a verla* ❐ (a fi) în curs de prezentare, (a fi) pe afiş. *Dacă filmul mai este pe afiş, chiar azi mergem să-l vedem.*
b. (No) tener alguien **mucho cartel**; **tener** alguien **poco cartel** (ambas TAUROM.): (no) gozar de prestigio o de popularidad. *Si quieres contratarlo, tendrás que desembolsar una cantidad enorme: ese tipo de cantantes tiene mucho cartel...* ❐ a (nu) se bucura de prestigiu sau de popularitate; **a (nu) ţine afişul**; **a (nu) fi/ avea (un) nume.** *Din cauză că e un nume în profesia lui, va trebui să-l plăteşti enorm dacă vrei să-l angajezi.*

c. Tener alguien **poco cartel** (TAUROM.): ☞ **(No) tener** alguien **mucho cartel** (TAUROM.)

CARTILLA (abecedar)

a. Leerle a alguien **la cartilla** (INF.): ☞ CUARENTA: **Cantarle** a alguien **las cuarenta** (INF.).
b. No saberse alguien **la cartilla**: ignorar los conocimientos elementales de un oficio o de una disciplina. *Después de tantos años trabajando, aún no se sabe la cartilla* ❐ a nu poseda cunoştinţele elementare ale unei discipline sau meserii; **a nu cunoaşte ABC-ul** unei discipline sau meserii. *După atâţia ani de muncă, încă nu cunoaşte ABC-ul meseriei sale.*
c. Saberse/tenerse alguien **(bien) aprendida la cartilla** (INF.): haber asimilado una enseñanza. *La próxima vez no caeré en el mismo error: ya me tengo aprendida la cartilla* ❐ a avea asimilată/ a trage o învăţătură; **a învăţa/a şti lecţia**; **a şti cum stau lucrurile**. *Data viitoare n-am să mai fac aceeaşi greşeală, deja am învăţat lecţia.*

CARTUCHO (cartuş)

Quemar alguien **el último/los últimos cartucho(s)**: ☞ CARNE: **Poner** alguien **toda la carne en el asador** (INF.).

CASA (casă)

a. Como una casa/como una catedral/como un templo (todas INF.): enorme/muy evidente. *Dice que ha visto toda Europa, pero es una mentira como una casa* ❐ enorm/foarte evident; **cât o casă/cât casa**; **cât o biserică**; **ca bradul/cât dealul**. *Afirmă că a văzut toată Europa, dar e o minciună cât casa.*
b. De/para andar por casa (INF.): de escaso valor. *Los apuntes no están mal, pero son de andar por casa* ❐ de valoare scăzută/ modestă; **fără pretenţii**. *Deşi fără pretenţii, însemnările lui nu sunt rele.*
c. Echar/tirar alguien **la casa por la ventana** (INF.): derrochar el dinero en alguna ocasión especial. *En nuestras bodas de plata vamos a tirar, mi vida, la casa por la ventana* ❐ a risipi banii într-o ocazie specială; **a arunca banii pe fereastră**; **a da/a arunca cu banii în câini**; **a cheltui (bani) cu ghiotura**. *La nunta noastră de argint, vom cheltui bani cu ghiotura, dragostea mea.*
d. Recoger alguien **la casa**: ☞ RECOGER.

CASAR (a căsători)

No casarse alguien **con nadie** (INF.): ☞ BRAZO: **(No) dar** alguien **el brazo a torcer.**

CASCABEL (clopoţel)

Ponerle alguien **el cascabel al gato** (INF.); TAUROM.; INF: **coger/ tomar** alguien **el toro por los cuernos**: resolver valiente y decididamente una situación comprometida. *Definitivamente hay que entrevistarse con el ministro, pero... ¿quién le pone el cascabel al gato?* ❐ a rezolva cu curaj şi hotărâre o situaţie dificilă; **a apuca/ a lua taurul de coarne**; **a-şi lua inima în dinţi**; **a se hotărî să intre/coboare în arenă**. *N-avem încotro, trebuie să avem o întrevedere cu ministrul, dar cine îşi ia inima în dinţi?* (☞ ARENA: **Bajar** alguien **a la arena** [TAUROM.]; CASTAÑA: **Sacarle** a alguien **las castañas del fuego** [INF.]).

CASCARÓN (găoace)

Haber salido/estar alguien **recién salido del cascarón** (INF.): ☞ BARBA: **Tener** alguien **pocas barbas** (INF.).

CASCO (ţeastă, craniu)

a. Calentarse/romperse alguien **los cascos** (INF.): ☞ CABEZA: **Calentarse/romperse** alguien **la cabeza** (INF.).
b. (Ser) alguien **ligero de cascos** (INF.): **1.** (aplicado a un hombre) ☞ BALA: **(Ser)** alguien **un bala perdida** (INF.); **2.** (aplicado a una mujer) ser frívola, fácil. *Según dice la gente, tienes una vecina muy ligera de cascos* ❐ **1.** (cu referire la un bărbat) ☞ BALA: **(Ser)** alguien **un bala perdida** (INF.); **2.** (cu referire la o femeie) a fi frivolă, uşuratică; **a fi rea de muscă**; **a fi o poamă (bună)**. *După cum zice lumea, ai o vecină tare rea de muscă.*

CASILLA (căsuţă)

a. Sacar a alguien **de sus casillas/de quicio/de madre** (todas INF.): causar indignación; hacerle perder a alguien la paciencia. *La imparcialidad en la administración de la justicia me saca de mis casillas* ❐ a indigna; **a face** pe cineva **să-şi piardă răbdarea**; **a scoate din sărite/din răbdări/din papuci**. *Lipsa de imparţialitate a justiţiei mă scoate din sărite* (☞ COSQUILLA: **Buscarle** a alguien **las cosquillas**).
b. Salirse alguien **de sus casillas**; **perder** alguien **los estribos/los papeles**; **estar/ponerse** alguien **fuera de sí**; **ponerse** alguien **negro/hecho una fiera** (todas INF.): dejarse llevar por la furia o por el apasionamiento. *Cuando habla de fútbol, se sale siempre de sus casillas* ❐ a se lăsa condus/cuprins de furie sau de pasiune, a se aprinde, a se înfierbânta, a se înflăcăra; **a-şi pierde firea/stăpânirea de sine/controlul**; **a-şi ieşi din fire/din ţâţâni/ din balamale**; **a scăpa hăţurile/frâul**; **a se pierde cu firea**;

a nu mai şti de el. *Când vorbeşte despre fotbal întotdeauna îşi pierde firea* (☞ PIE: **Sacar** alguien **los pies de las alforjas** [INF.]; CÓLERA: **Montar** alguien **en cólera**).

CASO (caz)

a. Hacer alguien **caso a/de** algo/alguien: prestar atención. *No le hagas caso, tiene ideas completamente exageradas* ❐ a da atenţie cuiva/la ceva; **a lua/a băga în seamă**; **a face caz de**. *Nu-l lua în seamă, are idei complet deplasate*.
b. Hacer alguien **caso omiso de** algo/alguien (FORM.): no prestar la más mínima atención. *Ha hecho caso omiso de todas nuestras peticiones, así que el disgusto es general* ❐ a nu acorda nici cea mai mică atenţie; **a face abstracţie** de ceva/cineva. *A făcut abstracţie de cererile noastre, aşa că nemulţumirea este generală*.
c. No venir algo **al caso**; INF.: **no venir** algo **a cuento**: no resultar oportuno o pertinente. *No viene al caso que comentemos el éxito de nuestro rival* ❐ a nu fi oportun sau pertinent, a fi nepotrivit; **a nu fi cazul**; **a nu fi indicat**. *Nu e cazul să comentăm succesul rivalului nostru*.

CASTAÑA (castană)

Sacarle a alguien **las castañas del fuego** (INF.): solucionarle sus problemas. *No sé quien te va a sacar las castañas del fuego, ahora que ya no está tu mamá* ❐ a rezolva cuiva (toate) problemele. *Nu ştiu cine-ţi va rezolva problemele, acum când nu mai este mama* (☞ CASCABEL: **Ponerle** alguien **el cascabel al gato** [INF.]; a se compara cu **a scoate castanele [din foc] cu mâna altuia**: a se folosi de cineva pentru a rezolva ceva dificil, riscant sau periculos).

CASTAÑO (castan)

Pasar algo **de castaño oscuro** (INF.): ☞ ACABAR: **Ser** algo/alguien **el acabóse** (INF.).

CASTAÑUELA (castanietă)

(Estar) alguien **como unas castañuelas** (INF.): ☞ CABER: **No caber** alguien **en sí (de contento)**.

CASTILLO (castel)

Hacer/construir alguien **castillos en el aire**: ☞ ARENA: **Hacer/construir** alguien **castillos de arena**.

CATAPÚN (fecha remota e indefinida ❐ dată îndepărtată şi nedefinită)

El año de catapún (INF.): ☞ AÑO: **El año de la polca** (INF.).

CÁTEDRA (catedră)

Poner/sentar alguien **cátedra**; INF.: **hablar** alguien **como un libro**: dar muestras del dominio abrumador de un tema. *Con aquel discurso sentó cátedra: nadie se atrevió a replicarle* ❐ a dovedi stăpânirea temeinică a unui subiect; **a fi as**; **a da clasă** cuiva; **a da lecţii** cuiva; **a vorbi ca din/ca la carte**. *Cu acest discurs, a dat clasă tuturor, nimeni n-a îndrăznit să-i replice* (☞ LECCIÓN: **Darle** a alguien **una lección**).

CATEDRAL (catedrală)

Como una catedral (INF.): ☞ CASA: **Como una casa** (INF.).

CATÓLICO (catolic)

No estar alguien **muy católico/para bromas/para fiestas/para gracias**; **(estar/ponerse)** alguien **de un humor de perros/de mala uva/de hocicos/de morros** (todas INF.); **(estar)** alguien **de malas**; VULG.: **(estar/ponerse)** alguien **de mala leche**: estar malhumorado/enfadado. *Lamento mi actitud en la cena, pero no estaba yo muy católico...* ❐ a nu fi bine dispus; **a nu fi în apele sale**; **a nu-i fi boii acasă**; **a fi în toane rele**; **a fi întors pe dos**. *Regret atitudinea mea la cină, dar nu eram în apele mele...*

CAUSA (cauză)

a. Con conocimiento de causa: sabiendo de lo que se trata. *No fantaseo: te lo digo con conocimiento de causa* ❐ ştiind despre ce e vorba; **în cunoştinţă de cauză**. *Nu fabulez, ţi-o spun în cunoştinţă de cauză* (☞ CIENCIA: **A ciencia cierta**; TINTA: **Saber** alguien algo **de buena tinta**).
b. Hacer una o más personas **causa común**: unir las fuerzas de cara a un único objetivo. *Si todas las facultades hacemos causa común, el rector acabará aceptando nuestras reivindicaciones* ❐ a-şi uni forţele pentru un scop comun; **a face** două sau mai multe persoane **cauză comună/front comun**. *Dacă toate facultăţile facem cauză comună, rectorul va accepta până la urmă revendicările noastre*.

CAZA (vânătoare)

Andar/estar alguien **a la caza de** algo/alguien: perseguir afanosamente. *No es de extrañar que estudie tanto: anda a la caza del primer premio* ❐ a urmări ceva/pe cineva cu mare stăruinţă/insistenţă. *Nu-i de mirare că învaţă aşa mult, urmăreşte cu insistenţă premiul întâi*.

CE (c)

Por ce o por be: ☞ A: **por a o por be**.

CECA (monetărie)

Ir/llevar (a) alguien **de la ceca a la Meca**; **llevar/tener** a alguien **como un zarandillo** (ambas INF.): recorrer muchos lugares con el fin de resolver un asunto. *Me he pasado toda la mañana yendo de la ceca a la Meca, hasta que al final he encontrado el botón que necesitaba* ❐ a străbate multe locuri cu scopul de a rezolva ceva; **a fugi/a umbla dintr-un loc în altul**; **a alerga în toate părțile**. *Toată dimineața am umblat dintr-un loc în altul, până am găsit, în sfârșit, nasturele de care aveam nevoie* (☞ PASO: **Dar** alguien **[muchos] pasos**).

CEJA (sprânceană)

a. Meterse alguien **en** algo **hasta las cejas** (INF.): ☞ CACHA: **Meterse** alguien **en** algo **hasta las cachas** (INF.).
b. Quemarse alguien **las cejas/las pestañas**; **dejarse/romperse/hincar** alguien **los codos** (todas INF.): estudiar intensamente. *En época de exámenes no hace otra cosa que quemarse las cejas* ❐ a studia intens; **a se pune/a sta cu burta pe carte**; **a-și toci/roade coatele învățând**; **a roade cartea**. *În sesiunea de examene, nu face decât să stea cu burta pe carte.*
c. Tener algo **entre ceja y ceja** (INF.): ☞ CABEZA: **Metérsele** algo a alguien **en la cabeza** (INF.).
d. Tener a alguien **entre ceja y ceja** (INF.): cogerle manía. *No le hables de Alfredo: lo tiene entre ceja y ceja* ❐ a nu putea suferi pe cineva; **a avea ceva** cu cineva; **a i se pune pata** pe cineva; **a nu avea la suflet/inimă** pe cineva; **a-i sta** cuiva **ca un ghimpe în coastă**. *Nu-i vorbi de Alfredo, nu-l are deloc la suflet.*

CENCERRO (talangă)

(Estar) alguien **como un cencerro** (INF.): ☞ CABRA: **(Estar)** alguien **como una cabra** (INF.).

CENIZA (cenușă)

Hacer(se) algo **ceniza(s)**: ☞ AÑICOS: **Hacer**(se) algo **añicos**.

CÉNTIMA (centimă)

No tener alguien **(ni) un céntimo** (INF.): ☞ BLANCA: **(Estar/quedarse...)** alguien **sin blanca** (INF.).

CEPA (butuc de viță)

Ser alguien **de pura cepa**: ser auténtico y representativo de su especie. *Es un moldavo de pura cepa: mira con qué parsimonia lo hace todo* ❐ a fi autentic și reprezentativ pentru specia sa; **a fi de la butuc**; **a fi get-beget, a fi** ceva **în toată puterea cuvântului**. *Este un moldovean get-beget: uite cu ce încetineală face totul.*

CEPORRO (butuc)

Dormir alguien **como un ceporro/como un cesto/como un leño/como un lirón/como una marmota/como una piedra/como un tronco/a pierna suelta**; **estar** alguien **hecho un tronco** (todas INF.): dormir profundamente. *Los viernes duermo a pierna suelta; es el cansancio acumulado de toda la semana* ❐ a dormi profund; **a dormi butuc/buștean/neîntors**; **a dormi ca lemnul/ca o valiză**. *Vinerea dorm buștean din cauza oboselii acumulate în timpul săptămânii* (☞ ÁNGEL: **Dormir** alguien **como un angelito**; MORFEO: **Caer** alguien **en los brazos de Morfeo**).

CERA (ceară)

No haber más cera que la que arde (INF.): no haber más que aquello que se conoce. *Las condiciones de trabajo siguen siendo las antiguas: no hay más cera de la que arde* ❐ a nu fi/avea altceva decât ce se știe. *Condițiile de muncă au rămas cele vechi; nu avem altceva decât ce se știe.*

CERDO (porc)

A todo cerdo/puerco le llega su sanmartín (INF.): ☞ SANMARTÍN.

CERO (zero)

Un cero a la izquierda (INF.): persona inútil o que no cuenta para nada. *Acepté participar en la reunión, aun sabiendo que me ven como un cero a la izquierda* ❐ persoană inutilă sau care nu contează (pentru) nimic; **un zero tăiat în patru**; **egal cu zero**; persoană care **nu face nici cât o ceapă degerată**. *Am acceptat să particip la ședință, chiar dacă mă consideră un zero tăiat în patru* (☞ DIABLO: **Pobre diablo** [INF.]; PINCHAR: **Ni pincha ni corta** alguien [INF.]).

CERRAR (a închide)

Cerrar alguien **el pico** (INF.): ☞ BOCA: **No abrir** alguien **la boca** (INF.).

CERRO (deal)

Irse alguien **por los cerros de Úbeda/por las ramas**; **irse/salir**(se) alguien **por la tangente**; **salir**(se) alguien **por peteneras**

(todas INF.); **andarse** alguien **con rodeos**: alejarse del tema de una conversación, divagar. *Te pido que respondas directamente a mi pregunta y que dejes de irte por los cerros de Úbeda* ❐ a se abate de la tema unei discuţii, a divaga; **a bate câmpii**; **a o lua pe mirişte**; **a o lua razna**; **a pierde şirul**. *Te rog să răspunzi direct la întrebarea mea şi să nu mai baţi câmpii.*

CERVIZ (ceafă)

Bajar/doblar alguien **la cerviz**; VULG.: **bajarse** alguien **los pantalones**: aceptar una propuesta de forma humillante. *Después de repetir una y otra vez que no participaría, al final acabó bajándose los pantalones y acudiendo a la reunión* ❐ a accepta o propunere într-un mod umilitor; **a-şi pleca capul/fruntea/genunchii/grumazul**. *După ce a repetat sus şi tare că nu va participa, până la urmă şi-a plecat capul şi a venit la şedinţă* (☞ CABEZA: **Agachar** alguien **la cabeza**; RODILLA: **Doblar** alguien **la rodilla**; TOALLA: **Tirar** alguien **la toalla**).

CESTO (coş mare)

Dormir alguien **como un cesto** (INF.): ☞ CEPORRO: **Dormir** alguien **como un ceporro** (INF.).

CHAMPIÑÓN (ciupercă)

Crecer algo **como champiñones/como la hierba/como (los) hongos** (todas INF.); **crecer** algo **como la espuma**: multiplicarse con enorme velocidad. *El número de inversores en la zona ha crecido como champiñones* ❐ a se înmulţi cu mare rapiditate, a apărea în număr mare şi cu repeziciune; **a apărea/a creşte/a răsări ca ciupercile după ploaie**; **a creşte văzând cu ochii**. *Numărul investitorilor în zonă a crescut ca ciupercile după ploaie.*

CHAMUSQUINA (pârleală; scandal)

Oler algo **a chamusquina**; **oler** algo **a cuerno quemado**; **haber gato encerrado**; **estar** alguien **con/tener** alguien **la mosca detrás de la oreja**; **darle** algo a alguien **en la nariz**; **dar** algo **mal rollo**; **dar** algo **mala espina** (todas INF.): despertar sospechas. *Sorprendí a mi hermana con el fontanero y... la situación me huele a chamusquina* ❐ a trezi suspiciuni; **a nu mirosi a bine/a nu fi treabă curată**; **a fi ceva (necurat/putred) la mijloc**; **a fi ceva putred în Danemarca**; **a fi un drac la mijloc**. *Mi-am surprins sora cu instalatorul şi... situaţia nu-mi miroase a bine* (☞ TRIGO: **[No] ser** algo/alguien **trigo limpio** [INF.]).

CHAPAR (a placa)

Estar alguien **chapado a la antigua** (INF.): ser de costumbres tradicionales. *Mis padres están chapados a la antigua, así que no creo que acepten una relación como ésta* ❐ a avea obiceiuri tradiţionale; **a fi de modă veche**. *Părinţii mei sunt de modă veche, aşa că nu cred că vor accepta o asemenea relaţie.*

CHAQUETA (geacă)

a. Cambiar alguien **de chaqueta** (INF.): ☞ CAMISA: **Cambiar** alguien **de camisa** (INF.).
b. Ser alguien **más vago que la chaqueta de un guardia** (INF.): ser extremadamente holgazán. *¿Cómo te va a ayudar Ricardo, si ése es más vago que la chaqueta de un guardia?* ❐ a fi extrem de leneş; **a puţi locul** sub cineva **(de leneş ce este)**; **a-i puţi urma**. *Cum te aştepţi să te ajute Ricardo, dacă pute locul sub el de leneş ce este?*

CHARCO (baltă)

Cruzar algo/alguien **el charco**: atravesar el océano Atlántico. *Aún no he tenido la ocasión de cruzar el charco y visitar México* ❐ a traversa Oceanul Atlantic. *Încă nu am avut prilejul să traversez oceanul şi să vizitez Mexicul.*

CHASIS (şasiu)

Estar/quedarse alguien **en el chasis/en los huesos** (ambas INF.): adelgazar exageradamente, estar muy delgado. *El pobre ha seguido un régimen demasiado estricto y se ha quedado en el chasis* ❐ a slăbi exagerat, a fi foarte slab; **a ajunge/a fi/a rămâne doar piele şi os**; **a fi slab de-i poţi număra coastele**; **a ajunge/a fi/a rămâne un ţâr**. *A urmat un regim prea strict şi, bietul de el, a ajuns ca un ţâr.*

CHAVO (antigua moneda española ❐ veche monedă spaniolă)

No tener alguien **(ni) un chavo** (INF.): ☞ BLANCA: **No tener** alguien **(ni) blanca** (INF.).

CHICHA (americanismo mediante el que se designa una bebida alcohólica ❐ americanism folosit pentru a denumi o anumită băutură alcoolică)

No ser algo **ni chicha ni limoná/ni limonada** (INF.): ☞ CARNE: **No ser** algo **ni carne ni pesca(d)o** (INF.).

CHINA (piedra pequeña y redonda ❐ pietricică rotundă)

a. Ponerle chinas a alguien (INF.): entorpecerle la consecución de un objetivo. *La administración no deja de ponerme chinas, así que difícilmente podré abrir el negocio* ❐ a împiedica pe cineva în urmărirea unui scop; **a băga/a pune bețe în roate**; **a pune piedici**; **a se pune/a sta în calea** cuiva. *Administrația nu încetează să-mi pună bețe în roate, așa că îmi va fi greu să deschid o afacere.*
b. Tocarle a alguien **la china** (INF.): **1.** ☞ BAILAR: **Bailar** alguien **con la más fea** (INF.); **2.** sufrir una desgracia. *Todo iba bien, pero me tocó la china y tuve que afrontar la muerte de mi padre* ❐ **1.** ☞ BAILAR: **Bailar** alguien **con la más fea** (INF.); **2.** a suferi o nenorocire; **a-i cădea o nenorocire/năpastă pe cap**; **a avea un (mare) necaz**; **a i se întâmpla o nenorocire.** *Totul era bine, dar mi s-a întâmplat nenorocirea asta și a trebuit să fac față morții tatălui meu.*

CHINCHE (ploșniță)

Caer/morir... como chinches/como moscas (ambas INF.): caer/morir... en masa. *Fue una epidemia tan devastadora que todos murieron como chinches* ❐ a cădea/a muri... în masă; **a cădea/a muri... ca mușteleipe capete.** *A fost o epidemie devastatoare și oamenii au murit ca mușteleie.*

CHINO (chinez)

a. Engañar a alguien **como a un chino** (INF.): ☞ CAMELO: **Dar** a alguien **el camelo** (INF.).
b. Hablar alguien **en chino** (INF.): hablar de modo ininteligible. *No uses con ellos palabras tan técnicas porque van a pensar que les hablas en chino* ❐ a vorbi în mod neinteligibil; **a vorbi chinezește/turcește/păsărește.** *Nu folosi cuvinte atât de tehnice, pentru că o să creadă că le vorbești chinezește.*
c. Ser algo **un trabajo de chinos** (INF.): requerir mucha paciencia, dedicación y minuciosidad. *Es un auténtico trabajo de chinos, así que necesitaremos meses para terminarlo* ❐ a necesita o mare răbdare, dăruire și minuțiozitate, a fi un lucru migălos. *E un lucru migălos, așa că ne vor trebui luni întregi ca să-l terminăm.*

CHIQUITO, TA (pretexto ❐ pretext)

(No) andarse alguien **con chiquitas** (INF.): (no) mostrarse reticente. *No se anduvo con chiquitas y aceptó alegremente la invitación de cantar en el escenario* ❐ a (nu) se arăta reticent; **a (nu) umbla cu pretexte**; **a (nu) avea rețineri.** *N-a avut nici o reținere și a acceptat bucuros invitația de a cânta pe scenă.*

CHIRIPA (suerte ❐ baftă)

De chiripa (INF.): por (una feliz) casualidad. *Encontró al amor de su vida de chiripa y cuando menos lo esperaba* ❐ **din întâmplare**; **printr-o întâmplare fericită.** *Și-a găsit dragostea vieții printr-o întâmplare fericită, când nici cu gândul nu gândea.*

CHISPA (scânteie)

a. Echar alguien **chispas** (INF.): ☞ CABREO: **Cogerse** alguien **un cabreo** (INF.).
b. Tener algo/alguien **chispa**: tener agudeza y vivacidad. *Tu artículo tiene mucha chispa y seguro que encandila a los lectores* ❐ a avea ascuțime și vivacitate; **a avea sare și piper**; **a fi sclipitor.** *Articolul tău are sare și piper, așa că în mod sigur îi va seduce pe cititori.*

CHISTE (banc)

a. Chiste verde: chiste que incluye elementos licenciosos. *Hasta que los niños no se acuesten, no te dejamos que saques la lista de chistes verdes* ❐ anecdotă licențioasă; **anecdotă fără perdea.** *Până nu se culcă copiii, nu-ți dăm voie să-ți golești sacul de anecdote fără perdea.*
b. No tener algo **(ningún) chiste** (INF.): carecer de gracia o encanto. *Será una especialidad de tu madre, pero para mí este arroz no tiene ningún chiste* ❐ a fi lipsit de orice farmec; **a nu avea nici un chichirez/haz**; **a nu avea pe vino-ncoace.** *O fi specialitatea mamei tale, dar pentru mine acest orez nu are nici un chichirez* (☞ CARNE: **[No] [ser]** algo **ni carne ni pesca[d]o** [INF.]).

CHITA (taba o pieza de madera de un juego denominado *chito* ❐ piesă de lemn a unui joc numit *chito*)

A la chita callando; **como quien no quiere la cosa**; **a lo tonto** (todas INF.): discreta y disimuladamente. *Parece muy tímido pero, a la chita callando, ha conquistado a muchas chicas* ❐ discret și disimulat; **pe furiș**; **pe neobservate**; **fără a atrage atenția.** *Pare foarte timid, dar, fără să atragă atenția, a cucerit multe fete* (☞ BURLA: **Entre burlas y veras**).

CHIVA (iadă)

a. (Estar) alguien **como una chiva** (INF.): ☞ CABRA: **(Estar)** alguien **como una cabra** (INF.).
b. (Ser) alguien **el chivo expiatorio**: ☞ CABEZA: **(Ser)** alguien **(la) cabeza de turco.**

CHOCOLATE (ciocolată)

Ser algo **el chocolate del loro** (INF.): no revestir importancia alguna. *Lo que necesitamos es una biblioteca; que la fachada sea rosa o azul es el chocolate del loro* ❐ a nu avea nici o importanţă; **a fi un chiţibuş/fleac/o nimica toată**. *Important este să avem o bibliotecă, culoarea faţadei e un fleac.*

CHORRO (jet; aflux)

a. A chorros; a manta; a patadas; a punta (de) pala; a porrillo; para parar un tren; por un tubo (todas INF.); **a mares; a raudales; a manos llenas**: en abundancia. *Desde que que juega en la bolsa, le llueve el dinero a chorros* ❐ din abundenţă, din belşug; **cu grămada/toptanul/ghiotura/nemiluita; câtă frunză şi iarbă**. *De când joacă la bursă, îi plouă banii cu nemiluita* (☞ TIRA: **La tira de...** [INF.]; HABER: **Lo habido y por haber**).
b. Como los chorros del oro (INF.); **como un espejo; como una patena**: muy limpio y reluciente. *La sala del gran restaurante estaba como los chorros del oro* ❐ foarte curat şi strălucitor; **curat ca cristalul/ca un cristal/ca lacrima; curat lună**. *Sala marelui restaurant era curată şi strălucitoare ca un cristal.*

CHOTA (iadă)

(Estar) alguien **como una chota** (INF.): ☞ CABRA: **(Estar)** alguien **como una cabra** (INF.).

CHOTIS (baile popular madrileño en el que la pareja debe bailar en una superficie muy reducida ❐ dans popular madrilen în care perechea trebuie să danseze pe o suprafaţă foarte mică)

(Ser) alguien **más agarra(d)o que un chotis/más cerra(d)o que un puño/(muy) (devoto de) de la virgen del puño/como un puño; no soltar** alguien **una perra (gorda)** (todas INF.): (ser) muy tacaño. *No creo que nos regale nada: es más agarrao que un chotis* ❐ (a fi) foarte zgârcit; **strâns la mână/pungă; a lega paraua cu zece noduri; a avea/a-şi pune nouă băieri la pungă; a fi un harpagon/un Hagi Tudose/un zgârâie-brânză; a-şi suge de sub unghii**. *Nu cred că ne va dărui nimic, e foarte strâns la pungă* (☞ PESETA: **Mirar** alguien **[mucho] por la peseta**).

CHUPA (geacă de piele)

Poner a alguien **como chupa de dómine** (INF.): ☞ BURRO: **Poner** a alguien **a caer de un burro** (INF.).

CHUPAR (a linge)

a. Estar algo **chupado; ser** algo **pan comido/coser y cantar** (todas INF.); **ser** algo **un juego de niños**: ser muy fácil de hacer. *Conociendo al profesor, diría que el examen estaba chupado* ❐ a fi foarte uşor de făcut; **a fi floare la ureche/o nimica toată/o formalitate/un fleac**. *Cunoscându-l pe profesor, aş spune că examenul era floare la ureche.*
b. (No) chuparse alguien **el dedo** (INF.): ☞ DEDO.

CHURRA (găinuşă, ieruncă)

a. Confundir/mezclar alguien **churras con merinas; confundir** alguien **el culo con las témporas** (ambas INF.): no distinguir dos elementos muy diferentes. *Vigila tus acusaciones: tengo la impresión de que estás confundiendo, peligrosamente, churras con merinas* ❐ a nu distinge două lucruri foarte diferite; **a confunda suspectul cu acuzatul**. *Ai grijă cu aprecierile tale, am impresia că faci confuzie, în mod periculos, între suspect şi acuzat* (☞ SACO: **Meter** dos o más cosas **en el mismo saco**; TIESTO: **Mear/regar** alguien **fuera del tiesto** [INF.]; RÁBANO: **Coger/tomar** alguien **el rábano por las hojas** [INF.]).
b. Discutir alguien **si son churras o merinas** (INF.): ☞ ANGEL: **Discutir** alguien **sobre el sexo de los ángeles**.

CHUZO (aici: ţurţur)

Caer chuzos de punta (INF.): ☞ CÁNTARO: **Llover a cántaros**.

CIEGO (orb)

a. A ciegas: sin orientación alguna. *Me matriculé a ciegas en derecho, sin saber lo que me esperaba* ❐ fără nici o orientare, orbeşte; **cu ochii închişi; la nimereală**. *M-am înscris la drept cu ochii închişi, fără să ştiu ce mă aşteaptă.*
b. Dar alguien **palos de ciego**: ☞ PALO.
c. Ponerse alguien **ciego** (INF.): ☞ BOTA: **Ponerse** alguien **las botas** (INF.).

CIELO (cer)

a. A cielo abierto/descubierto: al aire libre. *Nos gusta dormir a cielo abierto para contemplar las estrellas* ❐ **în aer liber; sub cerul liber**. *Ne place să dormim sub cerul liber pentru a admira stelele.*
b. A cielo descubierto: ☞ **A cielo abierto.**
c. Llover/caer algo **del cielo/de las nubes; caer** algo **como llovido del cielo; caerle** algo a alguien **en las manos**: obtener

algo de modo inesperado y sin esfuerzo alguno. *Le llovió del cielo una herencia con la que puso fin a todos sus problemas* ❐ a obține ceva în mod neașteptat și fără nici un efort; **a-i pica din cer**. *I-a picat din cer o moștenire și și-a rezolvat astfel toate problemele* (☞ BANDEJA: **Poner/servir** algo **en bandeja**).

d. Clamar algo **al cielo**: ☞ ACABAR: **Ser** algo/alguien **el acabóse** (INF.).

e. (Estar/sentirse...) alguien **en el séptimo cielo**: ☞ ANGEL: **(Estar/sentirse...)** alguien **como los (propios/mismos) ángeles**.

f. Írsele a alguien **el santo al cielo** (INF.): ☞ HILO: **Perder** alguien **el hilo**.

g. Remover alguien **cielo y tierra/Roma con Santiago**; **no dejar** alguien **piedra sin remover**: hacer lo imposible por conseguir algo. *Juro remover cielo y tierra hasta encontrarte* ❐ a face imposibilul pentru a obține ceva; **a se face luntre și punte**; **a face pe dracu-n patru**; **a se da peste cap**; **a muta munții din loc**; **a răscoli cerul și pământul**; **a se da de ceasul morții**. *Jur să răscolesc cerul și pământul până te voi găsi* (☞ VER: **Vérselas y deseárselas** alguien).

h. Tocar alguien **el cielo con las manos**: cumplir un sueño. *Tocó el cielo con las manos cuando conoció a su actor favorito* ❐ a-și împlini un vis; **a-și vedea visul cu ochii**. *Și-a văzut visul cu ochii când l-a cunoscut pe actorul ei preferat*.

i. Venirse el cielo abajo: producirse un gran estruendo o escándalo. *Entonces todo empezó a temblar y el cielo pareció venirse abajo: un nuevo terremoto asolaba el lugar* ❐ a se produce un mare zgomot sau scandal; **a părea că cerul cade/se prăbușește peste pământ**. *Atunci totul începu să tremure și cerul păru să se prăbușească peste pământ; un nou cutremur devasta locul* (☞ ARMAR: **Armarla** alguien [INF.]; ROSARIO: **Acabar** algo **como el rosario de la aurora** [INF.]).

j. Ver alguien **el cielo abierto**: encontrar la salida a una situación difícil. *Sólo cuando supo de las subvenciones estatales vio el cielo abierto para salvar la empresa* ❐ a găsi ieșire dintr-o situație dificilă, a se descurca; **a o scoate/a ieși la capăt/la liman/la lumină**; **a găsi pe unde să scoată cămașa**. *Doar când a aflat de subvențiile din partea statului a găsit pe unde să scoată cămașa și să salveze firma*.

CIEN (sută)

Poner a alguien **a cien** (INF.): excitar sexualmente. *Me puso a cien con los detalles sensuales de su narración* ❐ a excita sexual; **a băga în boale** pe cineva. *M-a băgat în boale cu amănuntele senzuale ale povestirii sale*.

CIENCIA (știință)

A ciencia cierta: con absoluta certeza. *Supongo que cambiará el sistema educativo, pero no lo sé a ciencia cierta* ❐ cu absolută certitudine; **mai mult ca sigur**; **a fi sigur sută la sută**. *Bănuiesc că se va schimba sistemul de învățământ, dar nu sunt sigur sută la sută* (☞ CAUSA: **Con conocimiento de causa**; TINTA: **Saber** alguien algo **de buena tinta**).

CIERTO (sigur)

Por cierto: ☞ PROPÓSITO: **A propósito (de)**.

CIGÜEÑA (barză)

Esperar alguien **la cigüeña** (INF.): esperar un hijo. *Esperan la cigüeña justo en navidades, así que están radiantes* ❐ a aștepta un copil; **a aștepta (să vină) barza**. *Așteaptă să vină barza chiar de Crăciun și radiază de bucurie*.

CINCO (cinci)

No tener alguien **ni cinco** (INF.): ☞ BLANCA: **(Estar/quedarse...)** alguien **sin blanca** (INF.).

CINE (cinematograf)

De cine (INF.): ☞ BANDERA: **De bandera**.

CINTURA (cingătoare; talie)

Meter a alguien **en cintura** (INF.): ☞ CUARENTA: **Cantar** a alguien **las cuarenta** (INF.).

CINTURÓN (curea)

Apretarse alguien **el cinturón** (INF.): someterse a un régimen de austeridad. *Deberíamos apretarnos un poco el cinturón si de verdad queremos comprarnos un coche* ❐ a se supune unui regim de austeritate; **a strânge cureaua/băierile pungii**. *Ar trebui să strângem un pic cureaua dacă vrem într-adevăr să ne cumpărăm o mașină*.

CIRIO (feștilă)

Armar/montar alguien **un cirio** (INF.): ☞ ARMAR: **Armarla** alguien (INF.).

CISCO (praf de cărbune vegetal)

a. (Estar) alguien **hecho cisco** (INF.): ☞ ALMA: **No poder** alguien **con el alma**.

b. Hacer(se) algo **cisco**: ☞ AÑICOS: **Hacer**(se) algo **añicos**.

CLARO (clar)

a. (Decir) algo **a las claras** (INF.): ☞ BOCA: **(Decir)** algo **a boca llena** (INF.).
b. Cantár(se)las claras a alguien (INF.): ☞ CUARENTA: **Cantarle** a alguien **las cuarenta** (INF.).
c. Pasar alguien **la noche en claro**: ☞ BLANCO: **Pasar** alguien **la noche en blanco.**
d. Sacar alguien algo **en claro/en limpio**: obtener una mínima información satisfactoria. *La conferencia fue tan farragosa que, después de dos horas, pocos sacaron algo en claro* ❐ a obține o minimă informație satisfăcătoare; **a rămâne/a se alege cu ceva clar**. *Conferința a fost atât de încâlcită, încât după două ore puțini s-au ales cu ceva clar* (☞ DUDA: **Salir** alguien **de dudas**).
e. (Tener) alguien **clase**: (tener) (una) personalidad distinguida. *El tipo tiene clase y jamás se vería implicado en asuntos de este tipo* ❐ (a avea) (o) personalitate distinsă; **(a avea) clasă/stil**; **(a fi) de clasă**. *Tipul are clasă și niciodată nu s-ar implica în asemenea afaceri.*

CLAVAR (a înfige)

Ser alguien **clavado** a alguien; **ser** dos o más personas **como dos gotas de agua**; **parecerse** dos o más personas **como un huevo a otro huevo** (todas INF.); **ser** alguien **el vivo retrato/la viva imagen de** alguien: ser idéntico. *Yo diría que son hermanos, porque son clavados el uno al otro* ❐ a fi identic cu cineva; **a fi leit-poleit** cineva; **a semăna** două sau mai multe persoane **ca două picături de apă**; **a fi** cineva **bucățică ruptă**. *Aș zice că sunt frați gemeni, pentru că seamănă ca două picături de apă.*

CLAVE (cheie)

a. Dar algo/alguien **en la clave**: ☞ BLANCO: **Dar** algo/alguien **en el blanco.**
b. En clave de; **en son de**; FORM.: **a guisa de**; **a (la) manera de**; INF.: **en plan de**: con un tono o intención determinados. *Digo esto en clave de humor para que nadie se sienta herido en su sensibilidad* ❐ sub formă de, în calitate de; **cu titlu de**. *Spun asta cu titlu de glumă, ca nimeni să nu se simtă rănit în sensibilitatea sa* (☞ TÍTULO: **A título de** [FORM.]).

CLAVIJA (cui [de lemn])

Apretarle a alguien **las clavijas/los tornillos** (ambas INF.): presionar a alguien con el objeto de hacerle modificar su actitud, sus ideas o su comportamiento. *Le apretaron las clavijas hasta que no pudo resistir y acabó cediendo a sus peticiones* ❐ a face presiuni asupra cuiva cu scopul de a-l determina să-și modifice atitudinea, ideile sau comportamentul; **a strânge** pe cineva **cu ușa/în clește**; **a strânge șurubul**. *L-au strâns cu ușa până când nu a mai rezistat și a sfârșit prin a ceda cererilor lor.*

CLAVO (cui)

a. Agarrarse alguien **a un clavo ardiendo**: aceptar, en un momento crítico, cualquier salida, por muy dura o comprometida que ésta sea. *Se agarró a ese trabajo como a un clavo ardiendo, pero no tenía más remedio* ❐ a accepta, într-un moment critic, orice soluție, oricât de dură sau compromițătoare ar fi; **a lua/a prinde foc cu gura**; **a se face frate cu dracul (până trece puntea)**. *Acceptând munca aceea, s-a făcut frate cu dracul, dar nu avea încotro.*
b. Como un clavo (INF.): con máxima puntualidad. *Se presentó como un clavo a la hora convenida* ❐ cu maximă punctualitate; **la fix**; **la ceas**. *A ajuns la fix la ora stabilită.*
c. Dar algo/alguien **en el clavo** (INF.): ☞ BLANCO: **Dar** algo/alguien **en el blanco.**
d. Dar algo/alguien **una en el clavo y ciento en la herradura**: ☞ PIE: **No dar** alguien **pie con bola** (INF.).
e. Remachar alguien **el clavo** (INF.): insistir con argumentos, pruebas o razonamientos para disipar cualquier duda sobre un asunto. *Con una defensa tan pertinente, remachó el clavo y convenció a todos de que tenía razón* ❐ a insista cu argumente, dovezi, raționamente pentru a risipi orice îndoială, a epuiza argumentele, a duce demonstrația până la capăt; **a nu mai lăsa loc la (nici) o îndoială**. *Cu pledoaria sa atât de pertinentă, n-a mai lăsat loc la nici o îndoială și i-a convins pe toți de dreptatea lui.*
f. Sacarse alguien **el clavo**: librarse de una incomodidad. *Paciencia, el mes que viene se jubila y nos sacamos el clavo* ❐ a se elibera de ceva incomod; **a scăpa de belea/pacoste**; **a răsufla/a respira ușurat**. *Răbdare, luna viitoare se pensionează și scăpăm de pacoste.*

COBA (lingușeală)

Darle a alguien **coba** (INF.): ☞ AGUA: **Bailarle** a alguien **el agua** (INF.).

COBRE (cupru)

Batir alguien **el cobre** (FORM.): luchar vigorosamente. *Se dieron cita al amanecer con el firme propósito de batir el cobre* ❐ a se lupta viguros; **a se bate/lupta pe viață și pe moarte**; **a lupta din greu**. *Și-au dat întâlnire în zori, cu scopul ferm de a se bate pe viață și pe moarte.*

COCIDO (mâncare de năut cu carne)

Ganarse alguien **el cocido/la existencia/el garbanzo/las habichuelas/el pan** (todas INF.): trabajar para vivir. *Y tu papá, ¿con qué se gana el cocido?* ❐ a munci pentru a trăi; **a-şi câştiga existenţa**; **a-şi câştiga/scoate pâinea/mămăliga/mălaiul**. *Şi tatăl tău, cum îşi câştigă pâinea?*

COCHE (maşină)

Ir alguien **en el coche de San Fernando (un rato a pie y otro andando)**; INF.: **ir** alguien **a pata**: desplazarse a pie. *Hay una vista hermosísima desde esa montaña: ¿nos acercamos hasta allí en el coche de San Fernando?* ❐ a se deplasa pe jos; **a merge/a umbla apostoleşte/per pedes (apostolorum)**. *Este o panoramă foarte frumoasă de pe acel munte, mergem apostoleşte până acolo?*

COCO (cocos)

a. Comerle a alguien **el coco/el tarro**; **sorberle** a alguien **el seso** (todas INF.): tener una influencia total sobre alguien. *Sospecho que alguien te ha comido el coco... tú nunca has pensado de esta manera* ❐ a avea asupra cuiva o influenţă totală; **a face** pe cineva **să-şi piardă capul**. *Bănuiesc că cineva te-a făcut să-ţi pierzi capul... Tu niciodată nu ai gândit astfel* (☞ SESO: **Tener** alguien **sorbido el seso por** alguien).
b. Comerse alguien **el coco** (INF.): ☞ CABEZA: **Calentarse/romperse** alguien **la cabeza** (INF.).
c. Venir el coco (INF.): expresión mediante la que se asusta o amenaza a los niños. *Como no le hagas caso a mamá, viene el coco y te lleva con él* ❐ expresie cu care sunt speriaţi sau ameninţaţi copiii; **vine/este bau-bau**. *Dacă n-o asculţi pe mama, vine bau-bau şi te ia cu el.*

CODO (cot)

a. Codo con codo/hombro con hombro/mano a mano: en estrecha colaboración. *Diseñaron el edificio codo con codo y ahora se repartirán fraternalmente el premio* ❐ în strânsă colaborare; **cot la cot**; **umăr la umăr**; **mână în mână**. *Au lucrat cot la cot la proiectul clădirii şi acum îşi vor împărţi frăţeşte premiul.*
b. Dejarse/romperse/hincar alguien **los codos** (INF.): ☞ CEJAS: **Quemarse** alguien **las cejas** (INF.).
c. Empinar/levantar alguien **el codo** (INF.): beber (alcohol). *Eran las ocho de la mañana y ya estaba empinando el codo* ❐ a bea (băuturi alcoolice); **a-i da/trage cu paharul**; **a trage la măsea**. *Era opt dimineaţa şi deja îi trăgea cu paharul* (☞ CUBA: **Beber** alguien **como una cuba** [INF.]).

d. Hablar alguien **por los codos/como un loro/como un sacamuelas/más que un sacamuelas**; **enrollarse** alguien **(como una persiana)**; **darle** alguien **a la lengua/a la sin hueso** (todas INF.): hablar sin parar. *Habla por los codos y monopoliza todas las reuniones* ❐ a vorbi fără întrerupere; **a da mereu din gură**; **a-i merge gura ca o meliţă/moară stricată/hodorogită**. *Îi merge gura ca o meliţă şi monopolizează toate şedinţele* (☞ HEBRA: **Pegar** alguien **la hebra** [INF.]).
e. Meterse alguien **en** algo **hasta los codos** (INF.): ☞ CACHA: **Meterse** alguien **en** algo **hasta las cachas** (INF.).

COGER (a lua)

No haber por dónde cogerlo (INF.): expresión mediante la que se considera algo como carente de cualquier valor. *Es un cuadro que, técnicamente, no hay por donde cogerlo* ❐ expresie prin care este apreciat ceva ca neavând nici o valoare; **a fi sub orice critică**; **a nu face două parale**. *Din punct de vedere tehnic, acest tablou este sub orice critică.*

COGOTE (ceafă)

Hasta el cogote/la coronilla/el gorro/el moño/el último pelo (de la cabeza)/la última punta de los pelos/las narices/los mismísimos (todas INF.); vulg: **hasta las pelotas/los ovarios/los (mismísimos) cojones/el coño**: absolutamente harto/a. *De sus impertinencias estoy hasta el cogote* ❐ absolut sătul; **sătul până-n gât/până peste cap**; **a i se acri/a-i veni acru** de ceva. *Sunt sătul până peste cap de impertinenţele sale.*

COJÓN (VULG; coi [VULG.])

a. Hasta los (mismísimos) cojones (VULG.); INF.: **hasta los mismísimos**: ☞ COGOTE: **Hasta el cogote** (INF.).
b. (No) salirle algo a alguien **de los cojones** (VULG.): (no) querer hacer algo. *Y te vas ahora mismo porque me sale a mí de los cojones* ❐ a (nu) vrea să facă ceva; **a (nu)-i veni (aşa) pe chelie**; **a (nu)-i tuna (aşa)**; **a (nu)-i trăsni (aşa)**. *Şi pleci chiar acum pentru că aşa mi-a trăsnit.*
c. Pasarse alguien algo **por el forro de los cojones** (VULG.): ☞ BLEDO: **Importarle** algo a alguien **un bledo** (INF.).

COLA[1] (coadă)

Traer algo **cola** (INF.): prolongarse un asunto y sus consecuencias. *No creas que con esto se acaba el debate: seguro que un tema así traerá cola* ❐ (despre subiectul unei discuţii) a nu fi încheiat,

a avea consecinţe; **a avea urmări**; **a rămâne de actualitate.** *Să nu crezi că discuţiile s-au terminat, în mod sigur un asemenea subiect va avea urmări.*

COLA[2] (clei)

No pegar algo/alguien **ni con cola** (INF.): ser claramente inadecuado e improcedente. *Conociéndolos como los conozco, diría que no pegan ni con cola* ❐ a fi clar inadecvat, nepotrivit; **a nu fi pe potrivă**; **a se nimeri/potrivi ca nuca-n perete/ca nunta în post/ca baba şi mitraliera**; **a nu fi făcuţi unul pentru altul.** *Cunoscându-i aşa cum îi cunosc, aş spune că nu sunt făcuţi unul pentru altul.*

COLACIÓN (aici: discuţie)

Sacar algo **a colación**; INF.: **traer** algo **a cuento**: aludir o proponer un tema en una conversación. *He sacado a colación una estadística recién publicada porque me parece muy representativa* ❐ a aduce vorba de ceva sau a propune un subiect de conversaţie; **a face aluzie la** ceva/cineva; **a aduce/pune pe tapet/în discuţie.** *Am adus în discuţie o statistică recent publicată, deoarece mi se pare că e foarte reprezentativă.*

COLAR (a turna [metal, beton])

Estar alguien **colado por** alguien/**por los huesos de** alguien (ambas INF.); **beber** alguien **los vientos por** alguien; **suspirar** alguien **por** algo/alguien: estar fascinado o enamorado. *Hace lo imposible por coincidir en el ascensor con su vecina: se ve que está colado por ella* ❐ a fi fascinat sau îndrăgostit; **a i se scurge ochii/a fi topit/a se topi după** cineva; **a se uita la** cineva **ca la soare**; **a fi îndrăgostit lulea/până peste urechi**; **a se da în vânt după** cineva. *Face imposibilul să se nimerească în lift cu vecina lui, se vede că i se scurg ochii după ea.*

CÓLERA (holeră)

Montar alguien **en cólera**; INF.: **poner**(se) alguien **a rabiar/fuera de sí/negro/hecho una fiera**; **llevárse**(lo) a alguien **los diablos**; **subír**(se)le a alguien **la sangre a la cabeza**; **echar** alguien **humo/rayos**; **hinchár**(se)le a alguien **las narices**: irritarse enormemente. *Montó en cólera cuando supo en qué se habían empleado sus ahorros* ❐ a se irita foarte tare; **a se enerva din cale-afară**; **a i se sui/urca sângele la cap**; **a se face foc şi pară**; **a-şi ieşi din fire/pepeni/sărite/tâţâni**; **a-l apuca năbădăile/toţi dracii.** *S-a făcut foc şi pară când a aflat cum au fost folosite economiile sale* (☞ ESPUMA: **Echar** alguien **espuma por la boca** [INF.]; CASILLA: **Salirse** alguien **de sus casillas** [INF.]).

COLETA (codiţă)

Cortarse alguien **la coleta** (TAUROM.; INF.): ☞ BOTA: **Colgar** alguien **las botas** (FÚTBOL; INF.).

COLMILLO (colţ)

Enseñarle a alguien **los colmillos/los dientes/las uñas** (todas INF.): mostrarse enfadado o amenazante. *Si continúas provocándolo te acabará enseñando los colmillos y será peor* ❐ a se arăta supărat sau ameninţător; **a-şi arăta colţii/dinţii/ghearele/unghiile.** *Dacă îl mai provoci, curând îşi va arăta colţii şi va fi mai rău.*

COLMO (culme)

(Ser) algo/alguien **el colmo** (INF.): ☞ ACABAR: **(Ser)** algo/alguien **el acabóse** (INF.).

COLOR (culoare)

a. Poner(se) alguien **de mil colores**; **subír**(se)le a alguien **los colores**; **poner**(se) alguien **como un tomate** (todas INF.): sonrojarse. *Le recordaron su último lío de faldas y se puso de mil colores* ❐ a se înroşi; **a se face roşu**; **a i se urca/a-i năvăli sângele în obraz/faţă**; **a se face/a se înroşi ca un rac (fiert).** *I-am amintit de ultima lui aventură şi s-a făcut ca un rac fiert.*
b. Sacarle a alguien **los colores**; **ponerle** a alguien **las orejas coloradas** (ambas INF.): provocar sonrojo. *Si le preguntamos cómo llegó a ser jefe, seguro que le sacamos los colores* ❐ **a face** pe cineva **să roşească**; **a face** pe cineva **de ruşine.** *Dacă îl întrebăm cum a ajuns să fie şef, sigur îl facem să roşească.*
c. (Ser/ver) algo **de color de rosa**: (ser/considerar) algo grato y placentero. *Atraviesa un período muy optimista y lo ve todo de color de rosa* ❐ (a fi/considera) ceva agreabil; **(a fi) roz**; a (se) **vedea în roz.** *Traversează o perioadă foarte optimistă şi vede viaţa în roz.*
d. Subírsele a alguien **los colores** (INF.): ☞ **Poner**(se) alguien **de mil colores** (INF.).

COMA (virgulă)

a. Con puntos y comas: ☞ PELO: **Con pelos y señales** (INF.).
b. Sin faltar una coma: ☞ PELO: **Con pelos y señales** (INF.).

COMBA (coardă de sărit)

No perder alguien **comba** (INF.): no desperdiciar ninguna ocasión favorable. *Cuando se trata de congresos en el extranjero, todos se esfuerzan por no perder comba* ❐ a nu rata/pierde nici o ocazie favorabilă; **a nu scăpa/pierde nici un tren**. *Când e vorba de congrese în străinătate, toţi se străduiesc să nu piardă nici un tren.*

COMER (a mânca)

a. Comer dos o más personas **en un mismo plato** (INF.): ☞ PLATO.
b. Comer y callar (INF.): ☞ ARO: **Pasar/entrar** alguien **por el aro** (INF.).
c. Comerse alguien **vivo** a alguien (INF.): ser netamente superior a alguien. *Como no te entrenes más intensamente, te van a comer vivo en la competición* ❐ a fi net superior cuiva; **a-l mânca de viu**; **a mânca cu fulgi/pene cu tot**. *Dacă nu te antrenezi mai intens, la concurs te vor mânca de viu.*
d. Sin comerlo ni beberlo (INF.): ☞ BOCA: **A bocajarro (2)**.
e. Lo comido por lo servido: expresión mediante la que se alude a la pérdida de una ganancia por culpa de un gasto posterior de la misma naturaleza y tamaño. *He entrado gratis, pero la consumición era carísima, así que... lo comido por lo servido* ❐ expresie prin care se indică pierderea unui câştig printr-o cheltuială ulterioară de aceeaşi natură şi mărime; **a da pe pere ce-a luat pe mere**. *Am intrat gratis, dar consumaţia era foarte scumpă, aşa că ce-am luat pe mere, am dat pe pere.*

COMIDA (mâncare)

Reposar alguien **la comida**: descansar tras una comida, dormir la siesta. *¡Reposad un poco la comida antes de poneros a jugar!* ❐ a se odihni după masă; **a-şi face siesta**; **a odihni bucatele/mâncarea**. *Faceţi-vă siesta, vă veţi juca mai târziu!* (☞ SUEÑO: **Echar** alguien **un sueño**).

COMINO (chimen)

a. Importarle algo a alguien **un comino** (INF.): ☞ BLEDO: **Importar**le algo a alguien **un bledo** (INF.).
b. No valer algo/alguien **un comino** (INF.): ☞ BLEDO: **No valer** algo/alguien **un bledo** (INF.).

COMPÁS (aici: răgaz, ritm)

a. Compás de espera: momento de interrupción o pausa en el desarrollo de una acción. *Tras un larguísimo compás de espera las negociaciones se reanudaron* ❐ moment de întrerupere sau pauză în desfăşurarea unei acţiuni. *Negocierile au fost reluate după o foarte lungă întrerupere.*

b. Perder alguien **el compás**: perder el ritmo en el seguimiento de algo. *Llevo años al margen del mundo científico y reconozco que, en este tema, perdí el compás hace tiempo* ❐ a pierde ritmul în continuarea unei activităţi; **a nu putea ţine pasul**; **a ieşi din ritm**; **a-şi ieşi din mână**; **a rămâne în urmă**. *Am fost ani de zile la marginea lumii ştiinţifice şi recunosc că în acest domeniu nu mai ţin pasul de mult.*

COMPONER (a compune)

a. Quedarse un hombre **compuesto y sin novia**; **quedarse** una mujer **compuesta y sin novio** (ambas INF.): frustrarse todas las expectativas en las que se habían depositado ilusión y esfuerzo. *Ya soñaba con unas vacaciones en cuanto recibiera la beca, así que se quedó compuesta y sin novio cuando supo que no se la habían concedido* ❐ a fi frustrat de toate speranţele ce includeau iluziile şi eforturile sale; **a rămâne cu buzele umflate**. *Visa deja la o vacanţă imediat ce va primi bursa, aşa că a rămas cu buzele umflate când a aflat că aceasta nu i s-a acordat* (☞ MIEL: **Dejar** a alguien **con la miel en los labios**).
b. Quedarse una mujer **compuesta y sin novio** (INF.): ☞ **Quedarse** un hombre **compuesto y sin novia** (INF.).
c. Componérselas alguien (INF.): ☞ APAÑAR: **Apañárselas** alguien (INF.).

COMPOSICIÓN (concepere)

Hacerse alguien **una composición de lugar**: crearse una idea lo más completa posible de un asunto concreto. *Dame algunos datos para que me haga una composición de lugar de lo que me espera* ❐ a-şi face o idee cât mai completă despre un anumit lucru; **a-şi face o imagine**. *Dă-mi nişte date ca să-mi fac o imagine despre ce mă aşteaptă* (☞ IDEA: **Hacerse** alguien **una idea de** algo; PULSO: **Tomar**le alguien **el pulso a** algo).

CONCIENCIA (conştiinţă)

a. A conciencia: con ahínco. *Trabaja a conciencia para tener lista la tesis lo antes posible* ❐ cu stăruinţă, conştiincios; **cu tragere de inimă**. *Lucrează cu tragere de inimă ca să aibă teza gata cât mai repede.*
b. Cargo de conciencia: sentimiento de culpa. *Tiene cargo de conciencia porque se ha negado a prestarle cualquier tipo de ayuda*

❒ sentiment de vină, conştiinţă încărcată. *A refuzat tranşant să-i ofere vreun ajutor şi acum are conştiinţa încărcată.*
c. En conciencia: en conformidad con la propia conciencia. *Su invitación me llena de orgullo pero, en conciencia, me es imposible aceptarla* ❒ în conformitate cu propria conştiinţă, consecvent cu sine. *Invitaţia sa mă umple de mândrie, dar, fiind consecvent cu mine însumi, mi-e imposibil să o accept.*

CONEJO (iepure)

(Tener/usar...) a alguien **(como) conejillo de Indias**: (tener/usar...) a alguien (como) elemento de experimentación. *Se prestó voluntariamente a que lo usaran como conejillo de Indias para probar el nuevo medicamento* ❒ (a fi folosit) (drept) cobai. *S-a oferit voluntar ca să fie folosit drept cobai pentru testarea noului medicament.*

CONTAR (a conta pe cineva)

Contar alguien **con** algo/con alguien: tener confianza en su ayuda o apoyo. *Cuento contigo para organizar la fiesta, ¿de acuerdo?* ❒ **a se baza** pe ceva/cineva; **a conta** pe ceva/cineva; **a se lăsa în nădejdea** cuiva; **a-şi pune nădejdea** în cineva/ceva. *Pentru organizarea petrecerii mă las în nădejdea ta, de acord?* (☞ CUENTA: **Tener** algo/a alguien **en cuenta**).

CONTENTO (mulţumit)

a. Darse alguien **por contento**: mostrarse satisfecho con el resultado de algo. *Nuestras aspiraciones son mayores, pero por el momento nos damos por contentos* ❒ a se declara/a fi mulţumit/satisfăcut de ceva. *Aspiraţiile noastre sunt mai mari, dar deocamdată ne declarăm mulţumiţi.*
b. No caber alguien **(en sí) (de contento)**: ☞ CABER.

CONTRACORRIENTE (împotriva curentului)

(Ir/nadar/navegar) algo/alguien **a contracorriente/a contrapelo**; **llevar** alguien **la contraria**: oponerse a la opinión general. *Solía moverse a contracorriente hasta que se cansó de oponerse a todos por sistema* ❒ a se opune opiniei generale; **a merge/a înota împotriva curentului**; **a fi/a merge în răspăr**; **a face opinie separată**; **a nu merge cu turma**; **a se pune de-a curmezişul**; INF: **a fi Gică contra**. *Obişnuia să înoate împotriva curentului, dar până la urmă a obosit să se opună tututor* (☞ ABOGADO: **Abogado del diablo**; CAÑA: **Dar/meter** alguien **caña** [INF.]).

CONTRAPELO (în răspăr)

A contrapelo: ☞ CONTRACORRIENTE: **A contracorriente.**

CONTRARIO (contrar)

Llevar alguien **la contraria**: ☞ CONTRACORRIENTE: **(Ir/nadar/navegar)** algo/alguien **a contracorriente.**

CONVIDADO (invitat)

(Estar) alguien **(de) convidado de piedra**: permanecer en silencio absoluto. *Todos proponían sus ideas excepto él, que estaba allí de convidado de piedra* ❒ a rămâne într-o tăcere absolută; **a rămâne/a sta (ca) de piatră**; **a nu deschide gura**; **a avea gura pecetluită**; **a nu scoate o vorbă**; **a tăcea ca un peşte/ca pământul/chitic**. *Toţi îşi expuneau ideile, în afară de el, care stătea acolo ca de piatră* (☞ BOCA: **No abrir** alguien **la boca** [INF.]; PUNTO: **Punto en boca**).

COÑO (VULG.; pizdă)

a. En el quinto coño (VULG.): ☞ PINO: **En el quinto pino** (INF.).
b. Hasta el coño (VULG.): ☞ COGOTE: **Hasta el cogote** (INF.).

COPA (cupă)

a. Apurar alguien **la copa de la amargura**: alcanzar un punto máximo de sufrimiento. *Con la muerte de su hija apuraron la copa de la amargura* ❒ a ajunge la un punct maxim de suferinţă; **a bea până la fund cupa amărăciunii**. *Cu moartea fiicei lor, au băut până la fund cupa amărăciunii* (☞ ALMA: **Partír**[se]le a alguien **el alma**).
b. (Irse/salir) alguien **de copas**: (irse/salir) de fiesta. *Papá, déjame el coche que nos vamos de copas* ❒ a ieşi la petrecere; **a ieşi/a merge la un pahar**. *Tată, împrumută-mi maşina, că ieşim la un pahar.*

COPETE (moţ)

a. De alto copete (INF.): señorial, aristocrático. *A la fiesta sólo vendrá gente de alto copete* ❒ nobil, aristocratic, din înalta societate, din lumea bună; **cu sânge albastru**. *La petrecere vor veni doar oameni din lumea bună* (☞ FLOR: **La flor y nata**).
b. Coger/tomar alguien **la ocasión por el copete** (INF.): ☞ OCASIÓN: **Coger/tomar** alguien **la ocasión por los pelos** (INF.).

COPLA (cuplet, strofă)

a. Andar alguien **en coplas** (INF.): ser objeto de murmuraciones. *Deja ya de vestirte así, si no quieres que te saquen coplas* ❒ a fi

obiectul bârfelor; **a intra în gura lumii**; **a fi vorbit de lume**; **a-i ieşi vorbe**. *Nu te mai îmbrăca aşa, dacă nu vrei să intri în gura lumii.*

b. Sacarle coplas a alguien (INF.): murmurar de alguien. *Le han sacado coplas porque la han visto en una discoteca con el marido de una amiga* ❐ a bârfi pe cineva; **a vorbi** pe cineva **de rău**; **a scoate vorbe** cuiva. *Lumea i-a scos vorbe pentru că a fost văzută într-o discotecă împreună cu soţul unei prietene.*

CORAZÓN (inimă)

a. Con el corazón en la mano/con la mano en el corazón/a pecho descubierto (2): con total sinceridad. *Te lo digo con el corazón en la mano: una relación así no te conviene* ❐ cu totală sinceritate; **cu mâna pe inimă**; **cu inima deschisă**; **cu sufletul deschis**. *Ţi-o spun cu mâna pe inimă, o asemenea relaţie nu te favorizează.*

b. Tener alguien **el corazón en un puño**: ☞ ALMA: **Tener** alguien **el alma en un puño (2)**.

c. Hacer alguien **de tripas corazón**: ☞ TRIPA.

d. Helár(se)le a alguien **el corazón**: ☞ ALMA: **Tener** alguien **el alma en un puño (2)**.

e. Romper/partir alguien **corazones**: seducir. *Les rompe a todas el corazón con su rostro de hombre duro e inflexible* ❐ a seduce; **a rupe inima** cuiva. *Chipul său de bărbat dur şi inflexibil rupe inima tuturor.*

f. Rompér(se)le a alguien **el corazón**: ☞ ALMA: **Partír(se)le** a alguien **el alma**.

g. Tocarle a alguien **el corazón/la fibra sensible**: conmover o sensibilizar a alguien. *Aquellas imágenes le tocaron el corazón e inmediatamente decidió colaborar* ❐ a mişca sau sensibiliza pe cineva; **a muia inima/sufletul** cuiva; **a atinge** cuiva **coarda sensibilă**. *Imaginile acelea i-au atins coarda sensibilă şi imediat s-a hotărât să colaboreze.*

CORBATA (cravată)

Ponér(se)le a alguien **de corbata** (INF.): ☞ ALMA: **Tener** alguien **el alma en un puño (2)**.

CORO (cor)

A coro: simultáneamente. *Todos replicaron a coro: ¡buenos días, señor profesor!* ❐ simultan; **în cor**; **într-un glas**. *Toţi au răspuns în cor: bună ziua, domnule profesor!*

CORONILLA (creştetul capului)

Hasta la coronilla (INF.): ☞ COGOTE: **Hasta el cogote** (INF.).

CORRER (a alerga)

a. A todo correr (INF.): ☞ GAS: **A todo gas** (INF.).

b. Correr alguien **con** algo: hacerse cargo de ello. *Bebed cuanto queráis: yo corro con los gastos* ❐ a-şi asuma ceva, a se însărcina cu ceva, a răspunde de ceva. *Beţi cât vreţi, eu răspund de cheltuieli.*

c. Correr la sangre: ☞ SANGRE.

d. Correr alguien **un tupido velo (sobre** algo): ☞ PÁGINA: **Pasar** alguien **página**.

e. Dejar alguien **correr** un asunto, un tema...: dejar que siga su curso, sin interferir en el mismo. *No pierdas el tiempo con este asunto: déjalo correr hasta que caiga en el olvido* ❐ a lăsa un lucru să se desfăşoare natural, fără nici o intervenţie din exterior; **a curge/a trece de la sine**. *Nu pierde timpul cu povestea asta, las-o să curgă de la sine până va fi uitată.*

f. De corrido (INF.): ☞ AVEMARÍA: **Como el avemaría** (INF.).

CORRIENTE (curent)

a. Dejarse alguien **llevar por la corriente**: seguir sumisamente el comportamiento o la opinión dominantes. *Aunque tenga ideas propias, siempre se deja llevar por la corriente* ❐ a urma cu supunere comportamentul majorităţii sau opinia dominantă; **a se lăsa dus/purtat de curent/val**; **a merge cu grămada**; **a avea spirit de turmă**. *Chiar dacă are idei personale, se lasă purtat de val* (☞ BAILAR: **¡Otro que tal baila!** [INF.]; SON: **Bailar** alguien **al son que tocan** [INF.]).

b. (Estar) alguien **al corriente (de** algo): **1.** ☞ AVISO: **(Estar)** alguien **sobre aviso (de** algo); **2.** ☞ CABO: **(Estar)** alguien **al cabo de la calle**.

c. (Ir/nadar/navegar) algo/alguien **contra corriente**: ☞ CONTRACORRIENTE.

d. Poner a alguien **al corriente de** algo: informar. *El mérito es de Félix, que me pone al corriente de todas las novedades* ❐ a fi informat în legătură cu ceva; **a fi pus/ţinut la curent** cu ceva; **a i se aduce la cunoştinţă**. *Meritul este al lui Felix, care mă ţine la curent cu toate noutăţile.*

e. Seguirle a alguien **la corriente** (INF.): aprobar/aplaudir todo lo que alguien dice o hace, bien por admiración, sevilismo, adulación o propio interés. *No te enfrentes al director: mejor le sigues la corriente hasta que venga su sustitutor* ❐ a aproba/a lăuda tot ce spune/face cineva, fie din admiraţie, servilism, atitudine linguşitoare,

fie urmărind un interes; **a bate/a cânta cuiva în strună**. *Nu-l înfrunta pe director, mai bine îi cânți în strună până soseşte înlocuitorul lui.*

CORTAR (a tăia)

a. Cortar alguien algo **por lo sano** (INF.): ☞ SANO.
b. Cortar alguien **el rollo** (INF.): ☞ ROLLO.
c. Dejar a alguien/**quedarse** alguien **cortado** (INF.): dejar/quedarse sin réplica. *Con una respuesta tan hábil, tú también te habrías quedado cortado* ❐ **a lăsa/a rămâne fără replică/fără glas; a-i închide gura; a rămâne mut**. *La un răspuns atât de isteț, ai fi rămas şi tu fără replică.*

CORTE (tăietură)

a. Darle algo a alguien **corte/palo** (ambas INF.): sentir vergüenza. *Me daba mucho corte decirle que la quería, así que acabé perdiéndola* ❐ a i se face ruşine; **a fi cuprins de sfială; a se ruşina ca o fată mare/ca o mireasă**. *Mi-a fost ruşine să-i spun că o iubesc, aşa că, până la urmă, am pierdut-o.*
b. Darle a alguien **un corte** (INF.): replicarle de modo tajante. *El profesor le dio tal corte con aquella respuesta, que el alumno no volvió a preguntar en todo el año* ❐ a-i replica tranşant; **a pune** pe cineva **la punct/la locul lui/la respect; a da un răspuns pe măsură; a i-o reteza, a-i închide** cuiva **gura; a-i da** cuiva **peste bot**. *Profesorul i-a dat un răspuns pe măsură şi elevul nu a mai pus nici o întrebare tot anul* (☞ HUMO: **Bajarle** a alguien **los humos** [INF.]; SITIO: **Poner** a alguien **en su sitio**).
c. Hacerle a alguien **la corte** (EN DESUSO): ☞ AMOR: **Hacer** alguien **el amor (2)**.

CORTO (scurt)

a. A la corta o a la larga: tarde o temprano. *Son sucesos que, a la corta o a la larga, acaban dejando huella* ❐ **mai târziu sau mai devreme**. *Sunt întâmplări care, mai târziu sau mai devreme, lasă urme.*
b. Ni corto/a ni perezoso/a (INF.): sin vacilación alguna. *Entró con el ramo de flores y, ni corto ni perezoso, se abalanzó sobre la homenajeada con intención de besarla* ❐ fără nici o ezitare; **nici una, nici două; fără a mai sta pe gânduri**. *A intrat cu un buchet de flori şi, fără a mai sta pe gânduri, s-a repezit la sărbătorită cu intenția să o sărute.*
c. Quedarse alguien **corto**: errar, por defecto, en una apreciación. *Hemos comprado suficiente cerveza, pero con la comida nos hemos quedado cortos* ❐ a greşi în minus o estimare, a fi/a rămâne insuficient, a nu ajunge; **a fi/a rămâne pe sponci**. *Am cumpărat destulă bere, dar mâncarea a fost pe sponci.*

COSA (lucru)

a. Como quien no quiere la cosa (INF.): 1.☞ CHITA: **A la chita callando** (INF.); 2. BURLA: **Entre burlas y veras**.
b. Estar la cosa que arde (INF.): (aplicado a una situación) tornarse una situación especialmente crítica. *La cosa está que arde y todo apunta a que acabará interviniendo el ejército* ❐ (despre o situație) a deveni deosebit de critică; **a fi pe punctul de a scăpa de sub control; a fi pe punctul de a exploda; a sta pe un butoi de pulbere; a fi pe muchie de cuțit**. *Situația e pe punctul de a scăpa de sub control şi totul arată că, în sfârşit, va interveni armata.*
c. No valer algo/alguien **gran cosa** (INF.): no valer mucho. *Es un teatro de gran prestigio, pero el repertorio de esta estación no vale gran cosa* ❐ **a nu valora mult; a nu valora mare lucru; a fi** ceva **de două parale/de duzină/de rând**. *Este un teatru de mare prestigiu, dar repertoriul acestei stagiuni este de două parale* (☞ CUARTO: **De tres al cuarto** [INF.]; JUEVES: **No ser** algo **nada del otro jueves** [INF.]; VÍA: **De vía estrecha** [INF.]).
d. No ser algo **cosa de broma/de guasa/de risa** (todas INF.): ser serio o importante. *Presta atención a esta advertencia, que no es cosa de broma* ❐ a fi serios sau important; **a nu fi lucru de joacă/de glumă/de şagă**. *Fii atent la această avertizare, că nu-i lucru de glumă.*
e. Poner alguien **las cosas en su sitio**: ☞ PUNTO: **Poner** alguien **los puntos sobre las íes**.
f. Sacar alguien **las cosas de quicio**; **tomarse** alguien **las cosas a la tremenda**; **(re)cargar** alguien **las tintas** (todas INF.): exagerar la gravedad de un asunto. *Es sólo un suspenso, así que no saques las cosas de quicio porque el mundo no se acaba con esto* ❐ a exagera gravitatea unui lucru; **a da o importanță exagerată; a o lua în tragic**. *Este doar o restanță, aşa că n-o lua în tragic, pentru că nu se termină lumea cu asta* (☞ MUNDO: **Hacer** alguien **un mundo de** algo).

COSACO (cazac)

Beber alguien **como un cosaco** (INF.): ☞ CUBA: **Beber** alguien **como una cuba** (INF.).

COSECHA (recoltă)

Ser algo de la cosecha de alguien/**de su propia cosecha**: ser aportación propia. *No os lo creáis todo: las exageraciones son de*

mi propia cosecha ❐ a fi o contribuţie proprie, a aparţine cuiva; **a fi de la** cineva **citire**. *Să nu credeţi totul, exagerările sunt de la mine citire.*

COSER (a coase)

(Ser) algo **coser y cantar** (INF.): ☞ CHUPAR: **Estar** algo **chupado** (INF.).

COSQUILLA (gâdilitură)

Buscarle a alguien **las cosquillas/las pulgas** (ambas INF.); **poner** a alguien **en el disparadero**: irritar o provocar a alguien. *Le reprende constantemente por todo lo que hace; es como si le estuviera buscando las cosquillas* ❐ a irita sau a provoca pe cineva; **a scoate din papuci/pepeni/răbdări/sărite/ţâţâni** pe cineva; **a face** pe cineva **să-şi piardă firea**. *Îl dojeneşte pentru tot ce face, ca şi cum ar vrea să-l scoată din papuci* (☞ CASILLA: **Sacar** a alguien **de sus casillas** [INF.]).

COSTA (coastă)

a. A costa/cuenta de algo/alguien: a expensas o en perjuicio de algo/alguien. *Es un parásito, vive desde hace años a costa de su familia* ❐ **pe spinarea/seama/spatele/socoteala/ barba** cuiva. *E un parazit, trăieşte de ani de zile pe spinarea rudelor.*
b. A toda costa: ☞ CAER: **Caiga quien caiga** (INF.).

COSTADO (aici: latură, parte)

Por los cuatro costados: ☞ CABEZA: **De la cabeza a los pies.**

COTO (hotar)

Poner alguien **coto a** algo: limitar o frenar. *Si no ponemos urgentemente coto a la situación, nos espera el caos* ❐ a limita sau a frâna; **a pune capăt/frâu/stavilă** unui lucru. *Dacă nu punem urgent capăt acestei situaţii, ne aşteaptă haosul.*

CRÁNEO (craniu)

Ir alguien **de cráneo** (INF.): ☞ CABEZA: **Ir** alguien **de cabeza** (INF.).

CRESTA (creastă)

a. Darle a alguien **en la cresta** (INF.): ☞ HUMO: **Bajarle** a alguien **los humos** (INF.).

b. (Estar) alguien **en la cresta de la ola**: (disfrutar de) un momento apoteósico. *Mientras estuvo en la cresta de la ola, vendió millones de discos* ❐ (a se bucura de) un moment apoteotic; **(a fi) în culmea gloriei**; **(a fi) pe creasta valului**. *Cât a fost în culmea gloriei, a vândut milioane de discuri.*
c. Levantar alguien **la cresta** (INF.): mostrar soberbia. *Te levantará la cresta en cuanto tenga ocasión, pero tú déjale claro quién es el que manda* ❐ a manifesta aroganţă; **a-şi burzului creasta**; **a fi plin de sine**; **a-şi da aere**; **a fi/a sta/a umbla cu nasul pe sus**; **a privi/a se uita de sus**. *Îşi va da aere imediat ce va avea ocazia, dar tu să-i spui clar cine conduce aici* (☞ AIRE: **Darse** alguien **aires de** algo [INF.]; ARRIBA: **Mirar** a alguien **de arriba abajo** [INF.]).

CRISTIANO (creştin)

Hablar alguien **en cristiano** (INF.): emplear un lenguaje accesible. *Deja a un lado el lenguaje técnico y háblanos en cristiano* ❐ a folosi un limbaj accesibil; **a vorbi pe înţelesul tuturor**; **a vorbi româneşte**; **a vorbi să înţeleagă tot creştinul**. *Lasă la o parte limbajul tehnic şi vorbeşte pe înţelesul tuturor.*

CRISTO (Hristos)

a. Donde Cristo dio las tres voces; **donde Cristo perdió el mechero** (ambas INF.): en un lugar remoto y aislado. *Había encontrado una buena casa, pero estaba donde Cristo perdió el mechero* ❐ într-un loc îndepărtat şi izolat; **unde şi-a înţărcat dracul copiii**; **la dracu-n praznic**; **la mama dracului/naibii**; **unde-a dus mutul iapa (şi surdul roata)**. *Găsise o casă bună, dar prea era la dracu-n praznic.*
b. Donde Cristo perdió el mechero (INF.): ☞ **Donde Cristo dio las tres voces** (INF.).
c. (Estar) alguien **hecho un cristo/un eccehomo/una lástima** (todas INF.); VULG.: **(estar)** alguien **hecho una mierda**: (tener) (un) aspecto deplorable. *Tras una peregrinación tan larga, estaba hecho un cristo* ❐ (a avea) (un) aspect deplorabil; **(a arăta/a fi) ca vai de lume**; **(a arăta/a fi) de-ţi vine să-i plângi de milă**. *După un pelerinaj atât de lung, arăta ca vai de lume.*
d. Poner a alguien **como un cristo** (INF.): 1. agraviar o denigrar. *Me pusieron como un cristo y después vinieron a pedirme perdón*; 2. golpear, maltratar. *Aunque lo pusieron como a un cristo, no denunció a los cómplices* ❐ 1. a denigra; **a vorbi de rău**. *M-a vorbit de rău şi apoi a venit să-şi ceară scuze*; 2. a lovi, a maltrata; **a chinui** pe cineva **ca pe Hristos**; **a lovi/a bate fără milă**. *Deşi l-au chinuit ca pe Hristos, el nu şi-a denunţat complicii.*

e. Todo cristo/dios; todo/cualquier hijo de vecino; todo/cada quisque (todas INF.): todo el mundo. *No trates de esconder algo así: todo cristo lo sabe* ❐ toată lumea, oricine; **tot creştinul**. *Nu încerca să ascunzi aşa ceva, tot creştinul o ştie.*

CRUZ (cruce)

a. Andar alguien **con la cruz a cuestas**: soportar algo prolongadamente. *No se casó con quien tenía que haberse casado y ahora anda con la cruz a cuestas* ❐ a îndura ceva mult timp; **a-şi duce/purta crucea**. *Nu s-a căsătorit cu cine trebuia şi acum îşi duce crucea.*
b. Hacer alguien **cruz y raya**: ☞ BORRÓN: **Hacer** alguien **borrón y cuenta nueva.**
c. Hacerse alguien **de cruces** (INF.): ☞ BOCA: **Dejar** a alguien/**quedarse** alguien **con la boca abierta** (INF.).

CRUZAR (a traversa; a încrucişa)

a. Cruzarle a alguien **la cara** (INF.): ☞ CARA.
b. Cruzar alguien **los dedos**: ☞ DEDO.

CUADRO (tablou)

a. Estar/quedarse un grupo **en cuadro**: verse reducido a muy pocos componentes. *Entre la gripe y las lesiones, el equipo ciclista se quedó en cuadro* ❐ (referitor la un grup) a fi redus la foarte puţine elemente; **a fi redus/a se reduce la o mână de oameni**. *Din cauza gripei şi a accidentelor, echipa de ciclişti s-a redus la o mână de oameni.*
b. Dejar a alguien/**quedarse** alguien **a cuadros** (INF.): ☞ BOCA: **Dejar** a alguien/**quedarse** alguien **con la boca abierta** (INF.).

CUANDO (când)

De cuando en cuando; de tarde en tarde; de vez en cuando/en vez; INF.: **de higos/uvas a brevas; de Pascuas a Ramos**: alguna vez. *Estoy loco por el cine, pero al teatro voy de tarde en tarde* ❐ rareori; **când şi când; din când în când; din an în paşte**. *Sunt nebun după filme, dar la teatru merg când şi când...* (☞ CUENTAGOTAS: **Con cuentagotas**; RACHA: **A rachas**).

CUANTO (cât)

En cuanto: ☞ PRONTO: **Tan pronto como.**

CUARENTA (fase de un determinado juego de cartas ❐ patruzeci; fază a unui anumit joc de cărţi)

Cantarle a alguien **las cuarenta; cantárselas claras** a alguien; **meter** a alguien **en cintura/en vereda; ponerle** a alguien **las peras al cuarto; ponerle** a alguien **las pilas; leerle** a alguien **la cartilla** (todas INF.): reprender severamente. *Cuando se entere tu padre, te va a cantar las cuarenta* ❐ a certa cu severitate; **a lua** pe cineva **la rost/în focuri/la trei păzeşte; a pune** pe cineva **la locul său; a trage** cuiva **o săpunealã/un perdaf/un frecuş; a face** pe cineva **de două parale/albie de porci/cu ou şi cu oţet**. *Când va afla tatăl tău, te va lua la rost* (☞ RAYA: **Poner/tener** a alguien **a raya** [INF.]).

CUARENTENA (carantină)

Poner algo/a alguien **en cuarentena/en duda**: cuestionar algo/a alguien. *Las dos primeras teorías están avaladas por la comunidad científica, pero la última deberíamos ponerla en cuarentena* ❐ a pune sub semnul întrebării; **a pune la îndoială**. *Primele două teorii sunt acceptate de comunitatea ştiinţifică, dar ultima ar trebui pusă la îndoială.*

CUARTEL (aici: locuinţă, adăpost)

a. Dar cuartel/cuartelillo a alguien (INF.): ofrecer, amablemente, alojamiento. *Nos ha prometido que nos da cuartel un par de días, así que la excursión nos saldrá mucho más barata* ❐ a oferi cu amabilitate cazare, a oferi adăpost. *A promis că ne oferă adăpost pentru două zile, aşa că excursia va ieşi cu mult mai ieftină.*
b. Sin cuartel: (aplicado a una acción) de modo constante y sin descanso. *Las preguntas se sucedieron sin cuartel, motivo por el cual la rueda de prensa no terminó hasta bien entrada la noche* ❐ (referitor la o acţiune) în mod constant şi fără odihnă; **fără cruţare; una după alta**. *Întrebările veneau una după alta, motiv pentru care conferinţa de presă s-a prelungit până seara târziu.*

CUARTO (antigua moneda española ❐ veche monedă spaniolă)

a. Darle alguien **un cuarto al pregonero; decir/gritar/lanzar/proclamar...** alguien algo **a los cuatro vientos** (ambas INF.): difundir un secreto. *Si hasta ella lo sabe es porque, sin duda, le han dado un cuarto al pregonero* ❐ a divulga un secret; **a nu-şi ţine gura; a avea gura spartă; a fi gură spartă; a bate toba; a da sfară în ţară; a umbla cu vorba/poşta**. *Dacă şi ea o ştie este pentru că, fără discuţie, cineva a dat sfară în ţară* (☞ BOMBO: **[Anunciar]** alguien algo **a bombo y platillo** [INF.]; VOX: **Ser** algo **vox populi**).
b. De tres al cuarto/del montón/de medio pelo/de pacotilla (todas INF.): de escaso valor, de mala calidad. *No lo tomes en serio:*

es un filósofo del tres al cuarto ❐ de valoare scăzută, de calitate proastă; **de mâna a șaptea**; **de duzină**; **a nu face doi bani/două parale**. *Nu-l lua în serios, filozofia lui nu face două parale* (☞ VÍA: **De vía estrecha** [INF.]; COSA: **No valer** algo/alguien **gran cosa** [INF.]; JUEVES: **No ser** algo **nada del otro jueves** [INF.]).
c. Echar alguien **su cuarto a espadas** (INF.): terciar en una conversación. *No le tapes la boca, hombre, deja que también él eche su cuarto a espadas* ❐ a interveni într-o discuție; **a-și da cu părerea**; **a-și exprima opinia**. *Nu-i astupa gura, lasă-l și pe el să-și dea cu părerea* (☞ BAZA: **Meter** alguien **baza en** algo [INF.]).

CUBA (butoi)

a. Beber alguien **como una cuba/como un camello/como un cosaco/como una esponja** (todas INF.): beber mucho (alcohol). *Como invites a Eloy, te quedas sin bebida; el tío bebe como un cosaco* ❐ a bea cantități mari (de băuturi alcoolice); **a suge ca un burete**; **a bea pe rupte**; **a bea de stinge/usucă**; **a usca paharele**; **a bea ca un spart** (INF.). *Dacă îl inviți pe Eloy, vei rămâne fără băutură, tipul bea de stinge* (☞ CODO: **Empinar** alguien **el codo** [INF.]).
b. (Estar) alguien **como una cuba**; **andar/ir** alguien **haciendo eses** (todas INF.): (estar) ebrio. *Nos lo encontramos a las tres de la mañana y, como siempre, iba haciendo eses* ❐ (a fi) beat; **a merge pe două/șapte cărări**; **a fi (beat) criță/cuc**. *Ne-am întâlnit pe la trei dimineața și, ca întotdeauna, mergea pe două cărări* (☞ MONA: **Cogerse/pillarse/agarrarse** alguien **una mona** [INF.]).

CUBERO (dogar)

A ojo (de buen cubero) (INF.): ☞ BULTO: **A bulto** (INF.).

CUCHARA (lingură)

Meter alguien (la) **cuchara en** algo (INF.): ☞ BAZA: **Meter** alguien **baza en** algo (INF.).

CUELLO (gât)

a. Decir alguien algo **para el cuello de su camisa** (INF.): ☞ CAPOTE: **(Decir)** alguien algo **para su capote** (INF.).
b. (Estar) alguien **con el agua al cuello** (INF.): ☞ AGUA.

CUENTA (socoteală)

a. A cuenta de alguien: ☞ COSTA: **A costa de** alguien.
b. A fin de cuentas; **al fin y al cabo**; **después de todo**; FORM.: **en resumidas cuentas**: en definitiva. *Es una decisión que, a fin de cuentas, sólo tú podrás tomar* ❐ **în definitiv**; **la urma urmei**; **până la urmă**. *Este o decizie pe care, în definitiv, doar tu vei putea s-o iei.*

c. Caer alguien **en la cuenta de** algo; **darse** alguien **cuenta de** algo: percatarse, al fin, de algo que había pasado inadvertido. *Tardó en caer en la cuenta de que era su cumpleaños, pero aun así tuvo tiempo de organizar una fiesta* ❐ a-și da seama brusc de ceva care trecuse neobservat; **a-i cădea fisa**; **a se prinde**; INF.: **a i se aprinde becul**; **a i se arăta**. *I-a căzut fisa târziu că era ziua lui, dar tot a avut timp să se pregătească.*
d. Dar alguien **cuenta de** algo: **1.** comunicar, informar. *Muchos estudios trataban de dar cuenta de la existencia de este fenómeno*; **2.** justificar **(dar/rendir** alguien **cuenta[s])**. *Puedo gastar cuanto quiera: no tengo que dar cuentas a nadie* ❐ **1.** a comunica; **a face cunoscut**; **a aduce la cunoștință**; **a da de știre/veste**. *Multe studii încercau să facă cunoscută existența acestui fenomen*; **2.** a justifica; **a da socoteală/cont**. *Pot să cheltuiesc cât vreau, nu trebuie să dau socoteală nimănui.*
e. Dar/rendir alguien **cuenta(s)**: ☞ **Dar** alguien **cuenta de** algo **(2)**.
f. Darse alguien **cuenta de** algo: ☞ **Caer** alguien **en la cuenta de** algo.
g. En resumidas cuentas (FORM.): ☞ **A fin de cuentas**.
h. Estar una mujer **fuera de cuentas**: superar el plazo previsto de un embarazo. *Esperamos al pequeño en cualquier momento: Alicia ya está fuera de cuentas* ❐ a depăși (o femeie) termenul prevăzut pentru o sarcină. *Așteptăm micuțul în orice moment, Alice a depășit deja termenul.*
i. Llevar alguien **las cuentas**: encargarse de la contabilidad de un negocio. *Cambiaron de gestor porque el antiguo no llevaba del todo bien las cuentas* ❐ a se ocupa de contabilitatea unei afaceri; **a ține socotelile**. *Au schimbat administratorul pentru că cel vechi nu ținea prea bine socotelile.*
j. Más de la cuenta: en exceso. *La redacción debía tener un máximo de cien palabras y tú has escrito más de la cuenta* ❐ **(cu mult) peste măsură**; **din cale-afară de**. *Compunerea trebuia să aibă maximum o sută de cuvinte și tu ai scris cu mult peste măsură.*
k. No querer alguien **cuentas** con alguien (INF.): no mostrar interés alguno por una relación. *Se enfadó con su amigo un buen día de primavera y desde entonces no quiere cuentas con él* ❐ a nu arăta nici un interes pentru o relație; **a nu vrea să aibă de-a face cu** cineva; **a nu vrea să audă/știe de** cineva. *S-a supărat pe amicul ei într-o bună zi de primăvară și de atunci nu vrea să mai audă de el.*

l. Pasar alguien **la cuenta** (INF.): ☞ BANDEJA: **Pasar** alguien **la bandeja** (INF.).
m. Por cuenta propia: por iniciativa personal, independientemente. *Como odia las agencias, suele viajar siempre por cuenta propia* ❐ din inițiativă personală sau pe propria răspundere, în mod independent; **pe cont propriu**. *Deoarece urăște agențiile de turism, obișnuiește să călătorească pe cont propriu.*
n. Rendir alguien **cuenta(s)**: ☞ **Dar** alguien **cuenta de** algo (2).
o. Tener algo/a alguien **en cuenta**: considerar la existencia de algo/alguien. *Procura dar una buena imagen; ten en cuenta que asistirá también el presidente* ❐ a lua în considerare existența a ceva sau a cuiva; **a ține cont/seama** de ceva/cineva; **a lua în calcul** ceva/pe cineva. *Încearcă să faci o impresie bună, ține cont că va asista și președintele* (☞ CONTAR: **Contar** alguien **con** algo/alguien).
p. Traer algo **cuenta**: resultar rentable. *Una inversión tan grande no nos trae cuenta si pensamos en amortizarla a corto plazo* ❐ a fi rentabil, a aduce profit. *O investiție atât de mare nu va aduce profit într-un termen scurt.*

CUENTAGOTAS (pipetă)

Con cuentagotas: poco a poco, espaciadamente. *Trabajando a cuenta gotas, ¿no pretenderás acabar el libro dentro de un año?* ❐ puțin câte puțin, cu intervale; **când și când**; **cu țârâita**. *Muncind când și când, pretinzi să termini cartea înainte de un an?* (☞ CUANDO: **De cuando en cuando**; RACHA: **A rachas**).

CUENTO (poveste)

a. Dejarse alguien **de cuentos/de gaitas** (ambas INF.): abordar, sin rodeos, el punto esencial de un asunto. *Venga, déjate de cuentos y dínos si al final aceptó cenar contigo* ❐ a aborda, fără ocolișuri, esența unui subiect; **a lăsa poveștile**; **a trece la miezul problemei**. *Lasă poveștile și spune exact de ce ai venit.*
b. Ir/venir alguien **con el cuento/con cuentos** (INF.): importunar a alguien con asuntos que no le interesan. *Me viene siempre con el cuento de que no hace los deberes porque, entre otras cosas, tiene once hermanos de los que cuidar* ❐ a importuna pe cineva cu lucruri care nu îl interesează; **a înșira** cuiva **povești**; **a îndruga verzi și uscate**. *Îmi înșira totdeauna povești, că nu-și face temele pentru că are unsprezece frați de îngrijit, că nu are timp și câte și mai câte.*
c. No venir algo **a cuento** (INF.): ☞ CASO: **No venir** algo **al caso**.
d. (Ser) algo **el cuento de la lechera** (INF.): (ser) un plan o un sueño difícil o imposible de realizar. *Me contó cómo obtendría una beca extraordinaria y después una plaza en la universidad; en fin, el cuento de la lechera...* ❐ (a fi) niște planuri sau visuri greu de realizat sau irealizabile; **(a construi) castele în Spania**; **(a visa) cai verzi pe pereți**. *Mi-a povestit cum va obține o bursă extraordinară, apoi un post la universitate, în sfârșit, visa cai verzi pe pereți* (☞ ARENA: **Hacer/construir** alguien **castillos de arena**).

e. Ser algo **el cuento de nunca acabar** (INF.): ser interminable. *Lleva siete años examinándose de la misma asignatura; esto parece el cuento de nunca acabar* ❐ a fi interminabil; **a fi** ceva **o poveste fără sfârșit**; **a fi povestea/basmul cu cocoșul roșu**. *A dat examen timp de șapte ani la aceeași disciplină; parcă ar fi povestea cu cocoșul roșu.*
f. Tener alguien **mucho cuento/rollo** (INF.): exagerar o mentir de un modo palmario. *Estaba claro que tenía mucho cuento porque cada día venía con un pretexto distinto* ❐ a exagera sau a minți în mod evident; **a înșira/a turna (la) gogoși**; **a minți de îngheață apele**; **a fi cu ochi și cu sprâncene**; **a le înflori/a umfla**. *Era clar că înșira gogoși, pentru că în fiecare zi venea cu un pretext diferit.*
g. Traer algo **a cuento** (INF.): ☞ COLACIÓN: **Sacar** algo **a colación**.
h. Vivir alguien **del cuento** (INF.): vivir plácidamente sin trabajar lo más mínimo. *Heredó una fortuna colosal y desde entonces vive del cuento* ❐ a trăi comod, fără a munci deloc; **a trăi fără a mișca un deget**. *A moștenit o avere colosală și de atunci trăiește fără să miște un deget* (☞ BARRIGA: **Rascarse** alguien **la barriga** [INF.]; SOPA: **Vivir** alguien **de la sopa boba** [INF.]).

CUERDA (sfoară; măsură)

a. Andar/estar/moverse alguien **en la cuerda floja**: ☞ AGUA: **(Estar)** alguien **con el agua/con la soga al cuello** (INF.).
b. Bajo cuerda: de modo confidencial. *Aunque me lo dijeron bajo cuerda, todo el mundo ha acabado enterándose* ❐ în mod confidențial; **între patru ochi**. *Chiar dacă mi-au spus-o între patru ochi, au aflat până la urmă și alții.*
c. Darle a alguien **cuerda** (INF.): ☞ AGUA: **Bailarle** a alguien **el agua** (INF.).
d. (No) ser dos o más personas/cosas **de la misma cuerda/del mismo paño**; **(no) estar** dos o más personas/cosas **cortadas por el mismo patrón**: (no) ser de similar o idéntica naturaleza. *Dice que ha traído mercancía nueva, pero los productos son del mismo paño que los de la última vez* ❐ a (nu) fi de natură similară sau identică; **a (nu) fi la fel**; **a (nu) fi aceeași căciulă**; referitor numai la persoane: **a (nu) fi (făcuți) după același calapod**;

a (nu) fi din același aluat; **a (nu) fi de aceeași teapă**. *Pretinde că a adus marfă nouă, dar produsele sunt la fel cu cele de data trecută* (☞ CALAÑA: **Ser** dos o más personas **de la misma calaña** [PEY.; INF.]; TAL: **(Ser)** dos personas **tal para cual** [INF.]).

e. Tener alguien **(mucha) cuerda**: mostrar una enorme vitalidad. *En las fiestas no se cansa nunca de bailar: tiene cuerda para toda la noche* ❐ a arăta o mare vitalitate; **a fi ca argintul viu**; **a fi în (mare) formă**. *La petreceri nu obosește niciodată să danseze, e ca argintul viu* (☞ MOTO: **Estar** alguien **como una moto** [INF.]).

CUERNO (corn)

a. Coger/tomar el toro por los cuernos (TAUROM.; INF.): 1. ☞ ARENA: **Bajar** alguien **a la arena** (TAUROM.); 2. ☞ CASCABEL: **Ponerle** alguien **el cascabel al gato** (INF).

b. Irse/mandar algo/(a) alguien **al cuerno/a freír espárragos/a freír monas/a hacer gárgaras/al demonio/a la porra/a paseo/con la música a otra parte/con viento fresco** (todas INF.); VULG.: **irse/mandar** (a) alguien **a hacer puñetas/a la mierda/a tomar por culo/a tomar por saco**: 1. expresiones mediante las que se expresa con brutalidad el deseo de ver desaparecer a alguien de nuestra vista. *Vete al cuerno y déjame trabajar de una vez*; 2. no llegar a buen fin (**dar** algo/alguien **al traste con** algo; **echar**(se) algo **a perder**; **irse** algo/ alguien **a pique/al garete**; **venirse** algo/alguien **abajo** (todas INF.); VULG.: **irse** algo **a la mierda**). *Sin el apoyo del ayuntamiento su proyecto se fue al cuerno* ❐ 1. expresii care exprimă cu brutalitate dorința ca cineva să dispară din preajma cuiva; **a trimite** pe cineva **la dracul/naiba** sau **dracului/naibii**; **cară-te**; **du-te de te plimbă**; **întinde-o**; **fă pași**; **eliberează locul**; **plimbă ursul** (toate INF.). *Du-te naibii și lasă-mă odată să lucrez*; 2. a nu ajunge la bun sfârșit; **a se duce de râpă/pe apa sâmbetei/pe copcă**. *Fără ajutorul primăriei, proiectul său s-a dus de râpă.*

c. Mandar algo/a alguien **al cuerno** (INF.): ☞ **Irse/mandar** algo/(a) alguien **al cuerno** (INF.).

d. Oler algo **a cuerno quemado** (INF.): 1. ☞ DEMONIO: **Oler/saber** algo **a demonios** (INF.); 2. ☞ CHAMUSQUINA: **Oler** algo **a chamusquina** (INF.).

e. Ponerle a alguien **los cuernos, pegársela** a alguien: ser infiel. *Dice que nunca le ha puesto los cuernos, pero me resulta difícil de creer* ❐ a fi infidel; **a pune coarne** cuiva; **a călca strâmb/pe alături**. *Zice că n-a călcat strâmb niciodată, dar îmi vine greu să-l cred.*

f. Romperse alguien **los cuernos** (INF.): ☞ DESTAJO: **Trabajar** alguien **a destajo**.

CUERO (piele)

En cueros (INF.): ☞ BOLA: **En bolas** (INF.).

CUERPO (trup/corp)

a. A cuerpo/pecho descubierto: sin protección alguna. *Lucharé contra todos a cuerpo descubierto, con la verdad como único escudo* ❐ fără nici o protecție; **cu pieptul gol**; **cu mâinile goale**. *Voi lupta contra tuturor cu pieptul gol, având adevărul ca unic scut.*

b. Cuerpo a cuerpo: modalidad de lucha basada en el contacto físico directo y sin armas. *Si no damos con la solución dialogando, mediremos nuestras fuerzas cuerpo a cuerpo* ❐ modalitate de luptă bazată pe contactul fizic direct, fără arme; **luptă corp la corp**; **luptă dreaptă**. *Dacă nu găsim soluția prin dialog, ne vom măsura forțele într-o luptă corp la corp.*

c. Cuerpo a tierra: voz de mando para que los soldados se tiren al suelo. *Y cuando diga ¡cuerpo a tierra! quiero veros a todos en el suelo, ¿está claro?* ❐ comandă pentru soldați de a se arunca la pământ; **culcat!** *Și atunci când spun culcat!, vreau să vă văd pe toți la pământ, e clar?*

d. Entregarse a algo/alguien **en cuerpo y alma**: ☞ ALMA: **Írsele** a alguien **el alma en** algo.

e. Estar alguien **de cuerpo presente**: (aplicado al cuerpo sin vida de una persona) estar expuesto en un lugar público para ser velado. *Le dimos nuestro último adiós en la iglesia, cuando estaba de cuerpo presente* ❐ (despre corpul neînsuflețit al unei persoane) a fi expus descoperit într-un loc public, a fi depus. *I-am spus ultimul adio în biserică, unde era depus.*

f. Pedirle algo a alguien **el cuerpo**: apetecerle. *Después de comer el cuerpo siempre me pide una buena siesta* ❐ a avea chef; **a-i cere inima** ceva; **a-i tânji inima după** ceva. *După masă, totdeauna îmi tânjește inima după o bună siestă.*

g. Tomar algo **cuerpo**: concretarse, cristalizar. *Sus proyectos fueron tomando cuerpo a medida que la situación económica fue mejorando* ❐ a se concretiza, a se cristaliza; **a prinde contur/viață**. *Proiectele sale au prins viață pe măsură ce situația economică s-a îmbunătățit.*

h. (Vivir/comer...) alguien **a cuerpo de rey/como un pachá/como un patriarca/como un príncipe (saudí)/como una reina/como Dios**; **darse/pegarse/tirarse** alguien **la gran vida** (todas INF.): (vivir/comer...) espléndidamente. *No sientas pena por Engracia; aunque no lo parezca, vive a cuerpo de rey* ❐ (a mânca/a trăi...) splendid; **ca un rege/pașă**; **ca în sânul lui Avram/ca în rai**; **împărătește**; **a trăi pe picior mare**. *Să nu-ți fie milă de*

Engracia; chiar dacă nu pare, trăieşte ca un paşă (☞ RIÑÓN: **Tener** alguien **cubierto el riñón** [INF.]).

CUEZO (cutie de mortar)

Meter alguien **el cuezo en** algo (INF.): ☞ PATA: **Meter** alguien **la pata en** algo (INF.).

CUIDADO (grijă)

a. (Ser) alguien **de (mucho) cuidado** (INF.): ☞ ARMA: **(Ser)** alguien **de armas tomar** (INF.).
b. Tenerle algo a alguien **sin cuidado** (INF.): ☞ BLEDO: **Importarle** algo a alguien **un bledo** (INF.).

CULEBRA (viperă)

Tragar alguien **sapos y culebras** (INF.): ☞ SAPO.

CULO[1] (cur)

a. Confundir alguien **el culo con las témporas** (INF.): ☞ CHURRA: **Confundir** alguien **churras con merinas** (INF.).
b. Ir alguien **de culo** (VULG.): ☞ CABEZA: **Ir** alguien **de cabeza** (INF.).
c. Irle a alguien **de culo** (VULG.): sufrir prolongadamente una situación negativa. *Abrieron la empresa hace un año, pero parece que les va de culo* ❐ a suferi mult timp într-o situaţie proastă; **a-i merge (mereu) pe dos; a n-o putea scoate la capăt; a nu putea ajunge la (nici un) liman.** *Au deschis firma acum un an, dar se pare că n-o pot scoate la capăt.*
d. Irse/mandar algo/(a) alguien **a tomar por culo** (VULG.): ☞ CUERNO: **Irse/mandar** algo/(a) alguien **al cuerno** (INF.).
e. Pasarse alguien algo **por el culo** (VULG.): ☞ BLEDO: **Importarle** algo a alguien **un bledo** (INF.).
f. (Quedarse/estar) alguien **con el culo al aire** (VULG.): (quedarse/estar) desprotegido. *Su fracaso en las elecciones lo dejó con el culo al aire, con el único apoyo de algunos de sus compañeros de partido* ❐ (a fi/a rămâne) fără protecţie; **cu spatele descoperit.** *Eşecul la alegeri l-a lăsat cu spatele descoperit, având doar sprijinul câtorva colegi de partid.*

CULO[2] (extremidad inferior de un objeto ❐ fund)

Ser alguien **un culo de mal asiento** (INF.): (por alusión a un objeto que no asienta en una superficie cuando su extremidad inferior no es plana) ser extraordinariamente activo. *Cambia tanto de país y de trabajo porque es un culo de mal asiento* ❐ (prin aluzie

la un obiect care nu se aşază pe o suprafaţă când extremitatea sa inferioară nu este plată) a fi extraordinar de activ; **a fi mereu în priză; a nu avea astâmpăr/tihnă;** INF.: **a avea mişcorici (în fund)** (INF.). *Îşi schimbă atât de des ţara şi munca pentru că nu are astâmpăr* (☞ DEMONIO: **Tener** alguien **el demonio en el cuerpo** [INF.]).

CURAR (a vindeca)

a. Curarse alguien **en salud**: ☞ SALUD.
b. Estar alguien **curado de espanto(s)**: ☞ ESPANTO.

D

DANZA (dans)

(Estar) alguien **en danza** (INF.): estar en acción o en movimiento. *Me puedes llamar a primera hora: desde las cinco de la mañana estoy en danza* ❐ a fi în acțiune sau în mișcare; **a fi în priză**; **a fi în picioare**. *Mă poți suna la prima oră, sunt în priză de la cinci dimineața.*

DAR (a da)

a. Dale que te pego (INF.): expresión que enfatiza la reiteración en algo. *Le dijeron que dejara de jugar y él, sin embargo, siguió dale que te pego con la pelota* ❐ expresie prin care se accentuează repetarea unui lucru; **dă-i și dă-i**; **iar și iar**; **mereu și mereu**. *I-am spus să nu se mai joace și, totuși, el dă-i și dă-i cu mingea* (☞ ERRE: **Erre que erre** [INF.]; TUTÍA: **No haber tutía** [INF.]).
b. Dar alguien **a entender** algo: ☞ CAER: **Dejar** alguien **caer** algo.
c. Dar alguien **al traste con** algo (INF.): ☞ CUERNO: **Irse/mandar** algo/(a) alguien **al cuerno (2)** (INF.).
d. Darle a alguien **por** algo (INF.): adquirir una costumbre inesperada. *Ahora le ha dado por ir a misa todos los martes* ❐ a deprinde un obicei neașteptat; **a-l apuca** pe cineva ceva. *Acum l-a apucat să se ducă la liturghie marțea* (☞ VENA: **Darle** a alguien **la vena** [INF.]).
e. Dar(se) algo **de sí**: **1.** (aplicado a la ropa) ensanchar(se). *No te pongas el jersey de la niña, que lo vas a dar de sí*; **2.** (aplicado a un asunto/conversación) prolongarse (debido a su complejidad). *La conversación sobre el arte contemporáneo dio de sí hasta las tantas* ❐ **1.** (referitor la haine) a se lărgi, a se lăbărța. *Nu îmbrăca puloverul fetiței că se va lăbărța* (numai despre pantaloni: **a face genunchi**; despre fuste/rochii: **a face fund** [INF.]: a se deforma la purtare); **2.** (referitor la un subiect/discuție) a se prelungi (datorită complexității), a se întinde. *Discuția despre arta contemporană s-a prelungit până spre dimineață.*

f. Darse alguien **a** algo (INF.): dedicarse plenamente a ello. *Siempre había coqueteado con las drogas, pero ahora se ha dado definitivamente a la cocaína* ❐ a se deda la ceva din plin; **a o lua/da pe** (INF.). *Mereu a cochetat cu drogurile, dar acum a luat-o definitiv pe cocaină.*
g. Dárselas a alguien **(con queso)** (INF.): ☞ CAMELO: **Darle** a alguien **el camelo** (INF.).
h. Dárselas alguien **de** algo; **tener** alguien **(muchos) humos**; **tirarse** alguien **un farol** (todas INF.): presumir de ello. *Se las da de gran estrella, pero ¿no te parece que no es para tanto?* ❐ a se crede ceva/cineva; **a se da mare**; **a o face pe vedeta/marea vedetă**. *O face pe marea vedetă, dar nu crezi că exagerează?* (☞ AIRE: **Darse** alguien **aires de** algo [INF.]; ABUELA: **No tener/no necesitar** alguien **abuela** [INF.]).
i. No dar alguien **(ni) una** (INF.): ☞ PIE: **No dar** alguien **pie con bola** (INF.).
j. (Tener) alguien algo **para dar y tomar** (INF.): (tener) algo en gran cantidad. *No te sientas mal porque siempre te invite: tiene dinero para dar y tomar* ❐ (a avea) ceva în cantitate mare; **din belșug**; **câtă frunză și iarbă**; **cu vârf și îndesat**. *Nu te jena că te invită mereu, are bani din belșug.*

DECIR (a spune)

a. Decir por decir: ☞ BOQUILLA: **Decir** alguien algo **de boquilla**.
b. Dimes y diretes (INF.): murmuraciones y rumores. *Entre dimes y diretes, me enteré de que Ángela y Elvis se han divorciado* ❐ murmure și rumori; **din zvonuri**; **din auzite**. *Din auzite am aflat că Angela și Elvis au divorțat.*
c. Dicho y hecho: expresión mediante la que se enfatiza la rapidez de una actuación. *Dijo que vendría hoy con la bibliografía y, dicho y hecho* ❐ expresie prin care se pune accentul pe rapiditatea unei acțiuni; **zis și făcut**; **cât ai zice pește**; **cât ai bate din palme**. *A spus că va veni azi cu bibliografia și zis și făcut, la ora 11 era aici.*

DEDO (deget)

a. Al dedillo (INF.): ☞ AVEMARÍA: **Como el avemaría** (INF.).
b. Cruzar alguien **los dedos**: desear, supersticiosamente, el feliz cumplimiento de algo. *La entrevista te saldrá de maravilla: todos cruzamos los dedos por ti* ❐ a dori, în mod superstițios, îndeplinirea fericită a ceva; **a ține pumnii** cuiva. *Interviul va decurge excelent, toți îți ținem pumnii.*

c. Chuparse alguien **los dedos**; **ser/estar** algo **más bueno que el pan** (ambas INF.): deleitarse con el sabor de una comida. *No tengo palabras para alabar tu ensalada rusa: nos hemos chupado todos los dedos* ❑ a se delecta cu gustul unei mâncări; **a-şi linge degetele**. *N-am cuvinte să-ţi laud salata boeuf, ne-am lins degetele cu toţii.*

d. Dar alguien **un dedo (de la mano) por** algo: estar dispuesto a hacer un sacrificio por conseguir algo, desear algo extraordinariamente. *Por un trabajo como éste daría un dedo de la mano* ❑ a fi dispus să facă un sacrificiu pentru a obţine ceva, a dori ceva foarte mult; **a-şi da un deget (de la o mână)** pentru ceva; **a-şi da un an** (sau mai mulţi) **din viaţă** pentru ceva. *Pentru un asemenea serviciu, mi-aş da un an din viaţă* (☞ BABA: **Caérsele** a alguien **la baba**; DESEO: **Arder** alguien **en deseos de** algo).

e. (Elegir) alguien algo **a dedo**: (elegir) de acuerdo a criterios subjetivos. *Como todos los funcionarios fueron elegidos a dedo, el ministerio dejó de ser eficiente* ❑ **(a alege) după ochi (frumoşi)/pe sprânceană**. *Din cauză că toţi funcţionarii au fost aleşi după ochi, ministerul a devenit ineficient.*

f. (No) chuparse alguien **el dedo**; **(no) haber nacido** alguien **ayer**; **(no) caerse/haberse caído** alguien **del nido** (todas INF.): (no) ser de una ingenuidad extrema. *Desde el principio he visto claramente tus intenciones: no creas que me chupo el dedo* ❑ a (nu) fi de o ingenuitate sau naivitate extremă; **a crede că tot ce străluceşte e aur/tot ce zboară se mănâncă**; **a avea un suflet de înger**. *De la început ţi-am văzut clar intenţiile, să nu-ţi închipui că mai cred că tot ce zboară se mănâncă* (☞ ALMA: **(Ser)** alguien **un alma de Dios**; RUEDA: **(No) comulgar** alguien **con ruedas de molino**).

g. No mover alguien **(ni) un dedo** (INF.): ☞ BRAZO: **Estar/quedarse** alguien **de brazos cruzados**.

h. No tener alguien **(ni) dos dedos de frente** (INF.): (habitual como reproche) actuar sin lucidez o de modo irresponsable. *Insultando al jefe demostró no tener ni dos dedos de frente* ❑ a acţiona fără luciditate sau în mod iresponsabil; **a fi fără minte/judecată**; **a nu avea (deloc) minte/judecată**; **a avea minte de vrabie**. *Insultându-l pe şef, a demonstrat că nu are minte deloc.*

i. Pillarse/cogerse alguien **los dedos** (INF.): verse comprometido por una situación. *Aposté sin reservas por él, pero con su fracaso me he pillado los dedos* ❑ a se compromite într-o situaţie; **a se da în spectacol**; **a-şi prinde degetele**; **a se face de râs/ocară**. *L-am susţinut fără rezerve, dar cu eşecul său m-am făcut de râs.*

j. Poder contar(se) algo **con los dedos de una mano**: ☞ HABA: **Ser** algo **habas contadas**.

k. Poner alguien **el dedo en la llaga**: señalar acertadamente la cuestión clave de un asunto. *El profesor puso el dedo en la llaga: el niño simplemente no quería estudiar* ❑ a indica precis esenţa sau aspectul principal al unei probleme; **a pune degetul pe rană**; **a pune punctul pe i**. *Profesorul a pus degetul pe rană: pur şi simplu copilul nu voia să înveţe* (☞ PUNTO: **Poner** alguien **los puntos sobre las íes**).

l. Señalar a alguien **con el dedo**: acusar. *Todos te señalan con el dedo, pero tú no pareces sentirte responsable de nada* ❑ a acuza; **a arăta** pe cineva **cu degetul**; **a privi acuzator** pe cineva. *Toţi te arată cu degetul, dar tu nu pari să te simţi responsabil de nimic.*

DEJAR (a lăsa)

a. Dejar a alguien **seco** (INF.): ☞ SECO.

b. Dejar algo/a alguien **estar**: no preocuparse más por algo/alguien. *De momento, deja estar el proyecto: tienes tantas otras cosas que hacer...* ❑ a nu se mai preocupa de ceva/cineva; **a o lăsa baltă/în plata Domnului**. *Deocamdată lasă baltă proiectul acesta, mai ai atâtea altele de făcut...*

c. Dejar algo/alguien **(mucho/bastante) que desear**: resultar imperfecto. *Aunque el piso es una joya, la decoración deja mucho que desear* ❑ a fi imperfect; **a lăsa (mult) de dorit**; **a fi sub aşteptări**. *Apartamentul este o bijuterie, dar decoraţia interioară lasă mult de dorit.*

DEMONIO (drac)

a. Irse/mandar algo/(a) alguien **al demonio** (INF.): ☞ CUERNO: **Irse/mandar** algo/(a) alguien **al cuerno (1)** (INF.).

b. Oler/saber algo **a demonios/a cuerno quemado/a rayos/a truenos** (todas INF.): tener un pésimo olor/sabor. *La carne estaba de maravilla, pero el pescado sabía a demonios* ❑ a avea un miros/gust foarte rău; **a fi de nebăut/nemâncat**; (referitor la miros) **a-ţi cârni nasul din loc**. *Carnea era minunată, dar peştele îţi cârnea nasul.*

c. Ser alguien **el mismísimo/el propio demonio/de la piel del diablo/de la piel de Barrabás** (todas PEY.): ser la pura encarnación del mal. *No te digo nada más: descubrirás por sus actos que es el mismísimo demonio* ❑ a fi pura încarnare a răului; **a fi răul însuşi**; **a fi însăşi imaginea răului**; **a fi dracul gol**. *Nu îţi mai spun nimic, vei descoperi din acţiunile lui că e dracul gol.*

d. Tener alguien **el demonio/los demonios/el diablo en el cuerpo** (todas INF.): ser extremadamente inquieto y revoltoso. *Dale algún tranquilizante a tu hijo, que parece que tiene los demonios en el cuerpo* ❑ a fi extrem de neastâmpărat şi neliniştit; **a fi**

agitat; **a avea draci**; **a nu avea stare/tihnă**; **a nu sta o clipă locului**; INF.: **a avea viermi în fund**. *Dă-i vreun tranchilizant copilului, parcă ar avea draci* (☞ CULO: **Ser** alguien **un culo de mal asiento** [INF.]).

DEPRISA (repede)

Deprisa y corriendo: ☞ CABALLO: **A mata caballo** (INF.).

DERECHO (drept, just)

a. A derechas/como Dios manda: correcta y adecuadamente. *Desde que se divorció, ha perdido el rumbo y no hace nada a derechas* ❐ corect şi potrivit; **aşa cum trebuie/cum se cuvine**; **ca lumea**. *De când a divorţat, s-a dezorientat şi nu face nimic ca lumea.*
b. Andar alguien **a derechas/derecho**; **andar/ir** alguien **por el buen camino**: comportarse con rectitud. *Todos conocemos su pasado, pero sabemos que ahora anda a derechas* ❐ a se comporta corect; **a merge pe drumul cel bun**; **a ţine/a urma calea cea dreaptă**. *Cunoaştem cu toţii trecutul său, dar ştim că acum merge pe drumul cel bun.*
c. Andar alguien **derecho**: ☞ **Andar** alguien **a derechas**.

DESCONTAR (a considera ca sigur)

Dar alguien algo **por descontado/por hecho/por sentado**: considerarlo seguro. *Doy por descontado que, de venir, vendrá con su novia* ❐ a considera ceva sigur; **a fi sigur** de ceva **sută la sută**; **a fi mai mult ca sigur**. *Sunt sigur sută la sută că dacă vine, va veni cu prietena sa.*

DESEO (dorinţă)

Arder alguien **en deseos de** algo: anhelar. *Ardo en deseos de conocer a mi verdadero papá* ❐ a dori fierbinte ceva; **a arde de nerăbdare să**. *Ard de nerăbdare să-l cunosc pe tatăl meu adevărat* (☞ DEDO: **Dar** alguien **un dedo [de la mano] por** algo).

DESGRACIA (dizgraţie)

Caer alguien **en desgracia**: perder el aprecio o el favor de alguien. *Sus primeros discos fueron muy vendidos, pero no tardó en caer en desgracia* ❐ a pierde aprecierea sau favoarea cuiva; **a-i apune steaua**; **a cădea în dizgraţie**. *Primele sale discuri au avut succes, dar apoi i-a apus steaua.*

DESIERTO (deşert)

Predicar/clamar alguien **en el desierto**; **dar** alguien **voces en el desierto**; INF.: **hablarle** alguien **a las paredes**: fracasar en el intento de hacerse escuchar. *¿Para qué intentar convencerlos? ¿No ves que hablar con ellos es como predicar en el desierto?* ❐ a eşua în tentativa de a se face ascultat; **a predica/a vorbi în deşert**; **a vorbi la vânt/pereţi**; **a-şi bate/răci gura degeaba/de pomană/în zadar**. *La ce bun să încerci să-i convingi? Nu-ţi dai seama că-ţi baţi gura de pomană?*

DESPERDICIO (deşeu)

No tener algo **desperdicio**: revestir interés o utilidad. *Aunque se vendía a un precio bajo, la mercancía no tenía desperdicio* ❐ a prezenta interes sau a fi util; **a nu fi de lepădat**. *Deşi se vindeau la preţ redus, mărfurile nu era de lepădat.*

DESPUÉS (după)

Después de todo: ☞ CUENTA: **A fin de cuentas**.

DESTAJO (muncă în acord)

(Trabajar) alguien **a destajo**: **1.** realizar una tarea cuya remuneración ha sido previamente fijada en función del volumen de trabajo. *Trabaja a destajo y, con su empeño, seguro que ganará bastante*; **2.** trabajar intensamente, realizar un esfuerzo físico considerable (INF.: **trabajar** alguien **como un buey/como un burro/como un enano/como un negro/como una mula**; **dar** alguien **el callo**; **darse** alguien **una buena [paliza]/una [buena] paliza**; VULG.: **romperse** alguien **los cuernos**). *Trabajamos todos los días a destajo, tratando de ultimar un nuevo programa informático* ❐ **1.** (a lucra) cu plata în funcţie de cantitatea produselor, cu plata în acord. *Lucrează cu plata în acord şi, fiind un om conştiincios, sigur va câştiga destul de mult*; **2.** a munci intens (**a munci pe brânci/pe rupte/ca un bou**; **a pune osul**; **a da în brânci**; **a se speti [muncind]**). *Muncim pe rupte în fiecare zi, încercând să definitivăm un nou program pentru calculator* (☞ BURRO: **Ser** alguien **un burro de carga** [INF.]; GOTA: **Sudar** alguien **la gota gorda** [2] [INF.]).

DÍA (zi)

a. Como del día a la noche: ☞ NOCHE: **Como de la noche al día**.
b. El día del juicio final; **en las calendas griegas**: muy tarde o nunca. *Te devolverá el dinero el día del juicio final, ¿o no ves lo pobre que es?* ❐ foarte târziu sau niciodată; **la Judecata de Apoi**; **la paştele cailor**; **la calendele greceşti**; **la sfântu-aşteaptă**; **când va zbura porcul**; **când va face plopul mere**; **când va**

crește păr în palmă; **când va face broasca păr**. *Îți va înapoia banii la paștele cailor, nu vezi ce sărac este?*

c. El día menos pensado: en el momento más inesperado. *No te rías de él: a ti te puede pasar lo mismo el día menos pensado* ❐ în momentul cel mai puțin așteptat; **când nici (cu gândul) nu gândești**; **când nici prin cap nu-ți trece**. *Nu râde de el, ți se poate întâmpla același lucru când nici nu gândești.*

d. (Estar) alguien **al día**: 1. ☞ CABO: **(Estar)** alguien **al cabo de la calle**; 2. cumplir, según lo previsto, con un programa de trabajo. *Estoy al día con la contabilidad de la empresa; sólo me falta la firma del jefe* ❐ 1. ☞ CABO: **(Estar)** alguien **al cabo de la calle**; 2. a îndeplini un program de lucru conform planului; **(a fi) la zi**; **(a fi) în grafic/program**. *Sunt la zi cu contabilitatea firmei, îmi trebuie doar semnătura șefului.*

e. Haber más días que longanizas (INF.): expresión mediante la que se subraya que hay tiempo suficiente para realizar una acción. *No te preocupes si no nos vemos mañana: hay más días que longanizas* ❐ expresie prin care se subliniază că este suficient timp pentru realizarea unui lucru; **n-au intrat zilele în sac**; **nu vine sfârșitul lumii**. *Nu te îngrijora dacă nu ne vedem mâine, n-au intrat zilele în sac.*

f. Hacer un día de perros: ☞ TIEMPO: **Hacer un tiempo de perros**.

g. Ser algo/alguien **más largo que un día sin pan** (INF.): 1. (aplicado a cosas) durar mucho o prolongarse en exceso. *Tuvimos clases incluso los sábados, así que el semestre se me hizo más largo que un día sin pan*; 2. (aplicado a personas) ser muy alto. *Tienen que hacerle la ropa a medida porque es más largo que un día sin pan* ❐ 1. (referitor la lucruri) a dura mult sau a se prelungi excesiv; **a fi cât o zi de post**; **a nu mai lua sfârșit**; **a dura o veșnicie**. *Am avut cursuri și sâmbăta așa că semestrul mi s-a părut că durează o veșnicie*; 2. (referitor la persoane) a fi foarte înalt; **a-i uita Dumnezeu măsura**; **a fi lung cât/ca o prăjină**. *Nu poate purta decât haine de comandă, pentru că i-a uitat Dumnezeu măsura.*

h. Tener alguien **días**: mostrar un comportamiento irregular. *Tiene días: unas veces está alegre y exuberante, y otras, melancólico y encerrado en sí mismo* ❐ a manifesta un comportament neregulat, inegal, a se schimba de la o zi la alta; **a fi schimbător ca vremea**. *E schimbător ca vremea: când e vesel și exuberant, când melancolic și închis în sine.*

i. Tener alguien **los días contados/las horas contadas**; INF.: **estar** alguien **en las últimas**: estar en trance de muerte. *No ha respondido bien al último tratamiento y parece que tiene los días contados*; habitual como amenaza: *tienes los días contados si vuelves a mirar así a mi marido* ❐ a fi aproape de moarte; **a avea zilele numărate**; **a n-o mai duce mult**; **a nu mai avea mult**; **a fi cu un picior în groapă**; **a fi pe ducă**; **a fi gata să-și dea duhul**; **a trage să moară**; **a vedea moartea cu ochii**. *Nu a răspuns bine la ultimul tratament și pare că are zilele numărate*; de obicei ca amenințare: *ai zilele numărate dacă te mai uiți așa la soțul meu* (☞ ALMA: **Entregar** alguien **el alma a Dios**).

j. Un día es un día: expresión mediante la que se justifica una acción positiva pero infrecuente. *Esta noche nos vamos a cenar al restaurante francés: ¡un día es un día!* ❐ expresie prin care se justifică o acțiune unică, specială sau rară; **o dată pe an e Paște**; **o dată pe an e ziua mea/ta...**; **nu în fiecare zi e sărbătoare/o zi ca asta**... *În seara asta vom merge să cinăm la restaurantul francez, o dată pe an e ziua ta.*

k. (Vivir...) alguien **al día**: (vivir...) modestamente y sin posibilidad de ahorrar. *Desde que papá se quedó sin trabajo, vivimos al día* ❐ (a trăi...) modest și fără posibilitatea de a economisi; **(a trăi/a o duce) (cu greu) de azi pe mâine/de pe o zi pe alta**. *De când tata a rămas fără serviciu, o ducem cu greu de pe o zi pe alta* (☞ TIRAR: **[Ir]** alguien **tirando** [INF.]).

DIABLO (drac)

a. Andar el diablo suelto: originarse un estado global de desorden, desasosiego o catástrofe. *Después del terremoto y de la epidemia, aconteció el desbordamiento del río: todos pensamos que andaba el diablo suelto* ❐ a se crea o stare generală de dezordine, neliniște sau spaimă; **a fi lucrul diavolului**; **a nu fi lucru curat**. *După cutremur și epidemie, a avut loc revărsarea râului; cu toții am crezut că nu e lucru curat.*

b. Llevárselo a alguien **los diablos** (INF.): ☞ CÓLERA: **Montar** alguien **en cólera**.

c. Pobre diablo; **un don nadie/el último mono** (todas INF.): (una) persona anónima y desafortunada. *No te ensañes con él: no es más que un pobre diablo* ❐ (o) persoană anonimă și nenorocoasă; **un (biet) nimeni**; **un zero**; **un (om ca) vai de lume**. *Nu-ți vărsa mânia pe el, e un om ca vai de lume* (☞ CERO: **Un cero a la izquierda** [INF.]).

d. Tener alguien **el diablo en el cuerpo** (INF.): ☞ DEMONIO: **Tener** alguien **el demonio en el cuerpo** (INF.).

DIANA (țintă)

Dar algo/alguien **en la diana**: ☞ BLANCO: **Dar** algo/alguien **en el blanco**.

DIENTE (dinte)

a. Armarse alguien **hasta los dientes**: ir muy bien provisto de armas. *Entraron en combate armados hasta los dientes* ❐ a fi foarte bine înarmat; **a fi înarmat până-n dinți**. *Am intrat în luptă înarmați până-n dinți.*

b. Enseñarle a alguien **los dientes** (INF.): ☞ COLMILLO: **Enseñarle** a alguien **los colmillos** (INF.).

c. Hablar alguien **entre dientes**: 1. hablar sin claridad. *No me pude enterar muy bien de lo que dijo porque hablaban entre dientes*; 2. refunfuñar. *Abandonó la reunión refunfuñando y amenazando con no volver jamás* ❐ 1. a vorbi nedesluşit; **a vorbi printre dinți**. *N-am putut să aud prea bine ce a spus, pentru că vorbea printre dinți*; 2. a mormăi. *A părăsit încăperea mormăind şi amenințând că nu se mai întoarce niciodată.*

d. Hincarle alguien **el diente a** algo (INF.): comer algo difícilmente masticable. *La carne había estado demasiado en el horno y ningún valiente quería hincarle el diente* ❐ a mânca ceva greu de mestecat; **a nu-i veni să-şi înfigă dinții în** ceva; **a nu-i veni să pună gura pe** ceva. *Carnea stătuse prea mult la cuptor şi nimănui nu-i venea să-şi înfigă dinții în ea.*

e. No tener alguien **ni para un diente** (INF.): (aplicado a una comida) ser escasa. *¿Y pretendes que piquemos todos de esta ensalada? Con esto no tenemos ni para un diente...* ❐ (referitor la o mâncare) a fi puțină; **a nu avea ce pune (nici) pe o măsea**. *Şi pretinzi să mâncăm toți din această salată? Cu ce e aici, nu avem ce pune nici pe o măsea.*

f. Ponér(se)le a alguien **los dientes muy largos** (INF.): ☞ BABA: **Caérsele** a alguien **la baba (2)** (INF.).

g. Tener alguien **(muy) buen diente/(muy) buen saque** (ambas INF.): comer con buen apetito. *No te preocupes por la comida: nuestro invitado tiene muy buen diente* ❐ a mânca cu mare poftă; **a avea dinți zdraveni**; **a avea o poftă de lup**. *Nu-ți face griji cu ce vei servi la masă: invitatul nostru are o poftă de lup.*

DIESTRO (aici: dreapta)

A diestro y siniestro (INF.): desordenadamente. *Presa de la ira, empezó a criticar a diestro y siniestro a toda la plantilla de profesores* ❐ în mod dezordonat; **în dreapta şi în stânga**; **la întâmplare**; **la nimereală**; **de-a valma**. *Pradă furiei, a început să critice de-a valma tot colectivul de profesori.*

DIOS (Dumnezeu)

a. A la buena de Dios (INF.): ☞ BUENO.

b. Armar alguien **la de Dios es Cristo** (INF.): ☞ ARMAR: **Armarla** alguien (INF.).

c. (Estar/sentirse...) alguien **como Dios** (INF.): ☞ ÁNGEL: **(Estar/ sentirse...)** alguien **como los (propios/mismos) ángeles** (INF.).

d. Como Dios le dio a entender (INF.): ☞ BUENO: **A la buena de Dios** (2) (INF.).

e. Como Dios manda: ☞ DERECHO: **A derechas.**

f. Como Dios lo trajo al mundo: ☞ BOLA: **En bolas** (INF.).

g. Costar algo **Dios y ayuda** (INF.): ser de una dificultad máxima. *Es más bien un sueño, porque algo así nos costaría Dios y ayuda* ❐ a fi de o dificultate maximă, a fi prea dificil/greu. *Este mai degrabă un vis, pentru că ce propui tu e prea greu* (☞ TRIUNFO: **Costar** algo **un triunfo**).

h. Dejado algo/alguien **de la mano de Dios** (INF.): ☞ BUENO: **A la buena de Dios** (1) (INF.).

i. Dios dirá; FORM.: **Dios proveerá**: expresión mediante la que atribuimos la feliz resolución de un proyecto a la voluntad divina. *Dios dirá si algún día cesarán todas las guerras* ❐ expresie prin care atribuim soluționarea fericită a unui proiect grației divine; **cum o vrea Domnul/Dumnezeu**; **cum o da Dumnezeu**. *Cum o vrea Dumnezeu, poate într-o zi se vor opri toate războaiele.*

j. Dios me libre (INF.): expresión mediante la que se invoca la protección divina ante algo que en ningún caso queremos que suceda. *Dios nos libre de vivir otra catástrofe como ésta* ❐ expresie prin care se invocă protecția divină față de ceva care nu vrem nicicum să se întâmple; **ferească Dumnezeu**; **Doamne ferește.** *Ferească Dumnezeu să trăim o altă catastrofă ca asta.*

k. Dios mediante (FORM.); **quiera Dios**; **si Dios quiere**: fórmula que acompaña a un deseo. *Espero volver, Dios mediante, el año que viene* ❐ formulă cu care se însoțește o dorință; **cu ajutorul Domnului/lui Dumnezeu**; **cu voia Domnului**. *Cu ajutorul lui Dumnezeu, sper să mă întorc anul viitor.*

l. Dios te lo pague: expresión que denota un enorme agradecimiento ante una ayuda prestada. *Dios te pague algún día todo lo que has hecho por mi familia* ❐ expresie care denotă o mare mulțumire pentru un ajutor primit; **Dumnezeu să te răsplătească/binecuvânteze**. *Dumnezeu să te răsplătească pentru tot ce ai făcut pentru familia mea.*

m. Dios proveerá (FORM.): ☞ **Dios dirá.**

n. (Estar/sentirse...) alguien **como Dios** (INF.): ☞ ANGEL: **(Estar/sentirse...)** alguien **como los (propios/mismos) ángeles.**

o. (Hacer) alguien algo **como Dios** (INF.): ☞ **(Hacer)** alguien algo **como los (propios/mismos) ángeles.**

p. Ni Dios (INF.): absolutamente nadie. *Suspendieron el concierto porque no vino ni Dios* ❐ absolut nimeni; **(nici) ţipenie (de om)**. *Au suspendat concertul pentru că n-a venit ţipenie de om.*
q. Que venga Dios y lo vea (INF.): expresión mediante la que se pone a Dios por testigo de una afirmación que suscita incredulidad. *La redacción la he hecho yo solito y, si no os lo creéis, que venga Dios y lo vea* ❐ expresie prin care Dumnezeu e luat ca martor al adevărului unei afirmaţii care suscită neîncredere; **Dumnezeu mi-e martor**; **martor mi-e Dumnezeu**; **Dumnezeu ştie**. *Am făcut compunerea singur, credeţi-mă, martor mi-e Dumnezeu.*
r. Quiera Dios: ☞ **Dios mediante** (FORM.).
s. Si Dios quiere: ☞ **Dios mediante** (FORM.).
t. Todo dios (INF.): ☞ CRISTO: **Todo cristo** (INF.).
u. Venirle a ver Dios a alguien (INF.): recibir un favor providencial en un momento de máxima necesidad. *Vino Dios a verle y obtuvo el puesto cuando más deprimido estaba* ❐ a primi o favoare providenţială într-un moment de maximă necesitate; **a-i pune Dumnezeu mâna în cap**; **a apuca/a prinde pe Dumnezeu de (un) picior**. *I-a pus Dumnezeu mâna în cap şi a obţinut postul atunci când era mai deprimat.*
v. (Vivir/comer...) alguien **como Dios** (INF.): ☞ CUERPO: **(Vivir/comer...)** alguien **a cuerpo de rey** (INF.).

DISCO (disc)

a. Cambiar alguien **el disco** (INF.): variar el tema de una conversación. *Siempre habláis de lo mismo, ¿no va siendo hora de que cambiéis el disco?* ❐ a schimba subiectul unei conversaţii; **a schimba placa/vorba**. *Mereu vorbiţi de acelaşi lucru, nu e timpul să schimbaţi placa?* (☞ ROLLO: **Cortar** alguien **el rollo** [INF.]).
b. Disco rayado (INF.): persona o cosa que repite continuamente lo mismo. *Todos sabíamos que acabaríamos hablando de dinero: el bueno de Edgar es un disco rayado* ❐ (referitor doar la persoane) cel care repetă mereu acelaşi lucru; **placă stricată**. *Toţi ştiam că va termina prin a vorbi despre bani; bietul Edgar e ca o placă stricată* (☞ CANCIÓN: **Ser/venirle** a alguien **con la misma canción** [INF.]).

DISCRECIÓN (discreţie)

A discreción: según el propio deseo, voluntad o necesidad. *Podéis repartiros el trabajo a discreción: sólo os exijo que todo esté terminado el día uno* ❐ după propria dorinţă, voinţă sau necesitate; **la discreţie**; **după bunul său plac**. *Puteţi să vă repartizaţi lucrările după bunul vostru plac, vreau doar ca totul să fie gata pe întâi.*

DISCUSIÓN (dispută)

Perderse dos o más personas **en discusiones bizantinas**: ☞ ÁNGEL: **Discutir** dos o más personas **sobre el sexo de los ángeles**.

DISGUSTO (neplăcere)

A disgusto: ☞ REGAÑADIENTES: **A regañadientes**.

DISPARADERO (trăgaci)

Poner a alguien **en el disparadero**: ☞ COSQUILLA: **Buscarle** a alguien **las cosquillas** (INF.).

DISTANCIA (distanţă)

Guardar/mantener alguien **las distancias**: comportarse sin confianza o de un modo distante. *Aunque es un tipo cálido, al principio siempre suele guardar las distancias* ❐ a se purta cu cineva fără încredere sau distant; **a se ţine la distanţă**; **a păstra distanţa**. *Chiar dacă e un tip sociabil, la început totdeauna se ţine la distanţă.*

DO (do, notă muzicală)

Dar alguien **el do de pecho** (INF.): **1.** ☞ GOTA: **Sudar** alguien **la gota gorda (2)** (INF.); **2.** ☞ ALTURA: **(Comportarse/estar...)** algo/alguien **a la altura (de las circunstancias)**.

DOCTOR (doctor)

Doctores tiene la Iglesia: expresión mediante la cual se elude una respuesta, poniendo ésta en manos de conocedores y especialistas en la misma. *Mi opinión es insignificante porque apenas conozco el tema y, además, doctores tiene la Iglesia...* ❐ expresie prin care se ocoleşte un răspuns, lăsându-l pe seama celor autorizaţi; **să se pronunţe cei în drept/autorităţile de resort**. *Opinia mea e neînsemnată, pentru că aproape nu cunosc subiectul; să se pronunţe cei în drept.*

DON (dar)

Tener alguien **don de gentes**: ser de una sociabilidad innata. *A todo el mundo le cae bien porque tiene don de gentes* ❐ a fi de o sociabilitate naturală; **a fi om de viaţă**; **a avea lipici**. *Toată lumea îl simpatizează, pentru că e un om de viaţă.*

DONJUÁN (donjuan)

Ser un hombre **un donjuán**; INF.: **irle/gustarle** a alguien **las faldas**: ser un conquistador de mujeres. *Como es un famoso donjuán,*

todas las mujeres quieren conocerlo ❐ a fi un cuceritor de femei; **a fi un donjuan**; **a fi (un) crai/mucratic**; **a fi barbă-albastră**; **a alerga după fuste**. *Pentru că e un faimos donjuan, toate femeile vor să-l cunoască.*

DORMIR (a dormi)

Echarse alguien **a dormir** (INF.): ☞ LAUREL: **Dormirse** alguien **en los laureles** (INF.).

DOS (doi)

a. Cada dos por tres (INF.): con mucha frecuencia. *No lo aguanto más: cada dos por tres viene a visitarnos* ❐ cu mare frecvență; **una, două**; **toată ziua, bună ziua**; **pe mică, pe ceas**. *Nu-l mai suport, una, două vine să ne viziteze.*
b. Como dos y dos son cuatro; **como tres y dos son cinco** (ambas INF.): **1.** con total seguridad. *Como dos y dos son cuatro que habrá inundaciones en cuanto la nieve se derrita*; **2.** ☞ AGUA: **Estar/ser** algo **más claro que el agua** ❐ **1.** cu totală certitudine; **în mod sigur**; **fără (nici o) îndoială**. *În mod sigur topirea zăpezii va provoca inundații*; **2.** ☞ AGUA: **Estar/ser** algo **más claro que el agua.**

DUCHA (duș)

Echar/ser/caer algo **como una ducha de agua fría/como un jarro de agua fría**: (aplicado habitualmente a una noticia o a un hecho) desbaratar las esperanzas o ilusiones de alguien. *Pensábamos que las becas eran sólo para nuestro departamento, pero con esta noticia nos has dado una ducha de agua fría* ❐ (referitor de obicei la o veste/întâmplare) a spulbera speranțele/iluziile cuiva; **a fi/a veni ca un duș rece**. *Credeam că bursele erau numai pentru secția noastră, dar această veste a venit ca un duș rece.*

DUDA (îndoială)

a. Poner algo/a alguien **en duda**: ☞ CUARENTENA: **Poner** algo/a alguien **en cuarentena.**
b. Salir alguien **de dudas**: aclararse. *Deja ya de darle vueltas: sólo saldrás de dudas si hablas directamente con un especialista* ❐ a se lămuri; **a scăpa de îndoială**. *Nu te mai gândi degeaba, vei scăpa de îndoială doar dacă vorbești cu un specialist* (☞ CLARO: **Sacar** algo **en claro**).

DUENDE (spiriduș)

Tener alguien **(mucho) duende**: ☞ ÁNGEL: **Tener** alguien **(mucho) ángel.**

DUEÑO (stăpân)

Ser alguien **muy dueño de** hacer algo: tener libertad total. *No tienes que darme ninguna explicación: eres muy dueño de hacer lo que quieras con tu tiempo libre* ❐ a avea totală libertate, a fi liber; **a avea mână liberă**. *Nu trebuie să-mi dai nici o explicație, ai mână liberă să faci ce dorești cu timpul tău.*

DURO[1] (dur)

a. Estar alguien **a las duras y a las maduras**: admitir los inconvenientes de un asunto del mismo modo que se aceptan sus ventajas. *Nunca te desanimes en los momentos difíciles: en esta profesión hay que estar a las duras y a las maduras* ❐ a admite dezavantajele unei situații așa cum sunt acceptate avantajele ei; **a avea parte și de bune, și de rele**. *Niciodată nu te descuraja în momentele dificile, în meseria aceasta avem parte și de bune, și de rele.*
b. (Ser) algo/alguien **duro/malo de pelar** (INF.): **1.** (aplicado a cosas) oponer resistencia, presentar dificultad. *Es una asignatura dura de pelar, así que no te ilusiones con aprobarla a la primera*; **2.** (aplicado a personas) (ser) difícil de convencer. *Hagas lo que hagas, no conseguirás persuadirlo: es un tipo duro de pelar* ❐ **1.** (referitor la lucruri) a opune rezistență sau a prezenta o dificultate; **a fi greu de digerat/înghițit**; **a fi** ceva **cu cântec**. *Este o materie greu de digerat, așa că nu-ți face iluzii că vei promova la prima încercare*; **2.** (referitor la persoane) (a fi) greu de convins; **a nu se lăsa convins**; **a se lăsa greu**. *Orice ai face, nu vei reuși să-l convingi, pentru că e un tip care se lasă greu.*

DURO[2] (moneda española de cinco pesetas ❐ monedă spaniolă cu valoarea de cinci pesete)

Por el canto de un duro (INF.): ☞ CANTO.

E

ECCEHOMO (en latín *ecce homo*: „he aquí el hombre" ❐ în latină *ecce homo*: „iată omul")

(Estar) alguien **hecho un eccehomo** (INF.): ☞ CRISTO: **(Estar)** alguien **hecho un cristo** (INF.).

ECHAR (a arunca)

a. Echar(se) algo/alguien **a perder** (INF.): ☞ CUERNO: **Irse/mandar** algo/(a) alguien **al cuerno (2)** (INF.).
b. Echarse algo **encima**; **(estar)** algo **a la vuelta de la esquina/en puertas de**; **llamar** algo **a la puerta de** alguien: (aplicado a fechas u acontecimientos) ser inminente. *Hay que darse prisa con los preparativos porque se nos echa encima el día del concurso* ❐ (referitor la date sau evenimente) a fi iminent, a nu fi departe; **a bate la uşă**. *Trebuie să ne grăbim cu pregătirile, pentru că ziua concursului bate la uşă* (☞ PUERTA: **A las puertas de**).
c. Echarse/volverse alguien **atrás**: ☞ ATRÁS.

ECO (ecou)

a. Encontrar algo **eco**: ser recibido con interés, ser aceptado. *Sus teorías encontraron eco en la comunidad científica* ❐ a fi receptat cu interes, a fi acceptat; **a avea/a găsi ecou**; **a trezi interesul/atenţia**. *Teoriile lui au avut ecou în comunitatea ştiinţifică.*
b. Hacerse eco de algo: comentar, relatar. *Desde aquí nos hacemos eco de las últimas manifestaciones culturales de la ciudad* ❐ a comenta, a relata; **a se face ecoul** a ceva. *În aceste pagini ne facem ecoul ultimelor manifestări culturale din oraş.*

ECUADOR (ecuator)

Pasar alguien **el ecuador**: (aplicado a una actividad) llegar a la mitad de la duración prevista. *Ya hemos pasado el ecuador: un par de años más y seremos licenciados* ❐ (despre o activitate) a ajunge la jumătatea duratei prevăzute; **a trece de jumătate**. *Am trecut de jumătate, mai avem doi ani şi suntem absolvenţi.*

EDAD (vârstă)

a. Edad del pavo (INF.): periodo en el que los adolescentes dan muestras de la psicología y conducta propias de su edad. *No le hagas caso: está en la edad del pavo y sólo busca llamar la atención* ❐ perioadă în care adolescenţii au manifestări de psihologie şi comportament proprii vârstei lor; **vârsta teribilă/teribilismelor/zburdălniciilor**. *Nu-l băga în seamă, e la vârsta zburdălniciilor şi doar caută să atragă atenţia.*
b. (Estar) alguien **en edad de merecer**: (aplicado habitualmente a una joven) (estar) en edad de empezar un noviazgo. *Tiene tres hijas, y las tres en edad de merecer* ❐ (referitor de obicei la o fată) a avea anii/vârsta pentru a începe o prietenie; **(a fi) de măritat**. *Are trei fiice şi toate sunt fete de măritat.*

EFECTO (efect)

Hacer/surtir algo **efecto**: ser efectivo. *Si no hablas amistosamente con los trabajadores, ninguna de las medidas surtirá efecto* ❐ a fi eficient; **a avea efect**. *Dacă nu vorbeşti prietenos cu muncitorii, nici o măsură nu va avea efect.*

ELOGIO (elogiu)

Deshacerse en elogios con alguien; INF.: **poner** a alguien **por las nubes**: alabar merecidamente. *La crítica reconoció el valor de su última novela y se deshizo en elogios con el autor* ❐ a lăuda pe merit; **a aduce elogii** cuiva; **a sublinia meritele** cuiva. *Critica a recunoscut valoarea ultimului său roman şi-a adus elogii autorului* (☞ ALTAR: **Poner/tener** a alguien **en un altar**).

EMBRIÓN (embrion)

(Estar) algo **en embrión/en mantillas/en pañales**: hallarse en su principio. *Te enseño algunos elementos del proyecto que, de momento, está en embrión* ❐ (a se afla) la început; **(a fi) în stadiu/stare de embrion/concept**; **(a fi) în fașă**. *Îţi fac cunoscute câteva elemente ale proiectului aflat încă în stadiu de embrion.*

EMPANADA (plăcintă)

Empanada mental (INF.): confusión mental. *Mientras no se me pase la empanada mental, no podré tomar una decisión acertada* ❐ confuzie mintală; **lipsă de luciditate**. *Cât timp nu o să-mi dispară această lipsă de luciditate, nu voi putea lua o hotărâre potrivită.*

EMPLEADO (angajat)

a. Dar alguien algo **por bien empleado**: considerar válido un esfuerzo realizado. *En vista de los resultados, damos por bien*

empleada aquella inversión tan arriesgada ❐ a considera că merită efortul făcut. *După rezultate, considerăm că investiția aceea atât de riscantă merită efortul făcut.*
b. Estarle algo a alguien **bien empleado**: merecer algo. *No creo que se haya cometido ninguna injusticia con ellos: les está bien empleado por obrar con tanta inconsciencia* ❐ a o merita, a i se cuveni; **a primi/a avea după plată și răsplată**. *Nu cred că au fost nedreptățiți; după plată și răsplată, când acționezi cu atâta inconștiență.*

ENANO (pitic)

a. Trabajar alguien **como un enano** (INF.): ☞ DESTAJO: **Trabajar** alguien **a destajo**.
b. Disfrutar/pasár(se)**lo** alguien **como un enano** (INF.): ☞ BOMBA: **Pasár**(se)**lo** alguien **bomba** (INF.).

ENCERRAR (a încuia)

Estar alguien **para que lo encierren** (INF.): ☞ CABRA: **(Estar)** alguien **como una cabra** (INF.).

ENCICLOPEDIA (enciclopedie)

Enciclopedia viviente: persona de vasta erudición. *Como ni siquiera lo sepa Teresa, que es una enciclopedia viviente, estamos perdidos* ❐ persoană de o erudiție vastă; **enciclopedie ambulantă/vie**. *Dacă nu știe nici Teresa, care este o enciclopedie ambulantă, suntem pierduți.*

ENCIMA (deasupra)

Quitarse algo/a alguien **de encima/de en medio**: librarse de algo/alguien. *Díle que estamos muy ocupados, a ver si de una vez nos lo quitamos de encima* ❐ a se elibera de ceva/cineva; **a scăpa** de ceva/cineva; **a face vânt** cuiva. *Spune-i că suntem foarte ocupați, poate în sfârșit scăpăm de el.*

ENCHUFE (priză)

Tener alguien **enchufe** (INF.): ☞ ARRIMO: **Tener** alguien **arrimos**.

ENTENDER (a înțelege)

Dar alguien **a entender** algo: ☞ CAER: **Dejar** alguien **caer** algo.

ENTRADA (intrare)

De entrada: en un primer momento. *De entrada estoy de acuerdo con el proyecto, pero hay que revisar el acuerdo punto por punto* ❐ **de la bun început; din start; din capul locului**. *Sunt de acord de la bun început cu proiectul, dar trebuie să revizuim contractul punct cu punct.*

ENTRAÑA (măruntaie)

No tener alguien **entrañas**: ☞ ALMA: **No tener** alguien **alma**.

ENTRAR (a intra)

a. (Estar) alguien **entrado en años**: ☞ AÑO: **(Estar)** alguien **metido en años**.
b. No/ni entrar ni salir alguien **en** algo; **estar/quedarse...** alguien **al margen de** algo: no participar. *Es un tema que desconozco y, por lo tanto, ni entro ni salgo* ❐ a nu participa la ceva; **a sta/a se ține deoparte/în rezervă/la distanță**. *Este o temă pe care n-o cunosc și, prin urmare, stau deoparte.*
c. No entrarle algo a alguien (INF.): **1.** resultarle imposible de comprender. *El tema del poema me encanta, pero el procedimiento de análisis no me entra*; **2.** disgustarle algo. *Sé que es un plato delicioso, pero la cocina vietnamita no me entra* ❐ **1.** a-i fi imposibil să înțeleagă; **a nu-i intra** ceva **în cap**; **a nu pricepe în ruptul capului**. *Tema poeziei mă încântă, dar nu-mi intră în cap modul de analiză*; **2.** a-i displăcea; **a nu-i cădea bine**; **a-i cădea greu**. *Știu că e o specialitate delicioasă, dar bucătăria vietnameză nu-mi cade bine.*

ENTREDICHO (aici: îndoială)

Poner algo/a alguien **en entredicho/en la picota/en tela de juicio**: cuestionar. *El resultado es impecable, pero se ha puesto en tela de juicio tu modo de operar* ❐ **a fi pus/a pune** ceva **sub semnul întrebării**; **a fi pus/a pune** ceva **la îndoială**. *Rezultatul e impecabil, dar s-a pus sub semnul întrebării modul tău de a acționa.*

ENTREPIERNA (partea interioară a coapselor)

Pasarse alguien algo **por la entrepierna** (VULG.): ☞ BLEDO: **Importar**le algo a alguien **un bledo** (INF.).

ÉPOCA (epocă)

Hacer algo/alguien **época**: tener una influencia notable y prolongada. *Suele afirmarse que The Beatles hicieron época en la música pop de todo el mundo* ❐ a avea o influență deosebită și îndelungată; **a face epocă**. *Se spune despre grupul Beatles că a făcut epocă în muzica ușoară mondială.*

ERRE (denumirea literei „r")

Erre que erre (INF.): obstinada e insistentemente. *A pesar de todas nuestras observaciones, él siguió erre que erre defendiendo la viabilidad del proyecto* ❐ cu obstinaţie şi insistent; **iar şi iar**; **a o ţine una şi bună**. *În ciuda tuturor observaţiilor noastre, el a continuat s-o ţină una şi bună, susţinând viabilitatea proiectului* (☞ TUTÍA: **No haber tutía** [INF.]; DAR: **Dale que te pego** [INF.]).

ESCENA (scenă)

a. Entrar algo/alguien **en escena**: aparecer en público/en la vida pública. *Entró en escena hace sólo un par de años y ya es un auténtico líder de masas* ❐ a apărea în public, a intra în viaţa publică; **a intra în scenă**. *A intrat în scenă doar acum doi ani şi deja este un adevărat lider de mase.*
b. Montarle a alguien **una escena/un espectáculo/un número/numerito** (todas INF.): protagonizar una riña airada y escandalosa. *Presa de la ira, no vaciló en presentarse en su casa y montarle una escena delante de sus padres* ❐ a provoca o ceartă furtunoasă, aprinsă şi scandaloasă; **a face** cuiva **o scenă**. *Pradă furiei, n-a ezitat să se prezinte la ea acasă şi să-i facă o scenă cu părinţii de faţă.*
c. Poner algo **en escena**: (aplicado al teatro) representar. *Sólo pondrán la obra en escena si el dramaturgo renuncia a los derechos de autor* ❐ (referitor la teatru) a reprezenta; **a pune în scenă**. *Vor pune piesa în scenă doar dacă dramaturgul renunţă la drepturile de autor.*

ESCONDER (a ascunde)

A escondidas; **a hurtadillas**; **bajo mano**; INF.: **de extranjis**; **de tapadillo**: ocultamente. *Penetró a escondidas en la estancia y se precipitó sobre él por la espalda* ❐ **pe ascuns**; **pe furiş**. *A intrat pe ascuns în cameră şi s-a năpustit asupra lui pe la spate.*

ESCOTE (parte de consumaţie)

a. Ir alguien **a escote**; **pagar** algo **a escote**: abonar una suma a partes iguales. *No aceptan pagar a escote y siempre se acaban peleando por abonar la cuenta* ❐ a achita o sumă în mod egal; **a plăti nemţeşte**; **a plăti/a face fifty-fifty**. *Nu acceptă să plătească nemţeşte şi mereu se ceartă cine să achite nota.*
b. Pagar alguien algo **a escote**: ☞ **Ir** alguien **a escote**.

ESCRIBIR (a scrie)

a. Estar algo **escrito**: estar predestinado. *Está escrito que a todos nos espera ese último viaje* ❐ a fi ceva predestinat; **a fi dat/scris/hărăzit**. *Tuturor ne e scris că ne aşteaptă ultima călătorie.*
b. No haber nada escrito (sobre algo): expresión mediante la que se cuestiona lo que otra persona asume como seguro. *No te obligarán a repetir el examen ante otro tribunal porque sobre eso no hay nada escrito* ❐ expresie prin care se pune sub semnul întrebării ceea ce altcineva consideră ca fiind sigur; **nu e scris**; **nu scrie nicăieri că...**; **doar nu scrie în evanghelie că....** *Nu te vor obliga să susţii din nou examenul în faţa altei comisii pentru că nicăieri nu scrie că trebuie s-o faci.*

ESE (s)

Andar/ir alguien **haciendo eses** (INF.): ☞ CUBA: **Estar** alguien **como una cuba** (INF.).

ESPADA (spadă)

a. Ser algo **la espada de Damocles**: constituir una amenaza permanente. *En aquellos años el desempleo pendía sobre mí cual espada de Damocles* ❐ a constitui o ameninţare permanentă; **a fi sabia lui Damocles**. *În anii aceia, şomajul plutea deasupra mea ca sabia lui Damocles.*
b. Estar alguien **entre la espada y la pared**: verse obligado a decidir entre dos opciones igual de problemáticas, sin posibilidad de evitar una situación difícil. *Se encontró largo tiempo entre la espada y la pared, presionado por la idea de contentar a ambas partes* ❐ a fi obligat să iei o hotărâre între două opţiuni la fel de problematice fără posibilitatea de a ocoli o situaţie dificilă; **a fi prins la mijloc**; **a fi/a se afla între ciocan şi nicovală**. *A fost mult timp prins la mijloc, presat de ideea de a-i mulţumi pe amândoi.*

ESPALDA (spate)

a. (Hacer) algo **a espaldas de** alguien: (hacer) algo a escondidas. *Has tramado todo esto a mis espaldas y ahora voy a ser implacable contigo* ❐ (a face) ceva pe ascuns; **(a face)** ceva **pe la spatele** cuiva/**fără ştirea** cuiva. *Ai făcut toate astea fără ştirea mea şi acum voi fi necruţător cu tine.*
b. Cargado de espaldas/de hombros: con una convexidad notable de la columna vertebral. *Es un tipo anciano, alto y cargado de espaldas* ❐ cu o convexitate accentuată a coloanei vertebrale; **adus de spate**. *Este un tip bătrân, înalt şi adus de spate.*
c. Echarse alguien algo **sobre las espaldas**: responsabilizarse de una tarea. *Veremos quién se echa sobre las espaldas la elaboración*

del inventario de la biblioteca ❐ a-şi asuma o sarcină; **a-şi lua** ceva **pe umeri**; **a lua** ceva **în seama sa**. *Vom vedea cine îşi ia pe umeri elaborarea inventarului bibliotecii.*
d. Por la espalda: vilmente. *Lo atacó por la espalda, pero ni aun así consiguió tirarlo al suelo* ❐ mişeleşte; **(a lovi) pe la spate**. *L-a atacat pe la spate şi nici aşa n-a reuşit să-l doboare.*
e. Tener alguien **las espaldas (bien) cubiertas**: saberse protegido por una instancia superior. *Jamás será sustituido en su puesto: tiene las espaldas bien cubiertas* ❐ a se şti protejat de o instanţă superioară; **a avea spate solid/tare**; **a avea sfinţi la Ierusalim**; **a avea pe cineva sus**. *Niciodată nu va fi înlocuit din postul său, are spate solid* (☞ ARRIMO: **Tener** alguien **arrimos**).
f. Tirar algo **de espaldas/pa(ra) atrás** (INF.): **1.** (aplicado a un olor) ser pestilente. *La habitación olía que tiraba de espaldas*; **2.** causar una fuerte impresión. *Se ha comprado una mansión que tira de espaldas* ❐ **1.** (referitor la miros) a fi pestilenţial, a trăsni, a doborî pe cineva; **a-i muta nasul din loc**. *Camera mirosea de-ţi muta nasul din loc*; **2.** a provoca o impresie puternică; **a face** pe cineva **să cadă pe spate/jos/în fund** (INF.). *Şi-a cumpărat o vilă de cazi în fund când o vezi.*
g. Volverle/darle la espalda a algo/alguien; **negarle** a alguien **el pan y la sal**: mostrar desinterés o desprecio. *Me volvió la espalda desde el primer momento porque me veía como su rival* ❐ a arăta dezinteres sau dispreţ; **a întoarce spatele la** ceva/cuiva; **a arăta ceafa/spatele** cuiva. *Mi-a întors spatele din primul moment pentru că mă considera un rival.*

ESPANTO (spaimă)

Estar alguien **curado de espanto(s)**: permanecer impasible, gracias a la experiencia vital, ante situaciones que a otros podrían irritar o escandalizar. *Cuéntamelo todo y con calma, ¿no ves que estoy curado de espanto?* ❐ a rămâne impasibil, datorită experienţei de viaţă, în situaţii care pe alţii i-ar putea irita sau scandaliza, a nu se speria de nimic; **a fi/a rămâne rece/ca de piatră/lemn**; **a-l lăsa rece totul**. *Povesteşte-mi totul în linişte, nu vezi că nu mă sperie nimic?*

ESPÁRRAGO (sparanghel)

Mandar a alguien **a freír espárragos** (INF.): ☞ CUERNO: **Irse/mandar** algo/(a) alguien **al cuerno (1)** (INF.).

ESPEJO (oglindă)

Como un espejo: ☞ CHORRO: **Como los chorros del oro** (INF.).

ESPERANZA (speranţă)

a. Abrigar/albergar alguien **esperanzas/la esperanza de**: confiar. *Abrigamos la esperanza de entrar en la universidad* ❐ a fi încrezător; **a nutri speranţe/a**. *Nutrim speranţa că vom intra la universitate.*
b. (Estar) una mujer **en estado (de buena esperanza)**: ☞ ESTADO.

ESPECTÁCULO (spectacol)

Montarle a alguien **un espectáculo** (INF.): ☞ ESCENA: **Montar**le a alguien **una escena** (INF.).

ESPINA (spin)

a. Dar algo **mala espina** (INF.): ☞ CHAMUSQUINA: **Oler** algo **a chamusquina** (INF.).
b. Sacarse alguien **la espina de** algo: resarcirse moral o material-mente. *Obtuvo un diez en el examen y se sacó la espina del anterior suspenso* ❐ a fi despăgubit moral sau material; **a-şi scoate pârleala**. *A obţinut 10 la examen şi şi-a scos pârleala pentru eşecul anterior.*
c. Tener alguien **clavada una espina**: arrastrar una decepción o un resentimiento. *Sé que la desilusioné profesionalmente y tengo esa espina clavada* ❐ a simţi o decepţie sau un resentiment; **a avea/a-i sta/a simţi un ghimpe/o piatră în/pe inimă**. *Ştiu că am dezamăgit-o profesional şi acum simt o piatră pe inimă.*

ESPONJA (burete)

Beber alguien **como una esponja** (INF.): ☞ CUBA: **Beber** alguien **como una cuba** (INF.).

ESPUMA (spumă)

a. Crecer algo **como la espuma**: ☞ CHAMPIÑÓN: **Crecer** algo **como champiñones** (INF.).
b. Echar alguien **espuma por la boca**; **subirse** alguien **por las paredes**; **estar** alguien **a rabiar/que rabia/que muerde/que trina** (todas INF.): estar furioso. *Echa espuma por la boca desde que le comunicaron su cese* ❐ a fi foarte furios; **a face spume (la gură)**; **a spumega de furie**; **a arunca flăcări pe nas**; **a-i fierbe sângele în vine**; **a i se urca sângele la cap**. *Spumegă de furie de când i-au comunicat concedierea* (☞ CÓLERA: **Montar** alguien **en cólera**).

ESQUINA (colţ)

(Estar) algo **a la vuelta de la esquina**: **1.** ☞ ECHAR: **Echarse** algo **encima**; **2.** (estar) muy cercano en el espacio. *La farmacia*

está a la vuelta de la esquina: enseguida verás el letrero a la derecha ❐ **1.** ☞ ECHAR: **Echarse** algo **encima**; **2.** (a fi) foarte aproape în spaţiu; **la o palmă de loc**. *Farmacia este la o palmă de loc, imediat vei vedea firma pe dreapta.*

ESQUINAZO (colţ al unei clădiri)

Dar alguien **esquinazo** (INF.): escapar de una persecución. *De nada sirvió el despliegue policial porque al final el grupo de atracadores consiguió dar esquinazo* ❐ a scăpa de urmărire; **a da colţul**; **a se face nevăzut**. *Desfăşurarea de forţe a poliţiei a fost zadarnică, pentru că banda de tâlhari a reuşit până la urmă să se facă nevăzută.*

ESTACADA (câmp de luptă)

Dejar a alguien **en la estacada**: abandonar a alguien en una situación comprometida. *Tras quedarse sin trabajo, la familia lo dejó en la estacada* ❐ a abandona pe cineva într-o situaţie dificilă; **a lăsa la greu/de izbelişte**; **a lăsa/a părăsi la ananghie**. *După ce şi-a pierdut serviciul, rudele l-au lăsat de izbelişte.*

ESTADO (stare)

(Estar) una mujer **en estado (de buena esperanza/interesante)**: (estar) embarazada. *Debido a su estado de buena esperanza, mi mujer no podrá ir de excursión* ❐ (referitor la o femeie) (a fi) însărcinată; **(a fi) în poziţie (interesantă)**; INF.: **(a fi) cu burta la gură** (INF.). *Din cauză că e în poziţie interesantă, soţia mea nu va putea merge în excursie.*

ESTAR (a fi)

a. Estar(se) alguien **a lo que estamos** (INF.): prestar atención a la acción o situación que se desarrolla en un preciso momento. *Estáte a lo que estamos y deja ya de pensar en las vacaciones* ❐ a acorda atenţie la o acţiune sau situaţie care se desfăşoară într-un anumit moment; **a-şi îndrepta/concentra atenţia la** ceva. *Concentrează-ţi atenţia la ce facem acum şi nu te mai gândi la vacanţă.*
b. Estar alguien **en todo**: atender a muchas cosas a la vez. *No sé cómo puedes estar en todo y no parecer nunca cansada* ❐ a se ocupa de multe lucruri în acelaşi timp; **a fi în toate/peste tot**. *Nu ştiu cum poţi să fii mereu peste tot, fără să arăţi obosită niciodată.*

ESTOFA (tela normalmente de seda ❐ pânză, de obicei de mătase)

(Ser) alguien **de baja estofa** (PEY.): (ser) de escasa calidad. *Pese a las apariencias, todo apunta a que es un tipo de baja estofa* ❐ (a fi) de calitate proastă; **(a fi) de speţă joasă**; **a nu avea stofă**. *În ciuda aparenţelor, totul arată că tipul e de speţă joasă.*

ESTÓMAGO (stomac)

a. Revolverle algo/alguien **el estómago** a alguien (INF.): ☞ ASCO: **Dar**le algo/alguien **asco** a alguien (INF.).
b. Tener alguien **estómago** (INF.): aceptar con entereza lo que a otros conmueve o repugna. *Dio muestras de tener estómago en su viaje por Asia: dile que te cuente a qué saben los hormigas fritas* ❐ a accepta cu tărie ceea ce pe alţii îi înduioşează sau dezgustă; **a fi tare de înger/de fire/de stomac**. *A demonstrat că e tare de fire în călătoria sa prin Asia, pune-l să-ţi povestească ce gust au furnicile prăjite.*

ESTRELLA (stea)

a. Nacer/haber nacido alguien **con estrella/de pie**; **tener** alguien **estrella**; INF.: **nacer/haber nacido** alguien **con una flor en el culo**: ser muy afortunado en la vida. *Nació con estrella y consiguio sin gran esfuerzo todo lo que se propuso* ❐ a fi foarte norocos în viaţă; **a fi/a se naşte cu stea în frunte/cu tichie pe cap/într-un ceas bun**. *S-a născut cu stea în frunte şi a obţinut fără mare efort tot ceea ce şi-a propus.*
b. Tener alguien **estrella**: ☞ **Nacer** alguien **con estrella**.
c. Ver alguien **las estrellas** (INF.): sufrir un golpe o un dolor muy fuertes. *Fue entonces cuando la mula me volvió a tirar al suelo y vi las estrellas por tercera vez* ❐ a suferi o lovitură sau o durere foarte intensă; **a vedea stele verzi/scântei pe dinaintea ochilor**. *A fost atunci când catârul m-a trântit din nou şi am văzut stele verzi pentru a treia oară.*

ESTRIBO (scară [de şa])

Perder alguien **los estribos** (INF.): ☞ CASILLA: **Salirse** alguien **de sus casillas** (INF.).

EXISTENCIA (existenţă)

Ganarse alguien **la existencia** (INF.): ☞ COCIDO: **Ganarse** alguien **el cocido** (INF.).

EXPEDIENTE (dosar)

Cubrir alguien **el expediente**: simular que se cumple una obligación. *Nadie tenía interés por esas reuniones, pero todos asistían para cubrir el expediente* ❐ a se preface că-şi îndeplineşte o obligaţie; **a face** ceva **de formă/de ochii lumii/pentru a salva aparenţele**. *Nimeni nu era interesat de acele adunări, dar toţi asistau pentru a salva aparenţele* (☞ APARIENCIA: **Guardar/salvar** alguien **las apariencias**).

EXPLICADERA (fel de a explica)

Tener alguien **buenas/malas explicaderas**: contar con un buen/mal estilo a la hora de hacerse entender. *Entenderás todo desde el principio porque este profe tiene muy buenas explicaderas* ❐ a avea un mod bun sau rău de a se face înțeles, a (nu) ști să explice; **a (nu) vorbi/explica pe înțeles/pe înțelesul tuturor.** *Vei pricepe totul de la început, pentru că acest profesor vorbește pe înțelesul tuturor.*

EXTRANJIS (aici: ascuns)

De extranjis (INF.): ☞ ESCONDER: **A escondidas.**

F

FÁBULA (basm)

De fábula: ☞ BANDERA: **De bandera.**

FACTURA (factură)

Pasar algo **factura**: (aplicado a una acción o a una actitud) repercutir negativamente. *Todos estos excesos te acabarán pasando factura algún día* ❐ (referitor la o acțiune sau la o atitudine) a avea consecințe negative; **a trebui să plătească** pentru ceva. *Pentru toate excesele de acum, va trebui să plătești într-o zi.*

FAENA (aici: neplăcere)

Hacerle a alguien **una (buena) faena** (TAUROM.); **jugarle** a alguien **una mala pasada**; INF.: **hacerle** a alguien **la (santa/santísima) puñeta/la pascua**; VULG.: **hacerle** a alguien **una putada**: causarle serios inconvenientes. *Cambiándolo a un instituto de la periferia, le hicieron una buena faena* ❐ a cauza neplăceri serioase cuiva; **a i-o face** cuiva; **a face** cuiva **una bună**; **a arde/a frige (rău)** pe cineva. *Mutându-l la un liceu de la periferie, l-au ars rău* (☞ MIL: **Hacerle** a alguien **las mil y una**).

FALDA (fustă)

a. Estar alguien **pegado a las faldas (de su madre)**: depender de la protección o de la autoridad maternas. *No hará nada sin decirlo en casa: está pegado a las faldas de su madre* ❐ a depinde de protecția sau de autoritatea maternă; **a se ține de fustele/poalele mamei**; **a nu se dezlipi de fustele/poalele mamei.** *Nu va face nimic fără să spună acasă, încă nu s-a dezlipit de fustele mamei.*
b. Irle/gustarle a alguien **las faldas** (INF.): ☞ DONJUÁN: **Ser** un hombre **un donjuán.**

FALTA (lipsă)

a. Echar algo/a alguien **en falta**: **1.** (aplicado a personas) ☞ MENOS: **Echar** algo/a alguien **de menos**; **2.** (aplicado a cosas)

notar su ausencia. *La estadística es aceptable, pero echo en falta datos relativos a los desplazamientos del subdirector* ❐ **1.** (referitor la persoane) ☞ MENOS: **Echar** algo/a alguien **de menos**; **2.** (referitor la lucruri) **a simţi/a duce lipsa**. *Statistica este acceptabilă, dar simt lipsa unor date referitoare la deplasările subdirectorului.*
b. Hacer algo/alguien **falta**: ser necesario. *No tardes: nos hace falta tu ayuda para terminar la traducción* ❐ a fi necesar; **a avea nevoie**. *Nu întârzia, avem nevoie de ajutorul tău ca să terminăm traducerea.*
c. Sin falta: con total seguridad. *El jueves sin falta estoy en tu despacho* ❐ cu toată siguranţa, negreşit; **mai mult ca sigur**. *Joi vin, la biroul tău, mai mult ca sigur.*

FAMA (faimă, renume, reputaţie)

Hacer algo/alguien **fama a su nombre**: ☞ HONOR: **Hacer** algo/alguien **honor a su nombre.**

FAROL (felinar)

Tirarse alguien **un farol** (INF.): ☞ DAR: **Dárselas** alguien **de** algo (INF.).

FAS (en latín: „justo" ❐ cuvânt latin: „drept", folosit doar în expresia următoare)

Por fas o por nefas: **1.** ☞ A: **Por a o por be**; **2.** justa o injustamente. *Como siempre, será Diego el que, por fas o por nefas, salga elegido delegado* ❐ **1.** ☞ A: **Por a o por be**; **2. pe drept sau pe nedrept**. *Ca de obicei, va fi Diego cel care, pe drept sau pe nedrept, va fi ales ca reprezentant al grupei.*

FE (credinţă)

Dar alguien **fe de** algo: garantizar, confirmar. *La acusación es falsa: puedo dar fe de que la rubia con la que estaba era su esposa* ❐ a garanta, a certifica; **a fi/sta chezaş**; **a da în scris**. *Acuzaţia este falsă, pot să garantez că blonda cu care a fost văzut era soţia sa.*

FEO (urât)

a. Bailar alguien **con la más fea** (INF.): ☞ BAILAR.
b. Hacerle un feo a alguien (INF.): ser despreciativo o descortés. *Después de perder todo el día preparando el postre, su mujer le hizo el feo de ni siquiera probarlo* ❐ a fi dispreţuitor sau nepoliticos; **a face o figură urâtă, a se purta urât**. *După ce şi-a pierdut toată ziua pregătind desertul, soţia i-a făcut o figură urâtă şi nici măcar nu l-a gustat.*

FIAR (a încredinţa)

De fiar/de pro; **(ser)** una persona **hecha y derecha**: demostrar rectitud. *Puedes confiar en él sin ningún miedo: es un tipo de fiar* ❐ a manifesta rectitudine; **(a fi) (un) om dintr-o bucată**; **(a fi) om de caracter/de încredere/de bază**. *Te poţi încrede în el fără nici o teamă, e un om dintr-o bucată* (☞ PIEZA: **De una sola pieza**).

FIBRA (fibră)

Tocarle a alguien **la fibra sensible**: ☞ CORAZÓN: **Tocarle** a alguien **el corazón.**

FIERA (fiară)

Estar/ponerse alguien **hecho una fiera** (INF.): **1.** ☞ CÓLERA: **Montar** alguien **en cólera**; **2.** CASILLA: **Salirse** alguien **de sus casillas** (INF.).

FIESTA (petrecere)

a. Aguar la fiesta: romper un ambiente tenido por armónico. *Llegó Carlitos con la noticia del accidente y nos aguó la fiesta* ❐ a strica o ambianţă plăcută, distractivă; **a strica (tot) cheful**; **a sparge gaşca** (INF.). *A sosit Carlitos cu vestea accidentului şi ne-a spart gaşca.*
b. No estar alguien **para fiestas** (INF.): ☞ CATÓLICO: **No estar** alguien **muy católico** (INF.).
c. ¡Se acabó la fiesta! (INF.): ☞ CARBÓN: **¡Se acabó el carbón!** (INF.).

FILA (rând)

a. De primera fila/de marca mayor; INF.: **de tomo y lomo**: de relieve y calidad. *No pienso faltar a la conferencia: es un profe de primera fila* ❐ remarcabil şi de calitate; **de prima clasă**; **de marcă**; **de prim rang**; **de prima pagină**. *N-am de gând să lipsesc la conferinţă, este un profesor de prim rang.*
b. Fila india: serie de personas alineadas una tras otra. *El camino se estrechó y la formación descendió en fila india* ❐ serie de oameni înşiraţi unul după altul; **şir indian**. *Drumul s-a îngustat şi formaţia a coborât în şir indian.*
c. Romper filas: (aplicado a una formación militar) deshacerse. *A la voz de „¡rompan filas!" el pelotón se retiró a descansar* ❐ (referitor la o formaţie militară) a se desface; **a rupe rândurile**. *La comanda „rupeţi rândurile!", plutonul s-a retras să se odihnească.*

FILO (tăiș)

Ser algo **un arma de doble filo**: ☞ ARMA.

FIN (sfârșit)

A fin de cuentas: ☞ CUENTA.
Al fin y al cabo: ☞ CUENTA: **A fin de cuentas.**

FIRME (ferm)

En firme; **en pie**; FORM.: **en vigor**: válido. *La decisión sigue en firme, así que no hay nada que hacer* ❐ valabil; **în vigoare**; **în picioare**. *Hotărârea rămâne în vigoare, așa că nu e nimic de făcut.*

FLAN (budincă)

Estar alguien **como un flan** (INF.): temblar por miedo o nerviosismo. *Está como un flan esperando los resultados del examen* ❐ a tremura de frică sau de nervozitate; **a tremura ca varga**. *Tremură ca varga, așteptând rezultatele examenului.*

FLAUTA (flaut)

Sonar la flauta (INF.): acertar por casualidad. *He completado el test sin pensar, así que como no suene la flauta estoy perdido* ❐ a nimeri din întâmplare. *Am completat testul fără să mă gândesc, așa că dacă n-am nimerit-o din întâmplare sunt pierdut.*

FLECHA (săgeată)

(Ir/salir) alguien de un lugar **como una flecha** (INF.): ☞ ALMA: **(Ir/salir)** alguien de un lugar **como alma que lleva el diablo** (INF.).

FLOJO (aici: destins)

Traérsela algo a alguien **floja** (VULG.): ☞ BLEDO: **Importarle** algo a alguien **un bledo** (INF.).

FLOR (floare)

a. (Sentir/tener) algo **a flor de piel**: ☞ PIEL.
b. (Ir) alguien **de flor en flor**: (ir) de un sitio a otro, dando muestras de inestabilidad. *Fue de flor en flor, probándolo todo, hasta encontrar lo que más deseaba* ❐ (a merge) dintr-un loc în altul, dând dovadă de instabilitate; **a zbura/a alerga din floare în floare**. *A zburat din floare în floare, încercând de toate, până a găsit ceea ce își dorea mai mult.*
c. Echarle a alguien **flores** (INF.): ☞ AGUA: **Bailarle** a alguien **el agua** (INF.).

d. Nacer/haber nacido alguien **con una flor en el culo** (INF.): ☞ ESTRELLA: **Nacer/haber nacido** alguien **con estrella.**
e. La flor de la canela: ☞ **La flor y nata.**
f. La flor y nata/la flor de la canela: lo más selecto. *Organiza fiestas elitistas, invitando siempre a los que considera la flor y nata de la sociedad* ❐ cel mai select (dintr-un grup social); **crema/spuma (societății)**. *Organizează petreceri elitiste, invitând mereu ceea ce consideră a fi crema societății* (☞ COPETE: **De alto copete**).

FLOTE (plutire)

Salir algo/a alguien **a flote**; **ver** algo/alguien **la luz**: recuperarse de una situación comprometida. *Sufrieron una caída en el nivel de ventas, pero ahora ya van saliendo a flote* ❐ a-și reveni dintr-o situație dificilă; **a ieși la liman/suprafață/lumină**; **a reveni pe linia de plutire**. *Au suferit o cădere în nivelul vânzărilor, dar acum au revenit pe linia de plutire.*

FONDO (fond; fund)

a. En el fondo: en lo esencial. *¿Para qué discutís tanto si, en el fondo, estáis de acuerdo en lo fundamental?* ❐ **în esență**; **în fond**; **în fapt**. *De ce discutați atât, dacă, în esență, sunteți de acord?*
b. Tocar algo/alguien **fondo**: alcanzar el punto más bajo. *Si no encontramos una solución, pronto tocaremos fondo* ❐ a atinge punctul cel mai de jos; **a ajunge la fund**; **a da de fund**; **a atinge fundul**. *Dacă nu găsim o soluție, în curând vom ajunge la fund.*

FORMA (formă)

a. En forma: en buen tono físico o mental. *Con dos horas diarias de gimnasia, ¿cómo no voy a estar en forma?* ❐ cu un bun tonus fizic sau mintal; **în formă**. *Cu două ore de gimnastică zilnic, cum să nu fii în formă?* (☞ LECHUGA: **Más fresco que una lechuga** [INF.]).
b. Guardar alguien **las formas**: ☞ APARIENCIAS: **Guardar/salvar** alguien **las apariencias.**

FORTUNA (noroc)

Probar alguien **fortuna/suerte**; LITERARIO: **probar** alguien **ventura**: emprender un asunto de éxito incierto, confiando en verse favorecido por la suerte. *Si no me contratan allí, intentaré probar fortuna en la empresa de su principal competidor* ❐ a întreprinde un lucru al cărui succes este incert, crezând că va fi favorizat de soartă; **a-și încerca norocul**; **a încerca marea cu degetul**. *Dacă nu mă angajează acolo, îmi voi încerca norocul la firma principalului său concurent.*

FORRO (aici: copertă de carte)

(No conocer/no haber visto/no saber) alguien algo **ni por el forro** (INF.): ☞ IDEA: **No tener** alguien **ni (la más ligera/mínima/remota/ni la menor) idea.**

FOSA (groapă)

Cavar(se) alguien **su propia fosa/sepultura/tumba**: obrar en contra de su propio interés. *Criticando al departamento del que formas parte no haces más que cavarte tu propia fosa* ❐ a acționa împotriva propriului interes; **a-și săpa singur groapa**. *Criticând departamentul de care aparții, nu faci decât să-ți sapi singur groapa* (☞ PIEDRA: **Tirar** alguien **piedras contra su propio tejado**).

FOSFATINA (fosfatină)

(Estar) alguien **hecho fosfatina** (INF.): ☞ ALMA: **No poder** alguien **(ni) con el alma.**

FRANCÉS (francez)

Irse/despedirse/marcharse alguien **a la francesa/sin decir oxte ni moxte**: abandonar un lugar sin despedirse, sin decir nada. *Siguiendo su costumbre, se marchó de la fiesta a la francesa* ❐ a părăsi un loc fără a-și lua rămas bun, fără a scoate o vorbă; **a o șterge englezește**. *După obiceiul său, a șters-o englezește de la petrecere.*

FREÍR (a frige)

a. Quedarse alguien **frito** (INF.): 1. ☞ ALMA: **Entregar** alguien **el alma a Dios**; 2. ☞ MORFEO: **Caer** alguien **en los brazos de Morfeo.**
b. Tenerlo/traerlo a alguien **frito**; **darle** a alguien **la lata**; **tocarle** a alguien **las narices** (todas INF.): molestar insistentemente. *Haz el favor de preguntar menos; me tienes frito con tanta insistencia* ❐ a deranja cu insistență; **a bate/a toca** pe cineva **la cap**; **a face zile fripte** cuiva; **a sta ciocan pe capul** cuiva. *Fii amabil și pune-mi mai puține întrebări, îmi faci zile fripte cu insistențele tale.*

FRENTE (frunte)

a. Llevar/tener alguien algo **escrito en la frente**: dar muestras evidentes de algún rasgo del carácter. *Si se enfada, seguro que se vuelve agresivo: lo lleva escrito en la frente* ❐ a prezenta indicii ale unei (unor) trăsături de caracter; **a avea scris pe frunte**;

a i se citi pe față/în ochi; **a-i fi scris pe față**. *Dacă se supără, sigur va deveni agresiv, i se citește pe față.*
b. Con la frente (muy/bien) alta: orgullosa y dignamente. *Las acusaciones obedecen a la envidia, así que yo abandono mi puesto con la frente bien alta* ❐ cu mândrie și demnitate; **cu fruntea sus**. *Acuzațiile lor se datorează invidiei, așa că eu părăsesc postul cu fruntea sus.*
c. Hacer alguien **frente a** algo/alguien: 1. arrostrar una situación. *Dudo de que puedas hacer frente a las exigencias del trabajo*; 2. ☞ CARA: **Plantar** alguien **cara a** algo/alguien (INF.) ❐ **1. a face față, a ține piept**. *Mă îndoiesc că vei putea face față exigențelor serviciului*; **2.** ☞ CARA: **Plantar** alguien **cara a** algo/alguien (INF.) (☞ ALTURA: **[Comportarse/estar...]** algo/alguien **a la altura [de las circunstancias]**; TIPO: **Mantener** algo/alguien **el tipo** [INF.]).

FRESCO (proaspăt)

a. Quedarse alguien **tan fresco** (INF.): ☞ ANCHO: **Quedarse** alguien **tan ancho** (INF.).
b. (Estar) alguien **más fresco que una lechuga** (INF.): ☞ LECHUGA.
c. Traer/traérsela algo a alguien **al fresco** (INF.): ☞ BLEDO: **Importarle** algo a alguien **un bledo** (INF.).

FRÍO (rece)

a. Dejarle algo **frío** a alguien: no provocar ninguna emoción. *Reconozco su calidad, pero estos experimentalismos poéticos me dejan frío* ❐ a nu provoca nici o emoție cuiva; **a lăsa rece/indiferent**. *Îi recunosc calitățile, dar aceste experimente poetice mă lasă rece.*
b. Pelarse alguien **de frío**; **hacer un frío que pela** (ambas INF.): sufrir/hacer un frío extremo. *No olvides la bufanda, que hace un frío que pela* ❐ a fi un frig teribil; **a crăpa/a trosni pietrele/lemnele de ger**. *Dacă pleci, nu uita să-ți iei căciula, afară crapă pietrele de ger.*

FU (onomatopeya que imita el bufido del gato ❐ onomatopee care imită torsul pisicii)

Ni fu, ni fa (INF.): ni bien, ni mal. – *¿Qué tal te va con Rita? – Normal, ni fu, ni fa* ❐ nici bine, nici rău; **așa și așa**; **nici prea-prea, nici foarte-foarte**. – *Cum o mai duci cu Rita? – Normal, așa și așa.*

FUEGO (foc)

a. Atizar/avivar algo/alguien **el fuego**; **echar** alguien **leña al fuego**; **dar** algo/alguien **pábulo a** algo: agravar un enfrentamiento. *Sospecho que alguien, interesado en vuestra ruptura, atiza el fuego desde la sombra* ❐ a agrava o stare conflictuală; **a pune/a arunca gaz/paie pe foc**; **a stinge focul cu paie**. *Am bănuieli că cineva, interesat de ruptura voastră, pune gaz pe foc din umbră.*
b. Jugar alguien **con fuego**: frivolizar con algo que conlleva un riesgo. *Quizá te divierta flirtear con Paquita, pero estás jugando con fuego* ❐ a trata cu uşurinţă ceva riscant; **a se juca cu focul**. *Probabil ţi se pare amuzant să flirtezi cu Paquita, dar te joci cu focul.*

FUERO (for)

En su fuero interno: en su propia conciencia. *Parece satisfecho, pero en su fuero interno sabe que no ha obrado bien* ❐ în propria conştiinţă; **în forul interior**; **înlăuntrul** cuiva; **în sinea** cuiva. *Pare satisfăcut, dar în sinea sa ştie că n-a acţionat bine.*

FUERZA (forţă)

a. A fuerza de; **a golpe de**: a base de. *A fuerza de mucho sacrificio, obtuvo unas notas sensacionales* ❐ pe bază de; **cu preţul a**; **ca urmare a**. *Cu preţul multor sacrificii, a obţinut rezultate deosebite.*
b. A la fuerza; INF.: **por narices**: en contra de su voluntad. *Lo cambiaron de horario a la fuerza, sin ni siquiera ofrecerle otras opciones* ❐ împotriva voinţei sale; **în mod forţat**; **cu forţa**; **cu (de-a) sila**. *I-au schimbat programul în mod forţat, fără ca măcar să-i ofere alte opţiuni* (☞ REGAÑADIENTES: **A regañadientes**).
c. Írsele a alguien **la fuerza por la boca/por el pico** (ambas INF.): jactarse de algo que es incapaz de realizar. *Se le va la fuerza por la boca diciendo que él solito, y en pocos días, puede escribir un ensayo como éste* ❐ a se lăuda cu un lucru pe care nu poate să-l facă; **a nu-şi cunoaşte lungul nasului**. *Spune că el singur poate să scrie un asemenea eseu în câteva zile, se vede că nu-şi cunoaşte lungul nasului.*
d. Sacar alguien **fuerzas de flaqueza**: realizar un gran esfuerzo (final). *Un poco más y el proyecto está listo, así que seamos optimistas y saquemos fuerzas de flaqueza* ❐ a face un mare efort (final); **a da asaltul final**. *Nu mai e mult şi proiectul va fi gata, aşa că să fim optimişti şi să dăm asaltul final.*

FUMAR (a fuma)

Fumarse alguien **la clase** (INF.): ☞ NOVILLO: **Hacer** alguien **novillos**.

FUNCIÓN (funcţie)

En funciones (FORM.): en sustitución de alguien. *Te quedas como director en funciones hasta que vuelva yo de viaje, ¿de acuerdo?* ❐ în locul cuiva; **pe post de**. *Rămâi tu pe post de director până când mă întorc din călătorie, de acord?*

FUROR (furoare)

Causar/hacer algo/alguien **furor**; **causar** algo/alguien **sensación**: provocar un gran impacto. *Tu nuevo corte de pelo ha causado furor en todo el barrio* ❐ a avea un efect considerabil; **a face furori/senzaţie/valuri**. *Noua ta tunsoare a făcut senzaţie în tot cartierul* (☞ GOLPE: **Dar** alguien **el golpe**; PUERTA: **Salir** alguien **por la puerta grande** [TAUROM.]).

G

GAITA (cimpoi)

a. Dejarse alguien **de gaitas** (INF.): ☞ CUENTO: **Dejarse** alguien **de cuentos** (INF.).
b. Templar alguien **gaitas** (INF.): ☞ ASPEREZA: **Limar** alguien **asperezas**.

GALA (fală)

a. Hacer alguien **gala de** algo: preciarse en publico. *Hizo gala de todos sus conocimientos lingüísticos, hablando con unos y otros en todas las lenguas que conocía* ❒ a se făli în public; **a face paradă** de ceva. *A făcut paradă de toate cunoştinţele sale lingvistice, vorbind cu unii şi cu alţii în toate limbile pe care le ştia* (☞ NARIZ: **Pasarle/restregarle** algo a alguien **por las narices**).
b. Tener algo **a gala**: presumir de algo. *Tiene a gala el haber sido el primer empleado de la empresa en estrechar la mano del presidente del gobierno* ❒ a se mândri/făli cu ceva, a se împăuna; **a se da mare**. *Se dădea mare din cauză că a fost primul angajat al firmei care a strâns mâna premierului.*

GALERÍA (galerie)

(Actuar/hacer) alguien algo **para la galería** (INF.): (actuar/hacer) algo de cara al público. *Le gusta actuar para la galería, olvidando a menudo el verdadero significado de su papel* ❒ (a juca/ a face) ceva de dragul publicului; **(a juca/ a face ceva) pentru galerie**. *Îi place să joace pentru galerie, uitând adesea adevărata semnificaţie a rolului său.*

GALLINA (găină)

a. Acostarse alguien **con las gallinas** (INF.): acostarse muy temprano. *Cuando no tenía trabajo, perdía el tiempo en los bares, pero ahora se acuesta con las gallinas* ❒ a se culca foarte devreme; **a se culca o dată cu găinile**. *Când nu avea serviciu, pierdea nopţile prin baruri, dar acum se culcă o dată cu găinile.*

b. (Sentirse) alguien **como gallina en corral ajeno**: sentirse incómodo por hallarse en un ambiente que no es de su agrado. *En estas fiestas tan pomposas siempre me siento como gallina en corral ajeno* ❒ a se simţi incomod din cauza unei ambianţe care nu este pe placul său; **a nu se simţi în largul său**; **a se simţi străin**. *La petrecerile astea atât de pompoase, niciodată nu mă simt în largul meu.*

GALLO (cocoş)

a. En menos que canta un gallo (INF.): ☞ AMÉN: **En un decir amén** (INF.).
b. Otro gallo cantaría: expresión mediante la que se afirma que, modificando las circunstancias de una situación, ésta resultaría más favorable. *Si tuviéramos los recursos económicos que tenéis vosotros, otro gallo cantaría...* ❒ expresie prin care se afirmă că, prin modificarea circumstanţelor, o situaţie ar fi mai bună; **altă făină s-ar măcina la moară**; **alta ar fi situaţia**. *Dacă am avea resursele economice pe care le aveţi voi, alta ar fi situaţia.*

GANA (chef)

Hacer alguien **lo que le da la (real) gana**; **hacer** alguien **de las suyas** (ambas INF.): hacer lo que le apetece. *De nada sirve aconsejarle porque, al final, siempre hace lo que le da la gana* ❒ a face ceea ce îi place; **a face cum i se năzare/cum îl taie capul/ cum îi trăsneşte**. *Nu are nici un rost să-l sfătuim, pentru că până la urmă el face tot cum îl taie capul.*

GANAR (a câştiga)

Llevar alguien **las de ganar**: ☞ LLEVAR: **Llevar** alguien **las de ganar/las de perder**.

GANCHO (cârlig)

Tener alguien **(mucho) gancho**: ☞ ÁNGEL: **Tener** alguien **(mucho) ángel**.

GANSO[1] (nombre que, antiguamente, recibía el ayo de los niños ❒ în trecut, preceptor)

Hablar alguien **por boca de ganso** (INF.): ☞ BOCA: **Hablar** alguien **por boca de otro**.

GANSO[2] (gânsac)

Hacer alguien **el ganso** (INF.): tratar de resultar gracioso haciendo tonterías. *Deja ya de hacer el ganso: estás cayendo en el ridículo*

❒ a încerca să fie simpatic făcând prostii ; **a face pe caraghiosul/pe bufonul/pe clovnul**. *Nu mai face pe caraghiosul, cazi în ridicol.*

GARBANZO (năut)

Ganarse alguien **el garbanzo** (INF.): ☞ COCIDO: **Ganarse** alguien **el cocido** (INF.).

GARETE (posible compuesto de la expresión francesa *être égaré*: „estar desorientado" ❒ posibil compus din expresia franceză *être égaré*: „a fi debusolat")

Irse algo/alguien **al garete** (INF.): ☞ CUERNO: **Irse/mandar** algo/(a) alguien **al cuerno (2)** (INF.).

GARGANTA (gât)

a. Tener a alguien **atravesado en la garganta**; **no poder ver** a alguien **ni en pintura**; **no poder (ni) ver** a alguien; **darle** algo/alguien **cien patadas (en el hígado/en el estómago)** a alguien (todas INF.): no soportar a alguien. *Si vienes, ven sola, porque a tu novio lo tenemos atravesado en la garganta* ❒ a nu suporta pe cineva ; **a-i sta în gât cineva** ; **a nu (putea) înghiți** pe cineva ; **a-i fi/sta** cineva **ca un ghimpe în ochi/coaste** ; **a nu avea la suflet/inimă** pe cineva. *Dacă vii, vino singură, pentru că nimeni nu-l poate înghiți pe prietenul tău* (☞ GORDO: **Caerle** alguien **gordo** a alguien [INF.]; PERRO: **[Llevarse/estar]** dos personas **como el perro y el gato** [INF.]; PIQUE: **Estar** alguien **de pique** con alguien; TENER: **Tenerla tomada con** alguien).

GÁRGARA (gargară)

Irse/mandar algo/(a) alguien **a hacer gárgaras** (INF.): ☞ CUERNO: **Irse/mandar** algo/(a) alguien **al cuerno** (INF.).

GARRA (gheară)

a. Caer algo/alguien **en las garras de** alguien: caer en las manos de alguien. *Mi experiencia con él ha sido brutal; sólo te aconsejo que procures no caer también tú en sus garras* ❒ **a cădea în mâinile/ghearele/labele** cuiva. *Experiența mea cu el a fost brutală, așa că te avertizez doar să nu cazi și tu în ghearele lui.*
b. Tener alguien **(mucha) garra**: resultar atractivo o persuasivo. *El tipo tiene garra y es capaz de seducirnos a todos con su discurso* ❒ a fi atractiv sau persuasiv; **a avea farmec/șarm**; **a avea priză**. *Tipul are priză, e în stare să ne seducă pe toți cu proiectele lui* (☞ ÁNGEL: **Tener** alguien **[mucho] ángel**).

GAS (gaz)

a. (Hacer) alguien algo **a medio gas**: (hacer) algo con escasa intensidad. *De momento prefiero estudiar a medio gas y hacer un esfuerzo final cuando los exámenes se acerquen* ❒ (a face) ceva cu intensitate scăzută ; **a o lăsa mai moale** ; **a nu se omorî/prăpădi cu firea**. *Deocamdată prefer să o las mai moale cu învățatul și să fac un efort final când se vor apropia examenele.*
b. A todo gas/correr/meter/trapo/tren ; **a toda máquina/marcha/mecha/pastilla** (todas INF.) ; VULG. : **a toda leche** ; **echando leches**: con gran intensidad/velocidad. *La moto pasó por nuestro lado a todo gas* ❒ cu mare intensitate/viteză ; **cu motorul/motoarele în plin**. *Motocicleta trecu pe lângă noi cu motorul în plin* (☞ CARRERA: **En una carrera** [INF.]).

GATO[1] (pisică)

a. A gatas: a cuatro patas. *Todavía anda a gatas, pero ya hace sus intentos de ponerse de pie* ❒ în patru labe ; **de-a bușilea** ; **pe brânci**. *Copilul merge încă de-a bușilea, dar face deja încercări să se ridice în picioare.*
b. Buscarle alguien **tres pies al gato** ; **buscarle a** algo/alguien **las vueltas** (ambas INF.): obstinarse en encontrar defectos, dificultades o errores donde no los hay. *Se casan porque se quieren, y punto ; deja ya de buscarle tres pies al gato* ❒ a căuta cu orice preț cusururi/greșeli/dificultăți acolo unde nu există ; **a căuta nod în papură/pete în soare**. *Se căsătoresc pentru că se iubesc și gata, nu mai căuta nod în papură* (☞ PUNTA: **Sacarle** alguien **punta** a algo [INF.]; RIZO: **Rizar** alguien **el rizo**).
c. Darle a alguien **gato por liebre** (INF.): engañar en la identidad/calidad material de una cosa. *Me vendieron el ordenador como si se tratara de lo último en tecnología, pero en realidad me dieron gato por liebre* ❒ a înșela în ceea ce privește identitatea/calitatea unui lucru ; **a da/a vinde pisica drept iepure** ; **a arunca praf în ochi**. *Mi-au prezentat calculatorul ca fiind de ultima generație, dar, de fapt, mi-au vândut o pisică drept iepure* (☞ CAMELO: **Darle** a alguien **el camelo** [INF.]; PEGA: **De pega** [INF.]).
d. Defenderse alguien **como gato panza arriba** (INF.): defenderse con decisión y vehemencia. *Rara vez lo verás en una situación difícil: sabe defenderse de sus adversarios como gato panza arriba* ❒ a se apăra cu hotărâre și vehemență ; **a se apăra cu ghearele și cu dinții**. *Rareori îl vei vedea într-o situație dificilă, știe să se apere de adversari cu ghearele și cu dinții.*
e. Haber gato encerrado (INF.): ☞ CHAMUSQUINA: **Oler** algo **a chamusquina** (INF.).

f. (Ser) cuatro gatos (INF.): (darse cita) muy poca gente en un lugar. *A la presentación del libro acudieron cuatro gatos* ❐ (a se aduna) foarte puţini oameni într-un loc; **(a fi) o mână de oameni**. *La lansarea cărţii s-au adunat o mână de oameni.*
g. Tener alguien **más vidas que un gato/siete vidas como un gato**: salir ileso de situaciones que para otros resultarían fatales. *Si ha salido con vida de ese accidente de tráfico, está claro que tiene más vidas que un gato* ❐ a ieşi nevătămat din situaţii care pentru alţii ar fi fost fatale; **a avea nouă suflete ca pisica**; **a avea şapte vieţi**. *E clar că are şapte vieţi dacă a scăpat din acel accident de maşină.*
h. Tener alguien **siete vidas como un gato**: ☞ **Tener** alguien **más vidas que un gato**.

GATO[2] (nombre que antiguamente recibían las trampas para cazar ratones ❐ în trecut, capcană pentru şoareci)

Llevarse alguien **el gato al agua** (INF.); **salirse** alguien **con la suya**: vencer en una discusión. *Todos apostaban por él, pero al final fui yo quien se llevó el gato al agua* ❐ a învinge într-o dispută; **a avea/a obţine câştig de cauză**. *Toţi au pariat pe el, dar până la urmă eu am fost cel care a avut câştig de cauză.*

GIRO (întorsătură)

Dar algo **un giro de ciento ochenta grados**; **dar**(se) **la vuelta a la tortilla**; **volverse/cambiar las tornas**: cambiar radicalmente el curso de un asunto. *Ahora el poderoso eres tú, pero pronto se volverán las tornas y tomaré cumplida venganza* ❐ a se schimba radical cursul unui lucru; **a se întoarce roata**; **a se întoarce/schimba** ceva **cu 180 de grade**. *Acum tu eşti cel puternic, dar curând se va întoarce roata şi mă voi răzbuna pe tine.*

GLORIA[1] (nombre que antiguamente recibía la habitación de la casa bajo la cual se hallaba el fogón que calentaba la vivienda ❐ nume dat în trecut unei încăperi aflate la subsolul casei, în care se făcea focul pentru încălzirea întregii locuinţe; echivalentul centralei termice actuale)

(Estar/sentirse...) alguien **en la gloria**: ☞ ÁNGEL: **(Estar/sentirse...)** alguien **como los (propios/mismos) ángeles**.

GLORIA[2] (glorie)

Saber algo **a gloria**: tener un sabor delicioso. *Con esta salsa que te has inventado, el arroz sabe a gloria* ❐ a avea un gust delicios;

(a avea un gust) de-ţi lingi degetele. *Cu acest sos pe care l-ai inventat, orezul are un gust de-ţi lingi degetele.*

GOLPE (lovitură)

a. A golpe de: ☞ FUERZA: **A fuerza de**.
b. Dar alguien **el golpe**: conseguir un éxito importante. *Será un ensayo tan polémico que darás el golpe* ❐ a obţine un succes important; **a da lovitura**. *Va fi un eseu atât de sclipitor, încât vei da lovitura* (☞ FUROR: **Causar** algo/alguien **furor**; PUERTA: **Salir** alguien **por la puerta grande** [TAUROM.]).
c. De golpe y porrazo (INF.): ☞ BOCA: **A bocajarro (2)**.
d. De un golpe; **de un tirón**; **de una tacada**: de una sola vez. *El coche funciona de maravilla, así que, si estáis de acuerdo, haremos el viaje de un tirón* ❐ dintr-o dată; **dintr-o suflare**; **dintr-o bucată**. *Maşina merge de minune, aşa că, dacă sunteţi de acord, vom face călătoria dintr-o bucată* (☞ PÁJARO: **Matar** alguien **dos pájaros de un tiro**; PASO: **De paso**).
e. No dar alguien **(ni) golpe** (INF.): ☞ BARRIGA: **Rascarse** alguien **la barriga** (INF.).
f. Tener alguien **un golpe** (INF.): ocurrírsele algo divertido. *Tuvo un golpe muy bueno y nos tronchamos todos de risa* ❐ a-i trece prin cap, a-i veni în cap ceva distractiv, plăcut; **a-i veni una bună**. *I-a venit una bună şi ne-am prăpădit de râs.*

GORDO (gras)

a. Caerle alguien **gordo** a alguien (INF.); **no ser** alguien **santo de la devoción de** alguien: resultarle antipático/insoportable. *Tiene ideas geniales, pero en general me cae bastante gordo* ❐ a fi antipatic cuiva, a fi nesuferit, a nu putea fi suportat; **a nu avea la stomac** pe cineva. *Are idei geniale, dar, în general, nu prea îl am la stomac* (☞ GARGANTA: **Tener** a alguien **atravesado en la garganta** [INF.]; PERRO: **[Llevarse/estar]** dos personas **como el perro y el gato** [INF.]; PIQUE: **Estar** alguien **de pique** con alguien; TOMAR: **Tenerla tomada con** alguien).
b. (Estar) alguien **sin una gorda** (INF.) (por alusión a „perra gorda", denominación popular de una antigua moneda ❐ prin aluzie la „căţea grasă", denumire populară a unei vechi monede): ☞ BLANCA: **(Estar/quedarse...)** alguien **sin blanca** (INF.).
c. Hacer alguien **la vista gorda**: ☞ VISTA.
d. Pez gordo (INF.): ☞ PEZ.

GORRA (profitor)

De gorra (INF.): ☞ BALDE: **De balde** (INF.).

GORRIÓN (vrabie)

Comer alguien **como un gorrión/como un pajarito/menos que un ratón**: comer poco. *Si continúas comiendo como un gorrión, acabarás enfermando del estómago* ❐ a mânca puţin; **a mânca/a ciuguli ca o păsărică/vrabie**. *Dacă vei continua să mănânci ca o păsărică, te vei îmbolnăvi de stomac.*

GORRO (fes)

Hasta el gorro (INF.): ☞ COGOTE: **Hasta el cogote** (INF.).

GOTA (picătură)

a. Con cuentagotas: ☞ CUENTAGOTAS.
b. Ni gota; ni pizca; INF.: **ni un pelo**: nada. *No me preguntes nada de política ecónomica porque no sé ni gota* ❐ nimic, deloc; **câtuşi de puţin; nici o boabă; nici (un) fir; nici cât negru sub unghie**. *Nu mă întreba nimic de politică economică, pentru că nu ştiu nici o boabă* (☞ IDEA: **No tener ni [la más ligera/mínima/remota/ni la menor] idea**).
c. Ser dos o más personas **como dos gotas de agua** (INF.): ☞ CLAVAR: **Ser** alguien **clavado** a alguien (INF.).
d. Ser algo **la gota que colma el vaso**: constituir lo último que puede ser soportado/tolerado antes de desembocar en un conflicto o en un mal. *Le he perdonado un sinfín de deslices, pero éste ha sido la gota que colma el vaso y lo he castigado severamente* ❐ a constitui ultimul lucru care poate fi suportat/tolerat înaintea declanşării unui conflict sau unui rău; **a fi ultima picătură (care umple paharul)**. *I-am tolerat multe abateri, dar aceasta a fost ultima picătură şi l-am pedepsit sever.*
e. Sudar alguien **la gota gorda** (INF.): **1.** transpirar en exceso. *Nos encontramos con un sol de justicia y no paramos de sudar la gota gorda*; **2.** esforzarse enormemente en la consecución de un objetivo (**echar** alguien **el resto**; INF.: **dar** alguien **el do de pecho**; **echar** alguien **los hígados**; **sudar** alguien **sangre/tinta**). *Sudó la gota gorda hasta sacar la plaza en el colegio* (☞ DESTAJO: **Trabajar** alguien **a destajo**) ❐ **1.** a transpira excesiv; **a fi lac de sudoare**; **a curge apele** de pe cineva; **a şiroi de sudoare**. *Acolo era un soare torid şi n-am încetat să şiroim de sudoare*; **2.** a se strădui mult pentru obţinerea unui lucru, a transpira mult; **a-l trece toate sudorile/năduşelile**. *L-au trecut toate năduşelile până să câştige postul la şcoală* (☞ DESTAJO: **Trabajar** alguien **a destajo**).

GRACIA (graţie)

a. Caerle a alguien **en gracia** (INF.): resultarle simpático. *Lo contrataron sin ni siquiera examinarlo, sólo porque les cayó en gracia* ❐ a fi simpatic cuiva; **a intra în graţiile** cuiva; **a cădea cu tronc** cuiva. *L-au angajat fără ca măcar să-l examineze, doar pentru că le-a căzut cu tronc* (☞ BOLSILLO: **Meterse** a alguien **en el bolsillo** [INF.]; BOTE: **Tener** a alguien **en el bote** [INF.]; CALLE: **Llevarse** a alguien **de calle** [1] [INF.]).
b. Darle algo/alguien **el golpe de gracia a** algo/alguien; TAUROM.: **dar**le algo/alguien **la puntilla a** algo/alguien: rematar a un herido de muerte; dar un último y definitivo golpe moral; poner punto final a una actividad o a una situación. *La reducción drástica del presupuesto le dio el golpe de gracia al centro cultural* ❐ a pune capăt vieţii unui rănit de moarte; a da o ultimă şi puternică lovitură morală cuiva; a pune capăt unei activităţi sau unei situaţii; **a da lovitura de graţie**. *Reducerea drastică a bugetului a dat lovitura de graţie centrului cultural.*
c. En (estado de) gracia/en racha: en un momento o estado de inspiración. *Está en estado de gracia: todo lo que intenta le sale bien* ❐ într-un moment sau într-o stare de inspiraţie; **într-un moment de graţie; într-o stare de graţie**; INF.: **în cărţi**. *E într-o stare de graţie, îi reuşeşte tot ce întreprinde.*
d. No estar alguien **para gracias** (INF.): ☞ CATÓLICO: **No estar** alguien **muy católico** (INF.).
e. Reírle a alguien **las gracias** (INF.): reírse sin discernimiento con todo lo que hace o dice alguien con intención cómica. *Sé más reservado con él y deja ya de reírle todas las gracias* ❐ a râde fără discernământ de orice face sau spune cineva cu intenţii comice; **a râde ca prostul; a râde din nimic**. *Fii mai rezervat cu el şi nu mai râde ca prostul* (☞ AGUA: **Bailar**le a alguien **el agua** [INF.]).

GRADO (grad)

De buen/mal grado: por voluntad propia (**con mucho gusto**) o en contra de la misma. *Es un profesor excelente y voy a sus clases de buen grado y con buen humor* ❐ prin propria voinţă sau împotriva voinţei, din proprie iniţiativă sau silit; **de voie/de nevoie**. *Este un profesor excelent şi mă duc la cursurile sale de voie şi cu plăcere.*

GRAMÁTICA (gramatică)

Tener alguien **(mucha) gramática parda**; **saber** alguien **(mucho) latín/sabérselas todas**; **(ser)** alguien **perro viejo** (todas INF.): saber manejarse con astucia en la vida. *No te preocupes: tiene mucha gramática parda y se las arreglará* ❐ a şti să se descurce cu abilitate în viaţă; **a avea şcoala vieţii; a fi trecut prin ciur şi prin dârmon; a fi vulpoi bătrân; a fi înţărcat de dracu/Scaraoţchi**. *Nu-i duce grija, are şcoala vieţii şi o va scoate*

el la capăt (☞ HORA: **Tener** alguien **muchas horas de vuelo**; ROPA: **(Saber)** alguien **nadar y guardar la ropa**).

GRANDE (mare)

A lo grande: ☞ ALTO: **Por todo lo alto.**

GRANO (boabă)

a. Apartar alguien **el grano de la paja**: centrarse en lo esencial, prescindiendo de lo superfluo. *Nos llevó largas reuniones localizar el problema y separar, por fin, el grano de la paja* ❐ a se concentra pe esențial, înlăturând ce e superfluu; **a separa boabele de pleavă**. *Ne-au trebuit lungi ședințe pentru a identifica problema și pentru a separa, în sfârșit, boabele de pleavă* (a se compara cu **a alege grâul de neghină**: a alege binele de rău, a înlătura confuzia dintre bine și rău).
b. Aportar alguien **un grano/granito de arena**: contribuir modestamente a algo. *Aunque es una hipótesis exagerada, al menos aporta su grano de arena a la solución del problema* ❐ a contribui modest la ceva; **a contribui cu un grăunte/cu o fărâmă**; **a-și da obolul**. *Chiar dacă ipoteza este exagerată, cel puțin contribuie cu o fărâmă la soluționarea problemei.*
c. Ir alguien **al grano**: abordar, sin rodeos, un asunto. *Es un tipo muy directo que, lejos de perderse en especulaciones, va siempre al grano* ❐ a aborda fără ocolișuri, un subiect; **a intra în/a trece la miezul problemei**; **a merge/a trece (direct) la subiect**. *E un tip foarte direct, care nu se pierde în speculații, ci intră în miezul problemei* (☞ HISTORIA: **Dejarse** alguien **de historias** [INF.]; PAJA: **Meter** alguien **paja en** algo [INF.]).

GREÑA (chică, păr învălmășit)

Andar dos o más personas **a la greña**: enzarzarse en una riña o discusión. *Tienen puntos de vista completamente opuestos y en los congresos siempre andan a la greña* ❐ a se implica într-o ceartă sau dispută; **a se lua** două sau mai multe persoane **de păr**. *Au puncte de vedere complet opuse și la congrese întotdeauna se iau de păr.*

GRILLO (greier)

Olla de grillos: ☞ OLLA.

GRIMA (greață/silă)

Dar algo/alguien **grima**: provocar disgusto. *No le gustan los sesos empanados porque dice que le dan grima* ❐ a provoca dezgust; **a face greață/silă**. *Nu-i place creierul pane, pentru că, spune el, îi face greață.*

GRITO (strigăt)

a. A grito pelado: a voces. *El conductor preguntó a grito pelado de quién era aquella maleta tan voluminosa* ❐ cu voce ridicată; **în gura mare**; **cât îl ține gura**. *Șoferul întreba cât îl ținea gura a cui era geanta aceea așa voluminoasă.*
b. El último grito/la última moda: lo más actual y novedoso. *¿Sabías que viajar a Madagascar es el último grito en turismo?* ❐ cea mai mare actualitate, cel mai nou; **ultimul răcnet**; **ultima modă**. *Știai că excursiile în Madagascar sunt ultimul răcnet în turism?*
c. Pedir algo/alguien **a gritos/a voces** algo: necesitar urgentemente. *El sistema educativo pide a gritos una reforma total* ❐ a avea o nevoie urgentă; **a cere de urgență**; **a nu suporta amânare**. *Sistemul de învățământ cere de urgență o reformă totală.*
d. Poner alguien **el grito en el cielo**; INF.: **llevarse** alguien **las manos a la cabeza**: lamentarse con vehemencia. *Cuando se dio cuenta de que había perdido el equipaje, puso el grito en el cielo* ❐ a se lamenta vehement; **a striga până la cer**; **a țipa ca din gură de șarpe**; **a se lua cu mâinile de păr**. *Când a constatat că i s-a pierdut bagajul a început să strige până la cer* (☞ VESTIDURA: **Rasgarse** alguien **las vestiduras**; PELO: **Tirarse** alguien **de los pelos** [INF.]; ACABAR: **Ser** algo/alguien **el acabóse** [INF.]).

GUANTE (mănușă)

a. Colgar alguien **los guantes** (BOXEO; INF.): ☞ BOTA: **Colgar** alguien **las botas** (FÚTBOL; INF.).
b. Echarle a alguien **el guante**; **echarle mano** a alguien; **ponerle** a alguien **la mano encima** (todas INF.): atrapar. *Se escapó increíblemente de la prisión, pero al final le echaron el guante* ❐ a prinde; **a pune mâna/gheara/laba** pe cineva. *A evadat în mod incredibil din pușcărie, dar până la urmă am pus mâna pe el* (a se compara cu **a arunca mănușa** cuiva: a sfida/a provoca).
c. (Estar) alguien **más suave que un guante/como una malva** (ambas INF.): (mostrarse) amable y cooperativo tras haber recibido una reprimenda. *Desde la última vez que su padre le regañó, está más suave que un guante* ❐ (a se arăta) amabil și cooperant după primirea unui avertisment; **a deveni/a fi blând ca un miel**. *De când tatăl său i-a făcut observație ultima dată, a devenit blând ca un miel.*
d. Tirarle a alguien **el guante**: desafiar. *Le tiré el guante para que se animara a colaborar en nuestra revista* ❐ a sfida/a provoca; **a arunca mănușa** cuiva. *I-am aruncat mănușa pentru a-l stimula să colaboreze la revista noastră.*
e. Recoger alguien **el guante**: aceptar el desafío. *No recogió el guante, así que la revista me la tuve que hacer yo solo* ❐ a accepta

sfidarea/provocarea ; **a ridica mănușa**. *Nu a ridicat mănușa, așa că a trebuit să fac singur revista.*
f. (Venir) algo **como un guante** : ☞ AGUA : **(Venir)** algo **como agua de mayo.**

GUARDIA (pază)

a. Bajar/relajar alguien **la guardia** : descuidar un asunto. *Nuestras ventas crecen como la espuma, pero no hay que bajar la guardia si no queremos ceder terreno al rival* ❐ a neglija ceva ; **a lăsa garda jos** ; **a se lăsa pe-o ureche**. *Vânzările noastre cresc ca spuma, dar nu trebuie să lăsăm garda jos dacă nu vrem să cedăm teren rivalului.*
b. En guardia : en actitud vigilante. *Las últimas previsiones nos han puesto en guardia ante los cambios que parecen avecinarse* ❐ în stare de vigilență ; **în gardă**. *Ultimele previziuni ne-au pus în gardă în legătură cu schimbările care par să se apropie.*

GUASA (batjocură)

No ser algo **cosa de guasa** (INF.) : ☞ COSA : **No ser** algo **cosa de broma** (INF.).

GUATEMALA (Guatemala)

Ir algo/alguien **de Guatemala en Guatepeor** (INF.) ; **ir** algo/alguien **de mal en peor** : agravarse o empeorar, de modo evidente, la situación de algo/alguien. *Se cambió de un empresa deficitaria a otra en peligro de quiebra, como quien va de Guatemala a Guatepeor* ❐ a se agrava/înrăutăți evident situația cuiva sau a ceva ; **(a merge) din rău în mai rău** ; **(a da/a ajunge/a cădea) din lac în puț** ; **(a face/a ajunge) din cal măgar** ; **a ajunge de la dracul la taică-su**. *A schimbat o firmă fără beneficii cu alta în pericol de faliment, așa că a ajuns din lac în puț.*

GUERRA (război)

Dar algo/alguien **guerra** (INF.) : incordiar. *Fue un ejercicio que a todos nos dio mucha guerra* ❐ a deranja foarte mult ; **a da bătaie de cap** ; **a da de furcă**. *A fost un exercițiu care ne-a dat mult de furcă la toți.*

GUINDO (vișin)

Poner a alguien **a caer de un guindo** (INF.) : ☞ BURRO : **Poner** a alguien **a caer de un burro** (INF.).

GUIÑAPO (harapo ❐ zdreanță)

Poner a alguien **como un guiñapo** (INF.) : ☞ BURRO : **Poner** a alguien **a caer de un burro** (INF.).

GUISA (mod)

a. A guisa de (FORM.) : ☞ CLAVE : **En clave de.**
b. De esta guisa (FORM.) : de esta manera. *Y, como te iba contando, se presentó de esta guisa a la recepción que nos brindaba el embajador* ❐ în acest fel, în modul acesta. *Și, cum îți spuneam, s-a prezentat în modul acesta la recepția oferită de ambasador.*

GUSANO (vierme)

Comer/tragar... alguien **más que un gusano de seda** (INF.) : ☞ LIMA : **Comer/tragar...** alguien **como una lima** (INF.).

GUSANILLO (viermișor)

Matar alguien **el gusanillo** (INF.) : satisfacer un deseo o un capricho. *A ver si mato el gusanillo de la montaña y me voy a los Cárpatos este verano* ❐ a-și satisface o dorință sau un capriciu ; **a-și face cheful/pofta**. *Vreau să-mi fac cheful de a urca pe munte și plec în Carpați vara asta.*

GUSTAZO (augmentativ de la *gusto* : „gust")

Darse alguien **el gustazo** (INF.) ; **permitirse** alguien **el lujo de** algo : **1.** permitirse un placer excepcional. *Después de semanas de intenso trabajo, nos dimos el gustazo de embarcarnos en un cruzero por el Mediterráneo* (☞ CANA : **Echar** alguien **una cana al aire** [INF.]) ; **2.** (aplicado a acciones negativas) ejecutar una venganza, satisfacer un deseo. *Sólo deseo darme el gustazo de ver cómo se hunde su negocio* ❐ **1.** a-și permite o plăcere excepțională/rară ; **a-și permite luxul**. *După câteva săptămâni de muncă intensă, ne-am permis luxul de a pleca într-o croazieră pe Mediterana* (☞ CANA : **Echar** alguien **una cana al aire** [INF.]) ; **2.** (aplicat la acțiuni negative) a pune în aplicare o răzbunare, a avea plăcerea/satisfacția. *Îmi doresc doar să am satisfacția de a vedea cum se duce la fund afacerea lui.*

GUSTO (plăcere)

a. Cogerle/tomarle alguien **el gusto/gustillo a** algo : aficionarse. *Al principio me pareció un espectáculo aburrido, pero después le fui cogiendo el gusto* ❐ a se pasiona de ceva ; **a da de gust/de gustul** ; **a prinde gustul**. *La început mi s-a părut un spectacol plictisitor, dar mai apoi i-am dat de gust.*
b. Con mucho gusto : ☞ GRADO : **De buen/mal grado.**

H

HABA (bob)

a. Ser algo **habas contadas**; **poder contar**(se) algo **con los dedos de una mano**: ser una cantidad escasa pero segura. *Ya se sabe que las plazas que saldrán a concurso son habas contadas* ❐ a fi un număr mic, dar sigur; **a fi bob numărat**; **a putea fi numărat pe degetele unei (singure) mâini**. *Posturile care vor fi scoase la concurs pot fi numărate pe degetele unei mâini.*
b. En todas partes cuecen habas: expresión mediante la que se significa que una falta o defecto no es privativo de un único lugar o persona. *No te martirices pensando que sólo tu hijo falta a clase: en todas partes cuecen habas* ❐ expresie prin care se afirmă că o deficienţă nu este limitată la un singur loc sau la o singură persoană; **se întâmplă şi altora**; **se întâmplă şi la case mai mari**; **nu e pădure fără uscături**. *Nu te chinui gândind că doar copilul tău chiuleşte, se întâmplă şi altora.*

HABER (a fi)

a. Lo habido y por haber: una cantidad o un número enormes. *En la manifestación se dio cita lo habido y por haber* ❐ o cantitate sau un număr foarte mare; **câtă frunză şi iarbă**; **cu grămada/ghiotura/toptanul/nemiluita**. *La manifestaţie s-a adunat lume câtă frunză şi iarbă* (☞ CHORRO: **A chorros** [INF.]; TIRA: **La tira de...** [INF.]).
b. No haber/ser algo **para tanto**: ☞ TANTO.
c. No haber por dónde cogerlo (INF.): ☞ COGER.
d. Ser algo/alguien **de lo que no hay/sin par/sin igual/la (re)pera/la repanocha**; **traérselas** algo/alguien (todas INF.): ser absolutamente atípico. *Se levanta al mediodía y se acuesta al atardecer: es de lo que no hay* ❐ a fi absolut unic şi deosebit; **a fi cum nu s-a mai văzut/pomenit**; **a fi ceva de pomină**; **a fi fără pereche**. *Se scoală la amiază şi se culcă la apus; e ceva nemaipomenit* (☞ VIVIR: **Vivir para ver**).

HABICHUELA (fasole)

Ganarse alguien **las habichuelas** (INF.): ☞ COCIDO: **Ganarse** alguien **el cocido** (INF.).

HÁBITO (aici: haină preoţească, rasă)

a. Colgar alguien **los hábitos/la sotana**: (aplicado a un clérigo o religioso) secularizarse. *Siempre circuló el rumor de que había colgado los hábitos por culpa de Rita* ❐ (despre clerici) a-şi părăsi tagma; **a-şi atârna/pune rasa în cui**. *A circulat mereu zvonul că îşi atârnase rasa în cui din cauza Ritei* (☞ BOTA: **Colgar** alguien **las botas** [FÚTBOL; INF.]).
b. Tomar alguien **los hábitos**: ingresar en una orden religiosa. *No sabe aún qué camino tomar e incluso se plantea tomar los hábitos*; aplicado a una mujer: **tomar el velo** ❐ a intra într-un ordin religios, a se călugări; **a îmbrăca rasa**. *Încă nu ştie ce drum va lua şi chiar îşi pune problema să îmbrace rasa.*

HABLAR (a vorbi)

a. Dar algo/alguien **que hablar**: suscitar comentarios. *Fue una relación inesperada que dio mucho que hablar* ❐ a provoca comentarii; **a stârni vorbe/discuţii**; **a da loc la vorbe/discuţii**. *A fost o relaţie neaşteptată, care a stârnit multe discuţii.*
b. Hablar alguien **en chino** (INF.): ☞ CHINO.
c. Hablar alguien **en cristiano** (INF.): ☞ CRISTIANO.
d. Hablar alguien **largo y tendido**: ☞ LARGO.
e. Hablar alguien **por los codos** (INF.): ☞ CODO.
f. Hablar alguien **por hablar**: ☞ BOQUILLA: **Decir** algo **de boquilla** (INF.).
g. Hablar alguien **por boca de ganso** (INF.): ☞ BOCA.
h. Ni hablar; INF.: **¡y un jamón (con chorreras)!**; **¡y un rábano/pimiento!**; **¡naranjas de la China!**; VULG.: **¡...y un huevo (de pato)!**; **¡y una mierda!**: expresiones mediante la que negamos o rechazamos lo dicho previamente. *Ni hablar de que te vas otra vez de excursión; ya te puedes ir olvidando de la idea* ❐ expresii prin care se neagă sau se refuză cele spuse anterior; **nici vorbă**; **nici nu te gândi**; **nici pomeneală**. *Nici vorbă să pleci din nou în excursie, mai bine uită de gândul ăsta* (☞ PENSAR: **Ni pensarlo**; PERRO: **A otro perro con ese hueso** [INF.]).

HACER (a face)

a. A lo hecho, pecho: expresión mediante la que se señala la responsabilidad de hacer frente a las consecuencias derivadas de una acción equivocada. *Reconoce que eres tú el que ha provocado*

esta situación, así que, ¡a lo hecho, pecho! ❐ expresie prin care se îndeamnă la o atitudine responsabilă față de consecințele unei acțiuni greșite; **după faptă, și răsplată**; **cine greșește, plătește**. *Recunoaște că tu ești cel care a provocat această situație, așa că după faptă, și răsplată.* (☞ PALO: **Que cada palo aguante su vela**).

b. Dar alguien algo **por hecho**: ☞ DESCONTAR: **Dar** alguien algo **por descontado**.

c. Hacerla alguien **buena** (INF.): ☞ BUENO.

d. Hacerse alguien **a todo**: adaptarse a cualquier circunstancia. *No hay problema: si hay que dormir en el suelo, nos hacemos a todo y dormimos en el suelo* ❐ a se adapta oricărei împrejurări, a se acomoda cu orice. *Nu vă faceți griji, ne acomodăm cu orice, dormim și pe jos dacă e nevoie.*

e. Hacer algo/alguien **de**: ☞ VEZ: **Hacer** algo/alguien **las veces de**.

f. Hacer alguien **sus pinitos en** algo: dar los primeros pasos. *Soy ingeniero, pero hago mis pinitos como solista de un grupo punk* ❐ **a face primii pași** în ceva. *Sunt inginer, dar am făcut primii pași ca solist al unui grup punk.*

g. Hacerse alguien **cargo de** algo: **1.** mostrar comprensión con un sentimiento o con una situación. *Me hago cargo de tu estado de ánimo: ha sido una noticia tremenda*; **2.** encargarse de algo/alguien. *De la bebidas y del hielo, me hago cargo yo* ❐ **1.** a arăta înțelegere față de un sentiment sau o situație. *Înțeleg starea ta sufletească: a fost o veste cumplită*; **2.** a se angaja să se ocupe de ceva/cineva; **a-și lua sarcina**. *De băuturi și de gheață, îmi iau sarcina să mă ocup eu.*

h. Hacerse alguien **con**: lograr. *Se hizo con el segundo premio gracias a una obra de corte surrealista* ❐ a câștiga; **a se face cu**; **a se alege cu**. *S-a ales cu premiul doi datorită unei opere de factură suprarealistă.*

i. Hacerse alguien **de rogar**: no acceder a algo sin la previa insistencia de los demás. *Sabe que nos encanta su compañía, pero le gusta hacerse de rogar cada vez que le proponemos una excursión* ❐ a nu accepta ceva fără insistența anterioară a celorlalți; **a se lăsa rugat/greu**. *Știe că ne încântă compania sa, dar îi place să se lase rugat când îi propunem o excursie.*

j. (Ser) (alguien) **(una persona/un hombre/una mujer...) hecho/a y derecho/a**: ☞ FIAR: **(Ser)** alguien **de fiar**.

HACHA (topor)

Desenterrar alguien **el hacha de guerra**; FORM.: **romper** alguien **las hostilidades**: declarar la guerra. *Viejas rencillas irresueltas*

provocaron que la oposición desenterrara el hacha de guerra ❐ a declara război; **a dezgropa securea războiului**. *Vechi frictiuni nerezolvate au făcut ca opoziția să dezgroape securea războiului.*

HACHE (denumirea literei „h")

Por hache o por be: ☞ A: **Por a o por b**.

HAMBRE (foame)

(Ser) alguien **más listo que el hambre** (INF.): (ser) astuto o brillante (en un tema). *Es más listo que el hambre: no lo engañarás nunca* ❐ (a fi) isteț sau sclipitor (într-un domeniu); **(a fi) ascuțit la minte**; **a avea mintea ascuțită**; **(a fi) un as**. *E prea ascuțit la minte, nu-l vei păcăli niciodată.*

HARINA (făină)

a. Meterse alguien **en harina** (INF.): ☞ CACHA: **Meterse** alguien **en** algo **hasta las cachas** (INF.).

b. Hacer(se) algo **harina** (INF.): ☞ AÑICO: **Hacer**(se) algo **añicos**.

c. Ser algo **harina de otro costal**: ☞ CANCIÓN: **Ser** algo **otra canción** (INF.).

HEBRA (ață de cusut)

Pegar alguien **la hebra**; **pelar** alguien **la pava** (ambas INF.): departir animadamente. *Ahí los tienes a todos, pegando la hebra mientras ven la televisión* ❐ a discuta cu însuflețire. *Uite-i acolo pe toți, discutând cu însuflețire în timp ce se uită la televizor* (☞ CODO: **Hablar** alguien **por los codos** [INF.]).

HIELO (gheață)

Romper alguien **el hielo**: hacer desaparecer la sensación de incomodidad, vergüenza o tensión que flota en el ambiente; superar las dificultades iniciales de una acción/situación. *Como al principio nadie hablaba, el anfitrión rompió el hielo contando un chiste* ❐ a face să dispară senzația de stinghereală/jenă/încordare care plutește în atmosferă; a depăși dificultățile inițiale într-o acțiune/situație; **a sparge gheața**. *Cum la început nimeni nu vorbea, gazda a spart gheața spunând un banc.*

HIERBA (iarbă)

Crecer algo **como la hierba** (INF.): ☞ CHAMPIÑÓN: **Crecer** algo **como champiñones** (INF.).

HIERRO (fier)

Quitarle alguien **hierro a** algo: atenuar la importancia o gravedad a un asunto. *Como no le quitemos hierro al asunto, acabaremos haciendo un drama de su ruptura* ❐ a atenua importanţa sau gravitatea unui lucru; a nu da (o prea mare) importanţă unui lucru. *Dacă vom da prea multă importanţă acestei întâmplări, vom sfârşi prin a face o mare dramă din ruptura lor.*

HÍGADO (ficat)

Echar alguien **los hígados** (INF.): ☞ GOTA: **Sudar** alguien **la gota gorda (2)** (INF.).

HIGO (smochină)

a. De higos/uvas a brevas (INF.): ☞ CUANDO: **De cuando en cuando.**
b. Estar hecho un higo (INF.): presentar un aspecto arrugado. *¿Y dices que te vas a la ópera con la camisa hecha un higo?*; aplicado a personas: *Tendrá buena memoria, pero está hecho un higo* ❐ a avea un aspect şifonat. *Intenţionezi să te duci la operă cu cămaşa atât de şifonată?*; despre persoane: a fi ridat/zbârcit/smochinit; **a arăta ca o smochină.** *O avea el memorie bună, dar arată ca o smochină.*
c. Importarle algo a alguien **un higo** (INF.): ☞ BLEDO: **Importar**le algo a alguien **un bledo** (INF.).
d. No valer algo/alguien **un higo** (INF.): ☞ BLEDO: **No valer** algo/alguien **un bledo** (INF.).

HIGUERA (smochin)

(Estar/vivir) alguien **en la higuera** (INF.): **1.** ☞ BABIA: **(Estar/vivir)** alguien **en Babia** (INF.); **2.** ☞ IDEA: **No tener** alguien **ni (la más ligera/mínima/remota/ni la menor) idea.**

HIJO (fiu)

a. (Ser) alguien **(un) hijo de papá**: (ser) (un) joven bien situado socialmente por mérito exclusivo de sus progenitores. *Mira qué precios: son bares para hijos de papá* ❐ (a fi) (un) tânăr bine situat social prin meritul exclusiv al progenitorilor; **fiul lui tata**; **băiat/copil de bani gata.** *Uite ce preţuri, sunt baruri pentru copii de bani gata.*
b. Todo hijo de vecino (INF.): ☞ CRISTO: **Todo cristo** (INF.).

HILAR (a toarce)

Hilar alguien **fino**: razonar con sutileza y acierto. *Es un tema tan confuso que tendrás que hilar fino si quieres obtener algún resultado*

❐ a raţiona subtil şi precis; **a-i merge mintea brici.** *Este o temă atât de confuză, încât va trebui să-ţi meargă mintea brici, dacă vrei să obţii vreun rezultat.*

HILO (aţă)

a. Colgar/pender algo **de un hilo**: resultar inseguro por hallarse expuesto a un riesgo considerable. *Nos han denegado la subvención y el programa de intercambio cuelga de un hilo* ❐ a fi nesigur pentru că se află expus unui risc considerabil; **a atârna de un fir (de păr).** *Ne-au refuzat subvenţia şi programul de interschimb atârnă de un fir de păr.*
b. Perder alguien **el hilo de** algo; INF.: **írsele** a alguien **el santo al cielo**: olvidar momentáneamente el desarrollo de una conversación o de un texto. *He perdido el hilo: recuérdame por favor dónde me había quedado* ❐ a uita momentan continuarea a ceva, a se bloca; **a pierde firul/şirul.** *Am pierdut firul, aminteşte-mi, te rog, unde am rămas.*
c. Seguir alguien **el hilo**: continuar una conversación/un relato. *A pesar del estruendo que se oyó, el profesor siguió impasible el hilo de la historia* ❐ a continua o conversaţie/o relatare; **a-şi urma firul/vorba**; **a vorbi/a povesti înainte.** *Deşi s-a auzit un zgomot puternic, profesorul şi-a urmat netulburat firul povestirii.*

HINCHAR (a umfla)

Hinchár(se)le a alguien **las narices** (INF.): ☞ CÓLERA: **Montar** alguien **en cólera.**

HIPO (sughiţ)

Quitarle algo a alguien **el hipo** (INF.): ☞ BOCA: **Dejar** a alguien/**quedarse** alguien **con la boca abierta** (INF.).

HISTORIA (istorie)

a. Dejarse alguien **de historias** (INF.): ser conciso en algo, prescindiendo de rodeos. *Déjate ya de historias y cuéntame lo que dijo Maribel* ❐ a fi concis; **a lăsa poveştile**; **a fi/a veni la obiect**; **a fi scurt.** *Lasă poveştile şi spune-mi ce a zis Maribel* (☞ GRANO: **Ir** alguien **al grano**; PAJA: **Meter** alguien **paja en** algo [INF.]).
b. Pasar algo/alguien **a la historia**: adquirir gran importancia. *Pasará a la historia por su contribución al desarrollo de la ciencia* ❐ a căpăta o mare importanţă; **a intra în istorie/în analele istoriei.** *Va intra în istorie pentru contribuţia lui la dezvoltarea ştiinţei.*

HITO (piatră de hotar, țintă)

Mirar alguien **de hito en hito**: mirar fijamente. *Yo era el más feo y el más bajito, pero te juro que ella me miraba de hito en hito* ❐ **a privi fix/țintă**; **a nu-și (mai) lua ochii de la** ceva/cineva. *Eu eram cel mai urât și mai scund, dar îți jur că ea nu își mai lua ochii de la mine.*

HOCICO (bot)

a. (Estar/ponerse) alguien **de hocicos** (INF.): ☞ CATÓLICO: **No estar** alguien **muy católico** (INF.).
b. Meter alguien **el hocico en** algo (INF.): ☞ BAZA: **Meter** alguien **baza en** algo (INF.).

HOJA (foaie)

No haber/tener algo **(más) vuelta de hoja**; **ir** algo **a misa**: resultar irrefutable. *El temario del curso es como es: no hay más vuelta de hoja* ❐ a fi incontestabil, a nu se (mai) putea zice/face nimic; **a fi bătut în cuie**. *Cuprinsul cursului este cum este, nu se mai poate face nimic.*

HOMBRO (umăr)

a. Arrimar alguien **el hombro** (INF.): ☞ CABLE: **Echarle** a alguien **un cable** (INF.).
b. Cargado de hombros: ☞ ESPALDA: **Cargado de espaldas**.
c. Echarse alguien algo **al hombro**: asumir una responsabilidad. *Como teníamos mucho tiempo, nos echamos al hombro la edición de una revista* ❐ a-și asuma o responsabilitate; **a-și lua** ceva **pe umeri**. *Cum aveam foarte mult timp, ne-am luat pe umeri editarea unei reviste.*
d. Encogerse alguien **de hombros**: manifestar ignorancia, indiferencia o resignación. *Le pregunté si le apetecía una cerveza y se encogió de hombros* ❐ a manifesta ignoranță, indiferență sau resemnare; **a da/a înălța/a ridica/a strânge din umeri**. *L-am întrebat dacă avea chef de o bere și a dat din umeri.*
e. Hombro con hombro: ☞ CODO: **Codo con codo**.
f. Mirar a alguien **por encima del hombro** (INF.): ☞ ARRIBA: **Mirar** a alguien **de arriba abajo** (INF.).

HONGO (ciupercă)

Crecer algo **como (los) hongos** (INF.): ☞ CHAMPIÑÓN: **Crecer** algo **como champiñones** (INF.).

HONOR (onoare)

a. Hacer algo/alguien **honor a su nombre/a su fama/a sus palabras...**: actuar de modo coherente y esperable de acuerdo a aquello que se le atribuye. *Hizo honor a su fama de donjuán, tratando de conquistar a cada una de las chicas* ❐ a acționa coerent și previzibil, în acord cu ceea ce i se atribuise; **a-și onora** ceva. *Și-a onorat renumele de donjuan, încercând să cucerească toate fetele.*
b. Hacer alguien **los honores**: recibir a los invitados. *Esta vez fue el Sr. Garavís quien hizo los honores en su última fiesta* ❐ a primi musafirii; **a face onorurile (casei)**. *De data asta, a fost domnul Garavís cel care a făcut onorurile casei la ultima lor petrecere.*

HORA (oră)

a. ¡A buenas horas, mangas verdes! (INF.): expresión mediante la que se reprocha la llegada tardía de algo previamente requerido. *¿Y traes ahora la documentación de las becas, una vez que ya ha pasado el plazo? ¡A buenas horas, mangas verdes!* ❐ expresie prin care se reproșează sosirea cu întârziere a unui lucru solicitat anterior; **(abia) acum te-ai/s-a trezit?**. *Aduci actele pentru bursă când data depunerii a trecut? Abia acum te-ai trezit?*
b. Hacer alguien **horas**: trabajar por horas. *Desde el martes pasado hago horas en una clínica privada* ❐ **a lucra cu ora**. *De marțea trecută lucrez cu ora într-o clinică particulară.*
c. Hora punta: hora de máxima agitación e intensidad en el tráfico urbano. *No se le ocurrió nada mejor que concertar la cita en el centro y a una hora punta* ❐ oră de maximă aglomerație și intensitate a circulației urbane; **oră de vârf**. *N-a găsit altceva mai bun decât să fixeze întâlnirea în centru și la o oră de vârf.*
d. No ver alguien **la hora de** hacer algo: desear algo impacientemente. *Se pasa todo el día pensando en su novio y no ve la hora de volver a Madrid* ❐ a dori cu nerăbdare; **a arde de nerăbdare**; **a număra zilele/orele până la...** *Se gândește mereu la prietenul ei și arde de nerăbdare să se întoarcă la Madrid.*
e. (Pasarse) alguien **las horas muertas**: perder mucho tiempo. *Se pasa las horas muertas navegando por internet* ❐ (a pierde) foarte mult timp; **ore în șir**; **(a avea) timpi morți**. *Pierde ore în șir navigând pe internet.*
f. Tener alguien **las horas contadas**: ☞ DÍA: **Tener** alguien **los días contados**.
g. Tener alguien **muchas horas de vuelo**; **tener** alguien **tablas**: contar con gran experiencia. *No se amilana ante las primeras dificultades; es un tipo con muchas horas de vuelo* ❐ a avea o mare experiență; **a fi trecut prin ciur și prin dârmon**; **a fi vulpe bătrână**. *Nu se dă bătut în fața primelor dificultăți, este un tip trecut prin ciur și prin dârmon* (☞ GRAMÁTICA: **Tener** alguien **[mucha] gramática parda** [INF.]; ROPA: **[Saber]** alguien **nadar y guardar la ropa**).

h. (Venir) algo en buena hora: ☞ AGUA: **(Venir) algo como agua de mayo.**

HORMA (calapod)

(No) encontrar alguien **la horma de su zapato**: (no) dar con lo más ansiado o apropiado. *En Rita encontró, por fin, la horma de su zapato* ❐ a (nu) găsi lucrul cel mai dorit sau potrivit; **a (nu) găsi** ceva **pe măsură/pe măsura sa**; **a nimeri drept la ţintă**. *În Rita a găsit, în sfârşit, pe cineva pe măsura sa* (☞ NARANJA: **Encontrar** alguien **su media naranja** [INF.]).

HORNO (cuptor)

No estar el horno para bollos: no llegar algo en el momento más oportuno. *Espera un poco antes de dar la noticia: después de una semana tan negra no está el horno para bollos* ❐ a nu sosi la momentul oportun; **a nu pica bine**; **a fi deplasat**. *Aşteaptă puţin înainte să dai vestea; după o săptămână aşa neagră, n-ar pica bine.*

HOSTILIDAD (ostilitate)

Romper alguien **las hostilidades** (FORM.): ☞ HACHA: **Desenterrar** alguien **el hacha de guerra.**

HOYO (aici: groapă)

(Estar) alguien **con un pie en el hoyo**: ☞ PIE: **(Estar)** alguien **con un pie en la sepultura.**

HUERTO (livadă)

Llevar(se) a alguien **al huerto** (INF.): **1.** ☞ CAMELO: **Darle** a alguien **el camelo** (INF.); **2.** seducir con vistas a un contacto sexual. *Le prometió que se casaría con ella, pero en realidad lo único que quería era llevársela al huerto* (☞ CALLE: **Llevarse** a alguien **de calle** [2] [INF.]) ❐ **1.** ☞ CAMELO: **Darle** a alguien **el camelo** (INF.); **2.** a seduce. *I-a promis că se va căsători cu ea, dar de fapt nu voia decât s-o seducă* (☞ CALLE: **Llevarse** a alguien **de calle** [2] [INF.]).

HUESO (os)

a. Estar alguien **calado hasta los huesos**; INF.: **estar** alguien **hecho una sopa**: estar completamente empapado (por la lluvia). *Entrad y secaos rápidamente, que estáis hechos una sopa* ❐ a fi complet ud (din cauza ploii); **a fi ud leoarcă/ciciulete/până la piele**. *Intraţi şi uscaţi-vă imediat, că sunteţi uzi leoarcă* (☞ PERDER: **Ponerse** alguien **perdido** [**de** algo] [2]).

b. Darle alguien **a la sin hueso** („la sin hueso": la lengua) (INF.): ☞ CODO: **Hablar** alguien **por los codos** (INF.).
c. Dar alguien **con sus huesos** en algún lugar: ir a parar a aquel lugar. *Tras dos días de travesía, dimos con nuestros huesos en una choza de madera* ❐ a ajunge întâmplător/pe neaşteptate într-un loc; **a da de/peste**; **a-i ieşi în cale**. *După două zile de călătorie, am dat peste o cabană de lemn.*
d. Estar/quedarse alguien **en los huesos** (INF.): ☞ CHASIS: **Estar/quedarse** alguien **en el chasis** (INF.).
e. Estar alguien **por los huesos de** alguien (INF.): ☞ COLAR: **Estar** alguien **colado por** alguien (INF.).
f. No ser alguien **de carne y hueso** (INF.): ☞ CARNE.
g. Tener alguien **los huesos molidos** (INF.): ☞ ALMA: **No poder** alguien **(ni) con el alma.**

HUEVO (ou)

a. A huevo (VULG.); **a tiro** (INF.): al alcance de la mano. *Las plazas son bastantes y los candidatos muy pocos, así que tienes el puesto a huevo* ❐ **la îndemână**. *Sunt locuri destule şi candidaţii foarte puţini, aşa că ai postul la îndemână* (☞ BANDEJA: **[Poner/servir]** algo **en bandeja**; MANO: **Tener** algo **a mano**).
b. Costar algo **un huevo (y la yema del otro)** (VULG.): ☞ ORO: **Costar** algo **el oro y el moro** (INF.).
c. Ir alguien **pisando huevos** (INF.): desplazarse con extrema lentitud. *Acelera, Manolo, que vas pisando huevos* ❐ a se deplasa cu extremă încetineală; **a merge ca melcul**. *Accelerează, Manolo, că mergi ca melcul.*
d. Parecerse dos o más personas **como un huevo a otro huevo** (INF.): ☞ CLAVAR: **Ser** alguien **clavado** a alguien (INF.).
e. Parecerse dos o más personas **como un huevo a una castaña** (INF.): ☞ BLANCO: **Parecerse** dos o más personas **en el blanco de las uñas** (INF.).
f. ¡...y un huevo! (de pato) (VULG.): ☞ HABLAR: **Ni hablar.**

HUMO (fum)

a. Bajarle a alguien **los humos/las orejas**; **darle** a alguien **en la cresta** (todas INF.): refrenar su arrogancia. *La soberbia de tu hija es insultante: a ver si le bajas un poco los humos* ❐ a înfrâna aroganţa cuiva; **a scurta/a tăia nasul** cuiva; **a scoate** cuiva **fumurile din cap**. *Trufia fiicei tale este insultătoare, să vedem dacă-i scoţi fumurile din cap* (☞ CORTE: **Darle** a alguien **un corte** [INF.]; SITIO: **Poner** a alguien **en su sitio**).
b. Echar alguien **humo** (INF.): ☞ CÓLERA: **Montar** alguien **en cólera.**

c. Tener alguien **(muchos) humos** (INF.): ☞ DAR: **Dárselas** alguien **de** algo (INF.).

HUMOR (umor)

a. (Estar/ponerse) alguien **de un humor de perros** (INF.): ☞ CATÓLICO: **No estar** alguien **muy católico** (INF.).
b. Humor negro: humor que contiene elementos sádicos o macabros. *¿Sólo sabes hacer humor negro? La gente ya está harta de tus chistes de crímenes y cementerios* ❐ umor care conţine elemente sadice sau macabre; **umor negru**. *Altceva decât să faci umor negru nu mai ştii? Toţi s-au săturat de glumele tale cu crime şi cimitire.*

HURTADILLAS

(> *hurtada* „robo" + *-illa[s]* ❐ compus din substantivul *hurtada* „furt" + sufixul diminutival *-illa[s]*; folosit doar în expresia următoare)
A hurtadillas: ☞ ESCONDER: **A escondidas.**

I

IDEA (idee)

a. Hacerse alguien **a la idea de** algo: tratar de aceptarlo. *Tienes que hacerte a la idea de que esta decisión es la mejor que hubieras podido tomar* ❐ a încerca să accepte ceva; **a se obişnui cu/a accepta ideea că**. *Trebuie să accepţi ideea că aceasta e cea mai bună hotărâre pe care ar fi putut să o ia.*
b. Hacerse alguien **una idea de** algo: adquirir un mínimo conocimiento. *Cuéntame con detalle qué ha pasado para que pueda hacerme una idea* ❐ a căpăta un minim de cunoştinţe; **a-şi face o idee**. *Povesteşte-mi pe scurt ce s-a întâmplat, ca să-mi pot face o idee despre acest caz* (☞ PULSO: **Tomarle** alguien **el pulso a** algo; COMPOSICIÓN: **Hacerse** alguien **una composición de lugar**).
c. No tener alguien **ni (la más ligera/mínima/remota/ni la menor) idea**; INF.: **no saber** alguien **de la misa la media/la mitad**; **estar** alguien **en la inopia/en la higuera/pegado/pez en** algo; **no saber** alguien **ni jota/ni papa/ni patata/ni torta**; **no conocer/no haber visto** alguien algo **ni por el forro**; VULG.: **no tener** alguien **ni puñetera/zorra/puta idea**: desconocer totalmente un asunto. *A Luis ni le preguntes: está en la inopia* ❐ a fi nedumerit sau ignorant; **a fi clei/tămâie**; **a fi tabula rasa**; **a nu avea habar**; **a fi (de) lemn (Tănase)**; **a fi tufă (de Veneţia)**; **a fi în plop**; **a nu şti o boabă**. *Nici nu-l întreba pe Luis, e tufă de Veneţia* (☞ GOTA: **Ni gota**).
d. Tener alguien **ideas de bombero** (INF.): tener ideas extravagantes. *¿Montar un asilo bilingüe? Hijo mío, menudas ideas de bombero tienes tú* ❐ a avea idei extravagante; **a avea gărgăuni/sticleţi la cap**; **a avea o păsărică/fluturi la cap**. *Vrei să înfiinţezi un azil bilingv? Dumnezeule, cred că ai sticleţi la cap!* (☞ CABEZA: **Tener** alguien **la cabeza llena de pájaros** [INF.]).

IDEM (idem)

Idem de idem: lo mismo que se acaba de decir. *Cuando llegué, tu padre dormía y tú, ídem de ídem* ❐ acelaşi lucru care tocmai s-a spus, idem; **la fel**. *Când am sosit, tatăl tău dormea şi tu, la fel.*

IGUAL (egal)

Sin igual: 1. ☞ BANDERA: **De bandera**; 2. ☞ HABER: **Ser** algo/alguien **de lo que no hay** (INF.).

IMAGEN (imagine)

Ser alguien **la viva imagen de** alguien: ☞ CLAVAR: **Ser** alguien **clavado a** alguien (INF.).

IMAGINACIÓN (imaginaţie)

No pasár(se)le algo a alguien **ni por la imaginación**: no concebir algo. *Ni se me pasa por la imaginación que tú y yo podemos ser algo más que amigos* ❐ a nu concepe ceva; **a nu-şi putea imagina**; **a nu-i da/trece prin minte/cap/gând**. *Nici nu-mi trece prin minte că tu şi cu mine putem fi mai mult decât prieteni.*

IMPERIO (imperiu, împărăţie)

Valer algo/alguien **un imperio/un mundo**: ser muy valioso o meritorio. *Es un hallazgo que, por su gran aportación a la ciencia, vale un imperio* ❐ a fi foarte valoros sau merituos; **a valora un imperiu**; **a fi de mare preţ/de nepreţuit**. *Este o descoperire care, datorită marelui său aport ştiinţific, valorează un imperiu.*

IMPORTANCIA (importanţă)

Darse alguien **importancia** (INF.): 1. ☞ AIRE: **Darse** alguien **aires de** algo (INF.); 2. ABUELA: **No tener/no necesitar** alguien **abuela** (INF.).

IMPRESIÓN (impresie)

Cambiar dos o más personas **impresiones**: departir sobre un asunto, mostrando cada interlocutor su punto de vista. *Regresamos andando, con el fin de cambiar impresiones sobre el desayuno de trabajo que acababa de tener lugar* ❐ a discuta despre un subiect, fiecare interlocutor prezentându-şi punctul de vedere; **a schimba impresii/păreri**. *Ne-am întors pe jos, ca să schimbăm impresii despre micul dejun de lucru care tocmai avusese loc.*

INDIO (indian)

Hacer alguien **el indio/el mico/el oso** (todas INF.): comportarse de modo bromista y divertido. *En cuanto llegó, se puso a hacer el indio y acabó con el aburrimiento general* ❐ a fi glumeţ şi distractiv; **a face pe bufonul/clovnul/măscăriciul**. *Imediat ce a ajuns, s-a apucat s-o facă pe bufonul şi a pus capăt plictiselii generale.*

INFIERNO (iad)

En el quinto infierno (INF.): ☞ PINO: **En el quinto pino** (INF.).

ÍNFULA (mitră episcopală la catolici)

Tener alguien **(muchas) ínfulas** (INF.): ☞ AIRE: **Darse** alguien **aires de** algo (INF.).

INGENIAR (a inventa)

Ingeniárselas alguien (INF.): ☞ APAÑARSE: **Apañárselas** alguien (INF.).

INOPIA (sărăcie)

Estar alguien **en la inopia** (INF.): ☞ IDEA: **No tener** alguien **ni (la más ligera/mínima/remota/ni la menor) idea.**

INTERESANTE (interesant)

(Estar) una mujer **en estado (interesante)**: ☞ ESTADO.

INRI (término formado por las iniciales del sintagma latino **Iesus Nazarenus Rex Iudeorum**, Jesús Nazareno, Rey de los Judíos escrito en la cruz de Cristo ❐ cuvânt format din iniţialele sintagmei latineşti **Iesus Nazarenus Rex Iudeorum**, Iisus Nazariteanul, Regele Iudeilor, scris pe crucea pe care a fost răstignit Hristos)

a. Para más/mayor inri (INF.): expresión mediante la que se alude a la aparición de una nueva dificultad en una situación ya de por sí negativa. *Para más inri me abandonó el día de los enamorados* ❐ expresie prin care se semnifică adăugarea unei noi dificultăţi la o situaţie rea; **colac peste pupăză**; **asta pune capac la toate**; **asta mai lipseşte/lipsea/ar mai lipsi**. *Colac peste pupăză, m-a părăsit de ziua îndrăgostiţilor.*
b. Para mayor inri (INF.): ☞ **Para más inri** (INF.).

IR (a merge)

a. Ir a parar (a un punto): 1. (aplicado a un camino) llevar (a un punto). *Este sendero se adentra en el bosque y va a parar a la cabaña del tío Daniel*; 2. (aplicado a una persona) tener una determinada intención. *No sé adónde quieres ir a parar con tantas conclusiones sin fundamento alguno* ❐ 1. (referitor la un drum) a duce până la (un punct). *Poteca asta intră în pădure şi duce până la coliba unchiului Daniel*; 2. (referitor la o persoană) a avea o anumită intenţie; **a avea/a căuta să ajungă la** un capăt/undeva. *Nu ştiu unde vrei să ajungi cu atâtea concluzii neîntemeiate.*

b. Ir alguien **a por todas**: ☞ TODO.
c. Ir algo **para largo**: ☞ LARGO.
d. Irle/tirarle algo a alguien; **hacer**le algo a alguien **tilín** (todas INF.): gustar. *Le van las faldas, no hay duda* ❐ a-i plăcea; **a-i fugi ochii după** ceva/cineva. *Îi fug ochii după fuste, nu încape îndoială.*
e. No irle ni venirle algo a alguien (INF.): no suscitar interés alguno. *Lo que tú hagas con Rita, ni me va ni me viene* ❐ a nu-i suscita cuiva nici un interes; **a-l lăsa indiferent/rece**; **a nu-i păsa de nimic**. *Ce faci cu Rita mă lasă indiferent.*
f. (Ser) algo/alguien **el no va más** (INF.); **(ser)** algo/alguien **el non plus ultra**: (tener) cualidades insuperables. *El concierto te encantará porque es el no va más de los pianistas* ❐ (a avea) calităţi inegalabile; **a fi cum nu se poate mai bun/nec plus ultra**. *Concertul o să te încânte, pentru că va fi susţinut de un pianist cum nu se poate mai bun.*

J

JABÓN (săpun)

Darle a alguien **jabón** (INF.): ☞ AGUA: **Bailarle** a alguien **el agua** (INF.).

JAMÁS (niciodată)

a. Jamás de los jamases: nunca. *No volveré a enamorarme de ti jamás de los jamases* ❐ niciodată; **în vecii vecilor**; **în ruptul capului**. *N-am să mă mai îndrăgostesc de tine în vecii vecilor* (☞ SUEÑO: **Ni en sueños**).
b. Por siempre jamás: para siempre. *Se encuentra tan bien aquí que se siente ligado por siempre jamás a esta ciudad* ❐ pentru totdeauna; **pe/pentru vecie**. *A dus-o atât de bine aici, încât se simte legat pe vecie de acest oraş.*

JAMÓN (şuncă)

¡...y un jamón! (con chorreras) (INF.): ☞ HABLAR: **Ni hablar.**

JAQUE (şah)

Traer/tener a alguien **en jaque**: someterlo a una permanente tensión o desasosiego. *Con sus amenazas diarias, me trae todo el tiempo en jaque* ❐ a supune pe cineva unei tensiuni, a-l împiedica să acţioneze; **a ţine** pe cineva **în şah**; **a ţine** pe cineva **cu sufletul la gură**. *Cu ameninţările sale zilnice, mă ţine mereu în şah.*

JARABE (sirop)

Jarabe de palo: zurra o paliza. *Obedece de una vez si no quieres jarabe de palo* ❐ chelfăneală sau bătaie; **mamă/toc de bătaie**; **zeamă de băţ**. *Ascultă odată dacă nu vrei să-ţi servesc o zeamă de băţ.*

JARRA (urcior cu toarte)

En jarras: postura de una persona que está de pie, con las manos en la cintura, los brazos doblados y las palmas de las manos apoyadas

en la cadera, a modo de asas de una jarra. *Me esperaba desafiante, con los brazos en jarras y mirándome fijamente* ❐ poziţie a unei persoane care stă în picioare, cu palmele sprijinite pe şolduri şi cu coatele îndoite lateral, sugerând imaginea unei amfore; **cu mâinile în şold**. *Mă aştepta sfidător, cu mâinile în şold şi privindu-mă fix.*

JARRO (urcior)

Echar/ser/caer algo **como un jarro de agua fría**: ☞ DUCHA: **Echar/ser/caer** algo **como una ducha de agua fría**.

JAUJA (valle de Perú ❐ vale din Perú)

(Ser) un lugar **Jauja**: (ser) inmejorable por su exhuberancia y bienestar. *¡Todo el mundo al trabajo, que nadie piense que esto es Jauja!* ❐ (a fi) un loc cum nu se poate mai bun prin bogăţie şi bunăstare; **(a fi) ca-n rai**; **(a fi) un colţ/o gură de rai**; **(a fi) un loc unde curge lapte şi miere/unde umblă câinii cu colaci/covrigi în coadă**. *Toată lumea la muncă, să nu creadă nimeni că aici umblă câinii cu colaci în coadă* (☞ PERRO: **Atar los perros con longanizas**).

JETA (bot)

Echarle alguien **jeta a** algo (INF.): ☞ CARA: **Echarle** alguien **cara a** algo (INF.).

JOTA (iod)

No saber alguien **ni jota** (INF.): ☞ IDEA: **No tener** alguien **ni (la más ligera/mínima/remota/ni la menor) idea**.

JUDAS (Iuda)

(Ser) alguien **un Judas** (PEY.): (ser) desleal o traidor. *Tras prestar declaración ante la policía, todos lo acusaron de ser un Judas* ❐ (a fi) infidel sau trădător; **(a fi) un Iuda/o iudă**. *După declaraţiile date la poliţie toţi l-au acuzat că e o iudă.*

JUEGO (joc)

a. Dar algo **(mucho) juego**: resultar más enjundioso de lo imaginado en un principio, ofreciendo muchas más posibilidades. *A pesar de mis temores, me cayó en el examen un tema que me dio mucho juego* ❐ a fi mai substanţial decât se anticipa, a oferi mai multe posibilităţi. *În ciuda temerilor mele, la examen mi-a picat un subiect care mi-a oferit mai multe posibilităţi.*
b. (Dejar) a alguien **en fuera de juego** (FÚTBOL; INF.): negarle cualquier posibilidad de intervenir en un tema. *Poco a poco fueron dejándolo en fuera de juego hasta que su voz no contó para nada ni para nadie* ❐ a nu permite cuiva să intervină într-o problemă; **a lăsa** pe cineva **pe dinafară/în afara jocului**. *Puţin câte puţin l-au lăsat pe dinafară, până când n-a mai contat pentru nimic şi pentru nimeni* (☞ VACÍO: **Hacerle** a alguien **el vacío**; VÍA: **En vía muerta**).
c. Estar/poner algo **en juego**: correr el riesgo de frustrarse. *Tómate esa investigación en serio porque está en juego tu reputación de filósofo* ❐ a risca să se strice ceva; **a fi în joc** ceva. *Ia-ţi cercetarea în serios pentru că este în joc reputaţia ta de filozof.*
d. Hacer dos o más cosas **juego**: combinarse bien. *¿No te das cuenta de que esa falda no hace juego con la blusa?* ❐ a se asorta/potrivi. *Nu-ţi dai seama că aceasta fustă nu se asortează cu bluza?*
e. Hacerle a alguien **el juego**: servir sus intereses. *Lleva dos años haciéndole el juego al director general con tal de ganarse un ascenso más rápido* ❐ **a face** cuiva **jocul**: a servi interesele cuiva. *De doi ani îi face jocul directorului general doar pentru a obţine o promovare mai rapidă* (☞ AGUA: **Bailarle** a alguien **el agua** [INF.]).
f. Ser algo **un juego de niños**: ☞ CHUPAR: **Estar** algo **chupado** (INF.).

JUEVES (joi)

No ser algo **nada del otro jueves/del otro mundo** (ambas INF.): no ser excepcional. *Hiciste bien en no venir a la fiesta; no fue nada del otro jueves* ❐ a nu fi ceva excepţional; **a nu fi mare lucru/scofală**; **a nu fi cine ştie ce**; **a nu fi ieşit din comun**. *Ai făcut bine că n-ai venit la petrecere, n-a fost cine ştie ce* (☞ COSA: **No valer** algo/alguien **gran cosa** [INF.]; CUARTO: **De tres al cuarto** [INF.]; VÍA: **De vía estrecha** [INF.]).

JUEZ (judecător)

Ser alguien **juez y parte**: tener que pronunciarse con imparcialidad sobre un asunto en el que, al mismo tiempo, se tienen intereses. *Prefirió abstenerse de cualquier comentario, dado que claramente era juez y parte en todo aquel escándalo* ❐ a fi obligat să se pronunţe cu imparţialitate într-o problemă în care este implicat; a fi şi judecător, şi parte. *A preferat să se abţină de la orice comentariu, dat fiind că în acel scandal era, evident, şi judecător, şi parte.*

JUGAR (a juca)

a. Jugársela a alguien (INF.): ☞ CAMELO: **Darle** a alguien **el camelo** (INF.).
b. Jugar alguien **con las cartas boca arriba**: ☞ CARTA: **Enseñar/mostrar** alguien **las cartas**.

c. Jugar alguien **con las cartas marcadas**: ☞ BARAJA: **Jugar** alguien **con dos barajas.**
d. Jugar(se) alguien **el todo por el todo**: ☞ CARNE: **Poner** alguien **toda la carne en el asador** (INF.).
e. Jugár(se)lo alguien **todo a una (sola) carta**: ☞ CARNE: **Poner** alguien **toda la carne en el asador** (INF.).

JUGO (suc)

Sacarle alguien **(todo el) jugo a** algo: obtener el máximo provecho. *Es una película de la que un aficionado a la tauromaquia puede sacar mucho jugo* ❐ a obține profitul maxim. *Este un film din care iubitorul de tauromahie poate să obțină profitul maxim.*

JUICIO (judecată)

a. El día del juicio final: ☞ DÍA.
b. Poner algo/a alguien **en tela de juicio**: ☞ ENTREDICHO: **Poner** algo/a alguien **en entredicho.**

JUSTO (cel drept)

Pagar justos por pecadores: ☞ CABEZA: **Ser** alguien **(la) cabeza de turco.**

L

LABIO (buză)

a. Morderse alguien **los labios/la lengua** (ambas INF.); **tragar** alguien **saliva**: esforzarse por callar algo. *Tuve que morderme la lengua para no decir todo lo que pienso de él* ❐ a se strădui să nu spună ceva; **a-și mușca buzele/limba**; **a-și pune frâu/strajă limbii**. *A trebuit să-mi muşc limba ca să nu spun tot ce cred despre el.*
b. No despegar alguien **los labios**: ☞ BOCA: **No abrir** alguien **la boca** (INF.).

LABOR (muncă)

No estar alguien **por la labor**: mostrar un interés nulo por algo. *No está por la labor de echarnos una mano con la mudanza, así que no vamos a insistir más* ❐ a nu arăta nici un interes pentru ceva. *Nu se arată deloc interesat să ne dea o mână de ajutor la mutat, așa că nu vom mai insista.*

LADO (latură)

a. Dar/dejar algo/a alguien **de lado**: prescindir de algo/alguien. *La propuesta era buena, pero la dejaron de lado al recibir otra más atractiva* ❐ a înlătura ceva sau pe cineva; **a da/a lăsa deoparte**; **a nu lua în calcul**. *Propunerea era bună, dar a fost lăsată deoparte când a venit alta mai atrăgătoare.*
b. Dejar algo/a alguien **de lado**: ☞ **Dar** algo/a alguien **de lado.**
c. Estar/ponerse alguien **del lado de** alguien: apoyar a alguien en una causa. *En esta polémica nosotros estamos claramente del lado de nuestro padre* ❐ a sprijini pe cineva într-o cauză; **a fi de partea** cuiva. *În această polemică, noi suntem de partea tatălui nostru.*
d. Ir cada uno por su lado: (aplicado a dos o más personas) tomar rumbos distintos. *Mientras fuimos estudiantes estuvimos muy unidos, pero al acabar la carrera cada uno se fue por su lado* ❐ (referitor la două sau la mai multe persoane) a lua direcții

diferite; **a o lua fiecare pe drumul lui.** *Cât am fost studenţi, am fost foarte uniţi, dar după ce am terminat facultatea fiecare a luat-o pe drumul lui.*
e. Mirar a alguien **de lado/de medio lado**: mirar con menosprecio. *Entró por la puerta con su nuevo acompañante y nos miró a todos de lado* ❐ a privi cu dispreţ; **a privi de sus** pe cineva. *A intrat pe uşă cu noul său companion şi ne-a privit de sus pe toţi.*
f. Mirar a alguien **de medio lado**: ☞ **Mirar** a alguien **de lado**.

LÁGRIMA (lacrimă)

a. Lágrimas de cocodrilo: llanto fingido. *La carrera le da absolutamente igual, pero cada vez que suspende llega a casa con lágrimas de cocodrilo* ❐ plâns prefăcut; **lacrimi de crocodil.** *Nu-i pasă deloc de facultate, dar de câte ori pică, merge acasă şi plânge cu lacrimi de crocodil.*
b. Llorar alguien **a lágrima viva/como una magdalena**; INF.: **llorar** alguien **a moco tendido**: llorar amarga y desconsoladamente. *Ahora se odian, pero cuando se despidieron lloraban a lágrima viva* ❐ a plânge cu amar şi neconsolat; **a vărsa lacrimi fierbinţi/amare; a nu se putea opri/potoli din plâns; a nu-şi (mai) putea opri lacrimile; a plânge de sare cămaşa de pe** cineva. *Acum se urăsc, dar când s-au despărţit, nu-şi mai puteau opri lacrimile.*

LANZA (lance)

Romper alguien **una lanza por/a favor de** alguien: defenderlo abiertamente. *Su conducta fue correcta y, por lo que a mí respecta, quiero romper una lanza a su favor* ❐ a apăra pe cineva în mod deschis; **a lua apărarea** cuiva (pe faţă). *Comportamentul său a fost corect şi, în ce mă priveşte, doresc să-i iau apărarea.*

LARGA (amânare)

Dar alguien **largas a** algo/alguien; INF.: **marear** alguien **la perdiz**: engañar con pretextos y promesas incumplidas. *Deja ya de marear la perdiz con argumentos que no vienen al caso... ¿firmas o no el contrato?* ❐ a înşela pe cineva cu promisiuni neîndeplinite; **a duce (mereu) cu vorba/cu zăhărelul; a (tot) amâna de la o zi la alta.** *Nu mă mai lua cu vorba, aducând argumente în afara subiectului; semnezi contractul sau nu?*

LARGO (lung; larg; abundent)

a. A la larga: con el paso del tiempo. *Es normal que ahora te afecte, pero a la larga lo acabarás olvidando* ❐ cu trecerea timpului; **cu timpul/vremea; pe măsură ce trece timpul/vremea.** *Este normal să te afecteze acum, dar cu timpul vei sfârşi prin a uita.*

b. (Hablar) alguien **largo y tendido**: (hablar) extensamente. *La ocasión le permitió hablar largo y tendido de su tema favorito* ❐ (a vorbi) mult şi pe larg; **(a vorbi) pe îndelete.** *Ocazia i-a permis să vorbească pe îndelete despre tema sa preferată.*
c. Ir algo **para largo**: precisar/pasar mucho tiempo hasta la realización de algo. *La visita del ministro a la zona afectada va para largo* ❐ a fi nevoie de/a trece mult timp până la îndeplinirea unui lucru; **a (mai) curge multă apă pe pârâu/Siret/Dunăre.** *Până la vizita ministrului în zona afectată, va mai curge multă apă pe Dunăre.*
d. Pasar alguien **de largo**: **1.** no detenerse. *Aunque estoy segura de que nos vio, pasó de largo sin ni siquiera saludarnos*; **2.** ☞ ALTO: **Pasar por alto** ❐ **1.** a nu se opri din mers; **a-şi căuta/vedea de drum.** *Deşi sunt sigură că ne-a observat, şi-a văzut de drum şi nici nu ne-a salutat*; **2.** ☞ ALTO: **Pasar por alto.**
e. Poner algo/a alguien **de largo** (habitual en la forma **puesta de largo**): ☞ SOCIEDAD: **Presentar** algo/a alguien **en sociedad.**

LÁSTIMA (păcat)

(Estar) alguien **hecho una lástima** (INF.): ☞ CRISTO: **(Estar)** alguien **hecho un cristo** (INF.).

LATA (cutie)

Darle alguien **la lata** (INF.): ☞ FREÍR: **Tenerlo/traerlo** a alguien **frito** (INF.).

LATÍN (latină)

Saber alguien **(mucho) latín** (INF.): ☞ GRAMÁTICA: **Tener** alguien **(mucha) gramática parda** (INF.).

LAUREL (dafin)

a. Dormirse alguien **en los laureles/en las pajas**; **echarse** alguien **a dormir** (todas INF.): desatender una ocupación tras un periodo de éxito. *Tras una temporada de fructífera actividad, acabó durmiéndose en los laureles* ❐ a neglija o preocupare după o perioadă de succes; **a se culca pe lauri/pe o ureche.** *După o perioadă de activitate rodnică, s-a culcat pe o ureche.*
b. No dormirse alguien **en los laureles/en las pajas** (ambas INF.): mantener permanentemente el interés o la atención. *Y ahora que has conseguido este trabajo, procura estar atento y no dormirte en los laureles* ❐ a-şi menţine permanent interesul sau atenţia; **a fi/a sta (mereu) cu ochii în patru; a ţine (mereu) ochii deschişi.** *Şi acum că ai obţinut acest post, ai grijă şi fii cu ochii în patru la ce ai de făcut.*

LECCIÓN (lecţie)

Darle a alguien **una lección**; INF.: **darle** a alguien **un repaso**: demostrar, con o sin alarde, cómo realizar una cosa. *Con su exposición les dio a todos una lección de calidad, coherencia y eficacia* ❐ a demonstra, cu sau fără emfază, cum trebuie făcut un lucru; **a-i da o lecţie** cuiva. *Cu expunerea sa a dat tuturor o lecţie de calitate, coerenţă şi eficienţă* (☞ SOPA: **Darle** a alguien **sopas con hondas**; TOSER: **No toserle** a alguien [INF.]).

LECHE (lapte)

a. A toda leche; **echando leches** (ambas VULG.): ☞ GAS: **A todo gas** (INF.).
b. (Estar/ponerse) alguien **de mala leche** (VULG.): ☞ CATÓLICO: **No estar** alguien **muy católico** (INF.).
c. (Ser) algo/alguien **la leche** (INF.): ☞ ACABAR: **(Ser)** algo/alguien **el acabóse** (INF.).

LECHUGA (salată)

a. Más fresco que una lechuga (INF.): descansado/fresco. *He dormido catorce horas y te juro que me siento como una lechuga* ❐ **proaspăt şi în formă**; **(a fi) freş**. *Am dormit paisprezece ore şi îţi jur că sunt în formă* (☞ FORMA: **En forma**).
b. Quedarse alguien **más fresco que una lechuga** (INF.): ☞ ANCHO: **Quedarse** alguien **tan ancho** (INF.).
c. Ser alguien **más fresco que una lechuga** (INF.): obrar con descaro. *Ojo con el nuevo socio: tengo la impresión de que es más fresco que una lechuga* ❐ a acţiona cu nerușinare; **a avea obraz gros**; **a fi gros de obraz**; **a fi fără obraz**. *Fii atent cu noul asociat: am impresia că e un om gros de obraz.*

LEER (a citi)

Leer algo **por encima**: leer de modo superficial. *Por la manera de comentar el trabajo, me di cuenta de que sólo había leído por encima algunas páginas* ❐ a citi în mod superficial; **a citi pe deasupra**; **a trece cu ochii/privirea peste**; **a-şi arunca ochii/privirea asupra**. *După modul în care a comentat lucrarea, mi-am dat seama că doar a trecut cu privirea peste unele pagini.*

LEGUA (leghe)

a. Estar algo/alguien **a (cien/mil) leguas de** algo/alguien: ☞ AÑO: **Estar** algo/alguien **a años luz de** algo/alguien.
b. (Verse) algo **a la legua**: ☞ BULTO: **Ser** algo **de bulto** (INF.).

LENGUA (limbă)

a. Andar algo **en lenguas**: ser objeto de murmuraciones. *¿A qué se dedica tu hijo? Porque últimamente anda en lenguas de todo el mundo...* ❐ **a ajunge/a intra în gura lumii**; **a ajunge de poveste**. *Cu ce se ocupă fiica ta, pentru că a ajuns în gura lumii în ultimul timp?*
b. Darle alguien **a la lengua** (INF.): ☞ CODO: **Hablar** alguien **por los codos** (INF.).
c. (Estar) alguien **con la lengua fuera** (INF.): ☞ ALMA: **No poder** alguien **(ni) con el alma.**
d. Irse alguien **de/soltarse** alguien **la lengua** (INF.): ☞ BOCA: **Irse** alguien **de la boca** (INF.).
e. Morderse alguien **la lengua** (INF.): ☞ LABIO: **Morderse** alguien **los labios** (INF.).
f. Soltarse alguien **la lengua** (INF.): ☞ BOCA: **Irse** alguien **de la boca** (INF.).
g. Tener alguien algo **en la punta de la lengua**: sufrir un lapsus linguae. *No me acuerdo bien de su nombre, y el caso es que lo tengo en la punta de la lengua* ❐ a avea un lapsus; **a-i sta/umbla** ceva **pe limbă/pe vârful limbii**. *Nu-mi amintesc bine numele lui, deşi îmi stă pe limbă.*
h. Tener alguien **la lengua muy larga** (INF.): hablar pérfidamente. *No le cuentes nada porque con la lengua tan larga que tiene, es capaz de tergiversarlo todo en tu contra* ❐ a vorbi cu perfidie; **a avea limba ascuţită/veninoasă**. *Nu-i povesti nimic, pentru că, având o limbă atât de veninoasă, este în stare să răstălmăcească totul în defavoarea ta.*
i. Tirarle a alguien **de la lengua** (INF.): tratar de sonsacar una determinada información. *Por mucho que me tires de la lengua, no te voy a decir nada del director* ❐ a încerca să obţină o anumită informaţie; **a trage** pe cineva **de limbă**; **a descoase** pe cineva. *Oricât m-ai trage de limbă, nu-ţi voi spune nimic despre director.*

LENTO (încet)

(Ser) alguien **más lento que el caballo del malo** (INF.): (ser) extraordinariamente lento. *Si vuelve a competir el mismo atleta estamos perdidos: es más lento que el caballo del malo* ❐ (a fi) foarte lent; **a se deplasa/a alerga ca o mârţoagă/ca melcul**. *Dacă şi aici concurează aceeaşi atletă, suntem pierduţi; aleargă ca o mârţoagă.*

LEÑA (lemn [de foc])

a. Echar algo/alguien **leña al fuego**: ☞ FUEGO: **Atizar/avivar** algo/alguien **el fuego.**

b. Hacer alguien **leña del árbol caído**: ensañarse contra quien ha sufrido un fracaso y se halla en una situación crítica. *No contentos con haberlo despedido, hicieron leña del árbol caído y lo llevaron a los tribunales* ❐ a se înverşuna împotriva cuiva care a suferit un eşec şi se află într-o situaţie critică; **a lovi** pe cineva **căzut**; **a lovi/a da cu piciorul în** cineva **căzut**. *Nu s-au mulţumit doar să-l concedieze, ci au continuat să-l lovească pe cel căzut, dându-l în judecată.*

LEÑO (buturugă)

Dormir alguien **como un leño** (INF.): ☞ CEPORRO: **Dormir** alguien **como un ceporro** (INF.).

LEVITA (levită)

Tirarle a alguien **de la levita** (INF.): ☞ AGUA: **Bailarle** a alguien **el agua** (INF.).

LEY (lege)

a. Con todas las de la ley: de modo legal, riguroso y transparente. *Las últimas contrataciones se hicieron con todas las de la ley* ❐ în mod legal, riguros şi transparent; **la lumina zilei**; **respectând litera legii**. *Ultimele angajări s-au făcut respectând litera legii.*
b. (Ser) algo **de buena ley**: (ser) auténtico y de calidad. *Es un material de buena ley, garantizado de por vida* ❐ (a fi) autentic şi de calitate, a fi veritabil; **a fi de prima/mare clasă**. *Este un material de prima clasă, garantat pe viaţă.*

LIBRAR (a se elibera/a scăpa)

Salir alguien **bien/mal librado** de un asunto: escapar con suerte/con desgracia. *La espiral de acusaciones lo salpicó también a él, pero finalmente salió bien librado de todo el escándalo* ❐ a ieşi (cu) bine/rău dintr-o situaţie; **a (nu) ieşi/scăpa basma/cu faţa curată**. *Vârtejul acuzaţiilor l-a atins şi pe el, dar până la urmă a scăpat cu faţa curată din tot scandalul* (☞ ROSITAS: **[Salir]** alguien **de rositas** [INF.]).

LIBRO (carte)

a. Colgar alguien **los libros** (INF.): abandonar los estudios. *Siempre aseguró que colgaría los libros en cuanto encontrara el primer trabajo y así lo hizo* ❐ a abandona studiile; **a pune/a atârna cărţile în cui**; **a lega şcoala de gard**. *A afirmat mereu că va lega şcoala de gard imediat ce îşi va găsi primul serviciu şi aşa a făcut*

(☞ HÁBITO: **Colgar** alguien **los hábitos**; BOTA: **Colgar** alguien **las botas** [FÚTBOL; INF.]).
b. Hablar alguien **como un libro** (INF.): ☞ CÁTEDRA: **Poner/sentar** alguien **cátedra**.
c. No estar algo (escrito) **en los libros**: ☞ ACABAR: **Ser** algo/alguien **el acabóse** (INF.).

LID (luptă)

En buena lid (FORM.): de modo justo y transparente. *Tras una defensa apasionada de su tesis, obtuvo en buena lid el título de doctor* ❐ în mod drept şi transparent; **pe bună dreptate**; **pe merit**. *În urma unei susţineri pasionate a tezei, a obţinut pe bună dreptate titlul de doctor.*

LIEBRE (iepure de câmp)

Levantar alguien **la liebre**; **descubrir** alguien **el pastel**; **tirar** alguien **de la manta** (todas INF.): revelar antes de tiempo algo que debía permanecer secreto. *Levantaron la liebre al divulgar el nombre del futuro candidato a las elecciones* ❐ a dezvălui înainte de vreme ceva care trebuia să rămână secret; **a scăpa o vorbă**. *A scăpat o vorbă şi aşa s-a aflat numele viitorului candidat la alegeri* (☞ BOCA: **Irse** alguien **de la boca** [INF.]; LUZ: **Salir** algo **a la luz**).

LIMA (pilă)

a. Comer/tragar... alguien **como una lima/como un buey**; **comer/tragar...** alguien **más que un gusano de seda** (todas INF.): comer en exceso. *Si comes como una lima en todas las fiestas, nadie volverá a invitarte* ❐ a mânca excesiv; **a mânca precum omizile/lăcustele/un lup/cât şapte**. *Dacă mai mănânci ca un lup la petreceri, nu te va mai invita nimeni* (☞ BOTA: **Ponerse** alguien **las botas**).
b. Limar alguien **asperezas**: ☞ GAITA: **Templar** alguien **gaitas** (INF.).

LIMBO (limb)

(Estar/vivir) alguien **en el limbo** (INF.): ☞ BABIA: **(Estar/vivir)** alguien **en Babia** (INF.).

LIMPIO (curat)

Sacar algo **en limpio**: ☞ CLARO: **Sacar** algo **en claro**.

LINCE (linx)

Vista de lince: ☞ VISTA.

LINDO (frumos)

De lo lindo; **de miedo**; **de muerte** (todas INF.): enorme. *¡Uff, hace un frío de lo lindo!* ❐ enorm; strașnic, teribil; **de speriat, pe cinste**. *Uff, e un frig de speriat!* (☞ RABIAR: **A rabiar** [INF.]).

LÍNEA (linie)

a. En su línea: en su tónica habitual. *El discurso del rector estuvo en su línea, sin ninguna sorpresa* ❐ în tonul său obișnuit; **în nota/linia sa obișnuită**. *Discursul rectorului a fost în nota sa obișnuită, fără nici o surpriză.*
b. Leer alguien **entre líneas/entre renglones**: captar en un texto lo que directamente no se expresa en él. *Si lees la carta entre líneas, verás que el chico está muy falto de cariño* ❐ a înțelege dintr-un text ceea ce nu se exprimă direct; **a citi printre rânduri**. *Dacă citești scrisoarea printre rânduri, o să vezi că băiatul acesta e cu totul lipsit de afecțiune.*

LÍO (încurcătură)

a. Armarse un lío (INF.): originarse una situación embrollada. *Si a cada uno le cuenta una mentira distinta, acabará armándose un lío* ❐ a se produce o încurcătură. *Dacă spune fiecăruia o altă minciună, în cele din urmă se va produce o încurcătură.*
b. Estar alguien **hecho un lío**: estar azorado o confuso. *Estoy, de verdad, hecha un lío: lo invite o no, igualmente voy a sufrir* ❐ a fi derutat sau confuz; **a fi/a se afla într-o încurcătură**. *Sunt, în adevăr, într-o încurcătură: fie că-l invit, fie că nu, tot voi avea de suferit.*

LIRÓN (hârciog)

Dormir alguien **como un lirón** (INF.): ☞ CEPORRO: **Dormir** alguien **como un ceporro** (INF.).

LISTA (listă)

Pasar alguien **lista**: comprobar la presencia de los individuos que configuran una lista. *No se te ocurra faltar a clase: es un profe que siempre pasa lista* ❐ a verifica prezența persoanelor care figurează pe o listă; **a face prezența/apelul**. *Să nu-ți treacă prin minte să lipsești de la cursuri, acest profesor face prezența întotdeauna.*

LISTO (deștept)

Pasarse alguien **de listo** (INF.): excederse en un alarde de conocimientos. *Te pasas de listo aconsejándome cómo tengo yo que tratar a mis padres* ❐ a face exces într-o demonstrație de cunoștințe; **a o face pe deșteptul**; **a întrece măsura**; **a depăși limitele**. *Întreci măsura sfătuindu-mă cum să mă port eu cu părinții mei* (☞ QUIEN: **No ser** alguien **quien para** algo).

LLAMAR (a chema)

Meterse alguien **donde no lo llaman** (INF.): ☞ BAZA: **Meter** alguien **baza en** algo (INF.).

LLAVE (cheie)

Guardar algo **bajo/con siete llaves/candados**: guardar con el más absoluto celo. *Nunca sabrás quién es su padre: es un secreto guardado bajo siete llaves* ❐ a păstra ceva cu cea mai mare grijă; **a ține/a păstra** ceva **sub cheie**; **a închide cu/a păstra sub șapte chei/lacăte**. *Niciodată nu vei ști cine este tatăl său, e un secret păstrat sub șapte chei.*

LLEGAR (a sosi)

a. Estar algo **al llegar**: ☞ CAER: **Estar** algo **al caer** (INF.).
b. No llegar la sangre al río: ☞ SANGRE.

LLENO (plin)

De lleno: enteramente. *El disparo lo alcanzó de lleno en el pecho* ❐ **în plin**. *Glonțul i-a nimerit pieptul în plin.*

LLEVAR (a duce)

a. Llevar alguien **las de ganar/las de perder**: prever su victoria/derrota. *Si sigues con esa actitud, llevas todas las de perder* ❐ a prevedea victoria/ înfrângerea cuiva; **a o sfârși bine/rău**; **a merge sigur la victorie/pierdere/înfrângere**. *Dacă continui cu această atitudine, mergi sigur la pierdere.*
b. Llevar/sacar algo/a alguien **adelante**: ☞ ADELANTE.

LLOVER (a ploua)

a. Como quien oye llover: con la mayor indiferencia. *Yo me esfuerzo por amenizar la clase con bromas y anécdotas y vosotros ahí, como quien oye llover* ❐ cu cea mai mare indiferență; **(a sta/ a fi) (ca) de lemn**. *Eu mă străduiesc să colorez ora cu glume și anecdote, iar voi stați ca de lemn în bănci* (☞ OÍDO: **Hacer** alguien **oídos de mercader a** algo/alguien; ACORDARSE: **Si te he visto, no me acuerdo**; TORERO: **Saltarse** alguien algo **a la torera** [INF.]).
b. Llover sobre mojado: repetirse una situación enojosa. *Su reacción, insultando al ministro en plena sesión, no es algo nuevo;*

lamento decir que llueve sobre mojado ❐ a se repeta o situație deranjantă. *Reacția sa de a-l insulta pe ministru în plină ședință nu e ceva nou, regret să spun că se repetă o situație neplăcută.*

LOBO (lup)

a. Ser dos o más personas **lobos de la/una misma camada** (PEY.; INF.): ☞ CALAÑA: **Ser** dos o más personas **de la misma calaña** (PEY.; INF.).
b. ¡Menos lobos, (Caperucita)! (INF.): expresión mediante la que tildamos de exagerado lo afirmado por nuestro interlocutor. *¿Que Miguelito te lo propuso? ¡Menos lobos, Caperucita!* ❐ expresie prin care considerăm afirmațiile interlocutorului nostru drept exagerate; **ce vorbești!**; **nu mai spune**; **nu pot să cred**; **chiar așa?** *Vrei să spui că Miguelito ți-a propus-o? Ce vorbești!*
c. Meterse alguien **en la boca del lobo** (INF.): ☞ BOCA.
d. Ver alguien **las orejas al lobo**: ☞ OREJA.

LOCO (nebun)

a. A lo loco (INF.): con desenfreno. *Lo habitual es que en las fiestas de mi pueblo bebamos todos a lo loco* ❐ **nebunește**; **fără/peste măsură**. *Se obișnuiește ca la sărbătorile din satul meu să bem cu toții fără măsură.*
b. A tontas y (a) locas (INF.): ☞ TON: **Sin ton ni son** (INF.).
c. Cada loco con su tema: expresión mediante la que se indica que cada individuo tiene sus propias preferencias y aficiones. *Tú con tu colección de cartones de leche y mamá con la de mariposas... en fin, cada loco con su tema* ❐ expresie prin care se afirmă că fiecare individ are propriile preferințe și pasiuni; **fiecare cu păsărica lui**. *Tu cu colecția ta de cutii de lapte, mama ta cu cea de fluturași...; mă rog, fiecare cu păsărica lui.*

LOCURA (nebunie)

Con locura: ☞ RABIAR: **A rabiar.**

LONGUIS (distrat)

Hacerse alguien **el longuis** (INF.): ☞ ACORDARSE: **Si te he visto, no me acuerdo.**

LORO (papagal)

a. (Estar) alguien **al loro** (INF.): **1.** ☞ CABO: **(Estar)** alguien **al cabo de la calle**; **2.** ☞ OJO: **Abrir** alguien **los ojos.**
b. Hablar alguien **como un loro** (INF.): ☞ CODO: **Hablar** alguien **por los codos** (INF.).

LUGAR (loc)

a. (Dejar) a alguien **en buen/mal lugar**: favorecer/perjudicar su imagen. *Con tu crítica despiadada, has dejado al pintor en muy mal lugar* ❐ a favoriza/a prejudicia imaginea cuiva; **a pune** pe cineva **într-o lumină bună/proastă**. *Cu critica ta nemiloasă, l-ai pus într-o lumină foarte proastă pe pictor.*
b. Estar/mantenerse alguien **en su lugar**: comportarse de modo coherente y mesurado, sin caer en actitudes extremas. *A pesar de los halagos, siempre supo relativizar el éxito y mantenerse en su lugar* ❐ a se comporta coerent și măsurat, fără a cădea în acțiuni extreme; **a fi/a rămâne la locul său**; **a nu sări peste cal**; **a-și păstra cumpătul**. *În ciuda laudelor, întotdeauna a știut să-și relativizeze succesele și să rămână la locul său.*
c. (Estar) algo **fuera de lugar**: (no ser) en absoluto pertinente. *Sus declaraciones, motivadas quizá por un ataque de celos, están fuera de lugar* ❐ (a fi) absolut nepotrivit; **(a nu fi) la locul său**; **a fi total deplasat**. *Declarațiile sale, provocate probabil de un acces de gelozie, sunt total deplasate.*
d. No dejar algo **lugar a dudas**: resultar completamente convincente. *Conociéndolo como lo conocemos, su reacción no deja lugar a dudas: actúo por indicación de su esposa* ❐ a fi pe deplin convingător; **a nu lăsa loc la îndoieli**; **a fi în afară de orice îndoială/discuție**. *Cunoscându-l cum îl cunoaștem, reacția sa nu lasă loc la îndoieli: a acționat la sugestia soției sale.*

LUJO (lux)

Permitirse alguien **el lujo de** algo: ☞ GUSTAZO: **Darse** alguien **el gustazo** (INF.).

LUNA (lună)

a. (Estar/vivir) alguien **en la luna (de Valencia)** (INF.): ☞ BABIA: **(Estar/vivir)** alguien **en Babia** (INF.).
b. Ladrarle alguien **a la luna**: mostrar inútilmente cólera o enfado. *Maldecir a Graham Bell porque tu novia no te llame al móvil es como ladrarle a la luna* ❐ a-și manifesta în zadar mânia sau supărarea; **a lătra la lună**; **a vorbi în vânt**. *Să-l blestemi pe Graham Bell pentru că prietena ta nu te sună la celular e ca și cum ai lătra la lună.*
c. Luna de miel: periodo inmediatamente posterior al casamiento. *Está decidido: pasaremos nuestra luna de miel en Londres* ❐ perioadă imediat următoare căsătoriei; **luna de miere**. *Este hotărât: ne vom petrece luna de miere la Londra.*
d. Pedir alguien **la luna**; **pedirle** alguien **peras al olmo**: pedir algo muy difícil o inalcanzable. *Pídele más vacaciones o un curso*

de formación, porque insistir en un aumento de sueldo es como pedirle la luna ❐ a cere ceva dificil sau de neatins ; **a cere luna de pe cer**. *Cere-i mai multe concedii sau un curs de pregătire, pentru că a insista să-ți mărească salariul e ca și cum i-ai cere luna de pe cer.*

e. Quedarse algo **en la luna de Valencia** (INF.): ☞ AGUA: **Quedarse** algo **en agua de borrajas.**

LUZ (lumină)

a. A la luz de ; **a tenor de** ; **a la vista de** ; **en vista de** (todas FORM.) : viendo, analizando. *A la luz de tus resultados, parece que no has estudiado casi nada* ❐ văzând ; analizând ; **luând în considerare** ; **în lumina** ; **prin prisma** ; **dat fiind că** ; **având în vedere că**. *Luând în considerare rezultatele tale, e clar că n-ai învățat nimic.*

b. A todas luces : indiscutiblemente. *Es, a todas luces, la mejor investigación que se ha hecho sobre este tema* ❐ indiscutabil ; **fără discuție**. *Indiscutabil, este cea mai bună cercetare care s-a făcut pe acest subiect.*

c. Dar alguien **a luz** ; **traer** a alguien **al mundo** : parir. *Y dio a luz un niño de ojos achinados y cuatro kilos largos de peso* ❐ a naște ; **a aduce la lumină/pe lume** ; **a da naștere**. *Și a adus pe lume un copil cu ochi oblici și de peste patru kilograme.*

d. Salir algo **a la luz** ; **salir/aflorar** algo **a la superficie** : hacerse público (algo que se mantenía oculto). *Hasta que no salgan a la luz los documentos que lo comprometen, no podremos acusarlo de espionaje* ❐ a fi făcut public (ceva ținut ascuns) ; **a ieși/a fi scos la lumină/iveală**. *Până nu vor ieși la lumină documentele care îl compromit, nu-l vom putea acuza de spionaj* (☞ RELUCIR : **Sacar/salir** algo **a relucir** ; LIEBRE : **Levantar** alguien **la liebre** [INF.] ; BOCA : **Irse** alguien **de la boca** [INF.]).

e. Ver la luz : 1. nacer (**venir** alguien **al mundo**). *El niño vio la luz justo en nochevieja* ; 2. ☞ FLOTE : **Salir** algo/alguien **a flote** ❐ 1. a se naște ; **a vedea lumina zilei** ; **a veni pe lume** ; **a ieși la lumină** ; **a lua naștere**. *Copilul a venit pe lume tocmai de revelion* ; 2. ☞ FLOTE : **Salir** algo/alguien **a flote.**

f. Venir alguien **al mundo** : ☞ LUZ : **Ver la luz.**

M

MACHO (adorno del traje de luces ❐ ciucure ; aici, ornament al costumului de toreador)

Atarse/apretarse alguien **(bien) los machos** (TAUROM.) : arrestarse a emprender una tarea ardua o difícil. *Si tenemos que pintar toda esta casa nosotros solitos, ya podemos atarnos bien los machos* ❐ a se pregăti să întreprindă o acțiune dură sau dificilă ; **a-și aduna toate forțele/puterile**. *Trebuie să ne adunăm toate puterile dacă vrem să zugrăvim singuri întreaga casă.*

MADERA (lemn)

a. Tener alguien **madera de** : tener talento o aptitud. *Mira qué bien te ha arreglado la estantería : sin duda tiene madera de carpintero* ❐ a avea talent sau aptitudini ; **a avea stofă**. *Uite ce bine ți-a potrivit etajera, fără îndoială că are stofă de tâmplar.*

b. Tocar alguien **madera** : expresión y/o gesto mediante el que se considera que un posible mal puede ser evitado. *Toquemos madera para que tu excursión no caiga en martes y trece* ❐ expresie și/sau gest prin care se consideră că un rău posibil poate fi evitat ; **a bate în lemn** ; **a se bate peste gură** ; **a-și scuipa/stupi în sân**. *Să batem în lemn ca excursia ta să nu pice marți, pe treisprezece.*

MADRE (mamă)

a. Ciento y la madre (INF.) : una gran cantidad de gente. *Si invitas tú, seguro que vienen ciento y la madre* ❐ foarte multă lume ; **toată lumea** ; **lumea de pe lume**. *Dacă faci invitațiile tu, sigur va veni lumea de pe lume.*

b. Sacar a alguien **de madre** (INF.) : ☞ CASILLA : **Sacar** a alguien **de sus casillas** (INF.).

c. Salir(se) algo/alguien **de madre** (VULG.) : ☞ ACABAR : **Ser** algo/alguien **el acabóse** (INF.).

d. Ser algo **la madre del cordero** (INF.) : ser la clave de un asunto. *No le eches la culpa de la crisis al gobierno cuando, en realidad, es la escasez de ayuda internacional la madre del cordero*

❒ a fi cheia unui lucru, a fi aspectul esenţial al unei probleme. *Nu arunca vina pentru criză pe guvern când, în realitate, lipsa ajutorului internaţional este cheia problemei* (☞ TELA: **[Ser]** algo **tela marinera** [INF.]).

MAGDALENA (Magdalena)

Llorar alguien **como una magdalena**: ☞ LÁGRIMA: **Llorar** alguien **a lágrima viva**.

MAL (rău)

a. (Ir) algo/alguien **de mal en peor**: ☞ GUATEMALA: **Ir** algo/alguien **de Guatemala en Guatepeor** (INF.).
b. Mal que bien: superando obstáculos. *Mal que bien, hemos alcanzado una cierta calidad de vida* ❒ depăşind obstacole, trecând prin multe. *Trecând prin multe am ajuns la un anumit standard de viaţă.*
c. Ponerse alguien **a mal con** alguien: enemistarse. *Se puso a mal con sus padres justo unos días antes de despedirse de ellos* ❒ a deveni duşman/a-şi strica relaţiile cu cineva; **a se pune rău cu** cineva. *S-a pus rău cu părinţii, tocmai cu câteva zile înainte de a-şi lua rămas bun de la ei.*
d. Tomar algo **a mal**: sentir o interpretar algo como negativo. *No tomes a mal mis críticas: en el fondo no son más que consejos para que no cometas mis errores* ❒ a simţi/a interpreta ceva ca pe un lucru rău; **a o lua în nume de rău**. *Nu-mi lua criticile în nume de rău, în fond nu sunt decât sfaturi ca să nu comiţi greşelile mele.*

MALO (rău)

a. (Estar) alguien **de malas**: ☞ CATÓLICO: **No estar** alguien **muy católico** (INF.).
b. (Ser) algo/alguien **malo de pelar** (INF.): ☞ DURO: **(Ser)** algo/alguien **duro de pelar** (INF.).

MALVA (nalbă)

a. (Estar) alguien **como una malva** (INF.): ☞ GUANTE: **(Estar)** alguien **más suave que un guante** (INF.).
b. Estar alguien **criando malvas**; **llevar** alguien (un tiempo) **criando malvas** (ambas INF.): estar muerto. *No te extrañe el no haberlo visto; lleva ya un tiempo criando malvas* ❒ a fi mort; **a-i creşte** cuiva **iarbă/flori pe mormânt**; **a fi oale şi ulcele**. *Nu te mira că nu l-ai mai întâlnit, de mult timp îi cresc flori pe mormânt.*
c. Llevar alguien (un tiempo) **criando malvas** (INF.): ☞ **Estar** alguien **criando malvas** (INF.)

MANCO (ciung)

No ser alguien **manco**: ser habilidoso. *De la avería me encargo yo, que no soy manco en esto de las reparaciones* ❒ a fi îndemânatic; **a avea mână bună**; **a fi bun de mână**. *De defecţiunea asta mă ocup eu, că am mână bună la reparaţii* (☞ MANO: **Tener** alguien **buena mano**).

MANDÍBULA (maxilar, falcă)

Reírse alguien **a mandíbula batiente** (INF.): ☞ RISA: **Descoyuntarse** alguien **de risa** (INF.).

MANERA (manieră)

a. A (la) manera de (FORM.): ☞ CLAVE: **En clave de**.
b. De manera que: de modo que. *Mátalo, pero hazlo de modo que parezca un accidente* ❒ astfel încât; **în aşa fel încât**. *Omoară-l, dar fă-o în aşa fel încât să pară un accident.*
c. De ninguna manera; FORM.: **ni por mientes**: en ningún caso. *Después de lo que me has hecho, no aceptaré de ninguna manera tus disculpas* ❒ **în nici un caz**; **în nici un fel**; **sub nici o formă**; **cu nici un preţ**. *După ceea ce mi-ai făcut, n-am să accept în nici un fel scuzele tale.*
d. Sobre manera (FORM.): ☞ SOBREMANERA (FORM.).

MANGA (mânecă)

a. Manga por hombro; **patas arriba** (ambas INF.); **sin orden ni concierto**: estar en absoluto desorden. *Los empleados son de lo más inexperto y todos los materiales de la fábrica están manga por hombro* ❒ într-o totală dezordine, vraişte; **claie peste grămadă**; **ca aduse de apă**. *Angajaţii sunt foarte nepricepuţi şi toate materialele din fabrică sunt ca aduse de apă.*
b. Sacar(se) algo **de la manga** (INF.): proponer algo caprichosa e inesperadamente. *El reglamento interno estaba claro, pero se sacó de la manga una cláusula con la que penalizarnos* ❒ a propune ceva în mod capricios şi neaşteptat; **a inventa/a scoate din mânecă/burtă**. *Regulamentul interior era clar, dar a scos din burtă o clauză conform căreia să ne penalizeze.*
c. Ser alguien **de manga (muy) ancha**; **tener** alguien **(la) manga (muy) ancha**: **1.** ser muy generoso. *Tiene la manga muy ancha y en cualquier momento le presta dinero a todo el mundo*; **2.** ser de una magnanimidad excesiva **(abrir** alguien **la mano)**. *Es un profesor que suele abrir la mano, así que con él nadie suspende* ❒ **1.** a fi foarte generos; **a fi larg la mână/pungă**; **a avea/a ţine punga (larg) deschisă**. *Ţine punga larg deschisă şi împrumută*

oricând bani tuturor ; **2.** a fi de o mărinimie excesivă ; **a se întrece cu bunătatea** ; **a avea inimă largă/mare**. *Profesorul are inimă largă, așa că nu pică nimeni la examen.*
d. Tener alguien **(la) manga (muy) ancha** : ☞ **Ser** alguien **de manga (muy) ancha**.

MANO (mână)

a. A mano armada : (aplicado a robos, atracos, asaltos, etc.) haciendo uso de armas. *Fue un robo a mano armada pero por suerte no hubo víctimas* ❐ (referitor la jafuri, atacuri etc.) făcând uz de arme ; **(jaf/atac) armat/cu mână armată**. *A fost un jaf armat dar, din fericire, n-au fost victime.*
b. Abrir alguien **la mano** : ☞ MANGA : **Ser** alguien **de manga (muy) ancha (2)**.
c. A manos llenas : ☞ CHORRO : **A chorros** (INF.).
d. Atar a alguien **de pies y manos** : ☞ PIE.
e. Bajo mano : ☞ ESCONDER : **A escondidas**.
f. Caerle algo a alguien **en las manos** : ☞ CIELO : **Llover/caer** algo **del cielo**.
g. Caerse algo **de las manos** (INF.) : (aplicado a un texto) ser de lectura farragosa o complicada. *Su tesis era muy buena, pero el libro que ha publicado sobre el mismo tema se cae de las manos* ❐ (referitor la un text) a fi o lectură dificilă sau complicată ; **a fi de necitit** ; **a cădea din mână**. *Teza sa era foarte bună, dar cartea cu aceeași temă pe care a publicat-o este de necitit.*
h. Cargar alguien **la mano** : resultar excesivamente severo. *Cargó la mano en los exámenes finales porque habíamos faltado demasiado a sus clases* ❐ a fi excesiv de sever ; **a tăia în carne vie**. *Pentru că se lipsea de la cursurile sale, a tăiat în carne vie la examenele finale* (☞ SANGRE : **A sangre y fuego**).
i. (Coger/pillar...) a alguien **con las manos en la masa** : (sorprenderlo) en plena ejecución de algo prohibido. *Los cogieron con las manos en la masa mientras vaciaban la tienda* ❐ (a surprinde) pe cineva făcând un lucru interzis ; **(a prinde)** pe cineva **cu mâța în sac/cu ocaua mică/asupra faptului/în flagrant delict**. *I-au prins asupra faptului în timp ce goleau magazinul.*
j. Con la mano en el corazón : ☞ CORAZÓN : **Con el corazón en la mano**.
k. De primera mano : **1.** (aplicado a un objeto) por estrenar. *Es una fotocopiadora de primera mano, así que úsala cuanto quieras y sin ningún miedo* ; **2.** (aplicado a una información) procedente de su fuente original, sin mediación o intromisión de nadie. *Las encuestas se basaron en datos obtenidos de primera mano* ❐ **1.** (referitor la un obiect) nou, încă nefolosit ; **nou-nouț**. *Este un xerox nou-nouț, așa că folosește-l cât vrei și fără teamă* ; **2.** (referitor la o informație) care provine din sursa originală, fără intermediere sau imixtiune străină ; **de prima mână**. *Anchetele s-au bazat pe informații de prima mână.*

l. Dejado de la mano de Dios (INF.) : ☞ DIOS.
m. De segunda mano ; **de ocasión** : previamente vendido o usado. *Se vuelve loco visitando tiendas de ropa de segunda mano* ❐ anterior vândut sau folosit ; **la mâna a doua** ; **de ocazie**. *Înnebunește vizitând magazinele de haine la mâna a doua.*
n. Echarle **mano** a alguien (INF.) : ☞ GUANTE : **Echar**le a alguien **el guante** (INF.).
o. Echarle **una mano** a alguien : ☞ CABLE : **Echar**le **un cable** a alguien.
p. Ensuciarse alguien **las manos** : implicarse en un asunto ilegal. *Se hizo con una fortuna enorme, pero acabó ensuciándose las manos con el tráfico de estupefacientes* ❐ a se implica în ceva ilegal ; **a-și murdări mâinile**. *Deși avea o avere uriașă, și-a murdărit mâinile cu traficul de stupefiante.*
q. Escapár(se)le algo a alguien **de las manos** : **1.** dejar pasar una ocasión excelente. *Se convocó el puesto, pero no estuvo atento y se le acabó escapando de las manos* ; **2.** perder del control sobre algo/alguien (☞ RIENDA : **Perder** alguien **las riendas de** algo/alguien). *Ya desde pequeñita a sus padres se les escapó su educación de las manos* ❐ **1.** a lăsa să treacă o ocazie excelentă ; **a scăpa din mână o (bună) ocazie**. *S-a scos postul la concurs, dar n-a fost atent și până la urmă a scăpat din mână ocazia* ; **2.** a pierde controlul asupra unui lucru sau asupra cuiva ; **a scăpa din mână** ceva/pe cineva ; **a(-i) scăpa hățurile din mână**. *Părinții au scăpat hățurile din mână în ceea ce privește educația ei încă de când era mică.*
r. (Estar) alguien **con una mano delante y otra detrás** (INF.) : ☞ BOCA : **No tener** alguien **(ni) para un bocado** (INF.).
s. (Estar) alguien **en manos de/a merced de** algo/alguien : depender de su voluntad. *Siento no poder tomar ninguna decisión, pero estoy en manos del director* ❐ a depinde de voința cuiva ; **a fi în mâinile** cuiva ; **a fi la bunul plac** al cuiva. *Regret să nu pot lua o nici o hotărâre, dar sunt la mâna directorului* (☞ PUÑO : **Tener** a alguien **en un puño**).
t. (Estar/quedarse) alguien **mano sobre mano** : ☞ BRAZO : **(Estar/quedarse)** alguien **de brazos cruzados**.
u. Frotarse alguien **las manos** : mostrar satisfacción por algo. *Cuando supo que publicarían su libro, empezó a frotarse las manos* ❐ a manifesta satisfacție pentru ceva ; **a-și freca mâinile**. *Când a aflat că îi va apărea cartea, a început să-și frece mâinile de bucurie.*

v. (Ir) algo **de mano en mano**: (circular) de modo sucesivo de una persona a otra. *Hay un único ejemplar y os recuerdo que su lectura es obligatoria, así que espero que vaya de mano en mano hasta el día del examen* ❑ (a circula) succesiv de la om la om; **din mână în mână**. *Există un singur exemplar al acestei cărți și, întrucât lectura este obligatorie, sper că până la data examenului va circula din mână în mână.*

w. Írsele a alguien **la mano**: excederse en un determinado comportamiento. *En lugar de castigarlo verbalmente se le fue la mano y le infringió una soberana paliza* ❑ a întrece măsura într-o anumită împrejurare; **a-i scăpa** cuiva **mâna**; **a merge prea departe**; **a sări peste cal**. *În loc să-l pedepsească verbal, a mers prea departe și i-a administrat o bătaie serioasă.*

x. Irse/volver alguien (de un lugar) **con las manos vacías/de vacío**: no obtener el resultado que se pretendía. *No consiguió convencer a los inversores extranjeros y volvió con las manos vacías* ❑ a nu obține rezultatul scontat; **a nu-și atinge scopul**. *N-a reușit să-i convingă pe investitorii străini și nu și-a atins scopul* (☞ RABO: **Con el rabo entre las piernas** [INF.]).

y. Lavarse alguien **las manos (como Pilatos)**: declinar cualquier responsabilidad en un asunto. *También el contable era responsable de la difícil situación de la empresa, pero se lavó las manos sin ningún escrúpulo* ❑ a-și declina orice răspundere; **a se spăla pe mâini**. *De situația grea a firmei era vinovat și contabilul, dar el s-a spălat pe mâini fără nici un scrupul.*

z. Levantarle a alguien **la mano**: amenazar. *¡Cómo te atreves a levantarle la mano nada menos que al abuelo!* ❑ a amenința pe cineva; **a ridica mâna/brațul asupra** cuiva. *Cum îndrăznești să ridici mâna tocmai asupra bunicului?*

aa. Llegar/venir a las manos: degenerar una discusión en pelea. *No pudieron controlar su indignación y llegaron a las manos* ❑ a degenera o discuție într-o bătaie; **a se ajunge la pumni/bătaie**; **a se lăsa cu bătaie**. *N-a putut să-și stăpânească indignarea și s-a ajuns la pumni.*

bb. Llevarse alguien **las manos a la cabeza** (INF.): **1.** ☞ BOCA: **Dejar** a alguien/**quedarse** alguien **con la boca abierta** (INF.); **2.** ☞ GRITO: **Poner** alguien **el grito en el cielo**.

cc. Mano a mano: ☞ CODO: **Codo con codo**.

dd. ¡Manos a la obra!: expresión mediante la que se exhorta al trabajo. *Queda mucho por hacer y no tenemos mucho tiempo, así que ¡manos a la obra!* ❑ expresie prin care se îndeamnă la lucru; **la treabă!**; **la muncă!** *Sunt multe de făcut și nu prea avem timp, așa că la treabă!*

ee. Meter alguien **la mano en** algo (INF.): aprovecharse ilegalmente. *Si las cuentas no salen será porque algún empleado ha metido la mano, ¿o no?* ❑ a profita ilegal de ceva; **a pune mâna**; **a-și băga mâna**. *Dacă socotelile nu ies, o fi pentru că vreun angajat și-a băgat mâna, nu-i așa?* (☞ BOTE: **Chupar** alguien **del bote** [INF.]; TAJADA: **Sacar** alguien **tajada de** algo [INF.]).

ff. Meterle mano a alguien (VULG.): tocar o acariciar a alguien en sus zonas íntimas. *El vigilante lo sorprendió metiéndole mano a una chica en el parque* ❑ a atinge/a mângâia pe cineva în locuri intime; VULG.: a pipăi pe cineva. *Paznicul l-a surprins în timp ce pipăia o fată în parc.*

gg. No saber alguien **dónde tiene la mano derecha** (INF.): ☞ BLANCO: **No distinguir** alguien **lo blanco de lo negro (1)** (INF.).

hh. Obrar algo **en manos/poder de** alguien (ambas FORM.): estar en su posesión. *Toda la documentación obra en poder de mis abogados* ❑ a fi în posesia cuiva; a **fi în mâinile/puterea** cuiva. *Toate actele sunt în mâinile avocaților mei.*

ii. Ofrecer alguien **la mano**: ☞ **Tender/ofrecer** alguien **la mano**.

jj. Pedir la mano (de una mujer): solicitar formalmente a una mujer para el matrimonio. *Si me quieres de verdad, tendrás que pedirle a mi padre mi mano* ❑ a cere în căsătorie o femeie în mod oficial; **a cere mâna** (unei femei). *Dacă mă iubești cu adevărat, va trebui să-i ceri tatei mâna mea.*

kk. Poder contar(se) algo **con los dedos de una mano**: ☞ HABA: **Ser habas contadas**.

ll. Ponerle a alguien **la mano encima** (INF.): ☞ GUANTE: **Echarle** a alguien **el guante** (INF.).

mm. Poner alguien **la mano en el fuego** por algo/alguien: mostrar seguridad/confianza total en la rectitud o verdad de algo/alguien. *Pongo la mano en el fuego por Eloy: él jamás haría una cosa así* ❑ a fi sigur de, a avea încredere totală în corectitudinea sau adevărul unei persoane sau a unui lucru; **a băga/a pune mâna în foc**; **a-și pune/da capul**. *Pentru Eloy bag mâna în foc, el niciodată n-ar face așa ceva.*

nn. Ponerse alguien **en manos de** alguien: confiar plenamente. *De esto no tengo ni idea, así que gustosamente me pongo en tus manos* ❑ a avea încredere totală în cineva; **a se lăsa în/pe mâinile** cuiva. *Despre asta nu știu nimic, așa că mă las pe mâinile tale.*

oo. Ponerse alguien **manos a la obra**: empezar a trabajar. *A las seis de la mañana ya se habían puesto manos a la obra* ❑ a se apuca să muncească; **a se pune pe treabă/muncă**; **a pune mâna pe treabă**. *La șase dimineața, deja se puseseră pe muncă.*

pp. **Quitarse** algo **de las manos**: (aplicado a un objeto) ser deseado y disputado por muchas personas. *El disco era tan bueno que la gente se lo quitaba de las manos* ❐ (referitor la un obiect) a fi dorit şi disputat de mai multe persoane; **a-şi smulge** ceva **din mâini**. *Discul era atât de bun, încât, pur şi simplu, oamenii şi-l smulgeau din mâini unii altora.*

qq. **(Ser)** alguien **la mano derecha de** alguien: (ser) la persona de máxima confianza. *El director no está, pero yo soy su mano derecha y puedo atenderte igual de bien* ❐ (a fi) persoana de încredere a cuiva; **(a fi) mâna dreaptă** a cuiva. *Eu sunt mâna dreaptă a directorului, aşa că, în lipsa lui, pot să mă ocup la fel de bine de tine.*

rr. **(Ser)** algo **mano de santo/la purga de San Benito** (ambas INF.): (ser) de eficacia teraupéutica segura. *Tómate un vasito de leche caliente con miel antes de acostarte y ya verás como se te pasa: ¡es mano de santo!* ❐ (a fi) de o eficienţă terapeutică sigură; **a lua durerea cu mâna**; **(a fi) medicament curat/sănătate curată**. *Ia un pahar de lapte fierbinte cu miere la culcare şi o să vezi cum îţi ia durerea cu mâna!*

ss. **Tender/ofrecer** alguien **la mano**: ofrecer ayuda. *Gracias por tenderme la mano y querer estar conmigo en momentos como éste* ❐ a oferi ajutor; **a întinde o mână**; **a oferi sprijinul**; **a pune umărul**. *Mulţumesc că mi-ai întins o mână şi că ai vrut să fii cu mine în asemenea momente.*

tt. **Tener** algo **a mano/al alcance de la mano**: tenerlo cerca. *Si tienes a mano la agenda, dame, por favor, el teléfono de Alina* ❐ a avea ceva aproape; **a avea/a-i fi** ceva **la îndemână**. *Dacă ai agenda la îndemână, dă-mi, te rog, numărul Alinei* (☞ HUEVO: **A huevo** [VULG.]; BANDEJA: **Poner/servir** algo **en bandeja**).

uu. **(Tener)** alguien **buena mano**; **darse** alguien **traza en** algo: ser diestro. *Habla con mi hermano, que tiene buena mano con la mecánica y puede ayudarte* ❐ (a fi) îndemânatic; **a avea mână bună/îndemânare la**. *Vorbeşte cu fratele meu, care are îndemânare la mecanică şi poate să te ajute* (☞ MANCO: **No ser** alguien **manco** [INF.]).

vv. **(Tener)** alguien **(mucha) mano izquierda** (TAUROM.): (manejarse con) tacto y habilidad en situaciones adversas. *No os preocupéis por su reunión con el director: tiene mucha mano izquierda y sabrá arreglárselas* ❐ (a se descurca cu) tact şi abilitate în situaţii defavorabile; **a avea tact**; **a o scoate cu bine la capăt**; **a fi iscusit**. *Nu vă faceţi griji pentru întâlnirea lui cu directorul, ştie el s-o scoată cu bine la capăt.*

ww. **Traer**(se) algo **entre manos**: ocuparse de algo. *Lleva mucho sin pasar por mi casa, así que últimamente no sé qué se trae entre manos* ❐ a se ocupa cu ceva; INF.: **a învârti** ceva. *N-a mai trecut de mult pe la mine, aşa că în ultima vreme nu ştiu ce mai învârte.*

xx. **Untarle** a alguien **la mano** (INF.): sobornarlo. *Si quieres que ganemos, tendremos que untarle la mano al árbitro* ❐ a mitui pe cineva; **a unge osia/ochii** cuiva; **a unge** pe cineva **cu miere**; **a da şpagă**. *Dacă vrei să câştigăm, va trebui să ungem ochii arbitrului.*

yy. **(Votar)** alguien algo **a mano alzada**: (votar) levantando la mano. *Se trata de una propuesta simple, así que podemos votar a mano alzada* ❐ (a vota) prin ridicarea mâinii. *Este o hotărâre simplă, aşa că putem vota prin ridicarea mâinii.*

MANTA (pătură)

a. **A manta** (INF.): ☞ CHORRO: **A chorros** (INF.).

b. **Liarse** alguien **la manta a la cabeza**; **echarse/tirarse** alguien **al monte**; **ponerse** alguien **el mundo por montera**; **tirar** alguien **por la calle del medio** (todas INF.): tomar por cuenta propia una decisión de importancia. *Si el lunes no he encontrado un trabajo, me lío la manta a la cabeza y me marcho a Nueva Zelanda* ❐ a lua pe cont propriu o hotărâre de importanţă; **a-şi lua lumea în cap**; **a face ce-l taie capul**. *Dacă luni nu găsesc serviciu, îmi iau lumea în cap şi plec în Noua Zeelandă.*

c. **Tirar** alguien **de la manta** (INF.): ☞ LIEBRE: **Levantar** alguien **la liebre** (INF.).

MANTILLA (mantilă; broboadă)

(Estar) algo **en mantillas**: ☞ EMBRIÓN: **(Estar)** algo **en embrión**.

MANZANA (măr)

Manzana de la discordia: causa de una discusión. *En todo estábamos de acuerdo, salvo en la asignación de las vacaciones, que eran la manzana de la discordia* ❐ cauza unei dispute; **mărul discordiei**. *În toate eram de acord, în afară de repartizarea concediilor, care era mărul discordiei.*

MAPA (hartă)

a. **Borrar** algo/a alguien **del mapa**: aniquilar, hacer desaparecer. *Las oleadas enemigas fueron tan destructivas que borraron del mapa varios asentamientos autóctonos* ❐ a devasta, a face să dispară; **a şterge/a rade de pe hartă/de pe pământ/de pe faţa pământului**. *Năvălirile duşmane au fost atât de distrugătoare, încât au şters de pe hartă câteva aşezări autohtone.*

b. Desaparecer algo/alguien **del mapa**: desaparecer sin dejar rastro. *Asaltaron el banco, escaparon de la policía y desaparecieron del mapa* ❐ **a dispărea fără urmă**; **a dispărea de parcă l-a înghițit pământul**. *Au jefuit banca, au reușit să evite poliția și au dispărut fără urmă.*

MÁQUINA (mașină)

A toda máquina (INF.): ☞ GAS: **A todo gas** (INF.).

MAR (mare)

a. A mares: ☞ CHORRO: **A chorros** (INF.).
b. Hacerse a la mar: ☞ ANCLA: **Levar anclas (1)**.

MARCA (marcă)

De marca mayor: ☞ FILA: **De primera fila.**

MARCHA (marș)

a. A marchas forzadas; **a uña de caballo**: con gran prisa e intensidad. *Nos dieron un ultimátum para presentar el proyecto de fin de carrera y nos vimos obligados a hacerlo a marchas forzadas* ❐ cu mare grabă și intensitate; **în marș forțat**. *Ne-au dat un ultimatum ca să depunem lucrările de licență și am fost obligați să le terminăm în marș forțat.*
b. A toda marcha (INF.): ☞ GAS: **A todo gas** (INF.).
c. Sobre la marcha: de modo apresurado y paralelo a otra actividad. *No os quejéis: aún os queda tiempo y, además, es una traducción que se hace sobre la marcha* ❐ în grabă și în paralel cu altă activitate; **din mers**. *Nu vă plângeți, mai este timp și, în plus, este o traducere care poate fi făcută din mers.*
d. Tener alguien **marcha**: estar inclinado a la diversión. *Aparentemente es un chico muy serio, pero ni te imaginas la marcha que tiene* ❐ a fi înclinat spre distracție; **a fi pus pe glume/pe șotii**; **a fi om de viață**. *Aparent, este un băiat foarte serios, dar nici nu-ți închipui cât e de pus pe șotii.*

MARGARITA (margaretă)

Echarles alguien **margaritas a los cerdos**: ofrecer con delicadeza algo valioso a quien, por su falta de sensibilidad, no es capaz de apreciar ni el gesto ni el regalo. *Regalarle precisamente a él un álbum tan espléndido es como echarle margaritas a los cerdos* ❐ a oferi cu delicatețe ceva prețios unei persoane lipsite de sensibilitate, incapabilă să aprecieze gestul și darul; **a arunca mărgăritare la porci**; **a strica orzul pe gâște**. *Este inutil să-i oferi tocmai lui acest album splendid, arunci mărgăritare la porci.*

MARGEN (marjă)

Estar/quedarse... alguien **al margen de** algo: ☞ ENTRAR: **No/ni entrar ni salir** alguien **en** algo.

MARICASTAÑA (personaje proverbial que simboliza una antigüedad remota ❐ personaj proverbial, simbol al vremurilor îndepărtate)

(Tiempos) de Maricastaña (INF.): ☞ AÑO: **El año de la polca** (INF.).

MARIMORENA (< María Morena, tabernera de Madrid conocida por su carácter irascible y por haber protagonizado, a raíz de los continuos escándalos originados en su taberna, un pleito memorable ❐ < María Morena, crâșmăriță din Madrid, cunoscută atât pentru caracterul ei irascibil, cât și pentru că a fost eroina unui memorabil proces, datorat nesfârșitelor scandaluri iscate în cârciumă; încăierare)

Armar alguien **la marimorena** (INF.): ☞ ARMAR: **Armarla** alguien (INF.).

MARMOTA (marmotă)

Dormir alguien **como una marmota** (INF.): ☞ CEPORRO: **Dormir** alguien **como un ceporro** (INF.).

MARRAS (cu pricina)

De marras (FORM.): (aplicado a algo/alguien que es, o ha sido, objeto de discusión) suficientemente comentado. *A ver si acabo de una vez con el informe de marras* ❐ (referitor la ceva/cineva care este, sau a fost, obiect de discuție) deja discutat, despre care a fost vorba; **cu pricina**. *Sper să termin odată raportul cu pricina.*

MÁS (mai)

a. Estar alguien **de más**: sobrar. *Basta con que nos reunamos nosotros: considero que el director está de más* ❐ (referitor la persoane) **a fi în plus**. *E suficient dacă ne întâlnim noi, consider că directorul e în plus.*
b. El que más, el que menos: ☞ **Quien más quien menos.**
c. Quien más quien menos; **el que más, el que menos**: casi todo el mundo. *No exageres las cosas: quien más quien menos ha sufrido alguna vez un desengaño amoroso* ❐ **mai toată lumea**;

care mai de care. *Nu exagera lucrurile, mai toată lumea a avut vreodată o dezamăgire în dragoste.*
d. Sin más ni más: inopinadamente, sin mediar ningún aviso. *Entraron sin más ni más en el despacho del decano con el firme propósito de llevar a cabo una inspección* ❐ inopinat; **pe neașteptate**; **nici una, nici două**; **fără de veste**. *Au intrat pe neașteptate în biroul directorului, cu scopul ferm de a face o inspecție.*
e. Tener dos o más personas **sus más y sus menos**: tener roces, desencuentros o discusiones. *Ahora se llevan de maravilla, pero en el pasado tuvieron sus más y sus menos* ❐ a avea fricțiuni, dezacorduri sau discuții, a avea neînțelegeri. *Acum se împacă de minune, dar în trecut au avut neînțelegeri.*

MASA (masă)

En masa: en conjunto. *Fue una manifestación en masa que dejó entrever el acuerdo casi unánimo de los estudiantes* ❐ în grup; **în masă**. *A fost o manifestație în masă, care a lăsat să se întrezărească acordul aproape unanim al studenților.*

MATAR (a omorî)

a. Estar con alguien **a matar** (INF.): estar terriblemente enfadado con alguien. *No es el momento para que le hables de ella, sabiendo como sabes que están a matar* ❐ a fi teribil de supărat pe cineva; **a fi la cuțite cu** cineva. *Nu este momentul să-i vorbești despre ea, când știi prea bine că sunt la cuțite.*
b. (Llevarse/estar) dos personas **a matar** (INF.): ☞ PERRO: **(Llevarse/estar)** dos personas **como el perro y el gato** (INF.).
c. Matar alguien **el gusanillo** (INF.): ☞ GUSANILLO.
d. Matarlas alguien **callando** (INF.): realizar algo indebido manteniendo una imagen de inocencia. *Te parecerá un buen chico, pero las mata callando* ❐ a face ceva nepermis, păstrând o aparență de nevinovăție; **a face pe sfântul/pe mironosița**; **a fi mâță blândă (care zgârie rău)**. *O să-ți pară un băiat bun, dar te avertizez că e o mâță blândă care zgârie rău* (☞ MOSQUITO: **Ser** alguien **una mosquita muerta** [INF.]).
e. Matar alguien **la gallina de los huevos de oro**: agotar o destruir, por codicia, la fuente de un beneficio. *Nuestros clientes son muchos y puntuales en el pago: si aumentamos las tasas, mataríamos la gallina de los huevos de oro* ❐ a epuiza sau distruge, din lăcomie, sursa unui beneficiu; **a omorî găina cu ouă de aur**. *Clienții noștri sunt mulți și punctuali la plată; dacă mărim taxele, ar însemna să omorâm găina cu ouă de aur.*
f. Tirar alguien **a matar** (INF.): ☞ BALA: **Tirar** alguien **con bala** (INF.).

MATERIA (materie)

Entrar alguien **en materia**: (aplicado a una lección, debate, discurso...) iniciar un asunto una vez finalizados los preparativos. *Tras esta visión de conjunto, entremos ahora en materia continuando con la lección de ayer* ❐ (referitor la o lecție, dezbatere, discurs...) a începe subiectul propriu-zis, după preparative; **a intra în materie**; **a trece la subiect**. *După această privire de ansamblu, să intrăm în materie continuând lecția de ieri.*

MAYOR (mai mare)

a. (Comprar/vender) alguien algo **al por mayor**: (comprar/vender) en grandes cantidades. *Toda esta zona vive del comercio al por mayor, gracias a los grandes almacenes que se han abierto por aquí* ❐ (a cumpăra/a vinde) în cantități mari; **cu ridicata**; **en gros**. *Toată această zonă trăiește din comerțul en gros, datorită marilor depozite care s-au deschis pe aici* (☞ MENOR: **[Comprar/vender]** alguien algo **al por menor**).
b. Ir/pasar algo **a mayores**: (aplicado a algo negativo) adquirir una mayor envergadura. *Al ver que la cosa pasaba a mayores, el estafador huyó del país* ❐ (referitor la ceva negativ) a căpăta o mai mare anvergură; **a lua proporții**; **a se îngroșa gluma**. *Văzând că se îngroașă gluma, escrocul a fugit din țară* (☞ SANGRE: **No llegar la sangre al río**).

MECHA (fitil)

A toda mecha (INF.): ☞ GAS: **A todo gas** (INF.).

MEDALLA (medalie)

Colgarse/ponerse alguien **medallas** (INF.): ☞ ABUELA: **No tener/no necesitar** alguien **abuela** (INF.).

MEDIDA (măsură)

Tomar alguien **medidas**: actuar con el fin de aplacar un problema. *Ante la indisciplina general de la clase, se vio obligado a tomar medidas drásticas* ❐ a acționa cu scopul de a ameliora sau bloca ceva; **a lua măsuri**. *A fost obligat să ia măsuri drastice în legătură cu indisciplina generală a clasei.*

MÉDULA (măduvă)

Hasta la médula/los tuétanos: (aplicado a un estado afectivo) profundamente. *Por lo que se ve, están enamorados hasta la médula* ❐ (referitor la o stare afectivă) în profunzime, profund; **până în**

măduva oaselor. *După toate aparențele, sunt îndrăgostiți până în măduva oaselor.*

MEDIO (jumătate)

a. A medias: inacabado. *Apremiados por el tiempo, han tenido que dejar a medias la reparación del baño, pero han prometido que vienen mañana* ❐ neterminat; **pe jumătate**. *Din cauza lipsei de timp, au făcut reparația băii pe jumătate, dar au promis că vin mâine.*
b. De medio a medio: completamente. *Te engañas de medio a medio si piensas que te tengo envidia* ❐ complet, total; **în întregime**; **de la cap la coadă**; **cu totul**. *Te înșeli cu totul dacă crezi că eu te invidiez.*
c. Quitarse algo/a alguien **de en medio**: ☞ ENCIMA: **Quitarse** algo/a alguien **de encima**.

MEJOR (mai bine)

Mejor que mejor; **miel sobre hojuelas**: mucho mejor. *Ven, y si te traes a tu hermano a la fiesta, mejor que mejor* ❐ mult mai bine; **cu atât mai bine**; **mai bine nici că se poate**. *Vino și, dacă îți aduci fratele la petrecere, cu atât mai bine.*

MEJORAR (a îmbunătăți)

Mejorando lo presente (FORM.): fórmula (de cortesía) mediante la cual se le asegura al interlocutor su neta superioridad con relación a una determinada cuestión. *Su inteligencia y habilidad son excelentes, mejorando lo presente* ❐ formulă (de politețe) prin care interlocutorul e asigurat că este (net) superior într-o anumită privință; **dar nu în aceeași măsură ca tine/dumneavoastră**; **dar nu se compară cu tine/dumneavoastră**. *Desigur, este inteligent și îndemânatic, dar nu se compară cu dumneavoastră.*

MELLA (știrbitură)

Hacer algo/alguien **mella en** algo: deteriorarlo. *Tantos fracasos acumulados han hecho mella en su carácter, cada vez más pesimista y resignado* ❐ a deteriora ceva; **a avea efecte negative**; **a lăsa urme**. *Atâtea eșecuri acumulate au lăsat urme în psihicul său, fiecare făcându-l mai pesimist și mai resemnat.*

MEMORIA (memorie)

a. De memoria: ☞ AVEMARÍA: **Como el avemaría** (INF.).
b. Hacer alguien **memoria**: tratar de recordar algo. *Haz un poco de memoria, a ver si te acuerdas de dónde dejaste las llaves* ❐ a

încerca să-și amintească ceva; **a-și răscoli memoria**. *Răscolește-ți memoria, să vedem dacă îți amintești unde ai lăsat cheile.*
c. Refrescarle a alguien **la memoria**: recordarle algo. *Si usted dice que no se acuerda, puedo refrescarle la memoria con algunas fotografías* ❐ a-i aminti ceva cuiva; **a împrospăta** cuiva **memoria**. *Dacă dumneavoastră spuneți că nu vă mai amintiți, pot să vă împrospătez memoria cu niște poze.*
d. (Ser) alguien **flaco de memoria**: tener mala memoria. *Para cosas tan banales, tú lo sabes, soy bastante flaco de memoria* ❐ a avea o memorie slabă/scurtă; **a nu avea ținere de minte**; INF.: **a uita de la mână până la gură**. *Când e vorba de lucruri atât de mărunte, știi bine că uit de la mână până la gură.*
e. Tener alguien **(una) memoria de elefante** (INF.): tener (una) muy buena memoria. *Pregúntaselo a tu padre, cariño, que ya sabes que para el dinero tiene una memoria de elefante* ❐ a avea o memorie foarte bună; **a avea o memorie de elefant**. *Întreabă-l pe tatăl tău, drăguțule, știi că în materie de bani are o memorie de elefant.*
f. Traer alguien algo **a la memoria**: recordar. *En estos momentos tan emotivos, querría traer a la memoria la nueva biografía dedicada a nuestro autor* ❐ a aminti; **a aduce aminte**. *În aceste momente atât de emoționante, vreau să vă aduc aminte noua biografie închinată autorului nostru.*
g. Venir algo **a la memoria de** alguien: recordar algo súbitamente. *Justo ahora me viene a la memoria la dulce imagen de tu mamá recogiendo margaritas en la pradera* ❐ a-și aminti brusc; **a-i veni în minte/memorie**. *Chiar acum îmi vine în minte imaginea suavă a mamei tale culegând margarete pe câmp.*

MENOR (mai mic/minor)

(Comprar/vender) alguien algo **al por menor**: (comprar) por unidades. *En casi todas las tiendas la mercancía se vende al por menor* ❐ (a cumpăra/a vinde) cu bucata; **cu amănuntul**; **în detaliu**. *La aproape toate magazinele, mărfurile se vând cu amănuntul* (☞ MAYOR: **[Comprar/vender]** alguien algo **al por mayor**).

MENOS (mai puțin)

a. Echar algo/a alguien **de menos/en falta**: sentir su ausencia. *Pensaba que te echaría más de menos y, sin embargo, no ha sido tan grave* ❐ a simți absența a ceva/cuiva; **a simți lipsa** a ceva/cuiva; **a duce dorul** a ceva/cuiva. *Credeam că îți voi duce dorul mai tare și totuși n-a fost așa grav.*
b. No ser algo **para menos**: 1. ser del mismo valor o calidad que lo anteriormente citado. *Tu casa es hermosa, pero la de Ingrid no*

es para menos; **2.** ser esperable. *No es para menos que lo despidieran del trabajo después de haber conspirado contra la dirección de la empresa* ❐ **1.** a fi de aceeaşi valoare/calitate cu ceva la care ne-am referit anterior; **a nu fi mai puţin/prejos**. *Casa ta e frumoasă, dar nici cea a lui Ingrid nu e mai prejos*; **2.** a fi ceva de aşteptat/firesc; **a fi de (la sine) înţeles**. *Este de la sine înţeles că l-au concediat, după ce a conspirat împotriva conducerii firmei.*
c. Venir algo/alguien **a menos**; **no ser** algo/alguien **ni sombra de lo que era**: haber empeorado/decaído de modo evidente. *Sus conferencias, aunque interesantes, no son ni sombra de lo que eran* ❐ a fi evident înrăutăţit/degradat; **a fi/a rămâne (doar) o umbră din ce era**; **a nu fi nici pe departe ce era**; **a fi departe de ce a fost odată**. *Conferinţele sale, încă interesante, sunt doar o umbră a celor de altădată.*

MENTE (minte)

Tener alguien algo **en mente**: ser consciente de algo. *No te inquietes, mi amor, que tengo en mente que mañana es el cumpleaños de tu madre* ❐ a fi conştient de ceva; **a avea** ceva **în minte**. *Nu te nelinişti, dragă, de câteva zile am în minte faptul că mâine e ziua mamei tale.*

MERCED (favoare)

(Estar) alguien **a merced de** algo/alguien: **1.** (aplicado a personas) ☞ MANO: **(Estar)** alguien **en manos de** algo/alguien; **2.** (aplicado a cosas) (estar) a discreción de algo. *Con las velas y el mástil destrozados, la embarcación se hallaba a merced de los elementos* ❐ **1.** (referitor la persoane) ☞ MANO: **(Estar)** alguien **en manos de** algo/alguien; **2.** (referitor la lucruri) **(a fi) în voia** a ceva/**la discreţia** unor lucruri. *Cu catargul şi pânzele distruse, ambarcaţiunea era la discreţia elementelor naturii.*

MERECER (a merita)

a. Darle a alguien **su merecido**: castigarlo conforme a la gravedad de su falta. *Como se portó muy mal con el abuelo, su padre le dio su merecido* ❐ a pedepsi pe cineva conform cu gravitatea greşelii; **a da** cuiva **pedeapsa meritată**; **a da după faptă şi răsplată**. *Din cauză că s-a purtat urât cu bunicul, tatăl i-a dat pedeapsa meritată.*
b. Llevarse alguien **su merecido**; INF.: **saber** alguien **lo que es bueno**; **cargárselas** alguien: sufrir un castigo acorde con la gravedad de su falta. *Tras agredir al profesor, se llevó su merecido, siendo expulsado del colegio* ❐ a suferi o pedeapsă conform cu

gravitatea greşelii; **a-şi merita pedeapsa**; **a-şi primi răsplata**; **a primi ce i se cuvine**; **a primi, după faptă, şi răsplată**. *După ce l-a lovit pe profesor a fost eliminat de şcoală, dar şi-a meritat pedeapsa* (☞ PEINE: **Enterarse** alguien **de lo que vale un peine** [INF.]; PELO: **Caérsele** a alguien **el pelo** [INF.]).

MÉRITO (merit)

Hacer alguien **méritos**: esforzarse en la consecución de un objetivo. *Hace méritos para ganarse el favor del profesor, presentando voluntariamente todo tipo de trabajos* ❐ a se strădui în atingerea unui scop; **a-şi face un merit din** ceva. *Şi-a făcut un merit din a prezenta în mod voluntar tot felul de lucrări pentru a câştiga favoarea profesorului.*

MESA (masă)

a. (Comer) alguien **a mesa puesta/a mesa y mantel/a pan y cuchillo**: (comer) a costa de otro. *Usa mi coche, come a mesa y mantel en mi casa y aún no se da por contento* ❐ (a mânca) **pe buzunarul** altcuiva; **pe socoteala/barba** altcuiva. *Foloseşte maşina mea, mănâncă pe buzunarul meu şi nu pare să se mulţumească cu atât.*
b. (Comer) alguien **a mesa y mantel**: ☞ **(Comer)** alguien **a mesa puesta**.
c. Poner alguien **la mesa**: preparar la mesa para una comida. *Es la hora de la comida, así que Teresa, pon la mesa* ❐ a pregăti masa pentru servitul mâncării; **a pune masa**. *Este ora cinei, aşa că, Teresa, să pui masa.*
d. Poner alguien algo **sobre la mesa/sobre el tapete**: someter a discusión. *En la reunión de hoy se ha puesto sobre el tapete la situación de la lengua española en todas las escuelas de la ciudad* ❐ a supune discuţiei ceva; **a pune/a aduce pe tapet**; **a pune/a aduce în discuţie** ceva. *La şedinţa de azi, a fost pusă pe tapet situaţia limbii spaniole în toate şcolile din oraş.*
e. Quitar alguien **la mesa**: recoger la vajilla después de haber comido. *¿Quién es el niño precioso que ayuda a su madre a recoger la mesa?* ❐ a strânge vesela după servitul mesei; **a strânge masa**. *Şi acum, cine e copilul drăguţ care îşi ajută mama să strângă masa?*

METER (a băga)

a. A todo meter (INF.): ☞ GAS: **A todo gas** (INF.).
b. No saber alguien **dónde meterse** (INF.): ☞ ALMA: **Tener** alguien **el alma en un puño (2)**.
c. Meterse alguien **donde no lo llaman** (INF.): ☞ BAZA: **Meter** alguien **baza en** algo (INF.).

MICO (maimuță cu coadă lungă)

a. Hacer alguien **el mico** (INF.): ☞ INDIO: **Hacer** alguien **el indio** (INF.).
b. Volverse alguien **mico** (INF.): enloquecer. *Como no pongas un poco de orden en tu vida, te vas a volver mico, cariño* ❐ a înnebuni; **a-și pierde mințile**; **a-și ieși din minți**. *Dacă nu pui puțină ordine în viața ta, o să-ți pierzi mințile, dragul meu.*

MIEDO (frică)

De miedo (INF.): ☞ LINDO: **De lo lindo** (INF.).

MIEL (miere)

a. Dejar a alguien **con la miel en los labios**; INF.: **dejar** a alguien **con un palmo de narices**: privarle de un placer justo en el momento en que se disponía a degustarlo. *Se suspendió la recepción del embajador y todos se quedaron con la miel en los labios* ❐ a lipsi pe cineva de o plăcere tocmai când se pregătea să o deguste; **a lăsa** pe cineva **cu buzele umflate**. *A fost suspendată recepția ambasadorului și toți au rămas cu buzele umflate* (☞ COMPONER: **Quedarse compuesto y sin novia** [INF.]).
b. Miel sobre hojuelas: ☞ MEJOR: **Mejor que mejor**.

MIENTE (minte)

a. Ni por mientes (FORM.): ☞ MANERA: **De ninguna manera**.
b. Parar/poner alguien **mientes en** algo (FORM.): concentrarse o meditar sobre algo. *No es una simple anécdota, sino una cuestión en la que deberíamos parar mientes* ❐ a se concentra sau a medita asupra unui lucru; **a acorda atenție** unui lucru; **a-și îndrepta atenția** asupra unui lucru. *Nu e o simplă anecdotă, ci o problemă asupra căreia ar trebui să ne îndreptăm atenția.*
c. Traer/venir algo **a las mientes** (FORM.): recordar. *Aquel recital me trajo a las mientes mi corta etapa de cantautor* ❐ a aminti; **a aduce aminte**; **a (re)aduce în memorie**. *Acel recital mi-a adus aminte de scurta mea perioadă de cantautor.*

MIERDA (rahat [VULG.])

a. (Estar) alguien **hecho una mierda** (VULG.): **1.** ☞ ALMA: **No poder** alguien **(ni) con el alma**; **2.** ☞ CRISTO: **(Estar)** alguien **hecho un cristo** [INF.]).
b. Cogerse alguien **una mierda** (VULG.): ☞ MONA: **Cogerse/pillarse/agarrarse** alguien **una mona** (INF.).
c. Irse/mandar algo/(a) alguien **a la mierda** (VULG.): ☞ CUERNO: **Irse/mandar** algo/(a) alguien **al cuerno** (INF.).
d. ¡Y una mierda! (VULG.): ☞ HABLAR: **Ni hablar**.

MIGA (firimitură)

a. Hacer alguien **buenas/malas migas con** alguien: congeniar/no congeniar en una relación. *Han hecho tan buenas migas que suenan campanas de boda* ❐ a se împăca/a nu se împăca într-o relație; **a face casă bună/rea împreună**. *Fac casă bună împreună, așa că sunt zvonuri de nuntă.*
b. (Estar) alguien **hecho migas** (INF.): ☞ ALMA: **No poder** alguien **(ni) con el alma**.
c. Hacer(se) algo **migas** (INF.): ☞ AÑICO: **Hacer**(se) algo **añicos**.
d. Tener algo **(mucha) miga**: tener (mucha) sustancia. *Como músico es bastante mediocre, pero las letras de sus canciones tienen mucha miga* ❐ a avea (multă) substanță; **a avea (mult) miez**; **a fi plin de semnificație**. *Ca muzician este destul de mediocru, dar versurile cântecelor sale au mult miez* (☞ MOCO: **No ser** algo **moco de pavo** [INF.]).

MIL (mie)

a. Hacerle a alguien **las mil y una**: causarle innumerables problemas. *Con la burocracia siempre es igual: nos hacen las mil y una cada vez que solicitamos un puesto de colaborador* ❐ a provoca numeroase probleme cuiva; **a face** cuiva **o mie și una de probleme**. *Cu birocrația e mereu la fel, ne face o mie și una de probleme ori de câte ori cerem un post de colaborator* (☞ FAENA: **Hacerle** a alguien **una [buena] faena** [TAUROM.]).
b. Pasar alguien **las mil y una** (INF.): ☞ CAÍN: **Pasar** alguien **las de Caín** (INF.).

MINA (mină)

Mina (de oro): fuente de beneficios, conocimientos, información, etc. *Si te interesa el folclore, esta región es una verdadera mina de oro* ❐ sursă de beneficii, cunoștințe, informații etc.; **mină de aur**. *Dacă te interesează folclorul, regiunea asta e o adevărată mină de aur.*

MIRA (miră, cătare; țintă, scop)

Poner alguien **la(s) mira(s) en** algo: proponerse un objetivo. *Hemos puesto las miras en el examen de junio, así que hasta entonces tenemos que trabajar concienzudamente* ❐ a-și propune un obiectiv; **a pune ochii pe**; **a avea/a-și fixa ca/drept țintă/scop**. *Ne-am fixat ca țintă promovarea examenului din iunie, așa că până atunci trebuie să muncim conștiincios.*

MIRAR (a privi)

a. Mirándolo bien: valorando algo convenientemente. *Mirándolo bien, no te mereces la esposa que tienes* ❐ evaluând corect lucrurile, cântărind/socotind bine/corect. *Cântărind bine lucrurile, nu meriţi soţia pe care o ai.*

b. Mirar alguien **por** algo/alguien: preocuparse por algo/alguien. *Es normal que mires por tus intereses, pero deberías ser más generoso con tus compañeros* ❐ a se preocupa/a fi preocupat de ceva/cineva; **a-(şi) vedea de** ceva/cineva. *Este normal ca tu să-ţi vezi de interesele tale, dar ar trebui să fii un pic mai generos cu colegii tăi.*

c. Mirarse alguien **en** algo/alguien **(como en un espejo)**: sentir admiración o aprecio por algo/alguien. *Su trayectoria personal es como un espejo en el que todos deberíamos mirarnos* ❐ a simţi admiraţie sau stimă pentru ceva/cineva; **a fi o pildă/un exemplu**. *Traiectoria sa personală este o pildă pentru toţi.*

d. Ser algo **de mírame y no me toques** (INF.): ser muy frágil y/o delicado. *La cristalería, aunque preciosa, era de mírame y no me toques* ❐ a fi foarte fragil şi/sau delicat. *Cristalurile, pe cât sunt de preţioase, pe atât sunt de fragile.*

MISA (liturghie)

a. Como si dicen misa; que digan misa (ambas INF.): expresión mediante la que se evidencia el desinterés total por un asunto. *¿Que me critican por la espalda? Pues, ya ves, como si dicen misa...* ❐ expresie prin care se evidenţiază dezinteresul total pentru ceva; **a lăsa total indiferent**; INF.: **a-l durea în cot**. *Mă critică pe la spate? Uite că mă lasă total indiferent* (☞ BLEDO: **Importarle** algo a alguien **un bledo** [INF.]).

b. (Estar) alguien **como en misa**: (estar) en completo silencio. *Son buenos estudiantes, pero en las clases prácticas están todos como en misa* ❐ (a sta) într-o tăcere deplină; **a sta (tăcuţi) ca în/la biserică**. *Sunt studenţi buni, dar la cursurile practice stau tăcuţi ca la biserică.*

c. Estar alguien **en misa y repicando**: pretender realizar simultáneamente dos cosas incompatibles. *O ahorras y te compras el coche, o sigues con tus fiestas: lo que no puedes hacer es estar en misa y repicando* ❐ a pretinde să facă simultan două lucruri incompatibile; **a fi şi sătul şi cu slănina în pod**. *Ori strângi bani şi ai maşina, ori te ţii de petreceri; nu se poate să fii şi sătul şi cu slănina în pod.*

d. Ir algo **a misa**: ☞ HOJA: **No haber/tener** algo **(más) vuelta de hoja**.

e. No saber alguien **de la misa la media/la mitad** (INF.): ☞ IDEA: **No tener** alguien **ni (la más ligera/mínima/remota/ni la menor) idea**.

f. Que digan misa (INF.): ☞ **Como si dicen misa** (INF.).

MISMO (acelaşi)

a. Darle a alguien **lo mismo**; **serle** a alguien **lo mismo**: resultarle indiferente. *Me da lo mismo ir a la playa o al campo: lo único que quiero es irme de vacaciones* ❐ a-i fi indiferent; **a-i fi egal/totuna** cuiva. *Mi-e totuna dacă merg la mare sau la munte, singurul lucru pe care îl vreau este să plec în vacanţă.*

b. Estar/quedarse alguien **en las mismas**: no haber progresado lo más mínimo. *Llevamos dos días debatiendo el problema y estamos en las mismas* ❐ a nu progresa deloc; **a bate pasul/a sta pe loc**. *De două zile discutăm problema şi batem pasul pe loc* (☞ MORIR: **Ni se muere padre ni cenamos** [INF.]).

c. Serle a alguien **lo mismo**: ☞ **Darle** a alguien **lo mismo**.

MOCO (muci)

a. Haberle limpiado/quitado a alguien **los mocos** (INF.): haberlo criado desde la infancia. *Su abuela lo conoce mucho mejor que su madre, porque es la que, desde pequeño, le ha limpiado los mocos* ❐ a creşte pe cineva de mic (copil); **a şterge mucii** cuiva (când e mic). *Bunica sa îl cunoaşte mult mai bine decât mama, din cauză că ea i-a şters mucii de mic copil* (☞ PAPILLA: **Desde la primera papilla**).

b. Llorar alguien **a moco tendido** (INF.): ☞ LÁGRIMA: **Llorar** alguien **a lágrima viva**.

c. No ser algo **moco de pavo** (INF.): no carecer de importancia. *Las facturas demuestran que dormían en hoteles que no eran moco de pavo* ❐ a nu fi lipsit de importanţă; **a nu fi o nimica toată**; **a nu fi de ici, de colo**. *Facturile dovedesc că dormeau în hoteluri care nu erau de ici, de colo* (☞ MIGA: **Tener** algo **[mucha] miga**).

MOCHUELO (huhurez)

a. Cada mochuelo a su olivo: expresión mediante la que indicamos que, tras un momento de asueto, cada cual debe regresar a sus quehaceres. *Si queréis empezamos la fiesta a las ocho, pero, a las doce, cada mochuelo a su olivo* ❐ expresie prin care se precizează că, după un moment de relaxare, fiecare trebuie să se întoarcă la obligaţiile sale; **fiecare la ale sale/la treburile lui**. *Dacă vreţi, începem petrecerea la ora opt, dar, la douăsprezece, fiecare la treburile lui.*

b. Cargar alguien **con el mochuelo** (INF.): **1.** ☞ BAILAR: **Bailar** alguien **con la más fea** (INF.); **2.** ☞ CABEZA: **Ser** alguien **(la) cabeza de turco.**

MODA (modă)

a. (Estar) algo/alguien **de moda/a la orden del día/en boga/en el candelero**: (estar) de actualidad. *¿Y dices que vuelven a estar de moda esas horrible faldas pantalón?* ❑ (a fi) de actualitate; **a fi la modă/la ordinea zilei/în vogă.** *Şi spui că din nou sunt la modă aceste oribile fuste-pantalon?* (☞ ÚLTIMA: **[Estar/ir]** alguien **a la última**).
b. La última moda: ☞ GRITO: **El último grito.**

MOLLERA (creştetul capului)

(Ser) alguien **duro/cerrado de mollera/más terco que una mula** (ambas INF.): (ser) de una obstinación considerable. *No lograrás convencerlo de lo contrario: es tan duro de mollera como su difunto abuelo* ❑ (a fi) de o mare încăpăţânare; **(a fi) (ca un) catâr**; **a o ţine una şi bună**; **a o ţine pe a lui**; **a nu scoate** pe cineva **din ale lui.** *Nu vei reuşi să-l convingi de contrariu, este tot atât de catâr ca şi defunctul său bunic.*

MONA (aici: beţie)

a. Cogerse/pillarse/agarrarse alguien **una mona** (INF.); VULG.: **cogerse/pillarse/agarrarse** alguien **una mierda**: emborracharse. *Como gane el concurso, me pillo una mona de miedo* ❑ a se îmbăta; **a trage o beţie**; **a se face criţă/praf/pulbere.** *Dacă voi câştiga acest concurs, trag o beţie de speriat.*
b. Dormir alguien **la mona** (INF.): dormir la borrachera. *Te llamé al mediodía, pero creo que estabas durmiendo la mona* ❑ a dormi din cauza beţiei. *Te-am sunat la amiază, dar cred că dormeai din cauza beţiei.*

MONEDA (monedă)

Pagarle a alguien **con la misma moneda**: vengarse de alguien causándole un mal de la misma naturaleza que aquél sufrido. *Es tan rencoroso que te lo pagará con la misma moneda* ❑ a se răzbuna pe cineva făcându-i un rău de aceeaşi natură cu cel suferit; **a plăti** cuiva **cu aceeaşi monedă/cu vârf şi îndesat**; **a plăti** cuiva **poliţele.** *Este atât de ranchiunos, încât va plăti cu aceeaşi monedă.*

MONO (maimuţă)

a. El último mono (INF.): ☞ DIABLO: **Pobre diablo** (INF.).

b. (Estar/quedarse...) alguien **más pelado que el trasero de un mono** (INF.): ☞ BLANCA: **(Estar/quedarse...)** alguien **sin blanca** (INF.).
c. Mandar a alguien **a freír monas** (INF.): ☞ CUERNO: **Irse/mandar** algo/(a) alguien **al cuerno (1)** (INF.).
d. Poner a alguien **hecho una mona** (INF.): ☞ BURRO: **Poner** a alguien **a caer de un burro** (INF.).
e. ¿Tengo monos en la cara? (INF.): expresión mediante la que se muestra incomodidad ante una mirada insistente. *¿Te gusta tanto mi nuevo peinado, o es que tengo monos en la cara?* ❑ expresie prin care se manifestă incomoditatea provocată de o privire insistentă; **am coarne?.** *Ce mă priveşti aşa? Am coarne sau îţi place noua mea tunsoare?*

MONTAR (a monta)

a. Montárselo alguien **bien/mal** (INF.): organizarse bien/mal. *Se lo ha montado muy bien: trabaja sólo por las tardes y por las mañanas se dedica a estudiar* ❑ a se organiza/aranja bine sau rău. *S-a aranjat foarte bine: lucrează doar după-amiaza, iar dimineaţa se ocupă de studiu.*
b. Montárselo alguien **con** alguien (INF.): tener una relación amorosa pasajera. *Tengo la impresión de que se lo ha montado con Rita, pero ¿qué habrá visto en ella?* ❑ a avea o relaţie amoroasă sporadică cu cineva, a se cupla; **a se încurca cu** cineva; **a se întinde cu** cineva. *Am impresia că s-a încurcat cu Rita, ce-o fi văzut la ea?*

MONTE (munte)

a. Echarse/tirarse alguien **al monte** (INF.): ☞ MANTA: **Liarse** alguien **la manta a la cabeza** (INF.).
b. No todo el monte es orégano: ☞ ORO: **No es oro todo lo que reluce.**

MONTERA (pălărie de toreador)

Ponerse alguien **el mundo por montera** (TAUROM.; INF.): ☞ MANTA: **Liarse** alguien **la manta a la cabeza** (INF.).

MONTÓN (grămadă)

Del montón (INF.): ☞ CUARTO: **De tres al cuarto** (INF.).

MOÑO (coc)

a. Hasta el moño (INF.): ☞ COGOTE: **Hasta el cogote** (INF.).
b. Ponérsele algo a alguien **en el moño** (INF.): ☞ CABEZA: **Metérsele** algo a alguien **en la cabeza** (INF.).

MORADO (vioriu)

a. Pasarlas alguien **moradas** (INF.): ☞ CAÍN: **Pasar** alguien **las de Caín** (INF.).
b. Ponerse alguien **morado** (INF.): ☞ BOTAS: **Ponerse** alguien **las botas** (INF.).

MORCILLA (caltaboș)

Que te den morcilla (VULG.): expresión mediante la que se muestra rechazo o menosprecio hacia el interlocutor. *Te he dicho mil veces que no me interesa lo más mínimo: ¡Que te den morcilla a ti y a tus historias!* ❒ expresie prin care se manifestă respingere sau dispreț față de interlocutor; **du-te naibii/dracului**; **cară-te de aici**; **du-te de te plimbă**. *Ți-am spus de o mie de ori că nu mă interesează: du-te naibii cu poveștile tale!*

MORDER (a mușca)

Estar alguien **que muerde** (INF.): ☞ ESPUMA: **Echar** alguien **espuma por la boca** (INF.).

MORFEO (Morfeu)

Caer alguien **en los brazos de Morfeo**; INF.: **quedarse** alguien **frito/roque**: dormirse. *En cuanto me tumbé en la hamaca, caí en los brazos de Morfeo* ❒ a adormi; **a-l cuprinde/fura somnul**; **a cădea lat/lemn**; **a cădea în brațele lui Morfeu**. *Imediat ce m-am lăsat în hamac, m-a furat somnul* (☞ CEPORRO: **Dormir** alguien **como un ceporro** [INF.]; ÁNGEL: **Dormir** alguien **como un angelito**).

MORIR (a muri)

Ni se muere padre ni cenamos (INF.): expresión mediante la que se hace una referencia irónica al estancamiento de una situación. *Lleváis dos horas discutiendo sobre el lugar en el que reunirnos; aquí ni se muere padre ni cenamos...* ❒ expresie prin care se face o referință ironică la blocarea unei situații; **nici la deal, nici la vale**; **nici nu stăm, nici nu plecăm**; **a bate pasul pe loc**. *De două ore batem pasul pe loc și discutăm degeaba despre locul în care trebuie să ne adunăm* (☞ MISMO: **Estar/quedarse** alguien **en las mismas**).

MORO (maur)

Haber moros en la costa; **haber ropa tendida**: constatar la presencia inoportuna o peligrosa de alguien. *No me hables de esto justo ahora, ¿no ves que hay moros en la costa?* ❒ a constata o prezență inoportună sau periculoasă; **a fi dușmani/intruși de față**. *Nu-mi vorbi de asta tocmai acum, nu vezi că sunt intruși de față?*

MORRO (bot)

a. Echarle alguien **morro a** algo (INF.): ☞ CARA: **Echarle** alguien **cara a** algo (INF.).
b. (Caerse/darse) alguien **de morros** (INF.): ☞ BRUCES: **(Caerse/darse)** alguien **de bruces**.
c. (Estar/ponerse) alguien **de morros** (INF.): ☞ CATÓLICO: **No estar** alguien **muy católico** (INF.).
d. Por (todo) el morro (INF.): ☞ BALDE: **De balde** (INF.).

MOSCA (muscă)

a. Aburrir algo/alguien **a las moscas/a las paredes/a las piedras** (todas INF.): resultar soporífero. *Deja ya de hablar de los Rolling Stones: aburres a las piedras* ❒ a adormi pe cineva, a fi foarte plictisitor. *Nu mai vorbi de Rolling Stones că adormi lumea* (☞ OSTRA: **Aburrirse** alguien **como una ostra** [INF.]).
b. Caer/morir... como moscas (INF.): ☞ CHINCHE: **Caer/morir... como chinches** (INF.).
c. Cazar alguien **moscas** (INF.): ☞ BARRIGA: **Rascarse** alguien **la barriga** (INF.).
d. Estar alguien **con/tener** alguien **la mosca detrás de la oreja** (INF.): ☞ CHAMUSQUINA: **Oler** algo **a chamusquina** (INF.).
e. Picarle a alguien **la mosca**: cambiar bruscamente de comportamiento. *Estábamos tranquilamente hablando y, de repente, no sé qué mosca le picó que se puso de lo más nervioso* ❒ a-și schimba brusc comportamentul; **a-i veni/a-l apuca bâzdâcul/o toană/toanele/năbădăile**; **a-l apuca strechea**. *Stăteam liniștiți de vorbă, când, deodată, l-au apucat toanele și a devenit foarte agitat.*
f. Por si las moscas (INF.): por si acaso. *Hemos comprado una docena de bombillas, por si las moscas* ❒ pentru orice eventualitate, în caz de nevoie. *Am cumpărat o duzină de becuri, pentru orice eventualitate* (☞ SALUD: **Curarse** alguien **en salud**).
g. Soltar/aflojar alguien **la mosca** (INF.): dar/gastar dinero a disgusto. *Cuando se trata de comprar regalos, le cuesta mucho soltar la mosca* ❒ a da/a cheltui bani cu neplăcere; **a deznoda/a dezlega punga/băierile pungii cu greu**; **a-i veni greu să-și dezlege punga**. *Când e vorba să cumpere cadouri, îi vine greu să-și dezlege punga.*

MOSQUITO (tânțar)

Mosquita muerta (INF.): persona en apariencia débil e inofensiva que, sin embargo, aprovecha la mínima ocasión favorable. *No te*

dejes engañar por su aspecto: parece una mosquita muerta pero cuando se trata de dinero no hay que le gane ❐ persoană în aparenţă slabă şi inofesivă care profită, totuşi, de cea mai mică ocazie favorabilă; ţânţar ameţit. *Nu te lua după aparenţe, arată ca un ţânţar ameţit, dar când e vorba de bani nimeni nu-l întrece* (☞ MATAR: **Matarlas** alguien **callando** [INF.]).

MOTO (motocicletă)

Estar alguien **como una moto** (INF.): desbordar vitalidad, iniciativa, resolución. *Con este jefe el éxito está asegurado: está como una moto* ❐ a deborda de vitalitate, iniţiativă şi hotărâre, a fi foarte energic şi hotărât. *Cu el succesul e asigurat, e un şef foarte energic şi hotărât* (☞ CUERDA: **Tener** alguien **mucha cuerda** [INF.]).

MOZO (tânăr)

Estar alguien **hecho un mozo/una moza**; **estar** alguien **como un roble**: gozar de una excelente salud. *No te preocupes por el abuelo: con su dieta y su ejercicio diario está hecho un mozo* ❐ a se bucura de o sănătate excelentă/de fier; **a fi sănătos tun**. *Nu duce grija bunicului: cu dieta şi cu exerciţiile sale zilnice, e sănătos tun* (☞ ROSA: **Estar** alguien **como una rosa**).

MU (muget)

a. Habló el buey y dijo „mu": ☞ BUEY.
b. No decir alguien **ni „mu"** (INF.): ☞ BOCA: **No abrir** alguien **la boca** (INF.).

MUCHO (mult)

a. Como mucho: como valor/precio/cantidad máximos. *Te ofrezco, como mucho, una subida del treinta por ciento* ❐ ca valoare/preţ/sumă/cantitate maximă; maximum; **cel mult**. *Îţi ofer, cel mult, o mărire de 30%.*
b. Ni con mucho: expresión mediante la que se manifiesta la indiscutible diferencia existente entre los elementos sujetos a una comparación. *Es un recinto que no ofrece, ni con mucho, las condiciones que nos brinda el salón de actos del colegio* ❐ expresie prin care se indică diferenţa indiscutabilă dintre elementele supuse unei comparaţii; **nici pe departe**. *Este un spaţiu care nu oferă nici pe departe condiţiile pe care ni le oferă sala de festivităţi a colegiului.*

MUERTE (moarte)

a. De mala muerte (INF.): vulgar, infecto, despreciable. *La cena estuvo bien, pero después nos fuimos a un bar de mala muerte*

❐ vulgar şi de dispreţuit, infect; **de două parale**; **de ultima speţă**. *Cina a fost bună, dar după aceea ne-am dus într-un bar de ultima speţă.*
b. De muerte (INF.): ☞ LINDO: **De lo lindo** (INF.).
c. No tener alguien **dónde caerse muerto** (INF.): ☞ BOCADO: **No tener** alguien **(ni) para un bocado** (INF.).
d. Pasár(se)**lo** alguien **de muerte** (INF.): ☞ BOMBA: **Pasár**(se)**lo** alguien **bomba** (INF.).

MUERTO (mort)

a. Cargar alguien **con/echarle** a alguien **el muerto** (INF.): **1.** ☞ CABEZA: **Ser** alguien **(la) cabeza de turco**; **2.** ☞ BAILAR: **Bailar** alguien **con la más fea**.
b. Hacer alguien **el muerto/la plancha**: permanecer inmóvil, en posición horizontal y bocarriba, en la superficie del agua. *Primero te enseño a hacer el muerto y luego nos ponemos a bucear* ❐ a sta nemişcat, în poziţie orizontală, cu faţa în sus, pe apă (ca un corp mort); **a face pluta**. *Mai întâi te învăţ cum să faci pluta şi apoi ne apucăm de înotul subacvatic.*
c. (Ser) alguien **un muerto de hambre** (INF.): ☞ BOCADO: **No tener** alguien **(ni) para un bocado** (INF.).

MULA (catârcă)

a. (Ser) alguien **más terco que una mula** (INF.): ☞ MOLLERA: **(Ser)** alguien **duro de mollera** (INF.).
b. Trabajar alguien **como una mula** (INF.): ☞ DESTAJO: **Trabajar** alguien **a destajo**.

MUNDO (lume)

a. Desde que el mundo es mundo: expresión mediante la que se indica que algo existe desde siempre. *Desde que el mundo es mundo, los hijos han volado del nido materno* ❐ expresie prin care se indică faptul că ceva există dintotdeauna; **de când e lumea lume**; **de când lumea şi pământul**. *De când e lumea lume, copiii au zburat din cuibul matern.*
b. Hacer alguien **un mundo de** algo: exagerar la dimensión real de un problema. *No hagas un mundo de un simple suspenso, todavía tienes otras oportunidades* ❐ a exagera dimensiunea/importanţa reală a unui lucru; **a face/a fi un cap de ţară**; **a face caz de**; **a face din ţânţar armăsar**. *Nu e un cap de ţară că nu ai luat examenul, mai ai şi alte ocazii* (☞ COSA: **Sacar** alguien **las cosas de quicio** [INF.]).
c. Irse alguien **de este mundo**: ☞ ALMA: **Entregar** alguien **el alma a Dios**.

d. No ser alguien **de este mundo**: vivir haciendo abstracción de las cosas terrenales. *Observa sus actitudes y te darás cuenta de que no es de este mundo* ❐ a trăi făcând abstracţie de lucrurile terestre; **a nu fi de pe lumea asta**; **a nu şti pe ce lume se află**. *Observă atitudinea sa şi o să-ţi dai seama că nu e de pe lumea asta.*
e. No ser algo **nada del otro mundo** (INF.): ☞ JUEVES: **No ser** algo **nada del otro jueves** (INF.).
f. Ponerse alguien **el mundo por montera** (INF.): ☞ MANTA: **Liarse** alguien **la manta a la cabeza** (INF.).
g. Ser alguien **de mundo**: ser una persona experimentada y distinguida. *Pregúntale con toda confianza cuanto quieras: es un hombre de mundo* ❐ a fi o persoană experimentată şi distinsă; **a fi om de lume**. *Întreabă-l cu toată încrederea tot ce doreşti, e un om de lume.*
h. Traer a alguien **al mundo**: ☞ LUZ: **Dar** alguien **a luz**.
i. Valer algo/alguien **un mundo**: ☞ IMPERIO: **Valer** algo/alguien **un imperio**.
j. Venir alguien **al mundo**: ☞ LUZ: **Ver** alguien **la luz** (1).
k. Ver/correr alguien **(mucho) mundo**: viajar incansablemente. *Ha corrido mucho mundo, pero en ningún sitio se ha sentido tan bien como aquí* ❐ a călători permanent; **a străbate lumea**; **a bate lumea-n lung şi-n lat**. *A străbătut multă lume, dar nicăieri nu se simte aşa bine ca aici.*

MUSARAÑA (chiţcan; gânganie)

Mirar alguien **las musarañas** (INF.): ☞ BABIA: **(Estar/vivir)** alguien **en Babia** (INF.).

MÚSICA (muzică)

a. Irse/mandar (a) alguien **con la música a otra parte** (INF.): ☞ CUERNO: **Irse/mandar** algo/(a) alguien **al cuerno** (1) (INF.).
b. Ser/sonar algo **(a) música celestial**: ser/sonar a palabras elegantes pero vacías. *Todas tus promesas, que lo sepas, me suenan a música celestial* ❐ **a fi vorbe goale**. *Să ştii că toate promisiunile tale sunt vorbe goale* (a se compara cu **a fi/a suna ca o muzică cerească**: a fi ceva foarte armonios, plăcut sau binefăcător).

MUTIS (mutis)

Hacer alguien **mutis por el foro**: callarse y/o retirarse de un lugar. *Como no contaban con su opinión, decidió hacer mutis por el foro y dejar que otros decidieran* ❐ a tăcea şi/sau a se retrage dintr-un loc; **a se da deoparte**. *Din cauză că opinia sa era ignorată, a hotărât să se dea deoparte şi să lase pe alţii să decidă* (☞ PIE: **Poner** alguien **[los] pies en polvorosa** [INF.]; **Pies, ¿para qué os quiero?** [INF.]).

N

NACER (a [se] naşte)

a. (No) haber nacido alguien **ayer** (INF.): ☞ DEDO: **(No) chuparse** alguien **el dedo** (INF.).
b. Nacer alguien **de pie**: ☞ ESTRELLA: **Nacer** alguien **con estrella**.
c. Volver alguien **a nacer**: sobrevivir tras un accidente/peligro fatal. *Del desastre aéreo salió casi ileso y con el convencimiento de que había vuelto a nacer* ❐ a supravieţui unui accident sau pericol grav; **a se naşte a doua oară**; **a vedea moartea cu ochii**. *Din catastrofa aeriană a scăpat aproape nevătămat şi cu convingerea că s-a născut a doua oară.*

NADA (nimic)

a. De nada: **1.** fórmula de cortesía con la que se responde al agradecimiento manifestado por alguien. – *Gracias por cuidar del niño – De nada, señora*; **2.** carente de todo valor o importancia. *Lo que él nos ofrece es una cosa de nada: tenemos que buscar a otra persona* ❐ **1.** formulă de politeţe cu care se răspunde unei mulţumiri; **pentru puţin/nimic**. – *Mulţumesc că ai avut grijă de copil – Pentru nimic, doamnă*; **2.** lipsit de orice valoare/importanţă; **de nimic**. *Ceea ce ne oferă el este un lucru de nimic, trebuie să căutăm pe altcineva.*
b. Nada menos que algo/alguien: expresión mediante la que se enfatiza la importancia de la persona o cosa a la que se hace referencia. *A la recepción vendrá nada menos que el embajador* ❐ expresie prin care se reliefează importanţa lucrului/persoanei la care se face referinţă; **nici mai mult nici mai puţin**; **nimeni altul decât**. *La recepţie va veni nimeni altul decât ambasadorul* (☞ TODO: **Y todo**).

NADIE (nimeni)

Un don nadie (INF.): ☞ DIABLO: **Pobre diablo** (INF.).

NARANJA (portocală)

a. Encontrar alguien **su media naranja** (INF.): encontrar la pareja adecuada/ideal. *Después de estar dos años con Rita, está convencido de haber encontrado su media naranja* ❐ a-şi găsi perechea potrivită/ideală; **a-şi găsi jumătatea**; **a găsi omul pe potrivă**. *După doi ani cu Rita, e convins că şi-a găsit jumătatea* (☞ HORMA: **Encontrar** alguien **la horma de su zapato**).
b. ¡Naranjas de la China! (INF.): ☞ HABLAR: **Ni hablar**.

NARIZ (nas)

a. Asomar alguien **las narices en** algo (INF.): ☞ ANTENA: **Poner** alguien **las antenas en** algo (INF.).
b. Darle algo a alguien **en la nariz** (INF.): ☞ CHAMUSQUINA: **Oler** algo **a chamusquina** (INF.).
c. Darse alguien **de narices con** alguien (INF.): toparse súbitamente con alguien. *Doblé la esquina y me dí de narices con el vecino de arriba* ❐ a se întâlni brusc cu cineva; **a da/a se întâlni nas în nas cu** cineva; **a se trezi nas în nas/faţă în faţă cu** cineva. *Am dat colţul şi m-am întâlnit nas în nas cu vecinul de sus*.
d. Dejar a alguien **con un palmo de narices** (INF.): **1.** ☞ SOLFA: **Poner** algo/a alguien **en solfa** (INF.); **2.** ☞ MIEL: **Dejar** a alguien **con la miel en los labios**.
e. En/delante de las narices (INF.): ☞ BARBA: **En las (propias) barbas** (INF.).
f. Hasta las narices (INF.): ☞ COGOTE: **Hasta el cogote** (INF.).
g. Por narices (INF.): ☞ FUERZA: **A la fuerza**.
h. Hinchár(se)le a alguien **las narices** (INF.): ☞ CÓLERA: **Montar** alguien **en cólera**.
i. Meter alguien **las narices en** algo (INF.): **1.** ☞ ANTENA: **Poner** alguien **las antenas en** algo (INF.); **2.** ☞ BAZA: **Meter** alguien **baza en** algo (INF.).
j. No haber/quedar más narices que (INF.); **no quedar más remedio que**: ser imposible de evitar. *No quedan más narices que armarte de valor y acudir a la cita: has dado tu palabra* ❐ a fi imposibil de evitat; **a nu (mai) avea încotro**; **a nu (mai) avea altă cale**. *Nu mai ai altă cale decât să te înarmezi cu curaj şi să mergi la întâlnire: ţi-ai dat cuvântul* (☞ TUTÍA: **No haber tutía** [INF.]).
k. No ver alguien **más allá de sus narices** (INF.): ser corto de entendimiento y/o perspectiva. *No le vengas con peticiones que lo desbordan, ¿o acaso no sabes que no ve más allá de sus narices?* ❐ a avea o înţelegere limitată sau lipsită de perspectivă; **a nu vedea mai departe de lungul nasului**; **a avea ochelari de cal**. *Nu te duce la el cu cereri care îl depăşesc, nu ştii că nu vede mai departe de lungul nasului?*

l. Pasarle/restregarle algo a alguien **por las narices** (INF.): exhibir, sin ningún pudor, un éxito. *Pasó por nuestra casa sólo para pasarnos por las narices el premio que había ganado en el concurso* ❐ a face caz, fără nici o reţinere, de un succes; **a băga** ceva **sub nas/ochi**; **a scoate ochii** cuiva. *A trecut pe la noi doar ca să ne scoată ochii cu premiul câştigat la concurs* (☞ GALA: **Hacer** alguien **gala de** algo).
m. Tener algo **narices** (INF.): ☞ ACABAR: **Ser** algo/alguien **el acabóse** (INF.).
n. Tocarse alguien **las narices** (INF.): ☞ BARRIGA: **Rascarse** alguien **la barriga** (INF.).
o. Tocarle a alguien **las narices** (INF.): ☞ FREIR: **Tenerlo/traerlo** a alguien **frito** (INF.).

NAVE (vapor)

Quemar alguien **todas las naves**: ☞ CARNE: **Poner** alguien **toda la carne en el asador** (INF.).

NEGRA (neagră)

a. Tener alguien **la negra** (INF.): estar tocado por la mala suerte. *Hoy me ha salido todo al revés; ni que tuviera la negra* ❐ a fi atins de ghinion; **a-l paşte ghinionul**; **a avea o zi neagră**; **a avea trei ceasuri rele**. *Astăzi totul mi-a ieşit pe dos, am avut o zi neagră* (☞ PATA: **Tener** alguien **mala pata** [INF.]; SANTO: **Tener** alguien **el santo de cara/de espaldas**).
b. Pasarlas alguien **negras** (INF.): ☞ CAÍN: **Pasar** alguien **las de Caín** (INF.).

NEGRO (negru)

a. Ponerse alguien **negro** (INF.): **1.** ☞ CÓLERA: **Montar** alguien **en cólera**; **2.** ☞ CASILLA: **Salirse** alguien **de sus casillas** (INF.).
b. Trabajar alguien **como un negro** (INF.): ☞ DESTAJO: **Trabajar** alguien **a destajo**.
c. Verlo alguien **(todo) negro**: ser de un hondo pesimismo. *Es difícil que le des alguna alegría, porque lo ve todo negro* ❐ a fi de un pesimism profund; **a vedea totul în negru**. *E greu să-i mai faci vreo bucurie, vede totul în negru*.
d. Verse alguien **negro para** hacer algo (INF.): topar con muchos inconvenientes para realizar algo. *Si no disponemos de voluntarios, nos veremos negros para arreglarlo todo nosotros solos* ❐ a întâmpina multe inconveniente în realizarea unui lucru; **a avea (mult) de furcă cu** ceva; **a avea multă bătaie de cap cu** ceva. *Dacă nu vom dispune de voluntari, vom avea mult de furcă să reparăm noi singuri totul*.

NIDO (cuib)

(No) caerse/haberse caído alguien **del nido** (INF.): ☞ DEDO: **(No) chuparse** alguien **el dedo** (INF.).

NIÑA (fată)

La niña de sus ojos; **el ojo derecho de** alguien: la persona más apreciada. *En su cumpleaños venía cargado de regalos para ella porque era la niña de sus ojos* ❐ persoana cea mai prețuită; **a fi (drag) ca lumina ochilor**; **a fi (drag) ca ochii din cap**. *De ziua ei venea încărcat de daruri, pentru că îi era dragă ca lumina ochilor* (☞ OJO: **No tener** alguien **ojos más que para** algo/alguien).

NIÑO (copil)

a. (Estar) alguien **como (un) niño con zapatos nuevos** (INF.): 1. sentir una gran satisfacción por una adquisición o por un éxito recientes. *Con el coche que le ha tocado está como un niño con zapatos nuevos*; 2. (por extensión) ☞ CABER: **No caber** alguien **en sí (de contento)** ❐ 1. a simți o mare satisfacție pentru o achiziție sau un succes recent; **a fi bucuros/mândru ca un copil cu haine noi**; **a fi mândru/bucuros nevoie mare**. *Cu mașina pe care a câștigat-o, este mândru ca un copil cu haine noi*; 2. (prin extensie) ☞ CABER: **No caber** alguien **en sí (de contento)**.
b. Qué... ni que niño muerto (INF.): expresión mediante la que se rechaza categóricamente la verdad de una afirmación del interlocutor. *¿Que tiene una casa espléndida? ¡Qué casa ni qué niño muerto, si vive en una mísera buhardilla!* ❐ expresie prin care se infirmă categoric adevărul unei afirmații a interlocutorului; **da de unde...!**; **pe naiba...!**. *Zici că are o casă splendidă? Da de unde casă, când trăiește într-o mansardă mizerabilă!*

NOBLEZA (noblețe)

Nobleza obliga (FORM.): expresión mediante la que se hace referencia a la distinción, elegancia, refinamiento, generosidad, corrección, lealtad, etc. con la que un individuo de origen y/o estatus social elevado debe comportarse en cualquier circunstancia. *El propio ministro, nobleza obliga, atendió personalmente a sus invitados* ❐ expresie prin care se face referință la distincția, eleganța, rafinamentul, generozitatea, corectitudinea, loialitatea etc. cu care un individ de origine și/sau statut social elevat trebuie să se comporte în orice împrejurare; **noblețea obligă**; **obrazul subțire cu cheltuială se ține**. *Și cum noblețea obligă, ministrul însuși s-a ocupat personal de oaspeții săi.*

NOCHE (noapte)

a. De la noche a la mañana: rápida e inesperadamente. *Acaba de terminar la carrera y, de la noche a la mañana, lo han nombrado director de una empresa* ❐ cu rapiditate și în mod neașteptat; **peste noapte**; **pe neașteptate**. *Abia a terminat facultatea și a fost numit, peste noapte, director al unei firme* (☞ AMÉN: **En un decir amén** [INF.]; CARRERA: **En una carrera** [INF.]).
b. Como de la noche al día; **como del día a la noche**; expresión mediante la que se enfatiza un contraste. *Aunque son hermanos, se parecen como de la noche al día* ❐ expresie prin care se accentuează un contrast; **ca de la zi la noapte**; (despre o deosebire/diferență) **ca între zi și noapte**; **ca de la cer la pământ**. *Deși sunt frați, între ei este o deosebire ca de la cer la pământ.*
c. Pasar alguien **la noche en blanco**: ☞ BLANCO.

NOMBRE (nume)

a. En (el) nombre de: 1. en calidad de representante. *En nombre de todo nuestro departamento, felicidades por la organización*; 2. invocando una autoridad. *En el nombre de Dios, cuida de los niños huérfanos de nuestra ciudad*; 3. invocando un valor unánimemente aceptado. *En nombre de nuestra vieja amistad, ¡hazlo por mí!* ❐ 1. în calitate de reprezentant; **în numele** cuiva sau a ceva. *În numele întregului nostru departament, felicitări pentru organizare*; 2. invocând o autoritate; **în numele** cuiva sau a ceva. *În numele lui Dumnezeu, ai grijă de copiii orfani ai orașului nostru*; 3. invocând o valoare unanim acceptată; **în numele** a ceva. *În numele vechii noastre prietenii, fă asta pentru mine!*
b. No tener algo **nombre**: ☞ ACABAR: **Ser** algo/alguien **el acabóse** (INF.).

NOTA (notă)

a. Dar alguien **la nota**: sobresalir por un afán exagerado de protagonismo. *En la reunión dio la nota con sus afirmaciones incendiarias* ❐ a se remarca printr-o dorință exagerată de a fi centrul atenției; **a forța nota**. *La ședință a forțat nota, făcând afirmații incendiare* (☞ NOTAR: **Hacerse** alguien **notar**).
b. Ir alguien **por nota**: (aplicado a un estudiante) esforzarse por obtener una calificación alta en un examen. *En matemáticas me conformo con aprobar, pero en física voy por nota* ❐ (referitor la un elev/student) a se strădui să obțină o notă mare la un examen; **a ținti o notă mare**; **a ținti sus**. *La matematică, mă mulțumesc doar să promovez, dar la fizică țintesc o notă mare.*
c. Tomar alguien **(buena) nota de** algo; **no echar** alguien algo **en saco roto**: expresión mediante la que se confirma el interés o

la atención que algo suscita. *Ha sido una demostración excelente, de la que conviene tomar buena nota* ❐ expresie prin care se confirmă interesul sau atenţia pe care le suscită un anumit lucru; **a lua notă de** ceva. *A fost o demonstraţie excelentă, de care ar fi bine să luăm notă.*

NOTAR (a remarca)

Hacerse alguien **notar**: sobresalir en un grupo. *Acudirá de lo más engalanado, porque le encanta hacerse notar* ❐ **a ieşi în evidenţă/relief** într-un grup; **a se face remarcat**. *Va veni foarte gătită, pentru că îi place să se facă remarcată* (☞ NOTA: **Dar** alguien **la nota**).

NOVILLO (juncan)

Hacer alguien **novillos** (TAUROM.); INF.: **fumarse** alguien **la clase**: faltar a clase de modo injustificado. *Como alguien vuelva a decirme que haces novillos, te pongo a trabajar en una cantera* ❐ a lipsi de la ore în mod nejustificat, a chiuli; **a trage chiulul**. *Dacă îmi mai spune cineva că tragi chiulul, te duc să munceşti în carieră.*

NUBE (nor)

a. Caer algo **de las nubes**: ☞ CIELO: **Llover/caer** algo **del cielo**.
b. (Estar/vivir) alguien **en las nubes** (INF.): ☞ BABIA: **(Estar/vivir)** alguien **en Babia** (INF.).
c. (Estar) algo **por las nubes** (INF.): ☞ ORO: **Costar** algo **el oro y el moro** (INF.).
d. Poner a alguien **por las nubes** (INF.): ☞ ELOGIO: **Deshacerse** alguien **en elogios** con alguien.

NUDO (nod)

Hacér(se)le/ponér(se)le a alguien **un nudo en la garganta**: 1. ☞ ALMA: **Tener** alguien **el alma en un puño (2)**; 2. no poder hablar por culpa de un estado de emoción o de angustia, experimentar una emoción fuerte. *Se le pone un nudo en la garganta cada vez que tiene que hablar en público* ❐ 1. ☞ ALMA: **Tener** alguien **el alma en un puño (2)**; 2. a nu putea vorbi din cauza unei stări de emoţie sau a unei tulburări, a simţi/a avea o emoţie puternică; **a i se pune/a simţi un nod în gât**. *I se pune un nod în gât de fiecare dată când citeşte în public.*

NÚMERO (număr)

a. De número: titular, miembro definitivo de una institución cuyo acceso está limitado. *Es un eminente investigador, profesor en numerosas universidades y académico de número* ❐ titular, membru definitiv al unei instituţii în care accesul este limitat. *Este un eminent cercetător, profesor la mai multe universităţi şi membru titular al academiei.*

b. En números redondos: cifra aproximada, sin fracciones o unidades, que expresa la estimación general de una cantidad. *La oferta se eleva a un millón, en números redondos* ❐ cifră/sumă aproximativă, fără fracţii sau unităţi, care exprimă o estimare generală a unei cantităţi, sume etc.; **(în) cifră rotundă**; **în jur de**. *În cifră rotundă, oferta se ridică la un milion.*
c. Hacer alguien **números**: calcular un coste. *Llevo toda la mañana haciendo números para ver si el negocio es de verdad rentable* ❐ **a face calcule/socoteli**. *Toată dimineaţa am făcut calcule ca să văd dacă afacerea e într-adevăr rentabilă.*
d. Montarle a alguien **un número/numerito** (INF.): ☞ ESCENA: **Montarle** a alguien **una escena** (INF.).
e. Números rojos: (aplicado a una cuenta bancaria) saldo negativo. *Se vio obligado a pedir dinero prestado, en vista de que su cuenta estaba en números rojos* ❐ (referitor la un cont bancar) sold negativ. *A fost nevoit să împrumute bani, deoarece contul său indica un sold negativ.*
f. Tomar a alguien **el número cambiado**: juzgarlo injustamente. *Creo que le has tomado el número cambiado si te imaginas que ha sido capaz de hacerte algo así* ❐ a judeca pe cineva în mod greşit. *Cred că l-ai judecat greşit, dacă bănuieşti că a fost în stare să-ţi facă aşa ceva.*

O

O (o)

No saber hacer alguien **la o con un canuto** (INF.): ☞ BLANCO: **No distinguir** alguien **lo blanco de lo negro** (1) (INF.).

ÓBICE (obstacol)

No ser algo/alguien **óbice para** algo: no constituir un impedimento. *Que mañana tengas que madrugar no es óbice para que no puedas venir a cenar esta noche* ❐ a nu constitui un obstacol. *Faptul că trebuie să te scoli devreme mâine nu constituie un obstacol ca să iei diseară cina cu noi.*

OCASIÓN (ocazie)

a. A la acasión la pintan calva: expresión mediante la que se exhorta al aprovechamiento de cualquier ocasión favorable que se presente. *El viaje, con alojamiento incluido, es un chollo, así que mañana mismo nos vamos: a la ocasión la pintan calva* ❐ expresie prin care se îndeamnă la a se profita de orice ocazie favorabilă; **nu trebuie ratată nici o ocazie**. *Călătoria, cu cazarea inclusă, este un chilipir, plecăm chiar mâine, nu trebuie ratată o asemenea ocazie.*
b. Coger/tomar alguien **la ocasión por los pelos/por el copete** (ambas INF.): aprovechar una ocasión. *Cogimos la ocasión por los pelos y nos compramos el piso en cuanto pusieron el bloque en venta* ❐ a profita de o ocazie; **a prinde/a nu pierde ocazia**. *Am prins ocazia şi ne-am cumpărat apartamentul imediat ce blocul a fost pus în vânzare.*
c. De ocasión: ☞ MANO: **De segunda mano.**

OFICIO (meserie)

a. No tener alguien **(ni) oficio ni beneficio**; **sin oficio ni beneficio**: no desarrollar ninguna actividad lucrativa; no hacer nada. *Vivió muchos años a costa de una beca y ahora no tiene oficio ni beneficio* ❐ a nu desfăşura nici o activitate lucrativă; a nu face

nimic; **a paşte muştele/vântul/bobocii**. *A trăit mulţi ani pe seama unei burse, iar acum paşte muştele.*
b. Sin oficio ni beneficio: ☞ **No tener** alguien **(ni) oficio ni beneficio**

OÍDO (auz)

a. (Conocer/saber) alguien algo **de oídas**: (conocer/saber) superficial e indirectamente, por haberlo oído. *Lo conozco de oídas, pero no lo he visto nunca* ❐ (a cunoaşte/a şti) superficial, indirect, din spusele altora; **(a cunoaşte/a şti) din auzite**; **după ureche**. *Îl cunosc din auzite, n-am vorbit niciodată cu el.*
b. De oído: (aplicado habitualmente a la música) con la única ayuda del oído. *Aunque tocaba de oído, era un auténtico virtuoso* ❐ (referitor de obicei la muzică) numai cu ajutorul auzului; **după ureche**. *Deşi cânta după ureche, era un adevărat virtuoz.*
c. Entrarle algo a alguien **por un oído y salirle por (el) otro** (INF.): no prestar ninguna atención a lo que se oye, no recordar nada de lo que se ha oído. *Le pregunté de qué había hablado el profesor y no tenía ni idea. Siempre es igual: por un oído le entra y por otro le sale* ❐ a nu acorda nici o atenţie la ceea ce aude, a nu reţine nimic din cele auzite; **a-i intra pe o ureche şi a-i ieşi pe cealaltă**. *L-am întrebat despre ce vorbise profesorul şi habar n-avea, întotdeauna se întâmplă aşa: îi intră pe o ureche şi îi iese pe cealaltă.*
d. Hacer alguien **oídos de mercader/sordos a** algo/alguien: manifestar desinterés o indiferencia ante una petición. *Hemos insistido una y otra vez en la renovación del contrato, pero sigue haciendo oídos sordos* ❐ a manifesta dezinteres sau indiferenţă faţă de o cerere; **a rămâne surd/de lemn**; **a se face că plouă**. *Am insistat de mai multe ori pentru prelungirea contractului, dar el se face că plouă* (☞ LLOVER: **Como quien oye llover**).
e. Hacer alguien **oídos sordos a** algo/alguien: ☞ **Hacer** alguien **oídos de mercader a** algo/alguien.
f. (Ser) alguien **duro de oído**: no oír bien. *Os pido que habléis alto porque soy un poco duro de oído* ❐ (a fi cu/a avea) auzul slăbit; **(a fi) tare/fudul de ureche/urechi**. *Vă rog să vorbiţi mai tare, pentru că sunt cam tare de urechi.*
g. Ser alguien **todo oídos** (INF.): escuchar con toda atención. *Estoy deseando que me lo cuentes, soy todo oídos* ❐ a asculta cu toată atenţia; **a fi/a se face numai (ochi şi) urechi**; **a-şi ciuli/ascuţi urechile**. *Abia aştept să-mi povesteşti, sunt numai urechi.*
h. Silbarle a alguien **los oídos**: creerse objeto de críticas o murmuraciones. *Me han silbado todo el día los oídos, seguro que lleváis criticándome desde que os levantasteis* ❐ a se crede obiectul unor critici sau bârfe; **a-i ţiui** cuiva **urechile**; **a fi vorbit** cineva

de rău. *Mi-au ţiuit urechile toată ziua, sunt sigur că m-aţi criticat de când v-aţi sculat.*

i. Tener alguien **buen oído**: tener la capacidad de percibir y reproducir con fidelidad los sonidos escuchados. *Aprenderá polaco en un suspiro: tiene muy buen oído para las lenguas eslavas* ❒ a avea capacitatea de a percepe şi reproduce cu fidelitate sunetele auzite; **a avea ureche (muzicală)**. *O să înveţe repede polona, pentru că are ureche pentru limbile slave.*

OJO (ochi)

a. Abrir alguien **los ojos**; **(ir)** alguien **con ojo/con cien ojos/con pies de plomo**; INF.: **estar** alguien **al loro**: estar precavido y atento. *Conviene que abras los ojos para que no te dejes engañar por nadie* ❒ a fi precaut şi atent; **a deschide (bine) ochii**; **a fi/a sta cu ochii deschişi/cu ochii în patru**. *Trebuie să deschizi bine ochii, ca să nu te laşi păcălit de nimeni* (☞ **Ojo alerta**).

b. Abrirle a alguien **los ojos**: hacer que alguien sea consciente de su error, ayudar a alguien a aclarar un asunto. *Habla tú con ella y trata de abrirle los ojos: con un chico como ése, no llegará nunca a ningún sitio* ❒ a face pe cineva să fie conştient de greşeala sa, a ajuta pe cineva să-şi clarifice un lucru; **a deschide** cuiva **ochii**. *Vorbeşte tu cu ea şi încearcă să-i deschizi ochii; cu un băiat ca ăsta, nu va ajunge niciodată nicăieri.*

c. A ojo (de buen cubero) (INF.): ☞ BULTO: **A bulto** (INF.).

d. A ojos cerrados: ☞ **Con los ojos cerrados**.

e. A ojos vistas: de modo evidente. *A ojos vista, uno se da cuenta de que están enamorados, no hace falta que nadie lo diga* ❒ în mod evident; **se vede cu ochiul liber**; **sare în ochi**. *Se vede cu ochiul liber că sunt îndrăgostiţi, nu trebuie s-o spună nimeni.*

f. Cerrar alguien **los ojos**: 1. ☞ ALMA: **Entregar** alguien **el alma a Dios**; 2. ☞ VISTA: **Hacer** alguien **la vista gorda**.

g. Comerse algo/a alguien **con los ojos** (INF.): ☞ BABA: **Caérsele** a alguien **la baba (2)** (INF.).

h. Con los ojos cerrados/a ojos cerrados: 1. con un convencimiento total. *Yo en tu lugar, me cambiaría de facultad con los ojos cerrados*; 2. ☞ AVEMARÍA: **Como el avemaría** (INF.) ❒ 1. cu o convingere totală; **fără a mai sta pe gânduri**. *Dacă aş fi în locul tău, mi-aş schimba facultatea fără a mai sta pe gânduri*; 2. ☞ AVEMARÍA: **Como el avemaría** (INF.).

i. Costar algo **un ojo de la cara** (INF.): ☞ ORO: **Costar** algo **el oro y el moro** (INF.).

j. Echarle alguien **el ojo a** algo: fijarse en algo con el deseo de obtenerlo. *Le ha echado el ojo justamente a la blusa más cara* ❒ a privi insistent un lucru cu dorinţa de a-l obţine; **a pune ochii** pe ceva/pe cineva; **a rămâne cu ochii la** ceva/cineva. *A pus ochii tocmai pe bluza cea mai scumpă* (a se compara cu **a-şi arunca ochiul/ochii pe/la** ceva: a privi/a examina în fugă/superficial; ☞ **Echarle** alguien **un ojo a** algo).

k. Echarle alguien **un ojo a** algo: mirar/examinar algo apresurada/superficialmente. *Te dejo el artículo por si puedes echarle un ojo el fin de semana* ❒ a privi/a examina în fugă/superficial; **a-şi arunca un ochi/ochiul/ochii pe/la** ceva. *Îţi las acum articolul, poate reuşeşti să-ţi arunci un ochi pe el în weekend.*

l. El ojo derecho de alguien: ☞ NIÑA: **La niña de sus ojos**.

m. En un abrir y cerrar de ojos (INF.): ☞ AMÉN: **En un decir amén** (INF.).

n. Entrarle algo a alguien **por el ojo/por los ojos**: ☞ BULTO: **Ser** algo **de bulto** (INF.).

o. Meterle algo a alguien **por los ojos** (INF.): insistir excesivamente con el fin de que lo compre o acepte. *Te meterá la colección de libros por los ojos, hasta que acabes haciéndote con ella* ❒ a insista excesiv cu scopul ca cineva să cumpere sau să accepte ceva; **a băga** cuiva ceva **în ochi**. *Îţi va băga în ochi colecţia de cărţi până ce, în cele din urmă, o vei cumpăra.*

p. No es nada lo del ojo (y lo lleva(ba) en la mano) (INF.): expresión mediante la que se ironiza la actitud de restar importancia a un hecho a todas luces grave. *Le espera una intervención a corazón abierto, pero él está tan tranquilo diciendo que no es nada lo del ojo...* ❒ expresie prin care este ironizată atitudinea de minimalizare a unui fapt evident grav; zice că n-are nimic la ochi, dar e deja cu ochiul în mână. *Va fi supus unei intervenţii pe cord deschis, dar el e foarte liniştit, ca şi cel care zice că n-are nimic la ochi, dar e deja cu ochiul în mână.*

q. No alguien **pegar ojo** (INF.): ☞ BLANCO: **Pasar** alguien **la noche en blanco**.

r. No quitar alguien **los ojos de** algo/alguien: mirar atenta y prolongadamente. *No he quitado los ojos del portal y te aseguro que no ha pasado por ahí* ❒ a privi atent şi îndelung; **a nu-şi dezlipi/lua ochii de pe/de la** ceva/cineva; **a nu slăbi din ochi/din priviri**. *Nu mi-am luat ochii de la intrare şi te asigur că n-a trecut pe acolo.*

s. No tener alguien **ojos en la cara** (INF.): no (poder) entender lo que parece evidente. *La gente ya había abandonado la sala, pero el conferenciante seguía hablando como si no tuviera ojos en la cara* ❒ a nu (putea) înţelege ceea ce este evident, a părea că nu are ochi în cap; **a nu avea ochi de văzut**. *Lumea plecase din sală, dar conferenţiarul tot mai vorbea, de parcă nu avea ochi de văzut.*

t. No tener alguien **ojos más que para** algo/alguien: tener monopolizada manifiestamente la atención en algo/alguien. *Desde que salen juntos, no tiene ojos más que para ella* ❐ a-i fi cuiva monopolizată (în mod evident) atenţia de ceva sau cineva; **a nu avea ochi decât pentru** ceva/cineva. *De când sunt împreună, el n-are ochi decât pentru ea* (☞ NIÑA: **La niña de sus ojos**).
u. Ojo alerta/avizor: expresión mediante la que se exhorta a una actitud vigilante. *Ojo alerta con tu compañero de piso, no siendo que te lleves una sorpresa desagradable* ❐ expresie prin care se îndeamnă la o atitudine vigilentă; **a fi/a sta cu ochii în patru**. *Fii cu ochii în patru la colegul tău de apartament, să nu ai vreo surpriză neplăcută* (☞ **Abrir** alguien **los ojos**).
v. Ojo clínico: afinadísima intuición. *En cuanto te vio, su ojo clínico le dijo que la empresa te acabaría contratando... ¿acaso no ha sido así?* ❐ intuiţie foarte ascuţită; **(a avea) ochiul format**; **(a avea) fler/miros/nas fin**. *Imediat ce te-a văzut, a avut flerul să-ţi spună că firma te va angaja, şi n-a fost aşa?*
w. (Ser) algo/alguien **la niña de sus ojos**: ☞ NIÑA.
x. Tener alguien **buen ojo**: tener intuición y perspicacia en una elección. *Confiemos en Jesús, que tiene buen ojo y elegirá a los colaboradores más adecuados* ❐ a avea intuiţie şi perspicacitate într-o alegere; **a avea ochi bun/format**. *Să avem încredere în Jesús, pentru că are ochi bun şi va alege colaboratorii cei mai potriviţi.*
y. Ver algo/a alguien **con buenos/malos ojos**: mostrar agrado/desaprobación ante algo/ alguien. *Nunca vieron con buenos ojos mi noviazgo con Rita* ❐ a manifesta acord/dezaprobare faţă de ceva sau cineva; **a (nu) privi/vedea cu ochi buni/răi**. *Niciodată n-a privit cu ochi buni logodna mea cu Rita.*

OLLA (oală)

Olla de grillos: lugar en el que reina la confusión y el caos. *Cuando no estaban sus padres, cada sábado por la noche la casa se convertía en una olla de grillos* ❐ (a fi) un loc unde domneşte confuzia şi haosul; **ţara lui Cremene/Papură-Vodă**; **sat fără câini**. *În absenţa părinţilor, în fiecare sâmbătă noaptea, casa devenea un sat fără câini.*

OLOR (miros)

En olor de multitudes (por deformación de **en loor de multitudes** (FORM.) ❐ prin deformarea expresiei **aclamat de mulţime**); **en triunfo** (FORM.): recibido por mucha gente. *Su entrada en la ciudad de la luz se produjo en olor de multitudes* ❐ întâmpinat de

multă lume; **primit cu (mare) alai/în triumf**. *La intrarea sa în oraşul luminii, a fost primit cu mare alai.*

OMBLIGO (buric)

a. Arrugár(se)le/**encogér**(se)le a alguien **el ombligo** (INF.): ☞ ALMA: **Tener** alguien **el alma en un puño (2)**.
b. Creerse alguien **el ombligo del mundo** (INF.): ☞ AIRE: **Darse** alguien **aires de** algo (INF.).

ONDA (undă)

a. Coger/pillar/captar alguien **la onda**: entender rápidamente, con la ayuda de escasos signos o palabras, un sentido o una alusión apenas sugeridos. *No me digas más, que ya he cogido la onda: lo que quieres es quedarte a solas con él, ¿no?...* ❐ a înţelege repede, din puţine cuvinte sau semne, un sens, o aluzie abia sugerate; **a prinde mişcarea, a se prinde (repede/uşor)**; INF.: **a-i pica fisa**. *Nu e nevoie să-mi spui mai mult, am prins mişcarea: vrei să rămâi singură cu el, nu-i aşa?*
b. (Estar) alguien **en la onda** (INF.): ☞ CABO: **(Estar)** alguien **al cabo de la calle**.

ÓRDAGO (miză la un joc de cărţi)

a. De órdago: ☞ BANDERA: **De bandera**.
b. Echar alguien **un órdago**: asumir un riesgo. *Su comportamiento en la bolsa de valores les infundía confianza, así que decidieron echar un órdago comprando el treinta por ciento de las acciones* ❐ a-şi asuma un risc. *Comportamentul lor la bursa de valori le inspira încredere, aşa că au hotărât să-şi asume riscul, cumpărând 30% din acţiuni.*

ORDEN (ordin)

a. Del orden de: aproximadamente. *Vendrán del orden de cien invitados* ❐ aproximativ; **în jur de**. *Vor veni în jur de o sută de invitaţi.*
b. (Estar) algo/alguien **a la orden del día**: **1.** (aplicado a cosas) ☞ MODA: **(Estar)** algo **de moda**; **2.** (aplicado a personas) ☞ CABO: **(Estar)** alguien **al cabo de la calle**.
c. Llamar a alguien **al orden** (FORM.): advertirle de la necesidad de respetar unas determinadas normas. *Después de un incidente como éste, seguro que el jefe lo llama mañana mismo al orden* ❐ a avertiza pe cineva de necesitatea respectării anumitor reguli; **a chema la ordine** pe cineva. *După un incident ca acesta, sigur şeful îl va chema la ordine chiar mâine.*
d. Sin orden ni concierto: ☞ MANGA: **Manga por hombro** (INF.).

ORDENAR (a ordona)

(Ser) alguien de ordeno y mando (INF.): expresión mediante la que se hace referencia al autoritarismo de una persona. *Es un director de los de ordeno y mando, pero su trato con la plantilla es excelente* ❐ expresie prin care se face referință la caracterul autoritar al cuiva; a fi învățat să comande/să poruncească. *Este un director învățat să comande, dar relația sa cu colectivul e excelentă.*

ORÉGANO (sovârv [*Origanum vulgare*])

No todo el monte es orégano: ☞ ORO: **No es oro todo lo que reluce.**

OREJA (ureche)

a. Aguzar alguien **la oreja**: prestar (repentinamente) una atención especial. *Conviene que aguces la oreja si quieres saber lo que dicen de ti* ❐ a fi/a deveni (brusc) foarte atent; **a ciuli urechile**; **a-și ascuți urechile**. *Trebuie să ciulești urechile, dacă vrei să știi ce se spune despre tine* (☞ ANTENA: **Poner** alguien **las antenas** [INF.]).
b. Bajar alguien **las orejas** (INF.): sufrir vergüenza o humillación. *Trató de sorprendernos con cada respuesta, hasta que la réplica del profesor le hizo bajar las orejas* ❐ a suferi o rușine sau o umilință; **a i se pleoști urechile**; **a-și pleca nasul**; **a fi făcut de râs/de rușine**. *A încercat să ne uimească cu fiecare răspuns, până când replica profesorului l-a făcut să-și plece nasul.*
c. Bajarle a alguien **las orejas** (INF.): ☞ HUMO: **Bajarle** a alguien **los humos** (INF.).
d. Calentarle a alguien **las orejas** (INF.): reprenderlo severamente. *A lo mejor el abuelo te perdona, pero como se entere tu padre, te calienta las orejas* ❐ a dojeni sever pe cineva, a pedepsi pe cineva trăgându-l de urechi, a urechea; **a rupe/a înroși urechile** cuiva. *Probabil bunicul te va ierta, dar, dacă află tatăl tău, îți va înroși urechile.*
e. Ponerle a alguien **las orejas coloradas** (INF.): ☞ COLOR: **Sacarle** a alguien **los colores** (INF.).
f. Sonreír alguien **de oreja a oreja**: ☞ **(Tener)** alguien **(una sonrisa) de oreja a oreja.**
g. (Tener) alguien **(una sonrisa) de oreja a oreja**; **sonreír** alguien **de oreja a oreja**: (tener) (una sonrisa) muy amplia. *Cuando se enteró de que se separaban, sonrió de oreja a oreja* ❐ a avea un zâmbet/surâs foarte larg; **a zâmbi/a surâde cu gura până la urechi**. *Când a aflat vestea despărțirii lor, a zâmbit cu gura până la urechi de satisfacție.*

h. Verle alguien **las orejas al lobo**: advertir la existencia de un peligro tras sufrir una experiencia negativa. *No cambiará de actitud hasta que no le vea las orejas al lobo* ❐ a fi avertizat de existența unor pericole în urma unei experiențe negative; **a da cu capul de pragul de sus**. *Nu-și va schimba atitudinea până când nu va da cu capul de pragul de sus.*

ORIGEN (origine)

Dar algo/alguien **origen a** algo: motivar algo. *Sus declaraciones dieron origen a un mar de polémicas* ❐ **a da naștere la** ceva. *Declarațiile sale au dat naștere unei mari polemici.*

ORO (aur)

a. De oro (molido): ☞ BANDERA: **De bandera.**
b. Costar algo **el oro y el moro/un ojo de la cara/un riñón**; **(estar)** algo **por las nubes** (todas INF.); VULG.: **costar** algo **un huevo (y la yema del otro)**: ser muy caro. *Una casa como ésta nos vendría de maravilla, pero lo cierto es que cuesta el oro y el moro* ❐ a fi foarte scump, a costa o grămadă/groază de bani; **a fi scump foc**. *O casă ca asta ne-ar prinde de minune, dar adevărul este că e scumpă foc.*
c. Como los chorros del oro (INF.): ☞ CHORRO.
d. Guardar/tener alguien algo **como oro en paño**: cuidar o proteger con enorme celo. *Es un colaborador al que tenemos que guardar como oro en paño* ❐ **a păzi/a păstra/a îngriji ca pe/ a avea grijă ca de ochii din cap**. *Este un colaborator de care trebuie să avem grijă ca de ochii din cap.*
e. Hacerse alguien **de oro**; INF.: **llenarse** alguien **los bolsillos**: enriquecerse. *Lo invirtieron finalmente todo, con la esperanza de hacerse de oro* ❐ a se îmbogăți; **a se umple de bani/aur**; **a face bani**; **a-și umple buzunarele**. *Până la urmă au investit tot, cu speranța că se vor umple de bani.*
f. No es oro todo lo que reluce; **no todo el monte es orégano**: expresiones mediante las que se exhorta a adoptar una actitud prudente ante el aspecto tentador de algunas cosas. *La mansión es preciosa, pero en cuanto te enteres del alquiler, verás que no es oro todo lo que reluce* ❐ expresie prin care se îndeamnă la o atitudine prudentă față de lucrurile seducătoare, tentante prin aspectul lor; **nu tot ce strălucește e aur**; **nu tot ce zboară se mănâncă**. *Vila e superbă, dar imediat ce vei afla cât este chiria, vei vedea că nu tot ce strălucește e aur* (☞ TRIGO: **[No] ser** algo/ alguien **trigo limpio** [INF.]).
g. (No renunciar) a algo **ni por todo el oro del mundo**: (no renunciar) a algo ni a cambio de la mayor de las riquezas.

No cambiaría su trabajo ni por todo el oro del mundo ❐ (a nu renunța la ceva) nici în schimbul celor mai mari bogății; **nici pentru tot aurul din lume**; **pentru nimic în lume**. *Nu și-ar schimba serviciul nici pentru tot aurul din lume.*

h. (Prometer) alguien **el oro y el moro** (INF.): expresión mediante la que se subraya el carácter exagerado e ilusorio de una promesa. *Me prometió el oro y el moro, pero yo sabía que sólo quería conquistarme* ❐ expresie prin care se subliniază caracterul exagerat și iluzoriu al unei promisiuni; **(a promite) marea cu sarea/luna de pe cer/câte-n lună și-n stele**. *Mi-a promis câte-n lună și-n stele, dar eu știam că voia doar să mă cucerească.*

i. (Ser) oro del que cagó el moro (VULG.): (ser) oro falso. *No ha pagado mucho por la pulsera, así que será de oro del que cagó el moro* ❐ (a fi) aur fals, (a fi) (o) tinichea. *N-a plătit mult pe brățară, așa că o fi o tinichea.*

j. Valer algo/alguien **su peso en oro**: ser de una valía extraordinaria. *Siempre llena los teatros: es un actor que vale su peso en oro* ❐ a fi de o extraordinară valoare, a fi o (adevărată) perlă; **a valora greutatea sa în aur**; **a face toți banii**. *Întotdeauna umple teatrele, este un actor care face toți banii.*

OSO (urs)

a. Hacer alguien **el oso** (INF.): ☞ INDIO: **Hacer** alguien **el indio** (INF.).

b. Vender alguien **la piel del oso (antes de cazarlo)**: ☞ PIEL.

OSTRA (stridie)

Aburrirse alguien **como una ostra** (INF.): aburrirse enormemente. *Mientras estuve ingresado, el tiempo pasaba lentamente y me aburría como una ostra* ❐ **a se plictisi enorm/de moarte**; **a muri de plictiseală**. *În timpul spitalizării, orele treceau lent și muream de plictiseală* (☞ MOSCA: **Aburrir** algo/alguien **a las moscas** [INF.]).

OVARIO (ovar)

Hasta los ovarios (VULG.): ☞ COGOTE: **Hasta el cogote** (INF.).

OVEJA (oaie)

(Ser) alguien **la oveja negra (de la familia)**: (ser) la persona que, en un grupo, difiere negativamente del resto de sus miembros. *Lo consideran la oveja negra porque, en una familia de abogados, él es el único escultor* ❐ (a fi) persoana care, într-un grup, este diferită, în rău, de restul membrilor; **a fi oaia neagră (a familiei)**. *Îl consideră oaia neagră pentru că, într-o familie de avocați, el este singurul sculptor.*

OXTE (intraductibil; folosit doar în următoarea expresie)

(Irse/despedirse/marcharse) alguien **sin decir oxte ni moxte**: ☞ FRANCÉS: **(Irse/despedirse/marcharse)** alguien **a la francesa**.

P

PÁBULO (hrană)

Dar algo/alguien **pábulo a** algo: ☞ FUEGO: **Atizar/avivar** alguien **el fuego**.

PACOTILLA (aici: marfă proastă)

De pacotilla (INF.): ☞ CUARTO: **De tres al cuarto** (INF.).

PACHÁ (pașă)

(Vivir/comer...) alguien **como un pachá** (INF.): ☞ CUERPO: **(Vivir/comer...)** alguien **a cuerpo de rey** (INF.).

PADRE (tată)

a. De padre y muy señor mío (INF.): de importancia o de envergadura. *Y sin mediar palabra, le dio una bofetada de padre y muy señor mío* ❐ de anvergură; teribil, strașnic, răsunător. *Și fără să-i spună nimic, i-a tras o palmă teribilă.*
b. (Llevarse) alguien **el susto padre** (INF.): experimentar un enorme sobresalto. *Le dijeron sin rodeos que lo condenarían y, por supuesto, se llevó el susto padre* ❐ a trăi o mare spaimă; **a se speria de moarte/de mama focului; a trage o (mare) spaimă.** *I-ai spus fără ocolișuri că va fi condamnat și bineînțeles că s-a speriat de moarte.*
c. Ni se muere padre ni cenamos: ☞ MORIR.
d. Ser cada uno/cada cosa **de su padre y de su madre** (INF.): (aplicado a un conjunto de personas o de cosas) contar con características propias e incompatibles. *Te será difícil improvisar un nuevo motor, ¿no ves que cada pieza es de su padre y de su madre?* ❐ (referitor la un grup de persoane sau de lucruri) a avea caracteristici proprii și incompatibile, a fi diferite; **a fi care de pe unde**; **a fi** fiecare **în felul său.** *O să-ți fie greu să improvizezi un nou motor, nu vezi că fiecare piesă e care de pe unde?*

PADRENUESTRO („Tatăl nostru")

Como el padrenuestro (INF.): ☞ AVEMARÍA: **Como el avemaría** (INF.).

PADRINO (naș)

Tener alguien **padrinos**: ☞ ARRIMO: **Tener** alguien **arrimos**.

PÁGINA (pagină)

Pasar alguien **página**; **correr/echar** alguien **un tupido velo (sobre** algo): tratar de olvidar un asunto. *Era algo oscuro y de mal gusto, así que todos decidieron pasar página rápidamente* ❐ a încerca să uite o întâmplare; **a da pagina**; **a trece la o nouă pagină**; **a da uitării**; **a șterge cu buretele**; **a trage/a arunca un văl** peste ceva; **a trece sub tăcere.** *Era ceva întunecat și de prost-gust, așa încât toți se hotărâră să dea pagina repede* (☞ ABSTRACCIÓN: **Hacer** alguien **abstracción de** algo/alguien; BORRÓN: **Hacer** alguien **borrón y cuenta nueva**).

PAJA (paie; [fig.] fleac)

a. (Discutir/pelearse...) dos o más personas **por un quítame allá esas pajas**: (discutir/pelearse...) por un motivo insignificante. *Se pelearon por un quítame allá esas pajas y llevan años sin hablarse* ❐ (a se înfrunta/certa...) două sau mai multe persoane pentru un motiv insignifiant; **(a se certa...) pentru o nimica toată.** *S-au certat pentru o nimica toată și nu-și vorbesc de mulți ani.*
b. Hacerse alguien **una paja** (VULG.): masturbarse. *Por casualidad, su madre lo sorprendió haciéndose una paja* ❐ a se masturba; **a face (o) labă**; **a o lua la labă** (toate VULG.). *Întâmplător, mama sa l-a surprins făcând labă.*
c. Dormirse alguien **en las pajas** (INF.): ☞ LAUREL: **Dormirse** alguien **en los laureles** (INF.).
d. Meter alguien **paja/rollo en** algo (INF.): recurrir a informaciones y datos irrelevantes con el fin de amplificar un discurso o de ocultar el desconocimiento de un asunto. *Me ha suspendido porque, en lugar de ajustarme al tema, le he metido mucha paja* ❐ a folosi date și informații în afara subiectului cu scopul de a amplifica un discurs sau de a-și ascunde ignoranța; **a umbla cu povești**; **a bate câmpii**; **a o lua pe mirișe**; **a trage/a pune bărbi.** *M-a picat la examen pentru că în loc să răspund la subiect, am bătut câmpii* (☞ GRANO: **Ir** alguien **al grano**; HISTORIA: **Dejarse** alguien **de historias** [INF.]).
e. No dormirse alguien **en las pajas** (INF.): ☞ LAUREL: **No dormirse** alguien **en los laureles** (INF.).

f. Ver alguien **la paja en el ojo ajeno (y no ver la viga en el propio)**: mostrarse crítico y/o intransigente con los (pequeños) defectos de los demás, disculpando siempre los propios y más graves. *Siempre metiéndote con su vida privada como si la tuya fuera modélica: qué fácil es ver la paja en el ojo ajeno y no ver la viga en el propio* ❐ a observa/a critica (mici) defecte ale altora, trecând cu vederea propriile defecte, mai grave; **a vedea paiul din ochiul altuia și nu bârna din ochiul său**. *Mereu ai criticat viața sa privată ca și cum a ta ar fi o viață model; e ușor să vezi paiul din ochiul altuia și nu bârna din ochiul tău.*

PÁJARO (pasăre)

a. Comer alguien **como un pajarito**: ☞ GORRIÓN: **Comer** alguien **como un gorrión**.
b. Matar alguien **dos pájaros de un tiro**: cumplir dos objetivos de una sola vez. *Si vamos a ver a tu madre, mejor que sea a la hora de la comida, y así matamos dos pájaros de un tiro* ❐ a îndeplini/a atinge două obiective dintr-o dată; **a împușca doi iepuri dintr-un foc**. *Dacă o vizităm pe mama ta, mai bine să trecem pe la ora mesei, împușcăm doi iepuri dintr-un foc* (☞ GOLPE: **De un golpe**; PASO: **De paso**).
c. Pájaro de mal agüero: persona que atrae inevitablemente la mala suerte. *Este Carlitos es un pájaro de mal agüero: siempre que viaja con nosotros, perdemos algún tren* ❐ persoană care atrage inevitabil ghinionul; **piază-rea**. *Acest Carlitos este o piază rea; întotdeauna când călătorește cu noi, pierdem vreun tren.*
d. Tener alguien **pájaros en la cabeza** (INF.): ☞ CABEZA: **Tener** alguien **la cabeza llena de pájaros** (INF.).

PALA (lopată)

A punta (de) pala (INF.): ☞ CHORRO: **A chorros** (INF.).

PALABRA (cuvânt)

a. Beber(se) alguien **las palabras de** alguien: escucharlo con suma atención y embelesamiento. *El conferenciante era un buen orador, así que todos se bebieron sus palabras* ❐ a asculta cu mare atenție, fiind captivat de vorbitor; **a sorbi vorbele/cuvintele/spusele** cuiva. *Conferențiarul era un bun orator, așa că toți i-au sorbit cuvintele* (☞ RIPIO: **No perder** alguien **ripio de** algo).
b. Cogerle/tomarle a alguien **la palabra**: valerse de lo que alguien ha dicho. *Me aseguró que podía visitarle en cualquier momento, así que le cogí la palabra y dos semanas más tarde me presenté en su casa* ❐ **a ține cont de spusele** cuiva; **a lua în considerare spusele** cuiva. *M-a asigurat că l-aș putea vizita oricând, așa că am ținut cont de spusele lui și peste două săptămâni m-am prezentat la el acasă.*

c. Comerse alguien **las palabras**: hablar pronunciando incorrectamente (debido a la precipitación, a los nervios o a un defecto). *Estaba tan nervioso que se comía las palabras y casi no se le entendía nada* ❐ a vorbi pronunțând incorect (din cauza grabei, emoției sau a unui defect); **a-și mânca cuvintele**; **a se bate turcii la gura** cuiva. *Din cauza emoției, se băteau turcii la gura lui și aproape nu se înțelegea ce spune.*
d. Dar alguien **su palabra (de honor)**: prometer el cumplimiento de algo. *Nos ha dado su palabra de que tendrá lista la decoración a finales de mes* ❐ a promite îndeplinirea unui lucru; **a-și da cuvântul (de onoare)**; **a-și lua angajamentul**. *Ne-a dat cuvântul că va fi gata cu decorarea până la sfârșitul anului.*
e. Dejar a alguien **con la palabra en la boca**: abandonar a alguien sin dejar que termine de hablar. *Se lo estaba intentando explicar, pero me dejó con la palabra en la boca porque en cuanto vio a su chica se fue con ella* ❐ a părăsi pe cineva înainte de a termina de vorbit; **a lăsa** pe cineva **cu vorba în gură**. *Tocmai încercam să-i explic ceva, dar m-a lăsat cu vorba în gură, pentru că și-a zărit prietena și a plecat.*
f. De palabra: verbalmente. *No hemos firmado ningún contrato sino que ha sido un acuerdo de palabra* ❐ verbal. *N-am semnat nici un contract, a fost doar un acord verbal.*
g. Faltarle a alguien **las palabras**: no ser capaz de explicar o de relatar un asunto como desearía. *Fue una experiencia sobrecogedora... me faltan las palabras para poder transmitiros lo que sentí* ❐ a nu fi capabil să explice/relateze ceva așa cum ar dori; **a-i lipsi** cuiva **cuvintele**; **a nu avea cuvinte**. *A fost o experiență înspăimântătoare... îmi lipsesc cuvintele să vă pot spune ce am simțit.*
h. Hacer algo/alguien **honor a sus palabras**: ☞ HONOR.
i. (No) dirigirle a alguien **la palabra**: (no) hablar con alguien. *Entró en casa y, sin dirigirle a nadie la palabra, se sentó delante de la tele* ❐ a (nu) vorbi cuiva; **a (nu) adresa** cuiva **cuvântul**. *A intrat în casă și, fără să adreseze nimănui nici un cuvânt, s-a așezat în fața televizorului.*
j. Quitarle a alguien **la palabra de la boca**: **1.** interrumpir bruscamente a quien está hablando. *La reunión no dio ningún resultado porque unos a otros se quitaban la palabra de la boca*; **2.** anticipar la verbalización del pensamiento de alguien. *Me has quitado la palabra de la boca: es exactamente la misma idea que yo quería proponer* ❐ **1.** a întrerupe brusc pe cineva care vorbește;

a-i lua cuvântul din gură; **a-i tăia cuiva macaroana** (INF.). *Şedinţa nu a dus la nici un rezultat, pentru că şi-au luat unii altora vorba din gură*; **2.** a anticipa verbalizarea gândirii cuiva; **a lua** cuiva **vorba din gură**. *Mi-a luat vorba din gură, este exact ideea pe care voiam s-o propun eu.*

k. (Ser) algo **palabras mayores**: (ser) de gran importancia o gravedad. *Hacerse con el terreno no es tan difícil, pero levantar en él un rascacielos son ya palabras mayores* ❐ (a fi) ceva de mare importanţă sau gravitate, (a fi) ceva mult mai greu; **a fi cu totul altceva**. *Să cumperi terenul nu e aşa dificil, dar să construieşti un zgârie-nori e cu totul altceva* (☞ ACABAR: **Ser** algo/alguien **el acabóse** [INF.]).

l. Sobrar las palabras: explicarse o entenderse algo por sí mismo, sin necesidad de palabras. *Su incompatibilidad de caracteres es tan evidente que sobran las palabras* ❐ a se explica/înţelege ceva de la sine, fără a mai fi nevoie de cuvinte; **a fi de prisos cuvintele**. *Nepotrivirea de caracter dintre ei este atât de evidentă, încât cuvintele sunt de prisos.*

m. Tener dos o más personas **unas palabras**; **vérselas** alguien **con** alguien: enfrentarse verbalmente. *Han tenido unas palabras y el ambiente en la oficina está algo enrarecido* ❐ (referitor la două sau la mai multe persoane) a se înfrunta verbal, a avea o dispută; **a avea** două sau mai multe persoane **(nişte) vorbe**; **a avea** două sau mai multe persoane **un schimb mai tare/dur de cuvinte**. *Colegii au avut un schimb mai tare de cuvinte şi atmosfera din birou e puţin încărcată.*

PALESTRA (palestră)

Salir/saltar alguien **a la palestra**: competir o enfrentarse en público. *En cuanto se acerque la campaña electoral, todos los candidatos saltarán a la palestra* ❐ a se întrece sau confrunta în public; **a ieşi/a intra în arenă/ring**. *Imediat ce începe campania electorală, toţi candidaţii vor ieşi în arenă* (☞ ARENA: **Bajar** alguien **a la arena** [TAUROM.]).

PALIZA (bătaie)

Darse alguien **una (buena) paliza** (INF.): ☞ DESTAJO: **Trabajar** alguien **a destajo**.

PALMA (palmă)

a. Batir alguien **palmas**: aplaudir. *La gente lleva diez minutos batiendo palmas, brindándole una ovación al intérprete* ❐ a aplauda; **a bate din palme**. *Lumea bate din palme de zece minute, ovaţionându-l pe interpret.*

b. Conocer alguien algo **como la palma de la mano/palmo a palmo**; **conocer** alguien **el paño/el percal**; **saber** alguien **el terreno que pisa/qué terreno pisa**: conocer algo con sumo detalle. *Ten confianza: si es el jefe de la expedición es porque conoce el recorrido como la palma de la mano* ❐ a cunoaşte ceva amănunţit; **a şti/a cunoaşte** ceva **ca pe propria palmă/ca-n palmă/ca pe propriul buzunar**. *Ai încredere, dacă el e şeful expediţiei este pentru că ştie traseul ca-n palmă.*

c. Llevarse alguien **la palma**: salir claramente victorioso de una competición. *Aunque el nivel medio de los candidatos era bastante elevado, Mauro se impuso y se llevó la palma* ❐ a ieşi în mod clar învingător într-o competiţie, a se impune categoric; **a câştiga detaşat**. *Chiar dacă nivelul mediu al candidaţilor era destul de ridicat, Mauro s-a impus şi a câştigat detaşat.*

d. Llevar/tener... a alguien **en palmitas**: ☞ ALGODÓN: **Llevar/tener...** a alguien **entre algodones**.

PALMITO (INF.; siluetă zveltă)

Lucir alguien **el palmito** (INF.): exhibirse físicamente. *Siempre llegaba tarde a clase para que todos observáramos lo bien que lucía el palmito* ❐ a-şi exhiba fizicul; **a-şi undui corpul**; **a-şi şerpui trupul**. *Întârzia mereu la ore pentru ca toţi să observăm ce bine îşi şerpuia trupul* (☞ PERCHA: **Tener** alguien **buena percha**).

PALMO (palmă, ca unitate de măsură)

a. Conocer alguien algo **palmo a palmo**: ☞ PALMA: **Conocer** alguien algo **como la palma de la mano**.

b. Dejar a alguien **con un palmo de narices** (INF.): **1.** ☞ SOLFA: **Poner** algo/a alguien **en solfa** (INF.); **2.** ☞ MIEL: **Dejar** a alguien **con la miel en los labios**.

c. No levantar alguien **un palmo del suelo** (INF.): ser de escasa estatura. *No levanta un palmo del suelo, pero su ambición no conoce límites* ❐ a fi de statură mică, a nu se înălţa mai mult de o palmă de la pământ; **a fi de-o şchioapă**. *Este de-o şchioapă, dar ambiţia sa nu cunoaşte margini.*

PALO (par/băţ)

a. Andar dos o más personas **a palos**; **tirarse** dos o más personas **los trastos a la cabeza** (ambas INF.): reñir, pelearse. *Andan a palos cada vez que se ven* ❐ (referitor la două sau mai multe persoane) a se certa, a se bate, a se încăiera; **a se lua de păr**; **a se certa la cuţite**; **a se lua în beţe**; **a se lua în coarne**; **a-şi arunca** cu ceva **în cap**. *De fiecare dată când se întâlnesc, se ceartă la cuţite.*

b. (Beber) alguien algo **a palo seco** (INF.): (beber) sin comer al mismo tiempo. *Abrió la nevera y se bebió, a palo seco, la última botella de licor de pera* ❐ (a bea) fără a mânca în același timp; **(a bea) pe nemâncate/pe stomacul gol/pe inima goală**. *A deschis frigiderul și a băut ultima sticlă de lichior de pere pe inima goală.*
c. Caérsele a alguien **los palos del sombrajo**: sufrir desánimo o decepción. *Cuando supo que le habían rechazado la tesis, se le cayeron los palos del sombrajo* ❐ a suferi o descurajare sau o decepție, a se simți de parcă ar fi fost lovit cu ceva în cap; **a cădea/a pica cerul pe** cineva. *Când a aflat că i s-a respins teza, s-a simțit de parcă ar fi căzut cerul pe el.*
d. Darle algo a alguien **palo** (INF.): ☞ CORTE: **Dar**le algo a alguien **corte** (INF.).
e. Dar alguien **palos de ciego**: intentar algo al azar y sin orientación alguna. *Lo probó todo, dando palos de ciego aquí y allá, hasta que se serenó y decidió desistir* ❐ a încerca să faci ceva la întâmplare și fără nici o orientare; **a acționa orbește**. *A încercat toate posibilitățile, acționând orbește în toate direcțiile, până când s-a potolit și a decis să renunțe* (☞ TIENTA: **[Andar/moverse]** alguien **a tientas** [2]; TUMBO: **Dar** algo/alguien **tumbos** [2]).
f. De tal palo, tal astilla (REFRÁN): expresión que recoge la idea de que los hábitos o comportamientos de alguien siempre encuentran explicación en su propio origen. *Es mujeriego y cabezón como su padre: está claro que de tal palo, tal astilla* ❐ expresie care semnifică ideea că obiceiurile sau comportamentul cuiva își găsesc explicația în originea lor; **așchia nu sare departe de trunchi**; **ce naște din pisică, șoareci mănâncă**; **capra sare masa, iada sare casa**. *Este fustangiu și încăpățânat ca tatăl său, e clar că așchia nu sare departe de trunchi.*
g. No dar alguien **(ni) un palo al agua** (INF.): ☞ BARRIGA: **Rascarse** alguien **la barriga** (INF.).
h. Que cada palo aguante su vela: expresión mediante la que se indica que cada cual debe asumir las consecuencias derivadas de sus propios actos. *Si la inspección descubre irregularidades, que cada palo aguante su vela* ❐ expresie prin care se subliniază că fiecare trebuie să-și asume consecințele actelor sale; fiecare să-și asume răspunderea; **fiecare să dea seamă/socoteală**. *Dacă inspecția va scoate la iveală nereguli, fiecare va da seamă* (☞ HACER: **A lo hecho, pecho**).

PAN (pâine)

a. (Comer) alguien **a pan y cuchillo**: ☞ MESA: **(Comer)** alguien **a mesa puesta.**
b. Con su pan se lo coma: expresión mediante la que se expresa indiferencia ante el éxito ajeno. *¿Que ha obtenido el primer premio?*

Pues que con su pan se lo coma... ❐ expresie prin care se afirmă indiferența față de succesul cuiva; **să-l mănânce sănătos**; **să-i fie de bine**. *A obținut premiul întâi? Să-i fie de bine.*
c. Contigo, pan y cebolla: expresión mediante la que se enfatiza la indiferencia de los enamorados ante las cosas materiales. *Eres el centro de mi existencia... contigo, pan y cebolla* ❐ expresie prin care se subliniază indiferența îndrăgostiților față de lucrurile materiale; **cu tine alături mă mulțumesc cu pâine și ceapă/n-am nevoie de nimic**; **dacă te am pe tine, am totul**. *Tu ești centrul existenței mele, cu tine alături, n-am nevoie de nimic.*
d. Ganarse alguien **el pan** (INF.): ☞ COCIDO: **Ganarse** alguien **el cocido** (INF.).
e. Hacer alguien **un pan como unas hostias** (INF.): ☞ PATA: **Meter** alguien **la pata** (INF.).
f. Llamar alguien **al pan, pan y al vino, vino**: llamar a las cosas por su nombre. *¿Cuándo vas a dejarte de tantas ambigüedades y eufemismos? En esta casa llamamos al pan, pan y al vino, vino* ❐ **a spune lucrurilor pe nume**. *Când vei renunța la ambiguitățile și eufemismele astea? În casa asta se spune lucrurilor pe nume.*
g. Negarle a alguien **el pan y la sal**: **1.** no reconocerle ningún mérito. *A pesar de sus continuos éxitos, su familia sigue negándole el pan y la sal*; **2.** ☞ ESPALDA: **Volver**le/**dar**le **la espalda a** algo/alguien ❐ **1.** a nu recunoaște cuiva nici un merit. *În ciuda reușitelor sale repetate, familia lui continuă să nu-i recunoască nici un merit*; **2.** ☞ ESPALDA: **Volver**le/**dar**le **la espalda a** algo/alguien.
h. No pedir algo **pan**: no representar ningún gasto o esfuerzo para su mantenimiento. *Compra más piezas de reserva, que ya sabes que no piden pan* ❐ a nu presupune nici o cheltuială sau efort de întreținere; **a nu cere de mâncare**. *Cumpără mai multe piese de rezervă, știi că ele nu cer de mâncare.*
i. Pan para hoy y hambre para mañana: expresión mediante la que se alude al carácter provisional de una solución insuficiente a medio o largo plazo. *Mejor búscate otra cosa: un trabajo tan precario es pan para hoy y hambre para mañana* ❐ expresie prin care se face aluzie la caracterul provizoriu, insuficient al unei soluții; **azi mâncăm, mâine răbdăm**. *Mai bine caută altceva, cu un serviciu atât de nesigur, azi mâncăm, mâine răbdăm.*
j. Ser algo **pan comido** (INF.): ☞ CHUPAR: **Estar** algo **chupado** (INF.).
k. Ser algo **el pan nuestro de cada día**: (aplicado habitualmente a un hecho negativo) suceder con excesiva frecuencia. *No nos sorprende que también hoy se autoinvite a comer: es el pan nuestro de cada día* ❐ (referitor de obicei la un fapt negativ) a se

întâmpla cu o mare frecvenţă, a fi ceva de fiecare zi, a fi ceva foarte obişnuit. *Nu ne surprinde că şi azi se autoinvită la masă, e ceva foarte obişnuit* (a se compara cu **a fi pâinea [noastră] cea de fiecare zi/de toate zilele**: a fi hrana cea mai obişnuită/ frecventă; a fi sursa de venituri cea mai sigură).
l. (Ser) algo/**estar** algo **más bueno que el pan**: **1.** (aplicado a personas) ☞ ALMA: **(Ser)** alguien **un alma de Dios**; **2.** (aplicado a cosas) ☞ DEDO: **Chuparse** alguien **los dedos** (INF.) ❐ **1.** (referitor la persoane) ☞ ALMA: **(Ser)** alguien **una alma de Dios**; **2** (referitor la lucruri) ☞ DEDO: **Chuparse** alguien **los dedos** (INF.).
m. Ser algo/alguien **más largo que un día sin pan** (INF.): ☞ DÍA.
n. (Ser) alguien **un trozo de pan** (INF.): ☞ ALMA: **(Ser)** alguien **un alma de Dios**.

PÁNICO (panică)

Cundir el pánico: adueñarse el pánico de una situación. *¡Que no cunda el pánico, que yo os defiendo!* ❐ a fi/a se lăsa dominat/ cuprins de panică; **a intra în panică**; **a se pierde cu firea**. *Să nu intraţi în panică, sunteţi cu mine!*

PANTALÓN (pantalon)

a. Bajarse alguien **los pantalones** (VULG.): ☞ CERVIZ: **Bajar** alguien **la cerviz**.
b. Llevar alguien **los pantalones** (INF.): mandar en casa. *Parece mentira que, con sólo nueve años, sea Rita la que lleve los pantalones en casa* ❐ a conduce în casă; **a cânta cocoşul/găina într-o casă**; **a purta pălăria**; **a fi mai-mare**. *Pare o minciună, dar la doar nouă ani, Rita poartă pălăria în casa lor* (☞ BACALAO: **Cortar** alguien **el bacalao** [INF.]; CARRO: **Tirar** alguien **del carro** [INF.]).

PAÑAL (pelincă, scutec)

Estar algo **en pañales**: ☞ EMBRIÓN: **Estar** algo **en embrión**.

PAÑO (cârpă)

a. Conocer alguien **el paño** (INF.): ☞ PALMA: **Conocer** alguien algo **como la palma de la mano**.
b. (No) ser dos o más personas/cosas **del mismo paño**: ☞ CUERDA: **(No) ser** dos o más personas/cosas **de la misma cuerda**.
c. Poner alguien **paños calientes**: tratar de atemperar una situación delicada. *El ambiente era muy tenso, así que miramos de poner paños calientes regalándonos unas vacaciones en la playa* ❐ a încerca să tempereze o situaţie delicată; **a încerca să calmeze**

spiritele; **a încerca să o dreagă**. *Atmosfera era foarte tensionată, aşa că am încercat să o dregem oferindu-ne o vacanţă pe litoral* (☞ AZÚCAR: **Con azúcar está peor**; REMEDIO: **Ser peor el remedio que la enfermedad**).

PAPA[1] (papă)

Ser alguien **más papista que el Papa**: exagerar en la defensa de unos intereses o en el respeto a unas normas. *Todos se han puesto de acuerdo menos él, que es más papista que el Papa y sigue discutiendo* ❐ a fi exagerat în apărarea unor interese sau în respectarea unor prevederi; **a fi mai catolic decât papa**. *Toţi au căzut de acord, în afară de el, care e mai catolic decât papa şi continuă discuţia.*

PAPA[2] (en el lenguaje infantil, „comida" ❐ în limbajul copiilor: „papă", „mâncare")

No saber alguien **ni papa** (INF.): ☞ IDEA: **No tener** alguien **ni (la más ligera/mínima/remota/ni la menor) idea**.

PAPEL (hârtie)

a. Hacer alguien **un buen/mal papel**: causar una impresión positiva/negativa en un acto público. *No se había preparado demasiado la intervención en el congreso y, sin embargo, hizo un buen papel* ❐ a provoca o impresie pozitivă sau negativă într-un act public; **a face o figură bună/rea**. *Nu şi-a pregătit prea bine intervenţia la congres şi, totuşi, a făcut o figură bună.*
b. Hacer alguien **un papelón** (INF.): obrar con fingimiento. *Aunque no se soportan, tuvieron que hacer el papelón de darse la mano en la recepción oficial* ❐ a acţiona cu prefăcătorie, a-şi ascunde sentimentele; **a face frumos**; **a păstra aparenţele**. *Chiar dacă nu se suportă, au trebuit să facă frumos şi să-şi strângă mâna la recepţia oficială.*
c. Perder alguien **los papeles** (INF.): ☞ CASILLA: **Salirse** alguien **de sus casillas** (INF.).
d. Ser algo **papel mojado**: perder el valor que atesoraba. *Las cosas han cambiado radicalmente y aquel viejo proyecto hoy es ya papel mojado* ❐ a-şi pierde valoarea pe care o avea; **a fi/a deveni hârtie fără valoare**; **a fi apă de ploaie**. *Lucrurile s-au schimbat radical şi acel vechi proiect a devenit hârtie fără valoare.*

PAPELETA

(tema que le correspondía a un alumno de la academia militar en un examen ❐ temă care îi revenea unui elev al academiei militare la un examen)

(Ser) algo **una (buena) papeleta**: (ser) una tarea difícil. *¡Te ha caído una buena papeleta si tienes que hacer el balance de la empresa!* ❐ (a fi) o sarcină dificilă. *Ți-a revenit o sarcină dificilă, dacă trebuie să faci bilanțul firmei!* (☞ BAILAR: **Bailar con la más fea** [INF.]).

PAPILLA (papă; terci)

a. Desde la primera papilla (INF.): desde la más tierna infancia. *Habiéndolo criado desde la primera papilla, es lógico que la abuela prevea todas sus reacciones* ❐ din cea mai fragedă copilărie; **din leagăn**. *Crescându-l din leagăn, este logic ca bunica să prevadă toate reacțiile sale* (☞ MOCO: **Haberle limpiado/quitado** a alguien **los mocos** [INF.]).
b. Echar alguien **hasta la (primera) papilla/hasta las tripas** (ambas INF.): vomitar exageradamente. *En su primer viaje en barco se mareó y echó hasta la primera papilla* ❐ a vomita foarte mult; **a-și vărsa și mațele**. *La prima călătorie cu vaporul a avut rău de mare și și-a vărsat și mațele.*
c. (Estar) alguien **hecho papilla** (INF.): ☞ ALMA: **No poder** alguien **(ni) con el alma**.
d. Hacer(se) algo **papilla** (INF.): ☞ AÑICO: **Hacer**(se) algo **añicos**.
e. Hacer a alguien **papilla** (INF.): propinarle una severa paliza. *Trataba siempre de evitar a su rival, consciente de que si se veían lo haría papilla* ❐ a snopi în bătaie pe cineva; **a face zob/terci** pe cineva; **a lăsa lat** pe cineva. *Totdeauna avea grijă să-și evite rivalul, fiind conștient că dacă se întâlnesc, îl va face zob.*

PAR (pereche)

a. (Ir) a la par: (ir) al unísono. *Van a la par en todas sus ideas, así que es normal que se hayan asociado para crear una empresa* ❐ **(a fi) la unison/de comun acord**. *Sunt la unison în toate ideile lor, așa că e normal să se asocieze pentru a deschide o firmă* (☞ VOZ: **A una voz**).
b. Sin par: 1. ☞ HABER: **Ser** algo/alguien **de lo que no hay** (INF.); 2. ☞ BANDERA: **De bandera**.

PARAÍSO (rai)

(Estar/sentirse...) alguien **en el paraíso**: ☞ ÁNGEL: **(Estar/sentirse...)** alguien **como los (propios/mismos) ángeles**.

PARDO (sur, cenușiu)

Montarla alguien **parda** (INF.): ☞ ARMAR: **Armarla** alguien (INF.).

PARED (perete)

a. Aburrir algo/alguien **a las paredes** (INF.): ☞ MOSCA: **Aburrir** algo/alguien **a las moscas** (INF.).
b. Subirse alguien **por las paredes** (INF.): ☞ ESPUMA: **Echar** alguien **espuma por la boca** (INF.).
c. Hablarle alguien **a las paredes** (INF.): ☞ DESIERTO: **Predicar/clamar** alguien **en el desierto**.
d. Las paredes oyen: expresión mediante la que se advierte que aquello que se dice puede ser oído por quien no debe. *Mejor hablamos en mi casa, que aquí las paredes oyen* ❐ expresie prin care se avertizează că cele spuse pot fi auzite de cine nu trebuie; **și pereții au urechi**. *Mai bine vorbim la mine acasă, aici și pereții au urechi.*

PARIR (a naște)

Poner a alguien **a parir** (INF.): ☞ BURRO: **Poner** a alguien **a caer de un burro** (INF.).

PARRA (viță)

Subirse alguien **a la parra** (INF.): adoptar una actitud claramente abusiva. *Desde que lo nombraron secretario, se ha subido a la parra: casi dirías que el jefe es él* ❐ a adopta o atitudine clar abuzivă; **a-și face de cap**; **a-și lua nasul la purtare**. *De când a fost numit secretar, își face de cap, aproape ai spune că el e șeful* (☞ RAYA: **Pasarse** alguien **[de la raya]**; BARBA: **Subírsele** a alguien **a las barbas** [INF.]).

PARTE (parte)

a. No llevar/conducir algo **a ninguna parte**: ser inútil. *No lleva a ninguna parte que te opongas sistemáticamente a todos: la mayoría manda* ❐ a fi inutil; **a nu duce/ajunge nicăieri**; **a nu (con)duce la nimic**. *Nu ajungi nicăieri opunându-te sistematic tuturor; majoritatea dictează.*
b. Poner alguien algo **de su parte**: aportar esfuerzo. *Tendrás que poner mucho de tu parte si quieres superar los últimos resultados* ❐ a depune efort; **a se pune pe treabă**. *E cazul să te pui pe treabă dacă vrei să depășești ultimele rezultate.*
c. Tener/tomar alguien **parte en** algo: participar. *¿Quiere usted tomar parte en la inauguración de la exposición?* ❐ a participa la ceva; **a lua parte la** ceva; **a fi de față**. *Doriți să luați parte la inaugurarea expoziției?*

PARTIDA (partidă)

Por partida doble: doblemente. *Me alegro de esta beca por partida doble: tienes la oportunidad de estudiar en una universidad*

como ésta y, a la vez, de viajar al extranjero ❐ dublu; de două ori. *Mă bucur de două ori de această bursă: ai posibilitatea să înveți la o asemenea universitate și, totodată, să călătorești în străinătate.*

PARTIDO (parte)

a. Sacar alguien **partido de** algo: obtener beneficio. *Asóciate con él: sabe sacar partido incluso de los mínimos negocios* ❐ a obține beneficii; **a trage foloase din** ceva; **a scoate un câștig din** ceva. *Asociază-te cu el, știe să scoată un câștig chiar și din afacerile cele mai mărunte* (☞ AGUA: **Sacar** alguien **agua de las piedras**).
b. Tomar alguien **partido por** algo/alguien: posicionarse en favor de algo/alguien. *La causa me parece justa y quiero tomar partido por ella* ❐ a lua poziție în favoarea unui lucru sau unei persoane; **a lua/a ține partea**; **a se da de partea** a ceva/cuiva. *Cauza mi se pare dreaptă și mă voi da de partea ei.*

PARTIDO (partidă)

(Ser) alguien **un buen/mal partido**: disponer de una buena/mala posición social con vistas al casamiento. *Claro que es un buen partido: joven, rico, hijo de ministro...* ❐ a avea o bună/rea poziție socială în vederea căsătoriei; **(a fi) o partidă bună/rea**. *Sigur că e o partidă bună: tânăr, bogat, fiu de ministru...*

PARTO (naștere)

(Ser) algo **el parto de los montes**: (ser) un resultado decepcionante en relación con el esfuerzo realizado. *Se han reunido los mejores especialistas, han trabajado dos años y ha salido un librito insignificante; en fin, el parto de los montes...* ❐ (a fi) un rezultat decepționant în raport cu efortul depus; **s-a scremut muntele și a ieșit un șoricel**. *S-au adunat cei mai buni specialiști, au lucrat doi ani și a ieșit o cărticică insignifiantă; s-a scremut muntele și a ieșit un șoricel* (☞ RUIDO: **Mucho ruido y pocas nueces**; VIAJE: **Para este viaje no se necesitaban alforjas**).

PASADA (festă)

Jugarle a alguien **una mala pasada**: ☞ FAENA: **Hacer**le a alguien **una (buena) faena** (TAUROM.).

PASAR (a trece)

a. Pasar algo **a mayores**: ☞ MAYOR.
b. Pasar algo **por alto**: ☞ ALTO.
c. Pasar alguien **de** algo/alguien (INF.): no tener en cuenta algo/a alguien. *En mis decisiones paso de mim padre; sólo las opiniones de mi madre cuentan* ❐ **a nu ține cont de** ceva/cineva; **a trece peste** ceva/cineva. *În hotărârile mele trec peste tata, numai părerile mamei contează.*
d. Pasarse alguien **(de la raya/de [la] rosca)** (INF.): ☞ RAYA.

PASCUA (Paște)

a. De Pascuas a Ramos (INF.): ☞ CUANDO: **De cuando en cuando**.
b. (Estar) alguien **como unas pascuas** (INF.): ☞ CABER: **No caber** alguien **en sí (de contento)**.
c. Hacerle a alguien **la pascua**: ☞ FAENA: **Hacer**le a alguien **una (buena) faena** (TAUROM.).
d. ...y santas pascuas (INF.): ☞ ASUNTO: **...(y) asunto concluido** (INF.).

PASE (permis)

Tener algo **un pase**: ser disculpable. *Que me tome el pelo a mí tiene un pase, pero que intente engañar a sus padres me parece intolerable* ❐ a fi scuzabil/permis; (cu formă fixă) **mai merge**; **treacă-meargă**. *Să mă ia pe mine peste picior treacă-meargă, dar să-și păcălească părinții mi se pare intolerabil.*

PASEO (plimbare)

Irse/mandar algo/(a) alguien **a paseo** (INF.): ☞ CUERNO: **Irse/mandar** algo/(a) alguien **al cuerno** (INF.).

PASMAROTE (om năucit)

Estar/quedarse alguien **como un pasmarote** (INF.): ☞ BRAZO: **Estar/quedarse** alguien **de brazos cruzados**.

PASO (pas)

a. Abrirse alguien **paso**: progresar. *Gracias a su fina intuición se abrirá paso sin ayuda de nadie* ❐ a evolua/a progresa. *Grație intuiției sale fine, va progresa fără ajutorul nimănui.*
b. A cada paso: a cada momento. *A cada paso intenta ligar conmigo: es insoportable* ❐ în fiecare moment; **cu orice prilej**; **la fiecare pas**. *Încearcă să mă agațe cu orice prilej, este insuportabil.*
c. A este paso: a este ritmo, con esta frecuencia. *A este paso, faltando tanto al trabajo, seguro que no te van a renovar el contrato* ❐ în ritmul acesta, cu această frecvență. *Lipsind în ritmul acesta de la serviciu, fii sigur că nu îți vor prelungi contractul.*
d. Apretar alguien **el paso**: acelerar el ritmo del paso. *Aprieta el paso, que llegamos tarde a la consulta* ❐ **a grăbi/a iuți pasul**. *Grăbește pasul, că ajungem târziu la consultație.*

e. Dar alguien **(muchos) pasos**: realizar (numerosas) gestiones. *Me temo que habrá que dar muchos pasos hasta conseguir la aprobación del alcalde* ❐ a face (numeroase) demersuri. *Mă tem că va trebui să facem numeroase demersuri până vom obține aprobarea primarului* (☞ CECA: **Ir/llevar** [a] alguien **de la ceca a la Meca**).
f. Dar paso a: ceder el espacio, continuar. *Tras la proyección de la película se dio paso a la rueda de prensa del director* ❐ a ceda locul, a continua/a urma. *După proiectarea filmului a urmat conferința de presă a regizorului.*
g. Dar alguien **un mal paso**: cometer un error en el desarrollo de una acción. *Has dado un mal paso tomando una decisión como ésta sin consultarle nada a nadie* ❐ a comite o greșeală în desfășurarea unei acțiuni; **a face un pas greșit**. *Ai făcut un pas greșit luând o asemenea hotărâre fără să te consulți cu nimeni.*
h. Dar alguien **un paso en falso**: cometer un error del que se derivan consecuencias negativas. *No era un negocio boyante y dieron un paso en falso haciéndose con la mayoría de las acciones* ❐ a comite o eroare cu consecințe negative; **a face un pas greșit**; **a face o mișcare greșită**; **a da greș**. *Nu era o afacere prosperă și a făcut o mișcare greșită cumpărând majoritatea acțiunilor* (☞ PATA: **Meter** alguien **la pata** [INF.]; BUENO: **Hacerla** alguien **buena** [INF.]; PIE: **No dar** alguien **pie con bola** [INF.]).
i. De paso: **1.** de modo provisional. *No pretendo que me concedan una vivienda aquí, porque estoy de paso*; **2.** aprovechando la ocasión. *Te acerco los libros y de paso compro el periódico* ❐ **1.** în mod provizoriu; **în trecere**. *Nu pretind să mi se dea locuință aici, pentru că sunt doar în trecere*; **2.** profitând de ocazie; **în trecere**. *Îți aduc cărțile și, în trecere, cumpăr și ziarul* (☞ PÁJARO: **Matar** alguien **dos pájaros de un tiro**; GOLPE: **De un golpe**).
j. Ir/llevar alguien **buen paso**: caminar a buen ritmo. *Tranquilos, que no llegamos tarde, ¿o no veis que llevamos buen paso?* ❐ a avea un ritm bun, a merge destul de repede. *Fiți liniștiți, că nu vom întârzia, nu vedeți că mergem destul de repede?*
k. Paso a paso: paulatinamente. *Es una lengua hermosa pero difícil, con la que te irás familiarizando paso a paso* ❐ treptat; **pas cu pas**; **încetul cu încetul**. *Este o limbă frumoasă, dar dificilă, cu care te vei familiariza încetul cu încetul.*
l. Salir alguien **del paso**: librarse de un apuro o de una dificultad. *Basta con que me prestes algo de dinero para salir este mes del paso* ❐ a se elibera de un necaz sau de o dificultate; **a ieși/a scăpa din(tr-un) impas/necaz**; **a scăpa de belea**; **a ieși la liman**. *E de-ajuns să-mi împrumuți ceva bani ca să scap de necaz luna asta.*
m. Salir alguien **al paso** (de un asunto/una declaración...) (FORM.): rebatir su veracidad, oponerse. *La derecha en bloque ha salido al paso de las declaraciones del primer ministro* ❐ (despre o afirmație/declarație) a-i nega justețea, a o contrazice/combate. *Dreapta a ieșit în bloc pentru a combate declarațiile primului-ministru* (☞ PLANA: **Enmendarle** a alguien **la plana** [FORM.]).
n. Volver alguien **sobre sus pasos**: rectificar un comportamiento o una opinión. *Ha admitido su implicación en el caso y le honra haber vuelto sobre sus pasos* ❐ a rectifica un comportament sau o opinie; **a îndrepta o eroare**; **a reveni asupra celor făcute/spuse**. *A admis implicarea sa în caz și a revenit asupra celor spuse.*

PASTEL (prăjitură)

Descubrir alguien **el pastel** (INF.): ☞ LIEBRE: **Levantar** alguien **la liebre** (INF.).

PASTILLA (pastilă)

A toda pastilla (INF.): ☞ GAS: **A todo gas** (INF.).

PATA[1] (labă)

a. (Ir) alguien **a pata** (INF.): ☞ COCHE: **(Ir)** alguien **en el coche de San Fernando (un rato a pie y otro andando)**.
b. Estirar alguien **la pata** (VULG.): ☞ ALMA: **Entregar** alguien **el alma a Dios**.
c. Hablar alguien **a la pata llana** (INF.): ☞ PLATA: **Hablar** alguien **en plata**.
d. Patas arriba: ☞ MANGA: **Manga por hombro** (INF.).
e. Poner a alguien **(de patas/patitas) en la calle** (INF.): ☞ CALLE: **Dejar** a alguien **en la calle**.
f. Tener alguien **buena pata/potra** (ambas INF.): tener (mucha) suerte. *¡Qué buena pata ha tenido aprobando el examen a la primera!* ❐ a avea (mult) noroc; **a avea un noroc orb/porcesc**; **a avea noroc cu carul**. *Am avut noroc cu carul, promovând examenul la prima încercare* (☞ SANTO: **Tener** alguien **el santo de cara/de espaldas**).
g. Tener alguien **mala pata/potra** (ambas INF.): tener escasa o mala suerte. *Tuvo la mala pata de perder el avión y de no llegar a la cita con el director general* ❐ a avea ghinion; **a nu avea noroc**; **a nu-i merge**; **a se ține ghinionul de** cineva. *A avut ghinionul să piardă avionul și să nu ajungă la întâlnirea cu directorul general* (☞ NEGRA: **Tener** alguien **la negra** [INF.]; SANTO: **Tener** alguien **el santo de cara/de espaldas**).

PATA[2] (hembra del pato ❐ rață [femelă])

Meter alguien **la pata/el remo/el cuezo en** algo; **hacer** alguien **un pan como unas hostias**; TAUROM.: **entrar** alguien **por uvas**

(todas INF.): errar o equivocarse. *Siento decirte que con tu reacción de ayer has vuelto a meter la pata ante la dirección* ❐ a greşi sau a încurca lucrurile; **a încurca borcanele**; **a o face de oaie**; **a călca pe bec**; **a da/a (o) nimeri cu oiştea-n gard**; INF.: **a o feşteli**; **a o mânji**. *Îmi pare rău, dar cu reacţia ta de ieri, a-i feştelit-o din nou în faţa conducerii* (☞ BUENO: **Hacerla** alguien **buena** [INF.]; PASO: **Dar** alguien **un paso en falso**; PIE: **No dar** alguien **pie con bola** [INF.]).

PATADA (lovitură de labă/picior)

a. A patadas (INF.): 1. a puntapiés. *Lo echaron del bar a patadas, siguiendo la costumbre* ❐ în şuturi. *L-au dat afară din bar în şuturi, ca întotdeauna*; 2. ☞ CHORRO: **A chorros** (INF.).
b. Darle algo/alguien **cien patadas (en el hígado/en el estómago)** a alguien (INF.): ☞ GARGANTA: **Tener** a alguien **atravesado en la garganta** (INF.).
c. Darle a alguien **la patada** (INF.): ☞ CALLE: **Dejar** a alguien **en la calle**.
d. Hacer alguien algo **a patadas/en cuatro patadas** (INF.): ☞ BUENO: **A la buena de Dios (2)** (INF.).

PATATA (cartof)

No saber alguien **ni patata** (INF.): ☞ IDEA: **No tener** alguien **ni (la más ligera/mínima/remota/ni la menor) idea**.

PATATÍN (INF.; intraductibil; aici cu sens de „scuze")

Que si patatín que si patatán (INF.): expresión mediante la que se alude a palabras insulsas y vacías. *Nosotros preguntándole por el sueldo y él, que si patatín que si patatán, hablándonos de la decoración de la sala de reuniones* ❐ expresie prin care se face aluzie la o vorbărie fadă şi goală; **tranca-fleanca**; **bla-bla-bla**. *Noi l-am întrebat de salariu şi el tranca-fleanca despre decoraţia sălii de şedinţe*.

PATENA (capac de potir)

Como una patena: ☞ CHORRO: **Como los chorros del oro** (INF.).

PATENTE (patentă)

Tener alguien **patente de corso**: hacer aquello que a otros les está completamente prohibido. *Hace lo que le apetece, cuando le apetece y como le apetece, como si tuviera patente de corso* ❐ a-şi permite să facă ceea ce altora le este complet interzis, a se considera mai presus de lege, a face tot ce-i trece prin cap. *Face ceea ce vrea, cum vrea, când vrea, ca şi cum ar fi mai presus de lege*.

PATIO (curte)

¡Cómo está el patio! (INF.): expresión mediante la que se hace alusión al mal estado de una situación. *¡Hay que ver cómo está el patio, el novio de Rita ha vuelto a abandonarla!* ❐ expresie prin care se face aluzie la starea proastă a unei situaţii; **ce durere!**; **e durere/jale!**; **situaţia e albastră!**. *Să vezi ce durere! Prietenul Ritei a părăsit-o din nou!*

PATO (< pacto ❐ pact)

Pagar alguien **el pato**: ☞ CABEZA: **Ser** alguien **(la) cabeza de turco**.

PATRIARCA (patriarh)

(Vivir/comer...) alguien **como un patriarca** (INF.): ☞ CUERPO: **(Vivir/comer...)** alguien **a cuerpo de rey** (INF.).

PATRÓN (şablon)

(No) estar dos o más personas/cosas **cortadas por el mismo patrón**: ☞ CUERDA: **(No) ser** dos o más personas/cosas **de la misma cuerda**.

PAVA (curcă)

Pelar alguien **la pava** (INF.): ☞ HEBRA: **Pegar** alguien **la hebra** (INF.).

PAVO (curcan)

a. Edad del pavo (INF.): ☞ EDAD.
b. No ser algo **moco de pavo** (INF.): ☞ MOCO.
c. Subírsele a alguien **el pavo**; **ponerse** alguien **rojo/como un pimiento** (todas INF.): ruborizarse. *Pregúntale por Rita y ya verás cómo se le sube el pavo* ❐ a se înroşi (la faţă); **a-i năvăli/a i se urca sângele în obraz/faţă**; **a fi/a se face ca racul/roşu gotcă/ca mărgelele curcanului/sfecla**. *Întreabă-l de Rita şi o să vezi că se face roşu ca sfecla*.
d. Tener alguien **el pavo** (INF.): ☞ EDAD: **Estar** alguien **en la edad del pavo** (INF.).

PAZ (pace)

a. (Y) aquí paz y después gloria (INF.): 1. ☞ ASUNTO: **...(y) asunto concluido** (INF.); 2. ☞ APAGAR: **Apaga y vámonos** (INF.).
b. Dejar a alguien **en paz** (INF.): dejar de molestar. *¡Déjame, por favor, en paz con tus historias, que no soy tu confesor!* ❐ a nu mai

deranja pe cineva ; **a lăsa în pace** pe cineva. *Te rog să mă laşi în pace cu poveştile tale, că nu sunt duhovnicul tău !*
c. Descansar alguien **en paz** (FORM.) : fórmula mediante la que se invoca la piedad divina para un difunto o se afirma la creencia de que aquélla pueda serle otorgada. *Quiera Dios que, después de una vida tan sacrificada, descanse por fin en paz* ❐ formulă prin care se invocă îndurarea divină pentru cel mort sau se afirmă credinţa că el ar putea să aibă parte de această îndurare ; **Dumnezeu să-l odihnească în pace** ; **se odihneşte în pace**. *Dumnezeu să-l odihnească în pace, după o viaţă plină de sacrificii.*
d. Hacer dos o más personas **las paces** : reconciliarse. *Estuvieron años sin hablarse hasta que, no hace mucho, hicieron por fin las paces* ❐ a se împăca ; **a cădea la/a face pace**. *Au fost ani fără să-şi vorbească unul altuia, până când, nu demult, au căzut la pace, în sfârşit.*
e. Y en paz (INF.) : ☞ ASUNTO : **Y asunto concluido** (INF.).

PE (p)

De pe a pa (INF.) : ☞ AVEMARÍA : **Como el avemaría** (INF.).

PECHO (piept)

a. A pecho descubierto : 1. ☞ CUERPO : **A cuerpo descubierto** ; 2. ☞ CORAZÓN : **Con el corazón en la mano**.
b. Dar alguien **el pecho** : dar de mamar. *¿ Y hasta cuándo piensas seguir dándole el pecho al niño ?* ❐ a alăpta ; **a da să sugă** ; **a da piept**. *Şi până când ai de gând să dai piept copilului ?*
c. Meterse algo **entre pecho y espalda** (INF.) : ☞ BOTA : **Ponerse** alguien **las botas** (INF.).
d. Tomar alguien **el pecho** : (aplicado a un niño) mamar del pecho (materno). *Tomó el pecho hasta que cumplió un añito* ❐ (despre un copil) a suge la pieptul/sânul (mamei). *A supt la sân până a împlinit un anişor.*
e. Tomarse algo **(muy) a pecho** : tomar algo (muy) en serio. *Se ha tomado muy a pecho los consejos del profesor y se pasa todo el día en la biblioteca* ❐ **a lua (totul) în serios** ; **a se implica cu (toată) seriozitate(a)**. *A luat în serios sfaturile profesorului şi îşi petrece toată ziua în bibliotecă.*

PEDAZO (bucată)

Caerse algo **a pedazos** : estar muy viejo o estropeado. *Estás muy bien entrenado si has podido subir esa cuesta con una bicicleta que se cae a pedazos* ❐ a fi foarte vechi sau stricat ; **a cădea bucăţi din** ceva. *Eşti foarte bine antrenat dacă ai putut să urci această pantă cu o bicicletă din care cădeau bucăţi.*

PEDESTAL (piedestal)

Poner/tener a alguien **en un pedestal** : ☞ ALTAR : **Poner/tener** a alguien **en un altar**.

PEDRO (Petru)

Andar/estar alguien **como Pedro por su casa** (INF.) : comportarse con entera libertad y sin el mínimo recato en un lugar ajeno. *Es nuestro huésped desde ayer y ya anda como Pedro por su casa* ❐ a se comporta cu toată libertatea şi fără cea mai mică reţinere într-un loc străin ; **a se purta de parcă ar fi la mă-sa acasă** (INF.) ; **a umbla ca vodă prin lobodă**. *E musafir doar de o zi şi umblă prin casă ca vodă prin lobodă.*

PEGA (păcăleală)

De pega (INF.) : de imitación. *Le cambiaron el fajo de billetes auténticos por otro de pega* ❐ o imitaţie/un fals. *I-au schimbat un teanc de bancnote autentice cu unul de falsuri* (☞ CAMELO : **Darle** a alguien **el camelo** [INF.] ; GATO : **Darle** a alguien **gato por liebre** [INF.]).

PEGAR (a lipi)

a. Estar alguien **pegado en** algo (INF.) : ☞ IDEA : **No tener** alguien **ni (la más ligera/mínima/remota/ni la menor) idea**.
b. Dale que te pego : ☞ DAR.
c. Pegar algo/alguien **fuerte** : afirmarse con energía y vehemencia. *La nueva generación de escultores viene pegando fuerte* ❐ a se afirma cu energie şi vehemenţă ; **a veni puternic/tare din urmă**. *Noua generaţie de sculptori vine tare din urmă.*
d. Pegársela a alguien (INF.) : 1. ☞ CAMELO : **Darle** a alguien **el camelo** (INF.) 2. ☞ CUERNO : **Ponerle** a alguien **los cuernos** (INF.).

PEGO (trişare)

a. Darle a alguien **el pego** (INF.) : ☞ CAMELO : **Darle** a alguien **el camelo** (INF.).
b. (No) dar algo **el pego** (INF.) : (no) ser creído. *Les dije que tenía una larga experiencia profesional, pero creo que la cosa no dio el pego* ❐ a (nu) fi crezut ; **a (nu) prinde/ţine/merge**. *Le-am spus că aveam o îndelungată experienţă profesională, dar cred că n-a prins.*

PEINE (pieptene)

Enterarse alguien **de lo que vale un peine** (INF.) : recibir el castigo que merece. *Dile que si vuelvo a pillarlo por aquí, se va a enterar de lo que vale un peine* ❐ a primi pedeapsa meritată ; **a-şi**

lua/primi plata/răsplata. *Spune-i că, dacă îl mai prind pe aici, îşi va primi răsplata* (☞ MERECER: **Llevarse** alguien **su merecido**; PELO: **Caérsele** a alguien **el pelo** [INF.]).

PELÍCULA (film)

De película (INF.): ☞ BANDERA: **De bandera.**

PELILLO (fir de păr)

Echar alguien **pelillos a la mar** (INF.): ☞ BORRÓN: **Hacer** alguien **borrón y cuenta nueva.**

PELO (păr)

a. Así te luce/crece el pelo: expresión mediante la que se juzgan como lógicas determinadas consecuencias. *Así le luce el pelo: no le habrían echado del trabajo si hubiera actuado con honestidad* ❒ expresie prin care se consideră logice anumite consecinţe; este cât se poate de clar, este un lucru firesc. *Este cât se poate de clar: nu l-ar fi concediat dacă ar fi acţionat onest.*

b. Caérsele a alguien **el pelo** (INF.): (habitual como amenaza) sufrir un castigo severo. *Como descubran irregularidades en tu trabajo, se te va a caer el pelo* ❒ (de obicei ca ameninţare) a suferi o pedeapsă severă. *Dacă ţi se vor descoperi nereguli la serviciu, vei fi sancţionat drastic* (☞ MERECER: **Llevarse** alguien **su merecido**; PEINE: **Enterarse** alguien **de lo que vale un peine** [INF.]).

c. Con pelos y señales (INF.); **con puntos y comas**; **sin faltar una coma**: minuciosamente. *Mientras cocinaba, me explicaba la receta con pelos y señales* ❒ amănunţit; **cu amănuntul**; **cu lux de amănunte**; **în detaliu**; **punct cu punct**; **de-a fir a păr.** *În timp ce gătea, îmi explica reţeta cu amănuntul.*

d. De medio pelo (INF.): ☞ CUARTO: **De tres al cuarto** (INF.).

e. De pelo en pecho (INF.): (aplicado a un hombre) decidido y valiente. *Se adentró él solito en la selva virgen para demostrarnos que es un tipo de pelo en pecho* ❒ (referitor la un bărbat) hotărât şi curajos; **plin de bărbăţie**; **o cruce de voinic.** *A pătruns singur în jungla virgină, ca să ne arate că e un tip plin de bărbăţie.*

f. Faltar un pelo para algo (INF.): estar a punto de consumarse. *Tomamos la curva con demasiada velocidad y faltó un pelo para que nos cayéramos de la moto* ❒ **a fi pe punctul de a se întâmpla**; **a fi cât pe ce să**; **a lipsi un fir de păr să**; **a fi gata-gata să.** *Am intrat în curbă cu viteză prea mare şi a fost cât pe ce să cădem de pe motocicletă.*

g. Hasta el último pelo (de la cabeza) (INF.): ☞ COGOTE: **Hasta el cogote** (INF.).

h. Ni un pelo (INF.): ☞ GOTA: **Ni gota.**

i. No tener alguien **ni un pelo de tonto** (INF.): ser despierto y astuto. *No te dejes engañar por su aspecto ingenuo: no tiene un pelo de tonto* ❒ a fi deştept şi isteţ; **a-i merge mintea brici** (INF.); **a fi foarte ager la minte.** *Nu te lăsa păcălit de aspectul său naiv, e foarte ager la minte.*

j. No tener alguien **pelos en la lengua** (INF.): ☞ BOCA: **(Decir)** algo **a boca llena** (INF.).

k. No verle a alguien **el pelo** (INF.): no ver a alguien. *¿Qué tal le va a Diego? Hace muchísimo tiempo que no se le ve el pelo por aquí* ❒ a nu vedea pe cineva (la faţă). *Cum o duce Diego? A trecut foarte mult de când nu l-am mai văzut la faţă* (☞ TIERRA: **Tragárselo** a alguien **la tierra**; VENDER: **Venderse** alguien **caro** [INF.]).

l. Ponérsele a alguien **los pelos de punta** (INF.): ☞ ALMA: **Tener** alguien **el alma en un puño.**

m. Por los pelos (INF.): ☞ CANTO: **Por el canto de un duro** (INF.).

n. Ser (una explicación, una argumentación, un tema...) **cogido/traído por los pelos**: ser forzado. *Tu punto de vista es coherente, pero la justificación me parece traída por los pelos* ❒ (despre o argumentaţie sau o explicaţie) a fi forţată; **a fi trasă de păr.** *Punctul tău de vedere este coerent, dar justificarea lui mi se pare trasă de păr.*

o. Soltarse alguien **el pelo** (INF.): **1.** hablar o actuar sin moderación ni recato. *Es un tipo retraído, pero, en cuanto suena la música, se suelta el pelo y no hay quien lo conozca*; **2.** ☞ CANA: **Echar** alguien **una cana al aire** (INF.) ❒ **1.** a vorbi sau a acţiona fără moderaţie sau reţinere; **a fi/a deveni exuberant**; **a-şi da drumul**; **a acţiona/a vorbi de parcă ar fi apucat/posedat.** *Este un tip retras, dar imediat ce cântă muzica îşi dă drumul şi devine de nerecunoscut*; **2.** ☞ CANA: **Echar** alguien **una cana al aire** (INF.).

p. Tirarse alguien **de los pelos** (INF.): lamentar algo desesperadamente. *Cuando supo que no había conseguido la plaza, no pudo sino tirarse de los pelos* ❒ a se lamenta cu disperare; **a se lua cu mâinile de păr/cap**; **a-şi smulge părul din cap.** *Când a aflat că nu obţinuse postul, îi venea să-şi smulgă părul din cap* (☞ GRITO: **Poner** alguien **el grito en el cielo**; ACABAR: **Ser** algo/alguien **el acabóse** [INF.]; VESTIDURA: **Rasgarse** alguien **las vestiduras**).

q. Tomarle a alguien **el pelo**; **quedarse con** alguien (ambas INF.): reírse o burlarse de alguien. *No te creas nada de lo que te dicen, ¿no ves que te están tomando el pelo?* ❒ a râde de sau a batjocori pe cineva, a ironiza pe cineva; **a lua** pe cineva **peste picior/la vale/în bătaie de joc/în batjocură/în bășcălie/în balon/în zeflemea.** *Să nu crezi nimic din ceea ce-ţi spun ei, nu vezi că te iau peste picior?*

r. (Ir/venir) algo **al pelo** (INF.): ☞ AGUA: **(Venir)** algo **como agua de mayo**.

PELOTA (minge)

a. Devolverle a alguien **la pelota**: replicarle con el fin de entregarle la responsabilidad de un asunto. *Lo acusaron de no asistir a las reuniones, pero él les devolvió la pelota aduciendo que éstas nunca se celebraban* ❐ a replica cuiva pentru a arunca responsabilitatea asupra sa; **a trimite mingea în terenul advers**; **a arunca pisica în curtea/ograda** altcuiva. *L-au acuzat că nu vine la şedinţe, dar el a trimis mingea în terenul advers, argumentând că aceste şedinţe nici nu au loc.*
b. En pelotas/en pelota picada (ambas INF.): ☞ BOLA: **En bolas** (INF.).
c. (Estar/seguir) la pelota en el tejado: (estar/seguir) en suspenso la solución de un asunto. *Por el momento no hay nada concreto y la pelota seguirá en el tejado hasta que ambas partes firmen el acuerdo* ❐ a se afla/a rămâne în suspensie rezolvarea unei situaţii; **a fi/a rămâne în aer**. *Deocamdată nu este nimic concret şi situaţia rămâne în aer până când ambele părţi vor semna acordul.*
d. Hacerle a alguien **la pelota** (INF.): ☞ AGUA: **Bailarle** a alguien **el agua** (INF.).
e. Hasta las pelotas (VULG.): ☞ COGOTE: **Hasta el cogote** (INF.).

PELLEJO (piele)

a. Jugarse alguien **el pellejo/el tipo** (ambas INF.): emprender una acción de máximo riesgo. *Suele actuar sin red de protección, jugándose el pellejo como los trapecistas más experimentados* ❐ a întreprinde o acţiune de risc maxim; **a-şi pune viaţa/pielea în pericol/joc**. *De obicei evoluează fără plasă de protecţie, punându-şi viaţa în pericol ca trapeziştii cei mai experimentaţi.*
b. Estar/ponerse alguien **en el pellejo** de alguien: ponerse en su lugar. *Si estuviera en tu pellejo, sin duda me lo pensaría mucho antes de actuar* ❐ **a se pune/a fi în locul** cuiva; **a fi în pielea** cuiva. *Dacă aş fi în locul tău, fără discuţie că m-aş gândi mult înainte de a acţiona.*
c. No caber alguien **en el propio pellejo (de contento)** (INF.): ☞ CABER: **No caber** alguien **en sí (de contento)**.
d. Salvar alguien **el pellejo**: librarse de un peligro seguro. *La situación era crítica, pero pudimos salvar el pellejo gracias al helicóptero de salvamento* ❐ a scăpa de un pericol sigur; **a-şi salva/scăpa pielea**; **a scăpa ca prin urechile acului**. *Situaţia era critică, dar am scăpat ca prin urechile acului datorită elicopterului de salvare.*

PENA (durere)

a. A duras penas; INF.: **a trancas y barrancas**: con enorme dificultad. *A duras penas consiguió subir a la cumbre de la montaña* ❐ cu mare dificultate; **cu chiu, cu vai**; **târâş-grăpiş**; **câine-câineşte**; **cu (mare) greu**. *A reuşit cu chiu, cu vai să urce până în vârful muntelui* (☞ CANTO[2]: **Por el canto de un duro** [INF.]).
b. Ahogar alguien **las penas (en alcohol)**: beber (alcohol) con el fin de olvidar. *Desde que se divorció, ahoga las penas en alcohol* ❐ a bea (alcool) cu scopul de a uita; **a-şi îneca necazul (în alcool)**. *De când a divorţat, îşi îneacă necazul în alcool.*
c. De pena: lamentable. *Todo iba de maravilla hasta que se emborrachó y tuvo un comportamiento de pena* ❐ penibil; **de groază** (INF.). *Totul a fost bine până când s-a îmbătat şi a avut un comportament de groază.*
d. Sin pena ni gloria: de un modo desapercibido y anónimo. *Pasó por la facultad sin pena ni gloria, como otro estudiante más* ❐ neobservat şi anonim. *A trecut prin facultate neobservat şi anonim, ca cei mai mulţi studenţi.*
e. So pena de (FORM.): **1.** bajo pena de. *So pena de arresto domiciliario, han sido obligados a presentarse semanalmente ante la policía*; **2.** a menos que. *No pienso decirte la verdad, so pena que me des algo a cambio* ❐ **1.** sub pedeapsă, sub ameninţarea pedepsei. *Sub ameninţarea pedepsei cu arestul la domiciliu, au fost obligaţi să se prezinte săptămânal la poliţie*; **2.** decât dacă; doar dacă. *Nu am de gând să-ţi spun adevărul, decât dacă îmi dai ceva în schimb.*
f. Valer algo **la pena**: ser digno de atención o de esfuerzo. *Si la excursión vale tanto la pena, salimos mañana mismo de madrugada* ❐ a fi demn de atenţie sau efort; **a merita efortul**; **a merita să fie văzut/făcut**; **a fi demn/vrednic de interes**. *Dacă excursia merită în adevăr să fie făcută, pornim chiar mâine în zori.*

PENALTI (lovitură de la unsprezece metri, la fotbal)

Casarse alguien **de penalti/por el sindicato de las prisas** (ambas INF.): casarse debido al embarazo de la mujer. *Aunque se casaron de penalti, su matrimonio es muy feliz* ❐ a se căsători din cauză că femeia a rămas însărcinată, a se căsători forţat/de nevoie. *Deşi s-au căsătorit de nevoie, căsnicia lor e foarte fericită.*

PENSAR (a gândi)

a. Cuando menos lo pienses/-as: en el momento más inesperado. *Ya verás como encuentras un trabajo cuando menos lo pienses* ❐ în momentul cel mai neaşteptat, când te gândeşti/aştepţi mai puţin; **când nici cu gândul n-ai gândi**. *Vei vedea cum găseşti un serviciu atunci când te aştepţi mai puţin.*

b. Ni pensarlo: expresión mediante la que se rechaza de modo radical una afirmación. *¿Que hagamos una fiesta en mi casa? Ni pensarlo. Sois todos unos vándalos* ❐ expresie prin care se respinge net o afirmaţie/propunere; **nici gând**. *Să organizăm o petrecere la mine? Nici gând, sunteţi cu toţii nişte vandali* (☞ HABLAR: **Ni hablar**; PERRO: **A otro perro con ese hueso** [INF.]).
c. Sin pensár(se)lo (dos veces/[ni por] un momento): decididamente. *Acepté la invitación sin pensarlo dos veces* ❐ în mod hotărât; **fără a (mai) sta pe gânduri**. *Am acceptat invitaţia fără a sta pe gânduri.*

PEOR (mai rău)

Ponerse alguien **en lo peor**: adoptar el peor punto de vista posible en la resolución de un asunto. *Es mejor que te pongas en lo peor: nunca se sabe cómo salen las cosas* ❐ a lua în calcul posibilitatea cea mai rea (în rezolvarea unui lucru), a se aştepta la ce e mai rău; **a pune răul în faţă**. *E mai bine să pui răul în faţă, nu se ştie cum vor ieşi lucrurile.*

PEPINO (castravete)

a. Importarle algo a alguien **un pepino** (INF.): ☞ BLEDO: **Importarle** algo a alguien **un bledo** (INF.).
b. No valer algo/alguien **un pepino** (INF.): ☞ BLEDO: **No valer** algo/alguien **un bledo** (INF.).

PERA (pară)

a. El año de la pera (INF.): ☞ AÑO: **El año de la polca** (INF.).
b. Pedirle alguien **peras al olmo**: ☞ LUNA: **Pedir** alguien **la luna**.
c. Ponerle a alguien **las peras al cuarto** (INF.): ☞ CUARENTA: **Cantarle** a alguien **las cuarenta** (INF.).
d. (Ser) algo/alguien **la pera/la repera/la repanocha** (todas INF.): 1. (aplicado a algo positivo ❐ referitor la ceva pozitiv) ☞ HABER: **Ser** algo/alguien **de lo que no hay** (INF.); 2. (aplicado a algo negativo ❐ referitor la ceva negativ) ☞ ACABAR: **Ser** algo/alguien **el acabóse** (INF.)
e. (Ser) alguien **una pera/perita en dulce** (INF.): ☞ ALMA: **(Ser)** alguien **un alma de Dios**.

PERCAL (percal)

Conocer alguien **el percal**: ☞ PALMA: **Conocer** alguien algo **como la palma de la mano**.

PERCHA (umeraş)

Tener alguien **buena percha** (INF.): expresión mediante la que se pondera la buena constitución física de una persona. *El abrigo le quedará muy bien porque tiene muy buena percha* ❐ expresie prin care se indică buna constituţie fizică a unei persoane; **a fi bine făcut**. *Paltonul îi va veni foarte bine, pentru că este un tip bine făcut* (☞ PALMITO: **Lucir** alguien **el palmito** [INF.]).

PERDER (a pierde)

a. De perdidos al río: expresión mediante la que se exhorta a la adopción de una solución desesperada como única salida a una situación difícil. *Seamos valientes y acudamos directamente al rector: ¡de perdidos al río!* ❐ expresie prin care se îndeamnă la o soluţie disperată ca unică ieşire dintr-o situaţie dificilă; **altfel suntem pierduţi!** *Să avem curaj şi să apelăm direct la rector, altfel suntem pierduţi!*
b. Echar(se) algo/alguien **a perder** (INF.): ☞ CUERNO: **Irse/mandar** algo/(a) alguien **al cuerno (2)** (INF.).
c. Llevar alguien **las de perder**: ☞ LLEVAR: **Llevar** alguien **las de ganar/las de perder**.
d. (No) tener alguien **(nada) que perder**: (no) verse alguien expuesto a un riesgo. *No hay nada que perder, así que podemos dar este paso sin ninguna vacilación* ❐ a (nu) fi expus unui risc; **a (nu) avea (nimic) de pierdut**. *Nu avem nimic de pierdut, aşa că putem face acest pas fără nici o ezitare.*
e. (No) tener alguien **un buen perder**; **tener** alguien **un mal perder**: (no) aceptar correcta y dignamente una derrota. *Tiene muy mal perder y, si le ganas, seguro que acaba encontrando una acusación en tu contra* ❐ a (nu) accepta în mod corect şi demn o înfrângere; **a (nu) şti să piardă**. *Nu ştie să piardă şi dacă îl învingi, va găsi cu siguranţă o acuzaţie împotriva ta.*
f. Ponerse alguien **perdido** (**de** algo): 1. ensuciarse. *Se le cayó la sopa en los pantalones y se puso perdido*; 2. mojarse. *Le sorprendió por el camino una tormenta de verano y se puso perdido* (☞ HUESO: **Estar** alguien **calado hasta los huesos**); 3. llenarse de algo. *Se nos descosió el edredón y la habitación se puso perdida de plumas* ❐ 1. a se murdări. *I-a căzut supa pe pantaloni şi s-a murdărit*; 2. a se uda zdravăn; **a se face leoarcă**. *I-a surprins pe drum o furtună de vară şi s-au făcut leoarcă* (☞ HUESO: **Estar** alguien **calado hasta los huesos**); 3. a se umple de ceva. *Ni s-a descusut plapuma şi camera s-a umplut de puf.*
g. Tener alguien **un mal perder**: ☞ **(No) tener** alguien **un buen perder**.

PÉRDIDA (pierdere)

No tener pérdida: (aplicado a una orientación en el espacio) ser muy fácil de encontrar. *Siga todo recto y verá el palacio a la izquierda: no tiene pérdida* ❐ (referitor la orientarea în spațiu) a fi foarte ușor de găsit, a nu se putea rătăci. *Mergeți drept înainte și veți vedea palatul pe stânga, nu vă puteți rătăci.*

PERDIZ (potârniche)

Marear alguien **la perdiz** (INF.): ☞ LARGA: **Dar** alguien **largas a** algo/alguien.

PERDÓN (iertare)

a. Con perdón: expresión mediante la que se piden disculpas por introducir, en el curso de una conversación, una palabra de mal gusto. *Tu amigo me parece, con perdón, un auténtico cerdo* ❐ expresie prin care se cer scuze pentru introducerea, în cursul unei conversații, a unui cuvânt de prost-gust; **mă ierți/iertați/scuzi/scuzați de cuvânt**; **iertați/scuzați cuvântul prost/expresia**. *Am impresia că prietenul tău e un adevărat porc, scuză-mi expresia.*
b. Con (el) perdón de la mesa (FORM.): expresión mediante la que se piden disculpas po relatar o aludir, en el curso de una comida, a un elemento repugnante. *La bebida le sentó tan mal que, con el perdón de la mesa, se puso a vomitar allí mismo* ❐ expresie prin care se cer scuze pentru aluzia la sau relatarea unui lucru dezgustător, în timpul unei mese; scuze că spun asta la masă. *Băutura i-a căzut atât de greu, încât, scuze că spun asta la masă, a început să vomite pe loc.*

PERILLA (parte accesoria de una silla de montar que facilita la posición del jinete ❐ oblânc)

(Ir/venir) algo **de perilla(s)** (INF.): ☞ AGUA: **(Venir)** algo **como agua de mayo**.

PERLA (perlă)

De perlas: ☞ BANDERA: **De bandera**.

PERO (dar)

a. No haber peros que valgan: rechazar sin reservas cualquier disculpa. *No hay peros que valgan: sólo tú tienes la culpa de estar repitiendo curso* ❐ a refuza fără rezerve orice justificări sau scuze, a nu accepta nici un fel de justificări sau scuze; **a nu vrea să audă nimic**; **a nu admite nici un „dar"**. *Nu vreau să aud nimic, ești singurul vinovat că ai rămas repetent.*

b. Poner alguien **peros a** algo: mostrar abiertamente objeciones a algo. *Aunque nuestra invitación era sincera, no dudó en poner peros desde el principio* ❐ a manifesta deschis obiecții. *Chiar dacă invitația noastră era sinceră, nu a ezitat să aibă obiecții de la început.*

PERSONA (persoană)

Ser alguien **de abrigo**: ☞ ABRIGO.

PERÚ (Perú)

Valer algo/alguien **un Perú/un potosí**; **no tener** algo/alguien **precio**: ser de un extraordinario valor. *Aunque su fortuna vale un Perú, prefiere llevar una vida modesta.* ❐ a fi de/a avea o valoare extraordinară; **a fi de neprețuit**. *Deși are o avere de neprețuit, preferă să trăiască modest.*

PERRA[1] (cățea)

Coger(se)/**agarrar**(se) alguien **una perra con** algo (INF.): **1.** ☞ CABEZA: **Metérsele** algo/alguien **en la cabeza** (INF.); **2.** enfadarse de modo repentino e injustificado. *Se cogió una perra porque su papá se negó a comprarle un helado* ❐ **1.** ☞ CABEZA: **Metérsele** algo/alguien **en la cabeza** (INF.); **2.** a se supăra în mod brusc și nejustificat; **a se zbârli de pomană**, **a-i sări țandăra din nimic/din te miri ce**. *S-a zbârlit de pomană, doar pentru că tatăl său a refuzat să-i cumpere o înghețată.*

PERRA[2] (veche monedă spaniolă)

a. (Estar/quedarse...) alguien **sin una perra (gorda)/sin una (perra) gorda** (INF.): ☞ BLANCA: **(Estar/quedarse...)** alguien **sin blanca** (INF.).
b. No tener alguien **ni una perra (gorda)/una (perra) gorda** (INF.): ☞ BLANCA: **(Estar/quedarse...)** alguien **sin blanca** (INF.).
c. No soltar alguien **una perra (gorda)/una (perra) gorda** (INF.): ☞ CHOTIS: **(Ser)** alguien **más agarra(d)o que un chotis** (INF.).
d. ¡Para ti la perra gorda! (INF.): expresión mediante la que se zanja una controversia cansina y/o estéril, concendiéndole, por cortesía, la razón al rival. *Ya no tengo más ganas de seguir discutiendo, así que: ¡para ti la perra gorda!* ❐ expresie prin care se pune punct unei controverse obositoare și/sau sterile, dând dreptate, din politețe, adversarului; bine, ai dreptate. *Bine, ai dreptate, nu mai am chef să continuăm discuția.*

PERRO (câine)

a. A otro perro con ese hueso (INF.): expresión mediante la que se rechaza una propuesta inadmisible. *¿Que te sustituya gratis*

todo el mes ? Venga, Felipe, a otro perro con ese hueso... ❐ **expresie** prin care se refuză o propunere inadmisibilă ; **mai vezi de altul** ; **mai caută pe altul**. *Să te înlocuiesc gratis toată luna ? Hai, Felipe, mai vezi de altul* (☞ HABLAR : **Ni hablar** ; PENSAR : **Ni pensarlo**).

b. Atar los perros con longanizas : disfrutar de una prosperidad extraordinaria. *Si te decides a emigrar, tendrás que trabajar como el que más : no vayas a creer que allí atan los perros con longanizas* ❐ a se bucura de o prosperitate extraordinară ; **a umbla câinii cu covrigi/colaci în coadă** ; **a curge lapte și miere**. *Dacă te hotărăști să emigrezi, va trebui să muncești ca nimeni altul, să nu crezi că acolo umblă câinii cu colaci în coadă* (☞ JAUJA : **[Ser]** un lugar **Jauja** [INF.]).

c. Echarle/soltarle a alguien los perros (INF.) : **1.** reprobar su comportamiento. *En cuanto se entere el jefe de cómo procediste, te suelta los perros* ; **2.** hostigar a alguien. *Desde que se enfrentaron en público, el director no pierde ocasión de echarle los perros al líder sindical* ❐ **1.** a dezaproba comportamentul cuiva ; **a aduce** cuiva **învinuiri/acuzații**. *Imediat ce va afla, șeful îți va aduce acuzații pentru felul în care ai procedat* ; **2.** a hărțui pe cineva ; **a asmuți câinii împotriva** cuiva. *De când l-a înfruntat în public, directorul nu pierde nici o ocazie de a asmuți câinii împotriva liderului sindical.*

d. Hacer un día/un tiempo de perros : ☞ TIEMPO : **Hacer un tiempo de perros.**

e. (Llevarse/estar) dos personas **como el perro y el gato/a matar** (ambas INF.) : detestarse y/o enfrentarse con asiduidad. *Procura que no coincidan en la fiesta porque se llevan como el perro y el gato* ❐ a se detesta și/sau înfrunta cu asiduidate ; **a se înțelege/a se avea/a fi/a trăi ca câinele cu pisica**. *Ai grijă să nu fie la aceeași petrecere, pentru că se înțeleg ca câinele cu pisica* (☞ GARGANTA : **Tener** a alguien **atravesado en la garganta** [INF.] ; GORDO : **Caerle** alguien **gordo** a alguien [INF.] ; PIQUE : **Estar** alguien **de pique** con alguien ; TENER : **Tenerla tomada con** alguien).

f. Muerto el perro, se acabó la rabia : proverbio con el que se indica que, anulada una causa, concluyen a la vez sus consecuencias. *No vuelvas a quedar con él y ya verás como te tranquilizas : muerto el perro se acabó la rabia* ❐ proverb al cărui sens este că o dată cu anularea unei cauze, dispar concomitent și consecințele sale ; **stinge focul și nu va mai ieși fum**. *Nu te mai întâlni cu el și vei avea liniște ; stinge focul și nu va mai ieși fum.*

g. Ser alguien **como el perro del hortelano (que ni come ni deja comer)** (INF.) : no obtener beneficio de un asunto y no dejar que otros puedan beneficiarse del mismo. *No quiere ir a la fiesta,*

pero tampoco te regalará ninguna invitación para que vayas tú : es como el perro del hortelano... ❐ a nu avea nici un beneficiu din ceva și a nu lăsa nici pe alții să aibă ; **câinele osul nu-l roade și nici pe altul nu-l lasă**. *Nu vrea să meargă la petrecere, dar nici nu-ți va da ție invitația să te duci ; câinele osul nu-l roade, dar nici pe altul nu-l lasă.*

h. (Ser) alguien **perro viejo** (INF.) : ☞ GRAMÁTICA : **Tener** alguien **(mucha) gramática parda** (INF.).

i. (Ser) alguien **un perro/perrito faldero** (INF.) : ser de una fidelidad o dependencia absolutas. *Parece un perrito faldero, todo el día encima de ella* ❐ a fi de o fidelitate sau dependență totală ; **a fi credincios ca un câine** ; **a nu se (putea) dezlipi/despărți de** cineva ; **a se ține lipcă/scai de/după** cineva. *Este atât de îndrăgostit, încât nu se mai poate dezlipi de ea.*

j. Tratar a alguien **como a un perro** : zaherir o maltratar a alguien. *Pidió el divorcio porque su mujer lo trataba como a un perro* ❐ a chinui sau a maltrata pe cineva ; **a trata** pe cineva **ca pe un câine** ; **a se purta câinește cu** cineva. *A cerut divorțul pentru că soția sa îl trata ca pe un câine.*

PERSIANA (jaluzea)

Enrollarse alguien **(como una persiana)** (INF.) : ☞ CODO : **Hablar** alguien **por los codos** (INF.).

PERSONA (persoană)

En persona : personalmente. *Si quiere que le preste dinero, que venga él en persona* ❐ personal ; **în persoană**. *Dacă vrea să-i împrumut bani, să vină el în persoană.*

PESETA (monedă spaniolă actuală)

Mirar alguien **(mucho) la peseta** : ser ahorrativo. *Está acostumbrado a mirar mucho la peseta, así que no creo que se embarque en un viaje tan caro* ❐ a fi econom ; **a drămui banul** ; **a cheltui cu socoteală**. *E un om obișnuit să drămuiască banul, așa că nu cred că va întreprinde o călătorie atât de scumpă* (☞ CHOTIS : **[Ser]** alguien **más agarra[d]o que un chotis** [INF.]).

PESO (greutate)

a. Quitarse alguien **un peso de encima** : librarse de una responsabilidad o de una preocupación. *Aprobando, por fin, el examen de conducir se quitó un peso de encima* ❐ a scăpa de o răspundere sau de o preocupare ; **a scăpa/a-și lua de o grijă** ; **a i se lua/ridica**

o piatră de pe inimă/suflet; **a-i veni inima la loc**. *Promovând, în sfârşit, examenul de conducere, i s-a luat o piatră de pe inimă.*
b. Caer algo **por su propio peso**: ☞ AGUA: **Estar/ser** algo **más claro que el agua**.
c. Valer algo/alguien **su peso en oro**: ☞ ORO.

PESTAÑA (geană)

a. Meterse alguien **en** algo **hasta las pestañas** (INF.): ☞ CACHA: **Meterse** alguien **en** algo **hasta las cachas** (INF.).
b. Quemarse alguien **las pestañas** (INF.): ☞ CEJAS: **Quemarse** alguien **las cejas** (INF.).

PESTAÑEAR (a clipi)

Sin (ni siquiera) pestañear; **con sangre fría**: (resolver una situación) sin vacilación alguna. *Firmó la sentencia de muerte sin ni siquiera pestañear* ❐ (a rezolva o situaţie) fără nici o ezitare; **fără a clipi/să clipească**. *A semnat condamnarea la moarte fără să clipească.*

PESTE (> *pésetes*: reniegos, pesares ❐ regret, părere de rău)

Decir/echar alguien **pestes de** algo/alguien (INF.): ☞ BURRO: **Poner** a alguien **a caer de un burro** (INF.).

PETENERA (cântec popular andaluz)

Salir(se) alguien **por peteneras** (INF.): ☞ CERRO: **Irse** alguien **por los cerros de Úbeda** (INF.).

PEZ (peşte)

a. (Estar/sentirse...) alguien **como pez en el agua/en su salsa**: (estar/sentirse...) en el medio o situación más agradable/favorable. *Tiene el trabajo que siempre ha deseado, así que está como pez en el agua* ❐ (a fi/a se simţi...) în mediul (situaţia) cel (cea) mai plăcut(ă)/favorabil(ă); **(a fi/a se simţi...) ca peştele în apă/în largul/elementul său**. *Are serviciul pe care şi l-a dorit dintotdeauna, aşa că se simte ca peştele în apă* (☞ ÁNGEL: **[Estar/sentirse...]** alguien **como los [propios/mismos] ángeles**; ANCHA: **[Estar/sentirse...]** alguien **a sus anchas** [INF.]).
b. Estar alguien **pez en** algo (INF.): ☞ IDEA: **No tener** alguien **ni (la más ligera/mínima/remota/ni la menor) idea**.
c. Pez gordo (INF.): persona importante. *La semana que viene tenemos una reunión con todos los peces gordos de la empresa* ❐ persoană cu greutate; **mare grangur**; **barosan** (toate INF.). *Săptămâna viitoare vom avea o şedinţă cu toţi marii granguri ai firmei.*

d. Por la boca muere el pez: proverbio mediante el que se insta a medir en todo momento las palabras que se dicen. *En sus justificaciones incurrió en una contradicción que lo delató: está claro que por la boca muere el pez* ❐ proverb al cărui sens este un îndemn la a măsura atent cuvintele pe care le zicem; **toată pasărea pe limba ei piere**. *În justificările sale a căzut într-o contradicţie care l-a dat de gol; toată pasărea pe limba ei piere.*
e. Reírse alguien **de los peces de colores** (INF.): adoptar una actitud de superioridad e indiferencia ante las consecuencias de un determinado hecho. *¿Que Pepito me ha amenazado de muerte? Me río yo de los peces de colores...* ❐ a adopta o atitudine de superioritate şi nepăsare faţă de consecinţele unui anumit fapt; **a face** pe cineva/**a-i veni** cuiva **să se strice/să moară de râs**. *Zici că Pepito m-a ameninţat cu moartea? Mă faci să mă stric de râs.*
f. Ver alguien **menos que un pez por el culo** (INF.): ☞ BURRO: **No ver** alguien **tres en un burro** (INF.).

PICA (lance)

Poner alguien **una pica en Flandes**: llevar a cabo una empresa de enorme dificultad. *Los huelguistas pusieron una pica en Flandes al conseguir que el primer ministro los recibiera* ❐ a duce la capăt o întreprindere de mare dificultate, a obţine o mare realizare. *Greviştii au obţinut o mare realizare când au reuşit să fie primiţi de primul-ministru.*

PICADO (picaj)

Caer en picado: **1.** (aplicado a un avión) descender (casi) verticalmente. *Parece que el piloto no calculó bien la dificultad de la acrobacia y el avión cayó en picado*; **2.** (por extensión) decaer vertiginosamente. *Desde que cambiaron de director, la situación económica de la biblioteca ha caído en picado* ❐ **1.** (referitor la un avion) a coborî (aproape) pe verticală; **a cădea/a se lăsa/a intra în picaj**. *Se pare că pilotul nu a calculat corect dificultatea acrobaţiei şi avionul a intrat în picaj*; **2.** (prin extensie) a decădea vertiginos; **a fi în cădere liberă**. *De când au schimbat directorul, situaţia economică a bibliotecii e în cădere liberă.*

PICIO (nombre de un zapatero granadino del siglo XIX de fealdad proverbial ❐ nume al unui cizmar din Granada care a trăit în secolul al XIX-lea şi a cărui urâţenie a devenit proverbială)

Ser alguien **más feo que Picio**; **dar**le alguien **un susto al miedo** (ambas INF.): ser feísimo. *Nunca lo veremos presentando las noticias porque es más feo que Picio* ❐ a fi foarte urât; **a fi (mai) urât ca**

o maimuţă. *Niciodată nu-l vom vedea prezentând telejurnalul, pentru că e mai urât ca o maimuţă.*

PICO[1] (INF.; plisc)

a. Cerrar alguien **el pico** (INF.): ☞ BOCA: **No abrir** alguien **la boca** (INF.).
b. Darse dos personas **el/un pico** (INF.): besarse en la boca. *Aunque había gente en la habitación, ellos se daban el pico en el sofá, sin importarles nada ni nadie* ❐ a se săruta pe gură; **a sta gură-n gură/cioc în cioc**. *Deşi era lume în cameră, ei stăteau cioc în cioc pe canapea, fără să le pese de nimeni şi de nimic.*
c. Írsele a alguien **la fuerza por el pico** (INF.): ☞ FUERZA: **Írsele** a alguien **la fuerza por la boca** (INF.).
d. Ser alguien **un pico de oro** (INF.): tener don de palabra. *Nadie discute sus dotes de orador: es un auténtico pico de oro* ❐ **a avea darul vorbirii**; **a avea gură de aur**; **a o aduce bine (din condei)**. *Nimeni nu discută calităţile sale de orator, în adevăr, are gură de aur.*

PICO[2] (vârf)

Irse alguien **de picos pardos**: buscar la diversión en lugares de nula consideración social. *Todos lo saben: irse de picos pardos constituye una de sus principales aficiones* ❐ a căuta distracţie în locuri de proastă reputaţie, a frecventa locuri rău famate/localuri de perdiţie. *Toţi o ştiu, a frecventa locuri rău famate constituie una din principalele sale pasiuni.*

PICO[3] (inyección de droga ❐ injecţie cu drog[uri])

Meterse alguien **un pico** (INF.): inyectarse una dosis de droga. *Desde que vio el documental sobre los efectos de las drogas, no ha vuelto a meterse ningún pico* ❐ a-şi injecta o doză de drog. *De când a văzut documentarul despre efectul drogurilor, nu şi-a mai injectat nici o doză.*

PICOTA (lugar en el que eran expuestas las cabezas de los ajusticiados ❐ loc în care erau expuse capetele celor executaţi în urma unei condamnări oficiale)

Poner algo/a alguien **en la picota**: ☞ ENTREDICHO: **Poner** algo/a alguien **en entredicho**.

PIE (picior)

a. Al pie de la letra; **sin quitar ni poner**: literalmente y sin interpretación o modificación algunas. *Me han pedido una traducción al pie de la letra para que la intervención del traductor apenas se note* ❐ literal şi fără vreo interpretare sau modificare; **ad litteram**; **cuvânt cu cuvânt**. *Mi-au cerut o traducere cuvânt cu cuvânt, ca să nu se observe prea mult intervenţia traducătorului.*
b. Atar a alguien **de pies y manos**: impedir cualquier movimiento o actuación. *Las nuevas disposiciones del ministerio nos atan de pies y manos* ❐ a împiedica orice mişcare sau acţiune a cuiva; **a lega** pe cineva **de mâini şi de picioare**; **a lua/a tăia** cuiva **apa de la moară**. *Noile dispoziţii de la minister ne leagă de mâini şi de picioare* (☞ ALA: **Cortarle** a alguien **las alas**; PUERTA: **Ponerle** alguien **puertas al campo**).
c. Buscarle alguien **tres pies al gato**: ☞ GATO.
d. Creer algo/a alguien **a pies juntillas**: creer algo/a alguien ciega y firmemente. *Su versión me parece razonable y, por lo que a mí respecta, la creo a pies juntillas* ❐ a crede orbeşte, a avea totală încredere în ceva/cineva. *Versiunea sa mi se pare rezonabilă şi, cât despre mine, am totală încredere în ea.*
e. Dar algo **pie a** algo: motivar ocasión para algo. *La inauguración de la exposición dio pie a una rueda de prensa internacional* ❐ a provoca, a prilejui; **a da loc/ocazie/motiv/prilej**. *Inaugurarea expoziţiei a dat loc unei conferinţe internaţionale de presă.*
f. Darle a alguien **el pie y tomarse** (éste) **la mano** (INF.): ☞ CAPA: **Hacer** alguien **de su capa un sayo** (INF.).
g. De pies a cabeza/de la cabeza a los pies: ☞ CABEZA: **De la cabeza a los pies**.
h. En pie: ☞ FIRME: **En firme**.
i. En pie de igualdad: en situación de igualdad. *Insistieron una y otra vez en que todos estábamos en pie de igualdad y en que no habría ningún tipo de favoritismo* ❐ în situaţie de egalitate; **pe picior de egalitate**. *Au insistat mereu că toţi suntem pe picior de egalitate şi că nu va fi nici un fel de favoritism.*
j. (Entrar en un lugar/**empezar** algo) **con buen pie/con el pie derecho**; **levantarse** alguien **con el pie derecho**: (entrar en un lugar/empezar algo) con la suerte a favor. *Entró en la empresa con el pie derecho, siendo elegido director en su primer año de trabajo* ❐ (a intra undeva, a începe ceva) având şansa de partea sa; **a călca/a păşi/a porni cu dreptul**. *A păşit cu dreptul în firmă, fiind ales director în primul an de serviciu.*
k. (Entrar en un lugar/**empezar** algo) **con el pie derecho**: ☞ (**Entrar** en un lugar/**empezar** algo) **con buen pie**.
l. Estar/caer/ponerse/rendirse alguien **a los pies de** alguien: adorarlo. *Tras llevarse el gran premio, todo el público cayó a sus pies* ❐ a adora pe cineva; **a fi/a cădea la picioarele** cuiva. *După ce a luat marele premiu, tot publicul i-a căzut la picioare.*

m. (Estar/seguir...) alguien **al pie del cañón**: no descuidar en ningún momento una tarea o una obligación. *Llámame a la oficina cuando quieras: siempre estoy al pie del cañón* ❐ a nu neglija nici un moment o sarcină sau o obligație; **(a fi) mereu la datorie**. *Sună-mă oricând la birou, sunt mereu la datorie* (☞ BRECHA: **[Estar/seguir...]** alguien **en la brecha**).

n. (Estar) alguien **con un pie en la sepultura/en el hoyo/en el sepulcro/en la tumba**: estar a punto de morir. *Tras el fracaso de la intervención quirúrgica, está con un pie en la sepultura* ❐ a fi pe punctul de a muri; **a fi cu un picior în groapă**. *După intervenția chirurgicală nereușită, este cu un picior în groapă.*

o. (Estar) alguien **con un pie en el hoyo**: ☞ **(Estar)** alguien **con un pie en la sepultura**.

p. (Estar) alguien **con un pie en el sepulcro**: ☞ **(Estar)** alguien **con un pie en la sepultura**.

q. (Estar) alguien **con un pie en la tumba**: ☞ **(Estar)** alguien **con un pie en la sepultura**.

r. (Gente) de a pie: (gente) corriente. *Nuestra pintura trata de ser accesible para la gente de a pie* ❐ **(om) de rând**. *Pictura noastră încearcă să fie accesibilă pentru omul de rând.*

s. Hacer alguien **pie**: tocar el fondo del agua con los pies. *¿Sigues haciendo pie en aquella parte del río?* ❐ a atinge fundul apei cu picioarele; **a da de fund**. *Mai dai de fund în partea aceea a râului?*

t. Ir alguien **con pies de plomo**: ☞ OJO: **Abrir** alguien **los ojos**.

u. Levantarse alguien **con mal pie/con el pie izquierdo**: empezar el día de un modo desafortunado. *Hoy todo me ha salido mal, está claro que me he levantado con el pie izquierdo* ❐ a începe ziua într-un mod nenorocos; **a călca/a păși/a porni cu stângul**. *Azi toate mi-au mers rău, se vede că am pornit cu stângul.*

v. Levantarse alguien **con el pie derecho**: ☞ **(Entrar** en un lugar/**empezar** algo) **con buen pie**.

w. Levantarse alguien **con el pie izquierdo**: ☞ **Levantarse** alguien **con mal pie**.

x. Meter alguien **un pie** en un lugar: dar un primer paso de cara a la consecución de un objetivo. *No es un trabajo bien pagado, pero al menos has metido el pie en la empresa* ❐ a face un prim pas în urmărirea unui scop; **a pune un picior** undeva. *Nu este un post bine plătit, dar măcar ai pus un picior în firmă.*

y. Nacer alguien **de pie**: ☞ ESTRELLA: **Nacer** alguien **con estrella**.

z. No dar alguien **pie con bola**; **no dar** alguien **(ni) una**; **no rascar** alguien **(ni) una** (todas INF.); **dar** alguien **una en el clavo y ciento en la herradura**: errar constantemente, no acertar.

¿Qué te pasa hoy, cariño? No has dado pie con bola en todo el día ❐ a greși constant, a nu nimeri; **a da/a nimeri cu oiștea-n gard**; **a da cu bățul în baltă**. *Ce-i cu tine, dragule? Toată ziua ai dat cu oiștea-n gard* (☞ PATA: **Meter** alguien **la pata** [INF.]; PASO: **Dar** alguien **un paso en falso**; BUENO: **Hacerla** alguien **buena** [INF.]).

aa. No tener algo **(ni) pies ni cabeza**: carecer de sentido alguno. *La idea es buena, pero la aplicación que propones no tiene ni pies ni cabeza* ❐ a fi lipsit de orice sens; **a nu avea nici cap nici coadă**; **a nu avea nici un Dumnezeu**. *Ideea este bună, dar aplicarea pe care o propui nu are nici un Dumnezeu.*

bb. No tenerse alguien **en pie**: ☞ ALMA: **No poder** alguien **(ni) con el alma**.

cc. Pararle a alguien **los pies**: atajar a alguien a tiempo en la persecucion de un propósito excesivamente ambicioso. *Pretendía llegar a alcalde de la ciudad, pero sus compañeros de partido han conseguido pararle los pies* ❐ a opri la timp pe cineva din urmărirea unui scop excesiv de ambițios; **a (re)aduce** pe cineva **cu picioarele pe pământ**; **a (re)aduce** pe cineva **la realitate**. *Pretindea să devină primar al orașului, dar colegii de partid l-au adus cu picioarele pe pământ.*

dd. Pensar alguien **con los pies** (INF.): obrar de manera ilógica o inconsciente. *Quieren construir un inmenso centro cultural sin saber aún si tendrán alumnos: tengo la impresión de que piensan con los pies* ❐ a acționa ilogic sau inconștient; **a gândi cu picioarele**. *Vor să construiască un impozant centru cultural fără să știe încă dacă vor avea cursanți, am impresia că gândesc cu picioarele.*

ee. Pies, ¿para qué os quiero? (INF.): expresión mediante la que se insta a huir de un peligro. *Por allí viene el tutor...: pies, ¿para qué os quiero?* ❐ expresie prin care se îndeamnă la fugă în fața unui pericol; **valea!**; **tunde-o!**; **pe aici ți-e drumul!**; **întinde-o!**; **șterge-o!**. *Iată că vine dirigintele... Valea!* (☞ **Poner** alguien **[los] pies en polvorosa** [INF.]; MUTIS: **Hacer** alguien **mutis por el foro**).

ff. Poner alguien **(los) pies en polvorosa/tierra de por medio**; **coger/tomar** alguien **las de Villadiego**; **salir** alguien **por pies/piernas**; **levantar el vuelo (2)**; **salir** alguien **pitando** (todas INF.): huir para ponerse a salvo de una situación adversa. *En cuanto vio que el escándalo podía salpicarle, puso pies en polvorosa* ❐ a fugi pentru a scăpa de o situație adversă; **a o lua/apuca la picior**; **a-și lua picioarele la spinare**; **a se face nevăzut**; **a o lua la sănătoasa**; **a fugi mâncând pământul/cât îl țin picioarele**; **a o tuli**. *Imediat ce și-a dat seama că scandalul îl poate atinge, și-a luat picioarele la spinare* (☞ **Pies, ¿para qué os quiero?** [INF.]; MUTIS: **Hacer** alguien **mutis por el foro**).

gg. Saber de qué pie cojea alguien; **saber dónde le aprieta a** alguien **el zapato**: conocer bien sus defectos/sus puntos débiles. *Se sintió vencido cuando se dio cuenta de que sus enemigos sabían perfectamente de qué pie cojeaba* ❐ a cunoaşte bine defectele cuiva, a cunoaşte partea slabă a cuiva. *S-a simţit învins când şi-a dat seama că adversarii îi cunoşteau la perfecţie defectele* (☞ PUNTO: **Punto flaco**).

hh. Sacar a alguien **con los pies por delante/para (a)delante** (INF.): llevar a alguien a su sepelio. *A Chanquete sólo lo sacarán de su barco con los pies adelante* ❐ a duce pe cineva la înmormântare; **a scoate/a ieşi cu picioarele înainte**. *Pe Chanquete îl vor scoate din vaporul său doar cu picioarele înainte.*

ii. Sacar alguien **los pies de las alforjas/del plato/del tiesto** (todas INF.): perder repentinamente la calma. *En cuanto le comunicamos el resultado, sacó los pies del tiesto y empezó a acusarnos de conspiración* ❐ a-şi pierde brusc calmul; **a-şi ieşi din papuci**; **a-i sări ţandăra**. *Imediat ce i-am comunicat rezultatul, i-a sărit ţandăra şi a început să ne acuze de conspiraţie* (☞ CASILLA: **Salirse** alguien **de sus casillas** [INF.]).

jj. Sacar alguien **los pies del plato** (INF.): ☞ **Sacar** alguien **los pies de las alforjas** (INF.).

kk. Sacar alguien **los pies del tiesto** (INF.): ☞ **Sacar** alguien **los pies de las alforjas** (INF.).

ll. Salir alguien **por pies** (INF.): ☞ **Poner** alguien **(los) pies en polvorosa** (INF.).

PIEDRA (piatră)

a. Ablandar algo/alguien **las piedras**: provocar lástima o compasión. *Era una historia que ablandaba las piedras y que hizo llorar a todos* ❐ a provoca milă şi compasiune; **a înduioşa şi pietrele**. *Era o poveste de ar fi înduioşat şi pietrele şi care i-a făcut pe toţi să plângă.*

b. Aburrir algo/alguien **a las piedras** (INF.): ☞ MOSCA: **Aburrir** algo/alguien **a las moscas** (INF.).

c. (Cerrar) algo **a piedra y lodo**: ☞ CAL: **(Cerrar)** algo **a cal y canto** (INF.).

d. Dejar a alguien/**quedarse** alguien **de piedra**: ☞ BOCA: **Dejar** a alguien/**quedarse** alguien **con la boca abierta**.

e. Menos da una piedra (INF.): expresión mediante la que se realza el valor de cualquier logro, por muy pequeño que éste sea. *No es un trabajo bien pagado, pero, menos da una piedra* ❐ expresie prin care se accentuează valoarea oricărei reuşite, oricât de mică ar fi; **nici asta nu se ia din drum**; **nu e de lepădat**; **e bun şi atât**; **e bine şi aşa**. *Nu este un serviciu bine plătit, dar nu e de lepădat.*

f. No dejar alguien **piedra sin remover**: 1. ☞ CIELO: **Remover** alguien **cielo y tierra**; 2. buscar algo afanosamente. *El registro policial no dejó piedra sin remover y aun así resultó infructuoso* ❐ 1. ☞ CIELO: **Remover** alguien **cielo y tierra**; 2. a căuta ceva cu insistenţă, a nu lăsa o piatră la locul ei; **a întoarce casa pe dos**. *Percheziţia a întors casa pe dos şi totuşi rezultatul a fost infructuos.*

g. No dejar alguien **piedra (sobre piedra)**: destruir completamente una construcción. *Fue un terremoto que no dejó piedra sobre piedra* ❐ a distruge complet o construcţie; **a nu lăsa piatră pe piatră**. *A fost un cutremur care nu a lăsat piatră pe piatră.*

h. No ser alguien **de piedra** (INF.): ☞ CARNE: **Ser** alguien **de carne y hueso** (INF.).

i. Piedra de toque: punto de obligada referencia. *El pensamiento de Spinoza supone una imprescindible piedra de toque en la reflexión sobre la felicidad* ❐ punct de referinţă obligatoriu; **piatră de temelie**. *Gândirea lui Spinoza constituie o indispensabilă piatră de temelie în meditaţia asupra fericirii.*

j. Poner alguien **la primera piedra**: 1. inaugurar la construcción de un edificio, colocando simbólicamente la primera piedra en los cimientos. *Habida cuenta de la importancia del nuevo edificio, el propio alcalde puso la primera piedra*; 2. (por extensión) dar el primer paso en la consecución de un objetivo. *El éxito actual de nuestra acción se debe a los que, hace ya muchos años, pusieron la primera piedra* ❐ 1. a inaugura construirea unei clădiri, zidind simbolic o piatră la temelie; **a pune cea dintâi piatră**. *Având în vedere importanţa noii clădiri, însuşi primarul a pus cea dintâi piatră*; 2. (prin extensiune) a face primul pas în îndeplinirea unui obiectiv, a iniţia o acţiune; **a pune cea dintâi piatră**. *Succesul actual al acţiunii noastre se datorează celor care, cu mulţi ani în urmă, au pus cea dintâi piatră.*

k. Quedarse alguien **de piedra**: ☞ BOCA: **Dejar** a alguien/**quedarse** alguien **con la boca abierta**.

l. Tirar alguien **la piedra y esconder la mano**: causar un daño y esquivar cobardemente la responsabilidad que de él se deriva. *Dice que está de tu parte, pero intentará frenar tu candidatura a las elecciones: es de los que tiran la piedra y esconden la mano...* ❐ a cauza o daună şi a se eschiva cu laşitate de răspunderea care îi revine; **a fugi de răspundere**; **a se face că plouă**; **a lovi pe ascuns/pe la spate**. *Zice că e de partea ta, dar va încerca să-ţi blocheze candidatura în alegeri, pare unul din aceia care lovesc pe la spate.*

m. Tirar/echar alguien **piedras a/contra su (propio) tejado**: obrar en contra de sus propios intereses. *Critica al resto de profesores sin darse cuenta de que, desacreditando la imagen del colegio, se*

tira piedras contra su propio tejado ❐ a acționa împotriva propriilor interese; **a-și tăia craca de sub picioare**; **a-și săpa singur groapa**; INF.: **a-și da foc la valiză**. *Îi critică pe ceilalți profesori, fără să-și dea seama că, discreditând imaginea școlii, își taie singur craca de sub picioare* (☞ FOSA: **Cavar**[se] alguien **su propia fosa**).

PIEL (piele)

a. Arrancarle/sacarle a alguien **la piel a tiras** (INF.): ☞ BURRO: **Poner** a alguien **a caer de un burro** (INF.).
b. Dejarse alguien **la piel en** algo (INF.): ☞ ALMA: **Írsele** a alguien **el alma en** algo.
c. Ser alguien **de la piel del diablo** (PEY.): ☞ DEMONIO: **Ser** alguien **el mismísimo demonio** (PEY.).
d. Ser alguien **de la piel de Barrabás** (PEY.): ☞ DEMONIO: **Ser** alguien **el mismísimo demonio** (PEY.).
e. (Sentir/tener) algo **a flor de piel**: percibir algo con una sensibilidad máxima. *Aún tengo tu perfume a flor de piel* ❐ a percepe ceva cu o sensibilitate maximă, a percepe acut, a simți intens. *Încă mai simt intens parfumul tău.*
f. Vender alguien **la piel del oso (antes de cazarlo)**: 1. cerrar una transacción sin estar seguro de la existencia del objeto transaccionado. *No intentes venderme la piel del oso antes de cazarlo: no voy a firmar nada hasta que no vea el ordenador*; 2. ☞ CAMPANA: **Echar** alguien **las campanas al vuelo** ❐ 1. a încheia o tranzacție fără a fi sigur de existența obiectului tranzacționat; **a vinde pielea ursului din pădure**; **a vinde peștele din baltă**. *Nu încerca să-mi vinzi pielea ursului din pădure, nu semnez nimic până nu văd calculatorul*; 2. ☞ CAMPANA: **Echar** alguien **las campanas al vuelo**.

PIERNA (picior)

a. Dormir alguien **a pierna suelta** (INF.): ☞ CEPORRO: **Dormir** alguien **como un ceporro** (INF.).
b. Estirar alguien **las piernas**: caminar, dar un paseo. *Mientras se hace la comida, mamá y yo vamos a estirar un poco las piernas por el parque* ❐ a umbla, a face o plimbare; **a da o raită**; **a face o tură**. *În timp ce se gătește mâncarea, mama și cu mine mergem să dăm o raită prin parc.*
c. Hacer alguien **piernas**: hacer ejercicios físicos con el fin de fortalecer los músculos de las piernas. *Para hacer piernas, suelo levantar algunas pesas con los pies* ❐ a face exerciții fizice pentru fortificarea mușchilor de la picioare, a-și întări gambele. *Pentru a-mi întări gambele, obișnuiesc să ridic niște greutăți cu picioarele.*

d. Salir alguien **por piernas** (INF.): ☞ PIE: **Poner** alguien **(los) pies en polvorosa** (INF.).

PIEZA (piesă)

a. De una sola pieza: de plena integridad moral. *Tengo toda la confianza en él porque es una persona de una sola pieza* ❐ de o deplină integritate morală; **(om) dintr-o bucată**. *Am toată încrederea în el, pentru că este un om dintr-o bucată* (☞ FIAR: **De fiar**).
b. Dejar a alguien/**quedarse** alguien **de una pieza** (INF.): ☞ BOCA: **Dejar** a alguien/**quedarse** alguien **con la boca abierta** (INF.).
c. Estar alguien **hecho una buena pieza** (INF.): ☞ **(Ser)** alguien **(una) buena pieza** (INF.).
d. (Ser) alguien **(una) buena pieza**; **estar** alguien **hecho una buena pieza** (ambas INF.): destacar por un determinado rasgo, normalmente negativo. *¡Menuda pieza el hijo pequeño de la vecina! Se las sabe todas, el muy listo* ❐ a se remarca printr-o anumită trăsătură, de obicei negativă; **(a fi) o poamă bună**; **(a fi) o bucățică bună**. *Ce poamă e mezinul vecinei, le știe pe toate, împielițatul de el!*

PILA (baterie)

Ponerle a alguien **las pilas** (INF.): ☞ CUARENTA: **Cantarle** a alguien **las cuarenta** (INF.).

PÍLDORA (pilulă)

a. Dorar alguien **la píldora**: atenuar una mala noticia o el efecto causado por la misma. *Nadie quiere comunicárselo directamente, así que están pensando en cómo dorar la píldora* ❐ a atenua o veste rea sau efectele acesteia; **a spune/a lua cu binișorul**; **a îndulci pilula**. *Nimeni nu vrea să i-o comunice direct, așa că se gândesc cum să-i îndulcească pilula.*
b. Tragarse alguien **la píldora** (INF.): creerse (ingenuamente) una mentira. *Si se lo dices tú, seguro que se traga la píldora* ❐ a crede (în mod naiv) o minciună; **a înghiți pilula/hapul/gălușca**; **a o lua de bună**. *Dacă i-o spui tu, în mod sigur va înghiți pilula* (☞ ANZUELO: **Moder/picar/tragarse** alguien **el anzuelo** [INF.]).

PIMIENTO (ardei)

a. Ponerse alguien **como un pimiento** (INF.): ☞ PAVO: **Subírsele** a alguien **el pavo** (INF.).
b. Importarle algo a alguien **un pimiento** (INF.): ☞ BLEDO: **Importarle** algo a alguien **un bledo** (INF.).

c. No valer algo/alguien **un pimiento** (INF.): ☞ BLEDO: **No valer** algo/alguien **un bledo** (INF.).
d. ¡Y un pimiento! (INF.): ☞ HABLAR: **Ni hablar.**

PINCEL (pensulă)

Hecho un pincel (INF.): ☞ PUNTA: **De punta en blanco.**

PINCHAR (a înţepa)

Ni pincha ni corta alguien (INF.): expresión mediante la que se alude a la falta total de influencia de una persona en un grupo. *No creo que sea Luis el que te entreviste porque él allí ni pincha ni corta* ❐ expresie prin care se face aluzie la lipsa totală de influenţă a unei persoane într-un grup; a nu conta; **a nu fi luat în seamă**; **a fi un nimeni**. *Nu cred că Luis este cel care te va intervieva, nimeni nu-l ia în seamă pe acolo* (☞ CERO: **Un cero a la izquierda** [INF.]).

PINGO (zdreanţă)

a. Estar/irse/salir alguien **de pingo** (INF.): perder ostensiblemente el tiempo. *Yo todo el día sacrificándome por ti y tú, de pingo por ahí* ❐ a pierde în mod evident timpul; **a umbla creanga/lela**; **a tăia frunză la câini**. *Eu toată ziua sacrificându-mă pentru tine, iar tu umblând creanga prin oraş.*
b. Poner a alguien **como un pingo** (INF.): ☞ BURRO: **Poner** a alguien **a caer de un burro** (INF.).

PINO (pin)

En el quinto pino/infierno (INF.); VULG.: **en el quinto coño**: muy lejos. *Mejor me quedo a dormir en tu casa porque la mía está en el quinto pino* ❐ foarte departe; **la dracul/la naiba-n praznic**; **la mama dracului**; **la capătul lumii/pământului**; **unde (şi-a) înţărcat dracul copiii**. *Mai bine rămân să dorm la tine, deoarece casa mea este la dracu-n praznic.*

PINTAR (a picta/a zugrăvi)

a. Ni el más pintado (INF.): ni el más competente y experimentado. *Te aseguro que esta avería no la arregla ni el mecánico más pintado* ❐ nici cel mai competent şi experimentat; **nici cel mai cel** (INF.); **nici cel mai mare/tare**. *Te asigur că nici cel mai mare mecanic nu poate să repare această defecţiune.*
b. (Ir/venir) algo **que ni pintado** (INF.): ☞ AGUA: **(Venir)** algo **como agua de mayo.**

PINTO (localidad madrileña ❐ localitate madrilenă)

(Estar) algo **entre Pinto y Valdemoro** (por alusión a dos localidades muy próximas entre sí) (INF.): (hallarse) en una situación ambigua, a medio camino entre dos posibilidades iguales. *La parte teórica me ha salido bien, pero la práctica está llena de errores, así que estoy entre Pinto y Valdemoro y no sé si aprobaré* ❐ (prin aluzie la două localităţi foarte aproape între ele) (a se afla) într-o situaţie ambiguă, între două posibilităţi egale, a fi la distanţă egală. *Partea teoretică mi-a ieşit bine, dar cea practică e plină de erori, aşa că mă aflu la distanţă egală între a promova şi a pica.*

PINTURA (pictură)

No poder ver a alguien **ni en pintura** (INF.): ☞ GARGANTA: **Tener** a alguien **atravesado en la garganta** (INF.).

PIÑÓN (sămânţă de coconar)

Estar dos o más personas **a partir un piñón** (INF.): estar muy unidos o compenetrados. *No hay ninguna divergencia entre los directivos del club, que parecen estar a partir un piñón* ❐ a fi foarte uniţi, a fi contopiţi; **a se avea** două sau mai multe persoane **ca fraţii**; **a fi legate** două sau mai multe persoane **trup şi suflet/ a fi la cataramă**. *Nu există nici o divergenţă între directorii clubului, care par să se aibă ca fraţii* (☞ PLATO: **Comer** dos o más personas **en un mismo plato** [INF.]).

PÍO (piuit [de pui])

No decir alguien **ni „pío"** (INF.): ☞ BOCA: **No abrir** alguien **la boca** (INF.).

PIOJO (păduche)

a. (Estar/ir) una o más personas **como piojo(s) en costura/ como sardinas en lata** (ambas INF.): sufrir una gran apretura debido a la falta de espacio. *Toda la gente disfrutó del concierto, a pesar de que estaban como piojos en costura* ❐ a suferi o mare înghesuială din cauza lipsei de spaţiu; **(a fi/a sta/a merge)** una sau mai multe persoane **ca sardelele (în cutie)**. *Toţi s-au bucurat de concert, în ciuda faptului că au stat ca sardelele în cutie* (☞ ALFILER: **No caber ni un alfiler** en un lugar).
b. Piojo resucitado (INF.; PEY.): persona que ocupa una buena posición social por medios ilícitos, habiendo partido de un origen muy humilde. *A pesar de su apariencia de aristócrata, no es más que un piojo resucitado* ❐ persoană care ocupă o bună poziţie socială, pornind de la o origine foarte umilă, prin mijloace ilicite;

a fi un măgar în piele de leu. *În ciuda aparenței sale aristocratice, nu e decât un măgar în piele de leu.*

PIQUE (scufundare)

a. Irse a pique (INF.): 1. (aplicado a una embarcación) hundirse. *Por una explosión en los motores, el barco estuvo a punto de irse a pique*; 2. ☞ CUERNO: **Irse/mandar** algo/(a) alguien **al cuerno** (2) (INF.) ❐ 1. (despre ambarcațiuni) a se scufunda; **a se duce la fund**; **a fi înghițit de apă/valuri**. *Din cauza unei explozii la motor, vaporul a fost pe punctul de a se duce la fund*; 2. ☞ CUERNO: **Irse/mandar** algo/(a) alguien **al cuerno** (2) (INF.).
b. Estar alguien **de pique** con alguien (INF.): estar enfrentado/enfadado con alguien. *No le mientes a su cuñado porque están de pique desde el verano pasado* ❐ a fi certat sau supărat cu cineva; **a nu se avea bine cu** cineva; **a nu fi în relații bune cu** cineva. *Nu aduce vorba despre cumnatul său, pentru că nu e în relații bune cu el din vara trecută* (☞ GARGANTA: **Tener** a alguien **atravesado en la garganta** [INF.]; GORDO: **Caerle gordo** a alguien [INF.]; PERRO: **[Llevarse/estar]** dos personas **como el perro y el gato** [INF.]; TENER: **Tenerla tomada con** alguien).

PISTO (fel de mâncare)

Darse alguien **el pisto** (INF.).: ☞ AIRE: **Darse** alguien **aires de** algo (INF.).

PISTOLA (pistol)

Ponerle a alguien **una/la pistola/un puñal en el pecho** (todas INF.): coaccionar a alguien. *Sólo si me ponen una pistola en el pecho me pronunciaría sobre un tema tan delicado* ❐ a constrânge pe cineva; **a pune** cuiva **pistolul la tâmplă**. *Doar dacă mi-ar pune cineva pistolul la tâmplă, m-aș pronunța asupra unui subiect atât de delicat.*

PITO (taba ❐ arșic)

a. Importarle algo a alguien **un pito** (INF.): ☞ BLEDO: **Importarle** algo a alguien **un bledo** (INF.).
b. No valer algo/alguien **un pito** (INF.): ☞ BLEDO: **No valer** algo/alguien **un bledo** (INF.).
c. Por pitos o por flautas (INF.): ☞ A: **Por a o por b.**
d. Tomar a alguien **por el pito del sereno** (INF.): no tener el más mínimo respeto o consideración por alguien. *Al principio imponía mi voluntad en clase, pero desde el año pasado me toman por el pito del sereno* ❐ a nu avea cel mai mic respect sau orice considerație pentru cineva; **a nu da nici două parale/o ceapă degerată** pe cineva; **a i se sui/urca în cap** cuiva. *La început îmi impuneam voința la ore, dar de anul trecut, mi s-au urcat în cap* (☞ BARBA: **Subirsele** a alguien **a las barbas** [INF.]; PARRA: **Subirse** alguien **a la parra** [INF.]).

PIZCA (pic, fărâmă)

Ni pizca: ☞ GOTA: **Ni gota.**

PLAN (plan)

a. En plan (de) (INF.): ☞ CLAVE: **En clave de.**
b. No ser algo **plan** (INF.): no ser aceptable. *No es plan que vayamos todos de bar en bar y que sólo pague yo* ❐ a nu fi acceptabil. *Nu e acceptabil să mergem cu toții din bar în bar și să plătesc numai eu.*
c. Tener alguien **un plan** (INF.): tener una cita amorosa. *No me esperéis esta noche: tengo un plan increible* ❐ a avea o întâlnire amoroasă; **a avea o șustă** (INF.). *Nu mă așteptați în seara asta, pentru că am o șustă de necrezut.*

PLANA (pagină)

a. A toda plana: (aplicado a una noticia impresa) ocupando la página entera. *Como era de esperar, dieron la noticia de su muerte a toda plana* ❐ (referitor la o știre tipărită) pe întreaga pagină. *Cum era de așteptat, știrea morții lui ocupă întreaga pagină.*
b. Enmendarle a alguien **la plana** (FORM.): hacer observaciones a la propuesta o solución de un asunto argumentado un mayor conocimiento del mismo. *Cuando el diputado clamó por la reforma, el presidente le enmendó la plana, aduciendo que aún no era el momento* ❐ a amenda o propunere/soluție, argumentând cu o mai bună cunoaștere a problemei. *Când deputatul a chemat la reformă, președintele i-a amendat propunerea, susținând că încă nu era momentul* (☞ PASO: **Salir** alguien **al paso** [de un asunto/una declaración...] [FORM.]).
c. Plana mayor: 1. grupo que, en un conjunto más amplio, ostenta la máxima autoridad. *La plana mayor del ejército del aire acudirá mañana a la exhibición de aeromodelismo*; 2. núcleo principal. *En aquel entonces, la plana mayor de esta generacion de poetas había muerto o se había exiliado* ❐ 1. grup care, într-un context mai larg, deține autoritatea maximă; **stat major**. *Statul major al aviației militare se va aduna mâine la demonstrația de aeromodelism*; 2. nucleu principal. *În vremea aceea, nucleul acestei generații de poeți murise sau se exilase.*

PLANCHA (placă)

a. A la plancha: modo de asar ciertos alimentos, colocándolos en una placa metálica sobre el fuego. *Este vino estaría muy bien con un poco de carne a la plancha* ❐ mod de a frige unele alimente, punându-le direct pe o placă metalică aflată deasupra focului; (a frige) **la grătar**. *Vinul ăsta ar merge foarte bine cu niște fleici la grătar.*
b. Hacer alguien **la plancha**: ☞ MUERTO: **Hacer** alguien **el muerto**.

PLANTAR (a planta)

Dejar a alguien **plantado** (INF.): ☞ PLANTÓN: **Darle** a alguien **plantón** (INF.).

PLANTILLA (colectiv de muncitori)

De plantilla: (aplicado a un empleado) fijo. *El curso de formación está destinado únicamente a los empleados de plantilla* ❐ (referitor la un angajat) fix, permanent. *Cursul de formare este destinat doar angajaților permanenți.*

PLANTÓN (paznic)

Darle a alguien **plantón**; **dejar** a alguien **plantado** (ambas INF.): no acudir a una cita. *Tuvo un día muy ajetreado y me dio plantón; menos mal que después me llamó para disculparse* ❐ a nu se duce la o întâlnire; **a da plasă** cuiva (INF.). *A avut o zi foarte încărcată și mi-a dat plasă; cel puțin a dat telefon după aceea, să-și ceară scuze* (☞ UVA: **Darle** a alguien **las uvas** [INF.]).

PLATA (argint)

Hablar alguien **en plata/a la pata llana** (INF.): emplear un lenguaje claro y directo. *Hablando en plata: tu novio es un tipo asqueroso* ❐ a folosi un limbaj clar și direct; **a vorbi/a spune pe șleau/fără ocol/verde românește**. *Vorbind pe șleau, prietenul tău e un tip grețos.*

PLATO (farfurie)

a. Comer dos o más personas **en un mismo plato** (INF.); **ser** dos personas **uña y carne**: (habitual como reproche) disfrutar de un enorme apego o confianza. *Me pides una cantidad exagerada de dinero y, además, ¿cuándo hemos comido nosotros en un mismo plato?* ❐ (despre două sau mai multe persoane; de obicei ca reproș) a se bucura de un mare atașament reciproc sau de încredere mutuală; **a mânca din același blid**; **a fi prieteni la cataramă/toartă**; **a se trage de brăcinari/șireturi**; **a crește/a paște oile/vacile/porcii împreună**. *Îmi ceri o sumă mare de bani și, în plus, când am mâncat noi din același blid?* (☞ PIÑÓN: **Estar** dos o más personas **a partir un piñón** [INF.]).
b. No haber roto alguien **(nunca) un plato**: aparentar la inocencia propia de quien no ha cometido falta alguna. *No acuses a Jacinto, que el pobre no ha roto nunca un plato* ❐ a afișa inocența proprie celui care n-a comis nici o greșeală; **nici usturoi n-a mâncat nici gura nu-i miroase**; **a fi/a părea inocența întruchipată**. *Nu-l acuza pe Jacinto, că el, săracul, pare a fi inocența întruchipată.*
c. Pagar alguien **los platos rotos** (INF.): ☞ CABEZA: **Ser** alguien **(la) cabeza de turco**.
d. Sacar alguien **los pies del plato** (INF.): ☞ PIE: **Sacar** alguien **los pies de las alforjas** (INF.).
e. (No) ser algo **plato de gusto para** alguien: (no) ser un asunto agradable. *Tener que hacer la mili en estas condiciones no es un plato de gusto para nadie* ❐ a (nu) fi un lucru plăcut; **a (nu) fi (nici) o plăcere** pentru cineva; **a (nu) fi (prea) grozav**; **a fi o minune (pacoste)**. *Să faci armata în aceste condiții nu e nici o plăcere pentru nimeni.*

PLAZA (piață)

Sentar alguien **plaza de** algo: causar una determinada impresión. *Si no cambias un poco el lenguaje, acabarás sentando plaza de hombre ordinario* ❐ a da o anumită impresie; **a face/a lăsa impresia**. *Dacă nu-ți schimbi puțin limbajul, vei lăsa impresia de om ordinar.*

PLENO (plin)

En pleno: en su totalidad. *Es un acontecimiento en el que participa la dirección de la universidad en pleno* ❐ în întregime/totalitate; **în plen**; **în păr**. *Este un eveniment la care conducerea universității va participa în plen.*

PLUMA (condei)

a. Adornarse alguien **con plumas ajenas**: alabarse con logros y/o méritos ajenos. *Las actividades las organiza siempre su secretaria, pero el que se cuelga las medallas es el jefe* ❐ a se lăuda, a se împăuna cu meritele altora; **a se îmbrăca cu pene de păun**. *Activitățile sunt întotdeauna organizate de secretară, dar șeful este cel care se împăunează cu meritele ei.*
b. Al correr de la pluma/a vuela pluma: con rapidez. *No es una carta muy profunda, pero te la escribí anoche a vuela pluma*

❒ la repezeală ; **în/din fuga condeiului**. *Nu este o scrisoare foarte profundă, dar ţi-am scris-o astă noapte, din fuga condeiului.*
c. A vuela pluma : ☞ **Al correr de la pluma**.
d. De un plumazo : brusca y rápidamente. *Con el recorte presupuestario han eliminado de un plumazo las dietas de desplazamiento* ❒ brusc şi rapid ; **dintr-un condei**. *Cu reducerea bugetului, au eliminat dintr-un condei diurnele de deplasare.*

PLUMERO (pămătuf de pene pentru şters praful)

Vér(se)le a alguien **el plumero** (INF.) : adivinar sus verdaderos pensamientos o intenciones. *Dice que de Rita le interesan sus conocimientos musicales, pero está claro que se le ve el plumero* ❒ a ghici cuiva gândurile sau intenţiile reale ; **a ghici/a pricepe/a descoperi jocul** cuiva. *Zice că la Rita îl interesează cunoştinţele sale muzicale, dar îi ghiceşti cu uşurinţă jocul.*

POCO (puţin)

a. A poco de : poco después de. *A poco de irte tú, llegó tu madre buscándote* ❒ puţin (timp) după. *Puţin timp după ce ai plecat, a sosit mama ta, care te căuta.*
b. Poco más o menos : ☞ BULTO : **A bulto** (INF.).
c. Por poco : casi. *Menos mal que echaste a correr : por poco te pillan* ❒ aproape ; **de puţin** ; **puţin a lipsit să...** ; **cât pe ce**. *Noroc că ai apucat să fugi, cât pe ce să te prindă.*
d. Tener algo/a alguien **en poco** : no apreciar algo/a alguien. *No le aplaudo sus publicaciones porque, sinceramente, las tengo en poco* ❒ a nu aprecia ceva/pe cineva ; **a nu avea nici o consideraţie pentru** ceva/cineva. *Nu-i aplaud publicaţiile, pentru că, sincer, nu am nici o consideraţie pentru el.*

PODER[1] (a putea)

a. A más no poder : todo lo posible. *Su padre la quería a más no poder* ❒ tot posibilul, pe cât posibil ; **cum nu se poate mai mult** ; **de nu se mai poate**. *Tatăl ei o iubea cum nu se poate mai mult.*
b. Hacer alguien **un poder** : realizar un esfuerzo que se prefiere evitar. *La excursión vale la pena, así que haz un poder y levántate a las seis de la mañana* ❒ a face un efort pe care preferă să-l evite ; **a-şi da silinţa**. *Excursia e atrăgătoare, aşa că dă-ţi silinţa şi scoală-te la şase dimineaţa.*
c. No poder alguien **(por) menos de** : verse obligado a. *Después de un trabajo como éste no puedo por menos de felicitarte* ❒ a se simţi obligat să ; **a nu** (se) **putea să/decât**. *După o asemenea lucrare, nu pot decât să te felicit.*

d. Obrar algo **en poder de** alguien (FORM.) : ☞ **Obrar** algo **en manos de** alguien (FORM).

PODER[2] (putere)

a. De poder a poder : con todas las fuerzas. *Fue un partido disputado de poder a poder* ❒ cu toate forţele ; **din toate puterile**. *În acest meci jucătorii au luptat din toate puterile.*
b. Obrar algo **en poder de** alguien (FORM.) : ☞ MANO : **Obrar** algo **en manos de** alguien (FORM.).
c. Por poder(es) (FORM.) : (aplicado a una transacción) a través de un representante legal. *Por culpa de la enfermedad, tuvo que vender la casa por poderes* ❒ (referitor la o tranzacţie) printr-un reprezentant legal/împuternicit, prin procură. *Din cauza bolii, a trebuit să-şi vândă casa prin procură.*

POEMA (poezie)

Ser algo/alguien **(todo) un poema** : expresión mediante la que se significa la dificultad de describir sucintamente las características, a menudo particulares, de algo/alguien. *No puedo explicaros cómo reaccionó cuando le comunicaron que iba a ser papá : su cara, que expresaba una mezcla de sentimientos, era todo un poema* ❒ expresie prin care se semnifică dificultatea de a descrie în mod succint caracteristicile, de obicei particulare, ale unei persoane sau ale unui lucru ; a fi greu de descris în câteva cuvinte ; **a fi un (întreg) poem**. *Nu pot să vă povestesc ce reacţie a avut când a aflat că va fi tată : faţa lui era un întreg poem ce exprima sentimente amestecate* (☞ SEMBLANTE : **Mudar** alguien **el semblante** [FORM.]).

POLCA (polcă)

El año de la polca (INF.) : ☞ AÑO.

POLVO[1] (praf)

a. Aquellos polvos trajeron estos lodos : expresión mediante la que se subraya que determinadas consecuencias son el efecto (lógico o previsibile) de ciertas causas conocidas. *Si hubierais sido inflexibles desde el principio, no hubiéramos llegado a estos extremos : aquellos polvos trajeron estos lodos* ❒ expresie prin care se subliniază că anumite consecinţe sunt efectele (previzibile, fireşti) ale unor cauze ştiute ; iată consecinţele faptelor anterioare. *Dacă aţi fi fost inflexibili de la început, nu am fi ajuns la aceste manifestări extreme, iată consecinţele slăbiciunilor voastre.*
b. (Estar) algo **limpio de polvo y paja** : (aplicado a una cantidad) (ser) algo neto, no sujeto a ningún tipo de reducción. *Es una*

ganancia limpia de polvo y paja, libre de cualquier tasa o impuesto ❐ (referitor la o cantitate sau la o sumă) (a fi) ceva net, din care nu se mai scade nimic. *Este un câştig net, scutit de orice impozit sau taxe.*
c. Hacer(se) algo **polvo** (INF.): ☞ AÑICOS: **Hacer**(se) algo **añicos**.
d. (Estar) alguien **hecho polvo** (INF.): ☞ ALMA: **No poder** alguien **(ni) con el alma**.
e. Morder alguien **el polvo** (INF.): caer derrotado en una pelea. *Si vuelves a mirar a mi hermana, te juro, Harry, que morderás el polvo* ❐ a cădea învins într-o bătaie; **a mușca pământul/țărâna**. *Dacă te mai uiți așa la sora mea, îți jur, Harry, că vei mușca pământul.*

POLVO[2] (VULG.; aici: contact sexual)

Echar alguien **un polvo** (VULG.): ☞ AMOR: **Hacer** alguien **el amor** (1).

PÓLVORA (praf de pușcă)

a. Gastar alguien **la pólvora en salvas**: malgastar algo. *Le di todo un sueldo para que alquilara una sala de fiestas y ha gastado la pólvora en salvas, saliendo noche tras noche* ❐ a risipi ceva; **a face praf** ceva; **a arunca** ceva **în vânt**. *I-am dat un salariu întreg ca să închirieze o sală de festivități și el l-a făcut praf, ieșind noapte după noapte.*
b. No haber inventado alguien **la pólvora/la rueda**: proponer algo banal e inútil creyendo haber descubierto algo importante. *Su teoría ya fue formulada tiempo atrás y además, apenas se sostiene: no creáis que ha inventado la pólvora* ❐ a propune ceva banal și inutil crezând că a făcut o descoperire importantă; **a inventa praful de pușcă/roata**; **a descoperi America**; **a nu face gaură în cer**; **a descoperi gaura covrigului**. *Teoria sa a fost deja formulată cu mult timp în urmă și, în plus, nu prea rezistă; n-a făcut decât să inventeze praful de pușcă.*
c. Tener alguien **la pólvora mojada**: no sentirse en plenitud de facultades. *No aprobé el examen porque, después de unas vacaciones tan largas, tenía la pólvora mojada* ❐ a nu se simți în plenitudinea facultăților sale; **a nu fi/a nu se simți în formă**. *Am picat la examen; după o vacanță așa lungă, nu m-am simțit în formă.*
d. Tirar alguien **con pólvora ajena/del rey**: gastar el dinero ajeno. *Como tira con pólvora ajena viviendo a costa de sus padres, no le duele derrochar el dinero en fiestas* ❐ a cheltui banii altcuiva; **a da/cheltui din buzunarul** altcuiva; **a nu da/cheltui din buzunarul său**. *Cum nu dă din buzunarul său, trăind pe seama părinților, nu-l doare să risipească banii în petreceri.*

e. Tirar alguien **con pólvora del rey**: ☞ **Tirar** alguien **con pólvora ajena**.

POLVOROSA (intraductibil; folosit doar în următoarea expresie)

Poner alguien **(los) pies en polvorosa** (INF.): ☞ PIE.

PONER (a pune)

Estar alguien **puesto en** algo: conocer muy bien un asunto. *Pregúntale mejor a Rosa, que está más puesta en todo lo que es horticultura* ❐ a cunoaște foarte bine un lucru; **a fi (pus) în temă**. *Întreab-o pe Rosa, care e mult mai în temă cu horticultura.*

PORRA

(lugar que un regimiento destinaba al cumplimiento de los arrestos cuando éste se desplazaba ❐ loc de arest asigurat de un regiment aflat în deplasare)
Irse/mandar algo/(a) alguien **a la porra** (INF.): ☞ CUERNO: **Irse/mandar** algo/(a) alguien **al cuerno** (INF.).

PORRETA

(hojas verdes del puerro y, por extensión, del ajo y de la cebolla ❐ frunze de praz verde și, prin extensie, de usturoi și ceapă)
En porretas (INF.): ☞ BOLA: **En bolas** (INF.).

PORRILLO (intraductibil; folosit doar în următoarea expresie)

A porrillo (INF.): ☞ CHORRO: **A chorros** (INF.).

PORTANTE (paso ligero de una caballería ❐ buiestru)

Coger alguien **el portante** (INF.): ☞ PUERTA: **Coger** alguien **la puerta** (INF.).

POS (del latín *post* ❐ din latinescul *post*, folosit doar în expresia următoare)

En pos de (FORM.): en busca de. *Anda todo el día en pos de un trabajo* ❐ **în căutare de**. *Umblă toată ziua în căutarea unei slujbe.*

POSIBLE (posibil)

Hacer alguien **todo lo posible/lo imposible** por algo/alguien: esforzarse al máximo. *Hace todo lo posible por ayudar económicamente a su familia* ❐ a se strădui la maximum; **a face tot posibilul** pentru ceva/cineva; **a face imposibilul** pentru ceva/cineva. *Face tot posibilul ca să-și ajute familia.*

POSTA (post de pază)

A posta/aposta: adrede. *He venido a posta para verte a ti* ❐ anume, special. *Am venit special să te văd pe tine.*

POTE (cocido de alubias, verduras y tocino ❐ ghiveci de legume)

Darse alguien **pote** (INF.): ☞ AIRE: **Darse** alguien **aires de** algo (INF.).

POTOSÍ (mina de plata de la época de la conquista de América, situada en el monte del mismo nombre de la actual Bolivia ❐ mină de argint din timpul cuceririi Americii, situată în muntele cu același nume, în prezent aparținând Boliviei)

Valer algo/alguien **un potosí**: ☞ PERÚ: **Valer** algo/alguien **un Perú**.

POTRA (noroc)

Tener alguien **buena potra** (INF.): ☞ PATA: **Tener** alguien **buena pata** (INF.).

POTRA (ghinion)

Tener alguien **mala potra** (INF.): ☞ PATA: **Tener** alguien **mala pata** (INF.).

PRECIO (preț)

a. A todo precio: ☞ CAER: **Caiga quien caiga** (INF.).
b. No tener algo/alguien **precio**: ☞ PERÚ: **Valer** algo/alguien **un Perú**.

PRECIPICIO (prăpastie)

(Estar) alguien **al borde del precipicio**: ☞ AGUA: **(Estar)** alguien **con el agua al cuello**.

PREGUNTA (întrebare)

(Andar/quedarse...) alguien **a la cuarta pregunta** (INF.): ☞ BLANCA: **(Estar/quedarse...)** alguien **sin blanca** (INF.).

PRENDA (haină)

a. No dolerle a alguien **prendas**: actuar firmemente y sin reservas. *Si para salvar la empresa tiene que despedir a su hijo, lo hará: es un tipo al que no le duelen prendas* ❐ a acționa cu fermitate și fără reținere; **a-și face datoria cu orice preț**; **a fi/a**

avea mână de fier/mână forte. *Dacă pentru salvarea firmei trebuie să-și concedieze fiul, o va face, e un tip cu mână de fier.*
b. No soltar alguien **prenda**: no revelar una información comprometedora. *Sabiendo lo que le esperaba si se descubría su aventura, Rita estaba al tanto de no soltar prenda* ❐ a nu dezvălui o informație compromițătoare; **a-și ține/păzi gura/pliscul**. *Știind ce ar aștepta-o dacă s-ar afla despre aventura ei, Rita avea grijă să-și țină gura* (☞ SACACORCHO: **Sacarle** algo a alguien **con sacacorchos**).

PRENSA (presă)

a. (No) tener alguien **buena prensa**; **tener** alguien **mala prensa**: (no) gozar del favor público. *Todas sus intervenciones han sido impecables, así que su buena prensa parece justificada* ❐ a (nu) se bucura de o opinie publică favorabilă; **a (nu) avea presă bună**; **a (nu) fi văzut bine**. *Toate intervențiile sale au fost impecabile, așa că pare justificată presa bună pe care o are.*
b. Tener alguien **mala prensa**: ☞ **(No) tener** alguien **buena prensa**.

PRESENTE (prezent)

a. Hacer alguien **presente** algo (FORM.): manifestar. *Quise hacer presente, desde el principio, nuestra conformidad con todos los puntos del programa* ❐ a manifesta; **a face cunoscut**. *Am vrut, de la început, să facem cunoscut acordul nostru cu toate punctele programului.*
b. Tener alguien **presente** algo/a alguien: recordar algo/a alguien. *Ten presente que mañana es el último día para entregar toda la documentación* ❐ a-și aminti de ceva/de cineva. *Adu-ți aminte că mâine este ultima zi ca să depui actele.*

PRESTAR (a împrumuta)

(Vivir) alguien **de prestado**: (vivir) de los préstamos de los demás. *Lleva un año sin casa y sin trabajo, viviendo de prestado por allí por donde va* ❐ (a trăi) din împrumuturi. *S-a împlinit un an de când nu are casă, nici serviciu, trăind din împrumuturi, pe acolo pe unde trece.*

PRETEXTO (pretext)

So pretexto de (FORM.): con el pretexto de. *Se puso a hablar con la bibliotecaria so pretexto de hacerse un carnet de socio* ❐ **sub pretext că**. *A intrat în vorbă cu bibliotecara sub pretext că vrea să-și facă un permis de cititor.*

PRIMAVERA (primăvară)

(Cumplir/tener) alguien **x primaveras**: ☞ ABRIL: **(Cumplir/tener)** alguien **x abriles**.

PRIMERO (întâi/primul)

a. A las primeras de cambio: ☞ CAMBIO.
b. A primera vista: ☞ VISTA.
c. De buenas a primeras: ☞ BOCA: **A bocajarro** (2).
d. De primera: de calidad superior. *Son unas truchas de primera, así que espero que las disfrutes de verdad* ❐ de calitate superioară; **de prima clasă/mână**. *Sunt niște păstrăvi de prima clasă, așa că sper să-ți facă plăcere cu adevărat.*
e. (Ser) algo **de primera necesidad**: (ser) imprescindible. *Si la inflación sigue creciendo a este ritmo, pronto no podremos comprar ni los artículos de primera necesidad* ❐ (a fi) indispensabil; **(a fi) de primă necesitate**. *Dacă inflația continuă în acest ritm, în curând nu vom putea cumpăra nici articolele de primă necesitate.*

PRÍNCIPE (prinț)

(Vivir/comer...) alguien **como un príncipe (saudí)** (INF.): ☞ CUERPO: **(Vivir/comer...)** alguien **a cuerpo de rey** (INF.).

PRISA (grabă)

a. Correrle algo a alguien **prisa**: serle urgente. *Le corre prisa un ordenador, pero no tiene dinero para comprárselo* ❐ a fi urgent, a fi/a avea o grabă; **a-i crăpa măseaua după** ceva; **a-i arde/plesni/scăpăra buza**. *Îi crapă măseaua după un calculator, dar nu are bani să și-l cumpere.*
b. Meterle prisa a alguien: exigir urgencia en el cumplimiento de una tarea. *He tenido que meterle prisa con el porque sólo nos queda una semana.* ❐ a cere cuiva să urgenteze îndeplinirea unei sarcini, a grăbi pe cineva; **a pune/a băga** pe cineva **în priză/în viteză** (INF.). *A trebuit să-l bag în priză în legătură cu articolul, pentru că mai avem doar o săptămână.*

PRO (folos, avantaj)

a. De pro: ☞ FIAR: **De fiar**.
b. En pro de (FORM.): ☞ ARAS: **En aras de** (FORM.).

PROA (proră)

Poner alguien **la proa (rumbo a** algo): proponerse un objetivo, concentrándose en su consecución. *Hemos puesto la proa rumbo al campeonato europeo, con la esperanza de conseguir una medalla*

❐ **a-și propune** un obiectiv și a se concentra asupra îndeplinirii lui, **a-și fixa drept țintă**. *Ne-am fixat drept țintă campionatul european, cu speranța să obținem o medalie.*

PROCESIÓN (procesiune)

Andar/ir la procesión por dentro: soportar un sufrimiento aparentando calma o serenidad. *A pesar de haber recibido tantos golpes, nunca nadie lo ha visto quejarse: seguro que la procesión va por dentro* ❐ a suporta o suferință afișând calm și seninătate, a suferi cu demnitate; **a ști să-și țină firea**. *Deși a fost atât de lovit, știe să-și țină firea și nimeni nu l-a auzit lamentându-se.*

PROFETA (profet)

Nadie es profeta en su tierra: proverbio mediante el que se expresa la dificultad de cosechar éxito o reconocimiento en el propio lugar de origen. *Era un inventor excelente, pero su calidad no le fue reconocida hasta que emigró; ya se sabe que nadie es profeta en su tierra...* ❐ proverb prin care se exprimă dificultatea ca cineva să obțină un succes sau o recunoaștere în locul de origine; **nimeni nu este profet în țara lui**. *Era un inventator excelent, dar calitățile sale nu i-au fost niciodată recunoscute până când n-a emigrat: se știe că nimeni nu este profet în țara lui.*

PROMETER (a promite)

Prometérselas alguien **muy felices** (INF.): ilusionarse, de modo infundado, con un futuro favorable. *Se las prometía muy felices, pero el impacto de una cultura tan diferente acabó desanimándolo* ❐ a se iluziona, fără temei, cu un viitor favorabil; **a-și face (multe) iluzii**. *Și-a făcut multe iluzii, dar impactul cu o cultură atât de diferită l-a descurajat până la urmă.*

PRONTO (prompt; impuls)

a. Al pronto: ☞ VISTA: **A primera vista**.
b. Coger/agarrar/tener alguien **un pronto**; **darle** a alguien **un pronto**: sufrir un arrebato de cólera o de mal humor. *Cuéntaselo despacio y con calma, no siendo que le dé un pronto* ❐ a avea un acces de furie sau de indispoziție; **a-i sări bâzdâcul/mustarul**. *Să-i povestești totul pe îndelete și cu calm, să nu-i sară mustarul.*
c. Darle a alguien **un pronto**: ☞ **Coger/agarrar/tener** alguien **un pronto**.
d. De pronto: **1.** súbitamente **(de sopetón** [INF.]). *Y de pronto se levantó y empezó a bailar como un loco*; **2.** ☞ **Por lo pronto**

❐ **1.** brusc ; **dintr-o dată** ; **pe neașteptate** ; **pe nepusă masă**. *Și dintr-o dată s-a ridicat și s-a apucat să danseze ca un nebun* ; **2.** ☞ **Por lo pronto.**

e. Por lo/de pronto : de momento. *Por lo pronto, te puedes quedar en mi casa para que busques piso con más tranquilidad* ❐ pentru moment. *Pentru moment, poți sta la mine, ca să cauți liniștit un apartament.*

f. Tan pronto como ; **en cuanto** : inmediatamente que. *Tan pronto como me lo confirmen, os llamo por teléfono* ❐ imediat ce. *Imediat ce voi primi confirmarea, vă sun.*

PROPIEDAD (proprietate)

En propiedad : propio. *¿Es un local alquilado o en propiedad ?* ❐ propriu, proprietate proprie. *Este un local propriu sau închiriat ?*

PROPÓSITO (scop)

a. A propósito (de) ; **por cierto** : en relación con (lo dicho anteriormente). *A propósito de pintura, ¿vienes también tú a la exposición ?* ❐ în legătură cu (cele spuse anterior), fiindcă veni vorba, apropo. *Apropo de pictură, vii și tu la expoziție ?*

b. (Estar) algo **fuera de propósito** : (ser) inadecuado. *Todos los consejos que me estás dando están fuera de propósito* ❐ (a fi) nepotrivit ; **(a fi) nelalocul său**. *Toate sfaturile pe care mi le dai sunt nelalocul lor.*

PROVECHO (profit)

¡Buen provecho ! ; **¡que (le/les) aproveche !** : fórmula de saludo a quien come o se dispone a comer. *Y ahora que ya estamos todos, ¡buen provecho !* ❐ urare adresată cuiva care mănâncă sau se pregătește să mănânce ; **poftă bună/mare !** *Și acum, că suntem cu toții la masă, poftă bună !*

POZO (puț)

Ser algo **un pozo sin fondo** : **1.** ser una dificultad interminable. *No le des vueltas a sus enfrentamientos : toda esta historia es un pozo sin fondo* ; **2.** provocar un gasto continuo y estéril. *Considero que esta sucursal es un pozo sin fondo, así que deberíamos recortarle el presupuesto* ❐ **1.** a fi o dificultate interminabilă ; **a nu mai avea capăt**. *Nu te mai gândi la confruntările lor, toată povestea asta nu mai are capăt* ; **2.** a provoca o cheltuială continuă și sterilă ; **a fi un puț/sac fără fund**. *Consider că această filială e un puț fără fund, ar trebui să-i reducem bugetul.*

PRUEBA (probă)

a. A prueba de : resistente a. *Es un traje de buzo a prueba de dentelladas de tiburón* ❐ rezistent la. *Este un costum de scafandru rezistent la mușcăturile de rechin.*

b. Poner algo/a alguien **a prueba** : someter a examen sus cualidades. *Quieren ponerte a prueba antes de contratarte, así que estarás un mes rotando por todos los departamentos* ❐ a testa calitățile unui lucru/unei persoane ; **a pune/a supune** ceva/pe cineva **la probă/încercare**. *Vor să te pună la probă înainte de a te angaja, așa că vei lucra o lună, pe rând, în toate secțiile.*

PUENTE (pod)

a. Hacer alguien **puente** : tomarse libre el día o los días intermedios entre dos días festivos. *Si entre el dos y el cinco nos dejan hacer puente, nos vamos a la montaña* ❐ a-și lua liber în ziua sau zilele lucrătoare situate între două zile de sărbătoare ; **a face punte**. *Dacă între 2 și 5 putem face punte, plecăm la munte.*

b. Tender alguien **un puente** : mediar entre dos posiciones (adversas). *Su visita tuvo la finalidad de tender un puente entre dos comunidades que vivían de espaldas una a la otra* ❐ a intermedia între două părți (adverse) ; **a arunca o punte**. *Vizita sa a avut ca scop să arunce o punte între două comunități care trăiau cu spatele una la cealaltă.*

PUERCO (porc)

A todo puerco le llega su sanmartín (INF.) : ☞ CERDO : **A todo cerdo le llega su sanmartín** (INF.).

PUERTA (ușă)

a. Abrir la puerta a algo/alguien : permitir la entrada o circulación de algo/alguien. *Las nuevas medidas políticas abrieron la puerta al intercambio libre de estudiantes y profesores* ❐ a permite intrarea/circulația cuiva sau a ceva ; **a deschide porțile** ; **a da cale liberă**. *Noile măsuri politice au dat cale liberă schimburilor de studenți și profesori.*

b. A las puertas de : ante la inminencia de. *A las puertas del nuevo curso escolar, quiero desearos a todos mucho éxito y suerte* ❐ înainte de producerea iminentă a unui lucru ; **în pragul**. *În pragul noului an școlar, vreau să vă urez mult noroc și succes* (☞ ECHAR : **Echarse** algo **encima**)

c. A puerta cerrada : de modo confidencial, en secreto. *Todos los asuntos relativos a la defensa del país se tratan a puerta cerrada* ❐ în mod confidențial, în secret, fără a fi admis accesul presei ;

cu uşile închise. *Toate problemele care ţin de apărarea ţării sunt discutate cu uşile închise* (☞ **De puertas adentro**; SORDINA: **Con/en sordina**).

d. Cerrár(se)le a alguien **todas las puertas**: perder todas las oportunidades. *La competencia es brutal y su currículum mediocre, razones por las que se le han ido cerrando todas las puertas* ❐ a pierde toate ocaziile; **a i se închide toate uşile**; **a nu avea nici o şansă**. *Concurenţa este acerbă, iar CV-ul său mediocru, motive pentru care i s-au închis toate uşile.*

e. Coger alguien **la puerta/el portante** (ambas INF.): abandonar bruscamente un lugar. *Vino, soltó una retahíla de tonterías y acto seguido, cogió la puerta* ❐ a părăsi brusc un loc; **a ieşi cu tot cu uşă**; **a pleca/a ieşi ca o furtună/val-vârtej**. *A venit, a dat drumul la un şir de prostii şi, imediat, a plecat val-vârtej.*

f. Darle a alguien **con la puerta en las narices**: rechazar descortésmente un ruego o una petición. *Me dirigí al jefe en busca de consejo, pero me dio con la puerta en las narices* ❐ a refuza nepoliticos o rugăminte sau o cerere; **a închide/a trânti** cuiva **uşa în nas**. *M-am adresat şefului, cerându-i un sfat, dar el mi-a trântit uşa în nas.*

g. De puertas adentro: de modo privado o secreto. *De puertas adentro se suscitaron innumerables debates a la hora de establecer cuáles serían las líneas maestras de la fundación* ❐ în mod privat/secret; **în spatele uşilor închise**. *În spatele uşilor închise au avut loc numeroase dezbateri pentru a se stabili linia directoare a firmei* (☞ **A puerta cerrada**; SORDINA: **Con/en sordina**).

h. De puertas afuera: como imagen exterior. *De puertas afuera nada parece alterar el óptimo funcionamiento del centro* ❐ ca imagine exterioară; **privit din afară**. *Privit din afară, nimic nu pare să altereze funcţionarea optimă a centrului.*

i. Enseñarle a alguien **la puerta**: echarlo de un lugar. *Me propasé con mis comentarios y el director, enfadado, me enseñó la puerta* ❐ a da afară pe cineva; **a-i arăta** cuiva **uşa/ieşirea**. *Am întrecut măsura cu comentariile mele şi directorul, iritat, mi-a arătat uşa.*

j. (Estar) algo **en puertas**: ☞ ECHAR: **(Echarse)** algo **encima**.

k. Llamar a la puerta de alguien: **1.** (aplicado a un acontecimiento) ☞ ECHAR: **Echarse** algo **encima**; **2.** solicitar un favor a alguien. *Estoy harto de que llame una y otra vez a nuestra puerta: hazle entender que aquí no hay enchufes que valgan* ❐ **1.** (referitor la un eveniment) ☞ ECHAR: **Echarse** algo **encima**; **2.** a solicita cuiva o favoare; **a bate la uşa** cuiva. *M-am săturat ca el să bată mereu la uşa noastră, lămureşte-l că aici nu merge cu pile.*

l. Ponerle alguien **puertas al campo**: tratar de poner límites a algo que, de modo natural, no los admite. *Es un niño lleno de creatividad, así que no le pongas puertas al campo y déjalo que se exprese libremente en sus pinturas* ❐ a încerca să limiteze ceva care, în mod natural, nu admite limite; **a încerca să îngrădeşti/opreşti vântul**. *Este un copil plin de creativitate, aşa că nu încerca să îngrădeşti vântul şi lasă-l să se exprime liber în desenele sale* (☞ ALA: **Cortarle** a alguien **las alas**; PIE: **Atar** a alguien **de pies y manos**).

m. Salir alguien **por la puerta grande** (TAUROM.): cosechar un gran triunfo. *Bordó la conferencia sobre Quevedo y salió por la puerta grande* ❐ a obţine un mare triumf; **a repurta un mare succes**; INF.: **a da lovitura**. *A făcut o conferinţă strălucită despre Quevedo şi a repurtat un mare succes* (☞ GOLPE: **Dar** alguien **el golpe**; FUROR: **Causar** algo/alguien **furor**).

PUERTO (port)

a. Llevar/llegar algo **a buen puerto**: finalizarlo satisfactoriamente. *Sólo con ilusión seremos capaces de llevar todo esto a buen puerto* ❐ a termina ceva în mod satisfăcător; **a duce** ceva **la bun sfârşit**. *Doar cu pasiune vom reuşi să ducem la bun sfârşit toate aceste lucruri* (☞ ADELANTE: **Llevar/sacar** algo/a alguien **adelante**; CABO: **Llevar** alguien algo **a cabo**).

b. Llegar algo **a buen puerto**: ☞ **Llevar/llegar** algo **a buen puerto**.

PULGA (purice)

Buscarle a alguien **las pulgas** (INF.): ☞ COSQUILLA: **Buscarle** a alguien **las cosquillas** (INF.).

PULSO (puls)

a. Ganarse alguien algo **a pulso**: (aplicado habitualmente a un hecho negativo) sufrir las consecuencias de una situación que uno mismo ha provocado. *Desafiando a todos los profesores se ha ganado a pulso que lo expulsaran del colegio* ❐ (referitor de obicei la ceva negativ) a suferi consecinţele unei situaţii pe care a provocat-o singur; **a şi-o face cu mâna lui**. *A fost exmatriculat din şcoală, dar şi-a făcut-o cu mâna lui, prea era sfidător cu toţi profesorii.*

b. Echar alguien **un pulso**: medir las fuerzas en una prueba que consiste en agarrarse dos rivales por las manos, apoyando los codos en una superficie plana, y con las palmas apretadas una contra otra, forcejear con el fin de tumbar la mano del adversario; (por extensión) enfrentarse. *La adjudicación del nuevo centro cultural va a ser un pulso entre franceses y alemanes* ❐ a-şi măsura forţele într-o probă constând în alăturarea mâinilor celor doi adversari, cu

coatele sprijinite pe o suprafaţă orizontală, în încleştarea palmelor şi încercarea reciprocă de a culca mâna adversarului; (prin extensie) a se confrunta; **a-şi măsura forţele**. *Pentru adjudecarea noului centru cultural, îşi vor măsura forţele francezii şi germanii.*
c. Tomarle alguien **el pulso a** algo; **tomar** alguien **el pulso de** algo: sondearlo con el fin de hacerse una idea. *Quiero visitar el mayor número posible de provincias con el fin de tomar el pulso del electorado* ❐ a sonda ceva cu scopul de a-şi face o idee; **a lua pulsul**. *Aş dori să vizitez cât mai multe judeţe pentru a lua pulsul electoratului* (☞ IDEA: **Hacerse** alguien **una idea de** algo; COMPOSICIÓN: **Hacerse** alguien **una composición de lugar**).
d. Tomar alguien **el pulso de** algo: ☞ **Tomar**le alguien **el pulso a** algo.

PUNTA (vârf)

a. A punta (de) pala (INF.): ☞ CHORRO: **A chorros** (INF.).
b. De punta en blanco/de tiros largos; INF.: **como un pincel**: muy elegantemente vestido. *Vino de punta en blanco a la fiesta, quizá pensando en conquistar a Rita* ❐ îmbrăcat foarte elegant, îmbrăcat de gală; **(îmbrăcat/pus) la patru ace/la (marele) fix/ şpiţ/la ţol festiv** (toate INF.); **scos ca din cutie**. *A venit la petrecere îmbrăcat la patru ace, probabil cu intenţia să o cucerească pe Rita* (☞ TRAPO: **Ir** alguien **de trapillo** [INF.]).
c. Hasta la última punta de los pelos (INF.): ☞ COGOTE: **Hasta el cogote** (INF.).
d. La otra punta: el otro extremo. *El barrio residencial estaba en una colina soleada, pero las construcciones industriales se extendían por la otra punta de la ciudad* ❐ cealaltă extremă, în capătul celălalt, în capătul opus. *Cartierul rezidenţial era pe o colină însorită, iar construcţiile industriale se întindeau în capătul celălalt al oraşului.*
e. Sacarle alguien **punta a** algo; **buscar**le **a** algo/a alguien **las vueltas** (ambas INF.): buscar forzosamente un sentido tendencioso. *Los periódicos conservadores trataban de sacarle punta a las declaraciones del líder sindical* ❐ a căuta, forţat, un sens tendenţios; **a căuta pete-n soare/nod în papură**. *Ziarele conservatoare încercau să găsească nod în papură declaraţiilor liderului sindical, acuzându-l de demagogie* (☞ GATO: **Buscar**le alguien **tres pies al gato**; RIZO: **Rizar** alguien **el rizo**).
f. Ser algo **la punta del iceberg**: ser la parte visible de un asunto de mayor envergadura. *Lo que se ha publicado sobre las escuchas telefónicas es sólo la punta del iceberg de un enorme escándalo* ❐ a fi partea vizibilă a unui lucru de mai mare anvergură;

a fi (doar) vârful aisbergului. *Ce s-a publicat despre interceptările convorbirilor telefonice este doar vârful aisbergului unui scandal enorm.*
g. Tener alguien algo **en la punta de la lengua**: ☞ LENGUA.

PUNTADA (împunsătură)

No dar alguien **puntada**: ☞ BARRIGA: **Rascarse** alguien **la barriga** (INF.).

PUNTILLA (TAUROM.: puñal corto empleado para rematar las reses ❐ pumnal scurt folosit pentru a da lovitura de graţie unui animal)

a. Darle algo/alguien **la puntilla a** algo/alguien: ☞ GRACIA: **Dar**le algo/alguien **el golpe de gracia a** algo/alguien.
b. De puntillas: sobre la punta de los pies. *Cada vez que se ponía a trabajar, su marido andaba de puntillas por la casa para no molestarla* ❐ **în vârful picioarelor/pe vârfuri**. *Întotdeauna când lucra, soţul umbla prin casă în vârful picioarelor, să nu o deranjeze.*

PUNTO (punct)

a. A punto de; **en un trís de**: próximo a. *Nos interrumpió justo cuando estábamos a punto de empezar* ❐ aproape de a, aproape să; **pe punctul de a/să**; **cât pe ce să**. *Ne-a întrerupt tocmai când eram pe punctul de a începe.*
b. Con puntos y comas: ☞ PELO: **Con pelos y señales** (INF.).
c. De todo punto (FORM.): completamente. *Lo que tú me pides es de todo punto inaceptable* ❐ complet; **din toate punctele de vedere**. *Ceea ce-mi ceri este imposibil din toate punctele de vedere.*
d. Díjolo Blas, punto redondo: **1.** expresión mediante la que se significa el carácter firme e irreversible de una decisión tomada por alguien autorizado. *Ya no hay nada que hacer, porque el propio director ha firmado el despido; ya ves, díjolo Blas, punto redondo*; **2.** expresión mediante la que se ridiculiza la pretendida autoridad con la que alguien se pronuncia sobre un asunto. *Así que no podemos ver la tele porque tu vecina dice que nos atonta... díjolo Blas, punto redondo* ❐ **1.** expresie prin care se semnifică fermitatea şi ireversibilitatea unei hotărâri luate de cineva autorizat; **a zis şi punct**; **magister dixit**. *Acum nu mai e nimic de făcut, însuşi directorul a semnat concedierea sa, îţi dai seama, magister dixit*; **2.** expresie prin care se ridiculizează pretinsa autoritate cu care cineva intervine într-o problemă; **uite cine vorbeşte!** *Deci nu putem să ne uităm la televizor pentru că vecina ta zice că ne prosteşte; uite cine vorbeşte!*

e. En su punto: ☞ CARAMELO: **A punto de caramelo.**
f. Perder/ganar alguien **puntos**: perder/ganar la consideración de alguien. *Si vuelves a fallar en tu pronóstico, perderás puntos ante los ojos de los apostantes* ❒ a pierde/a câştiga consideraţia cuiva; **a scădea/a creşte în ochii** cuiva. *Dacă mai ratezi pronosticul, vei scădea în ochii jucătorilor la curse.*
g. Poner alguien **los puntos sobre las íes/las cosas en su sitio**: nombrar/formular la esencia de una comunicación o de un problema. *Afirmando sin equívocos que el nuevo compañero era incompetente, el jefe puso los puntos sobre las íes* ❒ a numi/a formula esenţa, miezul unei comunicări sau probleme; **a pune punctul pe i**. *Afirmând fără echivoc că noul coleg este incompetent, şeful a pus punctul pe i* (☞ DEDO: **Poner** alguien **el dedo en la llaga**).
h. Punto débil: ☞ **Punto flaco**.
i. Punto en boca: expresión mediante la que se exhorta a guardar silencio sobre un asunto. *De lo que acabo de contarte sobre mis padres, ya sabes, punto en boca* ❒ expresie prin care se îndeamnă la păstrarea tăcerii în legătură cu ceva; **pune/coase lacăt/fermoar la gură**; **gura închisă!**; **ţine-ţi gura!**. *În ceea ce priveşte ce ţi-am povestit despre părinţii mei, pune-ţi fermoar la gură!* (☞ BOCA: **No abrir** alguien **la boca**; CONVIDADO: **[Estar]** alguien **[de] convidado de piedra**).
j. Punto flaco/débil; **talón de Aquiles**: parte más vulnerable de algo/alguien. *Habla con su hermana antes de actuar: conoce a la perfección cuál es su punto débil* ❒ partea cea mai vulnerabilă a ceva/cuiva; **punctul slab**; **călcâiul lui Achile**. *Vorbeşte cu sora sa înainte de a acţiona, ea îi ştie prea bine punctul slab* (☞ PIE: **Saber de qué pie cojea** alguien).
k. (Y) punto (redondo) (INF.): ☞ ASUNTO: **...(y) asunto concluido** (INF.).
l. Tener alguien **un punto filipino** (PEY.): obrar con desvergüenza y picardía. *Vigila de cerca a tu socio, que tiene un punto filipino* ❒ a acţiona cu nerusinare şi cu şiretenie; **a avea obrazul gros**; **a fi fără obraz**. *Supraveghează-l îndeaproape pe asociatul tău pentru că e un om fără obraz* (☞ CARA: **Tener** alguien **más cara que espalda** [INF.]).

PUÑAL (pumnal)

Ponerle a alguien **un puñal en el pecho** (INF.): ☞ PISTOLA: **Ponerle** a alguien **una pistola en el pecho** (INF.).

PUÑALADA (înjunghiere)

a. Coser a alguien **a puñaladas** (INF.): apuñalarlo en repetidas ocasiones. *El cuerpo de la víctima, cosido a puñaladas, fue hallado algunos días después* ❒ a înjunghia/a străpunge de mai multe ori. *Corpul victimei, străpuns de mai multe ori, a fost găsit după câteva zile.*

b. No ser algo **puñalada de pícaro**: (aplicado a una acción) no poder realizarse con urgencia y precipitación, contar con una preparación previa. *Está claro que el atraco a la sede central del banco no fue puñalada de pícaro* ❒ (referitor la o acţiune) a nu se putea realiza în mod improvizat şi în grabă, a fi bine pregătită din timp; **a fi pusă la cale**. *Este clar că jefuirea sediului central al băncii a fost pusă la cale din timp.*
c. Puñalada trapera: traición, mala pasada. *Su vida privada salió a la luz por culpa de una puñalada trapera de su mejor amigo* ❒ trădare, neplăcere majoră; **lovitură pe la spate**. *Viaţa sa privată a ieşit la lumină în urma loviturii pe la spate date de cel mai bun prieten al său.*

PUÑETA (adorno de tela o encaje que rodea la manga de algunas prendas ❒ dantelă care înconjoară capătul de jos al mânecilor unor articole de îmbrăcăminte)

a. Hacerle a alguien **la (santa/santísima) puñeta** (INF.): ☞ FAENA: **Hacerle** a alguien **una (buena) faena** (TAUROM.).
b. Irse/mandar algo/(a) alguien **a hacer puñetas** (VULG.): ☞ CUERNO: **Irse/mandar** algo/(a) alguien **al cuerno** (INF.).

PUÑO (pumn)

a. Comerse alguien **los puños** (INF.): tener mucha hambre. *Paramos en el motel porque a esas horas nos comíamos ya los puños* ❒ a-i fi foarte foame; **a fi lihnit/mort de foame**; **a avea o foame de lup**; **a-l tăia** pe cineva **la ramazan**. *Am oprit la motel, pentru că la ora aceea eram lihniţi de foame.*
b. (Ser) alguien **como un puño** (INF.): ☞ CHOTIS: **(Ser)** alguien **más agarra(d)o que un chotis** (INF.).
c. (Ser) alguien **más cerra(d)o que un puño** (INF.): ☞ CHOTIS: **(Ser)** alguien **más agarra(d)o que un chotis** (INF.).
d. Tener a alguien **en un puño**: tener sometida su voluntad. *Tiene a todo el personal en un puño, bajo la amenaza de castigar el más mínimo error* ❒ a supune voinţa cuiva; **a avea/a ţine în mână** pe cineva; **a ţine (pune)** pe cineva **sub papuc**. *Ameninţând cu pedepsirea celei mai mici greşeli, el ţine tot colectivul în mână.* (☞ MANO: **[Estar]** alguien **en manos de** algo/alguien).

PURÉ (piure)

(Estar) alguien **hecho puré** (INF.): ☞ ALMA: **No** alguien **poder (ni) con el alma**.

PURGA (purgativ)

(Ser) algo **la purga de San Benito** (INF.): ☞ MANO: **(Ser)** algo **mano de santo** (INF.).

PUTA (VULG.; târfă)

a. De puta madre (VULG.): ☞ BANDERA: **De bandera.**
b. De puta pena (VULG.): penoso, lamentable. *Contra todo pronóstico, el examen me salió de puta pena* ❐ penibil, lamentabil; **ca vai de lume.** *Împotriva aşteptărilor, examenul mi-a ieşit ca vai de lume.*
c. Pasarlas alguien **putas** (VULG.): ☞ CAÍN: **Pasar** alguien **las de Caín** (INF.).
d. Ser una mujer **más puta que las gallinas** (PEY.): ser de una gran promiscuidad. *Era una actriz sensacional pero, todo hay que decirlo, más puta que las gallinas* ❐ (referitor la o femeie) a fi de o mare promiscuitate; **a fi rea de muscă**; **a fi o poamă bună.** *Era o actriţă senzaţională, dar, trebuie să recunoaştem, era tare rea de muscă.*

PUTADA (VULG.; acţiune urâtă îndreptată împotriva cuiva)

Hacerle a alguien **una putada** (VULG.): ☞ FAENA: **Hacerle** a alguien **una (buena) faena** (TAUROM.).

Q

QUEDAR (a rămâne)

a. Por mí que no quede algo; **que no quede** algo **por mí**: expresión mediante la que se manifiesta la nula oposicion de alguien al desarrollo de un asunto. *Si queréis ir un mes entero a la playa, por mí que no quede* ❐ expresie prin care se manifestă lipsa de opoziţie a cuiva în desfăşurarea unei întâmplări; **a nu fi împotrivă**; **a nu avea nimic împotrivă.** *Dacă vreţi să mergem o lună întreagă la mare, eu nu sunt împotrivă.*
b. Que no quede por mí: ☞ **Por mí que no quede.**
c. Quedarse con alguien: ☞ PELO: **Tomarle** a alguien **el pelo.**
d. Quedarse alguien **corto**: ☞ CORTO.
e. Quedarse alguien **tan ancho/tan fresco** (ambas INF.): ☞ ANCHO.

QUEMARROPA (compuesto de *quemar* + *ropa* ❐ compus din *quemar* [a arde] + *ropa* [haină]; folosit doar în următoarea expresie)

A quemarropa: ☞ BOCA: **A bocajarro** (1).

QUERER (a vrea)

Como el que no quiere la cosa: ☞ BURLA: **Entre burlas y veras.**

QUESO (brânză)

Dárselas a alguien **(con queso)** (INF.): ☞ CAMELO: **Darle** a alguien **el camelo** (INF.).

QUICIO (balama)

a. Sacar a alguien **de quicio** (INF.): ☞ CASILLA: **Sacar** a alguien **de sus casillas** (INF.).
b. Sacar alguien **las cosas de quicio** (INF.): ☞ COSA.

QUID (cuvânt latin: ceva)

Dar alguien **en el quid**: ☞ BLANCO: **Dar** alguien **en el blanco**.

QUIEN (cine)

No ser alguien **quien para** algo: no contar con la suficiente autoridad. *Tú no eres quien para decirme a mí lo que tengo que hacer* ❐ a nu avea suficientă autoritate/competență; **a nu fi persoana (cea mai) indicată**. *Tu nu ești persoana cea mai indicată să-mi spună ce trebuie să fac* (☞ LISTO: **Pasarse** alguien **de listo** [INF.]).

QUINA (chinină)

a. Ser algo/alguien **peor/más malo que la quina** (INF.): ser muy malo. *No te aconsejo este aperitivo: es peor que la quina* ❐ a fi foarte rău; **a fi amar/rău decât chinina**. *Nu-ți recomand acest aperitiv, este mai amar decât chinina*.
b. Tragar alguien **quina** (INF.): ☞ CARRO: **Aguantar** alguien **carros y carretas** (INF.).

QUINTÍN (nombre de una batalla librada en la ciudad francesa de San Quintin ❐ nume al unei bătălii desfășurate în San Quintin, oraș din Franța)

Armar alguien **la de San Quintín** (INF.): ☞ ARMAR: **Armarla** alguien (INF.).

QUISQUE (cuvânt latin: toți, oricine)

Todo/cada quisque (INF.): ☞ CRISTO: **Todo cristo** (INF.).

QUITAR (a lua)

a. Quitarse algo/a alguien **de encima**: ☞ ENCIMA.
b. Quitarse algo/a alguien **de en medio**: ☞ ENCIMA: **Quitarse** algo/a alguien **de encima**.
c. Sin quitar ni poner: ☞ PIE: **Al pie de la letra**.

QUITE (TAUROM.: suerte que ejecuta un torero para librar a otro del peligro en que se encuentra ❐ acțiune efectuată de un toreador în sprijinul unui coleg aflat în primejdie în timpul coridei)

(Estar/ir) alguien **al quite**: (estar) presto a intervenir en defensa de alguien. *Pásale la chuleta a Rita, que ya estoy yo al quite por si alguien mira* ❐ (a fi) gata să intervină în apărarea cuiva; **(a sta) gata să sară în ajutorul** cuiva. *Dă-i Ritei fițuica, eu stau gata să sar în ajutorul tău dacă cineva se uită la tine*.

R

RÁBANO (ridiche)

a. Coger/tomar alguien **el rábano por las hojas** (INF.): malinterpretar completamente un asunto (por atender a un detalle y no al conjunto). *El análisis del problema es correcto, pero la solución que propones me hace pensar que has tomado el rábano por las hojas* ❐ a interpreta complet greșit un lucru (din cauză că se acordă atenție unui detaliu și nu ansamblului); **a nu vedea pădurea din cauza copacilor**. *Analiza problemei este corectă, dar soluția pe care o propui mă face să cred că nu vezi pădurea din cauza copacilor* (a se compara cu proverbul spaniol: **el árbol no te deja ver el bosque**) (☞ TIESTO: **Mear/regar** alguien **fuera del tiesto** [INF.]; CHURRA: **Confundir** alguien **churras con merinas** [INF.]; SACO: **Meter** dos o más cosas **en el mismo saco**).
b. Importarle algo/alguien a alguien **un rábano** (INF.): ☞ BLEDO: **Importar**le algo/alguien a alguien **un bledo** (INF.).
c. No valer algo/alguien **un rábano** (INF.): ☞ BLEDO: **No valer** algo/alguien **un bledo** (INF.).
d. ¡Y un rábano! (INF.): ☞ HABLAR: **Ni hablar**.

RABIAR (a turba)

a. A rabiar; con locura (ambas INF.): enormemente. *Su actuación nos encandiló y la obra, en conjunto, nos gustó a rabiar* ❐ foarte mult; **la nebunie**. *Modul în care și-a jucat rolul ne-a încântat și piesa, în ansamblu, ne-a plăcut la nebunie* (☞ LINDO: **De lo lindo** [INF.]).
b. Estar alguien **a rabiar/que rabia** (ambas INF.): ☞ ESPUMA: **Echar** alguien **espuma por la boca** (INF.).
c. Poner(se) alguien **a rabiar** (INF.): ☞ CÓLERA: **Montar** alguien **en cólera**.

RABILLO (coada ochiului)

Mirar a alguien **con el rabillo del ojo**: mirar disimuladamente. *Se ha pasado toda la clase mirándome con el rabillo del ojo* ❐ a privi

disimulat; **a privi** pe cineva **cu coada ochiului**; **a trage cu ochiul la** cineva; **a fura cu ochiul/ochii** pe cineva. *În tot timpul orei m-a privit cu coada ochiului* (a se compara cu **a zări** pe cineva **cu coada ochiului**: a vedea fără a privi cu atenție. *Era și Rita la recepție, însă doar am zărit-o cu coada ochiului*).

RABO (coadă)

a. Con el rabo entre las piernas (INF.): presa de la humillación o de la vergüenza. *Cuando se destapó su implicación en el escándalo, tuvo que salir con el rabo entre las piernas* ❐ umilit și rușinat; **cu coada între picioare**; **cu nasul plecat**. *Când a ieșit la iveală implicarea sa în scandal, a trebuit să plece cu coada între picioare* (☞ MANO: **Irse/volver** alguien de un lugar **con las manos vacías**).
b. De cabo a rabo (INF.): ☞ CABO.
c. (Quedar) (aún) el rabo por desollar: expresión mediante la que se señala que aún queda por terminar la parte más ardua de una tarea ya iniciada. *Guarda fuerzas para mañana, porque aún queda el rabo por desollar* ❐ expresie prin care se atrage atenția că partea cea mai grea a unui lucru deja început urmează de acum înainte; greul abia acum începe/urmează. *Păstrează-ți forțele pentru mâine, greul abia acum începe.*

RACHA (rafală; perioadă scurtă de viață favorabilă sau nefavorabilă)

a. A rachas: a intervalos. *Trabaja a rachas, en función de las necesidades de la empresa* ❐ cu întreruperi, la anumite intervale; **din când în când**; **în răstimpuri**; **din răstimp în răstimp**. *El lucrează din când în când, în funcție de nevoile firmei* (☞ CUANDO: **De cuando en cuando**; CUENTAGOTAS: **Con cuentagotas**).
b. En racha: ☞ GRACIA: **En (estado de) gracia**.

RAÍZ (rădăcină)

a. A raíz de: a causa de. *A raíz de los últimos resultados electorales, ha decidido dimitir* ❐ din cauza/pricina. *Din cauza ultimelor rezultate electorale, a hotărât să demisioneze.*
b. (Cortar/atajar...) alguien algo **de raíz**: erradicar. *Nunca progresaremos si no conseguimos atajar de raíz la corrupción* ❐ a eradica; **a tăia** ceva **de la rădăcină**. *Nu vom evolua niciodată dacă nu vom reuși să tăiem corupția de la rădăcină* (☞ TIJERA: **Meter** alguien **tijera en** algo [INF.]).
c. Echar raíces: **1.** (aplicado a personas) asentarse (definitivamente) en un lugar. *¿Tienes pensado quedarte un tiempo o vienes dispuesto a echar raíces aquí?*; **2.** (aplicado a un sentimiento o a una actitud negativas) adueñarse de algo/alguien. *Con el tiempo, un cierto desencanto ha echado raíces en su corazón* ❐ **1.** (referitor la persoane) a se așeza (definitiv) într-un loc, a se stabili; **a prinde rădăcini**. *Ai de gând să stai temporar sau intenționezi să prinzi rădăcini aici?*; **2.** (referitor la sentimente sau la atitudini negative) a se înstăpâni, a se înrădăcina; **a pune stăpânire pe**. *Cu timpul, o anume dezamăgire a pus stăpânire pe sufletul lui.*

RAJATABLA (intraductibil; folosit doar în următoarea expresie)

A rajatabla (INF): de modo estricto. *El médico me recomendó seguir sus indicaciones a rajatabla, por eso cambié de médico* ❐ în mod strict, orice s-ar întâmpla. *Medicul m-a sfătuit să urmez toate indicațiile în mod strict și de aceea l-am schimbat.*

RAMA (creangă)

Irse alguien **por las ramas** (INF.): ☞ CERRO: **Irse** alguien **por los cerros de Úbeda** (INF.).

RANA (broască)

Salir algo/alguien **rana** (INF.): frustrar(se) una previsión. *Lo propusieron como flamante jefe de cátedra, pero les ha salido rana* ❐ a nu (se) îndeplini o speranță; **a înșela speranțele/așteptările**. *L-au propus crezând că va fi un strălucit șef de catedră, dar le-a înșelat speranțele.*

RAPE (ras neîngrijit/la repezeală)

Al rape: (aplicado a un corte de pelo) al cero. *Siguiendo la moda, se ha cortado el pelo al rape* ❐ (referitor la o tunsoare) (la) zero; **(a se tunde) chilug**. *Urmând moda, s-a tuns la zero.*

RARA (cuvânt latin: rară)

Ser algo/alguien **rara avis**: ☞ AVIS.

RAS (nivel)

A(l) ras de: casi tocando. *La avioneta voló unos instantes casi al ras del suelo* ❐ aproape atingând; **mai-mai să atingă**. *Avioneta a zburat câteva clipe mai-mai să atingă pământul.*

RASCAR (a scărpina)

No rascar alguien **(ni) una** (INF.): ☞ PIE: **No dar** alguien **pie con bola** (INF.).

RASERO (răzuitoare)

(Juzgar/medir) a alguien **por el/un mismo rasero**: (juzgar/medir) con el mismo criterio. *Lo justo sería que nos midieran a todos por el mismo rasero, pero se sabe que los favoritismos están a la orden del día* ❐ (a judeca/a măsura) pe cineva după același criteriu; **(a judeca/a măsura) cu aceeași măsură/cu același cântar**. *Cel mai drept ar fi ca toți să fim judecați cu aceeași măsură, dar se știe că favoritismele sunt la ordinea zilei.*

RASGO (linie, trăsătură)

A grandes rasgos: superficialmente. *Es un tema que sólo conozco a grandes rasgos, así que, sinceramente, prefiero no pronunciarme* ❐ superficial; **în linii mari**; **în mare**; **pe deasupra**. *Este un subiect pe care îl cunosc doar în linii mari, așa că, sincer, prefer să nu mă pronunț* (☞ TIRO: **Saber** alguien **por dónde van los tiros** [INF.]; CAMPANA: **Oír** alguien **campanas y no saber dónde** [INF.]).

RASO (întins, drept)

Al raso; **al sereno**: a la intemperie. *Como no cojas la tienda de campaña, nos tocará otra vez dormir al raso* ❐ **în aer liber**; **sub cerul liber**. *Dacă nu iei cortul, va trebui să dormim iar sub cerul liber.*

RASTRA (< arrastrar: a târî)

A rastras: en contra de la propia voluntad. *Vendrás con nosotros de vacaciones, aunque sea a rastras* ❐ contra voinței proprii; **de voie, de nevoie**; **volens, nolens**; **cu (de-a) sila**. *Vei veni cu noi în concediu, chiar dacă va fi cu de-a sila* (☞ BUENO: **Por las buenas/por las malas**).

RATO (clipă)

a. A ratos perdidos: en los momentos de tiempo libre. *Me encanta el alemán, pero sólo lo estudio a ratos perdidos* ❐ în momentele libere; **în timpul liber**. *Îmi place germana, dar o învăț doar în timpul liber.*
b. Tener alguien **para rato**: tener que esperar mucho tiempo. *Siéntate en la sala de espera, que con este médico tienes para rato* ❐ a trebui să aștepte foarte mult, a avea mult de așteptat. *Ia loc în sala de așteptare, pentru că la acest medic ai mult de așteptat* (☞ AJO: **Ajo, agua y resina**).
c. Pasar alguien **el rato**: 1. (aplicado a un entretenimiento) pasar el tiempo. *Los domingos por la tarde pasa el rato jugando al ajedrez con los amigos*; **2.** (aplicado a un trabajo) perder el tiempo. *¿Habéis*

venido a aprender algo o a pasar el rato? ❐ **1.** (referitor la o distracție) a-și petrece timpul. *Duminica seara își petrece timpul jucând șah cu prietenii*; **2.** (referitor la o muncă) **a-și pierde/omorî timpul/vremea**. *Ați venit să învățați ceva sau să pierdeți timpul?*

RAUDAL (puhoi, grămadă)

A raudales: ☞ CHORRO: **A chorros** (INF.).

RAYA (linie)

a. Pasarse alguien **(de la raya/de rosca)** (ambas INF.): extralimitarse en un determinado comportamiento. *Sinceramente, creo que te has pasado de la raya: él no merecía una actitud como ésta* ❐ a depăși limita într-un anumit comportament; **a sări peste cal**; **a întrece măsura**; **a depăși limita**; **a merge prea departe**; **a forța nota**. *Sincer, cred că ai întrecut măsura, el nu merita un asemenea comportament* (☞ PARRA: **Subirse** alguien **a la parra**).
b. Poner/tener a alguien **a raya** (INF.): someter a un severo control. *Lo tengo a raya y jamás le permito llegar un minuto tarde a casa* ❐ a supune unei supravegheri severe; **a ține** pe cineva **în frâu/din scurt/sub ochi**; **a nu slăbi/scăpa din ochi** pe cineva. *Îl țin în frâu și niciodată nu-i permit să vină acasă cu un minut mai târziu* (☞ VELA: **Tener** a alguien **más derecho que una vela** [INF.]).

RAYO (rază)

a. Echar alguien **rayos** (INF.): ☞ CÓLERA: **Montar** alguien **en cólera**.
b. Oler/saber algo **a rayos** (INF.): ☞ DEMONIO: **Oler/saber** algo **a demonios** (INF.).

RAZÓN (rațiune)

a. Cargarse alguien **de razón**: ver reforzadas/confirmadas sus afirmaciones. *Los últimos acontecimientos me han cargado de razón, ¿o acaso necesitáis más pruebas?* ❐ a întări/a confirma afirmațiile cuiva; **a da dreptate** cuiva. *Ultimele evenimente mi-au dat dreptate, mai aveți nevoie de dovezi?*
b. Entrar alguien **en razón**: modificar el posicionamiento en una discusión, aceptando los argumentos aducidos por los demás. *No importa cómo se lo expliques: lo importante es que entre en razón* ❐ a-și modifica poziția într-o discuție acceptând argumentele aduse de ceilalți, a fi convins să-și schimbe poziția; **a-i veni mintea la cap**. *Nu contează cum îi vei explica, important e să-i vină mintea la cap.*

c. (No) atender alguien **a razones**: (no) escuchar los argumentos aducidos por los demás en una discusión. *No atiende a razones: sólo le importa imponer su punto de vista* ❐ a asculta argumentele aduse de ceilalţi într-o discuţie. *Nu ascultă argumentele altora, îl interesează doar să-şi impună punctul lui de vedere.*
d. Perder alguien **la razón**: enloquecer. *Si sigue sin hacerle caso, acabará perdiendo la razón por ella* ❐ a înnebuni; **a-şi pierde mintea/minţile/raţiunea**. *Dacă îl va ignora în continuare, va sfârşi prin a-şi pierde minţile din cauza ei.*

RATÓN (şoarece)

Comer alguien **menos que un ratón**: ☞ GORRIÓN: **Comer** alguien **como un gorrión**.

REBOTE (ricoşeu)

(Caerle/tocarle) algo a alguien **de rebote**: (caerle/tocarle) algo indirecta e involuntariamente. *Salió elegido concejal de juventud y, de rebote, tuvo que encargarse de toda la red regional de turismo rural* ❐ a-i reveni indirect şi involuntar, a-i reveni automat. *A fost ales consilier cu problemele tineretului şi i-a revenit automat şi responsabilitatea întregii reţele de turism rural.*

RECAUDO (siguranţă, pază)

Poner algo/a alguien **a buen recaudo**: poner algo/a alguien en un lugar de maxima seguridad. *No te preocupes: en cuanto la policía lo detenga, lo pondrá a buen recaudo* ❐ a pune ceva/pe cineva într-un loc de maximă siguranţă/la loc sigur/sub pază bună; **a pune** ceva/pe cineva **la loc sigur**. *Nu te îngrijora, imediat ce poliţia îl va aresta, îl va pune la loc sigur.*

RECIBO (chitanţă)

No ser algo **de recibo**: ser inaceptable. *No es de recibo que te comportes así con alguien a quien tanto debes* ❐ a fi inacceptabil. *Este inacceptabil să te porţi astfel cu cineva căruia îi datorezi aşa mult* (☞ ACABAR: **Ser** algo/alguien **el acabóse** [INF.]).

RECOGER (a strânge)

Recoger alguien **la casa**: ordenar la casa. *Perdóname por este caos: es que apenas he tenido tiempo de recoger la casa* ❐ **a face ordine în casă**. *Scuză-mă pentru haosul ăsta, aproape n-am avut timp să fac ordine în casă.*

REDIL (ţarc, ocol)

Volver alguien **al redil**: recobrar la obediencia y serenidad de antaño. *Tuvo un periodo de desorientación e indisciplina, pero acabó volviendo al redil* ❐ a reveni la supunerea şi seninătatea de altădată; **a reveni în matcă**. *A avut o perioadă de dezorientare şi indisciplină, dar în cele din urmă a revenit în matcă* (☞ CABEZA: **Sentar** alguien **[la] cabeza**).

REDONDA (împrejurimi)

A la redonda: en derredor. *No se ha encontrado ni rastro de los atracadores en cincuenta quilómetros a la redonda* ❐ pe o rază de; **de jur împrejur**. *La cincizeci de kilometri de jur împrejur, nu a fost găsită nici o urmă a atacatorilor.*

REDONDO (rotund)

a. Negarse alguien **a** algo **en redondo**: rechazar categóricamente. *Se negó en redondo a aceptar cualquier tipo de remuneración* ❐ a refuza categoric. *A refuzat categoric să accepte orice fel de remuneraţie.*
b. (Salir/quedar...) algo **redondo**: ☞ BOCA: **(Salir/quedar...)** algo **a pedir de boca**.

REFRESCO (băutură răcoritoare)

De refresco: (aplicado habitualmente a una sustitución) de recambio. *En la segunda parte, entraron dos jugadores de refresco* ❐ (referitor de obicei la o înlocuire) odihnit; **de rezervă**. *În repriza a doua au intrat doi jucători de rezervă.*

REGADERA (stropitoare)

(Estar) alguien **como una regadera** (INF.): ☞ CABRA: **(Estar)** alguien **como una cabra** (INF.).

REGAÑADIENTES (contra voinţei)

A regañadientes; a disgusto: en contra de la propia voluntad. *Le pedí que bajara por el pan y lo cierto es que bajó, pero a regañadientes* ❐ împotriva propriei voinţe; **(de voie), de nevoie; în silă; fără tragere de inimă**. *L-am rugat să coboare după pâine şi chiar a coborât, dar în silă* (☞ FUERZA: **A la fuerza**).

REGISTRO (registru)

Tocar alguien **todos los/muchos registros; tocar** alguien **muchas teclas**: recurrir a algo/alguien para resolver un asunto

delicado. *Si de verdad quieres obtener la aprobación, tendrás que tocar muchas teclas* ❐ a recurge la ceva/cineva pentru a rezolva o problemă delicată; **a face apel la** ceva/cineva; **a bate la multe/toate uşile**. *Dacă în adevăr vrei să obţii aprobarea, trebuie să baţi la multe uşi.*

REGLA (regulă)

a. En (toda) regla: **1.** (aplicado a cosas) correcto. *Sólo si el pasaporte está en regla podrá salir del país*; **2.** (aplicado a personas) auténtico. *En esta situación, Ricky ha demostrado que es un caballero en toda regla* ❐ **1.** (referitor la lucruri) corect; **în regulă**. *Va putea ieşi din ţară doar dacă paşaportul este în regulă*; **2.** (referitor la persoane) autentic; **în toată regula/puterea cuvântului**. *În această împrejurare, Ricky a demonstrat că este un cavaler în toată puterea cuvântului.*
b. Por regla general; **por lo regular**: generalmente. *Por regla general es un profesor simpático con los estudiantes* ❐ în general; **de regulă**. *De regulă, este un profesor simpatic cu studenţii.*
c. Tener/estar una mujer **con la regla**: tener la menstruación. *Estaba con la regla y se sentía algo más cansada de lo normal* ❐ a avea menstruaţie, a fi la ciclu; **a fi pe roşu/stop** (INF.). *Era la ciclu şi se simţea un pic mai obosită decât în mod normal.*

REGUERO (dâră, urmă)

(Extenderse/difundirse...) algo **como un reguero de pólvora**: (aplicado habitualmente a una noticia) (extenderse/difundirse...) con suma velocidad. *Se ha extendido como la pólvora el rumor de que se han separado* ❐ (referitor de obicei la o veste) (a se răspândi, a se difuza...) cu mare repeziciune/**ca vântul**. *Zvonul că s-au despărţit s-a răspândit ca vântul.*

REGULAR (regulat; obişnuit)

Por lo regular: ☞ REGLA: **Por regla general.**

REINA (regină)

(Vivir/comer...) una mujer **como una reina** (INF.): ☞ CUERPO: **(Vivir/comer...)** alguien **a cuerpo de rey** (INF.).

REJA (gratie)

Entre rejas: en prisión. *Se libró por los pelos de pasarse unos años entre rejas* ❐ în închisoare; **după gratii**. *A scăpat ca prin urechile acului să nu stea câţiva ani după gratii.*

RELIEVE (relief)

Poner alguien algo **de relieve**: destacar. *Quiso poner de relieve el enorme esfuerzo realizado para ordenar tal cantidad de información* ❐ a sublinia; **a scoate în relief/în evidenţă**. *A vrut să scoată în relief enormul efort pentru a pune în ordine o asemenea cantitate de informaţii.*

RELOJ (ceas)

a. Contrarreloj: **1.** (aplicado habitualmente al ciclismo) prueba en la que los competidores toman la salida individualmente, a intervalos idénticos, recorriendo una distancia fija en el menor tiempo posible. *Todos los aficionados esperan con impaciencia la contrarreloj de pasado mañana*; **2.** (por extensión) apresuradamente. *Es un buen ensayo, aunque el último capítulo parece escrito contrarreloj* ❐ **1.** (referitor de obicei la ciclism) probă în care concurenţii iau startul individual, la intervale regulate, urmând să alerge pe o distanţă fixă într-un timp cât mai scurt; **(probă) contra-cronometru**. *Toţi amatorii de ciclism aşteaptă cu nerăbdare proba contra-cronometru de poimâine*; **2.** (prin extensie) în mare grabă, sub presiunea timpului, contra-cronometru; **în/din/pe fugă**. *Este un eseu bun, chiar dacă ultimul capitol pare scris în fugă.*
b. (Ir/funcionar...) algo **como un reloj**: (ir/funcionar...) a la perfección. *Por suerte, después de la operación el corazón le funciona como un reloj* ❐ (a merge/a funcţiona...) **la perfecţie/(ca un) ceas**. *Din fericire, după operaţie inima îi merge ceas.*

RELUCIR (a străluci)

Sacar/salir algo **a relucir**: ser tema de conversación. *Durante la entrevista sacó a relucir su afición por los viajes a la India* ❐ a fi subiect de conversaţie; **a (se) pune accentul**. *În cursul interviului, el a pus accentul pe pasiunea sa pentru călătoriile în India* (☞ LUZ: **Salir** algo **a la luz**).

RELUMBRÓN (rază de lumină vie şi de scurtă durată; strălucire)

(Ser) algo **de relumbrón**: (ser) pura apariencia, sin ningún valor real. *Su actividad es de relumbrón: los que lo conocen dicen que, profesionalmente, deja mucho que desear* ❐ (a fi) pură aparenţă, fără nici o valoare reală, (a avea) o falsă strălucire. *Activitatea sa avea o falsă strălucire, cei care îl cunosc spun că, profesional, lasă mult de dorit.*

RELLENO (umplutură)

De relleno: añadido innecesariamente. *El máster es bueno, excepto algunas asignaturas de relleno* ❐ adăugat, fără a fi necesar;

de umplutură. *Masteratul e bun, cu excepţia câtorva materii de umplutură.*

REMATE (finisare)

De remate: (aplicado a características negativas) completamente y sin remedio. *Intentamos ayudarle, pero es tonto de remate y no ha querido escucharnos* ❐ (referitor la caracteristici negative) complet şi fără soluţie, iremediabil, desăvârşit. *Am încercat să-l ajutăm, dar prostia sa este desăvârşită şi n-a vrut să ne asculte.*

REMEDIO (remediu)

a. No haber/quedar más remedio (que): ☞ NARIZ: **No haber/quedar más narices (que)** (INF.).
b. No tener/haber remedio: 1. (aplicado a una enfermedad) ser incurable. *El diagnóstico apunta a que es una enfermedad que no tiene remedio*; 2. (aplicado a un comportamiento negativo) no poder corregirlo o cambiarlo. *Está loco por los videojuegos: no tiene remedio* ❐ 1. (referitor la o boală) a fi de nevindecat, a nu avea remediu/leac. *Diagnosticul arată că este o boală fără leac*; 2. (referitor la un comportament negativ) a nu-l putea corecta, a fi incorigibil. *Îşi pierde tot timpul cu jocurile pe calculator, este incorigibil.*
c. Poner alguien **remedio a** algo: intervenir en algo con vistas a subsanarlo. *En cuanto se supo que el número de estudiantes estaba bajando vertiginosamente, las autoridades se comprometieron a poner remedio* ❐ a interveni pentru a remedia ceva. *Imediat ce s-a aflat că numărul studenţilor scade vertiginos, autorităţile s-au angajat să găsească un remediu.*
d. Ser peor el remedio que la enfermedad: ser más nociva la solución propuesta para paliar un daño que el daño mismo. *Deja las cosas como están, que es peor el remedio que la enfermedad* ❐ a fi mai nocivă soluţia propusă pentru remedierea unui rău decât răul însuşi; **a fi un leac mai rău ca boala**. *Lasă lucrurile aşa cum sunt, pentru că propunerea ta e un leac mai rău ca boala* (☞ AZÚCAR: **Con azúcar está peor**; PAÑO: **Poner** alguien **paños calientes**).

REMO (vâslă)

Meter alguien **el remo en** algo (INF.): ☞ PATA: **Meter** alguien **la pata en** algo (INF.).

REMOJO (muiat)

Poner alguien algo **en remojo**: (aplicado a ciertos alimentos) ponerlos en agua antes de cocinarlos. *Como no las pongas antes en remojo, no habrá quien se coma tus lentejas* ❐ (referitor la anumite alimente) a le pune în apă înainte de a le găti, a le pune la muiat. *Dacă nu o pui din vreme la muiat, nimeni nu va putea mânca lintea ta.*

REMOLQUE (remorcă)

A remolque: siguiendo una iniciativa ajena. *No tengo ni idea de contabilidad, así que, si nos asociamos, tendré que ir a remolque* ❐ urmând o iniţiativă străină; (**tras/luat**) **la remorcă**. *N-am nici o idee despre contabilitate, aşa că, dacă ne asociem, va trebui să merg la remorcă* (☞ RUEDA: **Chupar** alguien **rueda** [INF.] [2]).

RENGLÓN (rând)

a. A renglón seguido: inmediatamente después. *Puso punto final a la conferencia y abandonó la sala a renglón seguido* ❐ în momentul următor, imediat după aceea/aceasta; **în continuare**. *A pus punct conferinţei şi, în momentul următor, a părăsit sala.*
b. Leer alguien algo **entre renglones**: ☞ LÍNEA: **Leer** alguien algo **entre líneas**.

RENTA (rentă)

Vivir alguien **de las rentas**: 1. vivir de los beneficios obtenidos en el pasado. *Lleva dos años sin trabajar, viviendo de las rentas*; 2. (por extensión) aprovechar los conocimientos acumulados en el pasado para reducir la intensidad de una actividad en el presente. *Vive de las rentas de su estancia en Alemania, sin que desde su regreso haya cogido un libro de alemán* ❐ 1. a trăi din beneficiile obţinute anterior; **a trăi din rentă**. *Nu lucrează de doi ani, trăind fără nici o grijă din rentă*; 2. (prin extensie) a profita de cunoştinţele acumulate în trecut pentru a reduce intensitatea unei activităţi din prezent. *Profită de cunoştinţele acumulate în timpul şederii sale în Germania şi, de când s-a întors, n-a mai luat o carte de germană în mână.*

REÑIR (a se certa)

No estar (una cosa) reñida con (la) otra: no ser incompatibles. *Que me caiga bien Gabriela no está reñido con mi amor por ti, ¿o no ves que son cosas distintas?* ❐ a nu fi incompatibil, a nu se contrazice, a nu intra în conflict. *Faptul că o simpatizez pe Gabriela nu este incompatibil cu iubirea mea pentru tine, nu vezi că sunt lucruri diferite?*

REPANOCHA (INF.; compuesto de *re + panocha* ❐ compus din *re + panocha*, „ştiulete"; intraductibil)

(Ser) algo/alguien **la repanocha** (INF.): ☞ PERA: **(Ser)** algo/alguien **la pera** (INF.).

REPASO (repetare)

Darle a alguien **un repaso** (INF.): ☞ LECCIÓN: **Darle** a alguien **una lección.**

REPERA (compuesto de *re + pera* ❐ compus din *re + pera* „pară"; intraductibil)

(Ser) algo/alguien **la repera** (INF.): ☞ PERA: **(Ser)** algo/alguien **la pera** (INF.).

REPLEGAR (a retrage)

Replegarse alguien **en sí mismo**: adoptar una actitud introvertida. *En lugar de reaccionar abiertamente, prefirió replegarse en sí misma, obviando cualquier comentario* ❐ a adopta o atitudine introvertită; **a se retrage în sine.** *În loc să reacţioneze deschis, a preferat să se retragă în sine, nefăcând nici un comentariu.*

RÉPLICA (replică)

Dar alguien **la réplica** a alguien: 1. dar una respuesta a la intervención de alguien. *No tardó en dar la réplica a las acusaciones vertidas por su adversario*; 2. (por extensión) emprender una acción con ánimo de revancha. *Estamos sedientos por darles la réplica, después de que nos hayan robado la medalla en el último campeonato* ❐ 1. a da un răspuns/o replică, a replica. *Nu a întârziat să dea o replică la acuzaţiile adversarului său*; 2. (prin extensie) a întreprinde o acţiune cu dorinţa de revanşă, a da o replică, a replica. *Suntem dornici să le dăm o replică, după ce ne-au furat medalia la ultimul campionat.*

REPUESTO (rezervă)

De repuesto: de recambio. *Cuando quise abrir el maletero me di cuenta de que no llevaba rueda de repuesto* ❐ de schimb; **de rezervă.** *Când am apucat să deschid portbagajul, mi- am dat seama că nu aveam roata de rezervă.*

RESPECTAR (a privi)

a. Al respecto de (FORM.): ☞ **Por/en lo que respecta a** (FORM.).
b. Por/en lo que respecta a; **al respecto de** (todas FORM.): en lo referente a. *Por lo que respecta a mi vida familiar, quiero decir*

que soy absolutamente feliz ❐ **relativ la**; **în ceea ce priveşte**; **referitor la**; **în legătură cu.** *În legătură cu viaţa mea familială, vreau să vă spun că sunt pe deplin fericit.*

RESPIRAR (a respira)

a. No dejar a alguien **ni respirar/ni a sol ni a sombra**: importunarlo permanentemente. *Es, de verdad, un amigo leal, pero no me deja ni respirar* ❐ a importuna permanent pe cineva; **a nu lăsa** pe cineva **nici să respire**; **a nu slăbi** pe cineva **o clipă.** *Este un prieten fidel, ce e drept, dar nu mă lasă nici să respir* (☞ SOPA: **Estar** alguien/**encontrar** a alguien **hasta en la sopa** [INF.]; TABARRA: **Darle** alguien **la tabarra** [INF.]).
b. No poder alguien **(ni) respirar**: verse obligado a guardar completo silencio. *El nuevo jefe no soporta ni un ruido y por eso en el trabajo no podemos ni respirar* ❐ a fi obligat să păstreze o linişte desăvârşită, a nu avea voie nici să respire. *Noul şef nu suportă zgomotul şi, de aceea, la serviciu nu avem voie nici să respirăm.*
c. No tener alguien **tiempo (ni) para respirar**: trabajar enormemente y sin interrupción. *Como el plazo de entrega del trabajo está muy próximo, no tengo tiempo ni para respirar* ❐ a munci foarte mult şi fără întrerupere; **a nu avea timp nici să respire.** *Întrucât termenul de predare a lucrării e foarte aproape, nu am timp nici să respir.*

RESTO (cantidad total que, en algunos juegos de cartas, tiene un jugador ❐ aici: (referitor la anumite jocuri de cărţi) suma totală de bani pe care jucătorul o posedă)

Echar alguien **el resto**: ☞ GOTA: **Sudar** alguien **la gota gorda** (2) (INF.).

RESULTA (efect, consecinţă)

De resultas (FORM.): como consecuencia de. *De resultas de aquella reacción desafortunada, decidieron prescindir de sus servicios* ❐ ca urmare a, ca rezultat al. *Ca rezultat al acelei reacţii nefericite, au hotărât să se dispenseze de serviciile sale.*

RETRATO (portret)

Ser alguien **el vivo retrato de** alguien: ☞ CLAVAR: **Ser** alguien **clavado a** alguien (INF.).

REVISTA (revistă)

Pasar alguien **revista a** algo/alguien: examinar, analizar. *En este artículo tratamos de pasar revista a los últimos años de vanguardia*

europea ❐ a lua în evidenţă, a examina pe rând; **a trece în revistă**. *În acest articol, încercăm să trecem în revistă ultimii ani ai avangardei europene.*

REY (rege)

(Comer/vivir...) alguien **a cuerpo de rey** (INF.): ☞ CUERPO.

RIENDA (frâu)

a. Dar alguien **rienda suelta a** algo: liberar. *Da rienda suelta a tus pensamientos y rompe con todas las convenciones* ❐ a elibera; **a da frâu liber/slobod**; **a da drumul**; **a da cale liberă**. *Dă frâu liber gândurilor tale şi rupe cu toate convenţiile.*
b. Llevar/tener alguien **las riendas de** algo: dirigirlo. *Tras los últimos cambios, ahora es el secretario el que lleva las riendas del departamento de cultura* ❐ a dirija ceva; **a ţine/a prelua frâiele/a ţine sub control**. *După ultimele schimbări, secretarul ţine acum frâiele în departamentul culturii.*
c. Perder alguien **las riendas de** algo/alguien: ☞ MANO: **Escapár**(se)le algo a alguien **de las manos** (2).

RIESGO (risc)

a. A todo riesgo: (aplicado a un seguro) modalidad que cubre todos los desperfectos que pudieran ocasionarse a raíz de un accidente. *Si no fuera porque el precio es astronómico, contrataría un seguro a todo riesgo* ❐ (referitor la o asigurare) modalitate care acoperă toate pagubele care s-ar putea produce într-un accident; **asigurare pauşală**. *Dacă suma nu ar fi astronomică, aş face o asigurare pauşală.*
b. Correr alguien **un riesgo**: exponerse a un peligro. *Con una actitud tan soberbia, corres el riesgo de que nadie vuelva a contar contigo* ❐ a se expune unui pericol; **a-şi asuma riscul**. *Cu o atitudine atât de trufaşă îţi asumi riscul ca nimeni să nu mai conteze pe tine.*

RIÑÓN (ridichi)

a. Costar algo **un riñón** (INF.): ☞ ORO: **Costar** algo **el oro y el moro** (INF.).
b. Tener alguien **cubierto el riñón**: disfrutar de una buena situación económica. *Mandarán al niño a la mejor universidad americana porque su padre tiene cubierto el riñón* ❐ a se bucura de o bună situaţie economică; **a avea osânză**. *Vor trimite copilul la cea mai bună universitate americană, pentru că tatăl său are osânză* (☞ CUERPO: **[Vivir/comer...]** alguien **a cuerpo de rey** [INF.]).

RÍO (râu)

a. Correr ríos de tinta (**sobre** algo): ☞ TINTA: **Correr tinta** (**sobre** algo).
b. Hacer algo **correr ríos de tinta**: ☞ TINTA: **Correr tinta** (**sobre** algo).

RIPIO (cuvânt sau sintagmă superfluă care se foloseşte cu scopul de a completa un vers)

No perder alguien **ripio de** algo: seguir con máxima atención lo que alguien dice. *No ha perdido ripio de la conferencia, así que sabrá responderte a cualquier pregunta* ❐ a urmări cu cea mai mare atenţie ce spune cineva, a nu pierde un cuvânt; **a fi numai urechi**. *N-a pierdut un cuvânt din conferinţă, aşa că va şti să-ţi răspundă la orice întrebare* (☞ PALABRA: **Beber**[se] alguien **las palabras de** alguien).

RISA (râs)

a. Descoyuntarse/despatarrarse/desternillarse/mondarse/morirse/partirse/revolcarse/tirarse/troncharse alguien **de risa**; **reírse** alguien **a carcajada limpia/a mandíbula batiente** (todas INF.); VULG.: **mearse/descojonarse** alguien **de risa**: reírse mucho/intensamente. *Es un cómico estupendo: cada vez que sale en la tele, todo el mundo se parte de risa* ❐ a râde mult/tare; **a se strica/a se prăpădi/a muri de râs**; **a-l durea fălcile/burta de râs**; **a cădea pe spate de râs**; **a se ţine cu mâinile de burtă de râs**; **a nu se mai putea opri din râs**; **a-i veni rău de râs**. *Este un comic extraordinar; de câte ori apare la TV, toată lumea se prăpădeşte de râs.*
b. No ser algo **cosa de risa** (INF.): ☞ COSA: **No ser** algo **cosa de broma** (INF.).

RISTRE (parte de la armadura en la que se encaja la lanza ❐ suport de lance la armură)

En ristre (FORM.): (aplicado al objeto con el que se acomete una acción) en actitud amenazante. *Se acercó con el diccionario en ristre para darnos con él en la cabeza* ❐ (referitor la obiectul cu care urmează să se acţioneze) într-o poziţie ameninţătoare, ridicat, în sus. *S-a apropiat cu dicţionarul ridicat, gata să ne lovească în cap.*

RIZO (buclă)

Rizar alguien **el rizo** (traducción literal del inglés *to loop the loop*, expresión mediante la que se designa el giro completo que un

avión ejecuta en el aire ❐ traducere literală a expresiei engleze *to loop the loop*: a face lupinguri [aviație]): complicar deliberadamente un asunto. *Cuando lo expliques, sé breve y no rices el rizo* ❐ a complica deliberat ceva; **a despica firul în patru**. *Când vei da explicații, fii scurt, nu despica firul în patru* (☞ GATO: **Buscarle** alguien **tres pies al gato** [INF.]; PUNTA: **Sacarle** alguien **punta a** algo [INF.]).

ROBLE (stejar)

Estar alguien **como un roble**: ☞ MOZO: **Estar** alguien **hecho un mozo/una moza**.

RODAR (a [se] rostogoli)

a. Echar/poner alguien algo **a rodar**: ponerlo en funcionamiento. *Con un poco de suerte, el próximo otoño pondremos a rodar el nuevo motor diesel* ❐ a pune ceva în funcțiune; **a pune** ceva **pe roate**. *Cu un pic de noroc, toamna viitoare vom pune pe roate noul motor diesel.*
b. Venir algo **rodado**: acontecer como efecto natural y/o esperable de una causa. *Primero acaba la carrera, que después todo te vendrá rodado* ❐ a se întâmpla ca efect natural/așteptat al unei cauze; **a veni firesc/de la sine**. *Mai întâi termină facultatea, pentru că după aceea totul va veni de la sine.*
c. Rodar cabezas: tener lugar una represalia o un castigo despiadados. *Es evidente que rodarán cabezas en cuanto se divulgue el escándalo* ❐ a avea loc represalii/pedepse nemiloase; **a cădea capete**. *După ce scandalul va fi dat în vileag, evident că vor cădea capete.*

RODEO (ocol)

Andar(se) alguien **con rodeos**: ☞ CERRO: **Irse** alguien **por los cerros de Úbeda** (INF.).

RODILLA (genunchi)

Doblar/hincar alguien **la rodilla**: someterse a la voluntad ajena. *No consiguieron que doblaran la rodilla hasta que el propio director se mostró en su contra* ❐ a se supune unei voințe străine; **a-și pleca/îndoi genunchii/grumazul**. *N-au reușit să-i facă să-și plece genunchii, până când însuși directorul nu s-a manifestat împotriva lor* (☞ CABEZA: **Agachar** alguien **la cabeza**; CERVIZ: **Bajar** alguien **la cerviz**; TOALLA: **Tirar** alguien **la toalla** [BOXEO; INF.]).

RODRÍGUEZ (Rodríguez [nume de familie])

Estar/quedarse un hombre **de Rodríguez**: estar/quedarse solo en casa ante la ausencia de su mujer. *Está en casa de Rodríguez y se lo pasa de maravilla, leyendo, viendo la tele y saliendo por la noche* ❐ (despre un bărbat) a fi/a rămâne singur acasă, în absența soției; **a o duce/a trăi ca un belfer**. *O duce ca un belfer, citind, uitându-se la televizor și ieșind noaptea.*

ROGAR (a cere)

Hacerse alguien **de rogar**: oponer una leve resistencia con el objeto de darse importancia o de recibir mimos. *Le encanta hacerse de rogar, pero al final siempre acepta salir con nosotros* ❐ a opune o rezistență ușoară cu scopul de a-și da importanță sau de a fi răsfățat; **a se lăsa rugat**. *Îi place să se lase rugat, dar până la urmă acceptă întotdeauna să iasă cu noi.*

ROJO (roșu)

a. (Estar) algo **al rojo vivo**: (estar) en su máxima exaltación o apogeo. *Se fue la luz justo cuando el partido de baloncesto estaba al rojo vivo* ❐ (a fi) la apogeu; **(a fi în/a atinge) punctul culminant**; **(a fi) (în) momentul de vârf**. *S-a întrerupt curentul tocmai când meciul de baschet atinsese punctul culminant.*
b. Ponerse alguien **rojo** (INF.): ☞ PAVO: **Subírsele** a alguien **el pavo** (INF.).

ROLLO (INF.; rolă; ghem)

a. Cortar algo/alguien **el rollo** (INF.): **1.** malograrse una situación placentera. *Justo cuando mejor nos lo estábamos pasando, se presentaron nuestros padres en casa y nos cortaron el rollo*; **2.** ☞ DISCO: **Cambiar** alguien **el disco** (INF.) ❐ **1.** a se întrerupe o situație plăcută; **a se tăia filmul**; **a se termina cu binele**. *Tocmai când distracția era în toi, au sosit acasă părinții și ne-au tăiat filmul*; **2.** ☞ DISCO: **Cambiar** alguien **el disco** (INF.).
b. Dar algo **mal rollo** (INF.): ☞ CHAMUSQUINA: **Oler** algo **a chamusquina** (INF.).
c. Meter alguien **rollo en** algo (INF.): ☞ PAJA: **Meter** alguien **paja en** algo (INF.).
d. Tener alguien **mucho rollo** (INF.): ☞ CUENTO: **Tener** alguien **mucho cuento** (INF.).

ROMA (Roma)

a. Remover alguien **Roma con Santiago**: ☞ CIELO: **Remover** alguien **cielo y tierra**.
b. Todos los caminos llevan a Roma: ☞ CAMINO.

ROMPER (a strica)

(Ser) alguien **de rompe y rasga**: **1.** (ser) decidido y emprendedor. *Su perfil se adaptaba a las exigencias del puesto, que precisaba a alguien de rompe y rasga*; **2.** ☞ ARMA: **(Ser)** alguien **de armas tomar** (INF.) ❐ **1.** a fi decis și întreprinzător; **a fi/a avea mână de fier**. *Profilul său se adapta cerințelor postului, care presupunea pe cineva cu mână de fier*; **2.** ☞ ARMA: **(Ser)** alguien **de armas tomar** (INF.).

RONCHA (spuzeală de piele)

Levantar algo **ronchas**: ☞ AMPOLLA: **Levantar** algo **ampollas**.

ROPA (haină)

a. Haber ropa tendida: ☞ MORO: **Haber moros en la costa**.
b. (Saber) alguien **nadar y guardar la ropa**: manejarse con perspicacia y prudencia. *Su talante conciliador le permite nadar y guardar la ropa* ❐ a se menaja cu isteține și prudență; **a-și păzi pielea**; **a ști să-și poarte de grijă**. *Poziția sa conciliatoare îl ajută să-și păzească pielea* (☞ GRAMÁTICA: **Tener** alguien **[mucha] gramática parda** [INF.]; HORA: **Tener** alguien **muchas horas de vuelo**).

ROQUE (intraductibil; folosit doar în următoarea expresie)

Quedarse alguien **roque** (INF.): ☞ MORFEO: **Caer** alguien **en los brazos de Morfeo**.

ROSA (trandafir)

a. Estar alguien **como una rosa/como las propias rosas**: (aplicado habitualmente a un anciano) mostrar un aspecto físico excelente. *Tiene unos noventa años, pero se encuentra como una rosa* ❐ (folosit de obicei pentru bătrâni) a avea un aspect fizic excelent; **a arăta/a se ține (foarte) bine**. *Are cam 90 de ani, dar se ține foarte bine* (☞ MOZO: **Estar** alguien **hecho un mozo/una moza**).
b. (Ser/ver) algo **de color de rosa**: ☞ COLOR.

ROSARIO (mătanie)

Acabar algo **como el rosario de la aurora** (INF.): acabar en un perfecto caos. *La fiesta empezó con tanta moderación que pocos preveían que pudiera acabar como el rosario de la aurora* ❐ a se încheia ceva într-un haos total. *Petrecerea a început cu atâta moderație, încât puțini prevedeau că se putea termina într-o asemenea nebunie* (☞ ARMAR: **Armarla** alguien [INF.]; CIELO: **Venirse el cielo abajo**).

ROSCA[1] (filet)

a. Hacerle a alguien **la rosca** (INF.): ☞ AGUA: **Bailar**le a alguien **el agua** (INF.).
b. Pasarse alguien **de rosca** (INF.): ☞ RAYA: **Pasarse** alguien **de la raya** (INF.).

ROSCA[2] (covrig)

No comerse alguien **ni una rosca** (INF.): (aplicado a una actividad) no obtener ningún resultado positivo. *Sólo viene gente el domingo, así que los del hotel se pasan la semana sin comerse una rosca*; **2.** (aplicado a una relación) no ligar. *A ver si tiene suerte con mi nueva compañera, porque hace un año que no se come una rosca* ❐ **1.** (referitor la o activitate) a nu obține nici un beneficiu; **a nu-și scoate pâinea**; **a ieși/a lucra în pierdere**. *Doar duminica vine lume, așa că cei de la hotel ies în pierdere în timpul săptămânii*; **2.** a nu avea (nici) o relație; **a nu agăța pe nimeni** (INF.). *Să vedem dacă are noroc cu noua mea colegă, pentru că de un an n-a mai agățat pe nimeni*.

ROSITA (trandafiraș; folosit doar în următoarea expresie)

(Salir) alguien **de rositas** (INF.): (salir) indemne de una situación. *Aunque la pelea fue terrible, consiguió salir de rositas* ❐ (a ieși) nevătămat dintr-o situație; **a ieși/a scăpa basma curată**. *Deși încăierarea a fost crâncenă, el a scăpat basma curată* (☞ LIBRAR: **Salir** alguien **bien/mal librado** de un asunto).

RUBICÓN (Rubicon)

Pasar alguien **el Rubicón**: dar un paso decisivo en el desarrollo de una acción. *Después de tanta controversia, hemos pasado finalmente el Rubicón y ya tenemos una fundación cultural* ❐ a face un pas decisiv în desfășurarea unei acțiuni; **a trece Rubiconul**. *După atâtea ezitări, în sfârșit am trecut Rubiconul și am înființat o fundație culturală*.

RUEDA (roată)

a. (No) comulgar alguien **con ruedas de molino**: (no) creerse lo más inverosimil y exagerado. *¿Que has subido el Himalaya en bicicleta?, ¿pretendes que comulgue con ruedas de molino?* ❐ a (nu) crede cele mai neverosimile și exagerate lucruri; **a (nu) lua de bun tot ce i se spune**. *Spui că ai urcat cu bicicleta pe Himalaya și pretinzi ca eu să iau de bun tot ce spui tu* (☞ ALMA: **[Ser]** alguien **un alma de Dios**; DEDO: **[No] chuparse** alguien **el dedo** [INF.]).

b. Chupar alguien **rueda** (INF.): **1.** (en ciclismo) situarse justo detrás de un corredor para protegerse así del viento. *Si se trata de subir, sube en solitario, pero en el llano suele chupar rueda*; **2.** aprovecharse del esfuerzo de otro. *La iniciativa de la colección fue nuestra y son las otras editoriales las que chupan rueda con libros similares* (☞ REMOLQUE: **A remolque**) ❐ **1.** (în ciclism) a se situa exact în spatele unui alergător pentru a se proteja de vânt; **a ține/a lua roata**; **a merge în plasa/trena** cuiva. *Dacă e vorba de urcuș, pedalează de unul singur, dar pe loc drept, obișnuiește să meargă în trena cuiva*; **2.** a profita de efortul altcuiva; **a trage foloase**. *Inițiativa colecției a fost a noastră și celelalte edituri trag foloase, scoțând cărți de același gen* (☞ REMOLQUE: **A remolque**).
c. (Ir) algo **sobre ruedas/a toda vela/viento en popa**: (ir) de maravilla. *La inversión ha valido la pena: ahora el establecimiento nos va sobre ruedas* ❐ (a merge) de minune; **(a merge) ca pe roate**; **a merge șnur**. *Investiția a meritat să fie făcută, acum magazinul merge ca pe roate* (☞ SEDA: **[Ir]** algo **como la seda**).
d. No haber inventado alguien **la rueda**: ☞ PÓLVORA: **No haber inventado** alguien **la pólvora**.
e. Rueda de prensa: encuentro en el que uno o más personajes de la vida pública, social, cultural, etc. realiza declaraciones y responde a las preguntas de los representantes de la prensa. *Lo normal sería que, tras una decisión de tal envergadura, el gobierno convocara una rueda de prensa* ❐ întâlnire în cadrul căreia una sau mai multe personalități ale vieții publice, sociale, culturale etc. fac declarații și răspund la întrebările reprezentanților presei; **conferință de presă**. *Normal ar fi ca după o hotărâre de o asemenea anvergură, guvernul să organizeze o conferință de presă.*

RUIDO (zgomot)

a. Mucho ruido y pocas nueces; ser más el ruido que las nueces: expresión mediante la que se subraya la exagerada dimensión alcanzada por un asunto de escasa importancia. *A pesar de la enorme campaña publicitaria, la película resultó decepcionante; ya se sabe, mucho ruido y pocas nueces* ❐ expresie prin care se subliniază dimensiunea exagerată pe care a căpătat-o un lucru puțin important; **mult zgomot pentru nimic**. *În ciuda enormei campanii publicitare, filmul a fost decepționant, vorba aceea, mult zgomot pentru nimic* (☞ PARTO: **[Ser]** algo **el parto de los montes**; VIAJE: **Para este viaje no se necesitaban alforjas**).
b. Ser más el ruido que las nueces: ☞ **Mucho ruido y pocas nueces.**

S

SÁBANA (cearșaf)

Pegársele a alguien **las sábanas**: quedarse en la cama más de lo habitual. *Si no llegué a la hora es porque se me pegaron las sábanas* ❐ a întârzia în pat mai mult decât în mod obișnuit; **a întârzia/a nu se îndura să se scoale**; **a-l prinde amiaza în pat**. *Dacă n-am ajuns la timp e din cauză că m-a prins amiaza în pat.*

SABER[1] (a ști)

a. A saber (FORM.): **1.** es decir. *Colecciono hipocampos, a saber, caballitos de mar*; **2.** (como réplica a una pregunta) expresión mediante la que se manifiesta el desconocimiento de un asunto. – *A pesar de la huelga, ¿habrá clase mañana? – A saber* ❐ **1.** adică; **ceea ce vrea să zică/însemne**. *Colecționez hipocampi, ceea ce vrea să însemne căluți-de-mare*; **2.** (ca replică la o întrebare) expresie prin care se manifestă necunoașterea unui lucru; **rămâne de aflat/văzut!**; **cine știe!** – *Deși e grevă, vom avea, totuși, cursuri mâine? – Cine știe!*
b. No saber alguien **dónde meterse**: **1.** ☞ ALMA: **Tener** alguien **el alma en un puño**; **2.** sentirse abrumado por la vergüenza. *La crítica fue tan implacable con la película, que el pobre director no supo dónde meterse* ❐ **1.** ☞ ALMA: **Tener** alguien **el alma en un puño**; **2.** a se simți copleșit de rușine, a nu (mai) ști unde să intre/să se ascundă; **a-i veni** cuiva **să intre în pământ**. *Critica a fost atât de neîndurătoare cu filmul, încât bietul regizor nu mai știa unde să se ascundă.*
c. No saber alguien **por dónde** (se) **anda** (INF.): ☞ BABIA: **(Estar/vivir)** alguien **en Babia** (INF.).
d. Pasarse alguien algo **por donde yo me sé** (VULG.): ☞ BLEDO: **Importar**le algo a alguien **un bledo** (INF.).
e. Sabérselas alguien **todas** (INF.): ☞ GRAMÁTICA: **Tener** alguien **(mucha) gramática parda** (INF.).

SABER[2] (a avea gust)

Saber algo **a poco**: gustar o disfrutar insuficientemente de algo. *La entrevista con el actor me fascinó, pero tengo que reconocer que me supo a poco* ❐ a nu se bucura suficient de ceva, a nu gusta/savura pe deplin ceva. *Interviul cu actorul m-a fascinat, dar trebuie să recunosc că nu l-am putut savura pe deplin.*

SABOR (gust)

Dejar algo **(muy) buen/mal sabor de boca**: dejar un recuerdo agradable/desagradable. *Fue una experiencia que no quiero recordar porque me ha dejado muy mal sabor de boca* ❐ a lăsa o amintire plăcută/neplăcută; **a lăsa** ceva **un gust plăcut/amar**. *A fost o experiență pe care nu vreau să mi-o amintesc, din cauză că mi-a lăsat un gust amar.*

SABLAZO (lovitură de sabie)

Darle a alguien **un sablazo** (INF.): estafarlo. *Hemos entrado a comprar una botella de ron y nos han dado un sablazo de miedo* ❐ a escroca pe cineva; **a duce de nas**; **a trage clapa/în piept/pe sfoară** (toate INF.). *Am intrat să cumpărăm o sticlă de rom și ne-au tras în piept.*

SACACORCHOS (tirbușon)

Sacarle algo a alguien **con sacacorchos/con tenazas**: obtener una información de alguien que se niega a comunicarla. *Tuvimos que sacarle con sacacorchos el día y la hora a la que tu santa hermana se casaba* ❐ a obține o informație de la cineva care refuză să o comunice; **a-i scoate** cuiva ceva **(din gură) cu cleștele**. *A trebuit să scot de la el cu cleștele ziua și ora la care biata ta soră se căsătorește* (☞ PRENDA: **No soltar** alguien **prenda**).

SACAMUELAS (INF.; aici: șarlatan)

Hablar alguien **más que/como un sacamuelas** (INF.): ☞ CODO: **Hablar** alguien **por los codos** (INF.).

SACAR (a scoate)

a. Sacar alguien algo/a alguien **adelante**: ☞ ADELANTE: **Llevar/sacar** algo/a alguien **adelante**.
b. Sacar alguien algo **en claro**: ☞ CLARO.

SACO (sac)

a. Entrar alguien **a saco** (INF.): **1.** irrumpir en un lugar. *La policía entró a saco en el piso pero, para su sorpresa, los ladrones ya habían huido*; **2.** plagiar o reproducir excesivamente un texto. *Para elaborar la biografía, el autor entró a saco en todos los diarios del poeta*; **3.** aparecer bruscamente y sin la menor delicadeza. *Entró a saco en mi vida, ¡tonta de mí que no supe pararle los pies a tiempo!* ❐ **1.** a năvăli într-un loc; **a intra grămadă**. *Polițiștii au intrat grămadă în apartament, dar, spre surpriza lor, hoții fugiseră*; **2.** a plagia sau a reproduce excesiv un text; **a lua cu sacul/toptanul**. *Pentru elaborarea biografiei, autorul a luat cu toptanul din toate jurnalele poetului*; **3.** a apărea brusc și fără cea mai mică delicatețe; **a da buzna**. *A dat buzna în viața mea, fără ca eu, toantă ce sunt, să-l pot împiedica!*
b. Meter dos o más cosas **en el mismo saco**: catalogar/juzgar del mismo modo cosas diferentes. *No puedes obrar sin criterio alguno, metiendo en el mismo saco todas las interpretaciones que se han hecho de su obra* ❐ a cataloga/a judeca, în același mod, lucruri diferite; **a băga în aceeași oală**. *Nu poți să acționezi fără nici un criteriu, băgând în aceeași oală toate interpretările operei sale* (☞ CHURRA: **Confundir** alguien **churras con merinas** [INF.]; RÁBANO: **Coger/tomar** alguien **el rábano por las hojas** [INF.]; TIESTO: **Mear** [VULG.]/**regar** [INF.] alguien **fuera del tiesto** [INF.]).
c. No echar alguien algo **en saco roto**: ☞ NOTA: **Tomar** alguien **(buena) nota de** algo.
d. Irse/mandar algo/(a) alguien **a tomar por saco** (VULG.): ☞ CUERNO: **Irse/mandar** algo/(a) alguien **al cuerno (1)** (INF.).

SAL (sare)

La sal y la pimienta de algo: la parte más divertida o interesante de un asunto. *La noche se salvó gracias a su cuñado, que, con su interminable lista de chistes, fue la sal y la pimienta de la fiesta* ❐ partea cea mai distractivă sau mai interesantă a unui lucru; **sarea și piperul**. *Seara a fost salvată de cumnatul lui, care, cu interminabila lui serie de bancuri, a fost sarea și piperul petrecerii.*

SALIR (a ieși)

a. Hacer alguien algo **a lo que salga** (INF.): ☞ BUENO: **A la buena de Dios (2)** (INF.).
b. Salir algo **de** alguien: tomar espontáneamente una iniciativa. *Sólo si sale de él invitarnos, iremos a la fiesta* ❐ a lua/a avea spontan o inițiativă; **a veni** ceva **din proprie inițiativă**. *Mergem la petrecere doar dacă invitația vine din propria sa inițiativă.*
c. Salirle algo **caro a** alguien: (aplicado a un comportamiento o a una acción) conllevar consecuencias negativas. *Su actitud despreciativa con los medios de comunicación le saldrá muy cara*

❐ (referitor la un comportament sau la o acţiune) a aduce/a avea consecinţe negative; **a-l costa** pe cineva **scump/foarte mult**. *Atitudinea sa dispreţuitoare faţă de mas-media îl va costa foarte mult.*
d. Salirle a alguien el tiro por la culata: ☞ TIRO.
e. Salir alguien **de dudas**: ☞ DUDA.
f. Salir alguien **pitando** (INF.): ☞ PIE: **Poner** alguien **(los) pies en polvorosa** [INF.]).

SALIVA (salivă)

a. Gastar alguien **saliva**: hablar mucho con el objeto de convencer a alguien. *Llevo horas gastando saliva para que acepte nuestro ofrecimiento, pero él sigue empecinado en rehusarlo* ❐ a vorbi mult cu scopul de a convinge pe cineva; **a-şi bate/răci gura**. *De câteva ore îmi bat gura ca să-l fac să accepte oferta noastră, dar el continuă s-o refuze cu încăpăţânare.*
b. Tragar alguien **saliva**: ☞ LABIO: **Morderse** alguien **los labios** (INF.).

SALSA (sos)

(Estar/sentirse...) alguien **en su salsa**: ☞ PEZ: **(Estar/sentirse...)** alguien **como pez en el agua**.

SALTAR (a sări)

(Estar/andar) alguien **a la que salta** (INF.): (estar) atento a cualquier ocasión favorable con el fin de aprovecharla. *No tengo un trabajo fijo, así que ando siempre a la que salta* ❐ (a fi) atent la orice ocazie favorabilă cu scopul de a profita de ceva; **a pândi momentul/ocazia (favorabilă)**; **a nu pierde momentul/ocazia**; **a fi (mereu) pe fază**. *Nu am un serviciu fix, aşa că mereu trebuie să pândesc ocazia favorabilă.*

SALTO (săritură)

A salto de mata: ☞ CABALLO: **A mata caballo** (INF.).

SALUD (sănătate)

Curarse alguien **en salud**: prevenir ante el menor indicio de riesgo. *Prefiere curarse en salud y acabar la tesis antes de empezar a buscar trabajo* ❐ a preveni asupra celui mai mic indiciu de risc; **a lua măsuri de siguranţă**; **pentru orice eventualitate**. *Preferă, pentru orice eventualitate, să-şi termine teza înainte de a începe să-şi caute un serviciu* (☞ MOSCA: **Por si las moscas** [INF.]).

SALVO (exceptat)

Salva sea la parte (FORM.): fórmula eufemística mediante la que se evita mencionar ciertas partes del cuerpo. *El balón le golpeó en salva sea la parte* ❐ formulă eufemistică prin care se evită numirea unor anumite părţi ale corpului; **la partea ascunsă/ruşinoasă**. *Mingea l-a lovit la partea ruşinoasă.*

SANGRE (sânge)

a. Arderle/hervirle/encendér(se)le/**calentár**(se)le a alguien **la sangre** (todas INF.): alterarse enormemente. *Cada vez que recuerdo todas las injusticias por las que hemos pasado, me hierve la sangre* ❐ a se supăra foarte tare, a se tulbura; **a i se urca sângele la cap**; **a i se aprinde sângele în vine**. *De câte ori îmi amintesc de nedreptăţile pe care le-am suferit, mi se aprinde sângele în vine.*
b. A sangre y fuego: cruelmente. *Entró a sangre y fuego en la dirección de la empresa, despidiendo a la mitad del personal administrativo* ❐ crud, cu cruzime; **tăind în carne vie**. *A preluat conducerea firmei tăind în carne vie şi a concediat jumătate din personalul administrativ* (☞ MANO: **Cargar** alguien **la mano**).
c. Calentár(se)le a alguien **la sangre** (INF.): ☞ **Arderle** a alguien **la sangre** (INF.).
d. Con sangre fría: ☞ PESTAÑEAR: **Sin (ni siquiera) pestañear**.
e. Correr la sangre: (aplicado a un conflicto) alcanzar un punto dramático. *El riesgo era extremo y trataron de negociar inmeditamente para que no corriera la sangre* ❐ (despre un conflict) a ajunge la un punct dramatic; **a se lăsa cu vărsare de sânge**; **a fi pe punctul de a exploda**; **a sta să se aprindă**. *Riscul era extrem şi au încercat să negocieze imediat, pentru a nu se ajunge la vărsare de sânge.*
f. Chuparle a alguien **la sangre** (INF.): explotarlo intelectual o afectivamente. *El pobre vive sin tiempo para él, rodeado de gente que no hace más que chuparle la sangre* ❐ a exploata intelectual/afectiv pe cineva; **a suge sângele** cuiva. *Bietul de el, trăieşte fără a mai avea timp pentru ale lui, înconjurat de oameni care nu fac decât să-i sugă sângele.*
g. Encendér(se)le a alguien **la sangre** (INF.): ☞ **Arderle** a alguien **la sangre** (INF.).
h. Hacerse alguien **mala sangre**: afligirse en exceso por algo. *No te hagas mala sangre por no haberlo conseguido: hay muchos más concursos en los que participar* ❐ a se necăji excesiv pentru ceva; **a-şi face sânge rău**. *Nu-ţi face sânge rău că nu ai reuşit, vor mai fi şi alte concursuri la care să participi.*

i. Hacerse alguien **sangre**: sufrir una herida leve de la que sale sangre. *La caída no ha sido grave, pero me he hecho un poco de sangre en la rodilla* ❐ a suferi o rănire ușoară din care curge sânge, a sângera (ușor); **a-i da sângele**. *N-am căzut prea rău, dar mi-a dat sângele, totuși, puțin la genunchi.*
j. Helársele a alguien **la sangre (en las venas)**: ☞ ALMA: **Tener** alguien **el alma en un puño (2)**.
k. Hervirle a alguien **la sangre** (INF.): ☞ **Arderle** a alguien **la sangre** (INF.).
l. Llevar/tener algo **en la sangre**: (aplicado a una actividad o a una afición) tener vocación o inclinación por algo. *Por las clases que da, se nota que lleva la profesión en la sangre* ❐ (referitor la o activitate sau la o afecțiune) a avea ceva înnăscut, a avea vocație/înclinație pentru ceva, a fi foarte obișnuit cu ceva; **a avea** ceva **în sânge**. *După orele pe care le ține, se cunoaște că are meseria în sânge.*
m. No llegar la sangre al río: (aplicado a una situación conflictiva) no alcanzar su punto extremo, no agravarse. *Hubo un cruce de palabras, pero afortunadamente no llegó la sangre al río* ❐ (despre o situație conflictuală) a nu ajunge la punctul extrem, a nu se agrava; **a nu se ajunge la vărsare de sânge**. *Au avut un schimb de cuvinte mai dur, dar din fericire nu s-a ajuns la vărsare de sânge* (☞ MAYOR: **Ir/pasar** algo **a mayores**).
n. No tener alguien **sangre en las venas**; INF.: **tener** alguien **sangre de horchata**: reaccionar con pasividad o apatía ante ciertas situaciones que exigen una actitud enérgica y resuelta. *Parece que no tiene sangre en las venas: ni siquiera ha reaccionado cuando lo han acusado injustamente* ❐ a fi pasiv/apatic; **a nu avea sânge în vine**. *Pare să nu aibă sânge în vine, n-a reacționat nici acum, când a fost acuzat pe nedrept.*
o. Revolvérsele a alguien **la sangre**: indignarse enormemente. *Se me revuelve la sangre con cada uno de sus caprichos, ¿cuándo aprenderá de una vez a comportarse?* ❐ a se indigna enorm, a se revolta; **a-i clocoti/fierbe sângele în vine**. *Îmi clocotește sângele în vine când aflu de capriciile sale, când vă învăța să se poarte?*
p. Ser alguien **de sangre caliente**; **tener** alguien **la sangre caliente**: tener un temperamento apasionado. *Cuando se enfada empieza a gesticular y a blasfemar, pero no se lo tengas en cuenta porque es un tipo de sangre caliente* ❐ a avea un temperament pasionat; **a fi cu/a avea sângele fierbinte**. *Când se supără, începe să gesticuleze și să blesteme, dar nu-l lua în seamă, pentru că e un tip cu sângele fierbinte.*

q. Subírsele a alguien **la sangre a la cabeza** (INF.): ☞ CÓLERA: **Montar** alguien **en cólera**.
r. Sudar alguien **sangre** (INF.): ☞ GOTA: **Sudar** alguien **la gota gorda (2)** (INF.).
s. Tener alguien **la sangre caliente**: ☞ **Ser** alguien **de sangre caliente**.
t. Tener alguien **sangre de horchata** (INF.): ☞ **No tener** alguien **sangre en las venas**.

SANMARTÍN (por alusión a la festividad de San Martín, que se celebra el 11 de noviembre según el calendario católico, fecha en torno a la cual se procede a la matanza del cerdo ❐ Sfântul Martin; prin aluzie la festivitatea de Sf. Martin, sărbătoare catolică ce are loc pe 11 noiembrie, dată în jurul căreia se procedează la tăierea porcului)

a. A todo cerdo/puerco le llega su sanmartín; **llegarle** a alguien **su sanmartín** (ambas INF.): expresiones mediante las cuales se significa que a todo culpable le llega inevitablemente el momento del castigo. *Te equivocas si piensas que vas a seguir viajando de por vida a costa de la empresa: no olvides que a todo cerdo le llega su sanmartín...* ❐ expresie prin care se avertizează că oricărui vinovat îi sosește, inevitabil, momentul pedepsei; **a-i veni rândul să plătească**; **fiecărui porc îi vine ignatul**. *Te înșeli dacă crezi că vei putea călători toată viața pe seama firmei: nu uita că fiecărui porc îi vine ignatul.*
b. Llegarle a alguien **su sanmartín** (INF.): ☞ **A todo cerdo le llega su sanmartín** (INF.).

SANO (sănătos)

a. Cortar alguien **por lo sano** (INF.): tomar una determinación firme. *Es mejor cortar por lo sano y que no volvamos a vernos más* ❐ a lua o hotărâre fermă; **a tăia/a reteza răul de la rădăcină**. *Este mai bine să tăiem răul de la rădăcină și să nu ne mai vedem.*
b. Estar alguien **sano y salvo**: estar fuera de todo riesgo o peligro. *Se internó en la selva sin apenas recursos, pero regresó sano y salvo* ❐ a fi în afara oricărui pericol; **a fi viu și nevătămat**. *A pătruns în junglă aproape fără resurse, dar s-a întors viu și nevătămat.*

SANTIAMÉN (del latín, *Spiritus Sancti, Amen*, palabras con las que terminan algunas oraciones ❐ din latină, *Spiritus Sancti, Amen*, cuvinte cu care se termină unele rugăciuni)

En un santiamén (INF.): ☞ AMÉN: **En un decir amén** (INF.).

SANTO (sfânt)

a. Desnudar alguien **a un santo para vestir a otro**: **1.** (aplicado a cosas) quitar algo de un lugar para ponerlo en otro. *Quieren concentrar todas sus fuerzas en la frontera, transfiriendo los soldados del interior del país como quien desnuda a un santo para vestir a otro*; **2.** (aplicado a personas) perjudicar a una tratando de beneficiar a otra. *Quitándole a Pablo la beca para dársela a Eugenia, no hizo más que desnudar a un santo para vestir a otro* ❐ **1.** (referitor la lucruri) a lua ceva dintr-un loc și a pune în altul; **a face o gaură/groapă ca să astupi alta**; **a tăia din poale ca să cârpești spatele**. *Vor să concentreze toate forțele la frontieră, transferând soldații din interior; fac o gaură ca să astupe alta*; **2.** (referitor la persoane) a prejudicia pe cineva în favoarea altcuiva; **a dezbrăca pe unul pentru a-l îmbrăca pe altul**. *Luându-i bursa lui Pavel ca să i-o dea Susanei, n-a făcut decât să dezbrace pe unul pentru a-l îmbrăca pe altul.*

b. Dormir alguien **como un santo**: ☞ ÁNGEL: **Dormir** alguien **como un angelito.**

c. Írsele a alguien **el santo al cielo**: ☞ HILO: **Perder** alguien **el hilo de** algo.

d. Llegar alguien **y besar el santo**: conseguir un propósito con suma rapidez y sin esfuerzo. *Había una cola enorme, pero, como conozco al vendedor, lo mío fue llegar y besar el santo* ❐ a obține ceva foarte repede și fără nici un efort. *Era o coadă enormă, dar cum îl cunoșteam pe vânzător, am obținut repede și fără efort ce mă interesa.*

e. No ser alguien **santo de la devoción de** alguien: ☞ GORDO: **Caerle gordo** a alguien (INF.).

f. Quedarse una mujer **para vestir santos/para adornar altares**: permanecer soltera. *Es encantadora, pero la gente dice que no ha tenido suerte y que se ha quedado para vestir santos* ❐ (despre o femeie) **a rămâne necăsătorită**; **a rămâne fată bătrână/piatră (de moară) în casă**; **a împleti cosiță albă**. *Este drăguță, dar lumea spune că n-a avut noroc și a rămas fată bătrână.*

g. Tener alguien **el santo de cara/de espaldas**: verse favorecido/perjudicado por la suerte. *Se ve que tiene el santo de cara: en el último año le ha tocado tres veces la lotería* ❐ a fi avantajat/favorizat sau prejudiciat de soartă; **a avea cerul de partea sa** sau **împotrivă**. *Se vede că are cerul de partea sa, în ultimii trei ani a câștigat de trei ori la loto* (☞ PATA: **Tener** alguien **buena pata** [INF.]; **Tener** alguien **mala pata** [INF.]; NEGRA: **Tener** alguien **la negra** [INF.]).

h. Tener alguien **el santo de espaldas**: ☞ **Tener** alguien **el santo de cara.**

i. Tener alguien **más razón que un santo**: tener toda la razón. *Todos se peleaban con la pobre Rita, que sin embargo tenía más razón que un santo* ❐ a avea toată dreptatea; **a avea întru totul dreptate**. *Toți se certau cu biata Rita, deși ea avea întru totul dreptate.*

SAPO (broască râioasă)

a. Echar alguien **sapos y culebras (por la boca)** (INF.): proferir insultos y blasfemias. *Es un tipo violento, al que no le hacen falta motivos para empezar a echar sapos y culebras por la boca* ❐ a profera insulte și blasfemii; **a scoate flăcări pe nas**; **a vorbi/a înjura ca la ușa cortului/ca un birjar**. *E un tip violent, chiar și fără motiv începe să înjure ca la ușa cortului.*

b. Tragar alguien **sapos y culebras** (INF.): aguantar desconsideraciones e insultos. *Lo sentaron ante sus adversarios y tuvo que tragar sapos y culebras* ❐ a suferi critici aspre și insulte; **a fi făcut albie de porci**; **a fi făcut cu ou și cu oțet**. *A fost adus în fața adversarilor și a fost făcut albie de porci* (☞ CARRO: **Aguantar** alguien **carros y carretas** [INF.]).

SAQUE (aruncare [a mingii])

Tener alguien **(muy) buen saque** (INF.): ☞ DIENTE: **Tener** alguien **(muy) buen diente** (INF.).

SARDINA (sardea)

(Estar/ir) una o más personas **como sardinas en lata** (INF.): ☞ PIOJO: **(Estar/ir)** una o más personas **como piojo(s) en costura** (INF.).

SARTÉN (tigaie)

Tener alguien **la sartén por el mango** (INF.): ☞ BACALAO: **Cortar** alguien **el bacalao** (INF.).

SAYO (veston, surtuc)

a. (Decir) alguien algo **para su sayo** (INF.): ☞ CAMISA: **(Decir)** alguien algo **para el cuello de su camisa** (INF.).

b. Hacer alguien **de su capa un sayo** (INF.): ☞ CAPA.

SAZÓN (ocazie, prilej)

A la sazón (FORM.): en aquel momento. *Para el montaje de la obra recurrimos a un conocido director que, a la sazón, era el secretario del teatro* ❐ în acel moment; **în vremea aceea**; **pe atunci**. *Pentru montarea piesei, am apelat la un cunoscut regizor, care, pe atunci, era secretarul teatrului.*

SECO (sec/uscat)

a. A secas: simplemente, sin añadir nada más. *Me llamo Luis Elías, pero puedes llamarme Luis a secas* ❐ simplu, fără a mai adăuga ceva; **pe scurt**. *Mă cheamă Luis Elías, dar îmi poți spune, pe scurt, Luis.*
b. Dejar a alguien **seco/en el/su sitio** (ambas INF.): matarlo en el acto. *Le dio con un palo en la cabeza y lo dejó seco* ❐ a omorî pe cineva dintr-o lovitură; **a lăsa mort (pe loc)**. *L-a lovit cu un băț în cap și l-a lăsat mort pe loc* (☞ SITIO: **Quedarse** alguien **en el sitio** [INF.]).
c. En seco: bruscamente. *El coche frenó en seco, dejando su huella en el asfalto* ❐ brusc. *Mașina a frânat brusc, lăsând urme pe asfalt.*

SECULA (del latín *saecula*: „siglos" ❐ din latinescul *saecula*: „secole")

Per secula seculorum: ☞ SIGLO: **Por los siglos de los siglos.**

SEDA (mătase)

(Ir) algo **como la seda**: (funcionar) con gran suavidad, facilidad o desenvoltura. *Desde que llevé la bicicleta al taller, va como la seda* ❐ (a fi/merge) lin, ușor sau dezinvolt; **(a merge) (ca) uns/ca pe roate**; **a fi/a merge șnur**. *De când am dus bicicleta la atelier, merge uns* (☞ RUEDA: **[Ir]** algo **sobre ruedas**).

SEGUNDO (al doilea)

Con segundas: con doble (y escondida) intención. *¿Me lo preguntas en serio o va con segundas?* ❐ cu dublă intenție (cu intenții ascunse); **cu ascunzișuri**. *Mă întrebi serios sau umbli cu ascunzișuri?*

SEGURO (sigur)

a. (Ir) alguien **sobre seguro**: (ir) con total garantía y nulo riesgo. *Si conociéramos bien el trayecto, iríamos sobre seguro y no necesitaríamos un guía* ❐ **(a merge) garantat și fără risc**; **(a merge) la sigur**. *Dacă am cunoaște bine traseul, am merge la sigur și nu am avea nevoie de ghid.*
b. Tener alguien algo **por seguro**; **ser** algo **de suponer**: no tener ninguna duda. *Ten por seguro que, a este paso, acabará casándose con ella* ❐ a nu avea nici o îndoială; **a fi sigur**. *Fii sigur că, așa cum merg lucrurile, va sfârși prin a se căsători cu ea.*

SELLO (timbru)

No pegar alguien **sello** (INF.): ☞ BARRIGA: **Rascarse** alguien **la barriga** (INF.).

SEMÁFORO (semafor)

Saltarse alguien **un semáforo**: no respetar el color rojo del semáforo. *No vuelvo a montar contigo en coche, ¿has contado cuántos semáforos te has saltado?* ❐ a nu respecta culoarea roșie a semaforului; **a trece pe stop/roșu**. *Nu mai merg cu tine în mașină. Ai socotit de câte ori ai trecut pe roșu?*

SEMANA (săptămână)

Entre semana: en cualquier día laborable (excepto el lunes y el viernes). *¿Vamos el domingo o mejor un día entre semana?* ❐ în orice zi de lucru (în afară de luni și vineri). *Să mergem duminică, sau mai bine într-o zi de lucru?*

SEMBLANTE (chip, fizionomie)

a. Componer alguien **el semblante** (FORM.): adoptar una expresión (facial) de seriedad o serenidad. *En cuanto lo vio entrar compuso el semblante, temiendo dar una mala imagen* ❐ a adopta o expresie (facială) de seriozitate sau de seninătate; **a-și compune/lua o față/înfățișare serioasă**; **a se însenina la față**. *Imediat ce l-a văzut intrând și-a luat o față serioasă, temându-se să nu facă o impresie proastă.*
b. Mudar alguien **el semblante** (FORM.): cambiar súbitamente la expresión del rostro a causa de una emoción. *Fue ver que su número había salido agraciado y mudar el semblante* ❐ a-și schimba brusc expresia feței din cauza unei emoții, a-și schimba înfățișarea; **a se schimba la față**. *Când a văzut că numărul său ieșise câștigător, imediat s-a schimbat la față* (☞ POEMA: **Ser** algo/alguien **[todo] un poema**).

SENSACIÓN (senzație)

Causar algo/alguien **sensación**: ☞ FUROR: **Causar/hacer** algo/alguien **furor.**

SENTAR (a așeza; a consemna)

Dar alguien algo **por sentado**: ☞ DESCONTAR: **Dar** alguien algo **por descontado.**

SENTIDO (simț; cunoștință)

a. Perder alguien **el sentido**: desmayarse. *El golpe fue tan fuerte que perdió el sentido momentáneamente* ❐ a leșina; **a-și pierde simțirea/simțurile/cunoștința**. *Lovitura a fost atât de puternică, încât și-a pierdut cunoștința pentru câteva momente.*

b. Poner alguien **los cinco sentidos en** algo: ☞ ALMA: **Poner** alguien **el alma en** algo.
c. Quitarle/hacerle perder a alguien **el sentido**: provocar en alguien una fortísima emoción. *Para su cumpleños le preparó una de esas sorpresas que quitan el sentido* ❐ a provoca cuiva o emoţie puternică, a şoca; **a-i lua/tăia** cuiva **piuitul/graiul**. *De ziua lui i-a făcut o surpriză de i-a luat piuitul.*
d. Ser algo **de sentido común**: ☞ AGUA: **Estar/ser** algo **más claro que el agua.**

SEPULCRO (mormânt)

(Estar) alguien **con un pie en el sepulcro**: ☞ PIE: **(Estar)** alguien **con un pie en la sepultura.**

SEPULTURA (groapă)

Cavar(se) alguien **su propia sepultura**: ☞ FOSA: **Cavar**(se) alguien **su propia fosa.**

SERENATA (serenadă)

Dar alguien **la serenata** (INF.): turbar el silencio de la noche con ruidos y voces. *¡Échales un cubo de agua por el balcón, a ver si dejan de dar la serenata de una vez!* ❐ a tulbura liniştea nopţii cu zgomote şi strigăte. *Aruncă-le o găleată cu apă de pe balcon, poate vor înceta odată să tulbure liniştea!*

SERENO (senin)

Al sereno: ☞ RASO: **Al raso.**

SERMÓN (predică)

Echarle a alguien **un sermón**: amonestarlo con ánimo moralizador. *Llegué otra vez borracho y mis padres me echaron otro sermón de los suyos* ❐ a admonesta pe cineva cu intenţie moralizatoare; **a ţine** cuiva **o predică**. *Am ajuns iar beat şi părinţii mi-au ţinut din nou o predică de-a lor.*

SERVICIO (serviciu)

a. (Estar) alguien **de servicio**: desarrollar un turno de trabajo. *Mañana por la mañana estoy de servicio, ¿me vienes a buscar a la salida?* ❐ a-şi desfăşura activitatea într-o anumită tură; **a fi de serviciu**. *Mâine dimineaţă sunt de serviciu. Vii să mă iei la ieşire?*
b. Hacerle a algo/alguien **un flaco servicio**: perjudicar. *Con una conducta tan egoísta nos haces a todos un flaco servicio* ❐ a prejudicia;

a face un rău/prost serviciu; **a face/a aduce un deserviciu.** *Cu o conduită atât de egoistă, aduci deservicii tuturor.*

SESIÓN (sesiune)

Abrir/levantar alguien **la sesión**: (aplicado a un encuentro, a una reunión, etc.) iniciarlo. *Una vez levantada la sesión se le dio la palabra al invitado de honor* ❐ (referitor la o adunare, la o şedinţă etc.) a o deschide, a o declara deschisă. *După ce-a deschis şedinţa, a dat cuvântul invitatului de onoare.*

SESO (creier)

a. Devanarse alguien **los sesos** (INF.): ☞ CABEZA: **Calentarse/romperse** alguien **la cabeza** (INF.).
b. Perder alguien **el seso** (INF.): ☞ CABEZA: **Perder** alguien **la cabeza** (INF.).
c. Sorberle a alguien **el seso** (INF.): ☞ COCO: **Comerle** a alguien **el coco** (INF.).
d. Tener alguien **sorbido el seso** por alguien (INF.): estar subyugado a alguien. *Reconozco, y me duele hacerlo, que Rita vuelve a tenerme sorbido el seso* ❐ a fi subjugat cuiva; **a fi sclavul** cuiva; **a fi sub papucul** cuiva. *Recunosc, cu mare regret, că din nou sunt sclavul Ritei* (☞ COCO: **Comerle** a alguien **el coco** [INF.]).

SEXO (sex)

Discutir alguien **sobre el sexo de los ángeles**: ☞ ÁNGEL.

SÍ (sine)

Estar/ponerse alguien **fuera de sí** (INF.): **1.** ☞ CASILLA: **Salirse** alguien **de sus casillas** (INF.); **2.** CÓLERA: **Montar** alguien **en cólera.**

SIGLO (secol)

Por los siglos de los siglos; **per secula seculorum**: fórmula (bíblica) mediante la que se expresa la duración infinita de algo. *Los que estén libres de pecado, vivirán por los siglos de los siglos* ❐ formulă (biblică) prin care se exprimă durata nesfârşită a unui lucru; **în/pe veci**; **în vecii vecilor.** *Cei fără de păcat vor trăi în vecii vecilor.*

SINDICATO (sindicat)

Casarse alguien **por el sindicato de las prisas** (INF.): ☞ PENALTI: **Casarse** alguien **de penalti** (INF.).

SISTEMA (sistem)

Por sistema: de modo sistemático. *En cuanto el profe se enfada, me echa de clase por sistema* ❐ sistematic. *Imediat ce profesorul se supără, mă dă afară sistematic.*

SITIO (loc)

a. Dejar a alguien **en el/su sitio** (INF.): ☞ SECO: **Dejar** a alguien **seco** (INF.).
b. Poner a alguien **en su sitio**: recordarle su verdadera competencia con el fin de frenar su intromisión en un asunto que desconoce o que no le compete. *Si sigue metiendo la nariz en mis asuntos, acabaré poniéndolo en su sitio* ❐ a-i aminti cuiva competența pe care în adevăr o are pentru a-i stopa imixtiunea în probleme în care nu se pricepe sau nu-l privesc; **a pune** pe cineva **la locul lui**. *Dacă va continua să-și bage nasul în treburile mele, îl voi pune la locul lui* (☞ HUMO: **Bajar**le a alguien **los humos** [INF.]; CORTE: **Dar**le a alguien **un corte**).
c. Quedarse alguien **en el/su sitio** (INF.): morir en el acto. *Le cayó el tiesto en la cabeza y se quedó en el sitio* ❐ a muri instantaneu; **a muri pe loc**; **a cădea trăsnit/fulgerat/împușcat**. *I-a căzut un ghiveci în cap și a murit pe loc* (☞ SECO: **Dejar** a alguien **seco** [INF.]).

SOBRA (prisos)

De sobra: suficiente. *No me regales más libros, que no tengo espacio de sobra* ❐ suficient; **de prisos**. *Nu-mi mai dărui cărți, că nu am spațiu de prisos.*

SOBREMANERA (extrem [de mult])

Sobremanera (FORM.): extremadamente. *Fui un niño mimado sobremanera* ❐ extrem (de mult); **peste măsură**. *Am fost un copil peste măsură de răsfățat.*

SOCIEDAD (societate)

Presentar algo/a alguien **en sociedad**; **poner** algo/a alguien **de largo**: **1.** realizar (a través de una fiesta) la presentación oficial de una joven que, a partir de ese momento, podrá participar en actos sociales. *Esta noche Rita se presenta en sociedad y no me lo quiero perder por nada del mundo*; **2.** (por extensión y habitual como: **puesta de largo**) presentar algo/a alguien oficialmente. *Parece que la puesta de largo de la nueva revista tendrá lugar en una discoteca* ❐ **1.** a face, în cadrul unei petreceri, prezentarea oficială a unei tinere care, din acel moment, poate participa la

actele sociale; **a ieși în lume**; **a-și face intrarea în societate/lume**. *În seara asta, Rita își face intrarea în societate și nu vreau să ratez ocazia pentru nimic în lume*; **2.** (prin extensie) a prezenta oficial; a lansa. *Se pare că noua revistă va fi lansată într-o discotecă.*

SOGA (funie)

a. (Estar) alguien **con la soga al cuello** (INF.): ☞ AGUA: **(Estar)** alguien **con el agua al cuello** (INF.).
b. La soga tras el caldero: expresión mediante la que se subraya el hecho de que dos personas se dejen ver siempre juntas. *Nunca viene sin él: ya sabes, la soga tras el caldero...* ❐ expresie prin care se subliniază faptul că două persoane apar mereu împreună; **a se ține ca mielul de oaie/mânzul de iapă/puiul de mamă**. *Niciodată nu vine fără el: știi că se ține ca mielul de oaie.*
c. Nombrar alguien **la soga en casa del ahorcado**: evocarle a alguien imágenes o recuerdos dolorosos. *¿No te das cuenta de que, hablándole tan bien de ella, no haces más que nombrar la soga en casa del ahorcado? ¡Acaban de divorciarse!* ❐ a evoca cuiva imagini sau amintiri dureroase; **a vorbi de funie în casa spânzuratului**. *Nu-ți dai seama că vorbești de funie în casa spânzuratului când o lauzi mereu? Abia a divorțat de ea!*

SOL (soare)

a. Arrimarse alguien **al sol que más calienta**: ponerse al amparo del más poderoso. *Intenta que todos tus proyectos pasen por las manos del decano: hay que arrimarse al sol que más calienta* ❐ a se pune sub protecția celui mai puternic; **a se da de partea celui mai tare**; **a se pune bine la** cineva. *Nu te opune nici unei hotărâri a decanului, trebuie să te dai de partea celui mai tare.*
b. No dejar a alguien **ni a sol ni a sombra**: ☞ RESPIRAR: **No dejar** a alguien **ni respirar**.
c. Pegar/picar el sol: dar el sol con mucha fuerza. *Ponte un sombrero de paja, ¿no ves cómo pica el sol?* ❐ a fi un soare foarte puternic, a arde/a dogori soarele; **a fi topenia pământului**. *Ia-ți o pălărie de paie, nu vezi că e topenia pământului?*
d. Picar el sol: ☞ **Pegar el sol**.
e. Ser alguien **un sol**: expresión mediante la que se valoran las cualidades superlativas de una persona. *Será un poco despistado, pero es un sol de chico* ❐ expresie prin care se apreciază calitățile superlative ale unei persoane; **a fi strălucit**; **a fi minunea minunilor**. *O fi el un pic uituc, dar e un băiat strălucit.*
f. (Trabajar) alguien **de sol a sol**: (trabajar) todo el día. *Trabaja de sol a sol, luchando estoicamente por la vida* ❐ (a munci) toată ziua/**zi și noapte**. *Muncește zi și noapte, luptându-se cu stoicism să trăiască.*

SOLFA (sistema de signos con que se escribe la música ❒ sistem de notare a sunetelor în muzică)

Poner algo/a alguien **en solfa**; **dejar** a alguien **con un palmo de narices** (ambas INF.): parodiar o ridiculizar algo/a alguien. *Te caerá muy bien: todo lo pone en solfa, pero con una elegancia especial* ❒ a parodia sau ridiculiza ceva/pe cineva; **a râde de** ceva/cineva; **a lua în bășcălie/balon/zeflemea** ceva/pe cineva; INF.: **a lua la mișto**. *Îl vei simpatiza: ia totul în zeflemea, dar cu o deosebită eleganță* (☞ BURRO: **Poner** a alguien **a caer de un burro** [INF.]).

SOMBRA (umbră)

a. Hacerle sombra a alguien: tratar de eclipsar a alguien. *Está muerto de envidia y procura hacerles sombra a todos sus compañeros* ❒ a încerca să eclipseze pe cineva; **a lăsa/a pune** pe cineva **în umbră**. *Este mort de invidie și încearcă să-și pună în umbră toți colegii.*
b. No ser algo/alguien **ni sombra de lo que era**: ☞ MENOS: **Venir** algo/alguien **a menos**.
c. Tener alguien **miedo hasta de su sombra**: ser muy miedoso. *Sólo sale a la calle de día: tiene miedo hasta de su sombra* ❒ a fi foarte fricos; **a se speria și de umbra lui**; **a fi (fricos) ca un iepure**. *Iese doar ziua din casă: se sperie și de umbra lui.*

SOMBRAJO (armazón muy elemental destinado a dar sombra ❒ umbrar)

Caérsele a alguien **los palos del sombrajo** (INF.): ☞ PALO.

SOMBRERO (pălărie)

Quitarse alguien **el sombrero**: mostrar admiración o respeto por algo/alguien. *Estudió sin orientación alguna y, sin embargo, obtuvo la nota más alta; ¿no es para quitarse el sombrero?* ❒ a manifesta admirație sau respect față de ceva/cineva; **a-și ridica/scoate/da jos pălăria**; **a se închina în fața unui lucru/unei persoane**. *A învățat fără nici o îndrumare și, totuși, a obținut nota cea mai mare, jos pălăria!*

SON (sonido agradable; modo, manera ❒ sunet plăcut; mod, chip)

a. Bailar alguien **al son que tocan** (INF.): aceptar lo que otro u otros deciden. *No quiero que me tomen por rebelde, así que prefiero bailar al son que tocan* ❒ a accepta ceea ce decide altcineva, a face ce i se spune; **a juca după cum i se cântă**; **a fi păpușa** cuiva; **a fi la remorca** cuiva; **a se da după cum bate vântul**. *Nu vreau să fiu luat de rebel, așa că prefer să joc după cum mi se cântă*

(☞ BAILAR: **¡Otro que tal baila!** (INF.); CORRIENTE: **Dejarse** alguien **llevar por la corriente**).
b. En son de: ☞ CLAVE: **En clave de**.
c. Sin ton ni son (INF.): ☞ TON.

SONAR (a suna)

a. (Así/tal) como suena: (tal) como se escucha al oído. *¿Se escribe con „s", tal como suena?* ❒ *(așa) cum se aude. Se scrie cu „s", așa cum se aude?*
b. Lo que sea, sonará: expresión mediante la que se significa que aquello que deba ocurrir, ocurrirá sin más. *Tú te presentas al examen y... lo que sea sonará* ❒ expresie prin care se apreciază că ceea ce trebuie să se întâmple se va întâmpla; **ce-o fi o fi**; **ce e scris se va întâmpla**. *Tu dai examenul și... ce-o fi o fi.*
c. Sonarle algo **bien/mal** a alguien: causar una buena/mala impresión en quien escucha. *La idea de un viaje en globo... no me suena nada mal* ❒ a face cuiva o impresie bună/rea; **a (nu)-i suna bine**. *Ideea de a face o călătorie în balon nu-mi sună deloc rău.*

SOPA (supă)

a. Darle a alguien **sopas con honda**; **darle** a alguien **cien/mil vueltas** (ambas INF.): ser claramente superior en un determinado ámbito o actividad. *En el campo de la filología, a todos nos da sopas con honda* ❒ a fi net superior într-o anumită activitate sau domeniu; **a da clasă/lecții** cuiva; **a fi net superior**; INF.: **a băga** pe cineva **în buzunar**. *În domeniul filologiei, ne dă clasă tuturor* (☞ LECCIÓN: **Darle** a alguien **una lección**; TOSER: **No toserle** a alguien [INF.]).
b. Estar alguien/**encontrar** a alguien **hasta en la sopa** (INF.): ser omnipresente. *No importa donde vaya, ¡me lo encuentro hasta en la sopa!* ❒ a fi omniprezent; **a fi peste tot**. *Oriunde mă duc, îl văd din nou; e peste tot* (☞ RESPIRAR: **No dejar** a alguien **ni respirar**; TABARRA: **Darle** a alguien **la tabarra** [INF.]).
c. Estar alguien **hecho una sopa** (INF.): ☞ HUESO: **Estar** alguien **calado hasta los huesos**.
d. Vivir alguien **de/estar** alguien **a la sopa boba** (INF.): (por alusión a la *sopa boba*: comida frugal que los conventos ofrecían a los pobres) vivir a costa de los demás, sin trabajar lo más mínimo. *Vive de la sopa boba, yendo de un país a otro a base de becas* ❒ (prin aluzie la *supă proastă*: supa săracilor sau mâncare frugală pe care mănăstirile o ofereau celor săraci) a trăi pe seama celorlalți, fără a munci deloc, a trăi din supa săracilor. *Trăiește din supa săracilor, mergând dintr-o țară în alta, dintr-o bursă în alta*

(☞ CUENTO: **Vivir** alguien **del cuento** [INF.]; BARRIGA: ☞ **Rascarse** alguien **la barriga** [INF.]).

SOPETÓN (golpe repentino dado con la mano ❐ lovitură neașteptată cu mâna)

De sopetón (INF.): ☞ PRONTO: **De pronto**.

SORDINA (surdină)

a. A la sordina: ☞ **Con/en sordina**.
b. Con/en sordina; **a la sordina**: discreta y silenciosamente. *El nombramiento del nuevo secretario se llevará a cabo con sordina* ❐ discret și în liniște; **în surdină**; **cu discreție**. *Numirea noului secretar va fi făcută cu discreție* (☞ PUERTA: **A puerta cerrada**; **De puertas adentro**).

SOTANA (sutană, anteriu)

Colgar alguien **la sotana**: ☞ HÁBITO: **Colgar** alguien **los hábitos**.

SUDAR (a transpira)

Sudárse(la) algo a alguien (VULG.): ☞ BLEDO: **Importar**le algo a alguien **un bledo** (INF.).

SUDOR (transpirație)

Con el sudor de su frente: a base de esfuerzo. *Ha heredado todas las propiedades que tiene: no creas que se las ha ganado con el sudor de su frente* ❐ în urma unui efort; **cu sudoarea frunții**. *A moștenit toate proprietățile pe care le are, să nu crezi că le-a câștigat cu sudoarea frunții.*

SUECO (del latín *soccum*, „tronco" ❐ din latinescul *soccum*: „trunchi", „buștean")

Hacerse alguien **el sueco** (INF.): **1.** ☞ ACORDARSE: **Si te he visto, no me acuerdo** (INF.); **2.** ☞ TORERO: **Saltarse** alguien algo **a la torera**.

SUELA (talpă)

No llegarle a alguien **(ni) a la suela del zapato/de los zapatos**: expresión mediante la que se pondera la manifiesta inferioridad de alguien. *Será más guapa que nosotras, pero su coeficiente intelectual no nos llega ni a la suela del zapato* ❐ expresie prin care se indică inferioritatea manifestă a cuiva; **a nu ajunge nici până**

la călcâiul cuiva. *O fi mai frumoasă decât noi, dar coeficentul ei de inteligență nu ne ajunge nici până la călcâi.*

SUELO (sol)

a. Besar alguien **el suelo** (INF.): ☞ BRUCES: **Caer**(se)/**dar**(se) alguien **de bruces**.
b. Dar alguien **en el suelo con** algo: caérsele algo a alguien. *Dio en el suelo con toda la colección de porcelana china* ❐ a-i cădea cuiva ceva, a scăpa pe jos. *A scăpat pe jos toată colecția de porțelanuri chinezești* (a se compara cu **a da cu** ceva/cineva **de pământ**: a arunca la pământ ceva sau pe cineva).
c. Poner a alguien **por los suelos** (INF.): ☞ BURRO: **Poner** a alguien **a caer de un burro** (INF.).

SUEÑO (somn)

a. Coger alguien **el sueño**: quedarse dormido. *Sonó el teléfono justo cuando había empezado a coger el sueño* ❐ a aținpi; **a-l prinde/lua somnul**. *Telefonul a sunat tocmai când începuse să mă prindă somnul.*
b. Echar alguien **un sueño**: dormir un tiempo corto. *Después de una comida como ésta, el sopor me obliga a echar un sueño* ❐ a dormi puțin, a aținpi; **a trage un pui de somn**. *După o masă ca asta, toropeala mă îndeamnă să trag un pui de somn* (☞ COMIDA: **Reposar** alguien **la comida**).
c. Entre sueños: dormitando. *Entre sueños oí cómo se levantaba y se dirigía a la nevera para comer algo* ❐ dormitând, fiind între somn și trezie. *Fiind între somn și trezie, am auzit cum s-a sculat și a mers la frigider să mănânce ceva.*
d. (No) perder alguien **el sueño por** algo/alguien; **(no) quitar**le algo a alguien **el sueño**: (no) estar obsesionado por ello. *Sería un viaje estupendo, pero no pierdo el sueño por él* ❐ a fi obsedat de ceva/cineva; **a nu mai avea somn/pace/liniște**; **a-și pierde somnul/pacea/liniștea**. *Ar fi o călătorie deosebită, dar nu-mi pierd eu somnul pentru ea.*
e. (No) quitarle algo a alguien **el sueño**: ☞ **(No) perder** alguien **el sueño por** algo/alguien.

SUEÑO (vis)

Ni en sueños: en ningún caso. *No sería capaz de volver allí ni en sueños* ❐ în nici un caz, nici în vis; **cu nici un chip**. *N-aș fi în stare să mă mai întorc acolo cu nici un chip.* (☞ JAMÁS: **Jamás de los jamases**).

SUERTE (soartă, noroc; chip, mod)

a. De suerte que (FORM.): de modo que. *Fui el primero en llegar, de suerte que no tuve que hacer cola* ❐ astfel încât, așa că. *Am ajuns primul, așa că n-a trebuit să stau la nici o coadă.*
b. Probar alguien **suerte**: ☞ FORTUNA: **Probar** alguien **fortuna.**
c. Tentar alguien **la suerte**: arriesgarse. *No sé si tentar la suerte y apostarlo todo de una vez* ❐ a risca; **a forța norocul**. *Nu știu dacă să forțez norocul și să pariez totul dintr-o dată.*
d. Tocarle/caerle algo a alguien **en suerte**: **1.** ganar en un sorteo. *Nos tocó en suerte un apartamento junto al mar*; **2.** (por extensión) verse favorecido por las circunstancias. *Le cayó en suerte un jefe comprensivo y tolerante* ❐ **1.** a câștiga prin tragere la sorți; **a-i cădea la sorți**. *Am câștigat prin tragere la sorți un apartament la mare*; **2.** (prin extensie) a fi favorizat de circumstanțe/de soartă; **a avea noroc**; **a-i fi hăzărit**. *A avut noroc de un șef înțelegător și tolerant.*

SUMO (suprem; extrem)

A lo sumo (FORM.): como mucho. *En coche tardarás, a lo sumo, un par de horas* ❐ cel mult. *Cu mașina îți va lua cel mult două ore.*

SUPERFICIE (suprafață)

Salir/aflorar algo **a la superficie**: ☞ LUZ: **Salir** algo **a la luz.**

SUPONER (a bănui)

Ser algo **de suponer**: ☞ SEGURO: **Tener** alguien algo **por seguro.**

SUSPIRAR (a suspina/a ofta)

Suspirar alguien **por** algo/alguien: ☞ COLAR: **Estar** alguien **colado por** alguien (INF.).

SUSTO (spaimă)

a. Darle alguien **un susto al miedo** (INF.): ☞ PICIO: **Ser** alguien **más feo que Picio** (INF.).
b. No ganar alguien **para sustos**: sufrir repetidamente un susto tras otro. *Desde que empezó a salir por las noches, su madre no gana para sustos* ❐ a suferi, în mod repetat, o sperietură după alta; **a nu mai avea pace**. *De când a început să iasă noaptea, mama ei nu mai are pace.*

SUYO (său)

a. Hacer alguien **de las suyas** (INF.): ☞ GANA: **Hacer** alguien **lo que le da la (real) gana** (INF.).
b. Salirse alguien **con la suya**: ☞ GATO: **Llevarse** alguien **el gato al agua** (INF.).
c. Ser alguien **muy suyo**: tener un carácter muy personal. *Es un artista muy suyo, así que con él nunca sabes cómo acertar* ❐ a avea un caracter cu totul particular, a avea un fel de a fi foarte personal/special. *Este un artist foarte special, niciodată nu poți ști cum să-i fii pe plac.*

T

TABARRA (lucru plictisitor/sâcâitor)

Darle a alguien **la tabarra** (INF.): molestar insistentemente. *Lleva dos horas dándome la tabarra con sus batallitas de juventud* ❐ a deranja insistent, a sâcâi; **a bate la cap**. *De două ore mă bate la cap cu poveştile sale din tinereţe* (☞ RESPIRAR: **No dejar** a alguien **ni respirar**; SOPA: **Estar** alguien/**encontrar** a alguien **hasta en la sopa** [INF.]).

TABLA (scândură; tabel; barieră)

a. A raja tabla: ☞ A RAJATABLA.
b. Hacer alguien **tabla rasa**: ☞ BORRÓN: **Hacer** alguien **borrón y cuenta nueva**.
c. Quedar una partida **en tablas**: (relativo a una partida de ajedrez y, por extensión, a otros deportes) finalizar con empate. *Conoce una estrategia para que, hagas lo que hagas, la partida siempre quede en tablas* ❐ (referitor la o partidă de şah şi prin extensie la alte sporturi) a termina la egalitate, a remiza; **a face/a obţine remiză**. *Cunoaşte o strategie cu ajutorul căreia, orice ai face, obţine remiză.*
d. Tener alguien **tablas**: ☞ HORA: **Tener** alguien **muchas horas de vuelo**.

TABULA (en latín: „tabla" ❐ cuvânt latin: [aici] tăbliţă de scris)

Hacer alguien **tabula rasa**: ☞ BORRÓN: **Hacer** alguien **borrón y cuenta nueva**.

TACADA (lovitură de tac)

De una tacada: ☞ GOLPE: **De un golpe**.

TAJADA (felie de carne)

Sacar alguien **tajada de** algo (INF.): sacar provecho. *Si los fondos fueron mal distribuidos es porque alguien ha querido sacar tajada de todo este negocio* ❐ **a trage foloase**. *Fondurile au fost prost distribuite pentru că cineva a vrut să tragă foloase din afacerea asta* (☞ MANO: **Meter** alguien **la mano en** algo [INF.]; BOTE: **Chupar** alguien **del bote** [INF.]).

TAL (astfel)

Tal cual: igual, así como está. *Déjalo tal cual, que siempre estropeas aún más lo que quieres arreglar* ❐ la fel, aşa cum este. *Las-o aşa cum este, pentru că întotdeauna strici mai rău ce vrei să repari.*

TAL (aici: cineva)

(Ser) dos personas **tal para cual** (INF.): (aplicado habitualmente a características negativas) (ser) de naturaleza idéntica o semejante. *En cuanto la vi supe que era la novia del vecino: son tal para cual* ❐ (despre două persoane; referitor de obicei la caracteristici negative) (a fi) de aceeaşi natură, (a fi) de o natură asemănătoare; **cum e unul, aşa şi altul/celălalt**; **cum e Tanda, aşa şi Manda**; **cum e turcul, şi pistolul**. *Imediat ce-am văzut-o, am ştiut că era prietena vecinului, cum e Tanda, aşa şi Manda* (☞ CALAÑA: **Ser** dos o más personas **de la misma calaña** [PEY.; INF.]; CUERDA: **[No] ser** dos o más personas/cosas **de la misma cuerda**).

TALÓN (călcâi)

a. Pisarle a alguien **los talones**: seguir muy de cerca a alguien (con intención de superarlo o de evolucionar a su mismo ritmo). *Le pisó los talones al rival durante toda la carrera, pero en los últimos metros lo superó y entró en solitario en la meta* ❐ a urma îndeaproape pe cineva (cu ideea de a-l depăşi sau de a evolua în acelaşi ritm); **a călca pe urmele** cuiva; **a nu slăbi** pe cineva. *Nu şi-a slăbit rivalul în timpul cursei, dar pe ultima sută de metri l-a depăşit şi a intrat singur la finiş.*
b. Talón de Aquiles: ☞ PUNTO: **Punto flaco**.

TALLA (mărime)

Dar alguien **la talla** (INF.): ☞ ALTURA: **(Comportarse/estar...)** algo/alguien **a la altura (de las circunstancias)**.

TANGENTE (tangentă)

Irse/salir(se) alguien **por la tangente** (INF.): ☞ CERRO: **Irse** alguien **por los cerros de Úbeda** (INF.).

TANTO[1] (atât)

A las tantas: a una hora avanzada del día o de la noche. *Seguro que llegó a las tantas, porque no le oímos entrar* ❐ la o oră târzie a

zilei sau a nopții; **spre seară**; **spre ziuă**. *În mod sigur a ajuns spre ziuă, pentru că nu l-am auzit când a intrat.*

TANTO[2] (punto conseguido en un juego ❐ punct obținut la un joc)

a. Apuntarse alguien **un tanto (a su favor)**: obtener un éxito en un enfrentamiento. *Logrando la capitalidad cultural de su ciudad, el alcalde se apuntó un tanto a su favor para las próximas elecciones* ❐ a obține un succes într-o confruntare, a puncta (în favoarea sa). *Obținând titlul de capitală culturală pentru orașul său, primarul a punctat în favoarea sa în vederea viitoarelor alegeri.*
b. (Estar) alguien **al tanto (de** algo): 1. ☞ AVISO: **(Estar)** alguien **sobre aviso (de** algo); 2. CABO: **(Estar)** alguien **al cabo de la calle**.
c. Ni tanto ni tan calvo (INF.): expesión mediante la que se invita a la moderación. *¿Cuarenta bombillas? Ni tanto ni tan calvo, compra una docena y basta* ❐ expresie prin care se îndeamnă la moderație; **nici mai mult, nici mai puțin**. *Patruzeci de becuri? Cumpără o duzină, nici mai mult, nici mai puțin!*
d. No haber/ser algo **para tanto**: expresión mediante la que juzgamos algo como desmedido o exagerado. *Presume siempre de ser la más guapa de la clase, pero yo creo que no hay para tanto* ❐ expresie prin care este apreciat ceva ca nemăsurat sau exagerat; **a fi prea de tot**; **a fi (cam) prea-prea**. *Se laudă mereu că este cea mai frumoasă din grupă, dar eu cred că e prea de tot.*

TAPA (capac)

Levantar(se)/**levantarle** a alguien **la tapa de los sesos** (INF.): matar a alguien, suicidarse de un disparo en la cabeza. *Deja de cortejar a Rita, si no quieres que te levante la tapa de los sesos* ❐ a omorî pe cineva, a se sinucide cu un glonte în cap; **a zbura** cuiva **creierii**; **a-și zbura creierii**. *N-o mai curta pe Rita dacă nu vrei să-ți zbor creierii.*

TAPADILLO (manto o pañuelo [de mujer] ❐ voal, eșarfă)

De tapadillo (INF.): ☞ ESCONDER: **A escondidas**.

TAPETE (față de masă)

Poner algo **sobre el tapete**: ☞ MESA: **Poner** algo **sobre la mesa**.

TARDE (seară)

De tarde en tarde: ☞ CUANDO: **De cuando en cuando**.

TARRO (borcan)

a. Comerle a alguien **el tarro** (INF.): ☞ COCO: **Comerle** a alguien **el coco** (INF.).
b. Comerse alguien **el tarro** (INF.): ☞ CABEZA: **Calentarse/romperse** alguien **la cabeza** (INF.).

TECLA (clapă; tastă)

Tocar alguien **muchas teclas**: ☞ REGISTRO: **Tocar** alguien **todos los/muchos registros**.

TEJA (denominación de una moneda de plata del siglo XVII ❐ denumire a unei monede de argint din secolul al XVII-lea)

(Pagar/cobrar...) alguien **a toca teja/a tocateja** (INF.): (pagar/cobrar...) al contado. *Aunque el precio era muy elevado, nos obligaron a pagar a tocateja* ❐ (a plăti/a primi...) cu bani lichizi/gheață, cheș, în numerar. *Chiar dacă prețul era foarte ridicat, ne-au obligat să plătim cheș.*

TEJO (bucată mică de țiglă)

Tirarle a alguien **los tejos** (INF.): insinuarse a alguien. *¿Has visto cómo te mira? No tardará en tirarte los tejos* ❐ **a se da la** cineva; **a încerca să intre în vorbă cu** cineva. *Ai văzut cum te privește? Nu va întârzia să încerce să intre în vorbă cu tine.*

TELA (pânză)

a. Haber (mucha) tela que cortar: (aplicado a un asunto) revestir ciertas dificultades que impiden una fácil solución. *No podemos arreglarlo en diez minutos, ¿o no ves que hay mucha tela que cortar?* ❐ (referitor la un lucru) a prezenta anumite dificultăți, care împiedică o soluție ușoară; **a nu fi atât de simplu**. *Nu putem s-o rezolvăm în zece minute, nu vezi că nu e o problemă atât de simplă?*
b. Poner algo/a alguien **en tela de juicio**: ☞ ENTREDICHO: **Poner** algo/a alguien **en entredicho**.
c. (Ser) algo **tela marinera** (INF.): (ser) (un) asunto extenso o importante. *Tela marinera si, además del presidente, viene también el director general...* ❐ (a fi) o chestiune de amploare sau importanță; **a fi o problemă serioasă**; **a nu fi de glumă**. *E o problemă serioasă dacă vine și directorul general împreună cu președintele* (☞ MADRE: **Ser** algo **la madre del cordero** [INF.]).

TELARAÑA (pânză de păianjen)

Mirar alguien **las telarañas** (INF.): ☞ BABIA: **(Estar/vivir)** alguien **en Babia** (INF.).

TEMPLO (templu)

Como un templo (INF.): ☞ CASA: **Como una casa** (INF.).

TEMPORAL (furtună)

Capear alguien **el temporal**: desenvolverse en situaciones adversas. *Le han amenazado con abrirle una investigación, pero estoy seguro de que sabrá capear el temporal* ❐ a se descurca în situații adverse; **a ieși din încurcătură**; **a face față**. *A fost amenințat cu o anchetă, dar cred că va ști să iasă din încurcătură.*

TENAZA (clește)

Sacarle algo a alguien **con tenazas**: ☞ SACACORCHOS: **Sacarle** algo a alguien **con sacacorchos**.

TENOR (aici: privință)

A tenor de (FORM.): ☞ LUZ: **A la luz de** (FORM.).

TERCIO (TAUROM.: cada una de las tres partes de una corrida de toros ❐ fiecare dintre cele trei părți ale unei coride)

Cambiar alguien **de tercio** (TAUROM.): cambiar de tema. *Cambiando de tercio, ¿qué tal están los niños?* ❐ **a schimba subiectul/vorba**; **în altă ordine de idei**. *Dar, în altă ordine de idei, ce fac copiii?*

TÉRMINO (termen)

a. En último término: en último caso. *Si no te cuadran las cuentas, no te preocupes: en último término enviaríamos el balance a la secretaría* ❐ în ultimul caz; **în ultimă instanță**; **în cele din urmă**. *Dacă nu-ți ies calculele, nu te îngrijora, în ultimă instanță putem trimite bilanțul la secretariat.*

b. Poner alguien **término a** algo: dar fin a algo. *Si no le hubieran ofrecido un contrato muy ventajoso, habría puesto término a su etapa en la capital* ❐ **a pune capăt la** ceva. *Dacă nu i s-ar fi oferit un contract foarte avantajos, ar fi pus capăt perioadei sale din capitală.*

TERRENO (teren)

a. En su propio terreno: (aplicado a un enfrentamiento) en su lugar natural. *No olvides que el encuentro tendrá lugar en su propio terreno, así que no seas tan optimista* ❐ (referitor la o confruntare) în locul său propriu, pe propriul lui teren. *Nu uita că întâlnirea va avea loc pe propriul lor teren, așa că nu mai fi așa optimist.*

b. Meterse alguien **en terreno minado**: ☞ BOCA: **Meterse** alguien **en la boca del lobo** (INF.).

c. Saber alguien **el terreno que pisa/qué terreno pisa**: ☞ PALMA: **Conocer** alguien algo **como la palma de la mano**.

d. Saber alguien **qué terreno pisa**: ☞ PALMA: **Conocer** alguien algo **como la palma de la mano**.

TIBIO (călduț)

Poner alguien **tibio** a alguien (INF.): ☞ BURRO: **Poner** a alguien **a caer de un burro** (INF.).

TIEMPO (timp)

a. Darle alguien **tiempo al tiempo**: expresión mediante la que se invita a prolongar una espera. *Aún es un niño, dale tiempo al tiempo y acabará madurando* ❐ expresie prin care se face un îndemn la o așteptare mai lungă; **a da timp** cuiva; **a lăsa timpul să treacă/curgă**. *Încă e copil, lasă timpul să treacă și va sfârși prin a se maturiza.*

b. En tiempos: en el pasado. *En tiempos hubo aquí una famosa posada* ❐ în trecut; **pe vremuri**. *Pe vremuri, aici era un han vestit.*

c. Hacer alguien **tiempo**: entretener una espera. *Como llegué demasiado pronto, me puse a pasear para hacer un poco de tiempo* ❐ a ocupa/a umple o așteptare; **a-și trece/pierde/omorî timpul/vremea**. *Cum am ajuns prea devreme, am început să mă plimb ca să-mi omor timpul.*

d. (Tiempos) de Maricastaña (INF.): ☞ AÑO: **El año de la polca** (INF.).

TIEMPO (vreme)

Hacer un tiempo/un día de perros: hacer un tiempo desapacible. *Con este tiempo de perros, mejor dejamos la excursión para otro día* ❐ a fi o vreme foarte urâtă; **a fi o vreme câinească**; **a fi o vreme să nu dai un câine afară**. *Cu vremea asta câinească, mai bine lăsăm excursia pe altă dată.*

TIENTA (pipăire)

(Andar/moverse...) alguien a tientas: 1. (andar/moverse...) usando el sentido del tacto. *Se fue la luz y tuve que salir a tientas de la habitación*; 2. (por extensión) (andar/moverse...) sin orientación

alguna. *Aún estamos dando los primeros pasos en esto y es normal que nos movamos a tientas* ❐ **1.** folosind simțul tactil; **pe pipăite.** *S-a stins lumina și a trebuit să ies din cameră pe pipăite*; **2.** (prin extensie) (a umbla/a se mișca...) lipsit de orientare; (**a umbla/ a se mișca...**) **pe dibuite.** *Abia am făcut primii pași în acest domeniu, e și normal să ne mișcăm pe dibuite* (☞ PALO: **Dar** alguien **palos de ciego**; TUMBO: **Dar** algo/alguien **tumbos** [2]).

TIERRA (pământ)

a. Besar alguien **la tierra** (INF.): ☞ BRUCES: **Caer**(se)/**dar**(se) alguien **de bruces.**
b. Echar algo/a alguien **por tierra**: desacreditar, destruir algo/ a alguien. *La nueva generación de poetas tiende a echar por tierra todo el sistema tradicional de valores* ❐ a distruge sau a discredita ceva, a demola; **a da de pământ**; **a pune la pământ.** *Noua generație de poeți are tendința să dea de pământ întregul sistem tradițional de valori.*
c. Echarle alguien **tierra a un asunto**: tratar de ocultar algo. *La conspiración salpicaba a demasiados altos cargos, que hicieron todo lo posible por echar tierra sobre ella* ❐ a încerca să ascundă ceva, a mușamaliza; **a trece** ceva **sub tăcere.** *Conspirația a atins prea multe fețe înalte, care au făcut tot posibilul ca să o treacă sub tăcere.*
d. Poner alguien **tierra de por medio** (INF.): ☞ PIE: **Poner** alguien **(los) pies en polvorosa** (INF.).
e. Quedarse alguien **en tierra**: perder/no tomar un medio de transporte que deseaba tomar. *El autobús llegó, pero estaba tan abarrotado que tuve que quedarme en tierra* ❐ a pierde/a nu lua un mijloc de transport pe care cineva dorea să-l folosească; **a rămâne pe jos.** *Autobuzul a venit, dar era atât de aglomerat, încât am rămas pe jos.*
f. ¡Tierra trágame! (INF.): ☞ **¡Trágame tierra!** (INF.).
g. ¡Trágame tierra!; **¡tierra trágame!** (INF.): expresiones mediante las que se significa el deseo de desaparecer fulminantemente ante una situación desfavorable. *Cuando vi que había el ridículo, no pensé más que ¡tierra trágame!...* ❐ expresie prin care se semnifică dorința de a dispărea fulgerător în fața unei situații foarte defavorabile; **să mă înghită pământul!**; **de m-ar înghiți pământul!** *Când am văzut ce ridicol am fost, n-am gândit decât atât: de m-ar înghiți pământul!*
h. Tragárselo a alguien **la tierra**: desaparecer completamente de un lugar que frecuentaba. *No hemos vuelto a verlo por el bar: es como si se lo hubiera tragado la tierra* ❐ a dispărea cu totul dintr-un loc în care se ducea des; **a intra în pământ**; **a-l înghiți pământul.** *Nu l-am mai văzut la bar, parcă l-a înghițit pământul*

(☞ PELO: **No verle** a alguien **el pelo** [INF.]; CARO: **Venderse** alguien **caro** [INF.]).

TIESTO (ghiveci)

a. Mear (VULG.)/**regar** (INF.) alguien **fuera del tiesto**: obrar desatinadamente, alejándose de la esencia de un asunto. *Con medidas tan severas, está claro que el ayuntamiento mea fuera del tiesto* ❐ a acționa derutat, a se îndepărta de miezul unei probleme; **a o lua razna.** *Cu măsuri așa de severe, e clar că primăria o ia razna* (☞ RÁBANO: **Coger/tomar** alguien **el rábano por las hojas** [INF.]; CHURRA: **Confundir** alguien **churras con merinas** [INF.]; SACO: **Meter** dos o más cosas **en el mismo saco**).
b. Sacar alguien **los pies del tiesto** (INF.): ☞ PIE: **Sacar** alguien **los pies de las alforjas** (INF.).

TIGRE (tigru)

Oler algo **a tigre** (INF.): (aplicado a un espacio) desprender el olor propio del hacinamiento y de la falta de ventilación. *Vivían todos en una sola habitación que, cada vez que se abría la puerta, olía a tigre* ❐ (referitor la un spațiu) a emana mirosul specific al aglomerării și al lipsei de aerisire, a avea un miros greu. *Trăiau cu toții într-o singură cameră și de câte ori se deschidea ușa, năvălea un miros greu.*

TIJERA (foarfece)

a. Meter alguien **(la) tijera en** algo; **meterle** alguien **a** algo **la tijera** (ambas INF.): actuar de modo tajante con vistas a solucionar una situación negativa. *En cuanto sospeche que las cosas se tuercen, meterá tijera y os despedirá a todos* ❐ a acționa în mod tranșant în vederea rezolvării unei situații negative; **a tăia în carne vie.** *Imediat ce va bănui că lucrurile se vor înrăutăți, va tăia în carne vie și o să vă dea pe toți afară* (☞ RAÍZ: **Cortar/ atajar** algo **de raíz**).
b. Meterle alguien **a** algo **la tijera** (INF.): ☞ **Meter** alguien **(la) tijera en** algo (INF.).

TILÍN (onomatopeya que imita el sonido de una campana ❐ onomatopee care imită sunetul unui clopot)

Hacerle algo a alguien **tilín** (INF.): ☞ IR: **Irle/tirarle** algo a alguien (INF.).

TINTA (cerneală)

a. (Re)cargar alguien **las tintas** (INF.): ☞ COSA: **Sacar** alguien **las cosas de quicio** (INF.).

b. Correr tinta/ríos de tinta (sobre algo); **hacer** algo **correr ríos de tinta**: ser amplia e insistentemente difundido y comentado por vía escrita. *No lo dudes: correrán ríos de tinta en relación con las últimas declaraciones del presidente* ❐ a fi insistent şi pe larg difuzat şi comentat în scris; **a curge râuri de cerneală (în legătură cu** ceva); **a face** ceva **să curgă râuri de cerneală**. *Nu te îndoi, vor curge râuri de cerneală în legătură cu ultimele declaraţii ale preşedintelui.*
c. Hacer algo **correr ríos de tinta**: ☞ **Correr tinta (sobre** algo).
d. (Saber) alguien algo **de buena tinta**: (saber) algo con garantía/seguridad. *Lo poco que sé, lo sé de buena tinta, así que no creas que te voy a engañar* ❐ (a şti) ceva sigur şi în cunoştinţă de cauză; **(a şti) din sursă sigură**. *Chiar dacă ştiu puţine lucruri, le ştiu din sursă sigură aşa că să nu crezi că te voi păcăli!* (☞ CAUSA: **Con conocimiento de causa**; CIENCIA: **A ciencia cierta**).
e. Sudar alguien **tinta** (INF.): ☞ GOTA: **Sudar** alguien **la gota gorda (2)** (INF.).

TINTERO (călimară)

Dejar(se) alguien algo **en el tintero**: olvidar/omitir algo voluntaria o involuntariamente. *Volveremos a reunirnos en breve, porque en el último encuentro se quedaron demasiadas cosas en el tintero* ❐ a uita/omite ceva voit sau involuntar; **a lăsa pe dinafară**; **a scăpa din vedere**; **a trece cu vederea**. *Ne vom aduna din nou în curând, deoarece la ultima întâlnire au rămas multe pe dinafară* (☞ ALTO: **Pasar** alguien algo **por alto**; VISTA: **Hacer** alguien **la vista gorda** [INF.]).

TÍO (unchi)

Tener alguien **un tío en América**: recibir apoyo económico de una persona pudiente. *No se priva de nada: ni que tuviera un tío en América...* ❐ a primi ajutor economic din partea unei persoane bogate; **a avea un unchi în America**. *Nu se lipseşte de nimic, de parcă ar avea un unchi în America.*

TIPO (tip)

a. Jugarse alguien **el tipo** (INF.): ☞ PELLEJO: **Jugarse** alguien **el pellejo** (INF.).
b. Mantener alguien **el tipo** (INF.): comportarse con dignidad en un contratiempo. *Le llovieron todo tipo de acusaciones, pero supo mantener el tipo en todo momento* ❐ a avea o atitudine fermă şi demnă într-o împrejurare ostilă; **a se ţine tare**; **a ţine capul sus**; **a nu se da bătut**. *I-am aruncat fel de fel de acuzaţii, dar a*

ştiut mereu să ţină capul sus (☞ FRENTE: **Hacer** alguien **frente a** algo/alguien; ALTURA: **[Comportarse/estar...]** algo/alguien **a la altura [de las circunstancias]**).

TIRA (bandă de hârtie)

La tira de... (INF.): mucho(s). *No te dejes engañar por sus ropas harapientas, el tipo tiene la tira de propiedades por toda la ciudad* ❐ mult/mulţi, o mulţime de/o grămadă de. *Nu te uita la veşmintele sale sărăcăcioase, omul are o grămadă de proprietăţi prin tot oraşul* (☞ CHORRO: **A chorros** [INF.]; HABER: **Lo habido y por haber**).

TIRAR (a trage)

a. (Ir) alguien **tirando/tirandillo**: (sobrevivir) sin mucho entusiasmo. *Sólo y sin medios, el anciano iba tirando* ❐ (a supravieţui) fără prea mult entuziasm; **(a trăi/a o duce) târâş-grăpiş/de azi pe mâine**. *Singur şi lipsit de mijloace, bătrânul trăia târâş-grăpiş* (☞ DÍA: **[Vivir...]** alguien **al día**).
b. Tirarle algo a alguien (INF.): ☞ IR: **Irle/tirarle** algo a alguien (INF.).
c. Tira y afloja: expresión mediante la que se indica una alternancia de tacto y severidad, de flexibilidad y rigor en la solución de un asunto. *Las negociaciones con la empresa japonesa son un permanente tira y afloja* ❐ expresie prin care se indică o alternanţă de flexibilitate şi fermitate în rezolvarea unei probleme; **mai las eu, mai dai tu**; **mai cu forţa, mai cu vorba bună**. *Negocierile cu firma japoneză sunt un permanent mai las eu, mai dai tu* (☞ TOMAR: **Toma y daca** [INF.]).

TIRO[1] (foc de armă)

a. A tiro (INF.): ☞ HUEVO: **A huevo** (VULG.).
b. A tiro limpio (INF.): (aplicado a un tiroteo) disparando sin contemplación alguna. *Al verse rodeados de enemigos, se defendieron a tiro limpio* ❐ (referitor la un schimb de focuri) **trăgând fără a mai sta (deloc) pe gânduri**. *Văzându-se înconjuraţi de duşmani, s-au apărat trăgând fără a mai sta pe gânduri.*
c. (Ir/salir) alguien de un lugar **hecho un tiro** (INF.): ☞ ALMA: **(Ir/salir)** alguien de un lugar **como alma que lleva el diablo** (INF.).
d. Ponerse alguien **a tiro**: facilitar inconscientemente una acción de consecuencias negativas para uno mismo. *Has cometido tantos errores que te has puesto a tiro para que te echen del trabajo* ❐ a facilita în mod inconştient o acţiune cu consecinţe negative pentru sine; **a-şi agrava situaţia**; **a-şi tăia craca de sub picioare**;

a-şi semna singur sentinţa/condamnarea; INF.: **a-şi da foc la valiză**. *Ai comis atâtea greşeli, încât ţi-ai semnat singur sentinţa de concediere.*
e. Ni a tiros (INF.): en ningún caso. *No consigue hacerle tragar la pastilla ni a tiros* ❐ în nici un caz; **nici să-l împuşti**; **cu nici un preţ**; **nici în ruptul capului**; **nici să-l pici cu ceară**. *Nu reuşeşte nici în ruptul capului să-l facă să înghită pilula* (☞ TRES: **Ni a la de tres** [INF.]).
f. Saber alguien **por dónde van los tiros** (INF.): no conocer suficientemente un asunto. *No hace falta que insistas en el tema: ya veo por dónde van los tiros* ❐ a nu cunoaşte suficient o problemă; **a avea (doar) o idee (vagă) despre** ceva; **a nu fi în temă**; **a şti/înţelege unde bate** cineva. *Nu-i nevoie să mai insişti: acum am înţeles eu unde baţi tu* (☞ RASGO: **A grandes rasgos**; CAMPANA: **Oír** alguien **campanas y no saber dónde** [INF.]).
g. Salirle a alguien **el tiro por la culata**: resultar algo completamente contrario y desfavorable a los intereses del que lo emprendió. *Quiso impedirle que se presentara al concurso, pero le salió el tiro por la culata y acabaron dándole el puesto precisamente a su rival* ❐ a fi un lucru cu totul contrar şi defavorabil celui care l-a întreprins; **a-i ieşi pe dos**; **a fi ca un bumerang**. *A vrut să-l împiedice pe rival să concureze, dar i-a ieşit pe dos şi, până la urmă, i-au dat postul tocmai lui.*
h. Sentarle algo a alguien **como un tiro**: **1.** (aplicado a una comida) sentar mal. *El primer plato estaba delicioso, pero creo que el pescado me ha sentado como un tiro*; **2.** provocar enfado o disgusto. *Las declaraciones del director sentaron mal a todos los empleados* ❐ **1.** (referitor la o mâncare) **a-i cădea greu/rău o mâncare**. *Primul fel era delicios, dar cred că peştele mi-a căzut greu*; **2.** a provoca cuiva o supărare sau o neplăcere; **a nu-i cădea bine**. *Declaraţiile directorului n-au căzut bine nici unui angajat.*

TIRO[2] (conjunto de caballerías que tiran de un carruaje ❐ grup de animale care trag o trăsură)

De tiros largos (por alusión a los carruajes tenidos, antiguamente, por más elegantes ❐ prin aluzie la trăsurile considerate, pe vremuri, cele mai elegante) ☞ PUNTA: **De punta en blanco**.

TIRÓN (smucitură)

De un tirón: ☞ GOLPE: **De un golpe**.

TÍTERE (marionetă)

No dejar alguien **títere con cabeza**: realizar una crítica demoledora. *Cuando se pone a hablar de la poesía posmoderna, no deja títere con cabeza* ❐ a face o critică demolatoare; **a spulbera/a rade/a face praf totul**. *Când se apucă să vorbească despre poezia postmodernă, o face praf.*

TÍTULO (titlu)

A título de (FORM.): en calidad de. *Es un discurso muy simple, que haremos a título de presentación del autor* ❐ **cu titlu de**. *Este un discurs foarte simplu, pe care îl vom ţine cu titlu de prezentare a autorului* (☞ CLAVE: **En clave de**).

TOALLA (prosop)

Tirar alguien **la toalla** (BOXEO; INF.): abandonar, ante una dificultad, el ejercicio de una actividad. *¿No irás a tirar la toalla justo ahora, cuando estamos en una situación tan difícil?* ❐ a abandona o activitate în faţa unei dificultăţi, a renunţa la luptă; **a arunca prosopul**. *N-o să renunţi la luptă tocmai acum, când suntem într-o situaţie atât de dificilă?* (☞ CABEZA: **Agachar** alguien **la cabeza**; CERVIZ: **Bajar** alguien **la cerviz**; RODILLA: **Doblar** alguien **la rodilla**).

TOCATEJA: ☞ TEJA

TOCAR (a atinge)

Tocarle algo a alguien: **1.** llegarle su turno. *Yo ya fui ayer de compras, así que hoy te toca a ti*; **2.** corresponderle un premio o una labor. *Le ha tocado a Paco el premio anual* ❐ **1.** a veni cuiva rândul să facă/primească ceva. *Eu am fost ieri la cumpărături, aşa că azi e rândul tău*; **2.** a-i reveni cuiva o sarcină sau o răsplată. *Premiul anual i-a revenit lui Paco.*

TODO (tot)

a. A todo esto: mientras. *La policía se puso a interrogar a los rehenes y a todo esto los ladrones desaparecieron* ❐ **între timp**; **într-acestea**. *Poliţia s-a apucat să-i interogheze pe ostatici şi, între timp, hoţii au dispărut.*
b. Con todo (y con eso): a pesar de ello. *Tuvo una infancia difícil: con todo y con eso, nunca perdió aquella cautivadora inocencia* ❐ **în pofida** a ceva; **cu toate acestea**. *A avut o copilărie dificilă şi, cu toate acestea, nu şi-a pierdut acea inocenţă atât de captivantă.*
c. Después de todo: ☞ CUENTA: **A fin de cuentas**.
d. De todas todas: con toda seguridad. *Viene de todas todas a las diez: acaba de llamar para confirmármelo* ❐ cu toată siguranţa,

în mod sigur; **mai mult ca sigur**. *Vine mai mult ca sigur la ora zece, tocmai a telefonat să ne confirme.*
e. Ir alguien **a por todas**: tener las máximas aspiraciones. *No se conformará con un simple puesto porque va a por todas* ❐ a avea cele mai mari aspirații; **a fi pus pe fapte mari**. *Nu se va mulțumi cu un simplu post, pentru că e pus pe fapte mari.*
f. Jugarse alguien **el todo por el todo**: ☞ CARNE: **Poner** alguien **toda la carne en el asador** (INF.).
g. No tenerlas alguien **todas consigo**: sentirse inseguro o vacilante. *Mañana se presenta al examen de acceso, pero parece que no las tiene todas consigo* ❐ a se simți nesigur sau ezitant; **a nu fi sigur de/pe sine**; **a nu se simți stăpân pe situație**. *Mâine va da examenul de admitere, dar pare a nu fi prea sigur de sine.*
h. Sabérselas alguien **todas** (INF.): ☞ SABER.
i. Ser todo uno: (aplicado a dos o más cosas) acontecer casi al mismo tiempo. *Salir tú y entrar ella con la pistola, fue todo uno* ❐ (referitor la două sau la mai multe lucruri) a se întâmpla aproape în același timp, a fi aproape simultane. *Ieșirea ta și intrarea ei cu pistolul au fost aproape simultane.*
j. Todo lo más: como máximo. *Todo lo más que puedo prometerte es que te llevaré siempre en mi corazón* ❐ cel mult. *Îți pot promite, cel mult, că te voi purta mereu în inima mea.*
k. Y todo: incluso. *Es una cita tan señalada que vendrá el rey y todo* ❐ chiar (și), până și. *Este o întâlnire atât de însemnată, încât va veni chiar și regele* (☞ NADA: **Nada menos que** algo/alguien).

TOMAR (a lua)

a. Tenerla tomada con alguien: sentir manía o antipatía por alguien. *¿Por qué tratas de evitarla, acaso la tienes tomada con ella?* ❐ a simți ciudă sau antipatie pentru cineva; **a avea un dinte împotriva** cuiva; **a-i fi ca sarea în ochi**; **a nu putea înghiți** pe cineva. *De ce încerci s-o ocolești, oare ai un dinte împotriva ei?* (☞ GARGANTA: **Tener** a alguien **atravesado en la garganta** [INF.]; GORDO: **Caerle gordo** a alguien [INF.]; PERRO: **[Llevarse/estar]** dos personas **como el perro y el gato** [INF.]; PIQUE: **Estar** alguien **de pique** con alguien).
b. Toma y daca (INF.): expresión mediante la que se hace referencia a una relación basada en un continuo intercambio. *Nuestra relación no es más que un continuo toma y daca de ironía* ❐ expresie prin care se face referință la o relație bazată pe un continuu schimb în toate domeniile. *Relația noastră nu este decât un permanent schimb de replici ironice* (☞ TIRAR: **Tira y afloja**).

TOMATE (roșie)

Ponerse alguien **como un tomate** (INF.): ☞ COLOR: **Ponerse** alguien **de mil colores** (INF.).

TOMO (tom)

De tomo y lomo (INF.): ☞ FILA: **De primera fila.**

TONO (ton)

a. A tono: acorde con las circunstancias. *El recital estuvo bien, pero el cóctel que siguió no estuvo muy a tono* ❐ a fi în acord cu împrejurările; **în (același) ton cu**; **în (aceeași) notă**. *Recitalul a fost bine, dar cocteilul care a urmat nu a fost în aceeași notă* (☞ ALTURA: **[Comportarse/estar...]** algo/alguien **a la altura [de las circunstancias]**).
b. Darse alguien **tono** (INF.): ☞ AIRE: **Darse** alguien **aires de** algo (INF.).
c. Fuera de tono: inadecuado. *Como de costumbre, tuvo una intervención fuera de tono, tratando de convertir el debate en una conversación sobre su propia obra* ❐ inadecvat, deplasat; **în afara discuției/subiectului/problemei**. *Ca de obicei, a avut o intervenție în afara subiectului, încercând să transforme dezbaterea într-o discuție despre propria lui operă.*
d. Sin ton ni son; **a tontas y (a) locas**; **al (buen) tuntún** (todas INF.): sin fundamento alguno. *En cuanto entra en una librería, se pone a comprar sin ton ni son* ❐ fără nici un criteriu, fără motiv; **la întâmplare**; **fără nici o noimă**; **(ni)tam-nisam**. *Imediat ce intră într-o librărie, se apucă să cumpere cărți la întâmplare.*
e. Subir(se) alguien **de tono** (INF.): ☞ AIRE: **Darse** alguien **aires de** algo (INF.).

TONTO (prost)

a. A lo tonto (INF.): 1. ☞ BURLAS: **Entre burlas y veras**; 2. CHITA: **A la chita callando** (INF.).
b. A tontas y (a) locas (INF.): ☞ TON: **Sin ton ni son** (INF.).
c. Hacerse alguien **el tonto** (INF.): fingir interesadamente ingenuidad o estupidez. *Si te preguntan cómo se te rompió la radio, tú hazte el tonto, a ver si así te la cambian* ❐ a afișa, în mod interesat și prefăcut, naivitate sau prostie; **a (o) face pe prostul**. *Dacă te întreabă cum s-a stricat radioul, fă-o pe prostul, poate așa ți-l schimbă.*

TOPE (aici: vârf)

Estar un lugar **hasta los topes** (INF.): ☞ ALFILER: **No caber un alfiler** en un lugar.

TORERO (toreador)

Saltarse alguien algo **a la torera**; **hacerse** alguien **el sueco** (ambas INF.): eludir, sin ningún miramiento, el cumplimiento de una promesa/obligación. *Nos aseguraron que nos facilitarían una sede con biblioteca y ordenadores, pero se lo saltaron todo a la torera* ❐ a se eschiva cu nepăsare de la îndeplinirea unei promisiuni/obligații; **a se face că plouă**; INF.: **a o da cotită**. *Ne-au asigurat că ne vor facilita obținerea unui sediu, dar au dat-o cotită* (☞ ACORDARSE: **Si te he visto, no me acuerdo**; LLOVER: **Como quien oye llover**).

TORNA (întoarcere)

Volverse/cambiar las tornas: ☞ GIRO: **Dar** algo **un giro de ciento ochenta grados**.

TORNILLO (șurub)

a. Apretarle a alguien **los tornillos**: ☞ CLAVIJA: **Apretar**le a alguien **las clavijas**.
b. Faltarle a alguien **un tornillo** (INF.): ☞ CABRA: **(Estar)** alguien **como una cabra** (INF.).

TORO (taur)

a. A toro pasado (TAUROM.): (aplicado a una situación) una vez pasada. *Visto a toro pasado, todo nos parece mucho más fácil de lo que en realidad fue* ❐ (referitor la o situație trecută) o dată ce lucrurile au trecut, privind în urmă. *Văzute acum, după ce totul a trecut, lucrurile mi se par mult mai ușoare decât au fost în realitate*.
b. Coger/tomar alguien **el toro por los cuernos** (TAUROM.; INF.): 1. ☞ ARENA: **Bajar** alguien **a la arena** (TAUROM.); 2. ☞ CASCABEL: **Ponerle** alguien **el cascabel al gato** (INF.).
c. Pillarle a alguien **el toro** (TAUROM.; INF.): verse alguien atrapado por una adversidad que no ha podido o sabido evitar. *El trabajo hay que presentarlo a finales de mes: os lo aviso para que a nadie le pille el toro* ❐ a fi prins într-o situație adversă pe care nu a putut sau nu a știut s-o evite; **a fi luat pe nepregătite/prin surprindere**. *Lucrarea trebuie depusă până la sfârșitul lunii, v-o spun de pe acum, pentru ca nimeni să nu fie luat prin surprindere*.
d. Ver alguien **los toros desde la barrera** (TAUROM.): seguir un asunto desde la distancia, sin implicación alguna. *El proyecto me parece arriesgado y sin base, así que, de momento, prefiero ver los toros desde la barrera* ❐ a urmări ceva de la distanță, fără nici o implicare; **a sta deoparte**; **a se ține departe/la distanță**. *Proiectul mi se pare riscant și fără temei, așa că deocamdată prefer să mă țin la distanță*.

TORRE (turn)

a. Torre de Babel: expresión mediante la que se simboliza el desorden y la confusión. *Nos hacinaron a todos en una habitación que, a los pocos minutos, parecía la torre de Babel* ❐ expresie care simbolizează dezordinea și confuzia; **Turnul (lui) Babel**. *Ne-au înghesuit pe toți într-o cameră, care după câteva minute părea Turnul Babel*.
b. Torre de marfil: expresión mediante la que se designa el aislamiento voluntario del artista en aras de una dedicación exclusiva a su obra. *Su esposa se encargaba de todo: era el ejemplo perfecto de poeta en su torre de marfil* ❐ expresie care desemnează izolarea voluntară a unui artist pentru a se ocupa exclusiv de opera sa; **turnul de fildeș**. *Soția lui se ocupa de toate; era exemplul perfect al poetului retras în turnul său de fildeș*.

TORTA (turtă)

a. No alguien **saber ni torta** (INF.): ☞ IDEA: **No tener** alguien **ni (la más ligera/mínima/remota/ni la menor) idea**.
b. No ver alguien **ni torta** (INF.): ☞ BURRO: **No ver** alguien **tres en un burro** (INF.).

TORTILLA (omletă)

a. Hacer(se) algo **tortilla** (INF.): ☞ AÑICO: **Hacer**(se) algo **añicos**.
b. Dar(se) **la vuelta a la tortilla**: ☞ GIRO: **Dar** algo **un giro de ciento ochenta grados**.

TOSER (a tuși)

No toser a alguien (INF.): no poder competir con alguien a causa de su neta superioridad. *Es un verdadero especialista, así que por el momento no hay quien le tosa* ❐ a nu putea concura cu cineva din cauza superiorității nete a acestuia; **a nu putea sufla în fața** cuiva; **a nu se putea pune cu** cineva. *Este un adevărat specialist, așa că deocamdată nimeni nu poate sufla în fața lui* (☞ SOPA: **Darle** a alguien **sopas con honda** [INF.]; LECCIÓN: **Darle** a alguien **una lección**).

TOSTADA (felie de pâine prăjită)

Oler(se) alguien **la tostada** (INF.): descubrir un asunto oculto. *Es imprescindible pensarlo todo con mucha calma, porque como huela la tostada nos revienta la sorpresa* ❐ a descoperi ceva ascuns; **a mirosi** ceva; **a prinde mișcarea**. *Trebuie să acționăm cu mare grijă, pentru că dacă miroase ceva, toată surpriza se duce de râpă*.

TOUR (tur)

Tour de force: expresión francesa mediante la que se significa una acción difícil que requiere gran habilidad. *Un crecimiento en las exportaciones requeriría un nuevo tour de force por parte de los empleados* ❐ expresie franceză prin care se indică o acțiune dificilă care necesită o mare abilitate; **tur de forță**. *O creștere a exporturilor ar însemna un nou tur de forță din partea angajaților.*

TRABAJO (muncă)

Cundir el trabajo: resultar fructífero. *El domingo por la mañana parece que el trabajo me cunde más* ❐ a fi fructuos; **a avea spor la lucru**. *Duminica dimineața mi se pare că am mai mult spor la lucru.*

TRAER (a aduce)

a. Tener a alguien **a mal traer** (INF.): ☞ CALLE: **Traer/llevar** a alguien **por la calle de la amargura**.
b. Traer/traérsela algo a alguien **al fresco** (INF.): ☞ BLEDO: **Importar**le algo a alguien **un bledo** (INF.).
c. Traer algo **cuenta**: ser rentable. *¿Y crees que trae cuenta irse hasta el fin del mundo para comprar las telas?* ❐ a fi rentabil; **a aduce profit**. *Crezi că e rentabil să mergem până la capătul lumii să cumpărăm țesăturile?*
d. Traérselas algo/alguien (INF.): ☞ HABER: **Ser** algo/alguien **de lo que no hay** (INF.)

TRAGAR (a înghiți)

a. ¡Trágame tierra!; **¡Tierra trágame!** (ambas INF.): ☞ TIERRA.
b. Tragarse alguien **la bola** (INF.): ☞ ANZUELO: **Morder/picar/tragarse** alguien **el anzuelo** (INF.).
c. Tragarse alguien **la píldora** (INF.): ☞ PÍLDORA.

TRAGO (înghițitură)

(Beber/tomar/vaciar...) alguien algo **de un trago**: (beber/tomar/vaciar...) algo de una sola vez. *Le sirvieron la cerveza y se la bebió de un trago* ❐ (a bea/a goli...) dintr-o dată; **(a bea/a goli...) dintr-o înghițitură**; **a da de dușcă**; **a da peste cap**. *L-au servit cu o bere și el a dat-o de dușcă.*

TRANCA (drug)

A trancas y barrancas (INF.): ☞ PENA: **A duras penas**.

TRANQUILLO (INF.; intraductibil; folosit doar în următoarea expresie)

Coger alguien **el tranquillo de** algo (INF.): conocer el mecanismo que facilita la ejecución de una labor. *Al principio tardaba horas en cortar el césped, pero ahora ya le he cogido el tranquillo y termino enseguida* ❐ a cunoaște mecanismul care facilitează executarea unei lucrări; **a prinde secretul/mișcarea**; INF.: **a prinde șpilul**. *La început pierdeam ore în șir cu tunsul gazonului, dar acum am prins secretul și termin imediat.*

TRAPILLO (nombre de una romería madrileña celebrada hasta el siglo XVII ❐ nume dat unui pelerinaj la Madrid, care a avut loc până în secolul al XVII-lea)

Ir alguien **de trapillo** (INF.): ir vestido de modo poco elegante. *¿A la fiesta hace falta ir de corbata o podemos ir de trapillo?* ❐ a nu fi îmbrăcat/a nu merge foarte elegant. *La petrecere, trebuie să mergem la cravată sau putem merge în haine obișnuite?* (☞ PUNTA: **De punta en blanco**).

TRAPO (cârpă)

a. A todo trapo (INF.): ☞ GAS: **A todo gas** (INF.).
b. Poner a alguien **como un trapo** (INF.): ☞ BURRO: **Poner** a alguien **a caer de un burro** (INF.).
c. Sacar alguien **los trapos sucios**: divulgar, a resultas de un enfrentamiento, lo que el buen gusto aconseja mantener oculto. *Trató de vengarse del despido sacando los trapos sucios de la institución* ❐ a divulga, în urma unei înfruntări, ceea ce bunul-simț recomandă să fie ținut ascuns; **a spăla rufele (murdare) în public**. *A încercat să-și răzbune concedierea, spălând în public rufele murdare ale instituției.*

TRASERO (șezut)

(Estar/quedarse...) alguien **más pelado que el trasero de un mono** (INF.): ☞ BLANCA: **(Estar/quedarse...)** alguien **sin blanca** (INF.).

TRASTE (aici: șezut)

Dar algo/alguien **al traste con** algo (INF.): ☞ CUERNO: **Irse/mandar** algo/(a) alguien **al cuerno (2)** (INF.).

TRASTO (vechitură)

Tirarse dos o más personas **los trastos a la cabeza** (INF.): ☞ PALO: **Andar** dos o más personas **a palos** [INF.]).

TRAZA (schiță)

Darse alguien **traza en** algo: ☞ MANO: **Tener** alguien **buena mano.**

TRECE (treisprezece)

Seguir alguien **en sus trece** (INF.): ☞ BANDA: **Cerrarse** alguien **en banda** (INF.).

TREMENDO (teribil)

Tomarse alguien **las cosas a la tremenda** (INF.): ☞ COSA: **Sacar** alguien **las cosas de quicio** (INF.).

TREN (tren)

a. A todo tren (INF.): ☞ GAS: **A todo gas** (INF.).
b. (Estar) alguien **como un tren** (INF.): (ser) de un gran atractivo físico. *Todas las chicas se lo quedan mirando porque está como un tren* ❐ (a avea) un fizic foarte atrăgător; **a fi ca o cadră**; **a avea pe vino-ncoace**; **(a fi) (foarte) arătos**. *Toate fetele îl fixează îndelung, pentru că are pe vino-ncoace* (☞ VER: **Estar** alguien **de [muy] buen ver**).
c. Para parar un tren (INF.): ☞ CHORRO: **A chorros** (INF.).
d. Perder alguien **el tren/el último tren**: dejar escapar una oportunidad/la última oportunidad. *No lo lamentes tanto porque otras becas vendrán: no has perdido el último tren* ❐ a scăpa o ocazie/ultima ocazie; **a scăpa/a pierde trenul/ultimul tren**; **a nu mai avea nici o şansă**. *Nu te lamenta atât, pentru că vor veni alte burse, n-ai pierdut ultimul tren.*

TRES (trei)

a. Como tres y dos son cinco (INF.): **1.** ☞ AGUA: **Estar/ser** algo **más claro que el agua**; **2.** ☞ DOS: **Como dos y dos son cuatro** (INF.).
b. De tres al cuarto (INF.): ☞ CUARTO.
c. Ni a la de tres (INF.): de ninguna manera. *Llevo todo el día repitiéndoselo, pero no me hace caso ni a la de tres* ❐ în nici un mod; **cu nici un chip**. *I-am repetat-o toată ziua, dar nu mă ascultă cu nici un chip* (☞ TIRO: **Ni a tiros** [INF.]).

TRIGO (grâu)

a. (No) ser algo/alguien **trigo limpio**: esconder, tras una apariencia de normalidad, un mal potencial, un defecto. *Con que echaras un vistazo a su biografía, te darías cuenta de que no es trigo limpio* ❐ a ascunde, sub o aparență de normalitate, un rău potențial, un

defect; **a nu fi lucru curat**; **a da de bănuit**; **a nu fi (chiar) atât de curat cum pare**. *Doar dacă ai răsfoi biografia sa, ţi-ai da seama că nu e chiar atât de curat cum pare* (☞ CHAMUSQUINA: **Oler** algo **a chamusquina** [INF.]; ORO: **No es oro todo lo que reluce**).
b. Ser algo/alguien **trigo limpio**: ser intachable. *No hay motivos para sospechar de un candidato como él: todos saben que es trigo limpio* ❐ a fi ireproșabil; **a fi curat ca lacrima**. *Nu există motive să-l suspectăm pe un candidat ca el; toată lumea ştie că e curat ca lacrima.*

TRINAR (a ciripi)

Estar alguien **que trina** (INF.): ☞ ESPUMA: **Echar** alguien **espuma por la boca** (INF.).

TRIPA (maţ)

a. Hacer alguien **de tripas corazón**: esforzarse por superar una sensación adversa. *Lo que menos me apetece es ir a la cena, pero haré de tripas corazón y aceptaré la invitación* ❐ a se strădui să depășească o senzație neplăcută; **a-şi călca pe inimă**; **a face haz de necaz**. *Nu am nici un chef să mă duc la cină, dar îmi voi călca pe inimă şi voi accepta invitaţia.*
b. Echar alguien **hasta las tripas** (INF.): ☞ PAPILLA: **Echar** alguien **hasta la (primera) papilla** (INF.).
c. Revolverle algo/alguien **las tripas** a alguien (INF.): ☞ ASCO: **Darle** algo/alguien **asco** a alguien (INF.).

TRIS (onomatopeya que imita el sonido de un objeto delicado al romperse ❐ onomatopee care imită sunetul pe care îl face un obiect delicat când se sparge)

En un tris de (INF.): ☞ PUNTO: **A punto de.**

TRIZA (fărâmă)

a. (Estar) alguien **hecho trizas** (INF.): ☞ ALMA: **No poder** alguien **(ni) con el alma.**
b. Hacer(se) algo **trizas**: ☞ AÑICOS: **Hacer**(se) algo **añicos.**

TRIUNFO (triumf)

a. Costar algo **un triunfo**: realizar un enorme esfuerzo con vistas a conseguir un objetivo. *Me costó un triunfo convencerlo, pero al final, estará con nosotros esta noche* ❐ a depune/a face un mare efort în vederea atingerii unui scop; **a-l costa mult**. *M-a costat*

mult să-l conving, dar, în sfârşit, va fi cu noi în seara asta (☞ DIOS: **Costar** algo **Dios y ayuda** [INF.]).
b. En triunfo (FORM.): ☞ OLOR: **En olor de multitudes.**

TROMBA (trombă)

(Entrar/salir...) en tromba: (entrar/salir...) atropelladamente. *¡No entréis en tromba, que hay sitio para todos!* ❐ (a intra/ieşi...) îmbulzindu-se, înghesuindu-se. *Nu vă îmbulziţi, că e loc pentru toţi!*

TROMPICÓN (pas împiedicat)

A trompicones: ☞ CABALLO: **A mata caballo** (INF.).

TRONCO (buştean)

a. Dormir alguien **como un tronco**; **estar** alguien **hecho un tronco** (ambas INF.): ☞ CEPORRO: **Dormir** alguien **como un ceporro** (INF.).
b. Estar alguien **hecho un tronco** (INF.): ☞ CEPORRO: **Dormir** alguien **como un ceporro** (INF.).

TROPEL (îmbulzeală)

En tropel: (aplicado a una muchedumbre) desordenadamente. *Todo el pueblo se dirigía en tropel a la plaza, deseoso de escuchar el concierto del famoso grupo* ❐ (referitor la o mulţime), dezordonat, grămadă, buluc. *Tot satul se îndrepta buluc spre piaţă, dornic să asculte concertul celebrei trupe.*

TROTE (trap)

a. Al trote: aceleradamente. *En vez de pasear, hemos recorrido la ciudad al trote, ¡mira qué manera de divertirse!* ❐ în/cu viteză; **la trap**; **în fugă**. *În loc să ne plimbăm, am străbătut oraşul la trap, uite cum ne-am distrat!*
b. No estar alguien **para muchos/esos trotes** (INF.): **1.** (aplicado a una persona) no estar en plenas capacidades de acometer un determinado esfuerzo. *¿Una excursión en bicicleta? Hija mía, yo ya no estoy para esos trotes...*; **2.** (aplicado a un objeto) estar muy usado. *Esas sandalias ya no están para muchos trotes, así que vete pensando en comprarte otras* ❐ **1.** (referitor la o persoană) a nu fi în deplină capacitate de a face un anume efort; **a nu mai fi bun** pentru ceva; **a nu-l mai ţine puterile**. *O excursie pe bicicletă, zici? Fiica mea, nu mai sunt eu bun pentru aşa ceva...*; **2.** (referitor la un obiect) a fi foarte uzat, a nu mai fi de folosit. *Cu sandalele astea nu mai e de mers, aşa că pregăteşte-te să-ţi cumperi altele.*

TRUENO (tunet)

Oler/saber algo **a truenos** (INF.): ☞ DEMONIO: **Oler/saber** algo **a demonios** (INF).

TÚ (tu)

Hablarle a alguien **de tú a tú**: manifestar una actitud de familiaridad, tutearse. *Como anda metido en todos los consejos escolares, les habla de tú a tú a todos los profesores* ❐ a manifesta o atitudine familiară, a se tutui. *Cum a intrat în toate consiliile şcolare, se tutuieşte cu toţi profesorii.*

TUBO (tub)

Por un tubo (INF.): ☞ CHORRO: **A chorros** (INF.).

TUÉTANO (măduvă)

Hasta los tuétanos: ☞ MÉDULA: **Hasta la médula.**

TUMBA (mormânt)

a. (Lanzarse/competir/ir/luchar...) alguien **a tumba abierta**: asumir un riesgo máximo de cara a la consecución de un objetivo. *El premio que se ofrece es de ensueño, así que tendremos que competir a tumba abierta* ❐ a-şi asuma un risc maxim în urmărirea unui scop, a risca totul; **a se angaja/a lupta pe viaţă şi pe moarte**. *Premiul oferit e de vis, aşa că va trebui să luptăm pe viaţă şi pe moarte* (☞ CARNE: **Poner** alguien **toda la carne en el asador** [INF.]).
b. Cavar(se) alguien **su propia tumba**: ☞ FOSA: **Cavar**(se) alguien **su propia fosa**.
c. (Estar) alguien **con un pie en la tumba**: ☞ PIE: **(Estar)** alguien **con un pie en la sepultura**.
d. Revolverse alguien **en su tumba**: (relativo al hecho hipotético de que un muerto pudiera enterarse de algo desagradable) indignarse enormemente. *Si el pobre Jacinto se enterara de lo que hace su esposa, seguro que se revolvería en su tumba* ❐ (în mod ipotetic, despre cineva decedat, care ar afla un anumit lucru neplăcut) a se indigna enorm; **a se răsuci în mormânt/groapă**. *Dacă bietul Jacinto ar afla ce face soţia lui, sigur s-ar răsuci în mormânt.*

TUMBO (tumbă)

Dar algo/alguien **tumbos**: **1.** dar volteretas. *Después de salirse de la carretera, el coche dio tumbos hasta detenerse*; **2.** (aplicado a un comportamiento) manifestar una desorientación total. *Lleva un par de años dando tumbos, repitiendo errores y fracasos sin poder*

rectificar ❐ **1.** a se rostogoli/răsturna; **a face tumbe.** *După ce a ieşit din şosea, maşina a făcut câteva tumbe până s-a oprit*; **2.** (referitor la un comportament) a manifesta o totală dezorientare, a se rostogoli fără oprire; **a pluti în derivă.** *De doi ani pluteşte în derivă, repetând greşeli şi eşecuri, fără să se poată îndrepta* (☞ PALO: **Dar** alguien **palos de ciego**; TIENTA: **[Andar/moverse]** alguien **a tientas** [2]).

TUNTÚN (INF.; intraductibil; folosit doar în următoarea expresie)

Al (buen) tuntún (INF.): ☞ TON: **Sin ton ni son** (INF.).

TUTÍA (por deformación de *atutía*: en árabe, „antídoto" ❐ prin deformarea lui *atutía*: în arabă, „antidot")

No haber tutía (INF.): expesión mediante la que se designa el empecinamiento irremediable de alguien. *Le invito a venir día y noche, pero no hay tutía* ❐ expresie prin care se indică încăpăţânarea neclintită a cuiva; **a şti una şi bună; a nu-l putea scoate din ale sale.** *Îl invita să vină zi şi noapte, dar nu-l putea scoate din ale sale* (☞ NARIZ: **No haber/quedar más narices que** [INF.]; ERRE: **Erre que erre** [INF.]; DAR: **Dale que te pego** [INF.]).

U

ÚLTIMO (ultim)

a. (Estar/ir) alguien **a la última**: (estar/ir) a la última moda. *Me encanta la ropa y procuro ir siempre a la última* ❐ (a fi) la ultima modă; **(a fi) după ultimul strigăt/răcnet al modei.** *Mă încântă îmbrăcămintea şi încerc să fiu întotdeauna la ultima modă* (☞ MODA: **Estar** algo/alguien **de moda**).
b. Estar algo/alguien **en las últimas** (INF.): ☞ DÍA: **Tener** algo/alguien **los días contados.**

ULTRA (en latín: „más allá de", „más que" ❐ cuvânt latin: „peste, mai mult")

(Ser) algo/alguien **el non plus ultra**: ☞ IR: **(Ser)** algo/alguien **el no va más** (INF.).

UNO (unu)

No dar alguien **(ni) una** (INF.): ☞ PIE: **No dar** alguien **pie con bola** (INF.).

UÑA (unghie)

a. A uña de caballo: ☞ MARCHA: **A marchas forzadas.**
b. Enseñarle a alguien **las uñas** (INF.): ☞ COLMILLO: **Enseñarle** a alguien **los colmillos** (INF.).
c. Parecerse dos o más personas **en el blanco de las uñas** (INF.): ☞ BLANCO.
d. Ser dos o más personas **uña y carne**: ☞ PLATO: **Comer** dos o más personas **en un mismo plato** (INF.).

USO (uz)

Al uso: acostumbrado. *Las reglas al uso me parecen inhumanas, así que propongo que nos dejemos llevar por el sentido común* ❐ obişnuit, uzual. *Regulile uzuale îmi par inumane, aşa că propun să ne lăsăm conduşi de bunul-simţ.*

UVA (strugure)

a. Darle a alguien **las uvas**: esperar larga e indefinidamente. *Me dieron las uvas esperándote, ¿por qué no me llamaste para anular la cita?* ❐ a aştepta un timp îndelungat şi nedefinit; **a aştepta mult şi bine**; INF.: **a aştepta în prostie**. *Te-am aşteptat în prostie sub ceas, de ce nu m-ai sunat ca să anulezi întâlnirea?* (☞ PLANTÓN: **Darle** a alguien **plantón** [INF.]).
b. De uvas a brevas (INF.): ☞ CUANDO: **De cuando en cuando**.
c. Ir/entrar alguien **por uvas** (TAUROM.; INF.): ☞ PATA: **Meter** alguien **la pata** (INF.).
d. (Estar/ponerse) alguien **de mala uva** (INF.): ☞ CATÓLICO: **No estar** alguien **muy católico** (INF.).

V

VACA (vacă)

Vacas gordas/flacas (alusión al episodio bíblico – *Gn 14* – sobre el sueño del faraón, en el que siete vacas gordas eran devoradas por siete vacas flacas, interpretado por José de la siguiente manera: vendrán siete años de abundancia a los que seguirán siete de penuria. Advertidos de ello, los egipcios ahorraron lo suficiente para poder, así, sobrevivir ❐ aluzie la episodul biblic – *Facerea 14* – despre visul faraonului, în care şapte vaci grase sunt înghiţite de şapte vaci slabe, vis interpretat de Iosif astfel: vor urma şapte ani îmbelşugaţi, apoi şapte secetoşi; avertizaţi, egiptenii au economisit suficient ca să poată supravieţui): periodo de prosperidad/carestía. *Ahorra ahora que puedes: en cualquier momento pueden llegar las vacas flacas* ❐ perioadă de prosperitate/lipsuri; **(cele şapte) vaci grase/slabe**. *Economiseşte acum când poţi, oricând pot urma cele şapte vaci slabe.*

VACÍO (gol)

a. Caer algo **en el vacío**: no suscitar ningún interés. *Una vez presentado ante la dirección de la empresa, nuestro proyecto editorial cayó en el vacío* ❐ a nu suscita interes; **a cădea în gol**. *Prezentat conducerii firmei, proiectul nostru editorial a căzut în gol.*
b. De vacío: 1. sin equipaje. *Dame todos los libros que quieras, porque voy a viajar casi de vacío*; 2. ☞ MANO: **Irse/volver** alguien de un lugar **con las manos vacías** ❐ 1. fără bagaj; **cu mâinile goale**; **cu mâinile în buzunar**. *Dă-mi toate cărţile pe care vrei să le trimiţi, pentru că am să călătoresc aproape cu mâinile goale*; 2. ☞ MANO: **Irse/volver** alguien de un lugar **con las manos vacías**.
c. Hacerle a alguien **el vacío**: ignorarlo, aislarlo. *Si todos siguen haciéndole el vacío, no durará mucho más en la empresa* ❐ a ignora sau a izola pe cineva; **a întoarce spatele** cuiva. *Dacă vor continua cu toţii să-i întoarcă spatele, nu va mai sta mult la firmă* (☞ JUEGO: **Dejar** a alguien **en fuera de juego** [FÚTBOL; INF.]; VÍA: **En vía muerta**).

d. Irse/volver alguien de un lugar **de vacío**: ☞ MANO: **Irse/volver** alguien de un lugar **con las manos vacías**.

VALENCIA (numele unui oraş din Spania)

a. (Estar/vivir) alguien **en la luna de Valencia** (INF.): ☞ BABIA: **(Estar/vivir)** alguien **en Babia** (INF.).
b. Quedarse algo **en la luna de Valencia** (INF.): ☞ AGUA: **Quedarse** algo **en agua de borrajas**.

VALER (a valora)

Hacer valer algo: obtener el reconocimiento público de algo. *Haz valer tu condición de fotógrafo para que escuchen tus sugerencias sobre el reportaje* ❐ a obţine recunoaşterea publică a ceva, a(-şi) face cunoscută valoarea; **a(-şi) pune în valoare** ceva. *Pune-ţi în valoare calitatea de fotograf, pentru ca să-ţi fie luate în seamă sugestiile referitoare la reportaj.*

VALOR (curaj)

Armarse alguien **de valor**: adoptar una actitud valiente y decidida. *Tendrás que armarte de valor para pedirle, educadamente, explicaciones por la nota* ❐ a adopta o atitudine curajoasă şi hotărâtă; **a se înarma cu curaj**; **a-şi lua inima în dinţi**. *Ar trebui să te înarmezi cu curaj şi să-i ceri, politicos, explicaţii în legătură cu nota.*

VANO (van)

En vano: infructuosamente. *Has venido en vano porque, lo que es convencerme, no me has convencido* ❐ fără nici un rezultat, degeaba; **în van, în zadar**. *Ai venit în zadar, pentru că de convins, nu m-ai convins.*

VARA (vargă; bâtă)

Tener alguien **vara alta**: ☞ ARRIMO: **Tener** alguien **arrimos**.

VASO (pahar)

(No) ahogarse alguien **en un vaso de agua**: ☞ AGUA.

VECINO (vecin)

Todo/cualquier hijo de vecino (INF.): ☞ CRISTO: **Todo cristo** (INF.).

VEJEZ (bătrâneţe)

A la vejez, viruelas: expresión mediante la que se subraya la inadecuación existente entre una acción típicamente juvenil y la

edad madura a la que se realiza. *¡Que a sus años se hagan arrumacos en pleno parque! ¡A la vejez, viruelas!* ❐ expresie prin care se subliniază nepotrivirea dintre o vârstă înaintată şi un act specific tinereţii; **a face pojar la bătrâneţe**. *La vârsta lor şi să se giugiulească în plin parc! Parcă au făcut pojar la bătrâneţe!*

VELA[1] (lumânare)

a. (Estar/quedarse...) alguien **a dos velas** (INF.): ☞ BLANCA: **(Estar/quedarse...)** alguien **sin blanca** (INF.).
b. Tener a alguien **más derecho/tieso que una vela** (INF.): someterlo a una férrea disciplina. *Su padre lo tiene más tieso que una vela, pero a él no parece importarle demasiado* ❐ a supune pe cineva unei discipline de fier; **a ţine** pe cineva **în strună/frâu**. *Tatăl său îl ţine în strună, dar lui nu pare să-i pese foarte mult* (☞ RAYA: **Poner/tener** a alguien **a raya** [INF.]).
c. No darle a alguien **vela en este/ese... entierro**: (sólo en forma interrogativa o negativa) no permitir que alguien se pronuncie en un asunto. *Estarías más guapo con la boquita cerrada. Además, ¿a ti quién te ha dado vela en este entierro?* ❐ a nu permite ca cineva să se pronunţe într-o problemă, a nu permite cuiva să intervină; **a nu invita la borş** (INF.) (numai în formă interogativă sau negativă). *Ţi-ar sta mai bine cu guriţa închisă şi, apoi, cine te-a invitat la borş?* (☞ ARTE: **No tener** alguien **[ni] arte ni parte en** algo).
d. Ponerle alguien **una vela a Dios/a San Miguel y otra al diablo**: ☞ AGUA: **Nadar** alguien **entre dos aguas (2)**.

VELA[2] (pânză)

A toda vela: **1.** (aplicado a una embarcación) navegar con las velas completamente desplegadas. *Recorrimos la costa a toda vela, disfrutando del sol y del amor*; **2.** (por extensión) ☞ RUEDA: **(Ir)** algo **sobre ruedas** ❐ **1.** (referitor la o ambarcaţiune) a naviga cu pânzele întinse, a naviga cu toate pânzele sus. *Am navigat de-a lungul coastei cu toate pânzele sus, bucurându-ne de soare şi de dragoste*; **2.** (prin extensie) ☞ RUEDA: **(Ir)** algo **sobre ruedas**.

VELO (văl)

a. Correr/echar alguien **un tupido velo (sobre** algo): ☞ PÁGINA: **Pasar** alguien **página**.
b. Tomar una mujer **el velo**: ☞ HÁBITO: **Tomar** alguien **los hábitos**.

VENA (vână)

a. Estar alguien **en vena**: estar inspirado. *Lleva publicados tres libros en un año: sin duda está en vena* ❐ a fi inspirat; **a fi în formă**; **a fi în vână** (INF.). *A publicat trei cărți într-un an, fără discuție că e în formă.*
b. Darle a alguien **la vena por** algo (INF.): emprender inesperadamente una acción insólita. *No sé qué ha pasado, pero le ha dado la vena y ha vendido todos los libros de la biblioteca* ❐ a întreprinde brusc o acțiune insolită; **a-i trăsni (prin minte)**; **a-i veni (așa) deodată**; **a-i veni pe chelie** (INF.). *Nu știu ce s-a întâmplat, dar i-a venit așa, deodată, să-și vândă toate cărțile din bibliotecă* (☞ DAR: **Darle** a alguien **por** algo [INF.]).

VENDA (bandaj, pansament)

a. Cáer(se)le a alguien **la venda de los ojos**: darse cuenta de la verdad de un asunto, abandonando el estado de engaño en el que estaba. *Por fin se le ha caído la venda de los ojos y ha comprendido qué tipo de amigos tiene* ❐ a-și da seama de un adevăr, ieșind dintr-o stare de amăgire; **a-i cădea** cuiva **vălul de pe ochi**; **a i se lua** cuiva **o pânză de pe ochi**. *În fine, i-a căzut vălul de pe ochi și a înțeles ce fel de prieteni are.*
b. Quitarle a alguien **la venda de los ojos**: revelarle la verdad a quien se hallaba engañado. *Fueron sus padres los que, aportando un punto de vista más amplio, le quitaron la venda de los ojos* ❐ a dezvălui adevărul celui care e înșelat; **a lua/a ridica** cuiva **vălul de pe ochi**. *Părinții săi au fost aceia care, explicându-i mai pe larg lucrurile, i-au luat vălul de pe ochi.*
c. Tener alguien **una venda en los ojos**: no poder darse cuenta de una verdad. *Es incapaz de entender lo que le pasa: por culpa de Rita tiene una venda en los ojos* ❐ a nu putea să-și dea seama de un adevăr; **a avea un văl pe ochi**. *Nu poate înțelege ce i se întâmplă; din cauza Ritei, are un văl pe ochi.*

VENDER (a vinde)

a. Vender algo **caro**: ☞ CARO.
b. Venderse alguien **caro** (INF.): ☞ CARO.

VENIR (a veni)

Venirle a alguien **con** algo: importunar con algo exasperante. *Ahora me viene con que quiere irse de casa e independizarse* ❐ a importuna cu ceva exasperant; **a veni** cuiva **cu** ceva; **a bate/a toca** pe cineva **la cap** cu ceva; **a înnebuni** pe cineva **de cap** cu ceva. *Acum îmi vine cu ideea că vrea să plece de acasă și să devină independent.*

VENTANA (fereastră)

Tirar algo **por la ventana**: desperdiciar. *Su indiferencia y su pereza hicieron que tirara por la ventana todo lo que había acumulado durante sus años de estudio* ❐ a risipi; **a arunca în vânt/pe fereastră**. *Cu indiferența și lenea lui a aruncat în vânt tot ce a acumulat în timpul anilor de studiu.*

VENTURA (LITERARIO; noroc)

a. A la (buena) ventura: al azar. *El tribunal eligió un tema a la buena ventura, sin saber que era justamente el único que me había estudiado* ❐ **la noroc**; **la întâmplare**; **la voia întâmplării**. *Comisia a ales un subiect la întâmplare, fără a ști că era tocmai singurul pe care îl învățasem.*
b. Por ventura (LITERARIO): ¿acaso, quizá. *¿Por ventura te imaginas quien suspira por ti?* ❐ probabil, cumva, oare. *Îți imaginezi cumva cine suspină după tine?*
c. Probar alguien **ventura** (LITERARIO): ☞ FORTUNA: **Probar** alguien **fortuna**.

VER (a vedea)

a. A la vista de (FORM.) ☞ LUZ: **A la luz de** (FORM.).
b. A ver: expresión mediante la que se significa la intención de constatar algo. *A ver cuánto quieren cobrar por el espectáculo y a ver si, de verdad, es necesario contratarlos* ❐ expresie prin care se semnifică intenția de a constata ceva; **de văzut**. *De văzut câți bani vor cere pentru spectacol și de văzut dacă într-adevăr este necesar să-i angajăm.*
c. A ver si: expresión mediante la que se afirma un deseo (*A ver si apruebas también tú el examen y le das una alegría a papá*) o se introduce una orden (*A ver si te callas de una vez*) ❐ expresie prin care se afirmă o dorință (**să vedem**. *Să vedem dacă promovezi și tu examenul și-i faci tatei o bucurie*) sau se introduce un ordin (**să vedem**. *Să vedem dacă taci o dată*).
d. En vista de (FORM.): ☞ LUZ: **A la luz de** (FORM.).
e. (Estar) alguien **de (muy) buen ver**: (tener) (un) (muy) buen aspecto físico. *Han pasado los años, pero sigue estando de muy buen ver* ❐ (a arăta) (foarte) bine; **a se ține bine**. *Au trecut anii, dar ea arată foarte bine* (☞ TREN: **[Estar]** alguien **como un tren** [INF.]).
f. (No) estar algo/alguien **bien visto**; **estar** algo/alguien **mal visto**: (no) tener una buena consideración pública. *Está muy mal visto en el barrio porque sale con una chica muy joven* ❐ a (nu) se bucura de considerație; **a (nu) fi bine văzut**. *Din cauză că are o prietenă așa tânără, nu e deloc bine văzut în cartier.*

g. Estar algo/alguien **mal visto**: ☞ **(No) estar** algo/alguien **bien visto**.
h. No poder (ni) ver a alguien (INF.): ☞ GARGANTA: **Tener** a alguien **atravesado en la garganta** (INF.).
i. Por lo visto: según parece. *Por lo visto, seguirá un tratamiento en uno de nuestros maravillosos balnearios* ❐ după cum se pare; **după toate probabilităţile**. *După toate probabilităţile, va urma un tratament la una din minunatele noastre staţiuni balneare.*
j. Quedar algo **visto para sentencia** (FORM.): expresión mediante la que se precisa que el final de un juicio queda únicamente pendiente del fallo del tribunal. *El juicio quedó visto para sentencia, así es que, en un par de días, todo habrá terminado* ❐ expresie prin care se precizează că terminarea unui proces depinde numai de hotărârea tribunalului; urmează pronunţarea sentinţei. *Peste două zile totul se va termina – urmează să se pronunţe sentinţa în proces.*
k. (Que) no veas (INF.): expresión mediante la que se subraya o encarece el carácter excepcional, superlativo, de algo/alguien. *Tiene una facilidad que no veas para escribir versos* ❐ expresie prin care se subliniază caracterul excepţional, superlativ al unui lucru sau al unei persoane; **de nu-ţi imaginezi/închipui**; **de neimaginat/neînchipuit**. *Are o uşurinţă în a scrie versuri de nu-ţi imaginezi.*
l. Ser algo/alguien **lo nunca visto**: ☞ VIVIR: **Vivir para ver**.
m. Verlas alguien **venir**: observar el desarrollo de un asunto, esperando el momento propicio de intervenir. *Por ahora está viéndolas venir, sin mover un dedo por hacer nada* ❐ a urmări desfăşurarea unui lucru, aşteptând momentul propice pentru a interveni, a pândi/a aştepta momentul potrivit; **a aştepta la interval/cotitură** (INF.). *Deocamdată aşteaptă la interval, fără să mişte un deget.*
n. Vérselas alguien **con** alguien: ☞ PALABRA: **Tener** dos o más personas **unas palabras**.
o. Vérselas y deseárselas alguien: esforzarse enormemente en la consecución de algo. *Se las vio y se las deseó para que los presentes aceptaran su punto de vista* ❐ a se strădui enorm pentru obţinerea unui lucru; **a se face luntre şi punte**; **a se da peste cap**. *S-a făcut luntre şi punte pentru ca cei prezenţi să accepte punctul lui de vedere* (☞ CIELO: **Remover** alguien **cielo y tierra**).
p. Vér(se)le a alguien **el plumero**: ☞ PLUMERO.
q. Verse alguien **negro para** hacer algo (INF.): ☞ NEGRO.
r. Visto y no visto (INF.): expresión mediante la que se subraya la rapidez de una acción. *Tenía tanta prisa y se fue tan rápido que fue visto y no visto* ❐ expresie prin care se subliniază rapiditatea

unei acţiuni; aproape că nu s-a văzut/simţit; **ca şi cum n-ar fi fost**. *Era foarte grăbit şi a plecat repede, ca şi cum n-ar fi fost.*
s. (Y) verás: expresión de amenaza. *No hagas los deberes, y verás...* ❐ expresie de ameninţare; **o/ai să vezi tu**. *Dacă nu-ţi faci temele, o să vezi tu ce ai să păţeşti.*

VERANO (vară)

Como una nube de verano: de modo fugaz e inconsistente. *Mi amor por ti fue como una nube de verano* ❐ fugitiv şi inconsistent; **ca o ploaie de vară**; **ca un foc de paie**. *Dragostea pentru tine a fost ca un foc de paie.*

VERDAD (adevăr)

a. A decir verdad (FORM.): (aplicado a un discurso) sinceramente. *A decir verdad, la fiesta fue un auténtico fracaso* ❐ (referitor la un discurs) în mod sincer, sincer să fiu; **ca să spun drept**; **la drept vorbind**. *Ca să spun drept, petrecerea a fost un eşec.*
b. (Decirle/contarle/soltarle) a alguien **las cuatro verdades/las verdades del barquero** (INF.): (decir/contar/soltar) sin miramientos cosas que alguien cree verdaderas sobre su interlocutor. *En vista de que no entendió la sutileza de sus palabras, decidió soltarle las cuatro verdades* ❐ a spune cuiva fără menajamente lucruri pe care le crede adevărate despre interlocutor; **(a spune) verde în faţă**. *Constatând că nu înţelegea subtilitatea cuvintelor sale, s-a hotărât să-i vorbească verde în faţă* (☞ BOCA: **[Decir]** alguien algo **a boca llena** [INF.]).

VERDE (verde)

a. Estar alguien **(muy) verde** (INF.): ☞ BARBA: **Tener** alguien **pocas barbas** (INF.).
b. Poner a alguien **verde** (INF.): ☞ BURRO: **Poner** a alguien **a caer de un burro** (INF.).

VEREDA (cărare)

Meter a alguien **en vereda** (INF.): ☞ CUARENTA: **Cantarle** a alguien **las cuarenta** (INF.).

VESTIDURA (veşminte)

Rasgarse alguien **las vestiduras**: escandalizarse. *Si te viera tu padre con esa minifalda, se rasgaría las vestiduras* ❐ a se scandaliza; **a-şi smulge veşmintele**; **a-şi pune mâinile-n cap**. *Dacă tatăl tău te-ar vedea cu minijupa asta, şi-ar pune mâinile-n cap* (☞ GRITO: **Poner** alguien **el grito en el cielo**; PELO:

Tirarse alguien **de los pelos** [INF.]; ACABAR: **Ser** algo/alguien **el acabóse** [INF.]).

VESTIR (a îmbrăca)

a. El mismo que viste y calza: expresión mediante la que alguien confirma su identidad. *¿Es usted el señor Sava? Sí, el mismo que viste y calza* ❐ expresie prin care cineva își confirmă identitatea; îl aveți în fața dumneavoastră; **în carne și oase**. *– Îl cunoașteți pe domnul Sava? – Da, îl aveți în fața dv.* sau *– Dv. sunteți domnul Sava? – În carne și oase.*
b. Quedarse alguien **para vestir santos**: ☞ SANTO.
c. Vestir algo **mucho**: causar una buena impresión. *Aunque no te guste la ópera, viste mucho que de vez en cuando te vean por allí* ❐ a produce o impresie bună; **a avea/a fi de efect**; INF.: **a da bine**. *Chiar dacă nu-ți place opera, ar fi de efect ca lumea să te vadă din când în când pe acolo.*

VEZ (dată; oară; loc)

a. De vez en cuando: ☞ CUANDO: **De cuando en cuando**.
b. De vez en vez: ☞ CUANDO: **De cuando en cuando**.
c. En vez de: en lugar de. *En vez de ayudarnos, como prometiste, lo que haces es más bien molestarnos* ❐ **în loc de/să**. *În loc să ne ajuți, cum ai promis, mai mult ne deranjezi.*
d. Guardar alguien **la vez**: vigilar temporalmente que el lugar de alguien en una fila no sea ocupado. *¿Sería usted tan amable de guardarme la vez mientras me acerco un momento al quiosco?* ❐ a avea grijă temporar ca locul cuiva într-un rând să nu fie ocupat; **a ține locul** cuiva. *Ați fi atât de amabil să-mi țineți locul până mă duc o clipă la chioșc?*
e. Hacer algo/alguien **las veces de**; **hacer** algo/alguien **de**: sustituir a. *Durante este mes el secretario hace las veces del director* ❐ a înlocui; **a ține locul**. *Luna asta secretarul îi ține locul directorului.*
f. Tal vez: quizá. *Tal vez nieve, tal vez llueva, así es la primavera* ❐ poate. *Poate o să ningă, poate o să plouă, așa e primăvara.*
g. Una vez que: locución mediante la que se marca un determinado momento en el desarrollo de una acción sobre la que se precisa algo. *Una vez que terminemos de estudiar, nos iremos de excursión* ❐ locuțiune prin care se marchează un anume moment în desfășurarea unei acțiuni, în legătură cu care se face o anumită precizare; **o dată ce**; **de îndată ce**. *O dată ce terminăm de învățat, mergem în excursie.*

VÍA (cale)

a. De vía estrecha (INF.): de escasa categoría. *El proyecto es demasiado ambicioso para unos filólogos de vía estrecha como nosotros*

❐ de categorie joasă, de nivel scăzut; **de rând**. *Proiectul este prea ambițios pentru niște filologi de rând ca noi* (☞ CUARTO: **De tres al cuarto** [INF.]; COSA: **No valer** algo/alguien **gran cosa** [INF.]; JUEVES: **[No] ser** algo **nada del otro jueves** [INF.]).
b. Dejar alguien **vía libre a** algo/alguien: no oponer ningún obstáculo. *Es un jefe comprensivo, casi paternal, que siempre nos deja vía libre para lanzar nuestras sugerencias* ❐ a nu pune obstacole, a nu se opune; **a da/a lăsa cale liberă**. *Este un șef înțelegător, aproape paternal, care întotdeauna ne lasă cale liberă pentru a ne lansa propunerile.*
c. En vía muerta: estancado. *Lleva años en la vía muerta, al margen de cualquier posibilidad de ascenso* ❐ plafonat, împotmolit; **pe linie moartă**. *De ani de zile e pe linie moartă, în afara oricărei posibilități de promovare* (☞ JUEGO: **Dejar** a alguien **en fuera de juego** [FÚTBOL; INF.]; VACÍO: **Hacer**le a alguien **el vacío**).
d. En vías de: en camino de. *Todo apunta a que la reclamación está en vías de resolverse favorablemente* ❐ **pe cale de/să**. *Totul indică faptul că reclamația este pe cale de a fi rezolvată în mod favorabil.*

VIAJE (călătorie)

Para este viaje no se necesitaban alforjas: expresión mediante la que se juzgan como desmesurados los esfuerzos realizados para la consecución de un objetivo modesto. *¿Que has ido hasta la capital para comprarte camisetas? Para este viaje no se necesitaban alforjas* ❐ expresie prin care se consideră exagerate acțiunile întreprinse pentru realizarea unui obiectiv modest; **a costa/a face mai mult ața decât fața**. *Te-ai dus până în capitală ca să-ți iei câteva tricouri? Te-a costat mai mult ața decât fața* (☞ PARTO: **[Ser]** algo **el parto de los montes**; RUIDO: **Mucho ruido y pocas nueces**).

VICARÍA (vicariat)

a. Llevar a una mujer/a un hombre **a la vicaría**: ☞ ALTAR: **Llevar** a una mujer/a un hombre **al altar**.
b. Pasar alguien **por la vicaría**: casarse. *Llevan diez años de novios, pero de momento no tienen la intención de pasar por la vicaría* ❐ a se căsători; **a-și pune pirostriile pe cap**; **a merge/a se prezenta în fața altarului**. *Sunt logodiți de zece ani, dar deocamdată nu intenționează să-și pună pirostriile pe cap.*

VICIO (viciu)

Quejarse alguien **de vicio**: lamentarse injustificadamente. *Le encanta protestar para llamar la atención, pero se queja de vicio*

❒ a se plânge fără nici o justificare; **a se plânge de florile mărului**. *Îi place să se lamenteze ca să atragă atenţia, se plânge de florile mărului.*

VÍCTIMA (victimă)

Hacerse alguien **la víctima**: tratar de mover a la compasión adoptando una postura lastimera. *Le gusta hacerse la víctima para que todo el mundo la mime y la proteja* ❒ a încerca să trezească compasiune adoptând o postură de victimă; **a o face pe victima**. *Îi place s-o facă pe victima pentru ca toată lumea s-o răsfeţe şi s-o protejeze.*

VICTORIA (victorie)

Cantar alguien **victoria**: enorgullecerse/presumir de un triunfo. *Aunque la competición final aún no ha tenido lugar, lleva dos días cantando victoria* ❒ a se mândri/fuduli/împăuna cu un succes; **a-şi trâmbiţa succesul**. *Chiar dacă întrecerea finală nici n-a avut loc, el îşi trâmbiţează succesul de două zile.*

VIDA (viaţă)

a. Buscarse alguien **la vida** (INF.): procurarse, hábilmente, los medios de subsistencia. *Basta con que me pagues el viaje: una vez allí, yo me busco la vida* ❒ a-şi asigura, cu abilitate, mijloacele de supravieţuire, a şti/a putea să se descurce. *E suficient dacă îmi plăteşti călătoria, pentru că o dată ajuns acolo, ştiu eu să mă descurc* (☞ **Ganarse** alguien **la vida**).
b. Darse/pegarse/tirarse alguien **la gran vida** (INF.): ☞ CUERPO: **(Vivir/comer...)** alguien **a cuerpo de rey** (INF.).
c. De toda la vida: desde siempre. *Trátalo bien, que es un amigo de toda la vida* ❒ dintotdeauna, de o viaţă. *Ai grijă de el, că e prietenul meu de o viaţă.*
d. De por vida: para toda la vida. *Es un nombramiento de por vida, así que tendrás el futuro resuelto* ❒ pentru toată viaţa; **pe viaţă**. *Este o numire pe viaţă, aşa că vei avea viitorul asigurat.*
e. Dejarse alguien **la vida en** algo: esforzarse en algo hasta el límite. *Se ha dejado la vida en una tesis doctoral que, sinceramente, no vale tanto* ❒ a se strădui până la limita puterilor; **a-şi da sufletul**; **a-şi pune tot sufletul**. *Şi-a dat sufletul cu teza de doctorat, care, sincer, nu valorează atâta* (☞ ALMA: **Poner** alguien **el alma en** algo).
f. Ganarse alguien **la vida**: procurarse la existencia diaria. *Y tu hermano, ¿cómo puede ganarse la vida en un país como ése?* ❒ a-şi câştiga existenţa zilnică; **a-şi câştiga pâinea**. *Şi fratele tău, cum îşi poate câştiga pâinea într-o ţară ca asta?* (☞ **Buscarse** alguien **la vida** [INF.]).
g. Hacerle a alguien la vida imposible: amargarle continuamente la existencia. *Con sus cartas de amor y sus llamadas a medianoche me está haciendo la vida imposible* ❒ a amărî permanent existenţa cuiva; **a face** cuiva **viaţa amară/imposibilă**. *Cu scrisorile sale de dragoste şi cu telefoanele de la miezul nopţii, îmi face viaţa imposibilă.*
h. Pasar alguien **a mejor vida**: ☞ ALMA: **Entregar** alguien **el alma a Dios**.
i. Tener alguien **más vidas que un gato/siete vidas como un gato**: ☞ GATO.

VIENTO (vânt)

a. Beber alguien **los vientos por** alguien: ☞ COLAR: **Estar** alguien **colado por** alguien [INF.]).
b. Contra viento y marea: franqueando todos los obstáculos y dificultades. *Lucharemos contra viento y marea para sacar adelante nuestros proyectos* ❒ depăşind toate obstacolele şi dificultăţile, înfruntând orice greutăţi, trecând peste orice; **cu orice preţ**. *Ne vom lupta, trecând peste orice, ca să ducem la capăt proiectele noastre* (☞ CAER: **Caiga quien caiga** [INF.]).
c. Correr malos vientos para algo/alguien: (aplicado a una situación) resultar desfavorable. *Corren malos tiempos para idealistas como Rita* ❒ a fi o situaţie defavorabilă pentru ceva/cineva; **a bate un vânt rău**; **a fi un curent defavorabil**. *Este un curent defavorabil pentru idealişti ca Rita.*
d. (Decir/gritar/lanzar/proclamar) alguien algo **a los cuatro vientos** (INF.): **1.** ☞ BOMBO: **(Anunciar)** alguien algo **a bombo y platillo** (INF.); **2.** ☞ CUARTO: **Darle un cuarto al pregonero** (INF.).
e. (Ir) algo **viento en popa**: ☞ RUEDA: **(Ir)** algo **sobre ruedas**.
f. Irse/mandar algo/(a) alguien **con viento fresco** (INF.): ☞ CUERNO: **Irse/mandar** algo/(a) alguien **al cuerno (1)** (INF.).

VIGOR (vigoare)

En vigor (FORM.): ☞ FIRME: **En firme**.

VILO (suspendat)

(Estar) alguien **en vilo**: ☞ ASCUA: **(Estar)** alguien **en ascuas**.

VILLADIEGO (localidad de la provincia de Burgos en la que, en tiempos de Fernando III, los judíos eran obligados a llevar unas *calças* como signo distintivo de hallarse bajo la protección de una

determinada ley, de ahí el sintagma *tomar las calças de Villadiego*, que se encuentra en la base de la expresión actual ❐ localitate din provincia Burgos, în care, pe vremea lui Fernando al III-lea, evreii erau obligaţi să poarte ca semn distinctiv un fel de ciorapi scurţi, numiţi *calças*, care indica faptul că ei se aflau sub ocrotirea unei anumite legi, de unde sintagma *tomar las calças de Villadiego*, care a stat la baza expresiei actuale)

Coger/tomar alguien **las de Villadiego** (INF.): ☞ PIE: **Poner** alguien **(los) pies en polvorosa** (INF.).

VINO (vin)

Bautizar alguien **el vino**: aguar el vino. *El paladar me dice que este vino está bautizado* ❐ a pune apă în vin; **a boteza vinul**. *Gustul îmi spune că acest vin e botezat.*

VIRGEN (fecioară)

a. (Ser) alguien **de la virgen del puño/ (Ser)** alguien **(muy) (devoto) de la virgen del puño** (INF.): ☞ CHOTIS: **(Ser)** alguien **más agarra(d)o que un chotis** (INF).
b. (Ser) alguien **un viva la virgen** (INF.): ☞ BALA: **(Ser)** alguien **un bala perdida** (INF.).

VIRULÉ (del francés *bas roulé*, originariamente aplicado al modo en que se llevaban las medias, con la parte superior enrollada ❐ din francezul *bas roulé*, sensul originar referindu-se la modul cum se purtau ciorapii, cu partea de sus răsfrântă)

A la virulé (INF.): en mal estado. *Tuvo la desgracia de topar con un mafioso que, de un puñetazo, le puso el ojo a la virulé* ❐ în stare rea/proastă/deplorabilă. *A avut nenorocul să se întâlnească cu un bandit, care dintr-un pumn, l-a adus într-o stare deplorabilă.*

VISTA (vedere)

a. A la vista de (FORM.): ☞ LUZ: **A la luz de** (FORM.).
b. A primera/a simple vista; **al pronto**: aparentemente. *A primera vista parece simpático, pero cuando lo conoces mejor es insoportable* ❐ aparent; **la prima vedere**. *La prima vedere pare simpatic, dar când îl cunoşti mai bine, e greu de suportat.*
c. A vista de pájaro: visto desde arriba. *¡Qué interesante sería contemplar la ciudad a vista de pájaro!* ❐ văzut de sus; **din zborul păsării**. *Ce interesant ar fi să contemplăm oraşul din zborul păsării.*
d. Comerse algo/a alguien **con la vista** (INF.): ☞ BABA: **Caérsele** a alguien **la baba** (INF.).

e. En vista de (FORM.): ☞ LUZ: **A la luz de** (FORM.).
f. Estar algo **a la vista**: ser evidente. *La lista de admitidos está a la vista: los que no estén de acuerdo pueden reclamar* ❐ a fi evident; **a fi la vedere**. *Lista celor admişi este la vedere, cei care nu sunt de acord pot face contestaţie.*
g. Hasta la vista: fórmula de despedida. *Y ahora tengo que irme; ¡hasta la vista!* ❐ formulă de salut la despărţire; **la revedere**. *Şi acum trebuie să plec. La revedere!*
h. Hacer alguien **la vista gorda** (INF.); **cerrar** alguien **los ojos**: fingir que no se ha visto una falta. *Estaba copiando descaradamente, pero el profesor prefirió hacer la vista gorda* ❐ a se preface că n-a văzut o greşeală; **a trece cu vederea**; **a se face că nu a băgat de seamă**; **a închide ochii**. *Copia cu neruşinare, dar profesorul a preferat să i-o treacă cu vederea* (☞ ALTO: **Pasar** alguien algo **por alto**; TINTERO: **Dejar**[se] alguien algo **en el tintero**).
i. No perder algo/a alguien **de vista**: vigilar algo/a alguien constantemente. *Me acerco un momento hasta la esquina: no pierdas de vista el equipaje* ❐ a supraveghea ceva/cineva permanent; **a nu scăpa/slăbi din ochi**; **a nu-şi lua ochii**. *Mă duc un moment până la colţ, nu scăpa din ochi bagajul.*
j. Perder algo/a alguien **de vista**: dejar de ver algo/a alguien. *Te juro que él no ha podido hacerlo: en ningún momento lo he perdido de vista* ❐ **a pierde din vedere/din ochi**; **a scăpa de sub observaţie**. *Îţi jur că el n-a putut să o facă, nu l-am pierdut din ochi nici un moment.*
k. Quedar algo **a la vista**: quedar al descubierto. *Corrió las cortinas y quedó a la vista un estupendo jardín* ❐ a rămâne/a fi deschis vederii; **a apărea în faţa ochilor**. *A tras perdelele şi a apărut în faţa ochilor o superbă grădină.*
l. Saltar algo **a la vista**: ☞ BULTO: **Ser** algo **de bulto** (INF.).
m. Vista de lince: vista muy aguda. *– ¿Ves aquel pájaro que está en el tejado de la casa? – ¡Menuda vista de lince tienes!* ❐ vedere foarte ascuţită; **ochi/privire de vultur**. *Vezi pasărea aceea de pe acoperişul casei? – Ce ochi de vultur ai!*
n. Volver alguien **la vista atrás**: evocar el pasado. *Cuando vuelvo la vista atrás, me arrepiento de casi todo* ❐ a evoca trecutul; **a privi înapoi**; **a-şi întoarce/arunca privirea în trecut**. *Când îmi arunc privirea în trecut, regret aproape tot.*

VIVIR (a trăi)

a. No dejarle algo/alguien **vivir** a alguien: constituir un autentico martirio. *Su recuerdo, tan doloroso, no nos deja vivir, pero estoy segura de que un día todo volverá a ser como antes* ❐ a constitui un

chin permanent, a nu lăsa pe cineva să trăiască. *Amintirea sa, atât de dureroasă, nu ne lasă să trăim, dar sunt convinsă că într-o zi va fi din nou ca înainte.*
b. Vivir para ver; **ser** algo/alguien **lo nunca visto**: expresión mediante la que se subraya el carácter extraordinario de un acontecimiento. *¿Y dices que ha nacido una oveja con dos cabezas? ¡Dios mío, vivir para ver!* ❒ expresie prin care se subliniază caracterul extraordinar al unei întâmplări; **a trăi să o vadă şi pe asta**; **a fi** ceva **nemaivăzut/nemaipomenit**; **a fi** ceva **de necrezut/neînchipuit**. *Şi spui că s-a născut o oaie cu două capete? Doamne, am trăit s-o văd şi pe asta!* (☞ HABER: **Ser** algo/alguien **de lo que no hay** [INF.]).

VOLANDA (compuesto del verbo *volar* + el sufijo *-ndas* ❒ compus din verbul *volar* „a zbura" + sufixul *-ndas*; folosit doar în următoarea expresie)

En volandas: 1. alzado del suelo. *Como se había desmayado, lo cogieron en volandas y lo llevaron a casa*; 2. (por extensión) atenta y delicadamente. *Me dispensaron un trato exquisito, llevándome en volandas a todos los monumentos de la ciudad* ❒ 1. desprins de sol; **pe sus**; **în zbor**. *Fiind leşinat, a fost luat pe sus şi dus în casă*; 2. (prin extensie) cu atenţie şi delicateţe; **ca pe braţe**. *Mi-au oferit un tratament deosebit, ducându-mă ca pe braţe pe la toate monumentele oraşului.*

VOLVER (a întoarce)

a. Volver alguien **en sí**: recobrar el conocimiento tras un desmayo. *Tardó en volver en sí, pero, aparte de esto, no hubo complicación alguna* ❒ a-şi recăpăta cunoştinţa după un leşin; **a-şi veni în fire/simţire**. *A întârziat să-şi vină în fire, dar în afară de asta n-au mai fost complicaţii.*
b. Volver alguien **sobre sí**: reflexionar con propósito de enmienda. *Reaccionó con brutalidad, pero después volvió sobre sí y nos pidió disculpas* ❒ a reflecta cu scopul de a se îndrepta; **a-şi revizui purtarea/comportamentul**; **a se întoarece/apleca asupra sa**. *A reacţionat cu brutalitate, dar mai târziu şi-a revizuit purtarea şi ne-a cerut scuze.*
c. Volverse alguien **atrás**: ☞ ATRÁS: **Echarse/volverse** alguien **atrás**.

VOTO (dorinţă; urare)

Hacer alguien **votos por**: expresar un determinado deseo, rezar por algo. *Nosotros, desde aquí, hacemos votos por tu pronta recuperación*

❒ a exprima o anumită dorinţă; a se ruga pentru ceva; **a-şi exprima dorinţa**; **a înălţa rugi pentru** ceva; **a face o urare**. *Noi, cei de aici, îţi facem urarea ca tu să te însănătoşeşti cât mai repede.*

VOX (en latín: „voz" ❒ cuvânt latin: „voce")

a. Ser algo **vox populi**: (aplicado a una noticia) haberse difundido. *No me lo cuentes como si fuera un secreto: es vox populi que os habéis casado en la intimidad* ❒ (referitor la o veste) a fi difuzată; a o şti toată lumea; **a fi de notorietate publică**. *Nu mai fi aşa secretos: ştie toată lumea că v-aţi căsătorit în intimitate* (☞ CUARTO: **Darle** alguien **un cuarto al pregonero** [INF.]; BOMBO: **Anunciar** alguien algo **a bombo y platillo** [INF.]).
b. Vox populi: voz/voluntad del pueblo. *Ahora que las intrigas políticas se han aclarado, será la vox populi la que dicte justicia* ❒ vocea/voinţa poporului; **vox populi**. *Acum că intrigile politice s-au clarificat, vocea poporului va fi cea care va face dreptate.*

VOZ (voce)

a. A una voz: unánimemente. *Los estudiantes mostraron a una voz su acuerdo con el programa de este año* ❒ unanim; **într-un glas**. *Studenţii au fost de acord într-un glas cu programul pe acest an* (☞ PAR: **[Ir] a la par**).
b. A voces: a gritos. *Con la sombra de la corrupción planeando sobre su elección, el nuevo líder sindical fue recibido a voces* ❒ cu voce ridicată, cu vociferări/strigăte. *Cu umbra falsificării planând asupra alegerii sale, noul lider sindical a fost primit cu vociferări.*
c. A voz en grito: en voz alta. *Los candidatos eran llamados a voz en grito* ❒ cu voce tare. *Candidaţii erau chemaţi cu voce tare.*
d. Correr la voz: rumorearse. *Corre la voz de que vas a renunciar a tu plaza* ❒ a se zvoni; **a umbla/a merge vorba că**. *Umblă vorba că vei renunţa la postul tău.*
e. Dar alguien **voces en el desierto**: ☞ DESIERTO: **Predicar/clamar** alguien **en el desierto**.
f. Llevar alguien **la voz cantante**: 1. ☞ BACALAO: **Cortar** alguien **el bacalao** (INF.); 2. ☞ CARRO: **Tirar** alguien **del carro** (INF.).
g. Pedir algo/alguien algo **a voces**: ☞ GRITO: **Pedir** algo/alguien algo **a gritos**.

VUELCO (răsturnare; tumbă)

Darle a alguien un vuelco el corazón: sufrir un sobresalto. *Cuando se enteró de la noticia, le dio un vuelco el corazón* ❒ a avea o tresărire, a-i tresări inima; **a-i sări** cuiva **inima din loc**. *Când a aflat vestea, i-a tresărit inima.*

VUELO (zbor)

a. Agarrarlas/cazarlas/cogerlas al vuelo (todas INF.): entender con rapidez lo que se dice o se sugiere. *Parece tonto, pero las coge al vuelo* ❐ a reține sau a înțelege rapid ceea ce se spune sau se sugerează; **a prinde din zbor**. *Pare absent, dar prinde din zbor totul.*
b. Cazarlas al vuelo (INF.): ☞ **Agarrarlas al vuelo** (INF.).
c. Cogerlas al vuelo (INF.): ☞ **Agarrarlas al vuelo** (INF.).
d. Levantar el vuelo: 1. (aplicado a un pájaro/a un avión) despegar. *El avión levantará el vuelo a las 15:00 horas*; 2. (por extensión) ponerse algo en funcionamiento. *El centro cultural levantará el vuelo en cuanto disponga de un local*; 3. (INF.) ☞ PIE: **Poner (los) pies en polvorosa** (INF.) ❐ 1. (referitor la avioane și păsări) a decola; **a-și lua zborul**. *Avionul își va lua zborul la ora 15*; 2. (prin extensie) a pune/a intra în funcțiune. *Centrul cultural va intra în funcțiune imediat ce va avea un local*; 3. (INF.) ☞ PIE: **Poner (los) pies en polvorosa** (INF.).
e. Remontar alguien **el vuelo**: salir de una situación adversa. *Tuvo una mala racha, pero él solo ha conseguido remontar el vuelo* ❐ a ieși dintr-o situație adversă, a se redresa; **a-și relua zborul**; **a se pune pe picioare**. *A avut o perioadă rea, doar a reușit singur să-și reia zborul.*
f. Ser alguien **de altos vuelos**: tener grandes pretensiones o aspiraciones. *No se conformará con cualquier cosa, porque es un tipo de altos vuelos* ❐ a avea mari pretenții sau aspirații; **a avea aspirații înalte**; **a ținti sus/departe**. *Nu se va mulțumi cu orice, e un tip care țintește departe.*

VUELTA[1] (învârtire; ocol; cotitură; întoarcere)

a. Andar alguien **a vueltas con** algo: estar enredado en algún asunto. *Los profesores andan a vueltas debatiendo el contenido del examen final* ❐ a se învârti în jurul unui lucru. *Profesorii se învârt în jurul aceluiași lucru, dezbătând conținutul examenului final.*
b. Buscarle a algo/alguien **las vueltas** (INF.): 1. ☞ PUNTA: **Sacarle** alguien **punta a** algo; 2. ☞ GATO: **Buscarle** alguien **tres pies al gato**.
c. Darle a alguien **cien/mil vueltas**: ☞ SOPA: **Darle** a alguien **sopas con honda**.
d. Darle alguien **(muchas) vueltas a** algo: ☞ CABEZA: **Calentarse/romperse** alguien **la cabeza** (INF.).
e. Dar alguien **vueltas**: buscar algo infructuosamente. *Llevo dos semanas dando vueltas a ver si encuentro una pieza para la lavadora* ❐ a căuta fără succes; **a se învârti degeaba/de pomană**. *De două săptămâni mă învârt de pomană după o piesă pentru mașina de spălat.*
f. (Estar) algo **a la vuelta de la esquina**: ☞ ECHAR: **Echarse** algo **encima**.
g. Estar alguien **de vuelta (de** algo): ☞ AVISO: **Estar** alguien **sobre aviso (de** algo).
h. No haber/tener algo **(más) vuelta de hoja**: ☞ HOJA.
i. Poner algo/a alguien **de vuelta y media** (INF.): ☞ BURRO: **Poner** a alguien **a caer de un burro** (INF.).

VUELTA[2] (tur; raită)

Dar alguien **una vuelta**: dar un paseo. *¿Os venís a dar una vuelta por el parque?* ❐ **a da o raită**; **a face un tur**. *Veniți cu noi să dăm o raită prin parc?*

Y

YUGO (jug)

Sacudir(se) alguien el yugo: liberar(se) de una opresión. *Deseaba de todo corazón sacudirse el yugo y escapar de la tiranía del jefe* ❐ a (se) elibera de o opresiune; **a scutura jugul.** *Dorea din tot sufletul să scuture jugul şi să scape de tirania şefului.*

Z

ZAGA (partea din spate/de dinapoi)

No irle a alguien a la zaga: estar dos o más personas igualadas en algo. *La bondad de mi hermana es conmovedora, pero la de su novio no le va a la zaga* ❐ (referitor la două sau la mai multe persoane) a fi egali în ceva; **a nu rămâne/fi în urmă/mai prejos.** *Bunătatea surorii mele este mişcătoare, dar cea a prietenului ei nu este mai prejos.*

ZANCADA (pas mare)

En dos zancadas (INF.): ☞ CARRERA: **En una carrera** (INF.).

ZAPATO (pantof)

a. (Estar) alguien como (un) niño con zapatos nuevos (INF.): ☞ NIÑO.
b. No llegarle a alguien (ni) a la suela del zapato/de los zapatos (INF.): ☞ SUELA.
c. Saber dónde le aprieta a alguien el zapato: ☞ PIE: **Saber de qué pie cojea** alguien.

ZARANDILLO (ciurel)

Llevar/tener a alguien como un zarandillo (INF.): ☞ CECA: **Ir/llevar (a) alguien de la Ceca a la Meca** (INF.).

ZORROS

(instrumento formado por una serie de tiras de piel que sirve para sacudir el polvo ❐ scuturătoare de praf din fâşii de piele)
(Estar) alguien hecho unos zorros (INF.): **1.** tener un aspecto penoso. *Salió de casa hecha unos zorros, con todo el maquillaje corrido y completamente despeinada*; **2.** ☞ ALMA: **No poder alguien (ni) con el alma** ❐ **1.** a avea un aspect penibil; **a arăta rău/penibil.** *Când a plecat de acasă, arăta penibil, cu machiajul prelins pe faţă şi cu părul ciufulit*; **2.** ☞ ALMA: **No poder alguien (ni) con el alma.**

Cuprins

I. Prezentare 5

I. Presentación 8

II. Studiu introductiv 11

II. Estudio introductorio 51

Referințe bibliografice/Referencias bibliográficas 92

Dicționar spaniol-român de expresii și locuțiuni 97

La Editura Polirom

au apărut:

Rudolf Hoberg, Ursula Hoberg – *Der Kleine Duden. Gramatica limbii germane. Fonetică, lexicologie, morfologie, sintaxă*

Dumitru Irimia – *Gramatica limbii române*

Alfred Jeanrenaud – *Langue française contemporaine*

Grigore Vereș, Anca Cehan, Iuliana Andriescu – *A Dictionary of English Grammar*

Dolores Toma – *Exerciții de traducere română-franceză*

Rada Proca – *Gramatica practică a limbii engleze. Substantivul, Articolul, Adjectivul, Pronumele, Numeralul*

Rada Proca – *Gramatica practică a limbii engleze. Verbul*

Hortensia Pârlog, Maria Teleagă (coord.) – *Dicționar român-englez de colocații verbale*

Octavian Nicolae – *Gramatica contrastivă a limbii germane* (2 vol.)

Constantin Paidos – *English Grammar* (3 vol.)

Valeriu Mardare – *Dicționar român-neogrec*

Gustavo-Adolfo Loria-Rivel – *El español en serio*

Rafael Pisot, Loreta Mahalu, Constantin Teodorovici – *Dicționar spaniol-român de expresii și locuțiuni*

în pregătire:

Octavian Nicolae – *Dicționar de gramatică a limbii germane*

www.polirom.ro

Redactor : Emanuela Stoleriu
Coperta : Manuela Oboroceanu
Tehnoredactor : Lucian Pavel

Bun de tipar : aprilie 2002. Apărut : 2002
Editura Polirom, B-dul Copou nr. 4 • P.O. Box 266
6600, Iaşi, Tel. & Fax (032) 21.41.00 ; (032) 21.41.11 ;
(032) 21.74.40 (difuzare) ; E-mail : office@polirom.ro
Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7 • P.O. Box 1-728, 70700
Tel. : (01) 313.89.78 ; E-mail : polirom@dnt.ro

Tiparul executat la S.C. LUMINA TIPO s.r.l.
str. Luigi Galvani nr. 20 bis, sect. 2, Bucureşti
Tel./Fax: 211.32.60, 212.29.27, E-mail: lumina-lex@fx.ro